Новогрудка
9(~)2
Р80
1740

Новогрејска
9(~)2
P 80

ΠΑΛΑΙΑ'

ΙΣΤΟΡΙΑ

Τῶν Αἰγυπτίων, Καρχηδονίων, Ἀσσυρίων, Βαβυλωνίων, Μήδων, Περσῶν, Μακεδόνων, καὶ Ἑλλήνων,

εἰς Τόμους δέκα καὶ ἕξ διηρημένη,

Συντεθεῖσα μὲν εἰς Γαλλικὴν Διάλεκτον παρὰ

ΚΥΡΙΟΥ ΡΟΛΛΙΝ,

Νῦν Πρῶτον δὲ εἰς τὴν ἁπλῆν Ῥωμαϊκὴν Διάλεκτον μεταφρασθεῖσα, καὶ μετ' ἐπιμελείας διορθωθεῖσα παρὰ Κυρίου

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΚΑΓΚΕΛΛΑΡΙΟΥ.

320645

ΤΟΜΟΣ ΕΝΝΑΤΟΣ

Т. 9

Περιέχων τὰ κατὰ τοὺς Μακεδόνας, Αἰγυπτίους, καὶ Σύρους ἐπὶ τῶν ἐκτὸς Βασιλέων, ὧν τὰ ὀνόματα περιέχονται ἐν τῇ ἑπομένῃ τῆς Συγγραφέως Εἰδήσει, τοὺς πολέμους ἑκάστων αὐτῶν μετ' ἀλλήλων, καὶ κατὰ τῆς Ἑλλάδος, καὶ Ῥώμης· τὰ κατὰ τοὺς Ἀχαιοὺς, Αἰτωλοὺς, καὶ Σπαρτιάτας· τέλος δὲ τὰς τῶν Μακκαβαίων νίκας κατὰ τῆς Ἐπιφανοῦς Ἀντιόχου καὶ ἕτερα πλεῖστα.

Venezia

ΕΝΕΤΙΗΣΙΝ, ᾳψμ'.

1740

Παρὰ Ἀντωνίῳ τῷ Βόρτολι.

CON LICENZA DE' SUPERIORI, E PRIVILEGIO

ΕΙΣΗΣΙΣ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΣ.

ΔΙΑ νὰ βοηθήσω τὸ ἐνθυμητικὸν τῶν Ἀναγινωσκόντων, κρίνω πρέπον νὰ σημειώσω ἐδῶ τὰ ὀνόματα, τὴν σειρὰν, καὶ τὴν διαμονὴν τῆς Βασιλείας τῶν Βασιλέων τῆς Μακεδονίας, τῆς Αἰγύπτου, καὶ τῆς Συρίας, διὰ τὰς ὁποίας ὁμιλοῦμεν εἰς τοῦτον τὸν Ἔνατον Τόμον.

Державна Історична
БІБЛІОТЕКА УРСР

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ.

Ἔτ. ἀπὸ Κτίσ. Κόσμ. 3784. ἕως 3826. Φίλιππος ὁ Πατὴρ τοῦ ὑστέρου Βασιλέως τῆς Μακεδονίας, βασιλεύει χρόνους σαρανταδύο.

ΑΙΓΥΠΤΟΣ.

3783. ἕως 3800. Πτολεμαῖος ὁ Φιλοπάτωρ βασιλεύει χρόνους, 17.

3800. ἕως 3824. Πτολεμαῖος ὁ Ἐπιφανὴς χρόνους, 24.

3824. Πτολεμαῖος ὁ Φιλομήτωρ χρόνους, 34.

3844. Τοῦτος ὁ Τόμος περιέχει τοὺς εἴκοσι πρώτους χρόνους τῆς Βασιλείας του.

ΣΥΡΙΑ.

3777. ἕως 3780. Σέλευκος ὁ Κεραυνὸς χρόνους, 3.

3780. ἕως 3817. Ἀντίοχος ὁ Μέγας χρόνους, 37.

3817. ἕως 3829. Σέλευκος ὁ Φιλοπάτωρ χρόνους, 12.

3829. ἕως 3840. Ἀντίοχος ὁ Ἐπιφανὴς, ὁ ἀδελφὸς τοῦ Φιλοπάτορος Σελεύκου, χρόνους, 11.

ΠΙΝΑΞ

ΤΟΥ ΕΝΝΑΤΟΥ ΤΟΜΟΥ:

ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ

Ἐπακολούθησις τῶν Διαδόχων τῶ Ἀλεξάνδρω: Φύλ. Ι.

ΑΡΘΡΟΝ ΠΡΩΤΟΝ:

ΠΑΡΑΓ. ά. Πτολεμαῖος ὁ Φιλοπάτωρ βασιλεύει εἰς τὴν Αἴγυπτον. Βραχὺ βασίλειον τῶ Σελεύκω Κεραυνῶ. κτ. 2

ΠΑΡΑΓ. β. Οἱ Αἰτωλοὶ ἐγαίνουν κῆ τῶν Ἀχαιῶν: Πόλεμος τῆς Καρίας, ὅπω ἐνικήθη ὁ Ἄρατος. 49

ΠΑΡΑΓ. γ. Διάφοραις ἐκστρατείαις τῶ Φιλίππω ἐναντίον εἰς τὰς ἐχθρὰς τῶν Ἀχαιῶν. κτ. 64

ΠΑΡΑΓ. δ. Ὁ Φίλιππος βεβαιώνει μίαν συμμαχίαν μὲ

μὲ τὸν Ἀννίβαν. Λαμβάνει ἕνα χαλασμὸν εἰς τὴν Ἀπολλωνίαν ἀπὸ τοὺς Ῥωμαίους. κ̀τ. 111
ΠΑΡΑΓ. ε΄. Ἀναξοφὴ, καὶ Ἀρεταὶ τοῦ Φιλοποίμενος. 136
ΠΑΡΑΓ. ϛ΄. Διάφοραις ἐκστρατείαις τοῦ Φιλίππου, καὶ τοῦ Σουλπικίου. 148

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΕΡΓΑΛΕΙΟΥ

Διὰ τὰ Σημεῖα μὲ τὴν Φωτίαν. 167

ΠΑΡΑΓ. ζ΄. Ἔνδοξος νίκη, ὁποῦ πλησίον εἰς τὴν Μαντίνειαν ἐναντίον τοῦ Μεκανίδα Τυραννοῦ τῆς Λακεδαίμονος ἀπόκτησεν ὁ Φιλοποίμην. Τιμὴ, ὁποῦ ἐγένετο εἰς τοῦτον τὸν Στρατηγόν. κ̀τ. 172
ΠΑΡΑΓ. η΄. Ἔνδοξαις ἐκστρατείαις τοῦ Ἀντιόχου πρὸς τὴν Ἀνατολὴν, εἰς τὴν Μακεδονίαν, εἰς τὴν Παρθίαν, εἰς τὴν Ὑρκανίαν, καὶ ἕως εἰς τὴν Ἰνδίαν. κ̀τ. 190

ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΟΓΔΟΟΝ.

ΑΡΘΡΟΝ ΠΡΩΤΟΝ. 199

ΠΑΡΑΓ. α΄. Πτολεμαῖος ὁ Ἐπιφανὴς διαδέχεται τὸν Φιλοπάτορα τὸν Πατέρα του εἰς τὸ Βασίλειον τῆς Αἰγύπτου. Ὁ Ἀντίοχος, καὶ ὁ Φίλιππος ἑνώνονται διὰ νὰ κουρσεύσουν τοὺς τόπους του. κ̀τ. 200

ΠΑ-

ΠΑΡΑΓ. β'. Ἐκστρατείαις τοῦ Ὑπάτου Σουλπικίου εἰς τὴν Μακεδονίαν. Οἱ Αἰτωλοὶ ἀναμένουν τὴν ἔκβασιν διὰ νὰ φανερωθοῦν. κ̀τ. 221

ΠΑΡΑΓ. γ'. Ἐβεβαιώθη ἡ ἐξουσία εἰς τὸν Φλαμίνιον τοῦ Ἀνθυπάτου. Αὐτὸς ὡμίλησε περὶ εἰρήνης μὲ τὸν Φίλιππον, μὰ ἀτελεσφόρητα. κ̀τ. 260

ΠΑΡΑΓ. δ'. Διὰ τὰ παράπονα ὁποῦ ἔγιναν κατὰ τοῦ Ἀντιόχου, τοῦ πέμπουν οἱ Ῥωμαῖοι μίαν πρεσβείαν. κ̀τ. 294

ΠΑΡΑΓ. ε'. Ἑτοιμάζεται κάθε πρᾶγμα διὰ τὴν μάχην τοῦ Ἀντιόχου, κ̀ τῶν Ῥωμαίων. κ̀τ. 323

ΠΑΡΑΓ. ϛ'. Ὁ Ἀντίοχος δοκιμάζει νὰ ἐξαβίσῃ, μὰ ἀνωφελῶς, τοὺς Ἀχαιούς. Κυριεύει τὴν Χαλκίδα, κ̀ ὅλην τὴν Εὔβοιαν. κ̀τ. 356

ΠΑΡΑΓ. ζ'. Ὁ Πολυξενίδης, Ἀρχιθαλάσσιος τῆς Ἁρμάδας τοῦ Ἀντιόχου, ἐπολεμήθη ἀπὸ τὸν Λίβιον. κ̀τ. 381

ΠΑΡΑΓ. η'. Ὁ Ὕπατος Φούλβιος ὑποτάσσει τοὺς Αἰτωλούς. Οἱ Λακεδαίμονες ὑποφέρουν κακώσεις ἀπὸ τοὺς ἐξορίστους. κ̀τ. 432

ΠΑΡΑΓ. θ'. Σέλευκος ὁ Φιλοπάτωρ διαδέχεται Ἀντίοχον τὸν Πατέρα του. Ἀρχὴ τῆς Βασιλείας Πτολεμαίου τοῦ Ἐπιφανοῦς εἰς τὴν Αἴγυπτον. κ̀τ. 457

ΠΑΡΑΓ. ι'. Ὁ Φιλοποίμην κτυπᾷ τὴν Μεσσήνην. Αὐτὸς πιάνεται ἀπὸ τοὺς Μεσσηνίους, κ̀ θανατώνεται. Ἡ Μεσσήνη παραδίδεται εἰς τοὺς Ἀχαιούς. Ἔνδοξος κηδεία τοῦ Φιλοποίμενος, ἡ στάκταις τοῦ ὁποίου φέρνονται εἰς τὴν Μεγαλόπολιν. κ̀τ. 486

ΑΡ-

Ἄ Ρ Θ Ρ Ο Ν Δ Ε Υ Ί Τ Ε Ρ Ο Ν.

ΠΑΡΑΓ. α΄. Παράπονα κ̃ τȣ̃ Φιλίππȣ, ὁπȣ̃ ἔγιναν εἰς τὴν Ῥώμην. Ὁ Δημήτριος ὁ υἱός τȣ, ὁπȣ̃ ἦτον ἐκεῖ, ἐπέμφθη εἰς τὸν Πατέρα του μὲ Πρέσβεις. κ̃τ. 507

ΠΑΡΑΓ. β΄. Θάνατος Σελεύκȣ τȣ̃ Φιλοπάτορος ἔπειτα ἀπὸ μίαν Βασιλείαν πολλὰ ὀλιγοχρόνιον, κ̃ σκοτεινήν. κ̃τ. 563

ΠΑΡΑΓ. γ΄. Ὁ Ἀντίοχος θυμωθεὶς δι' ἐκεῖνο, ὁπȣ̃ τȣ̃ ἔτυχεν εἰς τὴν Αἴγυπτον, ῥίπτει τὸν θυμόν τȣ ἐπάνω εἰς τȣ̀ς Ἑβραίȣς. κ̃τ. 602

ΠΑΡΑΓ. δ΄. Προφητείαις τȣ̃ Δανιὴλ, ὁπȣ̃ συμβάλλȣν εἰς τὸν Ἐπιφανῆ Ἀντίοχον. 639

Α΄. Μάχαις τȣ̃ Ἐπιφανȣ̃ς Ἀντιόχȣ κ̃ τῆς Αἰγύπτου, προφητευμέναις ἀπὸ τὸν Προφήτην Δανιήλ. 640

α΄. Ἐκςρατεία τȣ̃ Ἀντιόχȣ εἰς τὴν Αἴγυπτον. 641

β΄. Ἐκςρατεία τȣ̃ Ἀντιόχȣ εἰς τὴν Αἴγυπτον. 642

γ΄. Ἐκςρατεία τȣ̃ Ἀντιόχȣ εἰς τὴν Αἴγυπτον. 645

δ΄. Ἐκςρατεία τȣ̃ Ἀντιόχȣ κ̃ τῆς Αἰγύπτȣ. 646

Β΄. Σκληροὶ διωγμοὶ, ὁπȣ̃ ἔπραξεν ὁ Ἀντίοχος κ̃ τῶν Ἑβραίων, κ̃ προῤῥηθέντες ἀπὸ τὸν Προφήτην Δανιήλ. 648

ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ

ΕΠΑΚΟΛΟΥΘΗΣΙΣ ΤΩΝ ΔΙΑΔΟΧΩΝ ΤΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ.

ΑΡΘΡΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Τοῦτο τὸ Ἄρθρον περιέχει τὴν Ἱστορίαν δεκαεπτὰ χρόνων, ὅπου εἶναι ἡ διωρία, εἰς τὴν ὁποίαν ἐβάσταξε τὸ Βασίλειον τοῦ Φιλοπάτορος Πτολεμαίου.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ. Α'.

Πτολεμαῖος ὁ Φιλοπάτωρ βασιλεύει εἰς τὴν Αἴγυπτον. Βραχὺ βασίλειον τῆς Σελεύκου Κερατινῆς. Τὸν διαδέχεται Ἀντίοχος ὁ Ἀδελφός του, ἐπονομασμένος ὁ Μέγας. Πίστις τῆς Ἀχαΐας πρὸς αὐτόν. Ἑρμείας ὁ πρῶτός του Ὑπηρέτης ἐδίωξε τὸν Ἐπιγένη τὸν πρακτικώτερον Στρατηγὸν, καὶ ἔπεπε τὸν θανατώνει. Ὁ Ἀντίοχος δαμάζει τὰς ἀποστάσας εἰς τὴν Ἀνατολήν. Ἐλευθερώνεται ἀπὸ τὸν Ἑρμείαν. Καταπιάνεται τὴν ἐλευθερίαν τῆς Κοίλης Συρίας καὶ τῆς Φιλοπάτορος Πτολεμαΐδος, καὶ κυριεύει ταῖς δυναπώτεραις χώραις. Ἔπεπα ἀπὸ μίαν βραχεῖαν ἀνακωχὴν ἀρχινᾷ πάλιν ὁ πόλεμος εἰς τὴν Συρίαν. Πόλεμος τῆς Ῥαφίας, εἰς τὸν ὁποῖον ἐνικήθη παντελῶς ὁ Ἀντίγονος. Ὀργὴ, καὶ ἐκδίκησις τοῦ Φιλοπάτορος κατὰ τῶν Ἑβραίων, διατὶ τὸν ἐμπόδιζεν νὰ ἔμπῃ εἰς τὰ ἅγια τῶν Ἁγίων. Ὁ Ἀντίοχος κάνει ἀγάπην μὲ τὸν Πτολεμαῖον. Σχέφει τὰ ἅρματά του καὶ τὴν Ἀχαΐαν, ὁποῦ ἀποστάτησε· τὸν πιάνει μὲ προδοσίαν, καὶ τὸν θανατώνει.

ΕΙς τὸ προπέρυσι βιβλίον ἐγὼ ἐσημείωσα, πῶς εἰς τὴν Αἴγυπτον ὁ Πτολεμαῖος

μαῖος ὁ Φιλοπάτηρ ἐδιαδέχθη τὸν Πτολεμαῖον Εὐεργέτην Πατέρα τȣ. Ἀπὸ τὸ ἄλλον μέρος Σέλευκος ὁ Καλλίνικος ἀπέθανεν εἰς τȣ̀ς Πάρθȣς. Αὐτὸς ἄφησε δύο υἱȣ̀ς τὸν Σέλευκον, καὶ τὸν Ἀντίοχον. ὁ πρῶτος, ὁπȣ̃ ἦτον ὁ μεγαλήτερος τὸν ἐδιαδέχθη, καὶ ἔλαβε τὴν ἐπωνυμίαν τȣ̃ Κεραυτȣ̃, ἢ ἀςραπῆς, ὁπȣ̃ δὲν τȣ̃ ἔπρεπε. Διότι ἦτον ἕνας Βασιλεὺς πολλὰ ἀδύνατος ἀπὸ τὸ σῶμα, καὶ ἀπὸ πνεῦμα, καὶ δὲν ἔκαμε ποτὲ πρᾶγμα, ὁπȣ̃ νὰ συμφωνῇ εἰς τὴν ἰδέαν, ὁπȣ̃ δίδει τȣ̃το τὸ ὄνομα. Βραχυτάτη ἐςάθη ἡ βασιλεία τȣ, καὶ τὴν ἐξȣσίαν τȣ ὀλίγον τὴν ἐφοβήθησαν εἰς τὴν Ἁρμάδα, καὶ εἰς τὰς Ἐπαρχίας, καὶ δὲν ἔχασε τίποτες· διατὶ Ἀχαῖος ὁ Ἐξάδελφός τȣ, υἱὸς τȣ̃ Ἀνδρομάχȣ ἀδελφȣ̃ τῆς Μητρός τȣ, ἔλαβε τὴν φροντίδα τῆς βασιλείας, ὁπȣ̃ ἦτον καταςημένη εἰς κακὴν κατάςασιν ἀπὸ τὴν κακὴν κυβέρνησιν τȣ̃ Πατρός τȣ. Τὸν Ἀνδρόμαχον τὸν ἐπίασεν ὁ Πτολεμαῖος εἰς τȣ̀ς πολέμȣς, ὁπȣ̃ ἔκαμε μὲ τὸν Καλλίνικον, καὶ τὸν ἐκράτησε σκλάβον εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, ἕως ὁπȣ̃ ἐβάςαξεν ὅλη τȣ ἡ βασιμεία, καὶ ἕνα μέρος ἀπὸ τὴν ἀκόλȣθον.

Πολύβι. βιβ. δ'. φύλ. 315 καὶ βιβ. ε'. φύλ. 386 Γερών. εἰς τὸν Δανήλ. Ἀππιαν. εἰς Συριακ. φύλ. 131 Γȣςῖν. βιβ. κθ'. κεφ. α'.

Ἐπειδὴ καὶ ὁ Ἄτταλος Βασιλεὺς τῆς Περγάμȣ ἔγινεν αὐθέντης ὅλης τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἀπὸ τὸ ὄρος Ταῦρον ἕως εἰς τὸν Ἑλλήσποντον, ὁ Σέλευκος ἐκίνησεν ἐναντίον τȣ, καὶ

Ἔτ. ἀπὸ κτίσ. Κόσμȣ 3780. Πρὸ Χριςȣ̃ 224.

ἄφησε τὴν Ἐπιστασίαν τῆς Συρίας πρὸς Ἑρμείαν Κάριον. ὁ Ἀχαῖος τὸν ἐσυντρόφευεν εἰς τούτην τὴν μεταχείρησιν, καὶ τοῦ ἔκαμεν ὅλαις ταῖς δούλευσες, ὁποῦ τοῦ ἐπέτρεπεν ἡ δυστυχὴς κατάστασις τῶν πραγμάτων του.

Ἔτ. ἀπὸ κτίσ. Κόσμου 2781. Πρὸ Χριστοῦ 223.

Μὴν ὄντας δηνάρια διὰ νὰ πληρώσῃ τὸ στράτευμα, καὶ καταφρονῶντας οἱ στρατιῶται τὸν Βασιλέα διὰ τὴν ἀδυναμίαν του, ὁ Νικάνωρ, καὶ Ἀπατούριος, δύο ἀπὸ τοὺς πρώτους ὀφφικιάλους, ἔκαμαν μίαν συνωμοσίαν ἐναντίον του, ὤντας εἰς τὴν Φρυγίαν, καὶ τὸν ἐφαρμάκευσαν. Ὁ Ἀχαῖος ἐκδίκησε τὸν θάνατόν του. Ἔκαμε νὰ ἀποθάνουν οἱ δύο ἐξαίρετοι αὐτουργοὶ, καὶ ὅλοι ἐκεῖνοι, ὁποῦ ἐστάθησαν σύμφωνοι. Ἐμεταχειρίσθη ἔπειτα τὸ στράτευμα μὲ τόσην σύνεσιν, καὶ γενναιότητα, ὁποῦ τὸ ἐκράτησεν εἰς τὸ πρέπον του, καὶ ἐμπόδισε τὸν Ἄτταλον νὰ μὴν ὠφεληθῇ ἀπὸ τὰ προτερήματα, ὁποῦ τοῦ ἐπροξένα τοῦτο τὸ συμβεβηκὸς, ὁποῦ δίχως τὴν καλήν του κυβέρνησιν, ἤθελε χάσῃ ἡ βασιλεία τῆς Συρίας ὅλον τὸν τόπον, ὁποῦ τῆς ἀπόμνησκεν ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ μέρος.

Ἀποθαίνωντας ὁ Σέλευκος δίχως παιδία, τὸ στράτευμα ἐπρόσφερε τὸ διάδημα πρὸς τὸν Ἀχαῖον, καὶ τὸ αὐτὸ ἔκαμαν πολλαῖς Ἐπαρχίαις. Αὐτὸς ἦτον τόσον γενναῖος, ὁποῦ τότε τὸ ἀπεστράφη, ἀγκαλὰ ἔπειτα ἐβιάσθη νὰ κάμῃ ἀλλέως. Εἰς τὴν παροῦσαν εὐκαιρίαν,

ὄχι-

ὄχι μόνον δὲν ἐδέχθη τὸ στέμμα, ἀλλὰ τὸ ἐφύλαξε μὲ μεγάλον ζῆλον τȣ̃ νομίμȣ κληρονόμȣ Ἀντιόχȣ, ἀδελφȣ̃ τȣ̃ ἀποθαμένȣ Βασιλέως, εἰς ἡλικίαν δεκαπέντε χρόνων. Ὁ Σέλευκος, μισεύωντας διὰ τὴν Μικρὴν Ἀσίαν, εἶχε τὸν πέμψῃ εἰς τὴν Βαβυλῶνα (α) διὰ ἀναθροφήν τȣ, καὶ ἦτον ἐκεῖ ὅταν ἀπόθανεν ὁ ἀδελφός τȣ. Ἀπ' ἐκεῖ ἔκαμαν νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Ἀντιόχειαν, ὅθεν ἀνέβη εἰς τὸν Θρόνον, καὶ ἐκάθισεν εἰς αὐτὸν τριανταέξη χρόνȣς. Διὰ τὰ μεγάλα τȣ κατορθώματα τȣ̃ ἐδόθη ἡ προσωνυμία τȣ̃ Μεγάλȣ. Ὁ Ἀχαῖος διὰ νὰ τȣ̃ βεβαιώσῃ τὴν διαδοχὴν, ἐχώρισεν ἀπὸ τὸ στράτευμα ἕνα μέρος, ὁπȣ̃ τὸ ἔπεμψεν εἰς τὴν Συρίαν μὲ τον Ἐπίγηνον, ἕνα ἀπὸ τȣ̀ς πρακτικωτέρȣς Στρατηγȣ̀ς τȣ̃ ἀποθαμένȣ Βασιλέως. Ἐκράτησε τὸ ἐπίλοιπον διὰ τὴν χρείαν τῆς Βασιλείας, εἰς τὸν τόπον ὅπȣ αὐτὸς εὑρίσκετο.

Ὅταν ὁ Ἀντίοχος ἔλαβε τὴν κυριότητα τȣ̃ Διαδήματος, ἔπεμψεν εἰς τὴν Ἀνατολὴν δύο Ἀδελφȣ̀ς, τὸν Μολόνην, καὶ Ἀλέξανδρον, τὸν πρῶτον διὰ νὰ κυβερνήσῃ τὴν Μηδείαν, καὶ τὸν δεύτερον τὴν Περσίαν. Ὁ Ἀχαῖος ἔλαβε τὴν Κυβέρνησιν τῶν Ἐπαρχιῶν τῆς Μι-

Ἔτ. ἀπὸ κτίσ. Κόσμȣ 3782. Πρὸ Χριστȣ̃ 222. Πολύβ. βιβ. ε. φύλ. 386

(α) Εἰς τὴν Σελεύκειαν, ὁπȣ̃ ἦτον εἰς ἐκείνην τὴν Περιοχὴν, εἶναι ὑ βασιλεύησα τῆς Ἀνατολῆς εἰς τὸν τόπον τῆς Βαβυλῶνος, ὁπȣ̃ δὲν ἦτον πλέον, ἢ κἂν ἦτον ἐρημωμένη.

κρᾶς Ἀσίας. Ὁ Ἐπίγονος ἔλαβε τὴν ἐξουσίαν τῶν παγμάτων, ὅπου ἦτον πλησίον τοῦ Βασιλέως, καὶ ὁ Ἑρμείας ὁ Κάριος ἐδιαλαλήθη πρῶτος τοῦ ὑπηρέτης, καθὼς ἦτον καὶ ὑποκάτω εἰς τὸν Ἀδελφόν του. Ὁ Ἀχαῖος ἐξανάλαβεν αὐθὺς ὅλον ἐκεῖνο, ὅπου εἶχε πάρη ὁ Ἄτταλος τῆς βασιλείας τῆς Συρίας, καὶ τὸν ἐστένωσε νὰ γραφῇ εἰς τὸ Βασίλειόν του τῆς Περγάμου. Ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ ὁ Μολόνης καταφρονῶντας τὴν νεότητα τοῦ Βασιλέως, μόλις ἔφθασαν εἰς τὰς διοικήσεις τους, δὲν ἠθέλησαν πλέον νὰ τὸν ὑπακούσουν, καὶ κάθ' ἕνας ἀπ' αὐτοὺς ἔγινεν Αὐθεντὴς τῆς Ἐπαρχίας του. Ἐβοήθησαν ὄχι ὀλίγον εἰς τὴν ἀποστασίαν τους ἡ αἰτίαις τῆς δυσαρεσκείας, ὅπου ὁ Ἑρμείας εἶχε τοὺς δώσῃ.

Τοῦτος ὁ ὑπηρέτης ἦτον ἄγριος. Τὰ μικρότερα σφάλματα, κοντὰ εἰς αὐτὸν ἦτον βαρέα ἐγκλήματα, καὶ τὰ ἐπαίδευε μὲ μεγάλον θυμόν. Αὐτὸς εἶχεν ὀλίγον πνεῦμα, ἀμὴ ἄγριον, ὑπερήφανος, σαθρὸς εἰς τὴν γνώμην του, καὶ ἤθελε σοχαθῇ ἀτιμίαν του, αὖ εἶχεν ἐρωτήσῃ, ἢ ἀκολουθήσῃ ἄλλην συμβουλήν. Δὲν ἐδοκίμαζετο νὰ ὑποφέρῃ νὰ μοιράσῃ τινὰς μετ' αὐτὸν τὴν ὑπόληψιν, ἢ τὴν ἐξουσίαν. Κάθε ἀξία του ἦτον ὕποπτος, ἢ νὰ εἰπῶμεν καλλίτερα, μισητή. Εἶχε λάβῃ εἰς μῖσος μάλιστα τὸν Ἐπιφανῆ, ὅπου ἀπέρνα διὰ σφαγὸς ἀπὸ τοὺς πλέον πρακτικοὺς τοῦ καιρ-

ροῦ-

ρᾶτε, κ῍ εἰς αὐτὸν τὰ πάγματα εἶχαν μίαν ὁ-
λόκληρον ἐλπίδα. Τέλ῀ ἡ ἰδία τιμὴ ἐφόβι-
ζε τὸν ὑπηρέτ῀ν, κ῍ ὅτε ἐδ῀λώνετο νὰ προασπισ-
θ῍ῇ τ῀ν κακοψυχίαν, ὁπ῀ῦ εἶχε πρὸς αὐτόν.

Ο῾ Α῾ντίοχος εἶχε σωλάξῃ τὴν Βε῀ρ῀λλὴν δι᾽ Ε῎τ. ἀπὸ
αἰτίαν τ῀ῆς ἀποστασίας τ῀ῦ Μολόν῀η, διὰ νὰ ἀ- Κόσμ῀υ
ποφασίσῃ τί γνώμ῀ην εἶχε νὰ πιάσῃ, ἡμ῀ὴ αὖ 3783.
ἦτον ἀναγκαῖον νὰ ὑπάγῃ αὐτὸς ὁ ἴδιος ἐναν- Πρὸ
τίον τ῀ούτ῀ου τ῀ῦ Α῾ποστάτ῀ου, ἢ αὖ ἔπρεπε νὰ ὑπάγῃ Χρ῀ιστ῀ῦ
εἰς τ῀ὴν Συρίαν διὰ νὰ σαματίσῃ τ῀αῖς μετα- 221.
χειρίσεις τ῀ῦ Πτολεμαίου. Ο῾ Ε῾πίγονος ἐσάθη Πολύβ.
ὁ πρῶτος, ὁπ῀ῦ ἐμίλησε, κ῍ εἶπε, πῶς δὲν βιβλ. ἐ.
ἦτον καιρὸς νὰ χάνωμεν, πῶς ὁ Βασιλεὺς ἔ- φύλ. 386
πρεπεν ὁλ῀ῦθ῀υς νὰ ὑπάγῃ προσωπικῶς εἰς τ῀ὴν 395.
Α῾νατολ῀ὴν, διὰ νὰ ὠφεληθ῍ῇ ἀπὸ τ῀αῖς σιγ-
μ῀αῖς, κ῍ ὠφελίμαις δι᾽ καιρίαις νὰ ἀντισταθ῍ῇ
τ῀ῶν Α῾ποστατῶν· πῶς ὅταν αὐτὸς ἤθελεν ἦσαι,
ἢ ὁ Μολώνης δὲν ἤθελε τολμήσῃ νὰ κιν῀ηθ῍ῇ
ἔμπροσθεν εἰς τὰ ὄμματα τ῀ῦ Βασιλέως τ῀ου, κ῍
ἐν῀ὸς στρατεύματος· ἢ αὖ ἤθελε σταθερώσῃ εἰς
τὸν σκοπόν τ῀ου, οἱ λαοὶ παρακιν῀ημένοι ἀπὸ
τ῀ὴν παρουσίαν τ῀ῦ Βασιλέως των, κ῍ ἐξυπνῶν-
τας τ῀ὴν ἀγάπ῀ην τ῀ους, δὲν ἤθελαν λείψῃ νὰ μὴ
τὸν δώσων ὁλ῀ῦθ῀υς εἰς τὰς χεῖράς τ῀ου. Α῾λλὰ πῶς
τὸ ὅλον ἔσκιζεν εἰς τὸ νὰ μὴ τ῀ῦ δώσῃ καιρὸν νὰ
δυναμωθ῍ῇ. Ο῾ Ε῾ρμείας δὲν ἐδ῀υν῀ήθ῀η νὰ κρα-
τηθ῍ῇ νὰ μὴ τὸν ξεκόψῃ, κ῍ μὲ σπα ἦχον
σκληρὸν, κ῍ ὑπερήφανον εἶπε· πῶς νὰ κάμων

τὸν Βασιλέα νὰ κινήσῃ μὲ τὸν Μολώνη μὲ τόσον ὀλίγα στρατεύματα, ἦτον ὡσὰν νὰ τὸν παραδώσῃ εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ἀποστατῶν. Τὸ ἀληθινόν τε δίκαιον ἦτον ὁ φόβος νὰ μὴ βαλθῇ εἰς τὸς κινδύνους τέτοιας τῆς ἐκστρατείας. Ὁ Πτολεμαῖος ἦτον ὀλιγώτερον ξομερός· ἐδύνετο δίχως κανένα φόβον νὰ πολεμήσῃ σῶα Βασιλέα, ὁπῦ ἐφρόντιζε μόνον τὰς ἡδονάς. Ὑπερείχυσεν ἡ γνώμη τῦ Ἑρμεία. Αὐτὸς ἔκαμε νὰ δοθῇ ἡ κυβέρνησις τῦ πολέμυ κῆ τῦ Μολώνη, κῆ σῶα μέρος ἀπὸ τὰ τάγματα τῦ Ζήνωνος, κῆ Θεοδότυ· κῆ ὁ Βασιλεὺς μὲ τὸ ἄλλο μέρος τῦ στρατεύματος ὑπῆγεν εἰς τὴν Κοίλην Συρίαν.

Φθάνοντας εἰς τὴν Σελεύκειαν πλησίον τῦ Ζεύγματος, ἤυρε τὴν Λαοδίκην θυγατέρα τῦ Μιθριδάτυ Βασιλέως τῦ Πόντυ, ὁπῦ ἤρχετο διὰ νὰ τὸν λάβῃ διὰ ἄνδρα. Αὐτὸς ἐσάθη κάποιον καιρὸν δῆθ' νὰ ἑορτάσῃ τὸ σωοικέσιον, τῦ ὁποίυ ἡ χαρὰ ἐσυγχύθη τὸ ὀγληγορώτερον ἀπὸ τὴν εἴδησιν, ὁπῦ ἦλθεν ἀπὸ τὴν Ἀνατολήν, πῶς οἱ Σατράπαι τε πολλὰ ἀδύνατοι διὰ νὰ ἀντισαθῶν τῦ Μολώνη, κῆ Ἀλεξάνδρυ, ὁπῦ σώθησαν, ἐσκοτώθησαν νὰ σταθῶν, κῆ νὰ τὰς ἀφήσουν κυρίως εἰς τὸν κάμπον τῦ πολέμυ. Τότες ὁ Ἀντίοχος ἐγνώρισε τὸ σφάλμα τε, πῶς δὲν ἐπίασε τὴν συμβουλὴν τῦ Ἐπιγένυς, κῆ ἤθελε νὰ ἀφήσῃ τὴν Κοί-

Κοίλην Συρίαν, διὰ νὰ ὑπάγῃ μὲ ὅλαις τȣ ταῖς δύναμες κ̃ τῶν Ἀποστατῶν. Ὁ Ἑρμείας ἐσταθέρωσε μὲ πεῖσμα εἰς τὴν πρώτην τȣ γνώμην. Αὐτὸς ἐστοχάσθη, πῶς λέγει θαυμάσια ἐκφωνῶντας εἰς ἕνα ἐκφαντικὸν, κ̃ ἀποφασιστικὸν ἦχον, „ πῶς οἱ Βασιλεῖς ἔπρεπε „ νὰ παγαίνȣν αὐτοπροσώπως ἐναντίον τῶν Βα- „ σιλέων, κ̃ νὰ πέμπȣν τȣ̀ς Τοποτηρητάς „ των ἐναντίον τῶν Ἀποστατῶν “. Ὁ Βασιλεὺς ἦτον τόσον ἀδύνατος, ὁπȣ̃ πάλιν ἔκλινεν εἰς τὴν γνώμην τȣ̃ Ἑρμείȣ.

Μόλις δύναται τινὰς νὰ καταλάβῃ πόσον ἀνωφελεῖς εἶναι ὅλαις ἡ δοκιμαῖς εἰς ἕνα Βασιλέα ἀμέριμνον, κ̃ ὁπȣ̃ ζῇ ἀστόχαστα. Τȣ̃τος ὁ πανȣ̃ργος, ἐγκωλπιστὴς, κ̃ μηχανικὸς ὑπηρέτης, ὁπȣ̃ ἤξευρε νὰ συμφωνᾷ εἰς ὅλαις ταῖς εὐχαρίστησες, κ̃ κλίσες τȣ̃ Αὐθεντός τȣ, εὔκαρπος, κ̃ ἐπιδέξιος νὰ εὑρίσκῃ νέα μέσα νὰ τὸν διαστρέφῃ, εἶχε λάβῃ τὴν τέχνην νὰ κατασταθῇ ἀναγκαῖος, ἐλαφρώνωντάς τον ἀπὸ τὸ βάρος τῶν πραγμάτων, εἰς τρόπον ὁπȣ̃ ὁ Ἀντίοχος ἐστοχάζετο πῶς δὲν ἐδύνετο νὰ σταθῇ δίχως αὐτόν· κ̃ ἀγκαλὰ ἐκαταλάμβανεν εἰς τὴν κυβέρνησίν τȣ, κ̃ εἰς ταῖς συμβȣλαῖς τȣ πολλὰ πράγματα, ὁπȣ̃ δὲν τȣ̃ ἄρεγαν, δὲν ἤθελεν ὅμως νὰ λάβῃ ἐνόχλησιν νὰ τὰ ἐξετάζῃ, κ̃ δὲν εἶχε τόσην δύναμιν διὰ νὰ τȣ̃ πάρῃ τὴν ἐξȣσίαν, ὁπȣ̃ τȣ̃ ἔ-

δω-

δωκεν. Ὅθεν ὑποχωροῦντας καὶ ἐδῶ εἰς τὴν γνώμην τους, ὄχι ὅτι ἠλέγχθη, ἀλλ' ἀπὸ ἀδυναμίαν, ἔκλινε νὰ πέμψῃ ἕνα Σατράπην, καὶ καμπόσα πάγματα εἰς τὴν Ἀνατολὴν, καὶ ἐμπόδισε τὴν ἐξόφλησιν τῆς Κοίλης Συρίας.

Ὁ Σατράπης, ὁπού ἐπέμφθη ἀπ' αὐτὸν ἦτον Ἀχαῖος ὁ Σελεύκας μὲ διαταγὴν, ὅτι νὰ εἶχαν τὴν δώσῃ τὰ πάγματα οἱ δύο πρῶτοι Σατράπαι, καὶ αὐτοὶ νὰ εἶναι εἰς τὴν ὑποταγήν του. Αὐτὸς δὲν εἶχε λάβει ποτὲ τὴν ὑπερπάτην ἐξουσίαν, καὶ ὅλη του ἡ ἀξιότης ἦτον, ἐπειδὴ καὶ ἦτον φίλος καὶ ἄνθρωπος τοῦ Ὑπάρχου. Φθάνωντας εἰς ἕνα βαθμὸν, εἰς τὸν ὁποῖον αὐτὸς δὲν εἶχε τολμήσῃ ποτὲ νὰ συλλογισθῇ, ἔγινεν ἄγριος πρὸς τοὺς ἄλλους Ὀφφικιάλους, καὶ ἐγέμωσεν αὐθάδειαν, καὶ ὑπερηφανίαν πρὸς τοὺς φίλους· ἡ ἐκβασις ἐσάθη τέτοια, ὁποίαν ἔπρεπε νὰ ἀναμένῃ καθ' ἕνας ἀπὸ μίαν ἐκλογὴν τόσον ἀστοχον. Ἀπερνῶντας τὸν Τίγριν ἔπεσεν εἰς μίαν ἔνεδραν· ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐκβάλθη ἀπὸ τὸν ἐχθρὸν μὲ ἕνα στρατήγημα, καὶ ἐχάθη μὲ ὅλον του τὸ στράτευμα. Τοῦτο ἡ νίκη ἄνοιξεν εἰς τοὺς Ἀποστάτας τὴν Ἐπαρχίαν τῆς Βαβυλῶνος, καὶ ὅλην τὴν Μεσοποταμίαν, ἀπὸ ὁποίων ἔγιναν μὲ τοῦτο Αὐθεντάται δίχως καμίαν ἀνθίστασιν.

Ὁ Ἀντίοχος ὡς τόσον ὑπῆγεν εἰς τὴν

Κοί-

Κοίλην Συρίαν, ἕως εἰς τὴν Κοιλάδα κειμένην ἀναμέσον εἰς δύο ἅλυσες τȣ̃ ὄρȣς τȣ̃ Λιβάνȣ, καὶ τȣ̃ Ἀντιλιβάνȣ. Ηὗρε τὰ περάματα τȣ́των τῶν βȣνῶν τόσον καλὰ δυναμωμένα, καὶ τόσον καλὰ διαυθεντευμένα ἀπὸ τὸν Θεόδοτον Αἰτωλεῖον, τȣ̃ ὁποίȣ εἶχε δώσῃ τὴν κυβέρνησιν ὁ Πτολομαῖος, ὁπȣ̃ ἐστενεύθη νὰ στραφῇ ὀπίσω δίχως νὰ ἠμπορέσῃ νὰ ὑπάγῃ ὀμπρός. Η' εἴδησις τȣ̃ χαλασμȣ̃ τῶν ταγμάτων τȣ εἰς τὴν Ἀνατολὴν ὀγλιγώρευσεν ἀκόμι περισσότερον τὴν ἐπιστροφήν τȣ. Ἐσύναξε τὴν Βȣλὴν, καὶ ἔθεσε πάλιν εἰς ἐξέτασιν τὰ πράγματα τῶν Ἀποστατῶν. Ὁ Ἐπίγηνος, ἀφ' ȣ̃ μετρίως εἶπε, πῶς ἡ συνετώτερη γνώμη ἤθελ' εἶναι νὰ ὑπάγῃ ἐξ ἀρχῆς ἐναντίον τȣς, διὰ νὰ μὴ τȣ̀ς ἀφήσῃ τρόπον νὰ δυναμωθοῦν, καθὼς ἔκαμαν, ἐπρόσθεσε, πῶς τῶρα ἦτον ἕνα νέον δίκαιον νὰ μὴ χάσῃ πλεόν καιρὸν, καὶ νὰ φροντίσῃ τελείως εἰς ἕνα πόλεμον, ὁπȣ̃ ἐδύνετο νὰ τραβίξῃ μὲ λόγȣ τȣ, ἂν ἀμελᾶτο, τὸν χαλασμὸν τῆς Βασιλείας. Ὁ Ἑρμείας, ὁπȣ̃ ἐλογίσθη βλαμμένος ἀπὸ τȣ́την τὴν ὁμιλίαν, ἄρχησε νὰ ὁμιλῇ βιαστικῶς κατὰ τȣ̃ Ἐπιγήνȣ, φορτώνωντάς τον ἐλέγχȣς, καὶ ὕβριτας, καὶ ὥρκισε τὸν Βασιλέα νὰ μὴν ἀφήσῃ τὴν ἐπιχείρησιν τῆς Κοίλης Συρίας, ὁπȣ̃ δὲν ἐδύνετο νὰ ἀφήσῃ δίχως νὰ δείξῃ ἀδυναμίαν, καὶ ἀκαταστασίαν·

τὸ

τὸ ὁποῖον δὲν ἔπρεπεν εἰς ἕνα Βασιλέα τόσον συνετὸν, καὶ φωτισμένον ὡσὰν αὐτόν. Ὅλη ἡ Βουλὴ ἐχαμήλωνεν ἀπὸ ἐντροπὴν τὰ ὄμματα, καὶ ὁ ἴδιος Ἀντίοχος ὑπόφερνε πολλά. Ἀποφασίσθη κοινῇ γνώμῃ, πῶς ἔπρεπε νὰ ὑπάγῃ σπουδακτικὰ κατὰ τῶν Ἀποςατῶν. Τότες ὁ Ἑρμείας, ὁποῦ εἶδε, πῶς ἤθελ' ἦτον ἀνωφελὴς ἡ ἀνθίςασις, ἀλλοιωθεὶς αἰφνιδίως εἰς ἕνα ἄλλον ἄνθρωπον, ἐδέχθη τὴν κοινὴν γνώμην μὲ ἕνα εἶδος τῆς ἀνυπομονησίας, καὶ ἐδείχθη προθυμότερος ἀπὸ κάθε ἄλλον εἰς τὸ νὰ σπουδάξῃ τὴν ἐκπλήρωσιν. Τὰ τάγματα λοιπὸν ὑπῆγαν εἰς τὴν Ἀπάμειαν, τόπον τῆς συνάξεως.

Μόλις εὐγῆκεν ἔξω τὸ ςράτευμα, ὁποῦ ἐσηκώθη μία ςάσις εἰς τὰ τάγματα διὰ κάποιον περίσσευμα τῆς πληρωμῆς των, ὁποῦ τοὺς ἐχρεωςεῖτο. Ἕνα συμβεβηκὸς τόσον κινδυνῶδες ἔρριψε τὸν Βασιλέα εἰς μεγάλην ἀδημονίαν, καὶ εἰς μίαν θανάσιμον μέριμναν. καὶ βέβαια ὁ κίνδυνος ἦτον μεγάλος. Ὁ Ἑρμείας εὑρίσκωντας τὸν Βασιλέα εἰς τέτοιαν συμπλοκὴν, τὸν ἐπαρηγόρησε, καὶ τοῦ ἔταξε νὰ πληρώσῃ εὐθὺς ὅσον εἶχε νὰ λάβῃ τὸ ςράτευμα· ἀλλὰ τοῦ ἐζήτησε διὰ χάριν, ὅτι νὰ μὴ πάρῃ μὲ λόγου τοῦ τὸν Ἐπίγηνον εἰς τούτην τὴν ἐκςρατείαν· διατὶ ἀφ' οὗ ἐδημοσιεύθη ἡ διχόνοιά τους δὲν ἠμποροῦσαν πλέον νὰ

ἐλ-

ἐλπίσȣν νὰ ἐνεργήσȣν συμφώνως εἰς τȣ̀ς σκοπȣ̀ς τȣ̃ πολέμȣ, καθὼς ἐζήτα τὸ καλὸν τῆς Βασιλείας. Ὁ σκοπός τȣ ἦτον νὰ ψυχράνῃ πρῶτον τὴν τιμὴν καὶ ἀγάπην τȣ̃ Ἀντιόχȣ πρὸς τὸν Ἐπίγηνον μὲ τὴν ἀπȣσίαν τȣ, ἠξεύρωντας, πῶς οἱ Βασιλεῖς εὔκολα ἀλησμονȣ̃ν τὰς ἀρετὰς, καὶ ἀξιότητας ἑνὸς μακρυνȣ̃ ἀνθρώπȣ.

Τȣ́τη ἡ πρότασις ἔφερεν εἰς τὸν Βασιλέα μίαν ἐσχάτην ποινὴν, ὁπȣ̃ φανερὰ ἐγνώριζε τὴν χρείαν, ὁπȣ̃ εἶχε νὰ ἔχῃ πλησίον τȣ εἰς μίαν τόσον μεγάλην ἐξόφλοισιν ἕνα Στρατηγὸν τόσης ἀνδρείας, καὶ τόσης πράξεως, ὡσὰν ἦτον ὁ Ἐπίγηνος. Ἀλλὰ (α) παρχίζωντας ὁ Ἑρμείας νὰ τὸν πολιορκήσῃ ἀπὸ μακρὰν, καὶ νὰ τὸν κυριεύσῃ μὲ κάθε λογῆς τρόπον, προσφέρνωντάς τȣ τέλη τῆς οἰκονομίας, φυλάττωντάς τον μὲ ζηλοτοπίαν, κερδίζοντάς τον μὲ ταῖς ἀνθρωπαρέσκειαίς τȣ, καὶ μὲ ταῖς κολακείαις τȣ, τȣ̃τος ὁ πτωχὸς Βασιλεὺς δὲν ἦτον πλέον αὐθέντης τȣ̃ ἑαυτȣ̃τȣ. Ὁ Βασιλεὺς λοιπὸν ὑπήκȣσεν, ἀλλὰ μὲ πολλὴν ἀνθίστασιν εἰς τὸ ζήτημα, ὁπȣ̃ τȣ̃ ἔκαμε, καὶ ὁ Ἐπίγηνος ἐπροστάχθη νὰ στραφῇ εἰς τὴν Ἀπάμειαν. Τȣ̃το τὸ συμβεβηκὸς ἐκατάπληξε, καὶ ἐφόβισεν ὅλȣς τȣ̀ς Αὐλητὰς, ὁπȣ̃ ἐφοβήθησαν διὰ λόγȣ-

(α) Περιεχόμενος δὲ, καὶ προκατειλημμένος οἰκονομίαις, καὶ φυλακαῖς, θεραπείαις, ὑπὸ τῆς Ἑρμείȣ κακοηθείας, ȣ̓κ ἦν αὐτȣ̃ κύριος. Κικέρ.

γενες μίαν ὁμοίαν τύχιν. ἀλλὰ τὸ στράτευμα, ὅπου ἔλαβε τὴν πληρωμήν τε, ἐπαρηγορήθη, καὶ ἐλογίθη ὑπόχρεων εἰς τὸν Ὑπηρέτην, ὅπου ἔκαμε, καὶ τὸ ἐπλήρωσαν. Τοιουτοτρόπως βεβαιωθεὶς ἀπὸ τὴν Μεγάλην μὲ τὸν φόβον, καὶ ἀπὸ τὰ πάγματα μὲ τὴν πληρωμὴν, ἐκίνησε τὸν δρόμον μὲ τὸν Βασιλέα.

Ἡ δυσυχία τῶ Ἐπιγόνε συνεμένη εἰς μίαν ἁπλῆν ἐξοχίαν, χωρὶς ὅπου δὲν ἐπληροφόρει τελείως τὴν ἐκδίκησίν τε, δὲν ἔπαυε ταῖς φροντίδες τε ὅσον διὰ τὸ μέλλον, καὶ τὸν ἔκανε νὰ φοβῆται τὴν ἐπιστροφήν. Ἐπάχησεν ἐνεργητικῶς νὰ τὸν προφθάσῃ. Ἀλέξιος ὁ Κυβερνήτης τῆς Ἀκροπόλεως τῆς Ἀπαμείας ἐθυσιάζετο τελείως εἰς ταῖς θέλησές τε. καὶ ποῖος δὲν ἤθελ' ἦτον ἕτζι πρὸς σῶα Ὑπηρέτην, ὅπου τὸ ὅλον δυνάται, καὶ εἶναι κύριος πασῶν τῶν χαρίτων; Τῦ προσάζει τὸν χαλασμὸν τῦ Ἐπιγόνε, καὶ τὸ πεζιγράφει τὰς ξόπτες. Ὅθεν ὁ Ἀλέξιος χαρίζει σῶα οἰκοιακὸν τῦ Ἐπιγόνε, καὶ μὲ δωρεαῖς, καὶ πασήματα τὸν κάνει νὰ βάλῃ εἰς τὰ χαρτία τῦ Αὐθεντός τε μίαν ἐπιστολήν, ὅπου τῦ ἔδωσεν αὐτός. Αὐτὴ ἦτον γραμμένη, καὶ σφραγισμένη, δι' ὅσον ἐφαίνετο, ἀπὸ τὸν Μολώνην, σῶα ἀπὸ τὰς Ἀρχηγὰς τῶν Ἀποσατῶν, ὅπου δύχαρίσα τὸν Ἐπίγονον διὰ τὴν σωωμοσίαν, ὅπου αὐτὸς ἔκαμε κὶ τῦ Βασιλέως,

καὶ

καὶ τȣ̃ ἐκοινώνα τȣ̀ς ἀσφαλεῖς τρόπȣς διὰ νὰ τὴν ἐκπληρώσῃ. Κάποιαν ἡμέραν ἔπειτα ὑπῆγεν ὁ Ἀλέξιος νὰ τὸν εὕρῃ, καὶ τὸν ἠρώτησεν, ἂν ἔλαβε καμίαν ἐπιστολὴν ἀπὸ τὸν Μολώνην. Ὁ Ἐπίγηνος, ἐκπλαγεὶς εἰς τέτοιαν ἐρώτησιν, ἔδειξε τὴν ἔκπληξίν τȣ, καὶ εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν τὸν θυμόν τȣ. Ὁ ἄλλος ἀπεκρίθη, πῶς εἶχε πρόσταγμα νὰ κάμῃ τὴν ζήτησιν εἰς τὰ χαρτία τȣ, εἰς τὰ ὁποῖα εὑρέθη βέβαια ἡ ζητȣμένη ἐπιστολή· καὶ δίχως ἄλλην ἐξέτασιν, ȣ̓̃τε ἄλλην βεβαιότητα ὁ Ἐπίγηνος ἐβάλθη εἰς τὸν θάνατον. Ὁ Βασιλεὺς ἐπάνω εἰς τὴν ἁπλῆν ὑποψίαν τῆς ἐπιστολῆς ἐστοχάσθη τὸ ἔγκλημα ἀληθινὸν, καὶ καλὰ βεβαιωμένον. Ἡ Αὐλὴ δὲν ἔκρινεν ἔτζι, ἀλλ' ὁ φόβος ἐκράτει βȣβὴν καὶ δεμένην κάθε γλῶσσαν. Πόσον εἶναι δυστυχεῖς οἱ Βασιλεῖς, καὶ πόσον πρέπει τινὰς νὰ τȣ̀ς συμπονῇ;

Ἀγκαλὰ ὁ καιρὸς ἦτον πολλὰ ἀπερασμένος, ὁ Ἀντίοχος ὅμως ἐδιάβη τὸν Εὐφράτην. ἐσύναξεν ὅλατȣ τὰ τάγματα, καὶ διὰ νὰ εἶναι εἰς καλλίτερην διάθεσιν, καὶ νὰ ἔμπῃ κατὰ καιρὸν εἰς τὸν πόλεμον τὴν ἄνοιξιν, τὰ ἔβαλεν εἰς ταῖς στάσες τȣ̃ χειμῶνος πλησίον, ἀναμένωντας τὸν καλὸν καιρόν. Ἔτ. ἀπὸ κτίσ. Κόσμȣ 3784. Πρὸ Χριστȣ̃ 220.

Ὅταν ἦλθεν ὁ καιρὸς ἔκαμε νὰ κινήσουν πρὸς τὸν Τίγρην· ἀπέρασε τȣ̃τον τὸν ποταμὸν, ἐβίασε τὸν Μολώνην νὰ ἔλθῃ εἰς τὸν πό-

πόλεμον, καὶ ἀπόκτησε ἀπάνω τȣ μίαν νίκην τόσον τελείαν, ὁπȣ̃ ὁ Ἀποςάτης, βλέπωντας πῶς εἶναι παντελῶς χαμένος, ἐφονεύθη ἀφ' ἑαυτȣ̃ τȣ ἀπὸ ἀπελπησίαν. Ὁ Ἀλέξανδρος τότε ἦτον εἰς τὴν Περσίαν, ὅθεν ὁ Νεόλαος, ἄλλος τȣς ἀδελφὸς, ὁπȣ̃ εἶχε λυτρώσῃ ἀπὸ τȣ̃τον τὸν πόλεμον, τȣ̃ ἤφερε τὴν θλιβερὰν εἴδησιν· καὶ βλέπωντας, πῶς ἦτον δίχως καταφυγὴν, ἐφόνευσαν ἐν πρώτοις τὴν μητέρα τȣς, ἔπειτα ταῖς γυναῖκές τȣς, καὶ τὰ παιδία τȣς, καὶ τέλος πάντων τὸν ἑαυτόν τȣς, διὰ νὰ μὴ πέσȣν εἰς τὰς χεῖρας τȣ̃ Νικητȣ̃. Ἰδȣ̀ τὸ τέλος ἐκείνης τῆς ἀποςασίας, ὁπȣ̃ ἐπροξένησε τὸν παντελῆ ἀφανισμὸν ὅλων ἐκείνων, ὁπȣ̃ ἦτον συμμέτοχοι. Ἀξία ἀνταμοιβὴ κάθ' ἑνὸς, ὁπȣ̃ τολμᾷ καὶ πιάνει τὰ ἅρματα κατὰ τȣ̃ Βασιλέως τȣ.

Ἔπειτα ἀπὸ τȣ́την τὴν νίκην, τὰ περισσεύματα τȣ̃ νικημένȣ ςρατεύματος ὑποτάχθησαν εἰς τὸν Βασιλέα, ὁπȣ̃ ἠθέλησε νὰ τȣ̀ς κάμῃ ἕνα δυνατὸν ἔλεγχον, καὶ τȣ̀ς ἐσυγχώρησε τὸ σφάλμα τȣς. Αὐτὸς τὰ ἔςειλεν εἰς τὴν Μηδείαν, εἰς τὴν ἐξȣσίαν ἐκείνων, ὁπȣ̃ εἶχον τὴν φροντίδα τῶν πραγμάτων ἐκείνης τῆς Ἐπαρχίας, καὶ ςρεφόμενος ἀπ' ἐκεῖ εἰς τὴν Σελεύκειαν εἰς τὸν Τίγρην, ἐςάθη κάποιον καιρὸν δίδωντας ταῖς ἀναγκαίαις διαταγαῖς διὰ νὰ ξαναβεβαιώσῃ τὴν ἐξȣσίαν τȣ εἰς ταῖς Ἐπαρχίαις, ὅθεν

ἔτυ-

ἔτυχεν ἡ ἀποστασία, καὶ νὰ ἀποκαταστήσῃ τὸν παλαιὸν, καὶ καλὸν τάξιν.

Κάμνοντας τᾶτο μὲ τὸ μέσον ἀνθρώπων, ὁπᾶ ἐπ' αὐτὸν ἐλογίθησαν εἰς τᾶτο ἱκανοὶ, αὐτὸς ὑπῆγεν ἐναντίον τῦ Ἀξοπάζου, ὁπᾶ ἐκυρίευσεν τὸν τόπον κείμενον πρὸς Δυσμὰς εἰς τὸν Μηδίαν, καὶ ὁπᾶ τῶρα ὀνομάζεται Γεωργία. Ὁ Βασιλεὺς τᾶς λεγόμενος Ἀρταβαζάνης ἦτον ὑπέργηρος, καὶ τόσον ἐδόμαξε, πλησιάζωντας ὁ Ἀντίοχος μὲ τὸ στράτευμα, ὁπᾶ ἔπεμψε νὰ τᾶ προσφέρῃ ὑποταγὴν, καὶ ἔκαμε τὸν ἀγάπην μὲ συνθήκας, κατὰ τὸν θέλησιν τᾶ Ἀντιόχε.

Εἰς ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἔλαβε τὸν εἴδησιν διὰ τὸν γενησιν σόε υἱᾶ, τὸ ὁποῖον ἐπροξένησε μίαν μεγάλην χαρὰν εἰς ὅλον τὸν Αὐλὸν, καὶ εἰς ὅλον τὸ στράτευμα. Ὁ Ἑρμείας ἀπὸ ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἐσοχάθη νὰ φονεύσῃ τὸν Βασιλέα, μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ ἐκλεχθῇ ἔπειτα ἀπὸ τὸν θανάτον τε Ἐπίφανος τᾶ νέε Βασιλέως, διὰ νὰ κυβερνᾷ τὸ βασίλειον μὲ μίαν αὐτοδέσποτον ἐξουσίαν. Αὐτὸς διὰ τὴν ὑπερηφάνειάν τε, ἦτον μισητὸς εἰς ὅλες, καὶ οἱ λαοὶ ἀπασχάζαν ὑποκάτω εἰς μίαν κυβέρνησιν, ὁπᾶ ἡ φιλαργυρία, καὶ ἡ σκληρότης τᾶ πρώτε βασιλικᾶ ὑπηρέτε, τᾶς τὸν ἔκαναν ἀνυπόφορον. Τὰ παράπονά τᾶς δὲν ἔφθαναν εἰς τὸν Θρόνον, πρὸς τὸν ὁποῖον ἦτον κάθε στρά-

Ἔτ. ἀπὸ Κτίσεως Κόσμου 3785. Πρὸ Χεσῦ 219. Πολυβ. βιβλ. ί. φ. 396. 401.

Державна історична БІБЛІОТЕКА УРСР

τα σφαλισμένη δι' αὐτούς. Τινὰς δὲν ἐτόλμα νὰ φανερώσῃ τοῦ Βασιλέως τὴν καταπόνεσιν τῶν λαῶν. Ἤξευραν, πῶς αὐτὸς ἐφοβεῖτο νὰ ἰδῇ τὴν ἀλήθειαν, καὶ πῶς ἄφινεν εἰς τὴν σκληρότητα τοῦ Ἑρμείου ὅλους ἐκείνους, ὁποῦ ἐπιχειρίζοντο νὰ ὁμιλήσουν ἐναντίον του. Αὐτὸς ἕως τότε δὲν ἤξευρε ταῖς ἀδικίαις, καὶ δυναστείαις, ὁποῦ ἔκαμνεν ὁ Ἑρμείας μὲ τὸ ὄνομά του. Ἄρχησε τέλος πάντων νὰ ἀνοίξῃ τὰ μάτιά του, ἀλλ' ἐφοβεῖτο αὐτὸς ὁ ἴδιος τοῦτον τὸν ὑπηρέτην, τοῦ ὁποίου ἐκαταστήθη ὑποτασσόμενος, ἔστωντας καὶ νὰ τοῦ ἔδωκε μίαν ἐξουσίαν ἐλευθέραν, διὰ τὴν ὀκνηρίαν μὲ τὴν ὁποίαν ἐξ ἀρχῆς εὐχαριστήθη νὰ ἐλαφρωθῇ ἀπὸ τὴν φροντίδα, καὶ μέριμναν ὁλονῶν τῶν πραγμάτων.

Ἀπολλοφάνης ὁ πιστὸς Ἰατρός του, ἔχωντας πρὸς αὐτὸν ἐλευθέραν τὴν εἴσοδον, ἔλαβε καιρὸν διὰ νὰ τοῦ παραστήσῃ τὸ μῖσος ὅλων τῶν λαῶν, καὶ τὸν κίνδυνον, εἰς τὸν ὁποῖον ἦτον αὐτὸς ὁ ἴδιος δι' αἰτίαν ἑνὸς τέτοιου ὑπηρέτου· τὸν ἐνουθέτησε νὰ φυλάγεται καλὰ, μὴ τοῦ τύχῃ ὡσὰν καὶ τοῦ ἀδελφοῦ του εἰς τὴν Φρυγίαν, νὰ γένῃ τὸ ὁλοκαύτωμα τῆς φιλοδοξίας ἐκείνων, εἰς τοὺς ὁποίους εἶχε μεγαλήτερην πίστιν. Πῶς ἦτον πρᾶγμα φανερὸν, ὅτι ὁ Ἑρμείας τοῦ συῤῥάπτει καμίαν ἐπιβουλὴν, καὶ πῶς δὲν ἦτον καιρὸς νὰ χάνῃ, ἂν ἤθελε νὰ τὸν προφθάσῃ. Ἰδοὺ ἡ μεγάλαις δούλευσες, ὁποῦ ἕνας

ἠγα-

ἠγαπημένος ὑπηρέτης πρὸς τὸ πρόσωπον τȣ̃ Βασιλέως, δύναται, καὶ πρέπει νὰ τȣ̃ προσφέρῃ.

Ὁ Ἀντίοχος ἐπεριχυκλώνετο ἀπὸ Αὐλικȣ̀ς, ὁπȣ̃ αὐτὸς ἐφόρτωσεν ἀπὸ εὐεργεσίαις, καὶ τινὰς ἀπ' αὐτȣ̀ς δὲν ἐτόλμα νὰ κινδυνεύσῃ τὴν τύχην τȣ λέγωντάς τȣ τὴν ἀλήθειαν. Ἠμποροῦμεν βεβαίως νὰ εἰπȣ̃μεν μὲ δίκαιον, πῶς μία ἀπὸ τὰς μεγαλητέρας χάριτας, ὁπȣ̃ ὁ Θεὸς ἤθελε κάμῃ εἰς τȣ̀ς Βασιλεῖς, εἶναι νὰ τȣ̀ς ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τὴν γλῶσσαν τῶν κολάκων, καὶ ἀπὸ τὴν σιωπὴν τῶν καλῶν ἀνθρώπων.

Ὁ Βασιλεὺς λοιπὸν, καθὼς εἶπα, ἄρχησε νὰ ἔχῃ κάποιαν ὑποψίαν ἐπάνω εἰς τὸν Ὑπηρέτην τȣ, ἀλλὰ δὲν τὸ ἐφανέρωνεν εἰς κανέναν, διατὶ δὲν ἤξευρεν εἰς ποῖον νὰ ἐμπιστευθῇ. Ἦτον πολλὰ εὐχαριστημένος, πῶς ὁ Ἰατρός τȣ τȣ̃ ἔδωκε τȣ́την τὴν εἴδησιν, καὶ ἐσυμφώνησε μὲ αὐτὸν τȣ̀ς τρόπȣς, διὰ νὰ ἐλευθερωθῇ ἀπὸ ἕνα ὑπηρέτην τόσον ἀπὸ ὅλȣς μισημένον, καὶ τόσον κινδυνώδη. Αὐτὸς ἐμάκρυνεν ὀλίγον ἀπὸ τὸ στράτευμα, μὲ πρόφασιν διὰ τὴν ὑγείαν τȣ, καὶ ἐπῆρε καὶ τὸν Ἑρμείαν εἰς συντροφίαν τȣ· καὶ εἰς ἕνα μέρος, ὅπȣ αὐτὸς εἶχε τὸν εὐγάλῃ, πολλὰ μακρὰν ἀπ' ὅλȣς ἐκείνȣς, ὁπȣ̃ ἐστοχάζετο ὁ Βασιλεὺς, πῶς ἤθελαν ἦσται μὲ τὸ μέρος τȣ, ἔκαμε νὰ τὸν φονεύσȣν ἐκεῖνοι,

ὁπῦ τὸν ἀκολουθῦσαν. Τῦτος ὁ θανάτος ἐπροξένησε μίαν κοινὴν χαρὰν εἰς ὅλον τὸ βασίλειον. Τῦτος ὁ σκληρὸς, καὶ ὑπερήφανος ἄνθρωπος εἶχε κυβερνήσῃ μὲ ἀγριότητα, καὶ ποτὲ δὲν ἐδυνήθη νὰ ὑποφέρῃ νὰ εἰπῇ τινὰς μίαν γνώμην ἐναντίαν ἀπὸ τὴν ἐδικήν τυ, ἢ νὰ ἐναντιωθῇ τινὰς εἰς τὸν σκοπόν τυ, ἀφανίζωντας ὅλυς ἐκείνυς, ὁπῦ ἤθελαν λάβῃ τόλμην νὰ τῦ ἀντισταθῦν· ὅθεν ἔγινεν εἰς ὅλυς μισητός· καὶ τῦτο τὸ μῖσος ἐφανὴ μάλιστα εἰς τὴν Ἀπάμειαν, διατὶ μόλις ἔλαβαν τὴν εἴδησιν τῦ θανάτυ τυ, ὅλη ἡ πόλις ἔτρεξε μὲ θυμὸν νὰ λιθοβολήσῃ τὴν γυναῖκα, καὶ τὰ παιδία τυ.

Ἀφ' ὗ ὁ Ἀντίοχος ἐκυβέρνησε τόσον εὐτυχισμένα τὰ πράγματά τυ εἰς τὴν Ἀνατολὴν, καὶ ἔβαλεν εἰς ταῖς κυβέρνησες τῶν Ἐπαρχιῶν ἀνθρώπυς ἀξίυς, καὶ πιστοτέρυς, ἐματάφερε πάλιν τὸ στράτευμά τυ εἰς τὴν Συρίαν, ὅπυ τὸ ἔκαμε νὰ ξεχειμάσῃ. Τὸ ἐπίλοιπον τῦ χρόνυ ἀπέρασεν εἰς τὴν Ἀντιόχειαν, κάνωντας συχναῖς συμβυλαῖς μὲ τὺς Ὑπηρέτας τυ, ἐπάνω εἰς τὰ ἔργα τῆς μελλύσης ἐκστρατείας.

Τῦτος ὁ Βασιλεὺς ἔπρεπε νὰ ἐκπληρώσῃ ἀκόμη δύο ἐπιχείρησες πολλὰ κινδυνώδεις διὰ νὰ βεβαιώσῃ τὴν ἀσφάλειαν, καὶ τὴν δόξαν τῆς Βασιλείας τῆς Συρίας· τὴν πρώτην κατὰ τῦ Πτολεμαίυ διὰ νὰ ἐλευθερώσῃ τὴν Κοί-

λην

λην Συρίαν, κ̀ τὴν ἄλλην κατὰ τȣ̃ Ἀχαιȣ̃, ὁπȣ̃ τότε νεωςὶ εἶχεν ἁρπάξῃ τὴν Μικρὴν Ἀσίαν.

Κυριεύωντας Πτολεμαῖος ὁ Εὐεργέτης, καθὼς εἴπομεν ἄνωθεν, εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς Βασιλείας Σελεύκȣ τȣ̃ Καλλινίκȣ, ὅλην τὴν Κοίλην Συρίαν, ὁ Βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτȣ ἐκυρίευεν ἀκόμη ἕνα καλὸν μέρος ἀπὸ τȣ́την τὴν Ἐπαρχίαν, κ̀ ὁ Ἀντίοχος ηὕρισκε πῶς τȣ̃ ἦτον πολλὰ ὠφέλιμος τȣ́τη ἡ πλησιότης.

Ὅσον διὰ τὸν Ἀχαιὸν εἴπαμεν ἤδη, πῶς δὲν ἠθέλησε τὸ Διάδημα, ὁπȣ̃ τȣ̃ ἐπροσφέρθη ἔπειτα ἀπὸ τὸν θάνατον τȣ̃ Σελεύκȣ Κεραυνȣ̃, κ̀ τὸ ἔβαλεν εἰς τὴν κεφαλὴν τȣ̃ Ἀντιόχȣ νομίμȣ Διαδόχȣ, ὁ ὁποῖος πρὸς ἀνταμοιβὴν, εἶχε τȣ̃ δώσῃ τὴν Κυβέρνησιν ὁλονῶν τῶν Ἐπαρχιῶν τῆς Μικρῆς Ἀσίας. Μὲ τὴν ἀνδρείαν τȣ, κ̀ τὴν συνετήν τȣ κυβέρνησιν, ταῖς εἶχε πάρῃ ὅλαις παρὰ τȣ̃ Ἀττάλȣ Βασιλέως τῆς Περγάμȣ, ὁπȣ̃ τὰς ἐκυρίευεν. Τόσαις εὐτυχισμέναις ἔκβασες ἄναψαν τὸν φθόνον τῶν Μεγάλων. Ἐσσάρθη λόγος εἰς τὴν Αὐλὴν, πῶς αὐτὸς ἐςοχάζετο νὰ ἁρπάξῃ τὸ ςέμμα, κ̀ διὰ τȣ̃το τὸ τέλος εἶχεν ἀπόκρυφαις φιλίαις μὲ τὸν Πτολεμαῖον. Ἂς μὴν ἦτον κ̀ καλὰ θεμελιωμέναις ἐκείναις ἡ ὑποψίαις, αὐτὸς ἔκρινεν εὔλογον πῶς ἔπρεπε νὰ προφθάσῃ τȣ̀ς κακοτρόπȣς σκοπȣ̀ς τῶν ἐχθρῶν τȣ. Ἔ-

λαβε τὸ Διάδημα, ὁπὦ πρότερον ἀρνήθη, ϗ ἔκαμε νὰ ἀνακηρυχθῇ Βασιλεύς.

Αὐτὸς ἐκατασάθη τὸ ὀγλιγωρότερον σῶας ἀπὸ τὰς δωνατωτέρας Βασιλείας τῆς Ἀσίας, ϗ καθ' σῶας ἐζήτε τὴν συμμαχίαν τε, τὸ ὁποῖον ἐδηλωόθη φανερὰ εἰς σῶα πόλεμον, ὁπὦ τότε ἀσυχώθη ἀναμέσον εἰς τὰς Ῥόδους, ϗ Βυζαντίους, δι' αἰτίαν ἑνὸς φόρε, ὁπὦ οἱ Βυζάντιοι εἶχαν ἐπιθέσῃ ἐπάνω εἰς ὅλα τὰ πλεύμενα, ὁπὦ ἀπεριὲσαν τὸ ϛενόν· φόρος ὁπὦ ἦτεν πολλὰ βαρετὸς εἰς τὰς Ῥόδους, δι' αἰτίαν τῆς μεγάλης πραγματείας, ὁπὦ ἔκαναν εἰς τὴν Μαύρην Θάλασσαν. Ὁ Ἀχαιὸς παρακαλεσμένος πολλὰ ἀπὸ τὰς Βυζαντίους εἶχε πάξη νὰ τὰς βοηθήσῃ. Τότε ἡ εἴδησις ἐσύγχυσε τὰς Ῥόδους, καθὼς ϗ τὸν Πρυσίαν, Βασιλέα τῆς Βιθυνίας, ὁπὦ αὐτοὶ εἶχαν σύρῃ εἰς τὸ μέρος τες. Εὐεισκόμενοι εἰς τέτοιαν σύγχυσιν, ἐσοχάδησαν μίαν μηχανὴν διὰ νὰ χωρίσωσιν τὸν Ἀχαιὸν ἀπὸ τὰς Βυζαντίους, ϗ νὰ τὸν ξαβίσωσιν εἰς τὸ μέρος τες. Ἀνδρόμαχος ὁ πατέρας τε, ἀδελφὸς τῆς Λαοδίκης, ὁπὦ ἦτον γυνὴ τῦ Σελεύκε, ἦτον σκλάβος εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν. Αὐτοὶ ἔπεμψαν Ἀπολλωνίδες πρὸς τὸν Πτολεμαῖον νὰ τῦ ζητήσωσιν διὰ χάρι τὴν ἐλευθερίαν τε. Ὁ Βασιλεύς, ὁπὦ ϗ αὐτὸς εἶχε θέλησιν νὰ ἀγαπηθῇ μὲ τὸν Ἀχαιὸν, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐδωά-

δύνατο νὰ ὠφεληθῇ πολλὰ κατὰ τȣ̃ Ἀντιόχȣ, μὲ τὸν ὁποῖον ἦτον εἰς πόλεμον, ἐπλήρωσε μετὰ χαρᾶς τὴν Ῥοδίων τὴν ζήτησιν, καὶ τȣ̀ς ἔδωσεν εἰς τὰς χεῖρας τὸν Ἀνδρόμαχον. Τȣ̃το ἦτον ἕνα χάρισμα πολλὰ εὐχάριστον εἰς τὸν Ἀχαιὸν, καὶ ἔκαμε τȣ̀ς Βυζαντίȣς νὰ χάσουν τὸ θάῤῥος τȣς. Αὐτοὶ ἐσυγκατέβησαν νὰ βάλουν τὰ πράγματα εἰς τὸ ἀρχαῖον ἔθος, καὶ νὰ ἀσυκώσουν τὸ νέον δόσιμον, ὁπȣ̃ εἶχε προξενήσῃ τὴν μάχην. Ἔτζι ἐβεβαιώθη ἡ εἰρήνη ἀναμέσον εἰς τὰ δύο γένη, καὶ ὁ Ἀχαιὸς ἔλαβεν ὅλην τὴν τιμήν.

Ὁ Ἀντίοχος ἐσυλλογίζετο νὰ κινήσῃ τὰ ἅρματα κατὰ τȣ̃ Ἀχαιȣ̃, καὶ κατὰ τȣ̃ Πτολεμαίȣ. Ἰδȣ̀ ἡ δύο τρομεραῖς μάχαις, ὁπȣ̃ ἔπρεπε νὰ κάμῃ, καὶ οἱ σύμβȣλοί τȣ, ἐξετάζοντες ποία ἀπὸ ταῖς δύο ἔπρεπε νὰ εἶναι ἡ πρώτη, ἔπειτα ἀπὸ μίαν πολυκαιρινὴν στόχασιν, ἀπεφάσισαν νὰ ὑπάγῃ κατὰ τȣ̃ Πτολομαίȣ, πρὶν παρὰ νὰ κτυπήσῃ τὸν Ἀχαιὸν, πρὸς τὸν ὁποῖον διὰ τότε ἔκαμαν μόνον μεγάλους φοβερισμȣ́ς· ὅθεν τὰ στρατεύματα ἐπροστάχθησαν νὰ ὑπάγουν εἰς τὴν Ἀπάμειαν, διὰ νὰ κινηθȣ̃ν ἐναντίον τῆς Κοίλης Συρίας.

Ἔτ. ἀπὸ κτίσεως Κόσμȣ 3785. πρὸ Χριστȣ̃ 219. Πολύβ. βιβλ. ἐφ. 402. 409.

Εἰς ἕνα συμβȣ́λιον, ὁπȣ̃ ἔγινε πρὶν νὰ μισεύσῃ τὸ στράτευμα, ὁ Ἀπολλοφάνης ὁ Ἰατρὸς τȣ̃ Βασιλέως ἐπαράστησε, πῶς ἐγίνετο ἕνα

μεγάλον σφάλμα, ἂν ἐπήγαιναν εἰς τὴν Κοί-
λην Συρίαν, ἀφίνοντας ὀπίσω τὴν Σελεύκειαν
εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Ἐχθροῦ, ὁποῦ ἦτον τόσον σι-
μὰ μὲ τὴν Βασιλεύουσαν πόλιν. Ἠγνώμησε τοῦ ἤ-
ρεσεν εἰς ὅλον τὸ συνέδριον, διὰ τὰ φανερὰ
δίκαια ὁποῦ ἐπροσφέρε· διατὶ τότε ἡ χώρα
ἦτον ἐπάνω εἰς τὸν ἴδιον ποταμὸν τῆς Ἀντιο-
χείας, καὶ μόνον πέντε λέγαις εἰς τὸ ἐπάνω
μέρος κοντὰ εἰς τὴν ἐμβασίαν. Ὅταν Πτολε-
μαῖος ὁ Εὐεργέτης ἔκαμε τὴν ἐπιδρομήν, ὁποῦ
εἴπομεν, διὰ νὰ φυλάξῃ τὰ δίκαια τῆς Ἀ-
δελφῆς του Βερενίκης, αὐτὸς εἶχε πάρῃ τό-
την τὴν χώραν, καὶ ἔβαλε μίαν δυνατὴν φύ-
λαξιν Αἰγυπτιακήν, ὁποῦ ἐκράτησε τότην τὴν
μεγάλην χώραν εἰκοσιεπτὰ χρόνους. καὶ ἔξω
ἀπὸ τὰς ἄλλας ἐνοχλήσεις, ὁποῦ ἐπροξένα τῆς
Ἀντιοχέων, τοὺς ἔκοπτεν ἀκόμη τελείως τὴν
κοινωνίαν μὲ τὴν Θάλασσαν, καὶ ἐχάλα ὅλην
τους τὴν πραγματείαν, διατὶ ἡ Σελεύκεια,
κειμενὴ σιμὰ εἰς τοὺς ἐμβασίαν τοῦ Ὀρόντου,
ἦτον ὡς σῶας Λιμένας τῆς Ἀντιοχείας. Ὅλα
τοῦτα τὰ δίκαια φανερωμένα ξεκάθαρα ἀπὸ
τὸν Ἀπολλοφάνην, ἔσυραν τὸν Βασιλέα, καὶ τὸ
συμβούλιον νὰ ἀκολουθήσουν τοὺς γνώμους του,
καὶ νὰ ἀνοίξουν τὸν πόλεμον μὲ τοὺς κολιορ-
κίαν τῆς Σελευκείας. Ἐφέρθη τὸ λοιπὸν τὸ στρά-
τευμα ἐκεῖ· ἐπολεμήθη ἡ χώρα, καὶ ἐπάρθη,
καὶ ἐδιώχθησαν ὅλοι οἱ Αἰγύπτιοι.

Ο' Ἀν-

Ὁ Ἀντίοχος ἔπειτα ἔτρεξεν εἰς τὴν Κοίλην Συρίαν, ὅπȣ ὁ Θεόδοτος Αἰτωλῖος, ὁπȣ̃ ἀπὸ τὸν Πτολεμαῖον εἶχε τὴν κυβέρνησιν, τȣ̃ ἔταζε νὰ τὸν καταςήσῃ κύριον ὁλονȣ̃ τȣ̃ τόπȣ. Εἴδαμεν, πῶς τὸν ἀπερασμένον χρόνον, αὐτὸς ἀνδρειωμένα τὸν εἶχε διώξῃ, μ' ὅλον τȣ̃το ἡ Αὐλὴ τῆς Αἰγύπτȣ δὲν εὐχαριςήθη εἰς ἐκεῖνο, ὁπȣ̃ αὐτὸς ἔκαμε τότε, νομίζȣσα, πῶς αὐτὸς μὲ τὴν ἀνδρείαν τȣ ἠμποροῦσε νὰ κάμῃ τίποτε περισσότερον ἐναντίον τȣ̃ Ἀντιόχȣ, ἂν τότε ἤθελε. Διὰ τοῦτο ἐκράχθη εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν διὰ νὰ δώσῃ λογαρισμὸν διὰ τὴν κυβέρνησίν τȣ, καὶ ἦτον εἰς κίνδυνον, νὰ χάσῃ τὴν ζωήν τȣ. Ὅταν ἐπ' ἀληθείας ἠκȣ́σθησαν ἐκεῖ τὰ δίκαιά τȣ, αὐτὸς ἐλευθερώθη, καὶ ἐπέμφθη πάλιν εἰς τὴν ἡγεμονείαν τȣ· ἀλλ' αὐτὸς δὲν ἐσυγχώρησε τῆς αὐλῆς τὴν ὕβριν, ὁπȣ̃ τȣ̃ ἔκαμε νὰ τὸν κατηγορήσῃ δηλαδὴ τόσον ἄδικα, καὶ τόσον ἐθυμώθη διὰ τȣ̃το τὸ ἄδικον, ὁπȣ̃ ἀπεφάσισε νὰ ἐκδικηθῇ.

Αὔξαναν περισσότερον τὸν θυμόν τȣ ἡ ἀπώλεια, καὶ ἡ γυναικομανία, ὁπȣ̃ αὐτὸς εἶδεν εἰς τὴν Αὐλήν. Δὲν ἐδύνετο νὰ ὑποφέρῃ, πῶς πρέπει νὰ ἐξȣσιάζεται ἀπὸ τὴν θέλησιν ἀνθρώπων τόσον ἀδόξων, καὶ ἀξιοκατακρίτων. Καὶ βέβαια δὲν δύναται τινὰς νὰ ςοχασθῇ πρᾶγμα τόσον συχαντερὸν, ἀπὸ τὴν ζωὴν τȣ̃ Φιλοπάτορος, εἰς ὅλον τὸν δρό-

μον

μον τῆς Βασιλείας τȣ· καὶ ἡ Αὐλὴ ὁμοφωνȣ̃σε κατὰ πάντα, εἰς τὰ παραδείγματα, ὁπȣ̃ αὐτὸς τῆς ἔδιδε. Πιστεύεται, πῶς αὐτὸς νὰ ἐφαρμάκωσε τὸν Πατέρα τȣ, διὸ νὰ ἔλαβε κατ' ἀντίφρασιν τὴν ἐπωνυμίαν τȣ̃ Φιλοπάτορος, ὁπȣ̃ θέλει νὰ εἰπῇ ἠγαμημένος τȣ̃ Πατρός τȣ. Ἔκαμε φανερὰ νὰ φονεύσουν τὴν Μητέρα τȣ Βερενίκην, καὶ τὸν Μάγαν μόνον τȣ Ἀδελφόν. Ὅταν ἐλευθερώθη ἀπ' ὅλȣς ἐτȣ́τȣς, ὁπȣ̃ ἐδύναντο νὰ τȣ̃ δίδουν ἢ νȣθεσίαις, ἢ ζηλοτυπίαν, ἐδόθη εἰς τὰς ἡδονὰς τὰς πλέον ἀτίμȣς, καὶ ἄλλο δὲν ἐφρόντιζε, παρὰ νὰ εὐχαριστᾷ τὰ πάθη τȣ. Ὁ πρῶτός τȣ Ὑπηρέτης ἦτον ὁ Ζώσιβος, ἐπιτήδειος διὰ νὰ δȣλεύῃ ἕνα Αὐθέντην ὡσὰν αὐτὸν, καὶ ὁπȣ̃ δὲν ἐστοχάζετο ἄλλο παρὰ νὰ φυλάγεται μὲ κάθε λογῆς τρόπον εἰς τὸν βαθμὸν τῆς ἀξίας τȣ. Εὔκολα δύναται καθ' ἕνας νὰ συμπεράνῃ, πῶς εἰς μίαν τέτοιαν Αὐλὴν, ἡ γυναῖκες ἦτον παντοδύναμαις.

Ὁ Θεόδοτος, ἄνθρωπος τῆς τιμῆς, δὲν ὑπόφερνε νὰ ἐξȣσιάζεται ἀπὸ τοιȣ́τȣς ἀνθρώπȣς, καὶ ἀποφάσισε νὰ ζητήσῃ ἕνα ἄλλον Αὐθέντην ἀξιώτερον. Μόλις ἐστράφη εἰς τὴν ἡγεμονείαν τȣ, ὁπȣ̃ ἐκέρδησε τὴν χώραν τῆς Τύρȣ, καὶ ἐκείνην τῆς Πτολεμαΐδος, καὶ ἐφανερώθη διὰ τὸν Βασιλέα Ἀντίοχον, πρὸς τὸν ὁποῖον ἔπεμψεν εὐθὺς τὴν εἴδησιν, ὁπȣ̃ εἰπα-

παμεν, διὰ νὰ τὸν καλέσῃ νὰ ἔλθῃ. Ὁ Νικόλαος ἕνας ἀπὸ τȣ̀ς Στρατηγȣ̀ς τȣ̃ Πτολεμαίȣ, ἀγκαλὰ ἀπὸ τὸν ἴδιον τόπον τȣ̃ Θεοδότȣ, δὲν ἠθέλησε νὰ τὸν ἀκολȣθήσῃ, κ̀ ἔμεινεν ὑποτασσόμενος τȣ̃ Πτολεμαίȣ, ἀκολȣθῶντας τὴν πρώτην τȣ ὑπόσχεσιν. Ὅταν ὁ Θεόδοτος ἐπῆρε τὴν Πτολεμαΐδα, ὁ Νικόλαος ὑπῆγε νὰ τὸν πολιορκήσῃ, ἐκυρίευσε τὰ περάματα τȣ̃ ὄρȣς τȣ̃ Λιβάνȣ διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὸν Ἀντίοχον ὁπȣ̃ ἐπλησίαζε, κ̀ τὰ ἐδιαφέντευσεν ἕως εἰς τὸ ὕστερον, ἀλλὰ τέλος πάντων ἐστενεύθη νὰ τὰ ἀφήσῃ, κ̀ μὲ τὴν ἀναχώρησίν τȣ, εὑρέθη ὁ Ἀντίοχος Αὐθέντης τῆς Τύρȣ, κ̀ τῆς Πτολεμαΐδος, ὅπȣ ὁ Θεόδοτος ἐδέχθη τὰ τάγματά τȣ.

Ηὗρεν εἰς τȣ́ταις ταῖς δύο χώραις τὰς ἀποθήκας, ὁπȣ̃ ὁ Πτολεμαῖος εἶχε βάλῃ διὰ τὴν χρείαν τȣ̃ στρατεύματός τȣ, κ̀ μίαν Ἁρμάδαν σαράντα καράβια· τὴν ἐξȣσίαν τȣ́των τῶν καραβίων τὴν ἔδωσε τȣ̃ Διονύθȣς Ἀρχιθαλασσίȣ τȣ, ὁπȣ̃ τὸν ἐπρόσταξε νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ Πηλȣ́σιον, ὅπȣ ὁ Βασιλεὺς ἐστοχάζετο νὰ ὑπάγῃ διὰ ξηρᾶς διὰ νὰ πολεμήσῃ τὴν Αἴγυπτον ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ μέρος. Βεβαιωθεὶς ὅμως, πῶς εἰς ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἐπλημμύριζεν ὁ τόπος, ἀνοίγοντες οἱ πόροι τȣ̃ Νείλȣ, κ̀ πῶς διὰ τȣ̃το ἦτον ἀδυνάτον νὰ πλησιάσῃ τότε εἰς τὴν Αἴγυπτον,

πτον, ἄφησε τοῦτον τὸν σκοπὸν, καὶ ἐμεταχειρίσθη ὅλατου τὰ τάγματα εἰς τὸ νὰ ὑποτάξῃ τὸ ἐπίλοιπον τῆς Κοίλης Συρίας. Ἐκέρδησε πολλαῖς χώραις βιαστικῶς, καὶ ἄλλαις θεληματικῶς, καὶ τέλος πάντων ἐκυρίευσε τὴν Δαμασκὸν μητρόπολιν τῆς Ἐπαρχίας, ἀπατῶντας μὲ ἕνα στρατήγημα τὸν Δεινόνην, ὁποῦ ἦτον ὁ Κυβερνήτης.

Πολύαιν. βιβλ. δ'. κεφ. ι ε. Ἡ ὑστέρα πρᾶξις τούτης τῆς ἐκστρατείας, ἦτον ἡ πολιορκία τῆς Δόρας, χώρας περιθαλασσίου πλησίον εἰς τὸ Καρμήλιον ὄρος. Τούτη ἡ χώρα ἦτον τόσον ὀχυρὰ διὰ τὴν τοποθεσίαν, καὶ τόσον καλὰ διαφεντευμένη ἀπὸ τὸν Νικόλαον, ὁποῦ τοῦ ἐστάθη ἀδύνατον τὸ νὰ τὴν πάρῃ· καὶ ἐστενεύθη νὰ δεχθῇ τὸ πρόβλημα, ὁποῦ τοῦ ἔκαμαν μιᾶς ἀνακωχῆς τεσσάρων μηνῶν μὲ τὸν Πτολεμαῖον· καὶ τούτη ἦτον μία τιμημένη πρόφασις διὰ νὰ μεταφέρῃ τὴν Ἁρμάδαντου εἰς τὴν Σελεύκειαν μέσα εἰς τὸν Ὀρόντην, ὅπου τῆς ἐδιώρισε, τοὺς ναυστάθμους διὰ τὸν καιρὸν τοῦ χειμῶνος. Ἔδωσε τὴν κυβέρνησιν ὁλονῶν τῶν ἀποκτημάτων τούτου τοῦ χρόνου πρὸς τὸν Θεόδοτον Αἰτωλῖον.

Πολύβ. βιβλ. ε'. φύλ. 409. 415. Εἰς τὸν καιρὸν τῆς ἀνακωχῆς ἐπάσχιζαν νὰ κάμουν μίαν διαλλαγὴν ἀναμέσον εἰς τοὺς δύο Βασιλεῖς, ἀλλὰ καὶ τὰ δύο μέρη ἄλλο δὲν ἐζητοῦσαν παρὰ νὰ λάβουν καιρὸν ἁρμόδιον· τὸν ὁποῖον ὁ Πτολεμαῖος μὲν εἶχε χρείαν

νὰ

νὰ τὸν μεταχειρισθῇ εἰς ταῖς προετοιμασίαις τȣ̃ πολέμȣ, καὶ ὁ Ἀντίοχος διὰ νὰ ὑποτάξῃ τὸν Ἀχαιόν. Τȣ̃τος δὲν εὐχαριστεῖτο εἰς τὴν Μικρὴν Ἀσίαν, ὁπȣ̃ ἐκυρίευεν, ἀλλὰ ἤθελε νὰ κατεβάσῃ ἀπὸ τὸν θρόνον τὸν Ἀντίοχον, καὶ νὰ τȣ̃ πάρῃ ὅλαις τȣ ταῖς χώραις. Ἔπρεπε λοιπὸν, διὰ νὰ ἐμποδίσῃ ὁ Ἀντίοχος τȣ̀ς σκοπȣ́ς τȣ, νὰ μὴ στέκεται ὀκνηρὸς εἰς τὴν προσβολὴν, μὴ δὲ νὰ φροντίζῃ διὰ ἄλλαις μακρυναῖς νίκαις.

Εἰς τȣ́την τὴν πρότασιν τῆς συμφωνίας, ἡ ἐξαίρετος δυσκολία νὰ διαλυθῇ, ἦτον νὰ μάθȣν τίνος ἐδόθησαν ἡ Κοίλη Συρία, ἡ Φοινίκη, ἡ Σαμάρεια, καὶ ἡ Ἰȣδαία εἰς τὴν μοιρασίαν τῆς Βασιλείας τȣ̃ Ἀλεξάνδρȣ, ὁπȣ̃ ἔγινεν ἀναμέσον εἰς τὸν Πτολεμαῖον, Σέλευκον, Κάσσανδρον, καὶ Λυσίμαχον, ἔπειτα ἀπὸ τὸν θάνατον τȣ̃ Ἀντιγόνȣ, ὁπȣ̃ ἐφονεύθη εἰς τὸν πόλεμον τῆς Ἰσσȣ̃. Ὁ Πτολεμαῖος ταῖς ἤθελεν, ὡσὰν παραδομέναις, μὲ ἐκείνην τὴν συνθήκην πρὸς τὸν Πτολεμαῖον Σωτῆρα Προπάπποντȣ· ὁ Ἀντίοχος ὡς παραδομέναις πρὸς τὸν Σέλευκον Νικάνορα, καὶ διὰ τȣ̃το ἐτύχαιναν εἰς αὐτὸν, ὡσὰν εἰς Κληρονόμον, καὶ Διάδοχον τȣ́τȣ τȣ̃ Βασιλέως εἰς τὸ Βασίλειον τῆς Συρίας. Ἄλλη μία δυσκολία ἐμπόδιζε τȣ̀ς Ἀποκρισαρίȣς. Ὁ Πτολεμαῖος ἤθελεν, ὅτι νὰ ἤθελεν ἔμπῃ καὶ ὁ Ἀ-

χαιὸς

χαιὸς εἰς τὴν συμφωνίαν, καὶ ὁ Ἀντίοχος ἀντιστέκετο σταθερρῶς, λέγωντας, πῶς εἶναι ἀνάξιον πρᾶγμα, καὶ βδελυκτὸν, ὅτι ἕνας Βασιλεὺς ὡσὰν τὸν Πτολεμαῖον νὰ διαφεντεύῃ ἕνα Ἀποστάτην, καὶ νὰ θέλῃ νὰ τοῦ βοηθῇ εἰς τὴν ἀποστασίαν του.

Ἔτ. ἀπὸ Κτίσεως Κόσμου 3786. Πρὸ Χριστοῦ 218.

Εἰς καιρὸν, ὁποῦ ἐγίνοντο τούταις ἡ πρότασες, εἰς ταῖς ὁποίαις τινὰς δὲν ἤθελε νὰ συγκατανεύσῃ, ἐτελείωσεν ἡ διωρία τῆς ἀνακωχῆς, καὶ μὴ συμφωνοῦντες εἰς κανένα πρᾶγμα, ἐστενεύθησαν νὰ προστρέξουν πάλιν εἰς τὰ ἅρματα. Νικόλαος ὁ Αἰτωλῖος ἐφάνη τόσον ἀνδρεῖος, καὶ πιστὸς εἰς τὸν ὕστερον πόλεμον, ὁποῦ ὁ Πτολεμαῖος τὸν ἐκατάστησεν ἀρχιστράτηγον, δίδωντάς του μίαν γενικὴν φροντίδα ἐπάνω εἰς ὅλα ἐκεῖνα, ὁποῦ ἦσαν ἀναγκαῖα εἰς τὴν δούλευσιν τοῦ Βασιλέως, κατ' ἐκείναις ταῖς Ἐπαρχίαις, ὁποῦ ἦσαν ἡ αἰτία καὶ τὸ ὑποκείμενον τῆς μάχης. Ὁ Ἀρχιθαλάσσιος Περιγένης ἐμβῆκεν εἰς τὸ πέλαγος μὲ τὴν Ἁρμάδαν διὰ νὰ ὑπάγῃ κατὰ τοῦ ἐχθροῦ. Ὁ Νικόλαος ἐδιάλεξε τὴν Γάζαν διὰ νὰ συνάξῃ τὰ τάγματά του, καὶ ἐκεῖ εἶχαν σταλθῇ ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον ὅλαις ἡ ἀναγκαίαις προμήθειαις. ἀπ' ἐκεῖ ἤφερε τὸ στράτευμα εἰς τὸ ὄρος τοῦ Λιβάνου, ὅπου ἔπιασεν ὅλα τὰ περάματα ἀνάμεσα εἰς ἐκείνην τὴν ἁλυσίδα τῶν βουνῶν, καὶ τῆς θαλάσσης, ἀ-

πὸ

πὸ τὰ ὁποῖα ἀναγκαίως ἔμελλε νὰ διαβῇ ὁ Ἀντίοχος, μὲ ἀπόφασιν νὰ τὸν ἀναμείνῃ, κὴ νὰ τὸν σαματίσῃ, ἐχοντας τὸ προτέρημα, ὁπῦ τὸ ἔδιδαν οἱ ὠφέλιμοι τόποι, ὁπῦ αὐτὸς ἔπιασε.

Ὡς τόσον ὁ Ἀντίοχος δὲν ἔσεκνε ὀνυπρός· ἐδιάθετε καθε πρᾶγμα διὰ θαλάσσης, κὴ διὰ ξηρᾶς διὰ σῦα ξομερὸν πόλεμον· τὴν προσασίαν τῆς Ἀρμάδας τὴν ἔδωκε πρὸς Διόνυθον Ἀρχιθαλάσσιόν τε, κὴ αὐτὸς ἐβάλθη εἰς τὸν κεφαλὸν τῦ παγμάτων τε δῦ' ξηρᾶς. Ἡ ἀρμάδας ἐσωτρόφδαν τὰ στρατεύματα ἀπὸ τὸ σῦα μέρος, κὴ ἀπὸ τὸ ἄλλο, εἰς ξόπον ὁπῦ ἡ δύναμες τῆς γῆς, κὴ τῆς θαλάσσης ἀπὸ τὰ δύο μέρη ἐσωσαυτίθησαν εἰς τὰ περάματα, ὁπῦ ὁ Νικόλαος εἶχε πιάσῃ. Ὅθεν ἔταμὸ Ἀντίοχος ἐκτύπα τὸν Νικόλαον διὰ ξηρᾶς, ἄρχησαν κὴ ἡ Ἀρμάδας νὰ πολεμοῦται. Ἔγινε λοιπὸν ὁ πόλεμος εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν κὴ διὰ θαλάσσης, κὴ διὰ ξηρᾶς. Εἰς τὸ πέλαγος τὰ πράγματα ἦτον εἰς τὸ ζυγὶ, ἀλλ' εἰς τὸν γὸν ὁ Ἀντίοχος ἔλαβε τὸ προτέρημα, καὶ ἐσκόδισε τὸν Νικόλαον νὰ τραβιχθῇ εἰς τὸν Σιδῶνα, ἀφ' ὦ ἔχασε πέσσαρες χιλιάδες ἀνθρώπες, μέρος φονδυμένες, κὴ μέρος σκλάβες, κὴ ὁ Πειζήνος τὸν ἀκολύθησε μὲ τὸν Αἰγυπτίαν Ἀρμάδαν. ὁ Ἀντίοχος τὸν ἐκυνήγησε διὰ ξηρᾶς, κὴ διὰ θαλάσ-

λάσης μὲ σκοπὸν νὰ τὸν πολιορκήσῃ. Ἐγνώρισεν ὅμως, πῶς τοῦτο ἤθελε γένῃ πολλὰ δύσκολον δι' αἰτίαν τοῦ μεγάλου ἀριθμοῦ τῶν πραγμάτων, ὁποῦ ἦτον εἰς τὸν χῶρον, ὁποῦ εἶχον πρὸς αὐτάρκειαν ὅλα τὰ ἀναγκαῖα, καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἠθέλησε νὰ τὸν πολιορκήσῃ. Ἔπεμψεν ὡς τόσον τὸν Ἀρμάδαν εἰς τὸν Τύρον, καὶ αὐτὸς ὑπῆγεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἐκυρίευσεν αὐτὴν ὁμοῦ μὲ πολλαῖς ἄλλαις χώραις, ἀπέρασε τὸν Ἰορδάνην, ἐμπῆκεν εἰς τὸν τόπον τοῦ Γαλαὰδ, καὶ ἐκυρίευσεν ὅλον τὸν τόπον, ὁποῦ ἦτον μίαν φορὰν ἡ κληρονομία τῶν φυλῶν τοῦ Ρουβὶμ, καὶ τοῦ Γὰδ, καὶ τοῦ ἡμίσεος τοῦ Μανασσῆ.

Ὁ καιρὸς, ὁποῦ ἦτον πολλὰ ἀπερασμένος, δὲν τοῦ ἐσυγχωρέθη νὰ σαθῇ περισσότερον εἰς τὴν ἐκστρατείαν. Αὐτὸς λοιπὸν ἀπέρασε πάλιν τὸν Ἰορδάνην, καὶ ἀφίνοντας τὴν Κυβέρνησιν τῆς Σαμαρείας πρὸς τὸν Ἱππόλοχον, καὶ Κυρίαν, ὁποῦ εἶχαν ἀφήσῃ τὸν Πτολεμαῖον καὶ ἠυτομόλησαν πρὸς αὐτὸν, καὶ δίδοντάς τους πεντε χιλιάδας ἀνθρώπους διὰ νὰ τὴν κρατοῦσι χαλινωμένην, ἐμαπέφερε τὰ ἐπίλοιπα πράγματα εἰς τὴν Πτολεμαΐδα, ὁποῦ τὰ ἔκαμε νὰ ξεχειμάσουν.

Τὴν ἄνοιξιν ἐκινήθη εἰς τὴν ἐκστρατείαν. Ὁ Πτολεμαῖος ἔκαμε νὰ κινήσουν διὰ τὸ Πηλούσιον ἑβδομήντα χιλιάδες πεζοὶ, πενήντε χι-

λιά-

λιάδες καβαλαρίοι, ἑβδομήντα τρεῖς Ἐλέφαντες. Αὐτὸς ἐβάλθη εἰς τὸν κεφαλλώτας, τὰς ὄφερε μέσα ἀπὸ τὰς ἐρήμους, ὁπὰ χωρίζουν τὸν Αἴγυπτον ἀπὸ τὸν Παλαισίνην, κὴ ἦλθε κὴ ἐσαμάτησεν εἰς τὸν Ῥαφίαν ἀναμέσα εἰς τὸν Ρινοκυρύρην, κὴ Γάζαν. Ἐκεῖ ἐσυναπαντήθησαν τὰ ἐναντία στρατόμματα. Ἐκεῖνο τὰ Ἀντιόχυ ἦτον ὀλίγον τὶ μεγαλύτερον ἀπὸ τὸ ἄλλο, ἐπειδὴ κὴ ἦτον συνθημένον ἀπὸ ἑβδομηνταδύο χιλιάδες Πεζὲς, ἓξ χιλιάδες Καβαλαρίους, κὴ ἑκατὸν δύο Ἐλέφαντες. Αὐτὸς ἐστρατοπέδευσε τὸ πρῶτον δέκα στάδια, κὴ ὀλίγον ἔπειτα πενήντε μόνον μακρὰν ἀπὸ τὸν ἐχθρόν. Ὅντας τόσον σιμὰ τὸ ἕνα μὲ τὸ ἄλλο, ἐγίνοντο παντοτιναὶς μάχαις ἀναμέσον εἰς ἐκείνους ὁπὰ ἐπήγαιναν εἰς ταὶς βρύσες διὰ αὐτλησιν ὕδατος, κὴ δι' χορταγωγίαν, κὴ ἀναμέσον εἰς μεσιτὰς ὁπὰ ἤθελαν νὰ κάμυν ἐπίδειξιν τῆς ἀνδρείας των.

Θεόδοτος ὁ Αἰτωλῖος, ὁπὰ πολλὺ καιρὸν εἶχε δελδίσῃ ὑποκάτω εἰς τὰς Αἰγυπτίους, ἐμπῆκε μίαν νύκτα εἰς τὸ στρατόπεδόν τας μὲ τὴν βοήθειαν τὰ σκόπους, διὰ νὰ μὴ τὸν γνωρίσουν, σωζοφθμένος μόνον ἀπὸ δύο. Ἐλογίθη διὰ ἕνας Αἰγύπτιος, κὴ ἀπερνᾷ ἕως εἰς τὸ παβιῶνι τὰ Πτολεμαίυ μὲ σκοπὸν νὰ τὸν φονεύσῃ, κὴ νὰ τελειώσῃ μὲ μίαν πλη-

γὴν τόσον τολμηρὰν, τὴν μάχην· ἀλλ' ὁ Βασιλεὺς δὲν ἦτον εἰς τὴν σκηνὴν. Αὐτὸς ἐφόνευσε τὸν Ἀρχίαστόν τȣ ἀντὶς ἐκείνȣ, ἐλάβωσεν ἄλλȣς δύο, καὶ ἀνάμεσα εἰς τὴν ταραχὴν, καὶ ἀταξίαν, ὁπȣ̃ ἐπροξένησε τȣ́τη ἡ πρᾶξις, ἐφυλάχθη, καὶ ἐστράφη εἰς τὸ στρατόπεδόν τȣ.

Τέλος πάντων ἀποφασισμένοι οἱ δύο Βασιλεῖς νὰ τελειώσȣν τὴν μάχην τȣς, ἔβαλαν εἰς τάξιν πολέμου τὰ στρατεύματά τȣς. Ἐπήγαιναν ἔμπροσθεν εἰς τὰς τάξεις τȣς ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος εἰς τὸ ἄλλο διὰ νὰ ἐμψυχώνȣν τὰ τάγματά τȣς. Ἡ Ἀρσινόη ἀδελφὴ, καὶ γυνὴ τȣ̃ Πτολεμαίȣ ὄχι μόνον ἐπαρακίνησε τȣ̀ς στρατιώτας πρὶν τȣ̃ πολέμȣ, ἀλλὰ καὶ ἐσυντρόφευε τὸν ἄνδρατης εἰς τὴν θερμότητα τῆς μάχης. Ἡ ἔκβασις τȣ̃ πολέμȣ ἐστάθη, ὁπȣ̃ ὁ Ἀντίοχος ὤντας εἰς τὴν κεφαλὴν τῆς δεξιᾶς πτέρυγος τȣ̃ στρατεύματός τȣ, ἐχάλασε τὴν ἀριστερὰν πτέρυγα τῶν ἐχθρῶν. ὅταν ὅμως μὲ μίαν ἀστόχαστον θερμότητα τὴν ἐκυνήγα ἀνδρειωμένα, ὁ Πτολεμαῖος, ὁπȣ̃ εἶχε λάβῃ τὴν αὐτὴν τύχην εἰς τὴν ἄλλην πτέρυγα, ἐκτύπησεν ἀπὸ τὸ πλευρὸν τὸ κέντρον τȣ̃ Ἀντιόχȣ, ὁπȣ̃ τὸ ηὗρε ξέσκεπον, καὶ τὸ ἐχάλασε πρὶν παρὰ νὰ δυνηθῇ ὁ Βασιλεὺς νὰ στραφῇ εἰς βοήθειάν τȣ. Ἕνας γέρων Ὀφικιάλος, ὁπȣ̃ εἶδε καὶ ἀσικώνετο ἡ

κό-

κόνις, ἐβεβαιώθη, πῶς τὸ κέντρον ἐπολεμεῖτο, καὶ τὸ ἔδειξε τȣ̃ Ἀντιόχȣ· καὶ μ' ὅλον ὁπȣ̃ τὴν ἴδιαν στιγμὴν αὐτὸς ἔκαμε νὰ στρέψουν τὸ πρόσωπον, ἔφθασεν ὅμως πολλὰ βραδέως, καὶ δὲν ἐδυνήθη νὰ διορθώσῃ τὸ σφάλματȣ, καὶ ηὗρεν ὅλα τὰ ἄλλα τάγματα χαλασμένα, καὶ βαλμένα εἰς φυγήν. Ἠναγκάσθη νὰ ἀναχωρήσῃ, καὶ ἐφυλάχθη εἰς τὴν Ῥαφίαν, ἀπ' ἐκεῖ ἔπειτα ἐπῆγεν εἰς τὴν Γάζαν, ἀφ' ȣ̃ ἔχασεν εἰς τȣ̃τον τὸν πόλεμον δέκα χιλιάδες ἀνθρώπȣς φονευμένȣς, καὶ τέσσαρας χιλιάδας σκλάβȣς. Βλέπωντας δὲ πῶς πλέον δὲν ἦτον ἱκανὸς νὰ σταθῇ εἰς πόλεμον ἐναντίον τȣ̃ Πτολεμαίȣ, ἄφησεν ὅλατȣ τὰ ἀποκτήματα, καὶ ἤφερεν εἰς τὴν Ἀντιόχειαν τὰ περισσεύματα, ὁπȣ̃ ἐδυνήθη νὰ συνάξῃ ἀπὸ τὸ στράτευμάτȣ. Τȣ̃τος ὁ πόλεμος τῆς Ῥαφίας ἔγινεν εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν, ὁπȣ̃ ἔτυχε καὶ ἐκεῖνος, εἰς τὸν ὁποῖον ὁ Ἀννίβας ἐπολέμησε τὸν Ὕπατον Φλαμμίνιον εἰς τὴν ὄχθην τῆς Λίμνης Θρασιμενȣ̃ εἰς τὴν Τοσκάναν.

Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τȣ̃ Ἀντιόχȣ, ὅλα τὰ ἔθνη τῆς Κοίλης Συρίας, καὶ τῆς Παλαιστίνης δὲν ἄργησαν νὰ παραδοθοῦν εἰς τὸν Πτολεμαῖον. Ἐπειδὴ καὶ νὰ ἐστάθησαν πολὺν καιρὸν ὑποτασσόμενοι εἰς τȣ̀ς Αἰγυπτίȣς, ἀγαπȣ̃σαν καλλίτερα τȣ̀ς παλαιȣ́ς τȣς κυρίȣς,

παρὰ τὸν Ἀντίοχον. Ἡ Αὐλὴ τῶ Νικητῆ εἰς ὀλίγον ἐγέμισεν ἀπὸ Ἀποκεισαρείας ἀπὸ ὅλαις ταῖς χώραις, ὁπῶ ἤρχοντο διὰ νὰ ὑποπιχθῶν, κ᾽ νὰ τῶ προσφέρων δῶρα. Ἀναμέσα εἰς τὰς ἄλλας ἦτον κ᾽ ἀπὸ τὴν Ἰουδαίαν, κ᾽ τὰς ἐδέχθη ὅλας μὲ δυμένειαν.

Μακκαβ. βιβλ. β'. κεφ. ά. Ὁ Πτολεμαῖος ἤθελε νὰ ἰδῇ ταῖς Ἐπαρχίαις ὁπῶ ἀπόκτησεν. Ἡ Ἱερουσαλὴμ ἦτοι μία ἀπὸ ταῖς χώραις, ὅπα αὐτὸς ὑπῆγεν. Εἶδεν εἰς αὐτὴν (α) τὸν Ναὸν, ὅπα ἐπροσφέρα κ᾽ θυσίας εἰς τὸν Θεὸν τῶ Ἰσραὴλ, κ᾽ δῶρα μεγάλα. Ἀλλὰ μὴν δεχαεισθέμενος νὰ τὸν βλέπῃ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν μέρος, ὁπῶ κ᾽ ἐκεῖ δὲν ἐσυγχωρεῖτο κανενὸς ἐθνικῶ νὰ ὑπάγῃ, ἤθελε νὰ ἐμπῇ κ᾽ εἰς τὸ Ἱερὸν, κ᾽ ἕως εἰς τὰ Ἅγια τῶν Ἁγίων, ὅπα δὲν ἐμπαινεν ἄλλος, παρὰ ὁ Ἀρχιερεὺς μίαν φορὰν τὸν χρόνον εἰς τὴν μεγάλην ἡμέραν τῆς καθάρσεως. Τοῦτο ἐπροξένησε μίαν μεγάλην σύγχυσιν. Ὁ Ἀρχιερεὺς τὸ ἐπαράσησε τὴν ἁγιό-

---

(α) Τὸ τεῖχον βιβλίον τῶν Μακκαβαίων, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἔγινε τώτη ἡ Ἱστορία, δὲν εἰδέχθη ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν κανονικῶν βιβλίων, καθὼς δὲν εἶναι ὅτε κ᾽ τὸ τέταρτον. Τοῦτα εἶναι κατὰ τὴν τάξιν τῶν χρόνων προτήτερα ἀπὸ τὰ δύο πρῶτα. Ὁ Κὺρ Πετρωνᾶς, ἐμιλῶντας διὰ τὸ τεῖχον, λέγει, πῶς εἶναι πρᾶγμα ἀναμφίβολον, πῶς τὸ βάθος τῆς Ἱστορίας εἶναι ἀληθινὸν, ἀγκαλὰ ὁ Συγγραφεὺς τὰ ἀλλοίκασε κάποιαις πειράσεις μὲ ταῖς μυθολογικαῖς διηγήσεις.

ἁγιότητα τȣ̃ τόπȣ, καὶ τὸν νόμον, ὁπȣ̃ ἔκαμεν ὁ Θεὸς, ὁπȣ̃ τȣ̃ ἐμπόδιζε τὴν εἴσοδον. Οἱ Ἱερεῖς, καὶ οἱ Λευῖται ἐσυνάχθησαν διὰ νὰ ἀντισταθȣ̃ν, καὶ ὁ λαὸς διὰ νὰ τὸν ἐπιτιμήσῃ νὰ μὴν ἔμπῃ. Πανταχȣ̃ ἠκȣόντο παράπονα, διὰ τὴν βεβήλωσιν τȣ̃ Ναȣ̃, καὶ ὅλοι ἀσύκωναν πρὸς Οὐρανὸν τὰς χεῖρας παρακαλȣ̃ντες τὸν Θεὸν νὰ τὸν ἐμποδίσῃ. Ὅλα ἐτȣ̃τα ἀντὶς νὰ κρατήσȣν τὸν Βασιλέα, αὔξησαν περισσότερον τὴν ἐπιθυμίαν νὰ εὐχαριστήσῃ τὴν περιέργειάντȣ. Αὐτὸς ἐμπῆκεν ἕως εἰς τὴν δευτέραν σκηνὴν, καὶ θέλωντας νὰ ὑπάγῃ ἔμπροσθεν διὰ νὰ ἔμπῃ εἰς τὰ Ἅγια τῶν Ἁγίων, ὁ Θεὸς τὸν ἐλάβωσε μὲ ἕνα αἰφνίδιον τρόμον, ὁπȣ̃ τὸν εὔγαλαν ἀπ' ἐκεῖ μισαποθαμένον. Αὐτὸς ἐμίσευσεν ἀπὸ τὴν πόλιν μὲ τὴν καρδίαν γεμάτην θυμȣ̃ ἐναντίον ὅλȣ τȣ̃ γένȣς τῶν Ἑβραίων, διὰ ἐκεῖνο ὁπȣ̃ τȣ̃ ἐσυνέβη, καὶ τὴν ἐφόβερισεν ὑπερηφάνως νὰ ἐκδικηθῇ. Καὶ βέβαια τὸν ἀκόλȣθον χρόνον ἐκίνησεν ἕνα σκληρὸν διωγμὸν, μάλιστα κατὰ τῶν Ἑβραίων τῆς Ἀλεξανδρείας, ὁπȣ̃ αὐτὸς ἠθέλησε νὰ στενεύσῃ νὰ λατρεύσȣν τȣ̀ς ψευδωνύμȣς Θεούς.

Ὅταν ὁ Ἀντίοχος, ἔπειτα ἀπὸ τὸν πόλεμον τῆς Ῥαφίας, ὑπῆγεν εἰς τὴν Ἀντιόχειαν, ἔπεμψε Πρέσβεις πρὸς τὸν Πτολεμαῖον διὰ νὰ τȣ̃ ζητήσȣν τὴν εἰρήνην. Αὐτὸς ἀπεφάσι-

Πολύβ. βιβλ. ε. φ. 418. Ἰȣστῖν. βιβλ. λ'. κεφ. α'.

Ἱερ. εἰς τὸν Δανιήλ. κεφ. ι ά.

σε νὰ κάμῃ τοῦτο, διατὶ ἀπιστοῦσεν εἰς τοὺς λαούς του, καταλαμβάνωντας, πῶς πολλὰ ὠλιστόστευσεν ἡ ἐξουσία του, καὶ ἡ ὑπόληψίς του ἔπειτα ἀπὸ τὸν ὕστερον χαλασμόν. Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, ἔβλεπε τὸν Ἀχαιὸν, ὁποῦ ἀπὸ ἡμέραν εἰς ἡμέραν αὔξαινεν. Ὅθεν διὰ νὰ προφθάσῃ τὸν κίνδυνον, ὁποῦ τὸν ἐφοβέριζεν ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ μέρος, ἔκρινε, πῶς καλλίτερον ἦτον νὰ κάμῃ εἰρήνην μὲ τὸν Πτολεμαῖον, διὰ νὰ μὴ ἔχῃ εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν νὰ πολεμῇ μὲ δύο ἐχθροὺς τόσον δυνατοὺς, οἱ ὁποῖοι πολεμοῦν τές τον ἀπὸ δύο μέρη, ἤθελαν τὸν καταπονέσῃ τέλος πάντων. Ἔδωσε λοιπὸν τῶν Πρέσβεών του μίαν πληρεστάτην ἐξουσίαν νὰ ἀφήσουν τοῦ Πτολεμαίου ταῖς Ἐπαρχίαις, ὁποῦ ἐπροξενοῦσαν τὴν μάχην τους, ἤγουν ὅλην τὴν Κοίλην Συρίαν, καὶ τὴν Παλαιστίνην. Ἡ Κοίλη Συρία εἶναι ἐκεῖνο τὸ μέρος τῆς Συρίας, ὁποῦ κεῖται ἀνάμεσα εἰς τὰ βουνὰ τοῦ Λιβάνου, καὶ τοῦ Ἀντιλιβάνου, καὶ ἡ Παλαιστίνη ὅλος ὁ τόπος, ὁποῦ ἦτον μίαν φορὰν ἡ κληρονομία τῶν υἱῶν τοῦ Ἰσραὴλ, καὶ τὸ περιθάλασσον τούτων τῶν δύο Ἐπαρχιῶν, εἶναι ἐκεῖνο, ὁποῦ ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας ὠνομάζετο Φοινίκη. Ὁ Ἀντίοχος εὐχαριστεῖτο καλλίτερα νὰ ἀφήσῃ ὅλον ἐκεῖνον τὸν τόπον τοῦ Βασιλέως τῆς Αἰγύπτου διὰ νὰ ἀγοράσῃ τὴν εἰρήνην εἰς τοῦτον τὸν καιρὸν, παρὰ νὰ κινδυνεύσῃ διὰ τὸ ὅλον.

λον. Ἐσυμφωνήθη λοιπὸν μία ἀνακωχὴ διὰ ἕνα χρόνον, καὶ πρὶν νὰ τελειώσῃ ὁ χρόνος, ἔγινεν ἡ εἰρήνη μὲ ταῖς ἄνωθεν συνθήκαις. Ὁ Πτολεμαῖος, ἀγκαλὰ καὶ ἠδύνατο διὰ τὴν νίκην νὰ ὑποτάξῃ ὅλον τὸ Βασίλειον τῆς Συρίας, ἐπεθύμα ὁμοίως νὰ παύσῃ τὴν μάχην, διὰ νὰ δοθῇ ὅλος δίχως μέριμναν εἰς ταῖς ἡδοναῖς τȣ. Οἱ λαοὶ, ὁπȣ̃ ἐγνώριζαν τὴν φιληδονίαν τȣ, δὲν ἐδύναντο νὰ καταλάβȣν, πῶς ἔλαβεν αὐτὸς τόσον εὐτυχισμέναις ἔκβασες, καὶ εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν δὲν εὐχαριστȣ̃ντο νὰ τὸν βλέπȣν νὰ ἀποφασίζῃ μίαν εἰρήνην, μὲ τὴν ὁποίαν ἔδενε τὰς χεῖράς τȣ, καὶ ἡθλίψις, ὁπȣ̃ αὐτοὶ ἔλαβαν, ὅταν ὑπῆγαν εἰς τὴν Αἴγυπτον, τȣ̀ς ἐκίνησεν εἰς μίαν φανερὰν ἀποστασίαν, εἰς τρόπον ὁπȣ̃ ὁ Πτολεμαῖος θέλωντας νὰ φύγῃ μίαν μάχην μακρυνὴν, ἀσίκωσεν ἄλλην εἰς τὴν καρδίαν τῆς Βασιλείας τȣ.

Ἀφ' ȣ̃ ὁ Ἀντίοχος ἔκαμε τὴν εἰρήνην μὲ τὸν Πτολεμαῖον, ἐδόθη ὅλος εἰς τὴν μάχην κατὰ τȣ̃ Ἀχαιȣ̃, καὶ ἔκαμεν ὅλαις ταῖς προετοιμασίαις διὰ νὰ τὴν ἀρχήσῃ. Ἐδιάβη τέλος πάντον τὸ ὄρος Ταῦρον, καὶ ἐμπῆκεν εἰς τὴν Μικρὴν Ἀσίαν διὰ νὰ τὴν καταδαμάσῃ. Ἐκεῖ ἔκαμε συμμαχίαν μὲ τὸν Ἄτταλον Βασιλέα τῆς Περγάμȣ κατὰ τȣ̃ κοινȣ̃ τȣς ἐχθρȣ̃. Αὐτοὶ τὸν ἐστένευσαν τόσον ἀνδρείως,

Ἔτ. ἀπὸ Κτίσεως Κόσμου 3788. Πρὶ Χριστȣ̃ 216. Πολύβ. βιβλ. ἑ. φ. 444.

ὅπου τὸν ἄφησε τὸν κάμπον, καὶ ἀπεκλείσθη εἰς τὰς Σάρδεις. Ὁ Ἀντίοχος τὸν ἐπολιόρκησεν, ἀλλ' ὁ Ἀχαιὸς ἐδιαφεντεύθη περισσότερον ἀπὸ σέα χρόνον. Αὐτὸς εὔγαινε συχνά, καὶ ἐγίνοντο πολλαῖς μάχαις εἰς τὰς πρόποδας τῶν τειχίων τῆς χώρας. Τέλος πάντων, ἀπὸ μίαν παναργίαν τοῦ Λυγώρη, ἐνὸς ἀπὸ τοὺς Ἀρχηγοὺς τοῦ Ἀντιόχου, ἐχαλαστίθη ἡ πόλις. Ὁ Ἀχαιὸς ἐρέθη εἰς τὴν Ἀκρόπολιν, καὶ ἐδιαφεντεύετο ἀκόμη, αὐτὸν ἤθελε προδοθῇ ἀπὸ δύο Κρητικούς. Ἡ Ἱστορία εἶναι ἀξία διηγήσεως, καὶ βεβαιώνει τὴν ἀλήθειαν τοῦ ῥητοῦ, ὁποῦ λέγει, πῶς (α) Οἱ Κρητικοὶ ἦτον ψεῦσται, καὶ πανοῦργοι.

Πολύβ. βιβλ. ἡ. φυλ. 522. 531.

Πτολεμαῖος ὁ Φιλοπάτωρ ἤθελε νὰ κάμῃ μίαν συνθήκην μὲ τὸν Ἀχαιὸν, καὶ αἰθάνετο μίαν μεγάλην θλῖψιν, βλέποντάς τον τόσον καιρὸν πολιορκημένον εἰς τὸ Κασέλλιον τῆς Σάρδεων. Αὐτὸς ἔδωσε τὴν φροντίδα τοῦ Ζωσίβου νὰ τὸν ἐλευθερώσῃ ἀπὸ κάθε κίνδυνον. Ἦτον τότε εἰς τὴν Αὐλίδα τῆς Πτολεμαΐδος σέας παναργότατος Κρητικὸς λεγόμενος Βολύδης, ὁποῦ πολλὰ καιρὸν εἶχε καθίσῃ εἰς τὰς Σάρδεις. Ὁ Ζώσιβος τὸν ἐσυμβουλεύθη, καὶ τὸν ἐρώτησεν αὐτὸν ἤξερε κανένα τρόπον νὰ κάμῃ διὰ νὰ φύγῃ ὁ Ἀχαιός. Ὁ Κρητικὸς τοῦ ἐζήτη-

τη-

(α) Κρῆτες ἀεὶ ψεῦσται, κακὰ θηρία. Παῦλ. Ἐπίσ. πρὸς Τίτ. κεφ. α. ι β'.

τησε διωρίαν νὰ συλλογισθῇ, καὶ ὅταν ἐστράφη εἰς τὸν Ζώσιβον, ὑπεσχέθη νὰ τὸ κάμῃ, καὶ τȣ̃ ἐξηγήθη τὸν τρόπον, μὲ τὸν ὁποῖον ἤθελε νὰ τελειώσῃ τὸ ἔργον. Αὐτὸς εἶπε, πῶς εἶχεν ἕνα φίλον πολλὰ ἠγαπημένον, ὁπȣ̃ τȣ̃ ἦτον καὶ στενὸς συγγενὴς, λεγόμενον Καμβύλον, Στρατηγὸν εἰς τὰ τάγματα τῆς Κρήτης ὑπὸ τὴν δȣ́λευσιν τȣ̃ Ἀντιόχȣ, ὁπȣ̃ αὐτὸς τότε ἐξȣσίαζεν εἰς ἕνα Κάστρον ὀπίσω ἀπὸ τὸ Καστέλλιον τῶν Σάρδεων, καὶ πῶς αὐτὸς ἤθελε τὸν παρακινήσῃ νὰ ἀφήσῃ τὸν Ἀχαιὸν νὰ φύγῃ ἀπ' ἐκεῖνο τὸ μέρος. Ἐπαινέθη ὁ σκοπός τȣ, καὶ ἐπέμφθη μὲ ἐπιμέλειαν εἰς τὰς Σάρδεις διὰ νὰ τὸν ἐκπληρώσῃ, καὶ τȣ̃ ἐμετρήθησαν τότε δέκα τάλαντα, μὲ ὑπόσχεσιν νὰ τȣ̃ δοθῇ ἀκόμη καὶ ἕνας μεγαλήτερος ἀριθμὸς, ἂν ἤθελεν ἐπιτύχῃ. Ἀφ' ȣ̃ ἔφθασεν ἐκεῖ αὐτὸς, φανερώνει τὸ πρᾶγμα εἰς τὸν Καμβύλον. Τȣ̃τοι οἱ δύο κακότροποι ἀποφασίζȣν, διὰ νὰ κερδήσȣν περισσότερον, νὰ φανερώσȣν πρὸς τὸν Ἀντίοχον τὸν σκοπόντȣς. Ὑπεσχέθησαν τȣ́τȣ τȣ̃ Βασιλέως, πῶς αὐτοὶ ἀπεφάσισαν ἀντὶς νὰ ἐλευθερώσȣν τὸν Ἀχαιὸν νὰ τȣ̃ τὸν φέρȣν, ἂν τȣ̀ς ἔδιδεν αὐτὸς ἕνα μεγάλον χάρισμα, ὁπȣ̃ νὰ τὸ μοιράσȣν ἀνάμεσόντȣς, ὡσὰν καὶ τὰ δέκα τάλαντα, ὁπȣ̃ εἶχε λάβῃ ὁ Βολύδης.

Ὁ Ἀντίοχος ἐδέχθη μετὰ χαρᾶς τȣ́την τὴν

εὐ-

Ἔτ. ἀπὸ κτίσ. Κόσμου 3788. Πρὸ Χριστοῦ 215.

εὐκαιρίαν, καὶ τοὺς ἔταξε μίαν ἀρκετὴν ἀνταμοιβὴν, ἂν τοῦ κάμουν τούτην τὴν μεγάλην δούλευσιν. Ὁ Βολύδης μὲ τὸ μέσον τοῦ Καμβύλου ἐμπῆκεν εἰς τὸ Καστέλλιον δίχως δυσκολίαν, ὅπου ἡ Ἐπιστολαῖς, ὁποῦ αὐτὸς εἶχε τοῦ Ζωσίβου, καὶ κάποιων ἄλλων φίλων τοῦ Ἀχαιοῦ, τὸν ἔκαμαν νὰ λάβῃ ὅλον τὸ θάρρος τούτου τοῦ δυστυχοῦς Βασιλέως. Αὐτὸς ἐβάλθη εἰς τὰς χεῖρας τούτων τῶν δύο ἀνόμων, οἱ ὁποῖοι, μόλις εὐγῆκαν ἔξω ἀπὸ τὸ Καστέλλιον, ὁποῦ τὸν ἔδεσαν, καὶ τὸν ἐπαράδωσαν τοῦ Ἀντιόχου, ὁποῦ εὐθὺς ἐπρόσταξε καὶ τοῦ ἔκοψαν τὴν κεφαλὴν, καὶ ἐτελείωσε τοιουτοτρόπως τοῦτον τὸν πόλεμον τῆς Ἀσίας. Διότι ὅταν αὐτοὶ, ὁποῦ ἀντιστέκοντο ἀκόμη εἰς τὸ Καστέλλιον, ἔμαθαν τὸν θάνατον τοῦ Ἀχαιοῦ ἐπαρεδόθησαν· καὶ εἰς ὀλίγον καιρὸν ἔπειτα ἔκαμαν τὸ ἴδιον καὶ ὅλαις ἡ ἄλλαις χώραις τῶν Ἐπαρχιῶν τῆς Ἀσίας.

Πολύβ. βιβλ. ε. φ. 444.

Εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν σχεδὸν ἐφάνη τὸ μῖσος τῶν Αἰγυπτίων κατὰ τοῦ Φιλοπάτορος. Ὁ Πολύβιος λέγει, πῶς τοῦτο ἐπροξένησε μίαν μάχην ἐμφύλιον, ἀλλ' οὔτε αὐτὸς, οὔτε ἄλλος τινὰς μᾶς κάνουν τὴν διήγησιν.

Ἔτει ἀπὸ Κτίσεως Κόσμου 3794. Πρὸ Χριστοῦ 210. Λίβ. βιβλ. ε. δ'. 4.

Ἀναγινώσκεται περιπλέον εἰς τὸν Τίτον Λίβιον, πῶς οἱ Ῥωμαῖοι, μετὰ τινὰς χρόνους, ἔπεμψαν Πρέσβεις πρὸς τὸν Πτολεμαῖον, καὶ Κλεοπάτραν, (ἡ ἰδία εἶναι δίχως ἀμφιβο-

βολίαν, ὁπȣ̃ ὠνομάζετο πρῶτα Ἀρσινόη) διὰ νὰ ἀνανεώσȣν μὲ τὴν Αἴγυπτον τὴν παλαιάντȣς φιλίαν, καὶ συμμαχίαν. Αὐτοὶ ἤφεραν δῶρα πρὸς τὸν Βασιλέα ἕνα φόρεμα, καὶ μίαν ἀλȣργίδα μὲ ἕνα θρόνον (α) Ἐλεφάντινον, καὶ πρὸς τὴν Βασίλισσαν ἕνα φόρεμα πλȣμιστὸν, καὶ μίαν ζώνην πορφυρᾶν. Τȣ́τοια δῶρα μᾶς φανερώνουν τὴν εὐτυχισμένην ἁπλότητα, ὁπȣ̃ ἐβασίλευε τότε εἰς τȣ̀ς Ῥωμαίȣς.

Ὁ Φιλοπάτωρ ἔλαβε τότε (β) ἀπὸ τὴν Ἀρσινόην τὴν γυναῖκα καὶ ἀδελφήν τȣ ἕνα υἱὸν, ὁπȣ̃ ὠνομάσθη Πτολεμαῖος ὁ Ἐπιφανὴς, καὶ ὁπȣ̃ τὸν ἐδιαδέχθη εἰς ἡλικίαν πέντε χρόνων. Ὅλον τὸ Βασίλειον ἔδειξε μίαν μεγάλην χαρὰν διὰ τȣ́την τὴν γέννησιν, ἀλλ' ἡ Συρία περισσότερον ἀπ' ὅλαις ταῖς Ἐπαρχίαις, καὶ τὰ ἀξιολογώτερα ὑποκείμενα ἦλθαν τότε διὰ νὰ τὸν συγχαρȣ̃ν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν. Ὁ Ἰωσὴφ, διὰ τὸν ὁποῖον ὡμίλησα εἰς ἄλλον τόπον, ὁπȣ̃ ἦτον γενικὸς ταμίας ἐκείνων τῶν Ἐπαρχιῶν,

Ἔτ. ἀπὸ Κτίσεως Κόσμου 3795. Πρὸ Χριστȣ̃ 209. Ἰȣστιν. βιβλ. λ'. κεφ. δ'. Ἰώσηπ. Ἀρχαιολ. βιβ. ι β'. κεφ. δ'.

(α) Τȣ̃τος δὲν ἦτον συγχωρημένος εἰς τὴν Ῥώμην, παρὰ εἰς ταῖς πρώταις ἀξίαις.

(β) Ὁ Ἰȣστῖνος τὴν ὀνομάζει Εὐρυδίκην. Ἂν αὐτὸς δὲν σφάλῃ, τȣ́τη ἡ Βασίλισσα εἶχε τρία ὀνόματα Ἀρσινόη, Κλεοπάτρα, Εὐρυδίκη. ἀλλὰ τὸ Κλεοπάτρα ἦτον ἕνα ὄνομα κοινὸν εἰς ταῖς Βασίλισσαις τῆς Αἰγύπτȣ, ὡσὰν ἐκεῖνο τὸ Πτολεμαῖος εἰς τȣ̀ς Βασιλεῖς.

χιῶν, ὤντας πολλὰ γηραιὸς, ἔπεμψεν ἀνθ' ἑαυτοῦ τὸν υἱόν του τὸν νεώτερον, λεγόμενον Ὑρκανὸν, ὁποῦ εἶχε μεγάλην ἀγχίνοιαν, καὶ μεγάλην πρᾶξιν εἰς τοὺς τρόπους τῶν δεξιώσεων.

Ὁ Βασιλεὺς, καὶ ἡ Βασίλισσα τὸν ἐδέχθησαν μὲ μεγάλην εὐμένειαν, καὶ τοῦ ἔκαμαν τὴν τιμὴν νὰ τὸν καθίσουν εἰς τὴν τράπεζάν τους. Μίαν ἡμέραν οἱ καλεσμένοι, ὁποῦ τὸν ἐκαταφρονοῦσαν ὡσὰν ἕνα νέον ὑστερημένον ἀπὸ γνῶσιν, καὶ ἀπὸ πρᾶξιν, τοῦ ἔβαλαν ἔμπροσθέν του τὰ κόκκαλα τῶν φαγητῶν, ὁποῦ ἔφαγαν. Ἕνας μωρολόγος, ὁποῦ ἔκανε τὸν βασιλέα νὰ γελᾷ μὲ ταῖς ἐφεύρεσές του· „ βλέπεις, ὦ „ Βασιλεῦ, τοῦ λέγει, τὴν ποσότητα τῶν κοκ„ κάλων, ὁποῦ εἶναι ἔμπροσθεν εἰς τὸν Ὑρκα„ νόν; ἀπ' αὐτὸ ἠμπορεῖς νὰ καταλάβῃς εἰς „ τί τρόπον ὁ Πατέρας του κατατρώγει ὅλην „ τὴν Συρίαν ". Τοῦτα τὰ λόγια ἔκαμαν τὸν Βασιλέα νὰ γελάσῃ, καὶ ἐρώτησε τὸν Ὑρκανὸν, πῶς ἦτον ἔμπροσθέν του τόση ποσότης ἀπὸ κόκκαλα; „ Δὲν εἶναι θαυμαστὸν, ὦ Βα„ σιλεῦ, τοῦ ἀπεκρίθη, διατὶ τὰ σκυλλία „ τρώγουν καὶ τὰ κόκκαλα ὁμοῦ μὲ τὸ κρέας, „ καθὼς εἶδες καὶ ἔκαμαν αὐτοὶ, ὁποῦ εἶναι „ εἰς τὴν τράπεζαν τῆς Βασιλείας σου, ἀλλ' „ οἱ ἄνθρωποι τρώγουν μόνον τὸ κρέας, καὶ ἀ„ φίνουν, καθὼς ἔκαμα ἐγὼ, τὰ κόκκα-

„ λα ".

„ λα". Τότε οἱ Μυκηναῖοι ἔμειναν ἄλαλοι, κ᾽ καταχυμένοι. Ἐλθούσης δὲ τῆς ἡμέρας, εἰς τὴν ὁποίαν ἔπρεπε νὰ δώσουν τὰ χαρίσματα, καὶ λέγοντας ὁ Γρηγορὸς, πῶς αὐτὸς δὲν εἶχε νὰ προσφέρῃ παρὰ πέντε *πάλαντα, καθ᾽ ἕνας ἐσοχάζετο, πῶς θέλει τὸν δεχθῇ καὶ ὁ βασιλεὺς, κ᾽ καθ᾽ ἕνας εἶχε μίαν μεγάλην εὐχαρίστησιν. Τὰ μεγαλήτερα δῶρα, ὁπῦ ἔκαμαν ὅλοι οἱ ἄλλοι, δὲν ἐσυμποσθοῦντο πεζιασότερον ἀπὸ εἴκοσι *πάλαντα. Ἀλλ᾽ ὁ Γρηγορὸς ἐπροσφέρσεν εἰς τὸν βασιλέα ἑκατὸν νέες, ὁπῦ αὐτὸς ἠγόρασεν, εὔμορφες, πλησίως σολισμένες, ὁπῦ τὴν ἐπροσφέραν ἕνα πάλαντον καθ᾽ ἕνας ἀπ᾽ αὐτές· κ᾽ εἰς τὴν βασίλισσαν ἑκατὸν κορασίδαις εὔμορφα σολισμέναις, κ᾽ κάθε μία ἀπ᾽ αὐταῖς ἔκαμεν ἕνα ὅμοιον χάρισμα τῆς τύπης τῆς βασιλίσσης. Ὅλη ἡ Αὐλὴ ἐξεπλάγη καταπολλὰ εἰς μίαν τόσον μεγάλλεν, κ᾽ ἐξαίρετεν μεγαλοπρέπειαν. Ὁ βασιλεὺς, κ᾽ ἡ βασίλισσα ἀπέλυσαν τὸν Γρηγορὸν μὲ πολλὰ σημεῖα ἀγάπης, καὶ δ᾽ μενείας.

Ὁ Φιλοπάτωρ, ἔπειτα ἀπὸ τοῦ ἐνδόξου νίκου, ὁπῦ ἀπόκτησεν εἰς τοῦ Ῥαφίαν κατὰ τῦ Ἀντιόχε, ἐδόθη εἰς κάθε λογῆς ἡδονὰς, κ᾽ ἀπωλείας. Ἡ παλλακὶς τε Ἀγαθόκλεια, Ἀγαθοκλῆς ὁ ἀδελφός της, κ᾽ ἡ Μητέρα τὸν ἐκυβέρναν παντελῶς. Τὸ παιγνίδι, ἡ κραιπάλη,

*Πέντε χιλιάδες σκῦδα.

*Εἴκοσι χιλιάδες σκῦδα.

Ἔτ. ἀπὸ Κτίσεως Κόσμου 3797. Πρὸ Χεισῦ 207. Γεσῖν. βιβ. λ. κεφ. ά. κ᾽ γ᾽. Πολύβ. βιβ. ι᾽. ις᾽.

λη, ἡ πλέον ἄτιμαις ἀταξίαις, ἦτον ὅλη τȣ ἡ μέριμνα. Τὰς νύκτας ἐπέρνα εἰς ἀπώλειαις, καὶ τὰς ἡμέραις εἰς χαραῖς, καὶ εἰς ἄτακτα συμπόσια. Ἀλησμονῶντας παντελῶς πῶς εἶναι Βασιλεὺς, ἀντὶς νὰ φροντίζῃ διὰ τὴν κυβέρνησιν τῆς Βασιλείας τȣ, ἐκαυχᾶτο νὰ διατάζῃ τὴν μȣσικὴν, καὶ νὰ κρȣ́ῃ αὐτὸς ὁ ἴδιος μȣσικὰ ὄργανα. Ἡ γυναῖκες ἐκυβερνȣ̃σαν κάθε πρᾶγμα, αὐταῖς μοναχαῖς ἐδιαμοίραζαν τȣ̀ς τόπȣς, ταῖς ἐξȣσίαις, καὶ ταῖς κυβέρνησαις· ἐπειδὴ καὶ ἀπὸ ὅλȣς τȣ̀ς ἄλλȣς ὁ βασιλεὺς εἶχεν ὀλιγώτερην ἐξȣσίαν εἰς τὸ βασίλειόν τȣ. Ὁ Ζώσιβος παλαιὸς Ὑπηρέτης πανȣ̃ργος, ὁπȣ̃ εἶχε δȣλεύσῃ ὑποκάτω εἰς τρία βασίλεια, ἐδιάταζε τὰ πράγματα τῆς Βασιλείας, (εἰς τὰ ὁποῖα ἡ πολυχρόνιός τȣ πρᾶξις εἶχε τὸν καταστήσῃ πολλὰ πρακτικὸν) ὄχι καθὼς αὐτὸς ἤθελεν, ἀλλὰ καθὼς τȣ̃ ἐπέτρεπον οἱ ἠγαπημένοι τȣ̃ Βασιλέως· καὶ ἦτον ἄνομος, ὅσον ἔφθανε διὰ νὰ ἐκπληρώνῃ τυφλὰ ταῖς πλέα ἄδικαις θέλησες ἑνὸς ἀναξίȣ Βασιλέως, καὶ τῶν κακοτρόπων τȣ ἠγαπημένων.

Γȣστῖνι.

Λίβιος βιβ. κζ'. κεφ. δ'.

Ἡ Ἀρσινόη ἀδελφὴ, καὶ γυνὴ τȣ̃ Βασιλέως δὲν εἶχε καμίαν δύναμιν εἰς τὴν Αὐλήν. Οἱ φίλοι, καὶ οἱ Ὑπηρέται τȣ̃ βασιλέως δὲν εἶχον εἰς αὐτὴν παραμικρὰν εὐλάβειαν, καὶ αὐτὴ δὲν εἶχε τόσην ὑπομονὴν, ὁπȣ̃ νὰ ὑποφέρῃ

δί-

δίχως παρέπονον. Κυρασμένη ἡ Αὐλὴ ἀπὸ τὲ παντινάτης παράπονα, ὁ Βασιλεὺς, κὴ ἐκεῖνοι ὁπὲ τὸν ἐκυρίευαν, ἐπρόταξαν τὸν Ζώσιβον νὰ τὸν θανατώσῃ· κὴ ὅπως ἐθανατώθη ἡ δυσυχὴς Αρσινόη ὑπότινος ὀνομαζομένου Φιλαμώνα.

Τότε ἡ ὑςέρα πρᾶξις ὁμὲ μὲ ἄλλαις πολλαῖς, ἐκακοφάνη πολλὰ πρὸς τὸν λαὸν, τόσον ὁπὲ ὁ Ζώσιβος ἐσυνδύθη νὰ ἀφήσῃ τὴν ὑπηρεσίαν τε, πρὶν παρὰ νὰ ἀποθάνῃ ὁ Βασιλεύς. Τὲ ἔγινε διάδοχος ὁ Πτολεμαῖος, νέος, ὁπὲ εἰς τὰς πολέμους ἐδείχθη κὴ ἀνδρεῖος, κὴ φρόνιμος. Αὐτὸς ἔλαβεν ὅλας τὰς ψήφους εἰς ἕνα μεγάλον συμβούλιον, ὁπὲ ἔγινε διὰ τὸ τὴν ἐκλογήν. Ο Ζώσιβος τὲ ἐπαράδωσε τὴν Βασιλικὴν σφραγίδα, ὁπὲ ἦτον τὸ σημεῖον τὲ Οφικίε τε. Ο Πτολεμαῖος λοιπὸν ἐκυβέρνησεν ὅλα τὰ πράγματα τῆς Βασιλείας, ἕως ὁπὲ ἔζησεν ὁ Βασιλεύς. Αλλὰ μ᾽ ὅλον ὁπὲ ἐτύπος ὁ καιρὸς δὲν ἐσάθη μακρυνός, αὐτὸς ἔκαμε νὰ ἰδῇ καθ᾽ ἕνας φανερὰ, πῶς δὲν εἶχε τὰς ἀναγκαίας χαρακτῆρας διὰ νὰ βασάξῃ ἀξίως ἕνα τόσον μεγάλον Οφίκιον. Αὐτὸς δὲν εἶχεν ἔτε τὴν πρᾶξιν, ἔτε τὴν ἱκανότητα, ἔτε τὴν προσοχὴν κὴ ἐπιμέλειαν τὲ Ζωσίβε. Ἔχοντας τὴν σύνοιαν τῶν δημοσίων εἰσοδημάτων, κὴ ἀπερνῶντας ἀπὸ τὰς χεῖράς τε ὅλαις ἡ χάρες τὲ Βασιλέως, κὴ ὅλαις ἡ

πλη-

πληρωμαῖς, καθ' ἕνας, καθὼς εἶναι συνήθεια, ἐπάσχιζε νὰ τὸν κολακεύῃ. Αὐτὸς δὲ ἐγίνετο μεγαλόδωρος, ἀλλὰ δίχως στοχασμὸν, καὶ σχεδὸν πάντα εἰς ἐκείνους, ὁποῦ τοῦ ἦτον συντροφοι εἰς ταῖς ξεφάντωσές του. Οἱ ὑπερβολικοὶ ἔπαινοι τῶν κολάκων, ὁποῦ πάντοτε ἐστέκοντο κύκλῳ του, τὸν ἔκαμαν νὰ στοχασθῇ πῶς νὰ εἶχε μίαν ἀξίαν ὑπερέχουσαν ἀπ' ὅλους τοὺς ἄλλους. Ἐκαταστάθη ὑπερήφανος, ἀλαζὼν, καὶ ἄσωτος, καὶ ἔγινε τέλος πάντων ἀνυπόφορος εἰς ὅλους.

Οἱ πόλεμοι τῆς Ἀνατολῆς μὲ ἔκαμαν νὰ διακόψω τὴν διήγησιν τῶν πραγμάτων, ὁποῦ ἔτυχαν ἐκεῖνον τὸν καιρὸν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ τῶρα ἐπαναστρέφω.

ΠΑΡΑ΄ΓΡΑΦΟΣ Β΄.

Οἱ Αἰτωλοὶ εὐγαίνουν κατὰ τῆν Ἀχαιῶν. Πόλεμος τῆς Καρίας, ὅπȣ ἐνικήθη ὁ Ἄρατος. Οἱ Ἀχαιοὶ προςρέχȣν εἰς τὸν Φίλιππον, ὅςις τȣ̀ς γίνεται σύμμαχος. Σύγχυσες εἰς τὴν Λακεδαίμονα. Θάνατος τȣ̃ Κλεομένȣς εἰς τὴν Αἴγυπτον. Εἰς τὴν Λακεδαίμονα ἐκλέγονται δύο Βασιλεῖς. Τȣ́τη ἡ Ἀριςοκρατία ἐνώνεται μὲ τȣ̀ς Αἰτωλȣ́ς.

ΟΙ Αἰτωλοὶ, μάλιςα εἰς τὸν καιρὸν ὁπȣ̃ ὁμιλȣ̃μεν, ἐκαταςάθησαν ἕνας λαὸς πολλὰ δυνατὸς εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἡ πρώτη τȣς Αὐθεντία ἁπλώνετο ἀπὸ τὸν ποταμὸν Ἀχελῶον, ἕως εἰς τὸ ςενὸν τȣ̃ κόλπȣ τῆς Κορίνθȣ, καὶ εἰς τȣ̀ς Λοκρȣ̀ς ἐπωνομασμένους Ὀζόλας. Στράβ. βιβλ. φ. 450. Πολύβ φ. 331. καὶ 746. Παυσαν. βιβλ. ι΄ φ. 650.

Ἀλλὰ μὲ τὸν καιρὸν ἐκυρίευσαν πολλαῖς χώραις εἰς τὴν Ἀκαρνανίαν, εἰς τὴν Θεσσαλίαν, καὶ εἰς τὰς ἄλλας πλησιοχώρȣς ἐπαρχίας. Ἐζȣ̃σαν εἰς τὴν γῆν, σχεδὸν καθὼς κάνȣν οἱ κορσάροι εἰς τὴν θάλασσαν, ἤγουν ἀπὸ κλεψίαις, καὶ ἀπὸ ἁρπαγαῖς· προσέχοντες μόνον εἰς τὸ κέρδος, δὲν ἐλογίαζαν κανένα πρᾶγμα ἄτιμον, ἢ ἄπρεπον, καὶ δὲν ἐγνώ-

εἶζαν ὅτε τὰς νόμας τὰς Εἰρηνικὰς, ὅτε ἐκείνας τὰς μάχης. ἦτον σκληροὶ εἰς τὰς κόπους, καὶ ἄφοβοι εἰς τὰς πολέμους· ἐξάθησαν θαυμασοὶ εἰς τὸν πόλεμον κατὰ τῶν Γαλλῶν, ὁπὸ ὥρμησαν εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἐδειχθησαν ζηλωταὶ διαφυλάττοντες τὰς κοινὰς ἐλευθερίας κατὰ τῶν Μακεδόνων. Τὸ μέγεθος τῆς δυναμεώς τους, τὰς ἐκατάστησαν ὑπερηφανεῖς, καὶ ἀπάκτους. Τότε ἡ ὑπερηφανεία ἐγνωρίσθη εἰς τὴν ἀπόκρισιν, ὁπὸ ἔδωσαν τῶν Ῥωμαίων, ὅταν ἐκεῖνοι ἔπεμψαν πρέσβεις πρὸς αὐτὸς, προσάζοντές τους νὰ ἀφήσουν εἰς εἰρήνην τὴν Ἀκαρνανίαν. Λυπὶ ἔδειξαν, (αὐ πιστεύωμεν εἰς τὸν Τρώγον Πομπήϊον, καὶ Ἰουστῖνον Διαπαντα) μίαν μεγάλην καταφρόνησιν εἰς τὸς Ῥωμαίους, καὶ ἄτιμον καταφυγὴν εἰς τὴν ἐξουσίαν αὐτῶν (καθὼς αὐτοὶ ἔλεγαν) τῶν παιδέργων, καὶ τῶν λησῶν, θεμελιωμένην καὶ οἰκοδομημένην μὲ μίαν ἀδελφοκτονίαν, καὶ καμωμένην μὲ τὴν μίξιν τῶν γυναικῶν, ὁπὸ δυναστικῶς ἄρπαξαν ἀπὸ τὸς γονεῖς των. Ἐπρόσθεταν, πῶς οἱ Αἰτωλοὶ ἐχρημάτισαν ἐξαίρετοι παντοτε εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ μὲ τὴν ἀνδρείαν τους, καὶ μὲ τὴν εὐγένειαν τους, δὲν ἐφοβήθησαν ὅτε τὸν Φιλιππον, ὅτε τὸν υἱόν του Ἀλέξανδρον, καὶ πῶς ὅταν ἐκεῖνος ἔκανε τὴν γῆν νὰ τρέμῃ, αὐτοὶ ἐτόλμησαν νὰ ἀρνηθοῦν τὰ πρόσταγματα, καὶ ψηφίσματά του· πῶς καὶ

Ἰουστῖν. βιβ. κ ἡ. κεφ. β'.

οἱ

οἱ Ῥωμαῖοι πρέπει νὰ φυλάγωνται, νὰ μὴ παροξύνουν ἐκεῖνα τὰ ἅρματα, ὁπȣ̃ ἐρήμωσαν τȣ̀ς Γάλλȣς, καὶ ἐκαταφρόνησαν τȣ̀ς Μακεδόνας. Ἀπ' ἐδὼ δύναται τινὰς νὰ καταλάβῃ τὸν χαρακτῆρα τῶν Αἰτωλῶν, διὰ τȣ̀ς ὁποίȣς ἔπειτα ἔχομεν νὰ εἰπȣ̃μεν πολλά.

Ἀφ' ȣ̃ ὁ Κλεομένης ἔχασε τὸ Βασίλειον τῆς Λακεδαίμονος, καὶ ἀφ' ȣ̃ ὁ Ἀντίγονος μὲ τὴν νίκην, ὁπȣ̃ ἀπόκτησεν εἰς τὴν Σελλασίαν, εἰρήνευσεν εἰς κάποιον τρόπον τὴν Ἑλλάδα, οἱ λαοὶ τῆς Πελοποννήσȣ, ὁπȣ̃ ἦτον κȣρασμένοι ἀπὸ τȣ̀ς πρώτȣς πολέμȣς, καὶ ἐπίστευαν, πῶς ἡ παρȣ̃σα κατάστασις εἶχε νὰ βαστάξῃ διὰ πάντα, ἀμέλησαν παντελῶς τὰ ἅρματα, καὶ τὴν στρατιωτικὴν τέχνην. Οἱ Αἰτωλοὶ ἐστοχάσθηκαν νὰ ὠφεληθȣ̃ν ἀπὸ τȣ́την τὴν ὀκνηρίαν. Δὲν ἐδύνοντο νὰ ὑποφέρȣν τὴν εἰρήνην, ὁπȣ̃ ὅσον ἐβάσταζεν, εἶχον χρέος νὰ ζȣ̃ν μὲ ἔξοδά τȣς, ὄντες συνηθισμένοι νὰ ζȣ̃ν ἀπὸ ἁρπαγήν. Ὁ Ἀντίγονος εἶχε τȣ̀ς ἐμποδίσῃ νὰ μὴ μεταχειρισθȣ̃ν κανένα πρᾶγμα κατὰ τῶν πλησίον τȣς· ἀλλὰ, ἔπειτα ἀπὸ τὸν θάνατόν τȣ, ἐκαταφρόνησαν τὴν νεότητα τȣ̃ Φιλίππȣ, ἐμπῆκαν ἁρματωμένοι εἰς τὴν Πελοπόννησον, καὶ ἐκȣ́ρσευσαν τȣ̀ς τόπȣς τῶν Μεσσηνίων. Θυμωθεὶς ὁ Ἄρατος ἀπὸ τέτοιαν ἀταξίαν, καὶ ἀπὸ τόσην ἀπιστίαν, καὶ βλέπωντας, πῶς ὁ Θυμόσσηνος, ὁ τότε Ἀρχιστράτηγος

Πολύβ. μιβ. δ'. φ. 272. 292. Πλȣ́τ. εἰς τὸν Ἄρα. τ. φ. 1049.

τῶν Ἀχαιῶν, ἐζήτει νὰ κερδήσῃ καιρὸν, διατὶ ἦτον εἰς τὸ τέλος ὁ χρόνος τυ, ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς ἐκλέχθη διὰ νὰ τὸν διαδέχθῃ τὸν ἀκόλεθον χρόνον, ἐπρόλαβε πέντε ἡμέραις τὴν ἡγεμονίαν τυ διὰ νὰ δράμῃ εἰς τὴν βοήθειαν τῶν Μεσσηνίων. Συναζωντας λοιπὸν τὸς Ἀχαιὸς, τῶν ὁποίων ἡ θερμότης, καὶ ἡ δυνάμεις ἦτον ἐκτυφλισμέναις ἀπὸ τὴν ἀνάπαυσιν, καὶ ὀκνηρίαν, ἐκινήθη σιμὰ εἰς τὴν Καφίαν εἰς ἕνα μεγάλον πόλεμον, ὁποῦ ἔγινεν.

Ἐτ. ἀπὸ Κτίσεως Κόσμ. 3783. Πρὸ Χεσῦ 221.

Ἐδόθη, καὶ ὄχι δίχως θαμέλιον, ἡ κατηγορία τέτα τῦ χαλασμῦ εἰς τὸν Ἄρατον. Λυτὸς ἐπάρχισε νὰ ἀποδείξῃ, πῶς ὁ χαμὸς, ὁπῦ τὸν ἐκατηγόρησαν, δὲν ἐσυμβῆ ἀπὸ παιδισμόν τυ. μ' ὅλον τῦτο, καὶ αὐτὸς ἔλειψεν εἰς κανένα πρᾶγμα ἀπὸ τὰ πρέποντα ἑνὸς καλῦ Σξατηγῦ, ἐζήτει συγχώρησιν, καὶ ἐπαρακάλει νὰ ἐξεταχθῶν αἱ πρᾶξες μὲ ὀλιγώτερον θυμὸν, καὶ μὲ συγκατάβασιν. Τυτὴ μετξιότης τυ ἀλλοίωσε τὰς καρδίας ὅλης τῆς Συνάξεως, τῆς ὁποίας ὁ θυμὸς ἐτράφη κατὰ τῶν κατηγόρων, καὶ ἔπειτα πάντα ἠκολάθησαν αἱ συμβελαῖς τυ εἰς κάθε ἐπιχείρησιν. Ἀλλ' ἡ ἐνθύμησις τῦ χαλασμῦ, ὁπῦ ἔλαβεν, ὠλιγόσβυσε πολλὰ τὴν γενναιότητά τυ. Λυτὸς ἐφέρθη μάλιστα ὡς συνετὸς πολίτης, καὶ ὄχι ὡς μέγας Σξατηγὸς, καὶ ἀγκαλὰ οἱ Αἰτωλοὶ νὰ τῦ ἔδωσαν συχνὰ πολλαῖς ἀφορμαῖς διὰ νὰ ὑπά-

γῃ

γὴ ἐναντίον τυς, αὐτος ὅμως δὲν ἠθέλησε, κὴ τὺς ἄφησε νὰ χαλᾶν χωρὶς παίδευσιν χεδὸν ὅλον τὸν τόπον.

Οἱ Ἀχαιοὶ λοιπὸν ἠναγκάθησαν νὰ ἁπλώσυν ἱκετείυς χεῖρας εἰς τὴν Μακεδονίαν, κὴ νὰ κράξυν εἰς βοήθειαν τυς τὸν Βασιλέα Φίλιππον, ἐλπίζοντας, πῶς ἡ ἀγάπη τυ πρὸς τὸν Ἄρατον, κὴ ἡ ἐμπισευσύνη ὁπῦ ἐκεῖνος εἶχεν εἰς αὐτὸν, νὰ τὸν καταςήσυν εὐμενῆ εἰς αὐτές. Καὶ βέβαια ὁ Ἀντίγονος ἀπεθυμήσκοντος εἶχε παραγγείλῃ περισσότερον ἀπ' ὅλα τῦ Φιλίππυ νὰ σωναςρέφεται μὲ τὸν Ἄρατον, κὴ νὰ κυβερνᾶται μὲ ταῖς συμβυλαῖς τυ, ὅταν αὐτὸς εἶχε νὰ κάμῃ μὲ τὺς Ἀχαιές· κὴ ὀλίγον καιρὸν προτέρα τὸν εἶχε πέμψῃ εἰς τὴν Πελοπόννησον, διὰ νὰ τὸν διδάξῃ ὁ Ἄρατος τὰ ἐπιζητούμενα εἰς σῦα βασιλέα. Ὁ Ἄρατος τὸν ἐδέχθη μὲ μεγάλῃ ἀγάπῃ, ἔκαμεν εἰς αὐτὸν ὅλυς ἐκείναις ταῖς τιμαῖς ὁπῦ ἔπρεπαν τῆς ἀξίας τυ, καὶ τὸ ἐπαράσησεν ὅλες τὰς τρόπυς, διὰ νὰ γείνῃ ἀρκετὸς νὰ κυβερνήσῃ σωνεπῶς σῦα Βασίλειον τόσον μεγάλον, ὡσὰν ἐκεῖνο, εἰς τὸ ὁποῖον αὐτὸς ἦτον διωρισμένος. Ὅθεν τῆτος ὁ νέος Βασιλεὺς ἔγραφε εἰς τὴν Μακεδονίαν γεμάτος ἀγάπῃ πρὸς τὸν Ἄρατον, κὴ δίμοιρης εἰς τὰ πράγματα τῆς Ἑλλάδος.

Ἀλλ' οἱ κόλακες, οἱ ὁποῖοι ἀποτρέφοντο σῦα ἄνθρωπον μιᾶς καλοκαγαθίας τόσον γνω-

ξῆς, ὡσαν ἐκείνης τῦ Ἀράτυ, διὰ νὰ εἶναι
αὐτοὶ μόνοι ἐξυσιαζαὶ τῆς θελήσεως τῦ νέυ
Βασιλέως, τῦ τὸν ἐκαπάτησαν ὕποπτον, καὶ
τὸν ἐπαρακίνησαν νὰ δειχθῆ φανερὰ ἐναντίος
τυ. Μ' ὅλον τῦτο εἰς ὀλίγον ἔπειτα γνωρί-
ζωντας πῶς ἐπλανέθη, ἐπαίδδυσε σκληρῶς
τὰς κατηγόρας, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὸν Ἄρατον ὅλον
τυ τὸ θάρρος, καὶ ἀπεφάσισε νὰ παραδοθῆ παν-
τοτε εἰς ταῖς συμβυλαῖς τυ· τὸ ὁποῖον ἐφανερώ-
θη εἰς πολλὰ, καὶ μάλισα εἰς τὰ πράγματα
τῆς Σπάρτης. Τότε ἡ δυσυχὴς χώρα παντο-
τινὰ ἐπαράττετο ἀπὸ ταῖς ςάσεις. Εἰς μίαν
Πολύβ. φ. 292. 394. ἀποςασίαν ἐφονεύθη σῶας Ἔφορος, καὶ μὲ αὐ-
τὸν πολλοὶ ἄλλοι πολῖται, ὁπῦ ἐκρατῆσαν τὸ
μέρος τῦ Φιλίππυ. Ὅταν τῦτος ὁ Βασιλεὺς
ἔφθασεν ἀπὸ τὴν Μακεδονίαν, ἤκυσε τὺς
Πρέσβεις τῆς Σπάρτης εἰς τὴν Τεγέαν, ὅπυ
τὺς ἐκαμε νὰ ἔλθυν. Εἰς τὸ συμβύλιον πολ-
λοὶ εἶχον γνώμην, πῶς αὐτὸς νὰ πράξῃ
μὲ τύτην τὴν χώραν, καθὼς ὁ Ἀλέξανδρος
ἔπραξε μὲ τὴν Θήβαν. Αὐτὸς ἀπέρριψε τῦτο
τὸ πρόβλημα, καὶ δὲν χαρίσθη νὰ κάμῃ νὰ
παιδεύσυν τὺς ἐξυρίτας αὐτυργὺς τῆς ςάσεως.
Καθ' σῶας ἐθαύμασε τέτοιαν μεγαλόψυχα, καὶ
σωέσιν ενὸς νέυ Βασιλέως δεκαεπτὰ χρόνων,
ἤτε ἀμφίβαλε τινὰς, πῶς τῦτο νὰ μὴ ἐσάθη
σῶα ἀποτέλεσμα τῆ καλῶν συμβυλῶν τῦ Ἀ-
ράτυ. Ἀλλ' αὐτὸς δὲν ἔκαμε παύτα ἔτζι.

Φθά-

Φθανόντας εἰς τὴν Κόιλ Συρ., ἤνυσε τὲ παρά πονα πολλῶν πόλεων ἁπάντων τῶν ἐπιπλῶν· καὶ κοινῇ γνώμῃ ἐκρύχθη κατ' αὐτῶν ἡ μάχη, ὅπερ λέγεται ἡ μάχη τῶν συμμάχων. Τέλος ἄρχουσι ὁδὸν εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν, ὅτε ὁ Ἀντίοχος ἀφῆλθε εἰς τὴν πολιορκίαν τῆ Σαρδέων. Ἐπέμφθη τὸ ψήφισμα εἰς ὅλας ταῖς χώρας, καὶ ἐβεβαιώθη εἰς τὴν γενικὴν σύναξιν τῶν Ἀχαιῶν. Οἱ Λίτωλοὶ ἐτοιμάσθησαν διὰ τὸν πόλεμον, καὶ ἔπεμψαν διὰ ἐρχόντας τοὺς τῶν Σκωτῶν, ἐξαίρετον ἀνδρῶν τῶν συγχρότεων, καὶ τῶν δυνατωτάτων, ὅπερ ἔκαμνον. Ὁ Φίλιππος μὲ τὸ πόμα τὸ ἐσράφη εἰς τὴν Μακεδονίαν, καὶ εἰς τὸν καιρὸν τοῦ χειμῶνος ἐπροήτοιμάσε φρονίμως εἰς τὰς προετοιμασίας τοῦ πολέμου. Ἔπεμψε πρεσβεῖον πρέσβεις πρὸς τὸν Βασιλέα Πτολεμαῖον, παρακαλῶντάς τον νὰ μὴ βοηθήσῃ τῶν Λιτωλῶν ὅτε μὲ πόγματα, ὅτε μὲ χρήματα.

Ο Κλεομένης ἦτον ἀκόμη εἰς τὴν Αἴγυπτον· ἀλλ' ἐπειδὴ εἰς τοῦτο τὸ βασίλειον ἐβασίλευε μία ἀχαλίνωτος ἀπώλεια, καὶ ὁ Βασιλεὺς ἐκαταγίνετο μόνον εἰς ἡδονὰς, καὶ ἀσελγείας, αὐτὸς ἔζη μία ζωὴν πολλὰ δύσκολη. Μ' ὅλον ὅπου ὁ Πτολεμαῖος εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς βασιλείας τὸν ἐδιάλεξε ἀπὸ τὸν Κλεομένη, διότι φοβούμενος αὐτὸς τὸν ἀδελφόν τὸ Μάγαν, ὅπου δι' αἰτίαν τῆς Μητρός τὸ, εἶχε

Πολύβ. Β. Β. δ'. ε. 294. 299.

Ἐπιτάφ. Χριστ. Κόσμ. 1784. πρὸ Χριστ. 220. Πλούτ. εἰς Κλεομ. ε. 820.

μεγάλην ὑπόληψιν, καὶ δύναμιν κοντὰ εἰς τοὺς ἀνθρώπους τοῦ πολέμου, ἔδωσεν ἕνα μέγα θάρρος εἰς τὸν Κλεομένη, καὶ τὸν ἔμπασεν εἰς τὰ πλέον ἀπόκρυφά του συμβούλια, εἰς τὰ ὁποῖα ἐζήτει τρόπους νὰ ἐλευθερωθῇ ἀπὸ τὸν ἀδελφόν του. Ὁ Κλεομένης μόνος ἐναντιώθη, παρασταίνωντας, πῶς ἕνας βασιλεὺς δὲν ἐδύνετο νὰ ἔχῃ ὑπηρέτας πλέον ἠγαπημένους εἰς τὴν δούλευσίν του, καὶ πλέον προθύμους νὰ τὸν βοηθοῦν νὰ βαστᾷ τὸ βαρὺ φορτίον τῆς βασιλείας, ὅσον τὸν ἰδίους του ἀδελφούς. Διὰ τότε ἴσχυσε τούτη ἡ γνώμη· ἀλλ' ὁ Πτολεμαῖος μετ' ὀλίγον ἐστράφη πάλιν εἰς τοὺς φόβους του, καὶ εἰς ταῖς ἀπιστίαις του, καὶ ἐστοχάσθη, πῶς δὲν δύνεται νὰ ἐλευθερωθῇ, παρὰ θανατώνωντας ἐκεῖνον, ὁποῦ ἦτον ἡ αἰτία τοῦ φόβου του. Τότε ἐλογίσθη ἀσφαλὴς, φανταζόμενος πῶς δὲν ἔχει πλέον ἐχθροὺς νὰ φοβῆται οὔτε μέσα εἰς τὸ βασίλειον, οὔτε ἔξω, διατὶ ὁ Ἀντίγονος, καὶ ὁ Σέλευκος μετὰ τὸν θανατόν τους ἄφησαν διαδόχους τὸν Φίλιππον, καὶ τὸν Ἀντίοχον, ὁποῦ αὐτὸς ἐκαταφρόνει διὰ τὴν ἡλικίαν τους. Μὲ τούτην τὴν ἀσφάλειαν αὐτὸς ἐπαραδόθη παντελῶς εἰς τὰς ἡδονὰς, καὶ οὐδεμία φροντίδα, δὲν ἐδιάκοπτε τὸν δρόμον τῆς ἀπωλείας του. Οὔτε οἱ Κόλακές του, οὔτε ἐκεῖνοι, ὁποῦ εἶχαν ἀξιώματα εἰς τὸ βασίλειον ἐτολμοῦσαν νὰ τοῦ πλησιάσουν. Μόλις ἐκαταδέχετο νὰ ἐνεργήσῃ τὴν

Πολύβ. βιβλ. ε. φ. 380. 385.

πα-

παραμικρὰν πρᾶξιν εἰς τὰ πράγματα, ὁπȣ̃ ἐσυνέβαινον εἰς τὰς πλησίον πόλεις τῆς βασιλείας τȣ, εἰς τὸ ὁποῖον οἱ προτήτεροί τȣ ἀγρυπνȣ̃σαν περισσότερον, παρὰ ἀπάνω εἰς τὰ ἴδια τέλη τȣ̃ ἐσωτερικȣ̃ τῆς βασιλείας· ἐπειδὴ ὄντες κύριοι τῆς Κοίλης Συρίας, καὶ τῆς Κύπρȣ, ἐκρατȣ̃σαν χαλινωμένȣς τȣ̀ς βασιλεῖς τῆς Συρίας καὶ διὰ ξηρᾶς, καὶ διὰ θαλάσσης, διατὶ ἦσαν ὑποκείμεναις εἰς αὐτȣ̀ς ἡ μεγαλήτεραις χώραις, οἱ τόποι, καὶ οἱ λιμιῶνες, ὁπȣ̃ εἶναι ἀπὸ τὸ περιθαλάσσιον τῆς Παμφιλίας ἕως εἰς τὴν Ἑλλήσποντον, καὶ οἱ πλησίον τόποι εἰς τὴν Λυσιμαχίαν, καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἔδιδαν φόβον εἰς τὰς ἐξȣσίας τῆς Ἀσίας, καὶ εἰς τὰ ἴδια νησία. Εἰς τὴν Θράκην, καὶ Μακεδονίαν ποῖος ἐδύνετο νὰ σικώσῃ ταραχαῖς, ὁπȣ̃ αὐτοὶ ἐξȣσίαζαν εἰς τὴν Αἶνον, εἰς τὴν Μαρωνίαν, καὶ ἐπέκεινα; Ὅθεν μὲ μίαν κυριότητα τόσον μεγάλην, καὶ μὲ τόσα δυνατὰ κάστρα, ὁπȣ̃ τὰ εἶχαν ὡσὰν τόσα χαρακώματα, τὸ βασίλειόν τȣς ἦτον εἰς ἀσφάλειαν. Μὲ δίκαιον λοιπὸν εἶχαν πάντοτε τὰ μάτια ἀνοικτὰ ἐπάνω εἰς ἐκεῖνο, ὁπȣ̃ ἐσυνέβαινεν εἰς τὰ ἔξω. Ὁ Πτολεμαῖος ἐξ ἐναντίας ἐβαρύνετο νὰ λάβῃ τȣ́την τὴν φροντίδα. Ἡ ἀπώλεια, καὶ τὸ κρασὶ ἦτον ὅλαις τȣ ἡ μέριμναις.

Ὄντας εἰς τέτοιαν κατάστασιν, δύναται κάθ'

ἕνας

ἕνας νὰ συμπεράνῃ πόσον ἐτίμα αὐτὸς τὸν Κλεομένη. Ὅστις ὅταν ἔλαβεν εἴδησιν, πῶς ἀπέθανεν ὁ Ἀντίγονος, πῶς οἱ Ἀχαιοὶ ἐνικήθησαν εἰς μίαν μεγάλην μάχην ἐναντίον τῶν Αἰτωλῶν, πῶς οἱ Λακεδαίμονες ἡνώθησαν μὲ τοὺς δευτέρους ἐναντίον τῶν λαῶν τῆς Ἀχαΐας, καὶ Μακεδονίας, καὶ πῶς κάθε πρᾶγμα ἐφαίνετο νὰ τὸν κράζῃ εἰς τὴν παξίδα του, τότες ἐζήτησεν ἀνυπομόνως νὰ μισεύσῃ ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρειαν. Ἐπαρακάλεσε τὸν βασιλέα νὰ τοῦ δώσῃ τάγματα, καὶ ἱκανὰς τροφὰς διὰ τὸ ταξίδι. Μὴ ἐπιτυχὼν δὲ τούτου, τὸν ἐπαρακάλεσε κἂν νὰ τὸν ἀφήσῃ νὰ μισεύσῃ μὲ τὴν φαμελίαν του, καὶ νὰ τοῦ κάμῃ τὴν χάριν, ἡ ὁποία ἦτον, νὰ τὸν συνδρομήσῃ νὰ ξανάμπῃ εἰς τὸ βασίλειόν του. Ἀλλ' ὁ Πτολεμαῖος ὤντας βυθισμένος εἰς τὰς ἡδονάς του, δὲν ἐκαταδέχθη σχεδὸν νὰ τὸν ἀκροασθῇ.

Ὁ Ζώσιβος, ὁποῦ τότε εἶχεν εἰς τὸ βασίλειον μίαν μεγάλην ἐξουσίαν, ἐσύναξε τοὺς φίλους του εἰς συμβούλιον, καὶ ἀπεφασίσθη νὰ μὴ δοθῇ τοῦ Κλεομένους οὔτε ἁρμάδα, οὔτε τροφαῖς. Αὐτοὶ ἐστοχάζοντο ἐτοῦτα τὰ ἔξοδα ἀνωφελῆ, διατὶ ἀφ' οὗ ἀπέθανεν ὁ Ἀντίγονος, ἡ ἐξωτερικαῖς ὑπόθεσες τῆς βασιλείας τοὺς ἐφαίνοντο διὰ οὐδέν. Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ἐφοβοῦντο μήπως μὴν ὤντας πλέον ὁ Ἀντίγονος, οὔτε ἄλλος τινὰς ἱκανὸς νὰ ἀντισταθῇ τοῦ Κλεομένους,

μας, ἐπῆτος ὁ βασιλεὺς, ἀφ' ὧ εἰς ὀλίγον καιρὸν ἤθελεν ὑποπέξῃ τὴν Ἑλλάδα, ἤθελε καταξαθῇ ἕνας ξομερὸς ἐχθρὸς τῆς Αἰγύπτυ, μάλιστα τότε ὁπῦ αὐτὸς εἶχε σοχαθῇ καπαλεπτῶς τὴν καπάσασιν τῆς βασιλείας, καὶ ἐγνώριζε τὸ δυνατὸν, καὶ τὸ ἀδύνατον· καὶ διὰ τὴν ὀλίγην εὐλάβειαν ὁπῦ εἶχε πρὸς τὸν βασιλέα, βλέποντας πολλὰ μέρη τῆς βασιλείας χωρισμένα, καὶ πολλὰ μακρυνὰ, ἤθελεν ὁρμήσῃ κατ' ἐπαύω τυς νὰ τὰ κυριεύσῃ. Διὰ τῦτο δὲν ἔκεινυν εὔλογον νὰ τῦ δοθῇ ἡ Ἀρμάδα, καὶ ἡ βοήθεια, ὁπῦ ἐζήτει. Πάλιν νὰ ἀφήσωμι νὰ μισεύσῃ ἀφ' ὧ μὲ καταφρόνησιν τῦ ἀρνήθησαν τὰ ζητήματα, ἕνα βασιλέα τολμηρὸν, καὶ ἀνδρεῖον, ὡσὰν αὐτὸν, ἦτον νὰ κάμυν ἕνα ἐχθρὸν, ὁπῦ ἡ γλήγορα, ἡ βραδέως ἤθελεν ἐνθυμηθῇ τέτοιαν καταφρόνησιν, περισσότερον ὁ Ζώσιβος ἐσοχάθη, πῶς δὲν ἦτον πρᾶγμα ἀσφαλὲς νὰ τὸν ἀφήσῃ ἐλεύθερον εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, ἐνθυμηθεὶς ἕναν λόγον, ὁπῦ ἀσυλλόγως ἔφυγεν ἀπὸ τὸ σῶμα τῦ Κλεομένυς. Ἐπειδὴ καὶ εἰς ἕνα συμβούλιον, ὁπῦ ἐγίνετο περὶ τῆς ὑποθέσεως τῦ Μάγα εἰς καιρὸν ὁπῦ, ὁ βασιλικὸς ὑπηρέτης εἶχε δεήσῃ τότε πῶς φοβᾶται, μήπως ἐπῆτος ὁ βασιλεὺς ἤθελεν ἀσυχάσῃ καμίαν σύγχυσιν μὲ τὸ μέσον τῆς ξένων στρατιωτῆς. „ Ἐγὼ γίνομαι ἐγγυητὴς δι' „ αὐτὰς, εἶπεν ὁ Κλεομένης ὁμιλῶντας διὰ

„ τὰς

„ τοὺς Πελοποννησίους, καὶ ἐσεῖς δύνασθε νὰ
„ βεβαιωθῆτε, πῶς μὲ ἕναμου νεῦμα θέλουν
„ πιάσῃ τὰ ἅρματα δι' ἐσᾶς". Ὁ Ζώσιβος
δὲν ἄργησε πλέον, ἀλλὰ ἐφευρίσκωντας κατὰ
τούτου τοῦ δυστυχοῦς βασιλέως μίαν συκοφαντίαν
θεμελιωμένην ἐπάνω εἰς μίαν ψεύστικην ἐπι-
στολὴν, ἐκατάπεισε τὸν βασιλέα νὰ κάμῃ νὰ
τὸν πιάσουν, καὶ νὰ τὸν κλείσουν ἀσφαλῶς εἰς
ἕνα σπίτι, ὅπου νὰ τοῦ δίδεται καθ' ἑκάστην
ἡ ζωοτροφία, καὶ οἱ φίλοι του νὰ ἔχουν τὴν ἐ-
λευθερίαν νὰ τὸν ἐπισκέπτωνται, ἀλλ' αὐτὸς
νὰ μὴν εὐγαίνῃ ἔξω.

Ἐτοῦτο ἐπροξένησεν εἰς τὸν Κλεομένη μίαν
θανάσιμον μελαγχολίαν, ὅθεν μὴ βλέπων-
τας νὰ λάβουν τέλος ποτὲ ἡ δυστυχίαις του, ἔ-
καμε μὲ τοὺς φίλους του, ὁποῦ ἐπήγαιναν ἐκεῖ
νὰ τὸν βλέπουν, μίαν ἀπόφασιν, ὁποῦ ἐδύνα-
το νὰ τοῦ τὴν ἑρμηνεύσῃ ἡ μόνη ἀπελπισία,
ἡ ὁποία ἦτον νὰ ἐκδικήσῃ μὲ τὰ ἅρματα τὴν
ἀδικίαν τοῦ Πτολεμαίου, νὰ ἀσικώσῃ ἐναντίον
του τὸν λαὸν, καὶ νὰ ἀποθάνῃ ἐνδόξως καθὼς
ἔπρεπεν εἰς ἕνα Σπαρτιάτην, καὶ νὰ μὴν ἀναμέ-
νῃ ἕναν θάνατον παρόμοιον μὲ ἐκεῖνον τῶν ζώων,
ὁποῦ προσφέρνονται εἰς θυσίαν.

Ἀφ' οὗ οἱ φίλοι του ἔκαμαν τρόπον καὶ τὸν
εὔγαλαν ἔξω ἀπὸ τὴν φυλακὴν, ἔδραμαν ὅλοι
ὁμοθυμαδὸν μὲ τὰ ἅρματα εἰς τὸ χέρι εἰς
ὅλαις ταῖς στράταις, παρακινῶντες, καὶ κρά-

ζον-

ζοντες τὸν λαὸν εἰς τὴν ἐλευθερίαν· ἀλλὰ τινὰς δὲν ἐκινήθη. Αὐτοὶ ἐφόνευσαν τὸν Κυβερνήτην τῆς πόλεως, καὶ τινὰς ἄλλ ἀρχόντων ὁπῦ ἤλθον ἐναντίον τυς, καὶ ἔφθασαν εἰς τὸ Κασέλλιον, διὰ νὰ τζακίσυν ταῖς πόρταις, καὶ νὰ ἐλευθερώσυν τὺς σκλάβυς, ἀλλὰ ταῖς πύραν καλὰ σφαλισμέναις, καὶ διαφεντευμέναις. Ὁ Κλεομένης χανώντας καὶ τύτην τὴν ἐλπίδα, ἐπλανᾶτο ἐδῶ, καὶ ἐκεῖ εἰς πᾶς ὁδὺς τῆς πόλεως, δίχως νὰ εὑρεθῇ τινὰς ὁπῦ ἢ νὰ τὸν ἀκολυθήσῃ, ἢ κἂν νὰ τὸν πολεμήσῃ, ἀλλ' ὅλοι ἐφοβισμένοι. Τέλος πάντων βλέποντες, πῶς ἡ ἐπιχείρησίς των δὲν ἔλαβε τὸ ποθύμενον τέλος, διὰ νὰ ἀποφύγυν τὴν αἰχμὴν τῆς μελλύσης τιμωρίας, ἐφονεύθησαν ὅλοι ἀναμεταξύ των. Τέτοιον ἐσάθη τὸ τέλος τῦ Κλεομένυς, ἀφ' ὗ ἐβασίλευσεν εἰς τὴν Λακεδαίμονα δεκάξη χρόνυς. Τότε ὁ βασιλεὺς ἐπρόσαξε καὶ ἔβαλαν εἰς τὸν ταυρὸν τὸ κορμί τυ, καὶ ἐκαπαδίκασεν εἰς θάνατον τὴν Μητέρα τυ, τὰ παιδία τυς, καὶ ὅλαις ταῖς γυναῖκες, ὁπῦ τὴν ἐσυνοδόφλαν. Ὅταν ἡ δυσυχὴς Βασίλισσα ἐφέρθη εἰς τὸν τόπον τῆς καπαδίκης, δὲν ἐζήτησεν ἄλλο παρὰ νὰ θανατώσυν αὐτὴν πρότερα ἀπὸ τὰ παιδία τυς, ἀλλ' ἠκολυθησε τὸ ἐναντίον, καὶ ἡ μήτηρ αἰθαίθη μίαν βάσανον σκληροτέραν ἀπὸ τὸν ἴδιον θανατον· ἔπειτα ἄπλωσε καὶ αὐτὴ τὸν λαιμὸν

εἰς

εἰς τὸν δήμιον, δίχως νὰ εἰπῇ ἄλλο ἀπὸ τοῦτο;
„Ἂχ παιδία μου, ποῦ ἤλθετε“;

Ὁ σκοπὸς ὁποῦ ἔβαλαν ὁ Ἄγις, καὶ ὁ Κλεομένης διὰ νὰ διορθώσουν τὴν Σπάρτην, καὶ νὰ ξαναστα θερώσουν εἰς αὐτὴν τὴν παλαιὰν τάξιν, ἦτον βεβαιότατα καθ' ἑαυτὴν ἀξιέπαινος, καὶ αὐτοὶ εἶχαν δίκαιον νὰ λογιάζουν, πῶς εἰς μίαν πολιτείαν παντελῶς μολυσμένην, καὶ διεφθαρμένην, καθὼς ἦτον τότε ἐκείνη τῆς Λακωνίας, τὸ νὰ θελήσῃ τινὰς νὰ διορθώσῃ ταῖς κακαῖς συνήθειαις, καὶ ν' ἀσικώσῃ κατ' ὀλίγον ὀλίγον ταῖς ἀταξίαις, ἦτον ὡσὰν νὰ κόψῃ τὰς κεφαλὰς τῆς Ὕδρας, ὅθεν ἔπρεπεν ἐνταυτῷ νὰ ἀνασσασθῇ τὸ κακὸν ἀπὸ τὴν ῥίζαν. Ἀλλ' ἐγὼ δὲν ἠξεύρω ἂν ἐδῶ ἔχει τόπον ἡ γνώμη τοῦ Πλάτωνος, ὁποῦ θέλει νὰ μὴν ἐπιχειρίζεται τινὰς εἰς μίαν Ἀριστοκρατίαν ἐλεύθερην, παρὰ ἐκεῖνο ὁποῦ ἠμποροῦν νὰ δεχθοῦν οἱ πολῖται μὲ τὸ μέσον τῆς καταπείσεως, ἀλλ' ὄχι ποτὲ τῆς δυναστείας. Διότι καθὼς εἰς τὰς ἀπηλπισμένας ἀρρωστίας τὰ ἰατρικὰ δὲν δύνονται ἄλλο, παρὰ νὰ ὀγληγορεύσουν τὸν θάνατον.

Τοιούτης λογῆς καὶ ἡ ἀταξίαις, ὁποῦ καθάπαξ ἐκυρίευσαν μίαν ἀριστοκρατίαν, τὸ νὰ θελήσῃ τινὰς νὰ τὰς διορθώσῃ, εἶναι τὸ νὰ ἐπιχειρίζεται νὰ δημοσιεύσῃ τὴν ἀδυνα-

μίαν

μίαν τῶν Κριτηρίων, καὶ τῶν Νόμων. Ἀλλ' ἐκεῖνο, ὁπȣ̃ εἰς τὸν Κλεομένη εἶναι ἀπροφάσιστον, εἶναι, ὁπȣ̃ ἀδίκως καὶ παρανόμως ἐφόνευσε τȣ̀ς Ἐφόρȣς διὰ νὰ λάβῃ τέλος ὁ σκοπός τȣ· πρᾶξις βεβαίως τυραννικὴ, καὶ ἀναξία ἑνὸς Σπαρτιάτȣ, καὶ μάλιστα Βασιλέως, ἐπειδὴ καὶ μὲ τȣ̃το ἐφάνη νὰ ἔκαμεν εἰς τȣ̀ς Τυράννȣς τὴν ἀρχὴν, οἱ ὁποῖοι ἔπειτα ἔκαμαν τὴν Λακεδαίμονα νὰ ὑποφέρῃ τόσα κακά. Καὶ διὰ τȣ̃το κάποιοι Ἱστορικοὶ τὸν ἐπίγραψαν ὡς Τύραννον, βάνοντες ἀπ' αὐτὸν τὴν ἀρχὴν εἰς τὴν σειρὰν τῶν Τυράννων.

Τρεῖς χρόνȣς ἀφ' ȣ̃ ὁ Κλεομένης εἶχεν ἀφήσῃ τὴν Σπάρτην, οἱ Λακεδαίμονες δὲν ἐφρόντισαν νὰ ἐκλέξȣν βασιλεῖς, διατὶ πάντοτε ἐλπίζοντες τὴν ἐπανόδόν τȣ, ἐφύλαττον εἰς αὐτὸν μίαν ἄκραν τιμὴν, καὶ εὐλάβειαν. Ὅταν δὲ ἔμαθον τὸν θάνατον ἐκείνȣ, ἀνηγόρευσαν βασιλέα πρῶτα τὸν Ἀγησίπολιν, ὁπȣ̃ ἀκόμη νέος, καὶ ἀπὸ μίαν ἀπὸ ταῖς δύο βασιλικαῖς φαμελίαις καταγόμενος, δίδοντές τȣ ἐπίξοπον τὸν θεῖόν τȣ Κλεομένη, ἔπειτα τὸν Λυκȣ̃ργον, ἀπὸ τȣ̃ ὁποίȣ τὴν φαμελίαν δὲν εἶχε βασιλεύσῃ ποτὲ τινάς· ἀλλ' αὐτὸς ἐκέρδησε τȣ̀ς Ἐφόρȣς, δίδωντας εἰς κάθε ἕναν ἀπὸ * ἕνα τάλαντον. Ἡ τοιαύτη ἄδοξος ἐκλογὴ τȣ̃ βασιλέως ὁπȣ̃ ἦτον ἐναν-

Πολύβ. βιβ. δ'. φ. 304.

*Χίλια σκȣ̃δα.

ναντία ὅλων τῶν νόμων, καὶ ὁπῦ παρομοία ἕως τότε δὲν εἶχε γένῃ, ἔκαμε τάχιστα νὰ μετανοήσῦν οἱ Ἔφοροι. Οἱ στασιασταὶ, ὁποῦ φανερὰ ἐναντιώθησαν τῦ Φιλίππυ, καὶ ὁπῦ ἔπραττον εἰς τὴν χώραν ταῖς μεγαλήτεραις δυναστείαις, εἶχον συντρέξῃ εἰς τύτην τὴν ἐκλογὴν, καὶ εἰς ὀλίγον ἔπειτα ἔκαμαν τὴν Λακεδαίμονα νὰ φανερωθῇ εἰς βοήθειαν τῶν Αἰτωλῶν.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ Γ'.

Διάφοραις ἐκστρατείαις τῦ Φιλίππυ ἐναντίον εἰς τὰς ἐχθρὰς τῶν Ἀχαιῶν· ἀπρεπὴς κατάχρησις, ὁπῦ Ἀπελλῆς ὁ Ὑπηρέτης τυ, κάνει τῦ θάρρυς τυ. Ὁρμὴ τῦ Φιλίππου εἰς τὴν Αἰτωλίαν· ἡ Θέρμα πορθεῖται. Ἀνδραγαθήματα ὁπῦ ἔπραξαν οἱ στρατιῶται τῦ Φιλίππυ· συνετὴ ἀναχώρησις τύτυ τῦ Βασιλέως· σύγχυσες εἰς τὸ στρατόπεδον· παιδεύονται οἱ πρόξενοι. Ὁρμὴ τῦ Φιλίππυ εἰς τὴν Λακωνίαν· νέα συνομοσία τῶν στασιαστῶν. παίδευσίς τυς. Ὁμιλῦν διὰ τὴν εἰρήνην ἀναμέσον τῦ Φιλίππυ, καὶ τῶν Ἀχαιῶν ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος, καὶ τῶν Αἰτωλῶν ἀπὸ τὸ ἄλλον, καὶ τέλος πάντων βεβαιώνεται.

Ἤδημοι προείρηται, πῶς ὁ Φίλιππος Βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας, καλεσμένος

εἰς

εἰς βοήθειαν τῶν Ἀχαιῶν, ὑπῆγεν εἰς τὴν Κόρινθον, ὅπȣ ἐγίνετο ἡ γενικήτȣς συνάξις, καὶ ὁ τȣ̃ ἐκεῖ κοινῇ γνώμῃ ἐκήρυξαν τὴν μάχην κατὰ τῶν Αἰτωλῶν, ἔπειτα ἐστράφη εἰς τὴν Μακεδονίαν διὰ νὰ ἑτοιμάσῃ τὰ πρὸς τὸν πόλεμον. Ἔτ. ἀπὸ Κτίσεως Κόσμου 3784. Πρὸ Χριστȣ̃ 220.

Αὐτὸς εἵλκυσεν εἰς τὴν συμμαχίαν τῶν Ἀχαιῶν τὸν Σκιρδήλιδον, μικρὸν βασιλέα ὡς προεῖπα τῆς Ἰλλυρίας, ὁ ὁποῖος ὤντας ἀγανακτησμένος κατὰ τῶν Αἰτωλῶν, ὁπȣ̃ δὲν ἠθέλησαν νὰ τȣ̃ δώσουν μερτικὸν ἀπὸ τὰ κȣ́ρση, ὁπȣ̃ ἔκαμαν εἰς τὴν πόρθησιν τῆς Κινήθης, καθὼς ἦτον συμβιβασμένοι, ἔλαβε μετὰ χαρᾶς ἐτȣ́την τὴν εὐκαιρίαν διὰ νὰ ἐκδικήσῃ τὴν ἀπιστίαν τȣς. Πολύβ. βιβ. δ'. φ. 294. 306.

Ἡνώθη προσέτι μὲ τὸν Φίλιππον καὶ ὁ βασιλεὺς τῆς Φάρȣ Δημήτριος. Ἐτȣ̃τος, ὡς προεῖπα, ἔχωντας τὴν φιλίαν τῶν Ῥωμαίων, εἶχε λάβῃ χάρισμα παρ' αὐτῶν πολλὰς χώρας τῆς Ἰλλυρίας· μὰ μὴν ὄντας ἄλλο εἰσόδημα τῶν τοιȣ́των μικρῶν Βασιλέων παρὰ τὸ νὰ κȣρσεύȣν τοὺς πλησιοχώρȣς των, ὅταν οἱ Ῥωμαῖοι ἐμάκρυναν, αὐτὸς δὲν ἐδυνήθη νὰ κρατηθῇ νὰ μὴ κȣρσεύῃ ταῖς χώραις, καὶ τȣ̀ς τόπȣς, ὁπȣ̃ ἦτον ὑπὸ τὴν ἐξȣσίαν τȣς. Περὶ πλέον τόσον αὐτὸς, ὡσὰν καὶ ὁ Σκιρδήλιδος, μὲ τέλος πειρατικὸν εἶχαν πλεύσῃ πέραν ἀπὸ τὴν χώραν τῆς Ἰσσȣ̃, ἐναντίον τȣ̃ ἐξαιρέτȣ ἄρθρȣ τῆς συνθήκης ὁπȣ̃ ἔκαμαν μὲ τὴν Βα- Πολύβ. βιβ. ε'. φ. 171. 174. βιβλ. δ' φ. 285. 305. 330

σίλισσαν Θεῦταν. Ὅθεν θυμωμένοι ἐναντίον τȣ οἱ Ῥωμαῖοι, ἔπεμψαν κατ' αὐτȣ̃ τὸν Ὕπατον Αἰμίλιον, ὅςις ἀφ' ȣ̃ τὸν ἐνίκησε κατὰ κράτος, τὸν ἀπόκλεισε τελευταῖον εἰς τὴν χώραν τῆς Φάρȣ· ἀλλ' Αὐτὸς μὲ μεγάλον κόπον ἐλυτρώθη ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν τȣ, ἐπειδὴ φεύγωντας ἐκεῖθεν κρυφίως, ἐπρόςρεξεν εἰς τὸν Φίλιππον, ὁπȣ̃ τὸν ἐδέχθη μὲ ἀνοικταῖς ταῖς ἀγκάλαις· Οἱ Ῥωμαῖοι μ' ὅλον τȣ̃το δὲν ἔλειψαν νὰ μὴ τὸν ζητήσȣν καὶ ἀπὸ ἐκεῖ, πέμποντες πρέσβεις· μὰ ὁ Φίλιππος, μελετῶντας ἕναν σκοπὸν, ὁπȣ̃ καὶ μετὰ βραχὺ τὸν ἐπαῤῥησίασε, δὲν ἀκροάσθη τὸ ζήτημάτȣς. Ὁ γȣ̃ν Δημήτριος ἀπέρασε τὸ ἐπίλοιπον τῆς ζωῆς τȣ σιμὰ εἰς τὸν Φίλιππον. Αὐτὸς ἦτον ἕνας ἄνθρωπος γεμάτος τόλμης καὶ γενναιότητος, ἀλλὰ αὐθάδης, καὶ ἀςόχαςος εἰς ταῖς ἐπιχείρησές τȣ· καὶ ἡ γενναιότης τȣ ἦτον τελείως ὑςερημένη ἀπὸ σύνεσιν.

Οἱ Ἀχαιοὶ ὁπȣ̃ ἐπαρασκευάζοντο εἰς μίαν μεγάλην μάχην, ἔπεμψαν Πρέσβεις πρὸς τȣ̀ς συμμάχȣς των. Οἱ Ἀκαρνᾶνες ἑνώθησαν μετὰ χαρᾶς μὲ αὐτȣ̀ς, μ' ὅλον ὁπȣ̃ ἦτον εἰς κίνδυνον, ὄντες οἱ πλησιώτεροι εἰς τὴν Αἰτωλίαν, καὶ ἀκολȣ́θως ὑποκείμενοι εἰς ταῖς καταδρομαῖς τȣ́τȣ τȣ̃ ἔθνȣς. Ὁ Πολύβιος ἐπαινεῖ πολλὰ τὴν ἐμπιςοσύνην τȣς.

Οἱ

Οἱ Ἠπειρῶται εἰς τὴν ἀρχὴν ἐφάνησαν νὰ εἶναι ἀδιάφοροι, ἀλλὰ τέλος πάντων ἐδέχθησαν καὶ αὐτοὶ τὴν συμμαχίαν τȣς.

Ἐπέμφθησαν προσέτι Πρέσβεις πρὸς τὸν Βασιλέα Πτολεμαῖον, διὰ νὰ τὸν παρακαλέσȣν νὰ μὴ βοηθήσῃ τȣ̃ Αἰτωλῶν ȣ̃τε μὲ χρήματα, ȣ̃τε μὲ ςρατεύματα.

Οἱ Μεσσήνιοι, διὰ τȣ̃ ὁποίων τὸ συμφέρον ἐγίνετο ἐξ ἀρχῆς τȣ́τη ἡ μάχη, παρ' ἐλπίδα τȣ̃ λοιπῶν συμμάχων, ἤθελαν νὰ ἡσυχάζȣν.

Οἱ Σπαρτιᾶται εἰς τὴν ἀρχὴν ἐφανερώθησαν σύμμαχοι τῶν Ἀχαιῶν, μὰ οἱ ςασιαςαὶ τȣ̀ς ἔκαμαν νὰ ἀλλάξȣν τὸ ψήφισμα, καὶ νὰ ἑνωθοῦν μὲ τȣ̀ς Αἰτωλȣ́ς. Εἰς τȣ̃τον τὸν καιρὸν, καθὼς ἐπροεῖπα, ἐκλέχθησαν διὰ Βασιλεῖς εἰς τὴν Σπάρτην ὁ Ἀγησίπολις, καὶ ὁ Λυκȣ̃ργος.

Ἄρατος ὁ νέος, υἱὸς τȣ̃ μεγάλȣ Ἀράτȣ, εἶχε τότε τὴν πρώτην ἀξίαν εἰς τȣ̀ς Ἀχαιȣ́ς, καὶ ὁ Σκώπας εἰς τȣ̀ς Αἰτωλȣ́ς.

Ὁ Φίλιππος μὲ δεκαπέντε χιλιάδες πεζȣ̀ς, καὶ ὀκτακοσίȣς Καβαλαρέȣς, διαβὰς τὴν Θεσσαλίαν ἔφθασεν εἰς τὴν Ἤπειρον. Ἂν ἤθελεν ὑπάγῃ τότε εὐθὺς κατὰ τȣ̃ Αἰτωλῶν, ἤθελε λάβῃ τὴν νίκην· μὰ αὐτὸς ἀσχοληθεὶς εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Ἀμβρακίας τεσσαράκοντα ἡμέρας, ἔδωσε καιρὸν εἰς τȣ̀ς ἐχθρȣ̀ς νὰ ἑτοι- Πολύβ. βιβ. δ'. φ. 325. 330.

μαθοῦν τόσον καλὰ, ὁποῦ ὁ Σκώπας πέρνωντας μὲ λόγου τοῦ ἕνα μέρος τοῦ στρατεύματος, ἐπροχώρησεν ἕως εἰς τὴν Μακεδονίαν, καὶ κάνωντας ἐκεῖ ἕνα μέγαν ὄλεθρον, ἐστράφη φορτωμένος ἀπὸ τὰ λάφυρα τῶν ἐχθρῶν. Τοῦτο τοῦ ἀπόκτησε μεγάλην τιμὴν, καὶ ἔδωσε θάρρος εἰς τὰ τάγματά του, τὰ ὁποῖα μ' ὅλον τοῦτο δὲν ἐδυνήθησαν νὰ ἐμποδίσουν τὸν Φίλιππον νὰ μὴν ἔμπῃ εἰς τὴν Αἰτωλίαν, καὶ νὰ κυριεύσῃ πολλὰ καὶ ἀναγκαῖα φρούρια. Αὐτὸς ἤθελε τὴν ὑποτάξῃ παντελῶς, ἀλλ' ἡ εἴδησις, ὁποῦ ἔλαβε, πῶς οἱ Δάρδανοι (α) ἐστοχάζοντο νὰ κάμουν μίαν καταδρομὴν εἰς τὸ Βασίλειόν του, τὸν ἐστένευσε νὰ στραφῇ. Ἔταξεν ὅμως εἰς τοὺς Πρέσβεις τῶν Ἀχαιῶν, πῶς τὸ ὀγλιγορώτερον ἤθελε στραφῇ εἰς βοήθειάν τους. Φθάνωντας αὐτὸς εἰς τὴν Μακεδονίαν, οἱ Δάρδανοι ἡσύχασαν· ὅθεν ἐστράφη πάλιν εἰς τὴν Θεσσαλίαν μὲ σκοπὸν νὰ ἀπεράσῃ τὸ ἐπίλοιπον καλοκαῖρι εἰς τὴν Λάρισσαν.

Ὡς τόσον ὁ Δορύμαχος ἐκλεχθεὶς Στρατηγὸς ἀπὸ τοὺς Αἰτωλοὺς, ἐμπῆκεν εἰς τὴν Ἤπειρον, καὶ ἐκούρσευσεν ὅλην τὴν πεδιάδα, καὶ δὲν εὐλαβήθη οὔτε κἂν τὸν Ναὸν τῆς Δωδώνης.

Ὁ Φίλιππος, ἀγκαλὰ εἰς τὴν καρδίαν τοῦ χειμῶνος, μισεύωντας ἀπὸ τὴν Λάρισσαν, ἐφ-

(α) Ἦτον ἔθνη πλησίον τῆς Μακεδονίας, κείμενα πρὸς Μεσημβρίαν τούτου τοῦ Βασιλείου.

ἔφθασεν εἰς τὴν Κόρινθον, λίγως νὰ ἔχῃ τινὰς εἴδησιν διὰ τὴν ὁδοιπορίαν τ῀. Λυπὸς ἔπεμψε τὸν γηραιὸν Ἄρατον μὲ μίαν ἐπιστολὴν πρὸς τὸν υἱόν τ῀, ὁπ῀ ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἐξεσίαζε τὰ στρατεύματα, εἰς τὴν ὁποίαν τ῀ ἐσημείωνε νὰ ἔλθῃ μὲ αὐτὰ εἰς τὴν Καρίαν. Ὁ Εὐριπίδης, ὁπ῀ δὲν ἤξερε τίποτες διὰ τὸν ἐρχομὸν τ῀ Φιλίππ῀, ἦλθε μὲ δύο χιλιάδας Ἐλησίας διὰ νὰ κυρεύσῃ τὰ περίχωρα τ῀ Σικυῶνος. Λυποὶ ἔπεσαν εἰς τὰς χεῖρας τ῀ Φιλίππ῀, κ῁ ὅλοι, ἐξω ἀπὸ ἑκατὸν, ἄλλοι ἐφονεύθησαν, κ῁ ἄλλοι ἠχμαλωτίσθησαν.

Εὑρίσκωντας ὁ Βασιλεὺς τὸν νέον Ἄρατον μὲ τὸ στράτεύμά τ῀ εἰς τὸν προειρημένον τόπον, ὑπῆγεν εἰς τὴν Ψῶφιν * διὰ νὰ τὴν πολιορκήσῃ. Ἐτύγχανεν μία ἐπιχείρησις πολλὰ τολμηρά. Ἡ χώρα ἐπειδὴ κ῁ ὥντας ὀνδωσαμωμένη ἀπὸ τὰς κατοίκους, κ῁ διὰ τὴν φυσικὴν τ῀ τόπ῀ ὀχυρότητα κ῁ διὰ τὸν καιρὸν τ῀ χειμῶνος ἦτον σχεδὸν ἀκαταμάχητος. Μ' ὅλον τ῀το ὁ Φίλιππος ἔφθασεν εἰς τὸ τέλος τ῀ σκοπ῀ τ῀· ἐπειδὴ κ῁ οἱ ἔνδον στενοχωρηθέντες διὰ τὴν ἔλλειψιν τ῁ τροφῶν, κ῁ τ῁ πολεμικῶν ἐργαλείων μετὰ κάποιαν ἀντίστασιν ὁπ῀ ἔκαμαν, παράδωσαν εἰς τὰς χεῖράς τ῀ τὴν πόλιν κ῁ τὴν ἀκρόπολιν. Ὁ Φίλιππος δὲ τὴν ἄφησεν εἰς τὴν ἐξουσίαν τ῁ Λαιῶν, ὁπ῀ τὰς ἦτον πολλὰ

* Χώρα τῆς Ἀρκαδίας.

χρειαζόμενη, δείχνωντάς τες, πῶς αὐτὸς δὲν ἐπαίδαζεν ἄλλο, παρὰ νὰ τὲς δυχαρισήσῃ, καὶ νὰ τὲς ὑπερέβῃ μὲ τὴν ἀγάπην τε, καὶ μὲ τὸν ζῆλόν τε διὰ τὰ συμφέροντά τες. Ἕνας Βασιλεὺς, ὁπὲ νὰ κάμνῃ παντοτε τοιαυτοτρόπως, ἤθελεν ἦναι ἀληθινὰ μέγας, καὶ ἤθελε τιμήσῃ τὸ Βασίλειόν τε.

Ἀπ' ἐκεῖ, ἀφ' ὲ ἐκυρίδυσε καὶ ἄλλας τινὰς πόλεις, καὶ τὰς ἄφησε τῶν συμμάχων, ἀπέρασε διὰ νὰ κυρσδύσῃ τὲς Ἐλησίες, ὁ τόπος τῶν ὁποίων ἦτον πολυανθρωπος, καὶ πλέσιος, καὶ οἱ κάτοικοι τὲ κάμπε πολλὰ κυβερνημένοι, καὶ μίαν φορὰν ἦτον ὡσὰν ἱερὸς, διὰ τὲς Ὀλυμπιακὲς ἀγῶνας, ὁπὲ ἑωρτάζοντο εἰς κάθε τέσσαρας χρόνες, καὶ ὅλα τὰ γένη τῆς Ἑλλάδος ἦτον συμφωνημένα νὰ μὴ τὸν ἐνοχλῆν τὸ παράπαν· μὰ οἱ Ἐλήσιοι ἔχασαν ἐκεῖνο τὸ προνόμιον, ἐπειδὴ καὶ ἠθέλησαν νὰ ἀνακατωθῆν καὶ αὐτοὶ εἰς ταὶς μάχαις τῆς Ἑλλάδος. Ὁ Φίλιππος κάνωντας ἐκεῖ ἕνα μέγαν ὄλεθρον, καὶ πλυτήσας τὲς στρατιώτας τε μὲ τὰ λάφυρα, ἐστράφη εἰς τὴν Ὀλυμπίαν.

Ὁ αὐτός. σ. 338. 345. Ὁ Ἀπελλῆς, ὁπὲ εἰς τὴν παιδικὴν ἡλικίαν τῶ Φίλιππε εἶχε σαθῆ ἐπίτροπος, ἔχωντας τότε τὸν πρῶτον βαθμὸν, καὶ μίαν μεγάλην δύναμιν σιμὰ εἰς τὸν κύριόν τε, ἐπεχειρίθη νὰ ἐνοχλήσῃ τὲς συμμάχες. Αὐτὸς ἔβαλε σκο-

σκοπὸν νὰ καταςήσῃ τȣ̀ς Ἀχαιȣ̀ς ὡσὰν τȣ̀ς Θεσσαλȣ̀ς, ὁπȣ̃ νὰ ὑποτάσσωνται εἰς τὰ θελήματα τῶν βασιλικῶν Ὑπηρετῶν τῆς Μακεδονίας, μὴν ἀφίνωντάς τȣς ἄλλο παρὰ ἕνα μάταιον ὄνομα τῆς ἐλευθερίας. Ὅθεν διὰ νὰ τȣ̀ς ἐπιθέσῃ ἐτȣ̃τον τὸν ζυγὸν, τȣ̀ς ἐκάκωνε παντοίῳ τρόπῳ. Τȣ́τȣ χάριν ὁ Ἄρατος ἐπαραπονέθη εἰς τὸν Βασιλέα, ὅςις θυμωθεὶς πολλὰ περὶ τȣ́τȣ, τὸν ἐβεβαίωσε, πῶς αὐτὸς ἤθελε διορθώσῃ αὐτὴν τὴν ἀταξίαν. Καὶ κατὰ ἀλήθειαν ἐπρόςαξε τὸν Ἀπελλῆν, ὅτι νὰ μὴ προςάττῃ τὸ παράπαν τȣ̀ς Ἀχαιȣ̀ς, παρὰ ὁμȣ̃ μὲ τὸν Στρατηγόν τȣς. Οἱ γȣ̃ν Ἀχαιοὶ πολλὰ εὐχαριςημένοι εἰς τὴν ἀγάπην καὶ φιλανθρωπίαν ὁπȣ̃ τȣ̀ς ἔδειχνεν ὁ Φίλιππος, ἐπιμελȣ́μενος τόσον τὴν ἀνάπαυσίν τȣς καὶ ἀσφάλειαν, δὲν ἔπαυον νὰ ὑψώνȣν ἐτȣ̃τον τὸν Βασιλέα, καὶ νὰ ἐγκωμιάζȣν τὴν καλοκἀγαθίαν τȣ, καὶ τὰς χάριτας μὲ τὰς ὁποίας τὸν ἐςόλισεν ἡ φύσις. Καὶ κατὰ ἀλήθειαν ἦτον ἕνας βασιλεὺς ἀγάπης ἄξιος διὰ τὸ ἔξυπνον πνεῦμά τȣ, διὰ τὴν ἐνθύμησιν, καὶ εὐγλωττίαν τȣ, διὰ τὴν εὐμορφίαν τȣ̃ προσώπȣ συγκεκραμένην μεγαλοπρεπείᾳ καὶ σεμνότητι, διὰ τὴν γλυκύτητα, διὰ τὴν κλίσιν εἰς τὸ νὰ εὐεργετῇ, διὰ τὴν γενναιότητα, καὶ διὰ τὴν ἐμπειρίαν εἰς τὰ πολεμικὰ ὁπȣ̃ ὑπερέβαινε τὴν ἡλικίαν τȣ. Τόσον ὁπȣ̃

δὲν δύναται τινὰς νὰ καταλάβῃ τὴν παράδοξον ἀλλοίωσιν, ὁποῦ ἔπειτα ἔκαμεν εἰς τὰ ἤθητου, καὶ εἰς τὴν κυβέρνησίν του.

Πολύβ. βιβλ. ε. φ. 339. 343. Ὁ γοῦν Φίλιππος πορθήσας τὴν Ἀλυφείαν, ὁποῦ ἦτον μία δυνατὴ χώρα, σχεδὸν ὅλαις αἱ πλησίον πόλεις, φοβισμέναις ἀπὸ μίαν τόσον τρομακτικὴν ἔκβασιν, καὶ ἀγανακτησμέναις νὰ στέκουν ὑποκάτω εἰς τὴν τυραννικὴν ἐξουσίαν τῶν Αἰτωλῶν, παρεδόθησαν εἰς αὐτόν. Ὅθεν εἰς ὀλίγον καιρὸν ἔγινε κύριος ὅλης τῆς Τριφαλίας.

Ὁ αὐτ. φ. 243. 344. Εἰς ἐκεῖνον τὸν ἴδιον καιρὸν Χίλων ὁ Σπαρτιάτης, λέγωντας, πῶς ὁ θρόνος ἐτύχαινεν εἰς αὐτὸν μὲ δικαιότερον τρόπον, παρὰ εἰς τὸν Λυκοῦργον, ἐπεχειρίσθη νὰ τὸν διώξῃ, καὶ νὰ καθίσῃ αὐτὸς ἀντ' ἐκείνου. Τὸ λοιπὸν τραβίζωντας πρὸς τὸ μέρος του δυακοσίους σχεδὸν πολίτας, ἐμπῆκεν ἁρματωμένος εἰς τὴν χώραν, ἐφόνευσε τοὺς Ἐφόρους, ὁποῦ τοὺς ηὗρεν ὅλους ὁμοῦ εἰς τὴν τράπεζαν, καὶ ὑπῆγεν εὐθὺς εἰς τὸ σπίτι τοῦ Λυκούργου διὰ νὰ τὸν φονεύσῃ. Ἀλλὰ ἐκεῖνος, εἰς τὸν θόρυβον ἐκείνης τῆς ταραχῆς, ἔφυγε καὶ ἐφυλάχθη. Ὁ δὲ Χίλων ἦλθεν ἔπειτα εἰς τὸν φόρον, καὶ ἐπαρακινοῦσε μὲ μεγάλας ὑποσχέσεις τοὺς πολίτας νὰ ξαναλάβουν τὴν ἐλευθερίαν τους· ἀλλὰ βλέπωντας ὅτι τινὰς δὲν ἐκινεῖτο, καὶ ὅτι ματαίως ἐκοπίαζεν, ἐκατακρίθη ἀφ' ἑαυτοῦ του εἰς

ἐξο-

ἐξορίαν, καὶ ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Ἀχαΐαν. Εἶναι θαυμαστὸν νὰ βλέπῃ τινὰς τὴν Λακεδαίμονα, μίαν φορὰν τόσον ζηλότυπον διὰ τὴν ἐλευθερίαν της, καὶ κυρίαν ὅλης τῆς Ἑλλάδος ἕως εἰς τὸν πόλεμον τῶν Λεύκτρων, τῶρα γεμάτην ἀπὸ σύγχυσες, καὶ ὑπήκοον αἰσχρῶς εἰς Τυραννȣς, αὐτὴ ὁπȣ̃ δὲν ἐδύνετο νὰ ὑποφέρῃ τὸ ὄνομάτȣς. Ἰδȣ̀ οἱ καρποὶ τῆς καταφρονήσεως τῶν νόμων τȣ̃ Λυκȣ́ργȣ, καὶ μάλιστα τῆς εἰσαγωγῆς τȣ̃ χρυσίȣ, καὶ τȣ̃ ἀργυρίȣ εἰς τὴν Λακεδαίμονα, τὰ ὁποῖα ἔκαμαν νὰ ἔμπῃ ἡ ἔφεσις τῆς ἡγεμονίας, ἡ φιλαργυρία, ἡ ἀλαζονεία, ἡ πολυτέλεια, ἡ ἀδυναμία, τὰ ἀχαλίνωτα πάθη, καὶ ὅλα τὰ ἄλλα ἐλαττώματα, ὁπȣ̃ συντροφεύȣν τὰ πλȣ́τη.

Ἐλθὼν δὲ ὁ Φίλιππος εἰς τὸ Ἄργος ἀπέρασεν ἐκεῖ τὸν ἐπίλοιπον χειμῶνα. Ὁ προειρημένος Ἀπελλῆς δὲν ἄφησε τὸν σκοπὸν ὁπȣ̃ εἶχε νὰ ὑποτάξῃ τȣ̀ς Ἀχαιȣ̀ς, μὰ ὁ Ἄρατος, εἰς τὸν ὁποῖον ὁ Βασιλεὺς εἶχε μίαν μεγάλην ὑπόληψιν ἐμπιστοσύνης, ἦτον τὸ μέγα ἐμπόδιον εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν διαλογισμῶν τȣ. Ὅθεν ἐστοχάσθη νὰ εὐγάλῃ ἀπὸ τὴν μέσην αὐτὸ τὸ ἐμπόδιον. Καὶ λοιπὸν ἔκαμε νὰ ἔλθουν εἰς τὴν Αὐλὴν ὅλοι ἐκεῖνοι, ὁπȣ̃ ἦτον ἀπόκρυφοι ἐχθροὶ τȣ̃ Ἀράτȣ καὶ ἐπεμελήθη ὅτι ὁ βασιλεὺς νὰ τȣ̀ς δεξιωθῇ ὡς φίλȣς. Ἔπει-

τα

τα εἰς ταῖς σωομιλίαις, ὁπὲ αὐτὸς ἔκαμνε μὲ τὸν βασιλέα, τὸν ἔκανε νὰ καταλάβῃ, πῶς ἕως ὁπὲ ὁ Ἄρατος εἶχεν ὑπόληψιν εἰς τὴν Ἀειτοκρατίαν τῶν Ἀχαιῶν, αὐτὸς δὲν ἤθελεν ἔχῃ καμίαν ὀξεσίαν, ἐσωντας ὁπὲ ὁ Ἄρατος ὡσαν ἕνας πολίτης κὴ αὐτὸς ἔπρεπε νὰ ὑποτάσεται εἰς τὲς νόμες των, κὴ νὰ συμφωνῇ εἰς τὰς ἀποφάσεις των. τέτε χάριν αὖ αὐτὸς ἔκανε νὰ βάλουν εἰς τὴν ἀξίαν ἐκείνε καμίναν ἄλλον, ὁπὲ νὰ χρέμεται ἀπ' αὐτὸν, ἐκεῖνος ἐδύνατο νὰ κάνῃ ὡς αὐθεντης, κὴ νὰ δίδῃ νόμον εἰς τὲς ἄλλες, ἀντὶς νὰ λαμβάνῃ. Οἱ γὲν νέοι φίλοι ἐπαίνεσαν τὲς λόγες τῶ Ἀπελλῆ προσθέτοντες κὴ ἄλλες ἐκ μέρες τες. Ὁ δὲ βασιλεὺς ἀπατηθεὶς ἀπὸ τέτες τὲς κολακευτικὲς λόγες, ὑπῆγεν εἰς τὴν Λίγυον, ὅπε ἐγίνετο ἡ σωίαξις τῶν πολιτειῶν διὰ τὴν ἐκλογὴν ενὸς νέε Στρατηγῶ, κὴ ἶχυσε τόσον μὲ τὰ παρίμπατά τε, κὴ μὲ τὲς φοβερισμές τε, ὁπὲ ἐδίωξε τὸν Φιλόξενον, ὁπὲ ἦτον ἀπὸ τὸ μέρος τῶ Ἀράτε, κὴ ἔκαμε νὰ ἐκλέξῃ τὸν Ἐπάρατον, ἐναντίον ὄντα τῶ Ἀράτε. Παραδοθεὶς τυφλὰ εἰς ταῖς θέλησες τῶ Ὑπηρέτε τε, ὁ Φίλιππος δὲν ἐκαταλάμβανε, πῶς ἀτίμαζε τὸν ἑαυτόν τε, μεταχειριζόμενος τὴν δωασείαν εἰς τὰς ἐλευθέρας σωελεύσεις τῶν Ἑλλήνων.

Ἀλλ' ἡ ἐκλογὴ ἔγινεν εἰς ὅλα ὑποκείμενον πε-

τελείως ἀνάξιον, καθὼς πάντοτε συμβάνει εἰς ταῖς βιαστικαῖς ἐκλογαῖς. Ὁ Ἐπάρατος ὤντας ὑστερημένος ἀπὸ ἀξιότητα, καὶ ἀπὸ ἐμπειρίαν ἐκαταφρονεῖτο παρὰ πάντων· καὶ μὴν ἐνεργῶντας πλέον ὁ Ἄρατος, τὰ πράγματα ἦτον εἰς ἀταξίαν. Τότε ὁ Φίλιππος, ἐπάνω εἰς τὸν ὁποῖον ἔπιπτεν ὅλη ἡ κατηγορία, γνωρίσας τὸ σφάλμα ὁπȣ̃ ἔκαμεν, ἐπίστρεψε πάλιν εἰς τὸν Ἄρατον τὴν προτέραν ἀγάπην, καὶ τὸ θάῤῥος τȣ· καὶ βλέπωντας, πῶς τότε εὐτυχȣ̃σαν αἱ ὑποθέσεις τȣ, καὶ πῶς ἀπὸ ἡμέραν τὴν ἡμέραν ἄυξαιναν ἡ ὑπόληψίς τȣ, καὶ ἐξȣσία τȣ, δὲν ἠθέλησεν εἰς τὸ ἑξῆς νὰ λάβῃ ἀπ' ἄλλον συμβȣλὴν, παρὰ ἀπ' αὐτὸν, ὡσὰν ἀπὸ τὸν μόνον ὁπȣ̃ ἐλάμπρυνε τὸ ὄνομά τȣ. Ποῖος ἤθελε πιστεύσῃ, πῶς ἔπειτα ἀπὸ δοκιμαῖς τόσον φανεραῖς τῆς ἀθωότητος τȣ̃ Ἀράτȣ, καὶ τῆς κακίας τȣ̃ Ἀπελλῆ, ὁ Φίλιππος νὰ μὴν ἤθελε βεβαιωθῇ, καὶ νὰ καταλάβῃ, ποῖος ἀπὸ τȣ̀ς δύο εἶχε διὰ τὴν δόξαν τȣ ἕνα καθαρώτατον ζῆλον. Ἀπὸ τὸ τέλος τῶν πραγμάτων, θέλομεν ἰδεῖ, πῶς ἡ ζηλία δὲν σβύνεται, παρὰ μὲ τὸ ὑποκείμενον ὁπȣ̃ τὴν ἀνάπτει, καὶ πῶς οἱ Βασιλεῖς δυσκόλως ἐλευθερώνονται ἀπὸ τὰ θέλγητρα, ὁπȣ̃ κολακεύȣν τὴν ἐξȣσίαν τȣς.

Ἔτυχε τὸ ὀγλιγορώτερον καὶ ἄλλη μία δοκιμὴ εἰς τὸν Φίλιππον. Ἐπειδὴ μὴ θέλοντες

οἱ

οἱ Ἑλήσιοι νὰ δεχθοῦν ταῖς ὠφέλιμαις συνθήκαις, ὁποῦ αὐτὸς τοὺς ἐπρόσφερνε μὲ τὸ μέσον Ἀμφιδάμου τινὸς, ὁ Ἀπελλῆς τὸν ἔκαμε νὰ καταλάβῃ, πῶς τοῦτο ἦτον ἀποτέλεσμα τῶν ἔργων τοῦ Ἀράτου ὁποῦ κρυφίως ἔπραττεν, ἀγκαλὰ εἰς τὸ φανερὸν νὰ ἔδειχνε πῶς φροντίζει διὰ τὰς ὑποθέσεις του, καὶ πῶς ἐκεῖνος ἐδιάστρεψε τὸν Ἀμφίδαμον εἰς τρόπον, ὁποῦ οἱ Ἑλήσιοι νὰ μὴ δεχθοῦν τὰ προβλήματα ὁποῦ αὐτὸς τοὺς ἔκανε, καὶ ἀπάνω εἰς ὅλα διϊσχυρίζετο νὰ τὸν βεβαιώσῃ μὲ τὰς μαρτυρίας ἄλλων. Ὁ Βασιλεὺς ἐμεταχειρίσθη δικαιοσύνην, καὶ εἶπε πρὸς τὸν Ὑπηρέτην του, νὰ τοῦ μεταειπῇ τὰ ἴδια ἔμπροσθεν τοῦ κατηγορημένου. Ἐκεῖνος τὸ ἔκαμε μὲ ἕνα σχῆμα πανουργίας, ἱκανὸν νὰ συγχύσῃ τὸν καλλίτερον ἄνθρωπον, καὶ ἐπρόσθεσε, πῶς ὁ Βασιλεὺς ἤθελεν ἀναφέρῃ τὸ πρᾶγμα ἔμπροσθεν εἰς τὸ συμβούλιον τῶν Ἀχαιῶν, καὶ ἤθελεν ἀφήσῃ εἰς τὰς χεῖράς τους τὴν κρίσιν. Ἐπειδὴ ἔτζι ἐπεθυμοῦσεν, ἐλπίζωντας βεβαίως, πῶς τότε μὲ τὴν ὑπόληψίν του ἤθελε κάμῃ τοὺς Ἀχαιοὺς νὰ τὸν κατακρίνουν. Λαβὼν δὲ ἄδειαν ὁ Ἄρατος νὰ ὁμιλήσῃ πρὸς διαφέντευσίν του, ἄρχησε νὰ παρακαλῇ τὸν Βασιλέα νὰ μὴ πιστεύῃ τόσον εὔκολα ὅλον ἐκεῖνο, ὁποῦ τὸν διέβαλλον· πῶς ἦτον μία δικαιοσύνη, ὁποῦ ἕνας Βασιλεὺς, ἔπρεπε νὰ κάμῃ εἰς ἕνα κατηγορούμενον, τὸ νὰ

δια-

δραπάξῃ μίαν ἀκριβῆ ἐξέτασιν ἐπαίνω εἰς ὅλα τὰ κεφάλαια τῆς συκοφαντίας, κὴ νὰ ἀναβάλῃ διὰ τότε τὴν κρίσιν τυ. Ἐζήτει προσέτι, ὅτι ὁ Ἀπελλῆς νὰ εἶναι ὑπόχρεος νὰ φέρῃ τὰς μάρτυρας, ἐκεῖνον μάλιστα, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἔλεγε νὰ ἐκρέμετο ὅλον τυ τὸ ἔγκλημα, κὴ πῶς νὰ μὴν ἀφεθῇ κανένα μέσον ὁπῦ νὰ κάμῃ ἐκεῖνον νὰ μαρτυρήσῃ μίαν τέτοιαν πρᾶξιν, πρὶν νὰ προβαλθῇ εἰς τὸ δημόσιον συμβούλιον. Ὁ Βασιλεὺς ἐβεβαίωσε τὸ ζήτημα τῦ Ἀράτυ, ὡσὰν πολλὰ δικαιολογημένον, κὴ ἔταξε νὰ τὸν δικάσῃ. Ἀλλ' ὁ καιρὸς ἀπέρνα, δίχως ὁ Ἀπελλῆς νὰ φροντίσῃ νὰ παρασήσῃ ταῖς ἀποδείξεις τυ. Ἀλλ' ἕνα αἰφνίδιον συμβεβηκὸς ἤφερε τὸν Ἀμφίδαμον εἰς τὴν χώραν τῆς Δίμας, ὅπυ ἦτον ὁ Φίλιππος διὰ τινὰς ὑποθέσεις. Ὁ Ἄρατος δὲν ἀμέλησεν, ἀλλ' ἐπαρακίνησε τὸν Βασιλέα νὰ βεβαιωθῇ εἰς ὅλα ἀπ' αὐτὸν τὸν ἴδιον. Αὐτὸς τὸ ἔκαμε, κὴ ἐγνώρισε, πῶς ἡ κατηγορία δὲν εἶχε κανένα θεμέλιον. Ὁ Ἄρατος ἐφανερώθη ἀθῶος, ἀλλὰ δὲν ἐπαιδεύθη ὁ συκοφάντης.

Ἡ ἀπαιδευσία τὸν ἐκατάστησε πλέον ὑπερήφανον. Ἀκολούθησε ταῖς ἀπόκρυφαίς τυ μηχαναῖς ἐναντίον ἐκείνων, ὁπῦ ἐφοβεῖτο. Τέσσαρες μάλιστα δίχως νὰ ἀφανίσωμεν τὸν Ἀπελλῆν, εἶχαν ταῖς πρώταις ἀξίαις τῆς Βασιλείας, κὴ τὸ θάρρος τῦ Βασιλέως. Ὁ Ἀντίγο-

τίγονος εἶχε τὰς ἐκλέξῃ εἰς τὸν διαθήκων τε, καὶ ἐδιώρισεν εἰς κάθ' ἕνα ἀπ' αὐτὰς τὸν τόπον τες. Ὁ σκοπὸς τῦ Ἀντιγόνε ἦτον διὰ νὰ ἐμποδίσῃ μὲ τὸν τὸν ἐκλογὼν ταῖς σύγχυσες, καὶ ταραχαῖς, ὁπῦ ἤθελαν συμβῇ εἰς τὴν μικρὰν ἡλικίαν ἑνὸς ἀνηλίκε Βασιλέως. Δύο ἀπὸ τέτες τὰς ἄρχοντας ἦτον τελείως σώμένοι μὲ τὸν Ἀπελλῆν, ἤγεν, ὁ Λεόντιος, καὶ ὁ Μεγαλείας· οἱ δὲ ἄλλοι δύο, Ταυρεώνης δηλαδὴ, καὶ Ἀλέξανδρος, ὁπῦ ὁ πρῶτος εἶχε τὴν φροντίδα τῦ πραγμάτων τῆς Πελοποννήσε, ὁ δεύτερος εἶχε τὴν ἐξεσίαν τῦ φυλάκων, ἦσαν ἐναντίοι τε. Ὁ Ἀπελλῆς λοιπὸν ἤθελε νὰ κάμῃ νὰ πέσεν ἡ ἀξίαις τες εἰς ἄρχοντας, ὁπῦ νὰ κρέμωνται ἀπ' αὐτόν. Αὐτὸς ἐπολιτεύετο διαφορετικὰ μὲ αὐτές· διατὶ λέγει ὁ Πολύβιος, οἱ ἐν ταῖς Αὐλαῖς ἠξεύρεν νὰ ὑποκρίνωνται, καὶ νὰ μεταχειρίζωνται πῶρα τὰς ἐπαίνες, πῶρα ταῖς διαβολαῖς, διὰ νὰ φθάσεν εἰς τὰ τέλη τες. Ὅταν ὡμιλῆσαν διὰ τὸν Ταυρίωνα, αὐτὸς ὕψωνε τὴν ἀρετήν τε, τὴν γενναιόπαθά τε, καὶ τὴν ἐμπειρίαν τε, καὶ ὡμιλῆσεν ὡσὰν διὰ ἕνα ἄνθρωπον, ὁπῦ ἦτον ἄξιος νὰ σέκῃ πλησίον εἰς τὸν Βασιλέα· καὶ πῶτο, μὲ τέλος νὰ τὸν κρατῇ εἰς τὴν Αὐλήν, καὶ νὰ κάμῃ νὰ δοθῇ εἰς κανέναν ἀπὸ τὰς ἐδικές τε ἡ κυβέρνησις τῆς Πελοποννήσε, ὁπῦ ἦτον πολλὰ μεγάλη, καὶ ὁπῦ ἐζήτει τὴν παρα-

ρȣσίαν ἐκείνȣ, ὁπȣ̃ τὴν εἶχεν. Ἂν ὡμιλȣ̃σαν διὰ τὸν Ἀλέξανδρον δὲν ἄφινε κανένα τρόπον διὰ νὰ τὸν ἀτιμήσῃ σιμὰ εἰς τὸν Βασιλέα, καὶ νὰ τὸν κάμῃ ὕποπτον, διὰ νὰ τὸν ἐξορίσῃ ἀπὸ τὴν Αὐλὴν, καὶ νὰ κάμῃ νὰ βάλῃ ὁ βασιλεὺς εἰς τὸν τόπον τȣ κανένα ἄλλον, τȣ̃ ὁποίȣ αὐτὸς νὰ εἶναι Αὐθέντης. Ὁ Πολύβιος θέλει δείξει μετ' ὀλίγον, ποία ἐςάθη ἡ ἔκβασις ὁλωνῶν τȣ́των τῶν ἀποκρύφων ἐπιχειρημάτων τȣ. Αὐτὸς ἐδὼ σημειώνει μόνον, πῶς ὁ Ἀπελλῆς τέλος πάντων ἐπιάσθη εἰς τὰ δίκτυά τȣ, καὶ πῶς ἐδοκίμασεν ἐκεῖνο, ὁπȣ̃ ἑτοίμαζε διὰ τȣ̀ς ἄλλȣς. Ἀλλ' ἡμεῖς θέλομεν τὸν ἰδεῖ πρῶτα νὰ κάμῃ τὴν μεγαλήτερην, καὶ βδελυρώτερην ἀδικίαν, ἐναντίον τȣ̃ Ἀράτȣ, καὶ νὰ ἐπιβȣλευθῇ ἕως καὶ αὐτὸν τὸν ἴδιον Βασιλέα.

Εἶπα ἀνωτέρω, ὅτι ὁ Φίλιππος, γνωρίζωντας πῶς πολλαῖς φοραῖς ἠπατήθη, ἐπίςρεψε τὸ θάρρος τȣ πρὸς τὸν Ἄρατον. Καὶ βοηθȣ́μενος ἀπὸ ταῖς συμβȣλαῖς τȣ ὑπῆγεν εἰς τὴν σύναξιν τῶν Ἀχαιῶν, ὁπȣ̃ ἐσυγκροτήθη ἀπ' ὄνομά τȣ εἰς τὴν Σικυῶνα. Εἰς τὴν εἴδησιν, ὁπȣ̃ αὐτὸς ἔδωσε διὰ τὴν κατάςασιν τῶν εἰσοδημάτων τȣ, καὶ διὰ τὴν μεγάλην χρείαν, ὁπȣ̃ εἶχε διὰ χρήματα εἰς κυβέρνησιν, καὶ βοήθειαν τῶν ταγμάτων τȣ, ἀπεφασίσθη, ὅτι νὰ τȣ̃ μετρηθοῦν πενῆντα τάλαντα * τὴν ἴδιαν

Πολύβ. βιβλ. ἱ. φ. 350. 365.

*Πενῆντα χίλιαδες σκȣ̃δα.

ἴδιαν στιγμὴν, ὁπῦ ἤθελεν ἀρχήσῃ νὰ βάλῃ εἰς τὸν δρόμον τὰ τάγματά τυ, μὲ τριῶν μηνῶν πληρωμὴν διὰ τὺς στρατιώτας τυ, καὶ δέκα χιλιάδες μέτρα σιτάριον· καὶ πῶς ἔπειτα, ἕως ὁπῦ ἔκανε τὴν μάχην προσωπικῶς εἰς τὴν Πελοπόννησον, νὰ τῦ δίδυν δεκαεπτὰ τάλαντα κάθε μῆνα *.

* Δεκαεπτὰ χιλιάδες σκῦδα.

Ὅταν ἐσυνάχθησαν τὰ στρατεύματα, ὁπῦ ἐστράφησαν ἀπὸ τὰς κατοικίας τῦ χειμῶνος, ὁ Βασιλεὺς ὡμίλησεν εἰς τὸ συμβύλιόν τυ διὰ τὰς ἐργασίας τῆς μελλύσης ἐκστρατείας, καὶ ἀπεφασίσθη νὰ σταθῇ εἰς τὸ πέλαγος, διατὶ τῦτο ἦτον ἕνα μέσον βέβαιον νὰ χωρίζῃ ταῖς δυνάμες τῶν ἐχθρῶν. Ἡ δὲ μάχη ἔμελλε νὰ γενῇ κατὰ τῶν Αἰτωλῶν, τῶν Λακεδαιμόνων, καὶ τῶν Ἑλησίων.

Ὅταν ὁ Βασιλεὺς ἐστράφη εἰς τὴν Κόρινθον, καὶ ἐγύμναζε τὺς Μακεδόνας εἰς τὰ τῦ πελάγυς, ὁ Ἀπελλῆς, ὁπῦ ἐγνώριζεν ὠλιγοστευμένην τὴν δυνάμιν τυ, καὶ ὁπῦ δὲν ἐδύνετο νὰ ὑποφέρῃ νὰ μὴν ἀκύωνται πλέον ἡ συμβυλαῖς τυ, ἀλλὰ ἐκείναις τῦ Ἀράτυ, ἔκαμεν ἀπόκρυφαις μηχαναῖς διὰ νὰ γένυν μάταια ὅλα τὰ ἐπιχειρήματα τῦ Βασιλέως. Ὁ σκοπός τυ ἦτον νὰ γενῇ χρειαζόμενος εἰς τὸν Βασιλέα τυ, καὶ νὰ τὸν στενεύσῃ μὲ τὴν ἀταξίαν τῶν ὑποθέσεών τυ, νὰ βαλθῇ εἰς τὰς ἀγκάλας ἑνὸς ὑπηρέτυ, ὁπῦ εἶχε τάχα περισσο-

σοτέραν πρᾶξιν. Καὶ λοιπὸν ἐπαρακίνησε τὸν Λεόντιον, καὶ τὸν Μεγαλείαν, δύο τȣ πιςȣ̀ς, νὰ ἐκπληρώσȣν ἀμελῶς ὅλαις τȣς ταῖς πρᾶξες, εἰς τȣ̀ς τόπȣς, ὁπȣ̃ ἤθελε τȣ̀ς βάλῃ ὁ βασιλεὺς, αὐτὸς δὲ ἔπειτα μὲ πρόφασιν κάποιȣ τέλȣς τȣ ὑπῆγεν εἰς τὴν Χαλκίδα, καὶ ἐκεῖ, καθὼς κάθ' ἕνας ἠκολȣ́θει ἐπιμελῶς τὰ προςάγματά τȣ, αὐτὸς ἐςαμάτησε ταῖς ἀποςολαῖς τῶν χρημάτων, ὁπȣ̃ ἐπέμποντο εἰς τὴν Βασιλέα, καὶ τὸν ἐκατάςησεν εἰς τέτοιαν ὑςέρησιν, ὁπȣ̃ ἐςενεύθη νὰ βάλῃ ἐνέχυρα τὰ ἀργυρᾶ σκεύη ὁπȣ̃ ἐμεταχειρίζετο.

Ὁ γȣ̃ν Φίλιππος ἐμβαίνωντας εἰς τὴν θάλασσαν, τὴν δεύτερην ἡμέραν ἔφθασεν εἰς τὴν Πάτραν, καὶ ἀπ' ἐκεῖ, εἰς τὴν Κεφαληνίαν, ὅπȣ ἐπολιώρκησε τὴν Πάληον, χώρα, ὁπȣ̃ διὰ τὴν τοποθεσίαν της, ἤθελε τȣ̃ ἦςαι μεγάλη βοήθεια, νὰ τὴν κάμῃ Κάςρον τῶν ἁρμάτων, διὰ νὰ ἐνοχλῇ ἀπ' ἐκεῖ τȣ̀ς τόπȣς τῶν ἐχθρῶν. Αὐτὸς ἔκαμε νὰ ςήσȣν ταῖς μηχαναῖς, καὶ νὰ δȣλεύȣν ταῖς μίναις. Ἕνας ἀπὸ τȣ̀ς τρόπȣς νὰ ἀνοίξῃ χαλάςραις, ἦτον νὰ σκάψῃ τὴν γῆν ἕως ὑποκάτω εἰς τὰ θεμέλια τῶν τειχίων, ὁπȣ̃ ἐβαςάζοντο ἀπὸ χον τρȣ̀ς πάλȣς, εἰς τȣ̀ς ὁποίȣς οἱ ςρατιῶται ἔβαναν φωτίαν, καὶ ἔφευγαν, καὶ ἐβλέποντο νὰ πέφτȣν ὀγλίγωρα μεγάλα κομμάτια ἀπὸ τὰ τειχόκαςρα· καὶ ἐπειδὴ οἱ Μακεδόνες ἐδȣ́λευσαν μὲ

μίαν ἀπίστευτον θερμότητα, εἰς ὀλίγον καιρὸν ἔγινε μία χαλάστρια ἑξακοσίους πήχεις μακρά. Ὁ Λεόντιος ἐπροστάχθη νὰ ἀναβῇ μὲ τὰ τάγματά του εἰς τούτην τὴν χαλάστριαν. Κάθε ὀλίγην δυναστείαν, ὁποῦ αὐτὸς εἶχε θελήσῃ νὰ κάμῃ, ὁ παρμὸς τῆς χώρας ἦτον βέβαιος, ἀλλ' αὐτὸς ἀμελῶς ἐκτύπησε τοὺς ἐχθροὺς, καὶ ἐδιώχθη μὲ μεγάλον χαμὸν τῶν ἐδικῶν του, εἰς τρόπον ὁποῦ ἐστενεύθη ὁ Φίλιππος νὰ ἀσικώσῃ τὴν πολιορκίαν.

Εὐθὺς, ὁποῦ αὐτὸς τὴν ἔκαμεν, οἱ ἐχθροὶ ἔπεμψαν τὸν Λυκοῦργον μὲ μερικὰ τάγματα εἰς τὴν Μεσσηνίαν, καὶ τὸν Δορύμαχον μὲ τὸ μισὸν στράτευμα εἰς τὴν Θεσσαλίαν, διὰ νὰ στενεύσουν μὲ τοῦτο τὸν Φίλιππον νὰ ἀφήσῃ τὴν πολιορκίαν. Ἔφθασαν τὸ ὀγλιγωρότερον Πρέσβεις ἀπὸ τοὺς Ἀκαρνάνας, καὶ Μεσσηνίους. Ὁ Φίλιππος, ὁποῦ εἶχεν ἀσικώσῃ τὴν πολιορκίαν, ἐσύναξε τὸ συμβούλιόν του διὰ νὰ ἐξετάξῃ εἰς ποῖον μέρος ἔπρεπε νὰ φέρῃ τὰ ἅρματά του. Οἱ Μεσσήνιοι ἐπαράστησαν, πῶς εἰς μίαν ἡμέραν ἀπὸ τὴν Κεφαλληνίαν ἐδύνετο νὰ ἔλθῃ εἰς τὸν τόπον τους, καὶ νὰ καταπλακώσῃ αἰφνιδίως τὸν Λυκοῦργον, ὁποῦ δὲν ἀνάμενεν ἕνα πόλεμον τόσον πρόθυμον. Ὁ Λεόντιος ἐκράτησε δυνατὰ τούτην τὴν γνώμην. Τὸ ἀπόκρυφόν του δίκαιον ἦτον, ὅτι κατασταινόμενον τὸ γύρισμα δυσκολώτατον εἰς τὸν Φί-

λιπ-

λιππον, διὰ τοὺς ἀνέμους, ὁποῦ τότε τοῦ ἦτον βέβαια ἐναντίοι, αὐτὸς ἤθελ' ἦτον στενευμένος νὰ σταματήσῃ, καὶ νὰ τελειώσῃ τὸν χρόνον δίχως νὰ μεταχειρισθῇ κανένα πρᾶγμα. Οἱ Ἀκαρνᾶνες ἐξ ἐναντίας ἐζητοῦσαν, ὅτι νὰ ἤθελεν ὑπάγῃ εὐθὺς κατὰ τῆς Λιτωλίας, ὁποῦ εὑρίσκετο ὑστερημένη ἀπὸ πάγματα, ὅπου ἤθελε κουρσευθῇ δίχως κόπον ὅλος ὁ τόπος, καὶ ὅπου ἤθελεν ἐμποδίσῃ τὸν Δορύμαχον νὰ μὴν κάμῃ καμίαν ὁρμὴν εἰς τὴν Μακεδονίαν. Ὁ Ἄρατος δὲν ἔλειψε νὰ μὴν ἐπαινέσῃ τούτην τὴν ὕστερην γνώμην, καὶ ὁ Βασιλεὺς, ὁποῦ ἔπειτα ἀπὸ τὸν ἄδοξον πόλεμον τῆς Παλήου, ἄρχιζε νὰ ἀπιστῇ εἰς τὸν Λεόντιον, ἔκλινε καὶ αὐτός.

Προμηθεύωντας τοὺς Μεσσηνίους διὰ τὴν παροῦσαν χρείαν, ἐμίσευσεν ἀπὸ τὴν Κεφαληνίαν, καὶ τὴν δευτέραν ἡμέραν ἄραξεν εἰς τὴν Λευκάδα, ἀπ' ἐκεῖ ἐμπῆκεν εἰς τὸν κόλπον τῆς Ἀμβρακίας, καὶ ἔφθασεν ὀλίγον προτήτερα ἀπὸ τὴν ἡμέραν εἰς τὴν Λίμνεαν. Τότε ἐπρόσταξεν εὐθὺς τοὺς στρατιώτας νὰ λάβουν τροφὴν, νὰ ἐλαφρωθοῦν ἀπὸ τὸ περισσότερον μέρος τῆς ἀποσκευῆς τους, καὶ νὰ ἤθελαν εἶναι ἕτοιμοι νὰ κινήσουν. Τὸ ἀπόγευμα, ἀφίνωντας ὁ Φίλιππος τὴν ἀποσκευὴν ὑποκάτω εἰς μίαν καλὴν φύλαξιν, ἐμίσευσεν ἀπὸ τὴν Λίμνεαν, καὶ ἔπειτα ἀπὸ ἕνα δρόμον ἑξῆντα στα-

δίων (ἑπτὰ ἥμισυ μίλια) ἐσταμάτησε διὰ νὰ δώσῃ καιρὸν τοῦ στρατεύματος νὰ λάβῃ τροφὴν, καὶ ἀνάπαυσιν. Ἐπεριπάτησεν ἔπειτα ὅλην τὴν νύκτα, καὶ εἰς τὰ ξημερώματα ἔφθασεν εἰς τὸν ποταμὸν Ἀχηλῶον, μὲ σκοπὸν νὰ πέσῃ ἀγρίως, καὶ αἰφνιδίως ἐπάνω εἰς τὰ Θερμά. Ὁ Λεόντιος ἐσυμβούλευσε τὸν Βασιλέα νὰ σταματήσῃ ὀλίγον, μὲ πρόφασιν διὰ νὰ ἀναπαυθοῦν οἱ στρατιῶται, κουρασμένοι ἀπὸ ἕνα μεγάλον δρόμον, ἀλλὰ κατὰ ἀλήθειαν διὰ νὰ δώσῃ εἰς τοὺς Αἰτωλοὺς καιρὸν νὰ βαλθοῦν εἰς διαφέντευσιν. Ὁ Ἄρατος ἐξ ἐναντίας, ὁ ὁποῖος ἤξευρε, πῶς ἡ εὐκαιρία ἀπερνᾷ, καὶ φεύγει ὀγλίγωρα, καὶ πῶς ἡ συμβουλὴ τοῦ Λεοντίου ἦτον μία φανερὰ προδοσία, ἐξώρκισε τὸν Φίλιππον νὰ μὴ χάσῃ μίαν στιγμὴν, ἀλλὰ νὰ μισεύσῃ δίχως ἄργητα.

Ὁ Βασιλεὺς, ὁποῦ ἀπιστοῦσεν εἰς τὸν Λεόντιον, μισεύει εὐθὺς, διαβαίνει τὸν Ἀχηλῶον, καὶ πηγάνει πρὸς τὰ Θερμὰ ἀπὸ μίαν στράταν πετρώδη ἀνάμεσα εἰς ὑψηλότατα βουνά. Αὐτὴ ἦτον ἡ μητρόπολις τῆς Αἰτωλίας, ὅπου οἱ Αἰτωλοὶ ἔκαναν κάθε χρόνον τὰς πανηγύρεις τους, καὶ ταῖς ἐνδοξαίς τους συνάξες τόσον διὰ τὴν λατρείαν τῶν Θεῶν, ὡσὰν καὶ διὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν Κριτηρίων. Καὶ ἐπειδὴ ἐλογίζετο τούτη ἡ πόλις ἀκαταμάχητος διὰ τὴν ὀχυράν της τοποθεσίαν, καὶ διατὶ ποτὲ δὲν ἐ-

τόλ-

πόλμησεν ὁ ἐχθρὸς νὰ σιμώσῃ, ἄφιναν ἐκεῖ οἱ Αἰτωλοὶ ὅλαις ταῖς καλλίτεραίς τως ἐσίαις, κ᾽ ὅλα τως τὰ πλούτη, κ᾽ τὰ ἐσοχάζοντο πολλὰ ἀσφαλῆ. Μεγάλη ἐσάθη ἡ ἐκπληξίς τως, ὅταν δύνοντος τ᾽ Ηλίυ εἶδον τὸν Φίλιππον νὰ ἔμπῃ μὲ ὅλον τ᾽ τὸ σράτευμα.

Ἀφ᾽ οὗ ἔκαμαν ἐκείνῳ τῳ νύκτα οἱ Μακεδόνες σὰν πλησιώτατον κᾶρος, ἔσησαν ἔπειτα τὸ σρατόπεδόν τως· κ᾽ τὸ παχὺ ἀποφάσισαν νὰ πάρουν ὅλα τὰ ἀξιώτερα πράγματα, κ᾽ τὰ ἐπίλοιπα τὰ ἐσώρευσαν ὅλα, κ᾽ τὰ ἔκαυσαν. Ἐπάρθησαν κ᾽ τὰ ἄρματα ὁπᾶ ἐχρέμαντο εἰς τὰς ἀποθήκας τ᾽ Ναῦ· ἐβάλθησαν κατὰ μέρος τὰ καλλίτερα διὰ νὰ τὰ ἔχουν, κ᾽ τὰ ἐπίλοιπα, ὁπᾶ ἐσυμποσοῦντο περιστότερα ἀπὸ δεκαπέντε χιλιάδες, τὰ ἐκατέσησαν εἰς σάκτῳ. Ἕως ἐδῶ δὲν ἦτον πρᾶγμα, ὁπᾶ νὰ μοῦ ἐσάθη δίκαιον, κ᾽ κατὰ τὰς νόμυς τ᾽ πολέμυ.

Οἱ Μακεδόνες δὲν ἐσαμάτησαν ἐδῶ· κινήμενοι ἀπὸ τῳ μανίταν, διὰ τῳ ἐνθύμησιν τ᾽ ἐρημώσεων, ὁπᾶ οἱ Αἰτωλοὶ εἶχαν κάμῃ εἰς τῳ Δίαν, κ᾽ εἰς τὸν Δωδόνῳ, ἔβαλαν φωτίαν εἰς ταῖς ἀποθήκαις τ᾽ Ναῦ, ἐκατάκοψαν ὅλα τὰ χαρίσματα, ὁπᾶ ἐχρέμαντο, καὶ ἄμεσα εἰς αὐτὰ ἦτον κ᾽ κάποια μιᾶς δύμορφίας ἐξαιρέτα. Δὲν δὲ χαρισήθησαν νὰ καπναύσουν τὸ προσέτι σκέπασμα,

ἀλλ' ἐκρήμνισαν ἐκ θεμελίων καὶ τὸν Ναὸν, ἐσύντριψαν τὰ ἀγάλματα, ὁποῦ ἦτον περισσότερα ἀπὸ δύο χιλιάδες· ἐφυλάχθησαν ὅμως ἐκεῖνα, ὁποῦ ἀπὸ τὰς ἐπιγραφὰς, καὶ ἀπὸ τὸ σχῆμα ἐγνωρίζοντο πῶς ἦτον ἀγάλματα Θεῶν, καὶ εἰς τοὺς τοίχους ἐγράφθη ἐτοῦτος ὁ στίχος.

Τοῦ βραχίονός σας μία πληγὴ εἶναι τούτη ὦ Θεοί.

Ἡ φρίκη, ὁποῦ εἰς τὸν Φίλιππον, καὶ εἰς τοὺς συμμάχους του εἶχαν ἐμπνεύσῃ ἡ ἱεροσυλίαις ὁποῦ ἔκαμαν εἰς τὴν Δίαν οἱ Αἰτωλοὶ, τοὺς ἐκατάπειθε, πῶς ἦτον συγχωρημένον νὰ ἐκδικηθοῦν μὲ τὰ ἴδια, καὶ πῶς ἐκεῖνο, ὁποῦ ἔκαναν ἦτον μία δικαία ἐκδίκησις. Ἂς μοῦ συγχωρηθῇ, λέγει ὁ Πολύβιος, νὰ στοχασθῶ διαφορετικῶς· διὰ νὰ ἀποδείξῃ τὴν γνώμην του, αὐτὸς φέρνει τρία μεγάλα παραδείγματα εὐγάλμενα ἀπὸ τὴν ἰδίαν φαμελίαν τοῦ Βασιλέως, τοῦ ὁποίου αὐτὸς κατακρίνει ἐδῶ τὴν κυβέρνησιν. Ὁ Ἀντίγονος, ἀφ' οὗ ἐνίκησεν εἰς διατεταγμένον πόλεμον τὸν Κλεομένη Βασιλέα τῶν Λακεδαιμόνων, καὶ ἔγινεν αὐθέντης τῆς Σπάρτης, ὄχι μόνον δὲν ὠργίσθη ἐναντίον εἰς τοὺς Ναοὺς, καὶ εἰς τὰ ἱερὰ πράγματα, ἀλλ' οὔτε κἂν ἐσκληρύνθη κατὰ τῶν νικημένων, καὶ περιπλέον ἐξαναβεβαίωσε τὴν κυβέρνησιν εἰς ἐκεῖ-

κεῖνον τὸν τρόπον, ὁπȣ̃ ἔλαβαν ἀπὸ τȣ̀ς προγενεστέρȣς των, καὶ τȣ̀ς ἐγέμισεν ἀπὸ φιλανθρωπίας, καὶ χάριτας. Ὁ Φίλιππος, πρὸς τὸν ὁποῖον ἡ βασιλικὴ φαμελία ἦτον ὑπόχρεος διὰ ὅλην της τὴν λαμπρότητα, καὶ ὁπȣ̃ ἐχάλασε τȣ̀ς Ἀθηναίȣς εἰς τὴν Χερώνειαν, δὲν τȣ̀ς ἔκαμε νὰ γνωρίσȣν τὴν δύναμιν, καὶ τὴν νίκην τȣ, παρὰ μὲ τὰς εὐεργεσίας, ἀποδίδωντάς τȣς τȣ̀ς σκλάβȣς δίχως ἐξαγοραὶ, λαμβάνωντας αὐτὸς ὁ ἴδιος φροντίδα διὰ τȣ̀ς ἀποθαμένȣς, κάνωντας τὸν Ἀντίπατρον νὰ φέρῃ τὰ λείψανά τȣς εἰς τὰς Ἀθήνας, καὶ δίδωντας φορέματα εἰς ἐκείνȣς τȣ̀ς σκλάβȣς, ὁπȣ̃ εἶχον χρείαν. Τέλος πάντων ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος, εἰς ταῖς βιαστικαῖς ὑπερβολαῖς τῆς μανίτάς τȣ, ὁπȣ̃ ἐπαρακινήθη νὰ κατεδαφίσῃ τὰς Θήβας, ὄχι μόνον δὲν ἀμέλησε τὴν εὐλάβειαν, ὁπȣ̃ ἔπρεπεν εἰς τȣ̀ς Θεȣ̀ς, ἀλλ' ἔλαβε προσοχὴν νὰ μὴν ἤθελε γένῃ, ȣ̃τε κἂν ἀπὸ ἀφροσύνην, τὸ παραμικρὸν ἄδικον εἰς τȣ̀ς Ναȣ̀ς, καὶ εἰς τȣ̀ς ἄλλȣς ἱερȣ̀ς τόπȣς· καὶ ἐκεῖνο ὁπȣ̃ εἶναι πλέα θαυμαστὸν, εἰς τὸν πόλεμον, ὁπȣ̃ αὐτὸς ἔκαμε κατὰ τῶν Περσῶν, ὁπȣ̃ εἶχαν κȣρσεύσῃ, καὶ κατακαύσῃ σχεδὸν ὅλȣς τȣ̀ς Ναȣ̀ς τῆς Ἑλλάδος, αὐτὸς ηὐλαβήθη ὅλȣς τȣ̀ς τόπȣς, ὁπȣ̃ ἦτον ἀφιερωμένοι εἰς τὴν λατρείαν τῶν Θεῶν.

Ἂν εἰς τȣ̃το ὁ Φίλιππος ἐδείχθη ὀλί-

γον δὲ λαβὴς, ἐφαίνετο ὅμως εἶας ἔξοχος Σατράπης. Ὁ σκοπὸς τῆς ἐρχομῆς του ἦτον νὰ πορθήσῃ τὴν χώραν τὰ Θερμὰ, ὠφελούμενος ἀπὸ τὴν ἀπουσίαν τῶν Αἰτωλικῶν πραγμάτων. Διὰ νὰ κρύψῃ τὸν σκοπόν του, κάμει εἶα μεγάλον γύρον, ὅπου ἀφίνει τοὺς ἐχθροὺς εἰς ἀβεβαιότητα τοῦ τόπου, εἰς τὸν ὁποῖον αὐτὸς θέλει νὰ ὑπάγῃ, καὶ τοὺς ἀσικώνει τὴν αἰτίαν νὰ σοχαθοῦν νὰ κυριεύσουν τὰ περάματα τῶν βυνῶν, καὶ τῶν σενῶν τόπων, εἰς τοὺς ὁποίους ἐδυσιάστο νὰ τὸν σαματίσουν. Ἔπρεπε νὰ ἀπεράσῃ ἀπὸ ποταμοὺς, καὶ διὰ τοῦτο ἦτον χρειαζόμενη μία μεγάλη ἐπιμέλεια, καὶ νὰ κλίνῃ τὸ ὀγλιγωρώτερον εἰς τὴν Αἰτωλίαν μὲ εἶα δρόμον βιαστικόν. Καὶ ἔτζι δίχως νὰ ἀκροαθῇ τοὺς καλὰς συμβουλὰς τῶν προδοτῶν, ἀφίνει τὴν ἀποσκευήν του, διὰ νὰ εἶναι ἐλαφρώτερον τὸ στράτευμά του, ἀπερνᾷ τοὺς σενοὺς τόπους δίχως καμμίαν ἀντίστασιν, καὶ ἐμπαίνει εἰς τὰ Θερμὰ, ὡσὰν νὰ ἤθελε πέσῃ ἀπὸ τὸν Οὐρανόν· τόσον ἐσάθη ἀπόκρυφος, καὶ ταχὺς ὁ δρόμος του, δίχως νὰ λάβῃ τινὰς παραμικρὰν εἴδησιν.

Δὲν ἐσάθη ὀλιγώτερον θαυμαστὴ ἡ ἀναχώρησίς του. Διὰ νὰ τὴν ἀσφαλίσῃ ἔκαμε νὰ πιάσουν πολλοὺς τόπους χρειαζόμενους, προσοχαθεὶς, πῶς εἰς τὸ κατέβασμα μάλιστα οἱ ὁπιθινὴν φυλακὴν ἔπρεπε νὰ πολεμηθῇ, καθὼς

ἔγι-

ἔγινε δύο φοραῖς· ἀλλ' ἡ συνεταῖς τȣ ἀσφάλειαις ἐκατάςησαν ἀνωφελεῖς ταῖς δυναςείαις τȣ̃ ἐχθρȣ̃.

Μία ἐπιχείρησις πεπληρωμένη μὲ τόσην σύνεσιν, καὶ προθυμίαν, ὑπερβαίνει ταῖς δύναμες ἑνὸς Βασιλέως ἐκείνης τῆς ἡλικίας, ὁπȣ̃ ἦτον τότε ὁ Φίλιππος, καὶ φέρνει τὸν χαρακτῆρα ἑνὸς γέροντος πολεμιςȣ̃, γυμνασμένȣ ἀπὸ πολὺν καιρὸν εἰς ὅλαις ταῖς ςρατηγικαῖς ἐμπειρίαις. Δὲν δύναται τινὰς νὰ ἀμφιβάλῃ, πῶς ὁ Ἄρατος, καθὼς ἐςάθη ὁ αὐτȣργὸς μιᾶς τόσον μεγάλης γνώμης, νὰ μὴν ἐςάθη περιπλέον ὡσὰν ἡ ψυχὴ, καὶ τὸ πρῶτον κινȣ̃ν εἰς ὅλα. Τί τύχη διὰ ἕνα νέον Βασιλέα νὰ ἔχῃ εἰς τὰ τάγματά τȣ ἕνα τοιȣ̃τον Στρατηγὸν, συνετὸν, λέγω, ἐπιτήδειον, γυμνασμένον, εἰς μίαν πολυχρόνιον πρᾶξιν τῆς ςρατιωτικῆς ἐπιςήμης; Μ' ὅλον τȣ̃το ἔπειτα ἀπὸ τὴν καλὴν ἔκβασιν μιᾶς τοιαύτης ἐπιχειρήσεως, ἐκεῖνος ὁπȣ̃ ἔδωσε τὴν συμβȣλὴν, χάνεται, καὶ ὅλη ἡ δόξα ἐδόθη τȣ̃ Βασιλέως. Ἀλλ' ὁ Πλȣ́ταρχος λέγει, πῶς ἦτον ὁμοίως δόξα τȣ̃ Φιλίππȣ ὁπȣ̃ ἠκολȣ́θησε ταῖς καλαῖς νȣθεσίαις, καὶ τȣ̃ Ἀράτȣ ὁπȣ̃ ἐςάθη ἱκανὸς νὰ ταῖς δώσῃ.

Ὅταν ὁ Φίλιππος, μισεύωντας ἀπὸ τὰ θερμὰ, ἔφθασεν εἰς τὴν Λίμνεαν, ἐπρόσφερεν εἰς τȣ̀ς Θεȣ̀ς θυσίας, εὐχαριςῶντάς τȣς

διὰ

διὰ ταῖς καλαῖς ἐκβασις τῆς ἐπιχειρημάτων τε, καὶ ἔκαμον ἕνα μεγάλον συμπόσιον τῆς Ὀφικιάλων, ὅπου δὲν αἰσθάνοντο ὀλιγώτερον ἀπ' αὐτὸν τὴν δόξαν ὅπου ἀπόκτησε. Μόνοι ὁ Λεόντιος, καὶ ὁ Μεγαλείας ἔλαβαν μίαν μεγάλην πίκραν διὰ τὴν τύχην τοῦ Βασιλέως των. Καθ' ἕνας ἐκαπάλαβεν εὐθὺς, πῶς δὲν ἐμέτεχαν, ὡσὰν καὶ οἱ ἄλλοι, ἀπὸ τὴν χαρὰν μιᾶς τόσον καλῆς ἐκστρατείας. Εἰς τὸ συμπόσιον ὀξεθύμαναν τὴν χολήν τους κατὰ τοῦ Ἀράτου μὲ ὕβρεις· καὶ δὲν ἐυχαριστήθησαν μὲ λόγια, ἀλλὰ καὶ εὐγαίνοντες ἀπὸ τὴν ζάπεζαν, ζέοντας ἀπὸ τὸν θυμὸν, καὶ ἀπὸ τὸ κρασὶ, τὸν ἀκολούθησαν μὲ τὰ λιθάρια ἕως εἰς τὸ παβιωνί του. Ὅλον τὸ στρατόπεδον ἐκινήθη, καὶ ἔφθασεν ἡ παραχὴ εἰς τὰ αὐτία τοῦ Βασιλέως, ὅπου μαθὼν τὸ συμβεβηκὸς, ἐκατάκρινε τὸν Μεγαλείαν εἰς μίαν ποινὴν εἴκοσι ταλάντων (εἴκοσι χιλιάδες σκοῦδα), καὶ ἔκαμε νὰ τὸν βάλωσιν εἰς τὴν φυλακήν. Λαμβάνοντες τὴν εἴδησιν ὁ Λεόντιος, ἦλθεν εἰς τὸ παβιῶνι τοῦ Βασιλέως μὲ πολλοὺς στρατιώτας, ἐσυχάζόμενος, πῶς ὁ νέος Βασιλεὺς ἤθελε λάβῃ φόβον ἀπ' αὐτὸς, καὶ ἤθελεν ἀλλάξῃ τὸ ὀλιγωρότερον ἀπόφασιν. Φθάνοντας ἀμπρὸς εἰς τὸν Βασιλέα· „ Ποῖος ἐστάθη τόσον πολμη-„ρὸς, ἐρώτησεν αὐτὸς, νὰ φυλακώσῃ τὸν „ Μεγαλείαν; Ἐγὼ, ἀπεκρίθη γενναίως ὁ

Βα-

Βασιλεύς. Ὁ Λεόντιος ἔμεινεν ἐκστατικὸς, ἔρριψεν ἕναν ἀναστεναγμὸν, καὶ ἀνεχώρησεν ὅλος θυμωμένος. Εἰς ὀλίγαις ἡμέραις ἔπειτα, ἔγινεν ἐγγυητὴς διὰ τὴν ποινὴν, ὁπȣ̃ ἐδόθη τȣ̃ Μεγαλεία, καὶ τὸν ἠλευθέρωσεν.

Εἰς τὸν καιρὸν τῆς ἐκστρατείας τȣ̃ Φιλίππȣ κατὰ τῆς Αἰτωλίας, ὁ Λυκȣ̃ργος Βασιλεὺς τῆς Λακεδαίμονος εἶχε δοκιμάσῃ μίαν ἐπιχείρησιν, ἀλλὰ ἀνωφελῶς, κατὰ τῶν Μεσσηνίων. Ὁ Δορύμαχος, ὁπȣ̃ εἶχε φέρῃ ἕνα χοντρὸν σῶμα ταγμάτων Αἰτωλικῶν εἰς τὴν Θεσσαλίαν μὲ ἐλπίδα νὰ κȣρσεύσῃ τὸν τόπον, καὶ νὰ στενεύσῃ τὸν Φίλιππον ν' ἀσικώσῃ τὴν πολιορκίαν τῆς Παλήȣ, διὰ νὰ ὑπάγῃ νὰ βοηθήσῃ τȣ̀ς συμμάχȣς τȣ, ηὗρε πολλὰ τάγματα ἕτοιμα εἰς διαφέντευσιν. Αὐτὸς δὲν ἐτόλμησε νὰ τὰ κτυπήσῃ, καὶ ἡ εἴδησις τῆς ἐφόδȣ τȣ̃ Φιλίππȣ εἰς τὴν Αἰτωλίαν, τὸν ἐστένευσε νὰ ὑπάγῃ σπȣδακτικὰ, διὰ νὰ διαφεντεύσῃ τὸν ἴδιόν τȣ τόπον· μὰ ἄργησε νὰ φθάσῃ, καὶ οἱ Μακεδόνες εἶχαν ἀναχωρήσῃ.

Ὁ Φίλιππος μισεύωντας ἀπὸ τὴν Λευκάδα μὲ τὴν ἁρμάδαντȣ, καὶ φθάνωντας εἰς τὴν Κόρινθον, ἔκαμε νὰ σύρȣν εἰς τὴν ξηρὰν τὰ καράβιά τȣ εἰς τὸν λιμένα τῆς Λαχείας, εὔγαλεν ἔξω τὰ τάγματά τȣ, τὰ ἔβαλεν εἰς τὸν δρόμον, καὶ διαβαίνωντας ἀπὸ τὸ Ἄργος, εἰς δώδεκα ἡμέρας ἔφθασεν εἰς τὴν Τεγέαν,

ὅπȣ

ὅπου ἔπρεπε νὰ ἐλθοῦν οἱ σύμμαχοι. Ἡ Σπάρτη, ὅπου ἤκουσαν ἀπὸ τὴν κοινὴν φωνὴν ἐκεῖνο, ὅπου συνέβη εἰς Θερμὰ, ἐφοβήθη ἀληθινὰ, ὅταν εἶδε τὸν τύραννον νικητὴν εἰς τὰς πόρτας της, ἀπ' ἐκεῖ ὅπου δὲν ἤλπιζον νὰ ἔλθῃ τόσον ὀγλίγωρα. Ἔγιναν ἐκεῖ μάχαι τινὲς ἀνάμεσα εἰς τὰ δύο στρατόπεδα, καὶ ὁ Φίλιππος ἔλαβε πάντα τὸ προτέρημα· ὅσις ἀφ' οὗ ἐκυρίευσε τὸν τόπον ἐστράφη ἀπὸ τὸ Ἄργος εἰς τὴν Κόρινθον.

Ἐκεῖ ἦλθε τὰς Πρέσβεις τῆς Ῥόδου, καὶ τῆς Χίου, ὅπου ἦλθον διὰ νὰ πραγματευθοῦν εἰς τὰ δύο μέρη τὴν εἰρήνην. Ὁ Βασιλεὺς τὰς εἶπε, πῶς ἐπεθύμησε πάντα, καὶ ἀκόμη ἐπεθύμει τὴν εἰρήνην μὲ τοὺς Αἰτωλοὺς, ὅθεν τὰς ἐπρόσαξε νὰ πατχίσουν ὅτι νὰ γένῃ αὐτὴ ἡ διαλλαγὴ εἰς τὰ δύο γένη. Αὐτὸς ἐκατέβη ἔπειτα εἰς τὴν Λαχαίαν διὰ νὰ ἀπεράσῃ ἀπ' ἐκεῖ εἰς τὴν Φωκίδα, ὅπου εἶχε σκοπὸν νὰ καταπιασθῇ κανένα μεγαλήτερον πρᾶγμα.

Ὁ Λεόντιος, ὁ Μεγαλείας, καὶ ὁ Πτολεμαῖος (ὅπου καὶ αὐτὸς ἦτον ἕνας ἀπὸ τοὺς πρώτους ὀφικιάλους) ἀφ' οὗ ἐπάστχισαν μὲ κάθε τρόπον ἀπόκρυφον διὰ νὰ ἐξοστρακίσουν, καὶ νὰ ἀφανίσουν ὅλους ἐκείνους, ὅπου ἦτον ἐναντίοι τους, ἢ ὕποπτοι, βλέποντες μὲ θλῖψιν, πῶς ἡ μηχαναῖς τους δὲν ἐπροκόπτουν, καθὼς αὐτοὶ ἤθελαν, ἀπεφάσισαν νὰ γένουν ξομεροὶ εἰς τὸν

ἴδιον

ἴδιον Βασιλέα. Τὸ περισσότερον μέρος τȣ̃ στρατεύματος, ἀπόμεινεν εἰς τὴν Κόρινθον. Ἡ ἀπȣσία τȣ̃ Βασιλέως τȣ̀ς ἐφάνη καιρὸς ἐπιτήδειος διὰ νὰ ἐκπληρώσȣν τὸν σκοπόν τȣς. Καὶ λοιπὸν ἐπαράστησαν εἰς τȣ̀ς στρατιώτας, ὁπȣ̃ ἦτον ἐλαφρὰ ἁρματωμένοι, καὶ εἰς ἐκείνȣς τῆς φυλακῆς, πῶς αὐτοὶ ἐκινδύνευαν διὰ τὴν κοινὴν ἐλευθερίαν εἰς τȣ̀ς βαρυτέρȣς κόπȣς καὶ μεγαλητέρȣς κινδύνȣς τȣ̃ πολέμȣ, καὶ πῶς μ' ὅλον τȣ̃το δὲν ἐγίνετο εἰς αὐτȣ̀ς δικαιοσύνη, καὶ δὲν ἐφυλάγετο εἰς αὐτȣ̀ς ἡ παλαιὰ συνήθεια εἰς τὴν διαμοίρασιν τȣ̃ κȣ́ρσȣ. Οἱ νέοι ἐμψυχωμένοι ἀπὸ τȣ́ταις ταῖς στασιώδεις ὁμιλίαις διαμοιράζονται εἰς τάγματα, κȣρσεύȣν ταῖς κατοικίαις τῶν μεγαλητέρων Αὐλικῶν, καὶ πηγαίνȣν νὰ βιάσȣν ταῖς πόρταις τῆς οἰκίας τȣ̃ Βασιλέως, καὶ νὰ χαλάσȣν τὸ σκέπασμα. Ἀσικώνεται μία μεγάλη ταραχὴ εἰς τὴν χώραν, καὶ λαμβάνωντας εἴδησιν ὁ Φίλιππος, ἔρχεται σπȣδαίως ἀπὸ τὴν Λαχείαι Αὐτὸς συνάζει τȣ̀ς Μακεδόνας εἰς τὸ θέατρον, καὶ μὲ μίαν ὁμιλίαν ἀπὸ μιγμένην γλυκύτητα, καὶ αὐστηρότητα τȣ̀ς ἔκαμε νὰ γνωρίσȣν τὸ ἄδικόν τȣς. Εἰς ἐκείνην τὴν στάσιν, καὶ σύγχυσιν ἄλλοι ἔλεγαν, πῶς ἔπρεπε νὰ πιάσῃ τȣ̀ς ἀκτίȣς, καὶ νὰ τȣ̀ς παιδεύσῃ διὰ τὴν ἀποστασίαν, ἕτεροι πῶς ἦτον κάλλιον νὰ εἰρηνεύσῃ τὰς καρδίας μὲ ἱλαρότητα,

καὶ

καὶ νὰ μὴ στοχασθῇ πλέον ἐκεῖνο ὁποῦ ἐσυνέβη.

Ἐπροσποιήθη λοιπὸν διὰ τότε ὁ βασιλεὺς πῶς τοὺς ἐσυγχωροῦσε τὸ σφάλμα, καὶ νουθετῶντας τὰ τάγματά του εἰς τὴν ἕνωσιν, καὶ εἰς τὴν εἰρήνην, ἔπιασε πάλιν τὸν δρόμον τῆς Λαχείας. ἀλλ' ἔπειτα ἀπὸ τούτην τὴν ἀποστασίαν, δὲν τοῦ ἦτον τόσον εὔκολον νὰ κάμῃ εἰς τὴν Φωκίδα ἐκεῖνο ὁποῦ ἐμελέτησε.

Μὴν ἔχοντας ἄλλην ἐλπίδα ὁ Λεόντιος ἔπειτα ἀπ' ἐκεῖνο, ὁποῦ ἔπραξε δίχως ἔκβασιν, ἐπρόσδραμεν εἰς τὸν Ἀπελλῆν· καὶ ἔπεμψε ταχυδρόμους διπλοῦς διὰ νὰ τοῦ φανερώσῃ τὸν κίνδυνον, ὁποῦ εὑρίσκετο, καὶ διὰ νὰ τὸν παρακινήσῃ νὰ ἔλθῃ νὰ ἑνωθῇ μὲ αὐτόν. Τοῦτος ὁ βασιλικὸς Ὑπηρέτης, καθήμενος εἰς τὴν Χαλκίδα, ἐκυβέρνα τὸ ὅλον μὲ μίαν ὑπερτάτην ἐξουσίαν, καὶ διὰ τοῦτο, ἦτον πολλὰ μισητός. Ἔλεγε, πῶς ὁ Βασιλεὺς ἀκόμη νέος, δὲν ἐξουσίαζε κανένα πρᾶγμα, καὶ δὲν ἔκανε, παρὰ ἐκεῖνο, ὁποῦ αὐτὸς τοῦ ἐδιώριζεν. Ἐλάμβανεν ἀλαζονικῶς τὴν μεταχείρησιν ὁλονῶν τῶν πραγμάτων, ὡσὰν νὰ εἶχε μίαν πληρεστάτην ἐξουσίαν νὰ κάμνῃ κάθε πρᾶγμα κατὰ τὸν λογισμόν του. Τὰ Κριτήρια τῆς Μακεδονία, καὶ τῆς Θεσσαλίας, οἱ Ὀφικιάλοι, ὁποῦ εἶχον τὸ βάρος τῶν βασιλικῶν ὑποθέσεων, ἀνέφερον εἰς αὐτὸν κάθε

πρᾶγμα

πρᾶγμα. Εἰς ὅλαις ταῖς χώραις τῆς Ἑλλάδος μόλις ἐνθυμȣ̃ντο τὸν Βασιλέα, ἐπειδὴ διὰ νὰ λάβȣν καμίαν ἀπόφασιν, διὰ νὰ κυβερνήσȣν ὑποθέσεις, διὰ νὰ κάμȣν κρίσες, διὰ νὰ δοθȣ̃ν τιμαῖς, ἢ χάριταις, ὁ Ἀπελλῆς ἐξȣσίαζε τὸ ὅλον, καὶ ἔκανε τὸ ὅλον.

Ὁ Φίλιππος ἔξευρεν ἀπὸ καιρὸν ἐτȣ́την τὴν κυβέρνησιν τȣ̃ Ἀπελλῆ, καὶ τὴν ὑπέμενεν μὲ πόνον τῆς καρδίας. Ὁ Ἄρατος τὸν ἐπαρακίνει συχνὰ νὰ διορθώσῃ αὐτὴν τὴν ἀταξίαν, καὶ νὰ μὴ στέκῃ ὑποκείμενος διὰ τὴν ὀκνηρίαν τȣ εἰς ἕνα τοιȣ̃τον ὑπηρέτην.

Ἀλλ' ὁ Βασιλεὺς ἐπροσποιεῖτο, δίχως νὰ γνωρίσῃ τινὰς τί ἀπόφασιν εἶχε νὰ κάμῃ. Ὁ Ἀπελλῆς, ὁπȣ̃ δὲν ἐγνώριζε τὴν καρδίαν τȣ̃ Βασιλέως, ἀλλὰ νομίζωντας ἐξ ἐναντίας, πῶς μόλις ἤθελε φανερωθῇ εἰς αὐτὸν, ἤθελε τὸν συμβȣλευθῇ εἰς κάθε πρᾶγμα, ἔτρεξεν ἀπὸ τὴν Χαλκίδα εἰς βοήθειαν τȣ̃ Λεοντίȣ.

Ὅταν ἔφθασεν εἰς τὴν Κόρινθον, ὁ Λεόντιος, ὁ Πτολεμαῖος, καὶ ὁ Μεγαλείας, ὁπȣ̃ ἐξȣσίαζαν τὰ πλέον ἐξαίρετα τῶν ταγμάτων, ἐπρόσταξαν τȣ̀ς νέȣς νὰ ὑπάγȣν εἰς συνάντησίν τȣ. Ἐρχόμενος ὁ Ἀπελλῆς τοιȣτοτρόπως μὲ μεγάλην ἀλαζονίαν, καὶ μὲ μεγάλην πομπὴν,

πὴν, συντροφευμένος ἀπὸ ἕνα μεγάλον τάγμα Ὀφικιάλων, καὶ στρατιωτῶν, πηγάνει εὐθὺς εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ Βασιλέως, ὅπου ἐστοχάζετο νὰ ἔμπῃ ὡσὰν καὶ πρότερον· ἀλλ' ὁ θυρωρὸς, ὁποῦ εἶχεν εἴδησιν, τὸν ἐσταμάτησε, λέγωντάς του, πῶς ὁ Βασιλεὺς ἦτον εἰς φροντίδας. Ἐκπλαγεὶς ἀπὸ μίαν τόσον παράξενην δεξίωσιν, ὁποῦ τοῦ ἐσυνέβη ἀνελπίστως, συλλογίζεται ὀλίγον, τί ἔπρεπε νὰ κάμῃ, καὶ τέλος πάντων μισεύει παντελῶς συγχυσμένος. Δὲν εἶναι πρᾶγμα τόσον ἀσθενὲς, ὅσον μία δύναμις ξένη, καὶ ὁποῦ δὲν βοηθεῖται ἀπὸ ἐδικά της θεμέλια. Ἡ μεγαλοπρεπὴς συντροφία, ὁποῦ τὸν ἠκολουθοῦσεν, ἐχάθη εἰς μίαν στιγμὴν, καὶ ὑπῆγεν εἰς τὴν κατοικίαν του συντροφευμένος ἀπὸ μόνους τοὺς οἰκιακούς του. Ζῶσα εἰκόνα, λέγει ὁ Πολύβιος, ἐκείνων ὁποῦ συμβαίνουν εἰς τὰς Αὐλὰς τῶν Βασιλέων, καὶ ἐκείνων, ὁποῦ πρέπει νὰ φοβοῦνται οἱ Αὐλικοὶ, ὁποῦ ἔχουν μεγαλήτερην ὑπόληψιν. Ὀλίγαις ἡμέραις χρειάζονται διὰ νὰ ἰδοῦν, καὶ τὸ μεγαλεῖόν τους, καὶ τὸ ξεπεσμόν τους· ὅμοιοι μὲ τὰ σημεῖα τοῦ Ἀγῶνος, ὁποῦ ἀπὸ μίαν στιγμὴν εἰς τὴν ἄλλην ἀπερνοῦν ἀπὸ τὴν μεγαλήτερην αὔξησιν εἰς τὴν μικρότερην, κατὰ τὴν γνώμην ἐκείνου ὁποῦ μετρεῖ, καθὼς ἀρέσκει τοῦ Βασιλέως νὰ τοὺς εἶναι ἢ εὐμενὴς, ἢ ἐναντίος· σήμερον εἶναι

εἰς

εἰς τὸν ὑψηλότερον ἀξίαν, καὶ αὔξιον εἰς τὴν ἐχάτην πενίαν, καὶ εἰς μίαν γενικὴν καταφρόνησιν. Ὁ Μεγαλείας ἐσοχαζόμενος, ἀπὸ τὴν δυσυχίαν τῦ πρώτυ ὑπηρέτυ, ἐκεῖνο ὁπῦ ἔπρεπε νὰ φοβῆται διὰ τὸν ἑαυτόν τυ, ἄλλο δὲν φροντίζει πλέον, παρὰ νὰ φυλαχθῇ μὲ τὸν φυγὴν, καὶ προσρέχει εἰς τὰς Θήβας, ἀφήνοντας τὸν Λεόντιον ὑπόχρεον διὰ εἴκοσι τάλαντα, διὰ τὰ ὁποῖα ἔγινεν ἐγγυητὴς διὰ τὸν συμπόσιόν τυ.

Ὁ Βασιλεὺς, ἢ διὰ νὰ μὴ φέρῃ τὸν Ἀπελλῆν εἰς ἀπελπισίαν, ἢ διατὶ δὲν ἐσοχάζετο τὸν ἑαυτόν τυ ἀρκετὰ θεμελιωμένον διὰ νὰ κάμῃ μίαν ξομεραν ἀπόφασιν, ἢ διατὶ εἶχεν ἀκόμη καμένα λείψανον τιμῆς, καὶ δὶ χαρεσίας εἰς τὸν Ἐπίσκοπον, καὶ Κυβερνήτην τυ, ἀκολέθησε νὰ σωομιλῇ καμίαν φορὰν μὲ αὐτὸν, καὶ τὸ ἄφησε κάποιαις ἄλλαις ὁμοιαις τιμαῖς, ἀλλὰ δὲν τὸν ἠθέλησεν εἰς συμβελλιὸν, καὶ εἰς τὸ ξάπεζάτυ.

Ἐρχόμενος εἰς Σικυῶνα, τὰ κειτέια τῦ ἐπρόσφεραν μίαν κατοικίαν, ἀλλ' αὐτὸς ἐπροτίμησεν ἐκεῖνο τῦ Ἀράτυ, ὁπῦ μὲ αὐτὸν ἀπέρνα ὁλοκλήρυς τὰς ἡμέρας· καὶ ἐπρόσταξε τὸν Ἀπελλῆν νὰ ἠθέλεν ὑπάγῃ εἰς τὴν Κόρινθον.

Πέρνοντας τὸ Λεοντίυ τὸν ἐξουσίαν τῶν πραγμάτων, τὰ ὁποῖα καὶ ἔπεμψεν ἄλλῦ, μὲ

πρόφασιν μιᾶς μεγάλης χρείας, ἔκαμε νὰ τὸν φυλακώσουν, κατὰ τὸ φαινόμενον διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν εἴκοσι ταλάντων, ὁποῦ ἔγινεν ἐγγυητὴς διὰ τὸν Μεγαλείαν, ἀλλὰ βέβαια διὰ νὰ ἐλευθερωθῇ ἀπ' αὐτὸν, καὶ διὰ νὰ ἑλκύσῃ πρὸς ἑαυτὸν τὴν εὔνοιαν τῶν ταγμάτων. Ὁ Λεόντιος ἔδωσε τὴν εἴδησιν τῆς Πεζούρας, τῆς ὁποίας ἐστάθη Ἀρχηγὸς, καὶ αὐτὴ ἔπεμψεν ἕνα ἀποκρισιάριον εἰς τὸν Βασιλέα διὰ νὰ τὸν παρακαλέσῃ, πῶς ἂν ὁ Λεόντιος ἐκατηγορήθη διὰ κανένα νέον πταῖσμα, διὰ τὸ ὁποῖον ἐκατακρίθη νὰ βαλθῇ εἰς φυλακὴν, νὰ μὴν ἤθελεν ἀποφασίσῃ κανένα πρᾶγμα, ἂν αὐτὴ δὲν ἤθελ' ἦτον παροῦσα· πῶς ἂν ἤθελε τῆς ἀρνηθῇ τούτην τὴν χάριν, αὐτὴ ἤθελε στοχασθῇ τούτην τὴν ἄρνησιν διὰ μίαν καταφρόνησιν, καὶ διὰ μίαν μεγάλην ὕβριν· (τέτοια ἦτον ἡ ἐλευθερία, ὁποῦ ἐσυνήθιζαν νὰ ἔχουν οἱ Μακεδόνες μὲ τὸν Βασιλέα τους) μὰ πῶς ἂν ὁ Λεόντιος ἐφυλακώθη μόνον διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν εἴκοσι ταλάντων, αὐτὴ ὑπόσχετο νὰ πληρώσῃ κοινῶς τοῦτον τὸν ἀριθμόν. Τούτη ἡ ἀπόδειξις τῆς ἀγάπης ἄλλο δὲν ἔκαμε, παρὰ νὰ ἀνάψῃ τὸν θυμὸν τοῦ Βασιλέως, καὶ νὰ ὀγλιγωρεύσῃ τὸν θάνατον τοῦ Λεοντίου.

Ἦλθαν ὡς τόσον ἀπὸ τὴν Αἰτωλίαν οἱ Πρέσβεις τῆς Ῥόδου, καὶ τῆς Χίου, ὁποῦ ἔκαμαν

μων τὰς Αἰτωλὰς νὰ συμφωνήσυν μίαν ἀνακωχὴν ἓξ μηνῶν. Αὐτοὶ ἐβεβαίωσαν τὸν Βασιλέα, πῶς τὸ ὅλον ἦτον ἕτοιμος εἰς τὴν εἰρήνην. Ὁ Φίλιππος ἐδέχθη τὴν ἀνακωχὴν, καὶ ἔγραψε πρὸς τὰς συμμάχους, ὅτι νὰ ἤθελαν πέμψη τὰς πληρεξουσίας των πρέσβεις εἰς τὴν Πάλλαν διὰ νὰ συμφωνήσυν τὴν εἰρήνην μὲ τὰς Αἰτωλάς. Ἐμίσθωσε καὶ ἀπὸ τὴν Λαχαίαν διὰ νὰ εἶναι καὶ αὐτὸς ἐκεῖ, καὶ ἔφθασεν ἔπειτα ἀπὸ δύο ἡμερῶν παξίδι.

Ἔλαβε τότε κάποιαις γραφαῖς, ὁπὸ ἔστειλεν ὁ Μεγαλείας ἀπὸ τὴν Φωκίδα εἰς τὰς Αἰτωλὰς, μὲ ταῖς ὁποίαις τοῦτος ὁ ἄπιστος τὰς ἐσυμβούλευε νὰ μὴ φοβηθοῦν κανένα πρᾶγμα, καὶ νὰ ἀκολουθήσυν τὴν μάχην, λέγωντας, πῶς ὁ Φίλιππος ἦτον εἰς ἔσοχωρείαν, ὥντας ὑστερημένος ἀπὸ ἄρματα, καὶ ζοφᾶς, καὶ ἐπρόσθετε κάποια πράγματα πολλὰ ὑβριστικὰ εἰς τοῦτον τὸν Βασιλέα. Ἀπὸ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν γραφῶν κρίνωντας ὁ Φίλιππος πῶς ὁ Ἀπελλῆς καὶ ἐστάθη ὁ ἐξαίρετος αἰτιργὸς, ἔκαμε νὰ τὸν πιάσυν μὲ τὸν γόητα. Ἔπεμψεν εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν καὶ ἄλλα πρόσαγμα εἰς τὰς Θήβας, διὰ νὰ κρεμάσυν τὸν Μεγαλείαν, ὁ ὁποῖος δὲν ἀνάμεινε τὴν ἀπόφασιν τῦ Κριτῶν, ἀλλ' ἐθανατώθη ἀφ' ἑαυτῦτε. Εἰς ὀλίγον καιρὸν ἔπειτα

ἐθανάτωσαν καὶ τὸν Ἀπελλῆν, μὲ τὸν υἱόν του.

Ἐγὼ δὲν ἠξεύρω αὐ δυείσκεται εἰς τὴν Ἱστορίαν σου ἕνα παράδειγμα τόσον ἄξιον σημειώσεως τῆς βασιλείας, ὅπου ἕνας ἠγαπημένος δύναται νὰ λάβῃ ἐπάνω εἰς τὴν καρδίαν τοῦ νέου Βασιλέως του, διὰ νὰ πληροφορήσῃ ἀπαιδεύτως τὴν φιλαργυρίαν του, καὶ τὴν φιλοδοξίαν του. Ὁ Ἀπελλῆς ἐστάθη Ἐπίτροπος τοῦ Φιλίππου, καὶ ὡς τοιοῦτος ἔλαβε τὸ βάρος τῆς ἀναθροφῆς του. Ἐκλέχθη ἀπὸ τὸν ἀποθαμένον Βασιλέα διὰ ἀρχηγὸς τῆς συμβουλῆς τῆς κυβερνήσεως. Τούταις δὲ δύο ἀξίαις τοῦ Ἐπιτρόπου, καὶ τοῦ Κυβερνήτου, ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος εἶχαν ἐμπιστεύσῃ εἰς τὸν νέον Βασιλέα ὑπακοήν, τιμήν, δουλάβειαν, καὶ ἐμπιστοσύνην πρὸς τὸν Ἀπελλῆν· καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο, ἔκαμαν τὸν Ἀπελλῆν νὰ λάβῃ μίαν αὐτοδέσποτον ἐξουσίαν ἐπάνω εἰς τὸν ἐπιτροπεύομενόν του ἀνήλικον, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἔπεπε δὲν ὑστερήθη ποτέ. Ὁ Φίλιππος δὲν ἦτον ὑστερημένος ἀπὸ σύνεσιν, καὶ ἀπὸ πνεῦμα. Ὅταν αὐξησεν ἡ ἡλικία του, ἐγνώρισεν εἰς τὰ χέρια ἐξέπεσεν, ἀλλ' ἔκανε τὸν τυφλὸν εἰς τὰ ἐλαττώματα τοῦ Ἐπιτρόπου. Ἐκαταλάβε πολλάκις τὸν ὑπόδουλόν φθόνον τοῦ Ἀπελλῆ ἐναντίον εἰς κάθε ἐνάρετον ὑποκείμενον, ἤκουε τὰ καταπρόσωπα τοῦ λαοῦ ὅπου τοῦ ἀνεφέροντο κάθε ἡμέραν μὲ πολλὰ παράπονα, καὶ ὅπου

ἐκα-

ἐκατάςαιναν τὴν κυβέρνησιν μισητὴν, καὶ ἀνυπόφορον. Ὅλα ἐτȣ̃τα δὲν ἐμαλάκωναν τὸ παράπαν τὴν καρδίαν ἑνὸς νέȣ Βασιλέως, ὁπȣ̃ τὸν ἐξȣσίαζεν ὁ Ὑπηρέτης, τόσον ὁπȣ̃ νὰ τὸν φοβῆται. Ἡμεῖς εἴδαμεν πόσον ἐκοπίασεν ὁ Φίλιππος διὰ νὰ διαλύσῃ τέλος πάντων τȣ̃τον τὸν δεσμόν.

Ὡς τόσον οἱ Αἰτωλοὶ ἐπιθυμȣ̃σαν θερμότερον τὴν εἰρήνην. Ἦτον κȣρασμένοι ἀπὸ ἕνα πόλεμον, ὁπȣ̃ δὲν ἐςάθη ποτὲ κατὰ τὴν ἐλπίδα τȣς. Ἐπλανέθησαν, πῶς εἶχαν νὰ πολεμήσȣν μὲ ἕνα Βασιλέα νέον, καὶ ἄπρακτον, καὶ ἔλπισαν νὰ τὸν περιγελάσȣν ὡσὰν ἕνα νήπιον. Ὁ Φίλιππος ἐξ ἐναντίας τȣ̀ς ἔκαμε νὰ γνωρίσȣν, πῶς εἰς τὰς προςαγάς τȣ ἦτον ἕνας ἄνθρωπος πρακτικὸς, καὶ πῶς αὐτοὶ εἰς ὅλαις τȣς ταῖς ἐπιχείρησες ἐςάθησαν ὡς νήπια. Ἀλλ' ἀκȣ́οντες αὐτοὶ τὴν ἐπανάςασιν τῶν ταγμάτων, καὶ τὴν συνωμοσίαν τȣ̃ Ἀπελλῆ, καὶ τȣ̃ Λεοντίȣ, ἀνέβαλον τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ἔπρεπε νὰ εὑρεθȣ̃ν εἰς τὴν Πάξαν, μὲ ἐλπίδα, πῶς ἤθελεν ἀσικωθῇ εἰς τὴν Αὐλὴν καμία ςάσις, ἀπὸ τὴν ὁποίαν δὲν ἤθελεν ἐλευθερωθῇ ὁ Βασιλεὺς δίχως μίαν μεγάλην δυσκολίαν. Ὁ Φίλιππος, ὁπȣ̃ ἐσωτερικῶς ἐπεθύμει νὰ κόψῃ τὰς ὁμιλίας ἐπάνω εἰς τὴν εἰρήνην, ἔπιασεν εὐχαρίςως τὴν εὐκαιρίαν, ὁπȣ̃ τȣ̃ ἐδόθη ἀ-

Πολύβ. βιβλ. ε. φ. 376. 377.

πὸ τοὺς ἰδίους ἐχθροὺς, καὶ ἐπαρακίνησε τοὺς συμμάχους, ὁποῦ ἦλθον εἰς τὴν σύναξιν, νὰ ἀκολουθήσουν τὴν μάχην. Αὐτὸς ἔπειτα ἐμβῆκεν εἰς τὸ πέλαγος, καὶ ἐστράφη εἰς τὴν Κόρινθον. Ἐπρόσταξε τοὺς Μακεδόνας νὰ ὑπάγουν διὰ τῆς Θεσσαλίας νὰ ξεχειμάσουν εἰς τὸν τόπον τους, ἔπειτα ταξιδεύωντας τὰ ἀκρωτήρια τῆς Ἀττικῆς εἰς τὴν Εὔριπον, ὑπῆγεν ἀπὸ τὰς Κεγχραιὰς εἰς τὴν * Δημητριάδα, ὅπου ηὗρε τὸν Πτολεμαῖον, τὸν μόνον, ὁποῦ ἔμεινεν ἀπὸ τοὺς Ἀποστάτας, καὶ ἔκαμε νὰ τὸν κατακρίνῃ εἰς θάνατον μία σύναξις τῶν Μακεδόνων.

* Χώρα παραθαλάσσοις τῆς Θετταλίας.

Ὅλα ἐτοῦτα ἐσυνέβηκαν ὅταν ὁ Ἀννίβας ἐστρατοπέδευεν εἰς τὴν Ἰταλίαν εἰς τὸν ποταμὸν Πάδον, καὶ ὅταν ὁ Ἀντίοχος, ἀφ' οὗ ὑπόταξε τὸ περισσότερον μέρος τῆς Κοίλης Συρίας, εἶχε πέμψῃ τὰ τάγματά του εἰς τὰς κατοικίας τοῦ χειμῶνος. Εἰς αὐτὸν τὸν ἴδιον καιρὸν, ὁ Λυκοῦργος Βασιλεὺς τῶν Λακεδαιμόνων ἔφυγεν εἰς τὴν Αἰτωλίαν, διὰ νὰ φύγῃ τὸν θυμὸν τῶν Ἐφόρων, οἱ ὁποῖοι διὰ ἕνα ψευδῆ λόγον ὁποῦ ἐκοινολογήθη, πῶς τοῦτος ὁ Βασιλεὺς εἶχε σκοπὸν νὰ ἀνατρέψῃ τοὺς νόμους, ἐσυνάχθησαν νυκτὸς, καὶ ὑπῆγαν εἰς τὸ σπίτι του διὰ νὰ τὸν πιάσουν, καὶ αὐτὸς φοβηθεὶς τὴν βίαν τοῦ λαοῦ ἔφυγε μὲ τὴν φαμελίαν του. Ἀλλ' ἐμετακράχθη ὀλίγον καιρὸν ἔπειτα, ὅ-

ταν

ταν ἐγνωρίσθη τὸ ψεῦδος τῶν ὑποψιῶν, ὁπȣ̃ ἔγιναν ἐναντίον τȣ. Ἐλθόντος δὲ τȣ̃ χειμῶνος, ὁ Φίλιππος ἐςράφη εἰς τὴν Μακεδονίαν.

Κοντὰ εἰς τȣ̀ς Ἀχαιȣ̀ς ὁ Ἐπάρατος ἦτον εἰς μεγάλην καταφρόνησιν. Τινὰς δὲν ὑποτάσσετο εἰς τὰ προςάγματά τȣ. Ὁ τόπος ἦτον ὅλος ἀνοικτὸς, καὶ δίχως διαφέντευσιν, καὶ ἐλάμβανε πολλαῖς ζημίαις. Ἡ χώραις ἀφημέναις, καὶ μὴν ἔχοντας καμίαν βοήθειαν, ἐκατήντησαν εἰς τὰ ἔσχατα. Τὰ ξένα τάγματα, τῶν ὁποίων ἐκρατȣ̃σαν ἀπὸ ἡμέραν τὴν ἡμέραν τὴν πληρωμὴν, ἐδȣ́λευαν καθὼς ἐπληρώνονταν, καὶ ἔφευγαν πολὺς ἀριθμός· ὅλαις ἐτȣ́ταις ἡ ἀταξίαις ἐσυνέβαιναν ἀπὸ τὴν ὀλίγην φροντίδα τȣ̃ Στρατηγȣ̃. Ἡμεῖς εἴδαμεν πῶς ἐκλέχθη, ἦτον ὅμως εἰς τὸ τέλος ὁ καιρὸς τῆς κυβερνήσεώς τȣ. Αὐτὸς ἄφησε τȣ̃το τὸ ὀφίκιον εἰς τὴν ἀρχὴν τȣ̃ καλοκαιρίȣ, καὶ ὁ γηραιὸς Ἄρατος ἔγινεν ἀντ' αὐτȣ̃.

Ὁ Φίλιππος εἰς τὸ ταξίδι τȣ πρὸς τὴν Μακεδονίαν, ἐπῆρε τὴν Βιλαζόραν, τὴν μεγαλήτερην χώραν τῆς Παιωνίας, καὶ τὴν πλέα ἁρμόδιον διὰ τὴν τοποθεσίαν της διὰ νὰ κάμνῃ καταδρομὰς ἀπὸ τὴν Δαρδανίαν εἰς τὴν Μακεδονίαν, εἰς τρόπον ὁπȣ̃ γινόμενος αὐθέντης, δὲν ἐφοβεῖτο πλέα ἀπὸ τὸ μέρος τῶν Δαρδάνων. Πολύβ. βιβλ. ε. φ. 435.

Ἀφ' ȣ̃ ἐπῆρε τȣ́την τὴν χώραν, ἐξανάπια-

Ἔτ. ἀπὸ κτίσ. Κόσμου 3787. Πρὸ Χριστοῦ 217.

σε τὴν στράταν τῆς Ἑλλάδος. Ἐστοχάσθη ὠφέλιμον νὰ πολιορκήσῃ τὴν Θήβαν τῆς Φθιωτίδος, ἀπ' ὅθεν οἱ Αἰτωλοὶ ἔκαναν παντοτιναῖς καταδρομαῖς, καὶ μεγάλαις ζημίαις εἰς τοὺς τόπους τῆς Δημητριάδος, τῶν Φαρσάλων, καὶ τῆς Λαρίσσης. Ὁ πόλεμος ἐστάθη σκληρὸς, καὶ ἡ διαφέντευσις τῶν ἔνδον ἀνδρειοτάτη, ἀλλὰ τέλος πάντων οἱ πολιορκούμενοι, φοβούμενοι μήπως καὶ τοὺς πάρουν μὲ τὴν βίαν, ἐπαράδωσαν τὴν χώραν. Μὲ τούτην τὴν ἀπόκτησιν ὁ Φίλιππος ἀσφάλιζε τὴν Μαγνησίαν, καὶ τὴν Θεσσαλίαν, καὶ ἀσίκωνε τῶν Αἰτωλῶν μεγάλα κούρση.

Ἐδέχθη καὶ ἐκεῖ τοὺς Πρέσβεις τῆς Χίου, τῆς Ῥόδου, καὶ τοῦ Βυζαντίου, καὶ ἀπὸ ὄνομα τοῦ Πτολεμαίου διὰ νὰ κάμουν τὴν εἰρήνην· καὶ αὐτὸς ἀπεκρίθη, καθὼς καὶ προτήτερα, πῶς αὐτὸς ἐπεθύμα νὰ γένῃ, καὶ πῶς νὰ ἤθελαν ἀκούσουν καὶ τοὺς Αἰτωλοὺς ἂν ἦτον εἰς τὴν ἴδιαν γνώμην. Βέβαια αὐτὸς δὲν ἐπεθύμα πολλὰ τὴν εἰρήνην, ἀλλὰ δὲν ἤθελε νὰ φανερωθῇ.

Ἐμίσευσεν ἔπειτα μὲ τοὺς ἠγαπημένους του διὰ νὰ εἶναι παρὼν εἰς τοὺς Νεμέους ἀγῶνας εἰς τὸ Ἄργος. Ὅταν ἐπαράστεκεν εἰς μίαν μονομαχίαν, ἔρχεται ἀπὸ τὴν Μακεδονίαν ἕνας ταχυδρόμος, καὶ τοῦ φέρνει εἴδησιν, πῶς οἱ Ῥωμαῖοι ἔχασαν ἕνα μεγάλον πόλεμον εἰς

τὴν

τὴν Τοσκάναν πλησίον εἰς τὴν λίμνην τῆς Θρασυμηνȣ̃, καὶ πῶς ὁ Ἀννίβας ἦτον αὐθέντης τῆς πεδιάδος. Ὁ Βασιλεὺς ἔδειξε τȣ́την τὴν ἐπιστολὴν μόνȣ τȣ̃ Δημητρίȣ τῆς Φάρȣ, καὶ τȣ̃ ἀπηγόρευσε νὰ ὁμιλήσῃ. Τȣ̃τος ἄδραξε τὴν εὐκαιρίαν διὰ νὰ τȣ̃ παραστήσῃ, πῶς ἔπρεπε τὸ ὀγλιγωρότερον νὰ ἀφήσῃ τὴν μάχην τῆς Λιτωλίας διὰ νὰ κτυπήσῃ τȣ̀ς Ἰλλυρίȣς, καὶ νὰ ἀπεράσῃ ἔπειτα εἰς τὴν Ἰταλίαν. Ἐπρόσθετε, πῶς ὤντας ἡ Ἑλλὰς ὑποτεταγμένη εἰς ὅλα, ἤθελε τȣ̃ ὑποταχθῇ καὶ εἰς τὸ ἐπίλοιπον. Πῶς οἱ Ἀχαιοὶ ἐμπῆκαν ἀφ' ἑαυτȣ̃τȣς, καὶ ἀπὸ ἐλευθέραν τȣς γνώμην εἰς τὰ τέλητȣ· πῶς οἱ Αἰτωλοὶ, κȣρασμένοι ἀπὸ ταῖς δυστυχισμέναις ἔκβασες τῆς μάχης δὲν ἤθελαν λείψȣν νὰ μὴ τȣ̀ς μιμηθȣ̃ν. Πῶς ἂν αὐτὸς ἤθελε νὰ γενῇ αὐθέντης τῆς Οἰκȣμένης, εἰς κανέναν ἄλλον δὲν ἔπρεπε περισσότερον, ὅσον εἰς αὐτὸν, διὰ νὰ τὴν ἀποκτήσῃ. Πῶς ἔπειτα ἀπὸ τὸν χαλασμὸν τῶν Ῥωμαίων, ὁπȣ̃ ἔλαβε τὴν εἴδησιν, ἦλθεν ὁ καιρὸς διὰ νὰ ἐκπληρώσῃ ἕνα τόσον ὑψηλὸν σκοπὸν, καὶ πῶς δὲν ἔπρεπε πλέον νὰ ἀργοπορῇ. Ἕνας Βασιλεὺς νέος, εὐτυχὴς εἰς ταῖς ἐκστρατείαις τȣ, τολμηρὸς, καὶ μάλιστα καταγόμενος ἀπὸ ἕνα αἷμα, ὁπȣ̃ πάντα ἐφαντάσθη νὰ φθάσῃ μίαν ἡμέραν εἰς τὴν Οἰκȣμενικὴν Αὐτοκρατορίαν, δὲν

ἐδύ-

ἐδύνατο παρὰ νὰ μαγευθῇ ἀπὸ μίαν τέτοιαν ὁμιλίαν.

Ὡς τόσον, ὡσὰν νὰ ἤθελε γένῃ αὐθεντης τῶν διαλογισμῶν τε, δὲν ἔλαβεν ἄλλην φροντίδα παρὰ ἐκείνην, ὁπὲ ἔπρεπεν εἰς τὸ καλὸν τῶν πραγμάτων τε. αὐτὸς δὲν ἔδειξε πολλὴν ἐπιθυμίαν διὰ τὴν εἰρήνην, ἀγαλλιὰ τότε τὴν ἐπεθύμει πολλὰ θερμῶς. Ἔκαμε μόνον νὰ εἰπῇ εἰς τοὺς σύμμαχους χώρους, νὰ πέμψουν τοὺς πληρεξουσίους των πρέσβεις εἰς Ναύπακτον διὰ νὰ παχίσουν κοινῶς τὴν εἰρήνην. Παρακινημένος ἀπὸ τοὺς Ἀχαιοὺς ὑπῆγε καὶ αὐτὸς δίδυς εἰς ἐκείνην τὴν χώραν. Ὅλοι ἦτον κεκασμένοι ἀπὸ τὴν μάχην, ὥστε δὲν ἐχρειάσθησαν μακραῖς ὁμιλίαις. Ὁ Βασιλεὺς ἔκαμε νὰ προβάλουν εἰς τοὺς Αἰτωλοὺς οἱ Πρέσβεις τῶν συμμάχων διὰ πρῶτον ἄρθρον, πῶς τὸ ἕνα μέρος, καὶ τὸ ἄλλο νὰ ἤθελε κρατήσῃ ἐκεῖνο, ὁπὲ ἐκυρίευσεν. Αὐτοὶ ἐσυγκατέβησαν, καὶ ἐσυμφώνησαν ὁμοίως καὶ εἰς τὰ ἄλλα ἄρθρα. Ἡ εἰρήνη ἐβεβαιώθη, καὶ κάθ' ἕνας ὑπῆγεν εἰς τὸν τόπον τε. Τέτη ἡ εἰρήνη τοῦ Φιλίππε, καὶ τῶν Ἀχαιῶν μὲ τοὺς Αἰτωλοὺς, ὁ πόλεμος ὁπὲ ἔχασαν οἱ Ῥωμαῖοι σιμὰ εἰς τὴν Λίμνην τῆς Θρασυμήνης, καὶ ἐκεῖνος, ὁπὲ ὁ Ἀντίοχος ἔχασεν εἰς τὴν Ῥαφίαν, σωνέβησαν εἰς τὸν τρίτον χρόνον τῆς ρμ'. Ὀλυμπιάδος.

Εἰς

Εἰς τὴν πρώτην συνομιλίαν, ὁπῦ ἔγινεν ἐμπρὸς εἰς τὸν Βασιλέα, καὶ εἰς τὰς Πρέσβεις τῶν συμμάχων, ἕνας ἀπ' αὐτὰς (ἦτον ὁ Ἀγέλαος ἀπὸ τὴν Ναύπακτον) ἐσύρισε τὴν γνώμην τυ μὲ λόγες ἀξίους νὰ ἀναφερθῶσιν ἐδῶ, καὶ ὁπῦ ὁ Πολύβιος ἐσοχάθη πῶς εἶχε χρέος νὰ τὰς σημειώσῃ εἰς τὴν διήγησίν τυ. Αὐτὸς εἶπε, πῶς ἤθελ' ἦτον πρᾶγμα ἐπιθυμητὸν, ὅτι οἱ Ἕλληνες νὰ μὴν ἔχεν πόλεμον ποτὲ ἀναμεσόν τυς· πῶς ἤθελεν ἦτον μία μεγάλη εὐεργεσία τῶν Θεῶν, ἂν εἶχαν τέτοιαν ὁμόνοιαν, ὁπῦ νὰ κρατῶνται ὅλοι, διὰ νὰ εἰπῶ ἔτζι, ἀπὸ τὸ χέρι, καὶ νὰ ἑνώνεν ὅλαις τες ταῖς δύναμες διὰ νὰ φυλάγωνται ἀπὸ ταῖς ἐνόχλησες τῶν Βαρβάρων. Ἀν τῦτο βεβαίως δὲν ἐδιάατο νὰ γένῃ, ἔπρεπε κἂν κατὰ τὸ παρὸν νὰ ἑνωθῶν ὅλοι ὁμῦ, καὶ νὰ ἀγρυπνῶν διὰ τὴν φύλαξιν τῆς Ἑλλάδος· πῶς, διὰ νὰ γνωρίσωσιν τὴν χρείαν τύπης τῆς ἑνώσεως, ἔφθανε νὰ ῥίψεν τὸ βλέμμα ἐπάνω εἰς ταῖς ξομεραῖς ἁρμάδαις τῶν δύο δυνατῶν ἐθνῶν, ὁπῦ ἐμπράκτως ἔκαναν τὴν μάχην. πῶς ἦτον πρᾶγμα φανερὸν εἰς κάθ' ἕναν ὁπῦ νὰ ἔχῃ ὀλίγην ἐμπειρίαν τῶν πολιτικῶν, πῶς πάντοτε οἱ νικηταὶ, ἂς εἶναι οἱ Καρχηδόνιοι, ἢ οἱ Ῥωμαῖοι, δὲν ἤθελαν εὐχαριστηθῇ διὰ τὴν βασιλείαν τῆς Ἰταλίας, καὶ τῆς Σικελίας, ἀλλὰ δίχως ἀμφιβολίαν, ἤθελαν βάλῃ καὶ μακρυνοτέρας

Ἔτ. ἀπὸ Κτίσεως Κόσμυ 3787.

σκο-

σκοπές. Πῶς ὅλοι οἱ Ἕλληνες ἔπρεπε νὰ προσέχωσιν εἰς τὸν κίνδυνον, ὁπού τοὺς ἀπειλοῦσε, καὶ μάλιστα ὁ Φίλιππος. Πῶς αὐτὸς ὁ Βασιλεὺς δὲν ἤθελεν ἔχῃ κανένα φόβον, ἀϊσως αὐτὸς διὰ νὰ κοπιάζῃ διὰ τὸν χαλασμὸν τῶν Ἑλλήνων, καὶ νὰ δικολαίνῃ τὸν ἀφανισμόν τους εἰς τοὺς ἐχθρούς τους, καθὼς ἕως τότε ἔκαμεν, ἤθελε φροντίζῃ διὰ τὰ συμφέροντά τους, ὡσὰν διὰ τὰ ἴδια τὰ ἐδικά του, καὶ νὰ ἀγρυπνᾷ εἰς τὰς διαφοράδσιν τῆς Ἑλλάδος, ὡσὰν νὰ ἦτον τὸ ἰδιόν του Βασίλειον.

Πῶς μὲ τέτοιαν κυβέρνησιν ἤθελε κερδίσῃ τὰν ἀγάπην τῶν Ἑλλήνων, οἱ ὁποῖοι ἤθελαν ἦσαι μὲ αὐτὸν ἀβιάστως συνωμοσίοι εἰς ὅλα του τὰ ἐπιχειρήματα, καὶ ἤθελαν συγχίζῃ μὲ τὰν ἐμπιστοσύνην τους πρὸς αὐτὸν ὅλους τοὺς σκοπούς, ὁπού οἱ ξένοι ἠμποροῦσαν νὰ βάλλου ἐναντίον τοῦ βασιλείου του. Πῶς ἀϊσως, αὐτὸς διὰ νὰ σέχῃ εἰς ἡσυχίαν, ἤθελε νὰ κινηθῇ διὰ νὰ κάμῃ καμίαν μεγάλην ἐπιχείρησιν, ἔφθανε νὰ στρέψῃ ἀπὸ τὸ μέρος τῆς Δύσεως, καὶ νὰ ξανοίξῃ τὰ συμβεβηκότα τῆς μάχης τῆς Ἰταλίας.

Πῶς κάθε φορὰν ὁπού ἔλθῃ εἰς καπάσσιν νὰ πιάσῃ ἐπιτηδείως τὴν πρώτην δικαιολίαν, ὁπού δὲν ἤθελε λείψῃ νὰ μὴ τύχῃ, ἤθελε φανῇ, πῶς κάθε πρᾶγμα τοῦ ἄνοιγε τὸν δρόμον εἰς τὴν Οἰκουμενικὴν Αὐτοκρατορίαν. πῶς ἂν

εἶχε

εἶχε καμίαν διαφορὰν μὲ τοὺς Ἕλληνας, νὰ
ἤθελε τὴν ἀναβάλῃ εἰς ἄλλον καιρόν. πῶς
ἀπαίνω εἰς ὅλα, νὰ ἤθελε προσέχῃ αὐτὸς νὰ
φυλάξῃ εἰς τὸ λόγο του παντοτεινὴν ἐλευθερίαν
εἰς τὸ νὰ κάμῃ εἰρήνην, ἢ νὰ ἔχῃ μάχην μὲ
αὐτοὺς ὅταν θελήσῃ. Πῶς αὖ ἤθελαν ἀφήσῃ
νὰ πέσῃ ἐπάνω εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸ συμφέρον,
ὁποῦ ἀσυλώνετο ἀπὸ τὸ μέρος τῆς Δύσεως, ἔ-
πρεπε νὰ φοβῶνται πολλά, ἐπειδὴ δὲν ἦτον
πλέον εἰς τὴν ἐξουσίαν τους ἢτε νὰ πιάσουν τὰ
ἄρματα, ἢτε νὰ συμφωνήσουν τὴν εἰρήνην,
ἢτε νὰ τελειώσουν τὰ πράγματά τους κατὰ τὴν
γνώμην τους, καὶ κατὰ τὸν ἑαυτόν, ὁποῦ ἤθε-
λαν σχαθῇ ὠφελιμώτερον.

Δὲν δύνατε τινὰς νὰ σχαθῇ πρᾶγμα
συμετώτερον ἀπὸ τοῦτην τὴν ὁμιλίαν, ὁποῦ εἶ-
ναι σᾶν φανερὸν προμήνυμα ἐκείνης, ὁποῦ ἔ-
μελλε νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα, τῆς ὁποίας
οἱ Ῥωμαῖοι θέλουν γενῇ αὐθεντάται παντελέ-
στιοι τὸ ὀγλιγωρότερον. Τοῦτο εἶναι ἡ πρώτη φο-
ρά, ὁποῦ ἄρχισεν ἡ Ἰταλία, καὶ ἡ Ἀφρικὴ
νὰ κυβερνᾷ τῆς Ἑλλάδος τὰ πράγματα. Ὅ-
θεν ἤτε ὁ Φίλιππος, ἤτε ἡ ἄλλαις ἐξουσίαις
τῆς Ἑλλάδος δὲν ἐκυβερνήθησαν πλέον ἐπάνω
εἰς τὴν κατάσασιν τὰ τόπους τους, διὰ νὰ κά-
μουν τὴν μάχην, ἢ τὴν εἰρήνην, ἔστρεψαν
τὸν σκοπόν τους, καὶ τὴν προσοχήν τους εἰς τὴν
Ἰταλίαν. Τὰ ἔθνη τῆς Ἀσίας, καὶ οἱ Νησιῶ-

ται

ται ἔκαμαν δι' αὐτὸς τὸ ἴδιον. Ὅλοι ἐκεῖνοι, ὁπὸ ἔπειτα ἀπ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἔλαβαν αἰτίαν νὰ μὴν εἶναι δίχως ὑποψίαν εἰς τὸν Φίλιππον, ἢ εἰς τὸν Ἄτταλον δὲν ἐσοχά-θηκαν πλέον τὴν βοήθειαν, ἢ τὴν ἀφοσί-ωσιν τὴν Ἀντιόχου, ὅπε τὴν Πτολομαίου· δὲν ἔστρεφαν πλέον πρὸς τὴν Μεσημβρίαν, ἢ πρὸς τὴν ἀνατολήν· ἔπεμπαν Πρέσβεις πῶρα εἰς τὲς Καρχηδονίους, πῶρα εἰς τὲς Ῥωμαί-ους. Ἐπέμποντο περιπλέον ἢ πρὸς τὸν Φί-λιππον ἀπὸ τὲς Ῥωμαίους, ὁπὲ γνωρίζον-τες τὴν τόλμην τότε τὲ Βασιλέως ἐφοβῆν-το, μήπως ἢ ἔλθῃ νὰ αὐξήσῃ τὴν σύγ-χυσίν τους. Τὲτο εἶναι ἐκεῖνο, ὁπὲ ἔχομεν νὰ ἰδῶμεν εἰς τὴν ἑπομένην Ἱστορίαν.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ Δ'.

Ὁ Φίλιππος βεβαιώνει μίαν συμμαχίαν μὲ τὸν Ἀννίβαν. Λαμβάνει ἕνα χαλασμὸν εἰς τὴν Ἀπολλωνίαν ἀπὸ τȣ̃ς Ῥωμαίȣς. Αὐτὸς ἀλλάζει ζωήν· ἀπιςίατȣ, ἀταξίαις τȣ. Κάνει νὰ φαρμακώσȣν τὸν Ἄρατον. Οἱ Αἰτωλοὶ κάνȣν συμμαχίαν μὲ τȣ̀ς Ῥωμαίȣς. Ὁ Ἄτταλος ὁ Βασιλεὺς τῆς Περγάμȣ ἑνώνεται μὲ αὐτȣ̀ς καὶ μὲ τȣ̀ς Λακεδαίμονας. Ὁ Μακανίδας γίνεται Τύραννος τῆς Λακεδαίμονος. Διάφοραις ἐκςρατείαις τȣ̃ Φιλίππȣ, καὶ τȣ̃ Σȣλπικίȣ Πραίτωρος τῶν Ῥωμαίων· εἰς μίαν ἀπ' αὐταῖς ὁ Φιλοποίμην ἀριςεύει.

Ἡ Μάχη τῶν Καρχηδονίων, καὶ τῶν Ῥωμαίων, τῶν δύο δυνατωτέρων λαῶν, ὁπȣ̃ νὰ ἦτον τότε, ἐτράβιζε τὴν προσοχὴν ὅλων τῶν Βασιλέων, καὶ ὅλων τῶν γενῶν τῆς γῆς. Ὁ Φίλιππος ὁ Βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας ἐςοχάζετο νὰ ἔχῃ μέρος, διατὶ οἱ τόποι του δὲν ἐχωρίζοντο ἀπὸ τὴν Ἰταλίαν, παρὰ ἀπὸ τὴν Ἀδριατικὴν θάλασσαν, ὁπȣ̃ τώρα ἡμεῖς λέγομεν κόλπον τῆς Βενετίας. Ὅταν αὐτὸς ἤκȣσεν ἀπὸ τὴν κοινὴν φωνὴν, πῶς ὁ Ἀννίβας ἀπέρασε τὰς Ἄλπεις, ἔλαβεν εὐ-

χα-

χαρίσησιν ἐπ' ἀληθείας νὰ ἰδῇ τὸς Ῥωμαίους, καὶ τὸς Καρχηδονίους νὰ πολεμῶνται ἀναμεταξύτους· ἀλλ' ὅπως ἀβέβαιον τὸ τέλος τῆς μάχης, δὲν ἤξερεν ἀκόμη τί μέρος νὰ πιάσῃ. Τρεῖς ἀκόλουθαις νίκαις, ὁπὲ ἐκέρδησεν ὁ Ἀννίβας δὲν τὸν ἄφησαν πλέον νὰ ἀμφιβάλῃ· ὅθεν τὲ ἔπεμψε Πρέσβεις, οἱ ὁποῖοι δυσυχῶς ἐξέπεσαν εἰς τὰς χεῖρας τῆς Ῥωμαίων, καὶ ἐφέρθησαν εἰς τὸν Πραίτωρα Βαλέριον Λεβῖνον, ὁπὲ τότε ἦτον στρατοπεδευμένος σιμὰ εἰς τὴν Λυκηρίαν. Ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Πρεσβείας (ὠνομάζετο Ξενοφάνης) δίχως νὰ συγχισθῇ ἀπεκρίθη ἐλευθέρως, πῶς ὁ Φίλιππος τὸν ἔπεμψε διὰ νὰ κάμῃ συμμαχίαν, καὶ φιλίαν μὲ τὸν λαὸν τῆς Ῥώμης. Ὁ Λεβῖνος γεμάτος χαρὰν, πῶς εἰς τὴν ἔλειψιν τῆς παλαιῶν συμμάχων, εὗρε Βασιλεὺς τόσον δυνατὸς ἐσοχάθη νὰ κάμῃ συμμαχίαν μὲ τὲς Ῥωμαίους, ἐδεξιώθη φιλανθρώπως τὲς Πρέσβεις, καὶ τὲς ἔδωσε μίαν σωμφοφίαν διὰ νὰ τὲς ὁδηγήσουν. Φθάνοντες δὲ εἰς τὴν πεδιάδα, ἔφυγαν, καὶ ὑπῆγαν εἰς τὸ στρατόπεδον τῦ Ἀννίβα, ὅπου ἔκαμαν μὲ αὐτὸν μίαν συμμαχίαν, τῆς ὁποίας ἦ σωνθήκαις ἦτον. „ Ὅτι ὁ „ βασιλεὺς Φίλιππος νὰ ἤθελε περάσῃ εἰς „ τὴν Ἰταλίαν μὲ μίαν Ἁρμάδαν ἀπὸ διακόσια „ καράβια, καὶ νὰ κυρσεύσῃ ὅλα τὰ παρα- „ θαλάσσια, πῶς νὰ ἤθελε βοηθήσῃ μὲ τὲς „ δυ-

Ἔτ. ἀπὸ Κτίσ. Κόσμου 3788. πρὸ Χεισῦ 216.

„ δυνάμεις τȣ εἰς τὴν γῆν, καὶ εἰς τὴν θά-
„ λασσαν τῶν Καρχηδονίων. Πῶς αὐτοὶ, τε-
„ λειώνοντας ἡ μάχη νὰ ἤθελαν ἀπομείνῃ
„ αὐθένται ὅλης τῆς Ἰταλίας, καὶ τῆς Ῥώμης.
„ πῶς ἔπειτα ἀπὸ τὴν ἀπόκτησιν τῆς Ἰταλί-
„ ας νὰ ἤθελαν ἀπεράσῃ διὰ θαλάσσης εἰς
„ τὴν Ἑλλάδα, καὶ νὰ ἤθελαν κάμῃ τὴν μά-
„ χην μὲ ὅποιον ἤθελεν ἀρέσκῃ τȣ̃ βασιλέως·
„ καὶ πῶς τόσον ἡ χώραις τῆς στερεᾶς, ὡσὰν
„ καὶ τὰ νησία ὁπȣ̃ εἶναι πρὸς τὴν Μακεδο-
„ νίαν, νὰ ἤθελαν ἀπομείνῃ εἰς τὴν κυριό-
„ τητα τȣ̃ Φιλίππȣ, καὶ τῆς βασιλείας τȣ“.
Ὁ Ἀννίβας ἔπεμψε καὶ αὐτὸς Πρέσβεις πρὸς
τὸν Φίλιππον διὰ νὰ λάβȣν ἀπ' αὐτὸν τὴν
βεβαίωσιν τῆς συμφωνίας. Αὐτοὶ ἐμίσευσαν
μὲ ἐκείνȣς τῆς Μακεδονίας. Ἐγὼ ἐσημείω-
σα ἀλλȣ̃, πῶς εἰς τȣ́την τὴν συμφωνίαν, τῆς
ὁποίας ὁ Πολύβιος κάνει ὅλην τὴν περιγρα- Πολύβ.
φὴν, οἱ δύο λαοὶ ἔκαμαν ἐνθύμησες τῶν Θεῶν, βιβλ. ζ'.
ὡσὰν παρόντων εἰς τȣ́την τὴν συμφωνίαν, καὶ φ. 302.
δεχομένων τȣ̀ς ὅρκȣς, ὁπȣ̃ ἐσυντρόφευαν τὴν 507.
τελετήν. Δὲν εὑρίσκονται εἰς τὸν Πολύβιον
πολλὰ πράγματα, ὁπȣ̃ διηγεῖται ὁ Τίτος Λί-
βιος νὰ ἔγιναν εἰς τȣ́την τὴν συμφωνίαν.

Τȣ̀ς Πρέσβεις, ὁπȣ̃ ἐμίσευσαν ὁμȣ̃, τȣ̀ς
ἐπίασαν οἱ Ῥωμαῖοι. Τὸ ψεῦδος τȣ̃ Ξενο-
φάνȣς δὲν ὠφέλησεν ὡσὰν τὴν πρώτην φοράν.
Ἐγνωρίσθησαν οἱ Καρχηδόνιοι ἀπὸ τὸ σχῆμα,

ἀπὸ τὴν ἐνδυμασίαν, καὶ πειρατότερον ἀπὸ τὴν λαλιάν. Τὰς εὑρεθησαν μὲ ἐπιστολὰς τοῦ Ἀννίβα πρὸς τὸν Φίλιππον, καὶ σὰ αὐτίγραφον τῆς συμφωνίας· αὐτὰς τὰς ἐπῆγαν εἰς τὴν Ῥώμην. Εἰς τὴν κατάστασιν, ὁποῦ ἦτον τότε τὰ πράγματα τῆς Ῥώμης, ὁποῦ εἶχε νὰ ἀντισταθῇ τῷ Ἀννίβα (τοῦτο εἶναι ὡσὰν νὰ εἰπῶμεν τὸ ὅλον) ἡ φανέρωσις σὰς νέας ἐχθρᾶς τόσον δυνατᾶς, καθὼς ἦτον ὁ Φίλιππος, ἔπρεπε νὰ τὰς προξενήσῃ ἕνα μέγαν φόβον. Ἀλλὰ βεβαίως εἰς τέτοια συμβαίνατα ἐφαίνετο ἡ μεγαλειότης τῆς Ῥώμης, ἐπειδὴ δίχως νὰ συγχυθῇ ἔλαβεν ὅλα της τὰ μέσα διὰ νὰ κάμῃ τοῦτον τὸν νέον πόλεμον. Ἀκέωνας ὁ Φίλιππος τὸ συμβεβηκὸς τῶν Πρέσβεων, ἔπεμψεν ἄλλους πρὸς τὸν Ἀννίβαν, ὁποῦ ἔλαβαν καλλίτερην τύχην ἀπὸ τὰς πρώτας, καὶ ἤφεραν τὴν συμφωνίαν· ἀλλὰ τοῦτα τὰ συμβεβηκότα ἔκαμαν, ὅτι νὰ μὴ δυνηθῇ τοῦτον τὸν χρόνον νὰ κάμῃ καμίαν ἐπιχείρησιν.

Πολύβ. βιβλ. ε. φ. 439. 447.

Ὁ Φίλιππος δὲν εἶχεν ἄλλον λογισμόν, παρὰ ἐκεῖνον νὰ φέρῃ τὸν πόλεμον εἰς τὴν Ἰταλίαν. Αὐτὸς εἶχε μὲ λόγου του τὸν Δημήτριον τῆς Φάρου, ὁποῦ δὲν ἔπαυε νὰ ἀνάπτῃ εἰς αὐτὸν παύτα πειρατότερον τοῦτην τὴν ἐπιθυμίαν, ὄχι τόσον διὰ τὸν ζῆλον εἰς τὰ πλὴν τοῦτα τοῦ βασιλέως, ὅσον διὰ τὸ μῖσος ἐναντίον τῶν Ῥωμαίων, οἱ ὁποῖοι τὸν εἶχαν γυμνώσῃ ἀπὸ τὰς

τόπους

τόπȣς τȣ, εἰς τȣ̀ς ὁποίȣς ἐςοχάζετο, πῶς δὲν δύναται νὰ μεταςερεωθῇ, παρὰ μὲ τȣ̃το τὸ μέσον. Διὰ τȣ̃το κινȣ́μενος ἀπὸ ταῖς συμβȣλαῖς τȣ̃ Δημητρίȣ, ἔκαμεν αὐτὸς τὴν ἀγάπην μὲ ὅλȣς σχεδὸν τȣ̀ς ἐχθρȣ́ς τȣ, διὰ νὰ προσέχῃ μόνον εἰς τȣ̃τον τὸν πόλεμον, τȣ̃ ὁποίȣ ἡ μέριμνα δὲν τὸν ἄφινεν εἰς ἀνάπαυσιν ȣ̓̃τε ἡμέραν, ȣ̓̃τε νύκτα, τόσον ὁπȣ̃ εἰς ὅλα τȣ τὰ ὀνείρατα δὲν ὡμιλȣ̃σε παρὰ διὰ πολέμȣς κατὰ τῶν Ῥωμαίων, καὶ συχνὰ ἐξύπνα αἰφνιδίως ὅλος ἱδρωμένος, καὶ ὅλος ἔξω ἀπὸ τὸν ἑαυτόν τȣ. Τȣ̃τος ὁ βασιλεὺς, ἀκόμη νέος, ἦτον φυσικὰ γενναῖος, καὶ τολμηρὸς εἰς ὅλαις τȣ ταῖς ἐπιχείρησες. Ἡ εὐτυχισμέναις τȣ ἔκβασες, ἡ ἐλπίδες, ὁπȣ̃ τȣ̃ ἔδιδεν ὁ Δημήτριος, καὶ ἡ ἐνθύμησις τῶν μεγάλων κατορθωμάτων τῶν προγεννητόρων τȣ, ἄναπταν εἰς αὐτὸν μίαν φωτίαν, ὁπȣ̃ κάθε ἡμέραν ἀποκτȣ̃σε νέαις δύναμες.

Ὅσον ἦτον ὁ χειμῶνας ἐςοχάσθη νὰ ἑτοιμάσῃ μίαν ἁρμάδαν, ἀλλ' ὄχι διὰ νὰ κινδυνεύσῃ εἰς μίαν Ναυμαχίαν κατὰ τῶν Ῥωμαίων. Αὐτὸς δὲν ἦτον εἰς κατάςασιν νὰ τὴν ἐπιχειρισθῇ, ἀλλὰ διὰ νὰ μεταφέρῃ μὲ περισσότερην ὀγλιγωράδαν τὰ τάγματά τȣ εἰς τὴν Ἰταλίαν, καὶ διὰ νὰ καταπλήξῃ τȣ̀ς ἐχθρȣ̀ς εἰς καιρὸν, ὁπȣ̃ δὲν τὸν ἀνάμνεσκαν. Ἔκαμε λοιπὸν νὰ κατασκευάσȣν εἰς τȣ̀ς Ἰλλυρίȣς ἑ-

Λίβιος βιβ. κδ'. ἀριθμ. 40.

κατὸν, ἢ ἑκατὸν εἴκοσι πλοῖα, καὶ ἀφ' οὗ ἐγύμνασε μερικὸν καιρὸν τοὺς Μακεδόνας εἰς τὸ νὰ λάμνουν, ἐβάλθη εἰς τὸν δρόμον. Ἐκυρίευσε τὴν χώραν Ὠρίκην κειμένην εἰς τὸ δυσικὸν περιθάλασσον τῆς Ἠπείρου. Ὁ Βαλέριος, ὁποῦ ἐξουσίαζε τὴν ἁρμάδαν, ὤντας εἰς τὴν Βρίνδον, καὶ λαμβάνωντας εἴδησιν, ἐμίσευσεν εὐθὺς μ' ἐκεῖνα τὰ καράβια, ὁποῦ ἦτον ἕτοιμα, καὶ ἐξανάλαβε τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν τὴν Ὠρίκην, ὅπου ὁ Φίλιππος εἶχεν ἀφήσῃ μίαν ἀδύνατον φύλαξιν, καὶ ἔπεμψεν ἕνα στράτευμα εἰς βοήθειαν τῆς Ἀπολλωνίας, τὴν ὁποίαν ὁ Φίλιππος εἶχε πολιορκήσῃ. Ὁ Νέβιος, ἀνδρεῖος καὶ ἔμπειρος στρατηγὸς ἐτούτων τῶν ταγμάτων, ἐμβάζωντας τὰ καράβιά του εἰς τὸ στόμα τοῦ Ἀώου ποταμοῦ, εἰς τὸν ὁποῖον ἔκειτο ἡ Ἀπολλωνία, ἐπίασεν ἕνα στρεβλὸν δρόμον, καὶ διὰ νυκτὸς ἐμπῆκεν εἰς τὴν χώραν δίχως νὰ τὸ καταλάβουν οἱ ἐχθροί. Οἱ Μακεδόνες, νομίζοντες ἑαυτοὺς ἔξω ἀπὸ κάθε κίνδυνον, διατὶ ἡ θάλασσα τοὺς ἐχώριζεν ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς, ἀμέλησαν ὅλαις ταῖς μέριμναις, ὁποῦ εἶναι ἀναγκαίαις εἰς τοὺς πολέμους. Ὁ Νέβιος, ὁποῦ ἐβεβαιώθη διὰ τὴν κατάστασίν τους, εὐγῆκε νυκτὸς ἀπὸ τὴν χώραν δίχως νὰ κάμῃ ταραχὴν, καὶ ἦλθεν εἰς τὸ στρατόπεδον, ὅπου ὅλοι ἐκοιμῶντο. Ἡ φωναῖς ἐκείνων, ὁποῦ πρῶτοι ἐκτυπήθησαν, ἐξύπνισαν τοὺς ἄλ-

λους,

λȣς, καὶ ἐκεῖνοι δὲν ἐφρόντισαν, παρὰ τὴν φυγὴν, καὶ τὴν σωτηρίαν. Ὁ ἴδιος ὁ Βασιλεὺς ἀκόμη μισαποκοιμημένος, καὶ σχεδὸν γυμνὸς μόλις ἐδυνήθη νὰ φθάσῃ εἰς τὰ καράβιά τȣ. Οἱ στρατιῶται τὸν ἠκολȣ́θησαν ὅλοι· τρεῖς χιλιάδες μόνον ἀπ' αὐτȣ̀ς, ἄλλοι ἐσκλαβώθησαν, καὶ ἄλλοι ἐφονεύθησαν. Ὁ Βαλέριος ὁπȣ̃ ἦτον εἰς τὴν Ὠρίκην, λαβὼν τὴν εἴδησιν τȣ́της τῆς ἀνδραγαθίας, ἔπεμψε τὴν ἁρμάδαν τȣ εἰς τὸ στόμα τȣ̃ ποταμȣ̃ διὰ νὰ κλείσῃ τὴν ἔξοδον τȣ̃ Φιλίππȣ. Τȣ̃τος ὁ Βασιλεὺς, βλέπωντας, πῶς δὲν ἦτον τρόπος νὰ εὔγῃ, ἄναψε φωτίαν εἰς τὰ καράβιά τȣ, καὶ ἐστράφη διὰ ξηρᾶς εἰς τὴν Μακεδονίαν, φέρνωντας μὲ λόγȣ τȣ τὰ ἐλεεινὰ περισσεύματα τῶν ταγμάτων τȣ, σχεδὸν ἐξαρμάτωτα, καὶ γυμνά.

Ἦτον καμπόσος καιρὸς, ὁπȣ̃ ὁ Φίλιππος, εἰς τὸν ὁποῖον ἕως τότε ἐφάνηκαν μὲ θαῦμα πολλαῖς ποιότητες ἑνὸς μεγάλȣ Βασιλέως, ἄρχισε νὰ ἀλλάζῃ τρόπον, καὶ ζωήν. Τȣ́τη ἡ ἀλλοίωσις ἀποδίδεται εἰς ταῖς κακαῖς συμβȣλαῖς ἐκείνων, ὁπȣ̃ τὸν ἐπερικύκλωναν, οἱ ὁποῖοι δὲν ἔπαυαν νὰ τὸν ἐπαινȣ̃ν, καὶ νὰ εὐχαριστȣ̃ν ὅλα τȣ τὰ πάθη, λέγοντάς τȣ, πῶς τὸ μεγαλεῖον ἑνὸς Βασιλέως ἐστέκετο εἰς τὸ νὰ κυβερνᾷ μὲ αὐτοκρατορίαν, καὶ εἰς τὸ νὰ κάνῃ νὰ τȣ̃ ὑποτάσσωνται τυφλὰ, καὶ δίχως ἀντίστασιν,

Πλȣ́τ. εἰς τὸν Ἄρατ. φ. 1094. 1052. Πολύβ. βιβλ. ἡ. φ. 518. 519.

καὶ ἀντὶ τῆς γλυκύτητος, τῆς σωφέσεως, καὶ μετριότητος, ὁποῦ αὐτὸς ἕως τότε εἶχε, τὸν εἶδαν νὰ κυβερνᾷ ταῖς χώρας, καὶ τὰς λαὰς, ὄχι μόνον μὲ ὑπερηφανίαν, ἀλλὰ περιπλέον μὲ ἀδικίαν, καὶ μὲ σκληρότητα· καὶ μὴ κινδύνους πλέον, καθὼς προτέρα ἀπὸ τὴν τιμωρίαν, ἀφέθη δίχως χαλινὸν εἰς κάθε λογῆς ἀπώλειαν, καὶ ἀταξίαν. Ἀποτέλεσμα ἦτον ἐπῆτο τῆς κολακείας, τῆς ὁποίας τὸ λεπτὸν φαρμάκι φθείρει κρυφὰ τὰς καλλίτερας βασιλεῖς, καὶ ἀφανίζει ὀλίγωρα, ἢ βραδέως ταῖς καλαῖς ἐλπίδες, ὁποῦ ἔχει εἰς αὐτὰς τὸ ὑπήκοον.

Ἔπρεπον ὅτι ὁ χαλασμὸς, ὁποῦ ἔλαβεν εἰς τὴν Ἀπολλωνίαν, νὰ παρηγορήσῃ τὴν ὑπερηφανίαν τα, καὶ νὰ τὸν κάμῃ εἰς τὸ ἑξῆς ἥμερον. Ἀλλ' ὀξυναντίας αὐτὸς ἐσκληρύνθη, καὶ καθ' εἷς ἐδυνέτο νὰ εἰπῇ, πῶς τοῦτος ὁ Βασιλεὺς, ἠθέλησε νὰ ἐκδικηθῇ ἐπάνω εἰς τὰς ὑπηκόους τα, καὶ ἐπάνω εἰς τὰς συμμάχους τα διὰ τὴν αἰχμαλωσίαν, ὁποῦ ἔλαβεν ἀπὸ τὰς ἐχθρούς τα.

Εἰς ὀλίγον καιρὸν ἔπειτα ἀφ' ὁποῦ ἐνικήθη, ἐρχόμενος εἰς τὴν Πελοπόννησον, ἐκυρσεύσεν ὅλον τὸν τόπον. Ὁ Ἄρατος, ὁποῦ ἦτον γεμάτος καλωσύνην, καὶ τιμὴν, ὁποῦ ἐδυνήθη νὰ ὑποφέρῃ μίαν ἀδικίαν τόσον βδελυρὰν, καὶ ἐπαρακονέθη πολλά. Αὐτὸς εἶχεν ἀρχίσῃ πρὸ

πολ-

πολλȣ̃ νὰ μακραίνῃ κατ' ὀλίγον ὀλίγον ἀπὸ τὴν Αὐλὴν, καὶ ἐςοχάσθη ὠφέλιμον, πῶς πρέπει βεβαίως νὰ τὰ χαλάσῃ μὲ ἕνα Βασιλέα, ὁπȣ̃ δὲν εὐλαβεῖτο πλέον τὸ δημόσιον, ȣ̓τε αὐτὸν τὸν ἴδιον, διότι αὐτὸς ἤξευρε τὴν μοιχείαν τῆς νύμφης τȣ, διὰ τὸ ὁποῖον ἦτον πολλὰ τεθλιμμένος, ἀλλὰ δὲν εἶπε τίποτες τȣ̃ υἱȣ̃ τȣ, τὸν ὁποῖον δὲν ἤθελεν ὠφελήσῃ τίποτες τὸ νὰ ἠξεύρῃ τὴν εὐτροπήν τȣ, ἐπειδὴ καὶ ἦτον ἀδύνατον νὰ ἐκδικηθῇ.

Μὴν ἠμπορῶντας νὰ γένῃ τȣ̃τος ὁ χαλασμὸς δίχως ταραχὴν, ὁ Φίλιππος, ὁ ὁποῖος ἐνόμιζε διὰ ὀλίγον τὰ μεγαλήτερα ἁμαρτήματα, ἀποφάσισε νὰ ἐλευθερωθῇ ἀπὸ ἕνα ὀχληρὸν ἑρμηνευτὴν, τȣ̃ ὁποίȣ καὶ ἡ ἴδια ἀπȣσία ἔλεγχεν ὅλαις τȣ ταῖς ἀταξίαις. Ἡ μεγάλη τιμὴ τȣ̃ Ἀράτȣ, καὶ ἡ εὐλάβεια, ὁπȣ̃ ἀπὸ ὅλȣς ἐπροσφέρνετο εἰς τὴν ἀρετήν τȣ, ἐμπόδισαν τὸν Φίλιππον νὰ ἐκπληρώσῃ φανερὰ τὸν σκοπόν τȣ. Ἐπρόςαξεν ὅμως τὸν Ταυρίωνα, ἕνα ἀπὸ τȣ̀ς ἐμπιςευμένȣς τȣ, νὰ τὸν θανατώσῃ ἀπόντος αὐτȣ̃ μὲ κανέναν τρόπον ἀπόκρυφον. Ὁ Ταυρίων τὸν ἤκȣσε, καὶ κανώντας φιλίαν μὲ τὸν Ἄρατον, τὸν ἐκάλεσεν εἰς ἕνα γεῦμα, ὅπȣ τȣ̃ ἔδωσε τὸ φαρμάκι, ὄχι ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ ὀξέα φαρμάκια, ἀλλ' ἀπὸ ἐκεῖνα, ὁπȣ̃ ἀνάπτȣν εἰς τὸ κορμὶ μίαν ἐλαφρὴν φωτίαν, καὶ ὁπȣ̃ ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὸ

φθείρειν, καὶ ὅπως εἶναι πόσον πρεπωδέστερον θανάσιμα, ὅσον ὀλιγώτερον φαίνονται.

Ὁ Ἄρατος ἐγνώρισε καθαρῶς τὴν αἰτίαν τῆς ἀσθενείας του, ἀλλὰ διατί τίποτες δὲν ἤθελε τὸν ὠφελήσῃ νὰ παραπονεθῇ, τὴν ὑπόφερεν ὑπομονητικά, δίχως νὰ εἰπῇ ὅτε καν σίαλόγον, ὡσὰν νὰ ἤθελεν ἐνοχλῆται ἀπὸ μίαν ὀλίγην καὶ κοινὴν ἀσθένειαν· μίαν μόνον ἡμέραν, πτύωντας αἷμα ἔμπροσθεν εἰς σίαν του φίλον, ὅπου ἔτυχεν εἰς τὸν κοιτῶνά του, βλέπωντας τὸν τὸν φίλον του ἐκσατικόν. „ Ἴδε „ ὦ ἠγαπημένε μου Κεφαλίωνε, εἶπεν, ὁ καρ„ πὸς τῆς φιλίας τοῦ βασιλέως “. Αὐτὸς ποιητοξόπως ἀπέθανεν εἰς τὴν Αἴγιον, ὁπόταν ἦτον διὰ τὴν δεκάτην ἑβδόμην φορὰν Ἀρχισράτηγος.

Οἱ Ἀχαιοὶ ἤθελαν νὰ τὸν θάψουν εἰς τὸν τόπον ὅπου ἀπέθανε, καὶ ἐσυλλογίζοντο νὰ τοῦ ὑψώσουν σίαν μνημεῖον, ὅπου νὰ ὁμοιάζῃ μὲ τὴν δόξαν τῆς ζωῆς του, καὶ μὲ ταῖς δυλδσες, ὅπου τὰς ἔκαμε. Ἀλλ' οἱ πολῖται τῆς Σικυῶνος ἔλαβαν τὸ τὴν τιμὴν διὰ τὴν χώραν τους, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐγεννήθη ὁ Ἄρατος, καὶ μεταβαλόντες τὴν θλῖψιν τους εἰς χαρὰν, στεφανωμένοι μὲ ἄνθη, καὶ ἀσροφορεμένοι ὑπῆγαν εἰς τὴν Αἴγιον διὰ νὰ πάρουν τὸ κορμί, καὶ τὸ ἤφεραν μὲ μεγαλοπρέπειαν εἰς τὴν Σικυῶνα, χορδόντες, καὶ ψαγυδῶντες εἰς τι-

μήν

μήν τȣ ὕμνȣς, καὶ ψαλμȣ́ς. Ἐδιάλεξαν τὸν ὑψηλότερον τόπον, ὅπȣ τὸν ἔθαψαν ὡσὰν θεμελιωτὴν, καὶ ἐλευθερωτὴν τῆς χώρας τȣς, καὶ ἐκεῖνος ὁ τόπος ὠνομάσθη ἔπειτα Ἀράτιος. Εἰς τὸν καιρὸν τȣ̃ Πλȣτάρχȣ, ἤγȣν σχεδὸν τριακοσίȣς χρόνȣς ὕστερα, τȣ̃ ἐπρόσφερναν ἀκόμη θυσίαις ἔνδοξαις κάθε χρόνον, τὴν πρώτην, εἰς τὴν ἡμέραν ὁπȣ̃ ἐλευθέρωσε τὴν χώραν ἀπὸ τὸν ζυγὸν τῆς τυραννίδος, καὶ τȣ́τη ἡ θυσία ὠνομάζετο Σωτηρία· καὶ τὴν ἄλλην, εἰς τὴν ἡμέραν, ὁπȣ̃ ἐγεννήθη. Εἰς τὸν καιρὸν τῆς θυσίας οἱ χοροὶ τῶν Μȣσικῶν ἔψαλλαν μὲ τὴν λύραν ψαλμȣ́ς, καὶ ὁ Διδάσκαλος τῶν χορῶν, εἰς τὴν κεφαλὴν ἑνὸς τάγματος παιδίων ἀρσενικῶν, καὶ θηλυκῶν, ἔκανε μίαν προπομπὴν κύκλῳ εἰς τὸ θυσιαστήριον. Ἡ Γερȣσία στεφανωμένη μὲ ἄνθη ἠκολȣ́θει τȣ́την τὴν προπομπὴν μὲ πολλȣ́ς ἄλλȣς πολίτας.

Δὲν δυνάται τινὰς νὰ ἀρνηθῇ, πῶς ὁ Ἄρατος νὰ μὴν ἐστάθη ἕνας ἀπὸ τȣ̀ς μεγαλήτερȣς ἀνθρώπȣς τȣ̃ καιρȣ̃ τȣ. Αὐτὸς ἠμπορεῖ νὰ λογισθῇ εἰς κάποιον τρόπον ὡσὰν θεμελιωτὴς τῆς Ἀριστοκρατίας τῶν Ἀχαιῶν, αὐτὸς βέβαια τῆς ἔδωσε τὸ εἶδος, καὶ τὴν λάμψιν, ὁπȣ̃ αὐτὴ ἔπειτα πολὺν καιρὸν ἐφύλαξε, καὶ ὁπȣ̃ δι' αὐτȣ̃ ἐκαταστήθη μία ἀπὸ ταῖς δυνατώτεραις δυναστείαις τῆς Ἑλλάδος. Αὐτὸς

ὅμως

ὅμως ἔκαμεν ἕνα μεγάλον σφάλμα κράζωντας εἰς βοήθειαν τούτης τῆς πολιτείας τοὺς Βασιλεῖς τῶν Μακεδόνων, ὁποῦ ἐκατεστάθησαν αὐθένται, καὶ Τύραννοι· καὶ εἰς τοῦτο, καθὼς εἴδαμεν, τὸν ἐπαρακίνησεν ἡ ζηλοτυπία ἐναντίον τοῦ Κλεομένους Βασιλέως τῆς Λακεδαίμονος.

Αὐτὸς ἐπαιδεύθη μὲ τὸν τρόπον, ὁποῦ ἔκαμεν ὁ Φίλιππος. Ὁ υἱός του ὁ Ἄρατος ἔλαβε μίαν τύχην πλέον ἀξιοδάκρυτον. Διότι τοῦτος ὁ Βασιλεὺς γενόμενος καταπολλὰ δυσσεβὴς, λέγει ὁ Πλούταρχος, καὶ πάσχωντας νὰ ἑνώσῃ τὴν ὕβριν μὲ τὴν σκληρότητα, ἐνήργησε κατ' αὐτοῦ, ὄχι φαρμάκια θανάσιμα, ἀλλ' ἐκεῖνα, ὁποῦ κάνουν τὸν ἄνθρωπον νὰ χάσῃ τὸ λογικὸν, καὶ ὁποῦ προξενοῦν τὴν παραφροσύνην, καὶ μὲ τοῦτο τὸ μέσον τὸν ἔκαμε νὰ κάμῃ πράγματα ἀνάξια, καὶ τρομερὰ, ὁποῦ ἤθελαν τὸν ἀτιμάσουν τελείως, ἂν ἤθελαν ἦσται θεληματικὰ, καὶ ἂν ἤθελαν γίνωνται μὲ νοῦν ὑγιῆ, εἰς τρόπον ὁποῦ, ἀγκαλὰ καὶ ἦτον ἀκόμη νέος, καὶ εἰς τὸ ἄνθος τῆς ἡλικίας του, ὁ θάνατος ἤθελε λογισθῇ δι' αὐτὸν ὄχι ὡσὰν μία δυστυχία, ἀλλ' ὡσὰν ἡ ἰατρεία, καὶ τὸ τέλος τῶν ταλαιπωριῶν του.

Πολύβ. βιβλ. ἡ. φ. 519. 521. Εἰς ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἐστράτευσεν ὁ Φίλιππος κατὰ τῶν Ἰλλυρίων, ὅπου ἔλαβε μίαν εὐτυχισμένην ἔκβασιν. Αὐτὸς ἀπὸ πολὺν καιρὸν

ρὸν ἐπεθύμα νὰ κυριεύσῃ τὴν χώραν τῆς Ἰσσȣ̃, ἀλλ' ἀπηλπίζετο πῶς δὲν ἐδυνέτο νὰ πάρῃ τὸ Καστέλλιον, ὁπȣ̃ ἐλογίζετο διὰ ἀκαταμάχητον· τόσον ἦτον εἰς καλὴν τοποθεσίαν, καὶ διαφέντευσιν. Μὴ δυνάμενος νὰ ἐπιτύχῃ μὲ τὴν βίαν, ἐμεταχειρίσθη τὴν τέχνην. Μία μικρὴ κοιλὰς ἐχώριζε τὴν χώραν ἀπὸ τὸ Καστέλλιον, αὐτὸς εἰς ἐκεῖνο τὸ διάστημα ἐξανοίξεν ἕνα τόπον σκεπασμένον ἀπὸ δένδρα, καὶ πολλὰ ἁρμόδιον διὰ μίαν ἔνεδραν. Νυκτὸς ἔβαλεν ἐκεῖ τὰ καλλίτερά τȣ τάγματα. Τὴν ἀκόλȣθον ἡμέραν ἐκτύπησε τὴν χώραν ἀπὸ ἕνα ἄλλο μέρος. Οἱ κάτοικοι, ὁπȣ̃ ἦτον ἕνας μεγάλος ἀριθμὸς ἐδιαφεντεύθησαν γενναίως, καὶ καμπόσον καιρὸν ἡ νίκη ἐστάθη ὁμοία ἀπὸ τὸ ἕνα, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος· εὐγῆκαν τέλος πάντων μὲ μίαν μεγάλην ἀγριότητα, καὶ ἐδίωξαν ἀνδρείως τȣ̀ς πολιορκητάς. Οἱ φύλακες τȣ̃ Καστελλίȣ, βλέποντας, πῶς ὁ Φίλιππος ἐσήμανε τὴν ἀναχώρησιν, ἐστοχάσθησαν βέβαιον τὸν χαλασμόν τȣ, καὶ θέλοντας νὰ λάβȣν μερτικὸν ἀπὸ τὰ κȣ́ρση, εὐγῆκε τὸ περισσότερον μέρος, καὶ ἑνώθη μὲ τȣ̀ς πολίτας. Ὡς τόσον ἐκεῖνοι, ὁπȣ̃ ἦτον εἰς τὴν ἔνεδραν, ἐκτύπησαν τὸ Καστέλλιον, καὶ τὸ ἐπῆραν δίχως πολλὴν ἀντίστασιν. Δίδοντες εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν ἕνα σημεῖον, μὲ τὸ ὁποῖον ἔλαβαν εἴδησιν ἐκεῖνοι, ὁπȣ̃ ἔφευγαν, οἱ ὁποῖοι στρέ-

ψαν-

φαντες τὸ πρόσωπον, ἐκινήγησαν τὰς κατοίκους ἕως εἰς τὴν χώραν, ὅπου ὀλίγας ἡμέρας ἔπειτα ἐπαρεδόθη.

Ἔτη ἀπὸ Κτίσεως Κόσμου 3793. Πρὸ Χριστοῦ 211. Λίβ. βιβλ. κς'. κεφ. μ. κδ'. κς'.

Ὁ Βαλέριος Λαβῖνος ὡς Πραίτωρ, ἦγεν Ἔπαρχος, ὑπῆγεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ εἰς τὴν Μακεδονίαν. Αὐτὸς ἐγνώρισε πόσον ἀναγκαῖον πρᾶγμα ἤθελε ἦτον, διὰ νὰ ὀλιγοστύσῃ ταῖς δύναμες τοῦ Φιλίππου, νὰ τοῦ πάρῃ μερικὰς ἀπὸ τοὺς συμμάχους του. Οἱ Αἰτωλοὶ ἦτον οἱ δυνατώτεροι ἀπ' ὅλους. Αὐτὸς ἄρχισε μὲ ταῖς ἀπόκρυφαίς του συνομιλίαις νὰ κερδαίνῃ τὰς γνώμας τῶν ἐξαιρέτων τοῦ γένους, καὶ ἀφ' ὅ τοὺς εἶλκυσεν ὑπῆγεν εἰς τὸν γενικὸν σωάξιν. Ἐκεῖ, ἀφ' ὅ ἐφανέρωσε τὴν δυτυχισμένην κατάστασιν, ὅπου τότε διείσκοντο τὰ πράγματα τῆς Ῥώμης, καὶ τὴν ἄλωσιν τῆς Συρακούσης εἰς τὴν Σικελίαν, καὶ τῆς Καπύης εἰς τὴν Ἰταλίαν, ὕφωσε τὴν γενναιότητα, καὶ τὴν πίστιν τῶν Ῥωμαίων πρὸς τοὺς Συμμάχους των. Ἐπρόθεσε, πῶς ὁ Φίλιππος, καὶ οἱ Μακεδόνες ἦτον διὰ τοὺς Αἰτωλοὺς γείτονες ξόμεροι, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἔπρεπε νὰ φοβῶνται τὸ ὅλον. Πῶς ἡ Ῥώμη ἐταπείνωσε πολλὰ τὴν ὑπερηφανίαν τους, καὶ πῶς αὐτὴ ἤξιζεν ὄχι μόνον νὰ τοὺς κάμῃ νὰ ἐπιστρέψουν εἰς τοὺς Αἰτωλοὺς ταῖς χώραις, ὅπου τοὺς ἔπιραν, ἀλλὰ περιπλέον νὰ φοβῶνται καὶ διὰ τὸν τόπον τους. Πῶς ὅσον διὰ τοὺς Ἀκαρνᾶνας, ὅπου ἐχωρί-

σθη-

θησαν ἀπὸ τὸ σῶμα, καὶ συντροφίαν τῶν Αἰτωλῶν, αὐτὴ ἤθελε τȣ̀ς κάμῃ νὰ μεταστραφȣ̃ν μὲ ταῖς ἰδίαις συνθήκαις, ὁπȣ̃ τȣ̀ς ἐδιώρισαν ὅταν τȣ̀ς ἐδέχθησαν, ἢ μάλιστα ἤθελε τȣ̀ς ὑποτάξῃ εἰς αὐτȣ̀ς παντελῶς.

Ὁ Σκώπας, ὁπȣ̃ τότε εἶχε τὸν πρῶτον τόπον εἰς τȣ̀ς Αἰτωλȣ̀ς, καὶ ὁ Δορύμαχος, ὁπȣ̃ ἦτον εἰς καλὴν ὑπόληψιν σιμὰ εἰς ὅλȣς τȣ̀ς πολίτας, ἐβοήθησαν δυνατὰ τὴν ὁμιλίαν, καὶ τὰ τασσίματα τȣ̃ Πραίτωρος, καὶ ὕψωσαν πολλὰ τὸ μεγαλεῖον, καὶ τὴν δύναμιν τῆς Ῥώμης. Ἐκεῖνο δὲ ὁπȣ̃ τȣ̀ς ἐκίνησε περισσότερον, ἦτον ἡ ἐλπίδα νὰ γένȣν αὐθένται τῆς Ἀκαρνανίας. Ἐσυμφωνήθη λοιπὸν ἡ συμμαχία μὲ τȣ̀ς Ῥωμαίȣς, καὶ Αἰτωλȣ́ς. Ἀφήθη εἰς τȣ̀ς Ἐλησίȣς, εἰς τȣ̀ς Λακεδαίμονας, εἰς τὸν Ἄτταλον Βασιλέα τῆς Περγάμȣ, καὶ εἰς τὸν Πλευράτον Βασιλέα τῆς Θρᾴκης, καὶ Σκιρδίληδον βασιλέα τῆς Ἰλλυρίας, ἡ ἐλευθερία νὰ ἔμπȣν ἂν θελήσȣν εἰς τὴν συμμαχίαν μὲ ταῖς ἴδιαις συνθήκαις, ᾗ ὁποίαις ἦτον· „ Ὅτι „ οἱ Αἰτωλοὶ νὰ κάμȣν τὸ γλιγωρότερον μά„ χην μὲ τὸν Φίλιππον. Ὅτι οἱ Ῥωμαῖοι „ νὰ τȣ̀ς δώσȣν εἰκοσιπέντε κάτεργα. Ὅτι „ ᾗ χώραις ὁπȣ̃ ἤθελαν παρθῇ ἀπὸ τὴν „ Αἰτωλίαν ἕως εἰς τȣ̀ς Κορφȣ̀ς, νὰ μνέσ„ κȣν εἰς τὴν ἐξȣσίαν τῶν Αἰτωλῶν, καὶ ὅ„ λα τὰ κȣ́ρση, καὶ ὅλοι οἱ σκλάβοι εἰς τȣ̀ς

„ Ῥω-

» Ῥωμαίους. Ὅτι οἱ Ῥωμαῖοι νὰ παστχίσωσιν
» νὰ καταστήσωσι τοὺς Αἰτωλοὺς αὐθεντὰς τῆς
» Ἀκαρνανίας. Ὅτι οἱ Αἰτωλοὶ νὰ μὴν ἠμ-
» πορῶσι νὰ κάμωσιν ἀγάπην μὲ τὸν Φίλιππον,
» ἂν τοῦτος ὁ Βασιλεὺς δὲν ἤθελεν ὑποσχεθῇ
» νὰ ἀποκαταστήσῃ τὰ πράγματα τὰ ἀπὸ τοὺς τόπους
» τῶν Ῥωμαίων, καὶ ἀπ' ἐκείνους τῶν συμμά-
» χων τους· ἔτι οἱ Ῥωμαῖοι μὲ τὸν Φίλιπ-
» πον, παρὰ μὲ τὴν ἰδίαν συνθήκην". Ἄρ-
χησαν οὕτως οἱ πόλεμοι. Ἐπῆραν τὰ Φιλίπ-
που μεσογαῖς χώραις· καὶ ἔπειτα ὁ Λεβῖνος ὑ-
πῆγεν εἰς τοὺς Κορφοὺς, βέβαιος, πῶς ὁ Βα-
σιλεὺς ἤθελ' ἔχῃ μεγάλην σύνοιαν; καὶ πολ-
λοὶ ἐχθροὶ, διὰ νὰ διαφυντόλθῃ ἀπ' αὐ-
τοὺς, καὶ πῶς δὲν ἤθελε σοχάζεται πλέον τὴν
Ἰταλίαν, καὶ τὸν Ἀννίβαν.

Ὁ Φίλιππος ἦτον εἰς τὰς κατοικίας τοῦ χει-
μῶνος εἰς τὴν Πέλλαν, ὅταν ἔλαβε τὴν εἴ-
δησιν τῆς συμφωνίας τῶν Αἰτωλῶν. Διὰ νὰ
ἠμπορέσῃ νὰ ὑπάγῃ τὸ γλιγωρότερον ἐναντίον
τους, ἐδιάταξε τὰ πράγματα τῆς Μακεδονίας,
καὶ ἐφρόντισε νὰ τὴν βάλῃ εἰς ἀσφάλειαν ἀ-
πὸ ταῖς ἐνόχλησες τῶν γειτόνων. Ὁ Σκώ-
πας ἑτοιμάζεται ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος νὰ φέρῃ
τὸν πόλεμον ἐναντίον εἰς τοὺς Ἀκαρνᾶνας, οἱ
ὁποῖοι βλέποντες, πῶς δὲν ἦτον ἱκανοὶ νὰ
ἐναντιωθοῦν εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν εἰς δύο γένη
τόσον δυνατά, καθὼς ἦτον οἱ Αἰτωλοὶ, καὶ

οἱ

οἱ Ῥωμαῖοι, ἐπίασαν μ' ὅλον τȣ̃το τὰ ἅρματα περισσότερον ἀπὸ ἀπελπισίαν, παρὰ ἀπὸ θάῤῥος, ἀποφασισμένοι νὰ πȣλήσȣν ἀκριβὰ τὴν ζωήν τȣς. Πέμψαντες δὲ εἰς τὴν Ἤπειρον, ὁπȣ̃ ἦτον πλησιωτάτη, ταῖς γυναῖκές τȣς, τὰ παιδία τȣς, ϗ τȣ̀ς γέροντας, ὁπȣ̃ ἀπερνȣ̃σαν τȣ̀ς ἑξῆντα χρόνȣς, ὅλοι ἐκεῖνοι, ὁπȣ̃ ἦσαν ἀπὸ τȣ̀ς δεκαπέντε ἕως εἰς τȣ̀ς ἑξῆντα χρόνȣς, ὑπόσχονται μὲ ὅρκον νὰ μὴ ςραφȣ̃ν ἀπὸ τὸν πόλεμον, παρὰ νικηταὶ, ἐκφωνȣ̃ντες ἐναντίον τȣ̃ ἑαυτȣ̃τȣς ταῖς ξομερώτεραις κατάραις, ἂν λείψȣν ἀπὸ τὸν ὅρκοντȣς, ϗ παρακαλȣ̃ντες τȣ̀ς Ἠπειρώτας, νὰ σφαλίσȣν εἰς ἕνα ϗ τὸν αὐτὸν τάφον ἐκείνȣς, ὁπȣ̃ ἤθελαν ἀποθάνῃ εἰς τȣ̃τον τὸν πόλεμον, μὲ τȣ́την τὴν ἐπιγραφήν. Ὧ ΔΕ ΚΕΙ'ΤΟΝΤΑΙ ΟΙ' Ἀ'ΚΑΡΝΑ̃ΝΕΣ, Ο'ΠΟΥ̃ Ἀ'ΠΕ'ΘΑΝΑΝ ΜΑΧΟ'ΜΕΝΟΙ ΔΙΑ' ΤΗΝ' ΠΑΤΡΙ'ΔΑ ΤΟΥΣ, Ε'ΝΑΝΤΙ'ΟΝ ΤΗ̃Σ ΔΥΝΑΣΤΕΙ'ΑΣ, ΚΑΙ' Ἀ'ΔΙΚΙ'ΑΣ ΤΩ̃Ν ΑΙ'ΤΩΛΩ̃Ν. Μισεύȣν ἐκείνην τὴν ἰδίαν ςιγμὴν γεμάτοι ἀπὸ θάρσος, ϗ πηγαίνȣν εἰς ἀπάντησιν τȣ̃ ἐχθρῶν ἕως εἰς τὰ σύνορα τȣ̃ τόπȣτȣς. Μία τέτοια ἀπόφασις ἐκατάπληξε τȣ̀ς Αἰτωλȣ́ς. Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ἤκȣσαν, πῶς ϗ ὁ Φίλιππος ἐκίνησε διὰ νὰ ἔλθῃ εἰς βοήθειαν τȣ̃ συμμάχων τȣ. Ἔκο-

ψαν

ψαν τὸν δρόμον τȣς, κ̀ ἐςράφησαν, κ̀ ὁ Φίλιππος ἔκαμε τὸ ἴδιον.

Ἐμπαίνωντας ἡ Ἄνοιξις ὁ Λεβῖνος ἐπολιώρκησε τὴν Ἀντικύραν *, ὁπȣ̃ ὀλίγον ἔπειτα παρεδόθη. Αὐτὸς ἄφησεν εἰς τȣ̀ς Αἰτωλȣ̀ς τὴν χώραν, κ̀ ἐκράτησε διὰ λόγȣτȣ τὰ κȣ́ρση μόνον. Ἔλαβεν ἔπειτα εἴδησιν, πῶς ἐκλέχθη Ὕπατος, κ̀ πῶς ὁ Πόπλιος Σȣλπίκιος ἤρχετο διὰ νὰ λάβῃ τὸν τόπον τȣ.

* Χώρα τῆς Ἀχαΐας εἰς τὴν Φωκίδα.

Πολύβ. βιβλ. θ'. φύλ. 561. 571.

Εἰς τὴν συμφωνίαν ἀναμέσον Ῥωμαίων κ̀ Αἰτωλῶν, ἐπροκαλέσθησαν νὰ ἔμπȣν πολλὰ ἄλλα γένη, κ̀ πολλοὶ Βασιλεῖς. Ὁ Ἄτταλος, κ̀ ὁ Σκιρδίληδος, ὠφελήθησαν ἀπὸ τȣ̃το τὸ κάλεσμα. Οἱ Αἰτωλοὶ ἐκατάπεισαν τȣ̀ς Λακεδαίμονας νὰ κάμȣν τὸ αὐτό. Κλεινίας ὁ Πρέσβις τȣς ἐπαράςησε ςαθερὰ εἰς τȣ̀ς Λακεδαίμονας ὅλα τὰ κακὰ, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐκαπονοῦντο οἱ Βασιλεῖς τῆς Μακεδονίας· τὸν σκοπὸν, ὁπȣ̃ ἔλαβαν πάντα, κ̀ ὁπȣ̃ ὁμοίως εἶχον νὰ συκώσȣν τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἑλλάδος· κ̀ μάλιςα τὴν ἱερόσυλον ἀσέβειαν τȣ̃ Φιλίππȣ ὁπȣ̃ ἐκȣ́ρσευσεν ἕνα Ναὸν εἰς τὰ Θερμὰ, κ̀ ὁμȣ̃ τὴν μεγάλην ἀπιςίαν, κ̀ τὴν σκληροκαρδίαν, ὁπȣ̃ ἔδειξεν εἰς τȣ̀ς Μεσσηνίȣς. Ἐπρόσθεσε, πῶς δὲν ἔπρεπε νὰ φοβȣ̃νται ἀπὸ τὸ μέρος τῶν Ἀχαιῶν, οἱ ὁποῖοι, ἔπειτα ἀπὸ ὅλȣς τȣς τȣ̀ς χαϊμȣ̀ς εἰς τὸν ὕςερον πόλε-

λεμον, ἤθελαν ἦσαι πολλὰ δίτυχισμένοι νὰ δωυηθῶν μόνον νὰ διαφεντεύσεν τὸν τόπον τως. Πῶς ὅσον διὰ τὸν Φίλιππον, ὅταν ἤθελεν ἰδῆ τὲς Αἰτωλὲς νὰ τὸν κτυπήσεν διὰ ξηρᾶς, τὲς Ρ'ωμαίυς, κὴ τὸν Ἄτταλον διὰ θαλάσης, αὐτὸς δὲν ἤθελε φροντίσῃ νὰ φέρῃ τὰ ἅρματά τε εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ὁ πρέσβις ἐπελείωσε παρακαλῶντας τὲς Λακεδαίμονας, ὅτι νὰ ἤθελαν ςαθῆ ςαθεροὶ εἰς τὴν συμμαχίαν, ὁπῦ εἶχαν κάμῃ μὲ τὴν Αἰτωλίαν, ἢ κἂν νὰ ἤθελαν εἶναι ἀδιάφοροι.

Ὁ Λυκίσκος Πρέσβις τῦ Ἀκαρνάνων ὠμίλησεν ἔπειτα ἀπ' αὐτὸν, κὴ ἐδείχθη πρὸς χάριν τῦ Μακεδόνων. Ἔδειξε ταῖς χάριτες, ὁπῦ ὁ Φίλιππος, κὴ ἔπειτα ἀπ' αὐτὸν ὁ Ἀλέξανδρος εἶχαν κάμῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα πολεμῶντας, κὴ χαλῶντες τὲς Πέρσας, ὁπῦ ἦτον οἱ παλαιότεροι, κὴ σκληρότεροί τως ἐχθροί. Τὲς ἐνθύμησε τὴν γλυκύτητα, τὴν ἐπιείκειαν, ὁπῦ ὁ Ἀντίγονος εἶχε δείξῃ εἰς αὐτὲς, ὅταν ἔγινεν αὐθεντης τῆς Σπάρτης. Ὡμίλησε διὰ τὴν ἀτιμίαν, κὴ τὸν κίνδυνον ὁπῦ ἦτον, ἂν ἤθελαν ἔμβῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα οἱ βάρβαροι, αὐτὸς ἔτζι ἐκραζε τὲς Ρ'ωμαίυς. Εἶπε, πῶς ἡ σύνεσις τῦ Λακεδαιμόνων ἔπρεπε νὰ προβλέψῃ ἀπὸ μακρὰν τὴν ζάλλω, ὁπῦ ἄρχιζε νὰ γίνεται εἰς τὴν Δύσιν, κὴ ὁπῦ δίχως ἀμφιβολίαν γλίγωρα ἤθελε πέσῃ, πρῶτον

ἐπάνω εἰς τὴν Μακεδονίαν, καὶ ἔπειτα ἐπάνω εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα, τῆς ὁποίας ἤθελε προξενήσῃ τὸν ὄλεθρον. „ Καὶ διὰ τί τάχα, τοὺς „ εἶπε, οἱ πρόγονοίσας ἔρριψαν εἰς ἕνα πη„ γάδι ἐκεῖνον, ὁποῦ ἀπ' ὄνομα τοῦ Ξέρξου ἤρ„ χετο νὰ τοὺς παρακινήσῃ νὰ ὑποταχθοῦν, „ καὶ νὰ ἑνωθοῦν μὲ ἐκεῖνον τὸν Βασιλέα; Διὰ „ ποίαν αἰτίαν ὁ Λεονίδας Βασιλεύς σας μὲ „ τοὺς Τριακοσίους του Λακεδαίμονας ὑπῆγεν εἰς „ ἀπάντησιν τοῦ θανάτου, παρὰ διὰ νὰ δια„ φεντεύσῃ τὴν κοινὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἑλλά„ δος; Καὶ τῶρα καταπείθεσθε νὰ τὴν ἀφή„ σετε εἰς ἄλλους Βαρβάρους τόσον περισσότε„ ρον Τρομεροὺς, ὅσον περισσότερον μετρίους; „ Πῶς οἱ Αἰτωλοὶ ἂς ἀτιμασθοῦν, ἂν θέλουν, „ μὲ τέτοιαν ἄτιμον παράβασιν. Αὐτὴ πρέ„ πει εἰς αὐτοὺς, ὁποῦ δὲν καταλαμβάνουν τί „ πρᾶγμα εἶναι ἡ δόξα, καὶ ὁποῦ ἄλλο δὲν „ φροντίζουν, παρὰ ἕνα βδελυρὸν συμφέρον. „ Ἀλλ' ἐσεῖς Λακεδαίμονες, ὀνομαζόμενοι „ διαφεντευταὶ τῆς ἐλευθερίας, καὶ τῆς τιμῆς „ τῆς Ἑλλάδος, διαφεντεύσατε ἕως τέλους „ μίαν τόσον ἔνδοξον ἐπωνυμίαν".

Ἡ Ἱστορία τοῦ Πολυβίου, εἰς τὴν ὁποίαν φαίνονται τούταις ἡ δύο ὁμιλίαις, δὲν φανερώνει τὴν ἔκβασιν. Ἡ ἀκολούθησις ὅμως τῆς Ἱστορίας δείχνει, πῶς ἡ Λακεδαίμων ἑνώθη μὲ τοὺς Αἰτωλοὺς, καὶ ἐμπῆκαν εἰς τὴν κοινὴν

συμ-

συμφωνίαν. Αὐτὴ ἦτον τότε μερισμένη εἰς δύο μέρη, τῶν ὁποίων ἡ λογομαχίαις, ἐπειδὴ καὶ μετεστάπησαν εἰς φανεραῖς δυναστείαις, ἔκαναν μεγάλαις σύγχυσες εἰς τὴν χώραν. Τὸ ἕνα μέρος ἐδιαφέντευε θερμῶς τὰ τέλη τȣ̃ Φιλίππȣ, τὸ ἄλλο φανερὰ ἐδείχνετο ἐναντίον τȣ. Ἐδῶ ὑπερίσχυσεν ὁ Μακανίδας, καὶ ὠφελȣ́μενος ἀπὸ ταῖς σύγχυσες, ὁπȣ̃ τότε ἐτάραττον τὴν Ἀριστοκρατίαν, ἔγινεν Αὐθέντης, καὶ Τύραννος.

Ἐλθόντων δὲ μὲ τὴν ἁρμάδαντȣς τȣ̃ τε Πȣπλίȣ Σȣλπικίȣ, καὶ τȣ̃ Βασιλέως Ἀττάλȣ εἰς βοήθειαν τῶν Αἰτωλῶν, τȣ̃τοι ἔλαβαν μεγάλαις ἐλπίδες, καὶ εἰς τὸ ἐναντίον μέρος ἐχύθη ὁ τρόμος, καὶ τὸ περισσότερον, ὁπȣ̃ ὁ Μακανίδας ὁ Τύραννος τῆς Σπάρτης ἄρχισε νὰ πολεμῇ τȣ̀ς τόπȣς τῶν Ἀχαιῶν, πρὸς τȣ̀ς ὁποίȣς ἐπλησίαζεν. Οἱ Ἀχαιοὶ, καὶ οἱ Σύμμαχοί τȣς πέμπȣν εὐθὺς Πρέσβεις πρὸς τὸν Φίλιππον, παρακαλȣ̃ντές τον νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα διὰ νὰ τȣ̀ς βοηθήσῃ. Αὐτὸς δὲν ἄργησεν ȣ̓δὲ ποσῶς. Οἱ Αἰτωλοὶ ὑποκάτω εἰς τὴν ὁδηγίαν τȣ̃ Πυρρία, ὁπȣ̃ ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἐκλέχθη Στρατηγός τȣς, ὁμȣ̃ μὲ τὸν Βασιλέα Ἄτταλον ὑπῆγαν νὰ τὸν συναπαντήσȣν ἕως εἰς τὴν Λάμιαν *. Ὁ Πυρρίας εἶχε μὲ λόγȣτȣ τὰ τάγματα, ὁπȣ̃ τȣ̃ ἐπέμφθησαν ἀπὸ τὸν Ἄτταλον, καὶ ἀπὸ τὸν

Ἔτ. ἀπὸ Κτίσεως Κόσμου 3796. Πρὸ Χριστȣ̃ 208. Λίβυος. βιβ. κζ'. Ἀριθ. κθ'. λγ'. Πολύβ. βιβλ. ι. φ. 612.

* Χώραν τῆς Θεσσαλίας εἰς τὴν Φθηοτίδα.

Σουλπίκιον. Δύο φοραῖς τοὺς ἐκτύπησεν ὁ Φίλιππος, καὶ οἱ Αἰτωλοὶ ἐστενεύθησαν νὰ ἀποκλεισθοῦν μέσα εἰς τὰ τείχη τῆς Λαμίας, καὶ ὁ Φίλιππος μὲ τὸ στράτευμά του ἐτραβίχθη εἰς τὴν Φάλαρον *.

* Χώραν ὁμοίως τῆς Θεσσαλίας.

Ἐκεῖ δὲ καθημένου, ἦλθαν πρέσβεις ἀπ' ὄνομα Πτολεμαίου Βασιλέως τῆς Αἰγύπτου, τῶν Ῥοδίων, τῶν Ἀθηνῶν, καὶ τῶν κατοίκων τῆς Χίου· οἱ ὁποῖοι εἶχον προσταγὴν νὰ κάμουν ὅτι δυνηθοῦν διὰ νὰ βεβαιώσουν μίαν σταθερὰν εἰρήνην ἀναμέσον εἰς τὸν Φίλιππον, καὶ εἰς τοὺς Αἰτωλούς. Ὄχι πῶς τὴν ἐπιθυμοῦσαν δι' αἰτίαν τῶν Αἰτωλῶν, ἀλλὰ διατὶ ἔβλεπαν μὲ μεγάλην τους ἀθυμίαν τὸν Φίλιππον νὰ ἐμβαίνῃ τόσον ἐσωτερικῶς εἰς τὰ πράγματα τῆς Ἑλλάδος, τὸ ὁποῖον ἐδύνετο νὰ τὸν καταστήσῃ δυνατώτερον ἀπ' ἐκεῖνο, ὁποῦ ἐζητοῦσαν τὰ τέλητους. Διότι τὰ ἀποκτήματά του ἐπάνω εἰς τοὺς Ἀχαιοὺς, καὶ εἰς τοὺς συμμάχους των τοῦ εὐκόλαιναν τὸν ἐξόπον νὰ γενῇ Αὐθέντης ὅλης τῆς Ἑλλάδος, τὸ ὁποῖον πάντα ἐφαντάσθηκαν οἱ Προγενέστεροί του, καὶ περιπλέον τοῦ ἄνοιγαν μίαν εἴσοδον εἰς ταῖς χώραις, ὁποῦ ἐκυρίευεν ὁ Πτολεμαῖος ἔξω ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον. Ὁ Φίλιππος ἀνέβαλε τὴν ἀπόφασιν ἐπάνω εἰς τὴν εἰρήνην, εἰς τὴν σιμωτινὴν σύναξιν τῶν Ἀχαιῶν, καὶ ὡς τόσον ἐσυμφώνησε μὲ τοὺς Αἰτωλοὺς μίαν ἀνακωχὴν

τριαν-

τριάντα ἡμέραις. Ἐρχόμενοι εἰς τὴν σύναξιν, οἱ Αἰτωλοὶ μὲ ταῖς ἄδικαίς τȣς πρότασες ἀσύκωσαν κάθε ἐλπίδα συμφωνίας. Θυμωθεὶς ȣ̃ν ὁ Φίλιππος, πῶς οἱ νικημένοι ἤθελαν νὰ τȣ̃ δώσȣν νόμον, ἐφανέρωσε, πῶς ὁ ἐρχομός τȣ εἰς τὴν σύναξιν, ἦτον διὰ νὰ κάμῃ τȣ̀ς συμμάχȣς τȣ νὰ καταλάβȣν, πῶς αὐτὸς ἐπεθύμει ἀληθινὰ τὴν εἰρήνην, καὶ πῶς μόνοι οἱ Αἰτωλοὶ ἐναντιώνονταν. Αὐτὸς ἐμίσευσεν ἀπ' ἐκεῖ, ἀφίνωντας τῶν Ἀχαιῶν τέσσαρας χιλιάδας ἀνδρῶν, καὶ ὑπῆγεν εἰς τὸ Ἄργος, ὅπȣ ἔμελλον νὰ γενȣ̃ν οἱ Νέμαιοι Ἀγῶνες, τῶν ὁποίων εἶχεν εὐχαρίστησιν νὰ αὐξήσῃ τὴν ἑορτὴν μὲν τὴν παρȣσίαν τȣ.

Ἐν τῷ μεταξὺ ὁπȣ̃ αὐτὸς ἐφρόντιζε διὰ τὴν τελετὴν τȣ́των τῶν ἀγώνων, ὁ Σȣλπίκιος μισεύωντας ἀπὸ τὴν Ναύπακτον, καὶ ἀράζωντας ἀνάμεσα εἰς τὴν Σικυῶνα, καὶ Κόρινθον, εὐγῆκε, καὶ ἐκȣ́ρσευσεν ὅλον τὸν κάμπον. Λαβὼν τὴν εἴδησιν ὁ Φίλιππος ἄφησε τȣ̀ς ἀγῶνας, καὶ ὑπῆγεν εὐθὺς ἐναντίον εἰς τȣ̀ς ἐχθρȣ̀ς, καὶ εὑρίσκωντάς τȣς φορτωμένȣς ἀπὸ τὰ κȣ́ρση, τȣ̀ς ἐκυνήγησεν ἕως εἰς τὰ καράβιά τȣς. Ἔπειτα στραφεὶς εἰς τȣ̀ς ἀγῶνας, τὸν ἐδέχθηκαν μὲ κρότȣς καὶ εὐφημίας, τόσον ὁπȣ̃ βάνωντας κάτω τὸ διάδημά τȣ, καὶ τὴν Βασιλικὴν προφύραν, ὡμοιώνετο, καὶ ἀνταμώνετο μὲ ὅλȣς τȣ̀ς θεατάς· θεωρία πολ-

λὰ εὐχάριστος εἰς ταῖς ἐλεύθεραις χώραις. Ἀλλ' ὅσον οἱ ἁπλοῖτε, καὶ πολιτικοὶ τρόποι ἔδωσαν αἰτίαν νὰ ἀγαπηθῇ ἀπ' ὅλους, ἄλλο τόσον ἡ ἀμέτρηταίς τε ἀσέλγειαις τὸν ἐκατάστησαν τὸ ὀγλιγωρότερον μισητόν. Νυκτὸς ἐπήγαινεν εἰς τὰ σπήτια ὡς ἕνας ποταπὸς ἄνθρωπος, καὶ ἔκαμνε κάθε λογῆς ἀσωτίαν. Οἱ Πατέρες, καὶ ἡ Μητέρες δὲν ἐδύνοντο νὰ τοῦ ἀντισταθοῦν, διὰ τὸν κίνδυνον τῆς ζωῆς των.

Ὀλίγαις ἡμέραις ἔπειτα ἀπὸ τὴν πανήγυριν τῶν ἀγώνων, ὁ Φίλιππος μὲ τοὺς Ἀχαιοὺς, ὁποῦ εἶχαν διὰ Ἀρχιστράτηγον τὸν Κυκλειάδην, διαβαίνωντας τὸν ποταμὸν τῆς Λαρίσσης, πηγαίνει εἰς τὴν Ἑλίδα, ὁποῦ εἶχε λάβῃ μίαν φυλακὴν Αἰτωλῶν. Τὴν πρώτην ἡμέραν ἐκούρσευσε τοὺς πλησίον· ἐσίμωσεν ἔπειτα εἰς τὴν χώραν, καὶ ἔκαμε νὰ ὑπάγουν μερικὰ τάγματα τοῦ ἱππικοῦ ἕως εἰς ταῖς πόρταις, διὰ νὰ δώσῃ αἰτίαν τῶν Αἰτωλῶν νὰ εὔγουν ἔξω· καὶ βέβαια αὐτοὶ ἐνγῆκαν· ἀλλ' ὁ Φίλιππος ἀπόμεινε πολλὰ ἐκστατικὸς βλέπωντας εἰς αὐτοὺς Ῥωμαϊκὰ τάγματα, διότι μισεύωντας ὁ Σουλπίκιος ἀπὸ τὴν Ναύπακτον μὲ δεκαπέντε κάτεργα, καὶ εὐγάζωντας εἰς τὴν γῆν τέσσαρας χιλιάδας ἀνθρώπους, ἐμπῆκε διὰ νυκτὸς εἰς τὴν Ἑλίδα. Ἄγριος ἐστάθη ὁ πόλεμος. Ὁ Δημοφάντης, Στρατηγὸς τοῦ ἱππικοῦ τῶν Ἑλισίων, ξανοίγωντας τὸν

Πλούταρχ. εἰς τὸν Φίλοπ. φ. 360.

Φιλο-

Φιλοποίμενα, ὁπȣ̃ ἐξȣσίαζε τὸ ἱππικὸν τῶν Ἀχαιῶν, εὐγῆκεν ἔξω ἀπὸ ταῖς τάξες, καὶ ἔδραμεν ὁρμητικὰ ἐναντίον τȣ. Τȣ̃τος τὸν ἀνάμεινεν ἀκίνητος, καὶ προφθάνωντας τὸν ἔρρίψε μὲ μίαν κονταρίαν. Πέφτωντας ὁ Δημοφάντης, τὸ ἱππικόν τȣ ἐπίασε τὴν φυγήν. Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ἡ πεζȣ̃ρα τῶν Ἐλισίων εἶχε τὸ προτέρημα. Ὁ Βασιλεὺς βλέπωντας, πῶς οἱ ἐδικοί τȣ ἄρχιζαν νὰ κλίνȣν, κεντρίζει τὸ ἄλογόν τȣ εἰς τὴν μέσην τῆς Ῥωμαϊκῆς πεζȣ́ρας· τὸ ἄλογον πληγωθὲν ἀπὸ ἕνα βέλος, τὸν ῥίπτει εἰς τὴν γῆν· τότες ὁ πόλεμος ἀγρίευσε καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη. οἱ Ῥωμαῖοι ἔπαχον διὰ νὰ πάρȣν τὸν Φίλιππον, οἱ Μακεδόνες διὰ νὰ τὸν φυλάξȣν. Ὁ Βασιλεὺς ἔδειξεν εἰς τȣ̃το τὸ συμβεβηκὸς τὴν γενναιότητά τȣ, πολεμῶντας πολὺν καιρὸν πεζὸς εἰς τὴν μέσην τȣ̃ ἱππικȣ̃. Ἐπάνω εἰς τȣ̃το ἔγινε μία μεγάλη φθορὰ, ἠλευθερώθη τέλος πάντων ἀπὸ τȣ̀ς ἐδικȣ́ς τȣ, καὶ καβαλικεύωντας ἕνα ἄλλο ἄλογον, ἐτραβίχθη, καὶ ὑπῆγε καὶ ἐστρατοπέδευσε πέντε μίλια μακρὰν ἀπ' ἐκεῖ, καὶ τὴν ἀκόλȣθον ἡμέραν, κτυπῶντας ἕνα Κασέλλιον, ὅπȣ ἐδιαφυλάχθη ἕνα μεγάλον πλῆθος ἐγχωρίων μὲ ὅλα τȣς τὰ κοπάδια, ἔκαμε τέσσαρας χιλιάδας σκλάβȣς, πέρνωντας, καὶ εἴκοσι χιλιάδας ζώων· κέρδος, ὁπȣ̃ ἐδύνετο νὰ τὸν παρηγορήσῃ

διὰ τῶν ὕβριν, ὅπου ἔλαβον εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἐκείνων τὴν σιγμὴν ἔλαβον εἴδησιν, πῶς οἱ Βάρβαροι ἔκαμαν μίαν καταδρομὴν εἰς τὴν Μακεδονίαν. Αὐτὸς μισθώνει δύο διὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς διαφυτόσιν τοῦ τόπου του, ἀφήνωντας τῶν συμμάχων δύο χιλιάδας πενηκοσίους ἀνθρώπους ἀπὸ τὸ στράτευμά του. Ὁ Σωλπίκιος ὑπῆγεν εἰς τὴν Αἴγιναν μὲ τὴν Ἁρμάδαν του, ὅπου ἐνώθη μὲ τὸν Βασιλέα Ἄτταλον, καὶ ἀπέρασε τὸν χειμῶνα. Ὀλίγον καιρὸν ἔπειτα οἱ Ἀχαιοὶ ἔκαμαν σύναπόλεμον μὲ τοὺς Αἰτωλοὺς, καὶ Ἐλισσὸς σιμὰ εἰς τὴν Μεσσήνην, εἰς τὸν ὁποῖον ἐνίκησαν.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ Ε'.

Ἀναξοφὼ, καὶ Ἀρετὴ τοῦ Φιλοποίμενος.

Ὁ Φιλοποίμην, διὰ τὸν ὁποῖον ἔχομεν ἔπειτα πολλὰ νὰ εἰπῶμεν, ἦτον ἀπὸ τὴν Μεγαλόπολιν, χώραν τῆς Ἀρκαδίας εἰς τὴν Πελοπόννησον. Αὐτὸς ἔλαβε μίαν ἀείσιλω ἀναξοφὼ ὑπὸ Καασσάνδρου τοῦ Μαντινέως, ὁ ὁποῖος, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Παξοῦ του, διὰ ἀνταμοιβὴν τῶν μεγάλων χαρίτων, ὁποῦ ἔλαβεν ἀπ' αὐτὸν, ἐσάθη εἰς τὸν ἀνήλικον υἱόν του Ἐπίτροπος καὶ Κυβερνήτης.

Μετὰ τὴν νηπιώδη του ἡλικίαν ἐδόθη εἰς τὰς

τὰς χεῖρας τῦ Ἐκδήμυ, κὴ τῦ Δημοφάνυς, πολιτῶν τῆς Μεγαλοπόλεως, ὁπῦ ἐσάθησαν εἰς τὸ σχολεῖον τῦ Ἀρκεσιλάυ θεμελιωτῦ τῆς νέας Ἀκαδημίας. Τὸ τέλος τῆς Φιλοσοφίας ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἦτον, νὰ καθοδηγῇ τὺς ἀνθρώπυς εἰς τὴν δέλδισιν τῆς παιδίδος τυς, κὴ νὰ τὺς διδάσκῃ μὲ τὰ ἐπιτήδεια τῆς τὼ κυβέρνησιν τῆς Ἀριστοκρατίας κὴ τὴν μεταχείρησιν τῶν μεγάλων πραγμάτων. Τέτι εἶναι ἡ πολύτιμος ὠφέλεια, ὁπῦ οἱ δύο Φιλόσοφοι ἐπάχισαν διὰ τὸν Φιλοποίμενα, διὰ τὸν ὁποῖον ὁμιλῶμεν, πάντες τὸν νὰ χρηματίσῃ ἡ κοινὴ δύτυχία τῆς Ἑλλάδος. Καθὼς ἡ Μητέρες ἀγαποῦν περισσότερον τὰ ὕστερά τυς παιδία, ὁπῦ ἐγέννησαν εἰς μίαν γηραλαίαν ἡλικίαν, ἔτζι ἡ Ἑλλὰς, ἐπειδὴ κὴ ἐγέννησε τὸν Φιλοποίμενα εἰς τὸ γῆράς της, κὴ ἔπειτα ἀπὸ ὅλυς της τὺς μεγάλυς ἀνθρώπυς, τὸν ἠγάπησε πολλὰ, κὴ ἐδείχθη φιλότιμος εἰς τὸ νὰ μεγαλύνῃ τὴν δύναμίν τυ κατὰ τὸ μέζον, ὁπῦ ἔβλεπε νὰ αὐξάνῃ ἡ τιμή της. Ὠνομάθη ὁ ὕστερος Ἕλλυνας, καθὼς ἔπειτα ὁ Βρῦτος, ὁ ὕστερος Ῥωμαῖος, διὰ νὰ δείξυν, πῶς ἡ Ἑλλὰς ἔπειτα ἀπὸ τὸν Φιλοποίμενα, δὲν ἐγέννησε κανέναν ἄλλον μέγαν ἄνθρωπον.

Λαμβάνωντας τὸν Ἐπαμεινόνδαν διὰ κανόνα, ἐμιμήθη θαυμασίως τὴν σύνεσιν ἐκείνυ εἰς τὸ νὰ διαπέσῃ τὰ δέοντα γενέσθαι, κὴ τῶ

τὴν τόλμην εἰς τὸ νὰ τὰ ἐκπληρώνῃ, καὶ τὴν τελείαν τοῦ ἀφιλαργυρίαν· ἀλλὰ δὲν ἐδυνήθη νὰ μιμηθῇ ποτὲ τὴν γλυκύτητα ἐκείνου, τὴν ὑπομονήν, καὶ τὴν μετριότητα εἰς ταῖς διαφοραῖς, ὁποῦ γεννῶνται τὰ λάχιστον εἰς τὴν κυβέρνησιν μιᾶς πολιτείας. Ἕνα κάποιον πνεῦμα λογομαχίας, ἀποτέλεσμα τῆ βιαίᾳ καὶ ὁρμητικῆ χαρακτῆρός του, τὸν ἐκαπάσαινεν ἱκανώτερον εἰς ταῖς πολεμικαῖς ἀρεταῖς, παρὰ εἰς ταῖς πολιτικαῖς.

Ἐκ νεαρᾶς του ἡλικίας δὲν ἠγάπα, παρὰ τὰς πολεμικάς, καὶ δὲν ἐπαίδαζε μὲ διαχειρίσεις τινάς, παρὰ εἰς ταῖς γυμνασίαις, ὁποῦ ἠμποροῦσαν νὰ τὸν κάμουν ἄξιον τούτου τοῦ ἐπαγγέλματος. Ὅθεν ἐγυμνάζετο νὰ πολεμῇ, νὰ καβαλικεύῃ εἰς τὸ ἄλογον, νὰ ῥίπτῃ τὴν σαΐταν. καὶ διατὶ ἐφαίνετο πολλὰ ἐπιτήδειος διὰ τὸ πάλαιμα, νεθετήμενος ἀπὸ κάποιους τοῦ φίλους διὰ νὰ ἀσχοληθῇ, τοὺς ἠρώτησεν αὐτούτη ἡ γύμνασις τῶν Ἀθλητῶν ἦτον ἱκανὴ νὰ κάμῃ σῶα καλὸν Σρατιώτου; Λυποὶ δὲν ἐδυνήθησαν νὰ μὴ τοῦ ἀποκριθοῦν, πῶς τῶν Ἀθλητῶν ἡ ζωὴ τοὺς ἐσήνδυε νὰ φυλάττων μίαν μεγάλην δίαιταν, νὰ ζώγων δηλαδὴ καὶ νὰ κοιμοῦνται πάντοτε εἰς τὸν ἴδιον καὶ διωρισμένον καιρὸν, διὰ νὰ φυλάττων τὴν ὑγείαντας· πῶς ἐτούτων ἡ ζωὴ ἦτον πολλὰ διαφορετικὴ ἀπ' ἐκείνου τῶν στρατιωτῶν, ὁποῦ συχνα

στενεύονται νὰ ὑποφέρȣν τὴν πεῖναν, καὶ τὴν δίψαν, τὴν ψύχραν, καὶ τὴν καῦσιν, καὶ ὁπȣ̃ δὲν ἔχουν πάντοτε διωρισμένον τὸν καιρὸν τȣ̃ φαγητȣ̃ καὶ τȣ̃ ὕπνȣ. Ταῦτα ἀκȣ́σας ἔλαβεν ἕνα μέγα μῖσος διὰ ταῖς ἀθλητικαῖς γύμνασες, κρίνωντάς ταις ἀνωφελεῖς διὰ τὸ κοινὸν καλὸν, καὶ διὰ τὴν δόξαν τῆς πατρίδος τȣ.

Ἀφ' ȣ̃ εὐγῆκεν ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν Κηβερνητῶν, καὶ Διδασκάλων τȣ, συνηριθμήθη εἰς τὰ τάγματα, ὁπȣ̃ ἡ πατρίς τȣ ἡ Μεγαλόπολις ἔπεμπε διὰ νὰ κατατρέξȣν τὴν Λακωνίαν, διὰ νὰ κȣρσεύσȣν καὶ νὰ ἁρπάξȣν κοπάδια, καὶ σκλάβȣς. Καὶ εἰς ὅλαις τȣ́ταις ταῖς καταδρομαῖς, ἐστάθη πάντα ὁ πρῶτος νὰ προβαίνῃ, καὶ ὁ ὕστερος νὰ γυρίζῃ.

Ὅταν δὲν ἦτον εἰς ἐκστρατείαν, ἐξωδίαζε τὸν καιρόν τȣ εἰς τὸ νὰ γίνεται ἀνδρεῖος, καὶ ἐλαφρὸς, ἢ μὲ τὴν γύμνασιν τȣ̃ κυνηγίȣ, ἢ δȣλεύωντας τὴν γῆν, διότι δύο μίλια μακρὰν ἀπὸ τὴν πόλιν εἶχεν ἕνα χωρίον, ὅπȣ συχνὰ ἐπήγαινεν ἔπειτα ἀπὸ τὸ γεῦμα, καὶ ἀπὸ τὸν δεῖπνον. Τὴν νύκτα ἁπλώνετο ἐπάνω εἰς ἕνα σκληρὸν ἀχυρόστρωμα ὡσὰν ἕνας ἀπὸ τȣ̀ς σκλάβȣς τȣ, καὶ τοιȣτοτρόπως ἀπέρνα ὅλην τὴν νύκτα. Τὴν αὐγὴν εἰς τὰ ξημερώματα ἐπήγαινε μὲ τȣ̀ς γεωργȣ́ς τȣ νὰ δȣλεύῃ τὰ ἀμπέλια, ἢ νὰ ὀργώνῃ τὴν γῆν. ἔπειτα

πειτα ἐγύρισε εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἐσυναναστρέφετο μὲ τοὺς φίλους του, καὶ ἐπρόσεχεν εἰς τὰ Κεμπέρια διὰ τὰς κοινὰς ὑποθέσεις.

Ὅλον τὸ κέρδος, ὁπού ἔκαμεν εἰς τὸν πόλεμον, τὸ ἐξώδιαζεν ἢ εἰς ἄλογα, καὶ εἰς ἅρματα, ἢ εἰς τὴν ἀγοράν ἐκείνων τῶν πολιτῶν, ὁπού ἐσκλαβώθησαν. Ἐδοκίμαζε νὰ αὐξήσῃ τὰ εἰσοδήματά του, προσέχοντας εἰς τὰς ἀγυιάς του, ὁπού εἶναι τὸ δικαιότερον ἀπ' ὅλα τὰ κέρδη, ἐπειδὴ καὶ δὲν εἶναι ἄλλο πρεπωδέστερον εἰς ἕνα καλὸν, καὶ τιμημένον ἄνθρωπον, παρὰ τὸ νὰ κυβερνᾶται ἀπὸ τὰ ἐδικά του, καὶ νὰ μὴ πειράζῃ τῶν ἄλλων.

Ἐγὼ παρακαλῶ τὸν ἀναγινώσκοντα, ὅτι διὰ νὰ κρίνῃ ὀρθῶς ἐκεῖνο, ὁπού ἐδῶ λέγω διὰ τὸν Φιλοποίμενα, νὰ διαβῇ μὲ τὸν νοῦν εἰς τοὺς ἀπερασμένους αἰῶνας, διὰ τοὺς ὁποίους ὁμιλῶ, καὶ νὰ στοχασθῇ πῶς ὅλα τὰ καλῶς διαπεπαγμένα γένη, οἱ Ἑβραῖοι, οἱ Πέρσαι, οἱ Ἕλληνες, οἱ Ῥωμαῖοι, ἐτιμῶσαν τὴν δύναμιν τῆς γῆς, καὶ τὸ ἐργόχειρον. Καθ' ἕνας ἠξεύρει, πῶς οἱ Ῥωμαῖοι ἀφ' ὁπού ἀπόκτησαν εὔδοξους νίκας, καὶ ἐκατέβησαν ἀπὸ τὸ Θεμβρυτικὸν Ἀμάξι στεφανωμένοι μὲ δάφναις, ἐγράφησαν δύο εἰς τὰ χωρία τους, ἀπὸ τὰ ὁποῖα τοὺς ἔπιαναν διὰ νὰ τοὺς βάλουν ἀρχηγοὺς τῶν στρατευμάτων, καὶ ἐγεωργοῦσαν μὲ ἐκεῖνα τὰ ἴδια χέρια, ὁπού ἐνίκησαν τοὺς ἐχθρούς.

θρές. Ἀλλ' οἱ παρόντες καιροὶ λογιάζυν τὴν γεωργικὴν σᾶς ἄτιμον γύμνασμα· ἐπειδὴ κὴ ἡ ξυφή, φθείρωντας τὰ ἤθημας, ἐδιάστρεφε κὴ τὸν νουῦμας. Αὐτὴ μᾶς καίει νὰ νομίζωμεν σύδοξον, ἐκεῖνο ὁπῦ δὲν εἶναι τέτοιον, κὴ ὲξ ἐναντίας ἀτιδανὸν, ἐκεῖνο ὁπῦ ἀληθινὰ εἶναι μέγα κὴ τίμιον.

Ὁ Φιλοποιμὴν ἤκυε μὲ δὶχαρίσησιν ταῖς ὁμιλίαις τῦ Φιλοσόφυ, κὴ ἀνεγίνωσκε μὲ ἡδονὴν τὰ συγγράμματά τυς, ὄχι ὅλυς ἀδιαφόρως, ἀλλὰ μόνον ἐκείνυς, ὁπῦ ἠμποροῦσαν νὰ τὸν βοηθήσυν διὰ νὰ προκόψῃ εἰς τὴν ἀρετήν. Ἀπ' ὅλαις ταῖς μεγάλαις ἰδέαις τῦ Ὁμήρυ δὲν ἐζήτει, παρὰ ἐκείναις, ὁπῦ δύνανται νὰ ὲξυπνίσυν τὴν γενναιότητα. Ἀνεγίνωσκε προσέτι ἐπιμελῶς τὰ συγγράμματα τῦ Εὐαγγέλυ, ὁπῦ λέγονται Τακτικὰ, ἤγυν τέχνη τῦ νὰ βάλῃ τινὰς εἰς τάξιν τὰ τάγματα εἰς τὸν πόλεμον, κὴ τὰς Ἰσοδίας τῦ Μεγάλυ Ἀλεξάνδρυ. Διότι ἐσοχάζετο, πῶς ἔπρεπε νὰ συμφωνῶν πάντοτε τὰ λόγια μὲ τὰ ἔργα. Ὀλίγον ἐτίμα ἐκείνας τὰς Ἰσοδίας, ὁπῦ δὲν ἔχυν ἄλλο τέλος παρὰ νὰ δὶχαρισήσυν μίαν ματαίαν περιέργειαν, κὴ μίαν πρόσκαιρον ἡδονήν.

Ἀφ' ὗ ἀνεγίνωσκεν εἰς βιβλία τὰς κανόνας τῆς στρατιωτικῆς ἐπιστήμης, ἔκαμνε κὴ τὴν γύμνασιν εἰς κάμπον ἀνοικτόν· κὴ ἐκεῖ ἐσοχάζετο

ζετο τὴν θέσιν τῶν ὑψηλῶν τόπων, καὶ τῶν χαμηλῶν, ὅλας τὰς ἀνωμαλίας τῆς γῆς, ὅλα τὰ διαφορετικὰ εἴδη, καὶ σχήματα, ὁποῦ ἡ πολεμικαῖς στάσες ἔχουν χρέος νὰ κάμνουν διὰ τὰ αὐλάκια, διὰ τὰ ποτάμια, διὰ τὰ στενὰ περάματα, ὁποῦ ταῖς στενεύουν νὰ συμμαζώνωνται, ἢ νὰ ἁπλώνωνται, καὶ ἀφ' οὗ ἔκαμνε μὲ τὸν ἑαυτόν του πολλοὺς συλλογισμοὺς, ἐσυνωμιλοῦσεν ἔπειτα μὲ ἐκείνους ὁποῦ τὸν ἐσυντρόφευαν.

Αὐτὸς ἦτον εἰς τὸν τριακοστὸν χρόνον τῆς ἡλικίας του, ὅταν Κλεομένης ὁ Βασιλεὺς τῆς Σπάρτης ἐκτύπησε τὴν Μεγαλόπολιν. Ἡμεῖς εἴδαμεν τὴν γενναιότητα, καὶ τὴν μεγαλοψυχίαν, ὁποῦ αὐτὸς ἔδειξε τότε. Αὐτὸς δὲν ἠρίστισεν ὀλιγώτερον, ἕνα μῆνα ἔπειτα εἰς τῆς Σελλασίας τὸν πόλεμον, εἰς τὸν ὁποῖον ὁ Ἀντίγονος ἀπόκτησε μίαν ἔνδοξον νίκην κατὰ τοῦ αὐτοῦ Κλεομένους. Ὁ Ἀντίγονος παρακινηθεὶς ἀπὸ μίαν τόσον λαμπρὰν ἀρετὴν, τῆς ὁποίας αὐτὸς ὁ ἴδιος ἐστάθη θεατὴς, τοῦ ἔκαμε πολλὰ ὠφέλιμα προβλήματα διὰ νὰ τὸν λάβῃ εἰς τὴν δούλευσίν του. Αὐτὸς τὰ ἀπέρριψε καὶ διὰ τὴν ἀγάπην ὁποῦ εἶχεν εἰς τὴν Πατρίδα του, καὶ τὸ περισσότερον διατὶ ᾐσθάνετο μίαν φυσικὴν ἀντίστασιν εἰς τὴν ζωὴν τῆς Αὐλῆς, ὁποῦ θέλει ἄμετραις ὑποταγαῖς, καὶ διατὶ εἶναι ἀδύνατον ἐκεῖ νὰ φυλάξῃ τινὰς τὴν

ἐλευ-

ἐλευθερίαν τυ. Μὴ θέλωντας δὲ νὰ σέκεται ὀκνηρός, κὴ δίχως μέριμναν, ὑπῆγεν εἰς τὴν Κρήτλιν ὅπυ ἦτον ὁ πόλεμος, διὰ νὰ μάθῃ ἀκόμη καλίτερα τλιὰ τέχνλιν τῦ ἁρματῶν. Ἡ Κρήτη ἐσάθη δι' αὐτὴν ἕνα ἔξοχον σχολεῖον, διατὶ Ἰύρεν ἐκεῖ ἀνθρώπυς πολεμισὰς ἐμπειροπάτας εἰς κάθε λογῆς πόλεμον, κὴ συνειθισμένας εἰς μίαν σκληροπάτλιν γύμνασιν.

Ἀφ' ὄ ἐθέλθσεν ἐκεῖ καμπόσον καιρὸν, ἐγράφη εἰς τὲς Ἀχαιὲς μὲ τόσον μεγάλον ὄνομα, ὅπυ μόλις ἔφθασε, τὸν ἔκαμαν Ξεπηγὸν τῦ ἱππικῦ. Αὐτὸς ἄρχησε νὰ ὀξεπάζῃ τλιὰ κατάσασιν τῦ παγμάτων τυ, εἰς τὰ ὁποῖα δὲν ἤρε καμίαν τάξιν, μήτε καμίαν γύμνασιν. Δὲν ἐδωκήθη νὰ ὑπομείνῃ τέτοιαν ἀπαιδθσίαν, ἀλλ' ὑπῆγεν ἀπὸ χώραν εἰς χώραν νεθετῶντας τὲς νέυς, δίδωντάς τυς θάρρος μὲ ὑποχέσεις βραβείων, κὴ μεπαχειριζόμενος κὴ καμίαν φορὰν τλιὰ σκληρότητα, κὴ ταῖς παίθσεις, ὅταν ἤθελσε πνεύματα αὐτοπότακτα. Καὶ γυμνάζωντάς τυς εἰς τὰ τῦ πολέμυ συχνάκις, εἰς ὀλίγον καιρὸν τὲς ἐκαμάσησεν ὅλες τόσον ἐπιδέξιες, γενναίες, προθύμες, κὴ δίκινήτες, ὅπυ ἤθελε πισεύσῃ τινὰς, πῶς ὅλον τῦτο τὸ ἱππικὸν νὰ ἦτον ἕνα μόνον κὴ τὸ αὐτὸ σῶμα, ὅπυ ἐκινεῖτο μὲ μίαν ἐλευθέραν κὴ θελληματικλιὰ κίνησιν.

Εἰς τὸν πόλεμον, ὅπυ ἔγινε σιμὰ εἰς τὴν

Ἐλί-

Ἐλίδα, ὅπου εἶναι ὁ ὕστερος ὅπου ὠμιλήσαμεν, καὶ ὅπου αὐτὸς ἐξουσίαζε τὸ ἱππικὸν, ἔλαβε μίαν μεγάλην τιμήν· καὶ καθ' ἕνας ὡμολόγησε, πῶς αὐτὸς δὲν ἦτον οὔτε ἀνώτερος ἀπὸ κανέναν στρατιώτην ὅσον εἰς τὸν κόπον, οὔτε κατώτερος ἀπὸ τοὺς γεροντότερους στρατιώτας εἰς τὴν φρόνησιν, καὶ εἰς τὴν σύνεσιν, καὶ πῶς ἦτον ὁμοίως ἱκανὸς νὰ πολεμῇ, καὶ νὰ ἐξουσιάζῃ.

Εἶναι ἀληθινὸν, πῶς ὁ Ἄρατος ἐσάθη ὁ πρῶτος, ὅπου ὕψωσε τὴν Ἀριστοκρατίαν τῶν Ἀχαιῶν εἰς τοῦτον τὸν ὑψηλὸν βαθμὸν τῆς δόξης, καὶ τῆς δυνάμεως, ὅπου αὐτὴ ἔφθασε. Προπότερα ἀπ' αὐτὸν ἦτον ἀδύναμοι, καὶ ἄδοξοι, διατὶ ἦτον διαχωρισμένοι, καὶ κάθε χώρα ἐφρόντιζε διὰ λόγους της, καὶ διὰ τὰ ἴδιά της τέλη. Ὁ Ἄρατος τοὺς ἐξύπνισεν ἐνωνωπάς τους, καὶ δένωνωπάς τους ὅλους ὁμοῦ. Ὁ σκοπός του ἦτον νὰ κάμῃ ἀπ' ὅλην τὴν Πελοπόννησον ἕνα μόνον σῶμα, καὶ μίαν μόνην ἐξουσίαν, ὅπου διὰ ταύτην τὴν ἕνωσιν νὰ εἶναι ἀνίκητον. Αὐτὸς δὲν ἠμπόρεσε νὰ τελειώσῃ τὸν σκοπόν του διὰ τοὺς δεσμοὺς τῆς φιλίας, ὅπου ἔκαμε μὲ τοὺς ξένους Βασιλεῖς, εἰς τοὺς ὁποίους ἀπόμεινεν ὑποτεταγμένη ἡ πολιτεία του. Ἀλλ' ἀφ' ὅπου ἄρχισεν ὁ Φιλοποίμην νὰ λάβῃ εἰς τὰς χεῖρας τὴν κυβέρνησιν, ὄντας μέγας ἄνθρωπος τὸ πολέμου, καὶ κυνώντας νὰ κλίνῃ ἡ νίκη ἀπὸ

τὸ

τὸ μέρος τȣ εἰς ὅλȣς τȣ̀ς πρώτȣς τȣ πολέμȣς, ἀνεζωπύρησε τὴν γενναιότητα τῶν Ἀχαιῶν, καὶ φέρωντάς τȣς εἰς κατάςασιν νὰ ἀντιςαθοῦν ἀφ' ἑαυτȣ̃ τȣς τῶν ἐχθρῶν τȣς, τȣ̀ς ἔκαμε νὰ ἀποσείσουν τὸν ζυγὸν τῶν ξένων δυνάμεων.

Ἐδιώρθωσε πολλὰ εἰς τὰ τάγματα τῶν Ἀχαιῶν, καὶ ἀλλοίωσε τὴν τάξιν τȣ̃ πολέμου τȣς, καὶ τὴν ἁρματωσίαν τȣς, ὁπȣ̃ ἦτον πολλὰ ἐλλειπῆ· τȣ̀ς ἔκαμε νὰ κρατȣ̃ν μεγάλαις, καὶ δυναταῖς ἀσπίδες, τȣ̀ς ἔδωσε καλὰ κοντάρια, τȣ̀ς ἁρμάτωσε μὲ περικεφαλαίαις, καὶ μὲ θώρακας· καὶ μὲ τȣ̃το τȣ̀ς ἐσυνήθισε νὰ πολεμοῦν ςαθεροὶ καὶ ἀκίνητοι, καὶ ὄχι νὰ τρέχȣν καθὼς πρότερον ὡσὰν τάγματα ἐλαφρὰ ἁρματωμένα, ὁπȣ̃ ἀντὶς νὰ πελεμοῦν, αὐτὰ ἔκαναν ἀκροβολισμȣ́ς.

Ἐναςχολήθη ἔπειτα εἰς μίαν ἄλλην διόρθωσιν πολὺ περισσότερον δυσκολώτερην, ἀλλ' ἀναγκαιότερην, καὶ ἦτον νὰ σωφρονίσῃ τὴν τρυφήν τȣς, καὶ τὰ ὑπερβολικά τȣς ἔξοδα· ἐπειδὴ καὶ ὅλοι οἱ ςρατιῶται εἶχον μίαν μεγάλην φιλοτιμίαν εἰς τὸ νὰ ςολίζωνται· ὅθεν ἐςοχάσθη νὰ γυρίσῃ ἐτȣ́την τȣς τὴν φιλοτιμίαν εἰς ςολισμὸν τῶν ἀλόγων τȣς καὶ τῶν ἁρμάτων τȣς· καὶ ἐπέτυχε τȣ̃ σκοπȣ̃ τόσον, ὁπȣ̃ ὡς καὶ ἡ γυναῖκές τȣς ὅλαις ἐφρόντιζαν νὰ δȣλεύουν διὰ τȣ̀ς ἄνδρας τȣς, καὶ διὰ τὰ παιδία τȣς. Δὲν ἐβλέπετο εἰς τὰς χεῖράς τȣς,

παρὰ περικεφαλαίαις ὁπῦ ἐστόλιζαν μὲ πτερὰ βαμμένα εἰς χρώματα τὰ πλέον εὔμορφα. Τούτη ἡ μόνη θεωρία αὐξανόντας τὴν τόλμην τους, ἐξύπνα εἰς αὐτοὺς μίαν ζωντανὴν ἐπιθυμίαν νὰ καταφρονήσουν τοὺς μεγαλήτερους κινδύνους, καὶ νὰ σκεπασθοῦν ἀπὸ δόξαν. Ἡ μεγάλη ἐξοδία εἰς ὅλα τὰ ἄλλα πράγματα, ὁπῦ τραβίζουν τὴν βλέψιν, λέγει ὁ Πλούταρχος, τραβίζει ὀπίσωτης τὴν τρυφὴν, καὶ ἐμπνέει μίαν ἀπόκρυφον ἀδυναμίαν εἰς ἐκείνους ὁπῦ δίδονται εἰς αὐτά· ἡ αἴσθησες μαγευμέναις, καὶ σκοτισμέναις ἀπὸ ἐκείναις ταῖς ζημιώδεις εὐχαρίστησες, συντρέχουν νὰ πλανέσουν τὸ ἴδιον πνεῦμα, καὶ νὰ τὸ ἀδυνατίσουν. Ἀλλ' ἐξ ἐναντίας ἡ μεγαλοπρέπεια, ὁπῦ ἔχει διὰ σκοπὸν τὰ ἅρματα, ἐμψυχώνει τὴν καρδίαν, καὶ τὴν δυναμώνει.

Ὡς τόσον δὲν δύναται τινὰς, παρὰ νὰ θαυμάσῃ τὴν ἱκανότητα καὶ ἐπιδεξιότητα τοῦ Φιλοποιμένους, ὁπῦ εὑρίσκωντας εἰς τὸ γένος τοῦ ῥιζωμένην, καὶ κυριεύουσαν τὴν τρυφὴν, ἐστοχάσθη πῶς δὲν πρέπει νὰ καταπιασθῇ νὰ τὴν ξερρίζώσῃ παντελῶς, ἀλλ' εὐχαριστήθη μὲ τοῦτον τὸν τρόπον καὶ μὲ τὸν καιρὸν νὰ τὴν μεταβάλῃ εἰς ἀνδρικὴν γενναιότητα.

Ὅταν ὁ Φιλοποίμην ἐσυνήθισε τοὺς νέους νὰ ζητοῦν τὸν στολισμὸν εἰς τὰ ἅρματά τους, τοὺς ἐγύμνασε, καὶ τοὺς ἐδίδαξεν αὐτὸς ὁ ἴδιος εἰς

ὅλα

ὅλα τὰ μέρη τῆς στρατιωτικῆς ἐπιστήμης. Οἱ νέοι ἐπήγαιναν μὲ μεγάλην τȣς εὐχαρίστησιν εἰς τὰ μαθήματά τȣ. Ἡ διάταξις τȣ̃ πολέμȣ, ὁπȣ̃ τȣ̀ς ἔδειξε, τȣ̀ς ἄρεσε θαυμασίως, διατὶ ἡ τάξες, ὁπȣ̃ εἶναι περισσότερον κλεισμέναις, ἐφάνηκαν εἰς αὐτȣ̀ς δυσκολώτεραις νὰ χαλασθοῦν· καὶ τὰ ἅρματά τȣς, ἀγκαλὰ βαρύτερα ἀπὸ πρῶτα, τȣ̀ς ἔγιναν πλέον εὔκολα, καὶ ἐλαφρὰ, διατὶ τὰ ἐμεταχειρίζοντο, καὶ τὰ ἐβάσταζον μὲ μεγάλην τȣς εὐχαρίστησιν δι' αἰτίαν τῆς λάμψεώς τȣς, καὶ τῆς εὐμορφίας τȣς, καὶ ἦτον ἀνυπομόνητοι νὰ τὰ βάλουν εἰς πρᾶξιν, καὶ νὰ τὰ ἰδȣ̃ν βαμμένα ἀπὸ τὸ αἷμα τῶν ἐχθρῶν.

Πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν, πῶς ὁ Φιλοποίμην, ἀπὸ κάθε μέρος ὁπȣ̃ ἐξεταχθῇ, εἶναι ἕνας μεγάλος ἄνθρωπος τȣ̃ πολέμȣ, καὶ ἕνας εὔμορφος τύπος διὰ ὅλȣς ἐκείνȣς, ὁπȣ̃ ἀπὸ τὴν Πρόνοιαν κράζονται εἰς τὴν τέχνην τῶν ἁρμάτων. Ἐγὼ δὲν δύναμαι νὰ παρακινήσω ἱκανῶς τȣ̀ς νέȣς μας Ἀξιωματικȣ̀ς, νὰ σπȣδάξȣν μὲ προσοχὴν ἕνα τόσον τέλειον κανόνα, καὶ νὰ μιμηθȣ̃ν ἐκεῖνο, ὁπȣ̃ δι' αὐτȣ̀ς εἶναι ἀξιομίμητον. Οἱ εὐγενεῖς μας νέοι εἶναι γεμάτοι ἀπὸ γενναιότητα, ἀπὸ ἀγάπην πρὸς τὴν Πατρίδα, καὶ ἀπὸ ζῆλον εἰς τὴν δȣ́λεȣσιν τȣ̃ Βασιλέως των. Ἡ μάχη, ὁπȣ̃ τῶρα αἰφνιδίως ἄναψεν εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ ὁπȣ̃ πη-

γαίνουν εἰς αὐτὴν μὲ μίαν ἀπίστευτον θερμότητα, εἶναι μία φανερὰ ἀπόδειξις· καὶ πολὺ περισσότερον ἐκεῖνο, ὁποῦ ἔτυχεν εἰς τὴν Ἰταλίαν, καὶ εἰς τὸ Ῥένο. Αὐτοὶ ἔχουν θερμότητα, προθυμίαν, καὶ πνεῦμα, δὲν τοὺς λείπει καὶ σύνεσις· ἀρεταῖς, ὁποῦ δύνονται νὰ ἀκολουθήσουν ταῖς μεγαλήτεραις ἐπιχείρησες. Ἀλλὰ τοὺς λείπει μία ἀρσενικὴ, καὶ ἀνδρώδης παιδεία, μόνη ἱκανὴ νὰ κάμῃ εἰς κάθε γένος μεγάλους ἀνθρώπους. Τὰ διεφθαρμένα μας ἤθη ἀπὸ μίαν κλίσιν σχεδὸν γενικὴν εἰς τὴν θηλυμανίαν, εἰς τὰς ἡδονὰς, εἰς τὴν θεωρίαν τῶν ματαίων πραγμάτων, καὶ εἰς τὴν ἀγάπην μιᾶς ψευδοῦς λαμπρότητος, ἐκνευρίζουν τὴν γενναιότητα ἕως ἐξ ἁπαλῶν ὀνύχων, καὶ σβύνουν εἰς ἡμᾶς ἐκεῖνο τὸ θερμὸν τῆς Γαλλικῆς ἀρετῆς, ὁποῦ ἦτον τόσον φυσικόν.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ ϛ'.

Ἔτ. ἀπὸ Κτίσεως Κόσμου 3797. Πρὸ Χριστοῦ 207. Πολύβ. βιβλ. ι. φυλ. 612. 614. Λίβ. βιβλ. κ ἡ. ἀριθ. ε'. ἡ.

Διάφοραις ἐκστρατείαις τοῦ Φιλίππου, καὶ τοῦ Σουλπικίου.

Ἡμεῖς εἴπαμεν, πῶς ὁ Ὕπατος Σουλπίκιος, καὶ ὁ Βασιλεὺς Ἄτταλος ἀπόμειναν εἰς τὴν Αἴγιναν διὰ νὰ ξεχειμάσουν ἐκεῖ. Φθάνωντας ἡ ἄνοιξις εὐγῆκαν, καὶ ὑπῆγαν

γαν εἰς τὴν Λῆμνον μὲ ταῖς ἁρμάδαις τȣς, ὁπȣ̃ ἐνωμέναις ἦσαν ἑξῆντα κάτεργα. Ὁ Φίλιππος διὰ νὰ ἠμπορῇ νὰ ἀντισταθῇ τȣ̃ ἐχθρȣ̃, καὶ διὰ ξηρᾶς, καὶ διὰ θαλάσσης, ὑπῆγεν εἰς τὴν Δημητριάδα, ὅπȣ ἦλθαν οἱ Πρέσβεις τῶν συμμάχων διὰ νὰ τȣ̃ ζητήσȣν βοήθειαν εἰς τὸν ἐπικείμενον κίνδυνον. Αὐτὸς τȣ̀ς ἤκȣσε φιλανθρώπως, καὶ ἔταξε νὰ τȣ̀ς πέμψῃ βοήθειαν, καθὼς ὁ καιρὸς, καὶ ἡ χρεία ἐζήτει. Καὶ βέβαια ἔπεμψε διάφορα τάγματα εἰς διαφόρȣς τόπȣς, διὰ νὰ τȣ̀ς ἀσφαλίσῃ ἀπὸ ταῖς ἐνόχληκες τῶν ἐχθρῶν· ἀπ' ἐκεῖ ἐστράφη εἰς τὴν Δημητριάδα. Καὶ διὰ νὰ δυνέται νὰ τρέχῃ εὐκαίρως εἰς βοήθειαν τῶν συμμάχων, ἂν ἤθελαν κτυπηθῇ, ἔθεσεν εἰς τὴν Φωκίδα, εἰς τὴν Εὔριπον, καὶ εἰς τὴν μικρὰν νῆσον τȣ̃ Πηπαρέτȣ σημεῖα, καὶ ἔβαλεν εἰς τὸν Τισαῖον, ὄρος ὑψηλότατον τῆς Θεσσαλίας, ἀνθρώπȣς διὰ νὰ τὰ στοχάζωνται, διὰ νὰ λαμβάνῃ ὀγλίγωρα τὴν εἴδησιν τῆς κινήσεως τῶν ἐχθρῶν, καὶ τῶν τόπων, ὁπȣ̃ αὐτοὶ ἐστοχάζοντο νὰ πολεμήσουν. Ἐγὼ θέλω ἐξηγήσει ὕστερα τί ἦτον ἐτȣ̃τα τὰ σημεῖα.

Ὁ Ὕπατος, καὶ ὁ Βασιλεὺς Ἄτταλος ὑπῆγαν εἰς τὴν Εὔβοιαν, καὶ ἐπολιώρκησαν τὴν Ὠρέαν, ὁπȣ̃ εἶναι μία ἀπὸ ταῖς ἐξαίρεταις χώραις. Αὐτὴ εἶχε δύο δυνατὰ Καστέλλια,

καὶ ἐδυνέτο νὰ ἀντισταθῇ πολὺν καιρόν. Ἀλλ' ὁ Πλάτωρας, ὁποῦ ἐξουσίαζεν ἀπ' ὄνομα τοῦ Φιλίππου, τὴν ἐγκατάλειψε μὲ προδοσίαν εἰς τοὺς πολιορκητάς. Αὐτὸς διὰ τοῦτο ἔδωσε τὰ σημεῖα πολλὰ βραδέως, διὰ νὰ κράξῃ τὸν Φίλιππον εἰς βοήθειάν της. Δὲν ἐστάθη ὁμοίως καὶ εἰς τὴν Χαλκίδα, ὁποῦ ἐπολιωρκήθη ἀπὸ τὸν Σουλπίκιον εὐθὺς ἔπειτα ἀπὸ τὸν παρμὸν τῆς Ὠρέας. Ὁ Ἐξουσιαστὴς κωφὸς εἰς τὰ τασσίματα τοῦ Ὑπάτου ἔδωσεν εἰς καιρὸν τὰ σημεῖα, καὶ ἑτοιμάζετο διὰ μίαν θερμὴν διαφέντευσιν. Ὁ Σουλπίκιος ἐγνώρισε πῶς ματαίως ἐκοπίαζε, καὶ ἄφησε τὸ ὀγλιγωρότερον τὴν πολιορκίαν. Ἡ χώρα ἀφ' ἑαυτοῦ της ἦτον πολλὰ δυνατὴ, καὶ κειμένη εἰς τὴν Εὔριπον, ἐκεῖνο τὸ περίφημον στενὸν, εἰς τὸ ὁποῖον αἱ παλιῤῥοαὶ τῶν ὑδάτων δὲν γίνονται ἑπτὰ φοραῖς μόνον τὴν ἡμέραν, καθὼς λέγει ὁ Τίτος Λίβιος, εἰς διατεταγμέναις ὥραις, ἀλλὰ συχνότερα, ἐπειδὴ καὶ μετακινοῦνται τὰ κύματα τῶρα ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος, τῶρα ἀπὸ τὸ ἄλλο μὲ τόσην βίαν, ὁποῦ ἤθελεν εἰπῇ τινὰς, πῶς νὰ εἶναι ποταμοὶ, ὁποῦ ἐγκρεμνίζουνται ἀπὸ τὰ ὕψη τῶν ὀρέων, εἰς τρόπον ὁποῦ τὰ καράβια δὲν ἠμποροῦν νὰ εὕρουν ποτὲ οὔτε γαλήνην, οὔτε ἀσφάλειαν.

Ὁ Ἄτταλος ἐπολιώρκησε τὴν Ὀποῦντα, πόλιν παραθαλασσίαν πλησίον εἰς τοὺς Λο-

κροὺς

κρȣ̀ς εἰς τὴν Ἀχαΐαν. Ὁ Φίλιππος ἔδειξε παράδοξον ἐπιμέλειαν διὰ νὰ τὴν βοηθήσῃ, περιπατῶντας μίαν ἡμέραν περισσότερα ἀπὸ ἑξῆντα μίλια. Ἡ χώρα ἦτον παρμένη ὅταν αὐτὸς ἔφθασε, καὶ ἤθελε δυνηθῇ νὰ ἐκπλήξῃ τὸν Ἄτταλον, ὁπȣ̃ τὴν ἐκȣ́ρσευσεν ἂν ἐκεῖνος, μανθάνωντας τὸν ἐρχομόν τȣ δὲν ἤθελε φύγῃ βιαστικῶς. Ὁ Φίλιππος τὸν ἠκολȣ́θησεν ἕως εἰς τὴν θάλασσαν.

Φθάνωντας ὁ Ἄτταλος εἰς τὴν Ὠρέαν, καὶ ἀκȣ́ωντας ἐκεῖ, πῶς ὁ Πρȣσίας Βασιλεὺς τῆς Βιθυνίας ἐμβῆκεν εἰς τȣ̀ς τόπȣς τȣ, ἐπίασε τὸν δρόμον τῆς Ἀσίας, καὶ ὁ Σȣλπίκιος ἐστράθη εἰς τὴν Αἴγιναν. Πέρνωντας ὁ Φίλιππος πολλαῖς χώραις μικραῖς, καὶ κατασταίνωντας ἀνωφελῆ τὸν σκοπὸν τȣ̃ Μεκανίδα Τυράννȣ τῆς Σπάρτης, ὁπȣ̃ ἐσυλλογίζετο νὰ κτυπήσῃ τȣ̀ς Ἐλισίȣς, ὁπȣ̃ ἐφρόντιζαν νὰ ἑτοιμάσȣν τὴν πανήγυριν τῶν Ὀλυμπικῶν ἀγώνων, ἦλθεν εἰς τὴν σύναξιν τῶν Ἀχαιῶν, ὁπȣ̃ ἐγίνετο εἰς τὴν Αἴγιον, ὅπȣ ἐστοχάζετο νὰ εὕρῃ τὴν Ἁρμάδαν τῶν Καρχηδονίων, καὶ νὰ τὴν ἑνώσῃ μὲ τὴν ἐδικήν τȣ· μὰ αὐτὴ μανθάνοντας, πῶς ὁ Ἄτταλος, καὶ οἱ Ῥωμαῖοι ἐμίσευσαν, ἐμίσευσε καὶ αὐτή.

Ὁ Φίλιππος αἰσθάνετο ἕνα μέγαν πόνον, Λίβιος διατὶ μὲ ὅλην τȣ τὴν ἐπιμέλειαν, δὲν ἔφθανε ποτὲ εὐκαίρως διὰ νὰ ἐκπληρώσῃ τȣ̀ς

σκοπὸς τε· ἡ τύχη, ἔλεγεν αὐτὸς, ἐχαίρετο νὰ καταξαίνῃ ἀνωφελεῖς ὅλες τὰς δρόμες. Ἐπροσποιήθη εἰς τὴν σύναξιν πῶς ἀδημονεῖ, ἔκραξε τὰς Θεὰς, καὶ τὰς ἀνθρώπες μάρτυρας τῆς ἐπιμελείας τε, ἐπρόθεσε, πῶς δὲν ἐδύνετο νὰ εἰπῇ ἀπὸ ποῖον μέρος νὰ ἐσάθη μεγαλήτερη προθυμία, ἢ ἀπὸ τὸ ἐδικόν τε ἀπειτῶτας εἰς βοήθειαν τῶν συμμάχων, ἢ ἀπ' ἐκεῖνο τῶν ἐχθρῶν, εἰς τὸ νὰ ἀπεπῦν καὶ αὐτοὶ μὲ τὴν φυγὴν ἀπὸ τὰς χεῖράς τε. Πῶς οἱ ἴδιοι ἐχθροὶ ὡμολογῦσαν, νὰ εἶναι καπότεροι ἀπ' αὐτὸν ἀπὸ δύναμες, καὶ πῶς αὐτὸς ἤλπιζε νὰ ἀποκτήσῃ τὸ ὀγλιγωρότερον ἐπαύω τες μίαν τελείαν νίκην. Τότε ἡ ὁμιλία ἐθάρρυνε πολλὰ τὰς συμμάχες. Ἀφ' ὧ ἔδωσε ταῖς πρεπούσαις διαταγαῖς, καὶ ἔκαμε μεγαλαῖς ἐκστρατείαις, ἐγύρισεν εἰς τὴν Μακεδονίαν διὰ νὰ φέρῃ τὸν πόλεμον ἐναντίον τῶν Δαρδανέων.

Παρέκβασις τῦ Πολυβίε ἐπανω εἰς τὰ σημεῖα μὲ τὴν φωτίαν.

Ἡ ὕλη, ὁπῦ ἐδῶ περιγράφει ὁ Πολύβιος εἶναι πολλὰ περίεργος, καὶ περιπλέον ἀναφέρεται πολλαχῦ εἰς τὴν Ἱστορίαν διὰ τὴν ὁποίαν ἐγὼ ὁμιλῶ. Ἐγὼ τὴν περιγράφω κατὰ λέξιν χαρτὸν καθὼς εἶναι γραμμένη εἰς τὸν

Πο-

Πολύβιον. Ὁ Τίτος Λίβιος καὶ αὐτὸς εἰς τὴν διήγησιν τῶν ἤδη μοι ἱστορηθέντων, τὴν ἀντίγραψε σχεδὸν κατὰ λέξιν ἀπὸ τὸν Πολύβιον, μὰ δὲν μακρολογεῖ τόσον ἐπάνω εἰς τȣ̃το, διατὶ μὴν ὄντας ἡ ἐφεύρεσις τῶν Ῥωμαίων, δὲν ἐχρησίμευεν εἰς τὴν Ἱστορίαν τȣ. Ἀλλὰ τȣ́τη ἡ Μηχανὴ τῶν σημείων, ὁπȣ̃ εἶναι ἕνα μέρος τῆς στρατιωτικῆς ἐπιστήμης, ἰδίως ἁρμόζει εἰς τὴν Ἱστορίαν τῶν Ἑλλήνων, καὶ δείχνει εἰς ποῖον βαθμὸν τῆς τελειότητος ἤφεραν αὐτοὶ ὅλα τὰ μέρη αὐτῆς τῆς μεγάλης τέχνης.

Ἐπειδὴ καὶ ἕως τῶρα (λέγει ὁ Πολύβιος) δὲν ἐπεριγράφθη μὲ ἀκρίβειαν ὁ τρόπος, μὲ τὸν ὁποῖον ἔδιδαν τὰ σημεῖα μὲ τὴν φωτίαν, ὁπȣ̃ ἦσαν εἰς μεγάλην συνήθειαν εἰς τὸν πόλεμον, ἐγὼ στοχάζομαι, πῶς δὲν θέλω ὁμιλήσει ἀνωφελῶς περὶ τȣ́των, διὰ νὰ δώσω μίαν τελείαν εἴδησιν. Πολύβ. βιβλ. ἰ. φ. 614. 618.

Εἶναι ἀλήθεια ἀπ' ὅλȣς γνωρισμένη, πῶς ἡ εὐκαιρία δύναται πολλὰ εἰς ὅλα τὰ πράγματα, ἀλλ' ἐξαιρέτως εἰς τὸν πόλεμον. Τῶρα ἀνάμεσα εἰς ὅλα τὰ πράγματα, ὁπȣ̃ ἐφεύρηκαν διὰ νὰ τὴν λάβουν, δὲν εἶναι κανένα τόσον ὠφέλιμον, ὅσον τὰ σημεῖα μὲ τὴν φωτίαν. Οἱ ἄνθρωποι εὐκόλως μὲ τȣ̃το τὸ μέσον δύνανται νὰ δώσȣν εἴδησιν εἰς τριῶν, ἢ τεσσάρων, ἢ καὶ περισσότερον ἡμερῶν διάστημα, διὰ τὰ πράγματα, ὁπȣ̃ ἔγιναν, ἢ ὁπȣ̃

ἐμ-

ἐμπράκτως γίνονται· καὶ εἰς τέτοιον τρόπον δύνανται νὰ δεχθοῦν εἰς ἕνα διατεταγμένον καιρὸν τὴν βοήθειαν ὁποῦ χρειάζονται.

Μίαν φορὰν τοῦτος ὁ τρόπος τοῦ νὰ δίδουν εἴδησιν, διατὶ ἦτον πολλὰ ἁπλοῦς, δὲν ἦτον σχεδὸν ὠφέλιμος· διότι διὰ νὰ τὸν βάλουν εἰς ἔργον, ἔπρεπε νὰ εἶναι συμφωνημένοι οἱ ἄνθρωποι εἰς κάποια σημεῖα· μὰ ὄντας πλῆθος ἀπὸ διάφορα συμβεβηκότα, τὰ περισσότερα δὲν ἠμποροῦσαν νὰ φανερωθοῦν μὲ τοῦτον τὸν τρόπον. Παραδείγματος χάριν (διὰ νὰ μὴν εὔγω ἀπὸ τὴν Ἱστορίαν μου) ἦτον εὔκολον πρᾶγμα νὰ δώσουν εἴδησιν, πῶς ἦλθε μία θαλάσσιος ἁρμάδα εἰς τὴν Ὠρέαν, εἰς τὴν Πεπάρηθον, ἢ εἰς τὴν Χαλκίδα, διατὶ ἐπροβλέφθησαν τοῦτα τὰ συμβεβηκότα, καὶ οἱ Ἀρχηγοὶ ἦτον συμφωνημένοι διὰ τὰ σημεῖα, ὁποῦ ἠμποροῦσαν νὰ δείξουν. Ἀλλὰ μία αἰφνίδιος ἐπανάστασις, μία προδοσία, ἕνας μεγάλος χαλασμὸς, ὁποῦ ἔγινεν εἰς τὴν χώραν, καὶ ἄλλα ὅμοια πράγματα, ὁποῦ συμβαίνουν συχνὰ, καὶ ὁποῦ δὲν ἠμποροῦν νὰ προβλεφθοῦν τέτοια συμβεβηκότα, ὁποῦ ζητοῦν μίαν ἕτοιμον ἰατρείαν, δὲν ἠμποροῦν νὰ μηνυθοῦν μὲ τὸ μέσον τῶν συμφωνιῶν. Διότι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ συμφωνηθοῦν σημεῖα διὰ συμβεβηκότα, ὁποῦ εἶναι ἀδύνατον νὰ προβλεφθοῦν.

Αἰ-

Αἰνείας (α) ὁ Συγγραφεὺς, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἔχομεν ἕνα σύγγραμμα ἐπάνω εἰς τὰ πρέποντα ἑνὸς Στρατηγȣ̃, ἠθέλησε νὰ διορθώσῃ τȣ̃το τὸ ἄπρεπον· ἀλλὰ δὲν ἐπέτυχε τȣ̃ σκοπȣ̃, καθὼς ἐπεθύμει, καὶ καθὼς ἤλπιζεν.

Ἐκεῖνοι, ὁπȣ̃ θέλȣν νὰ δώσȣν ἀμοιβαῖα σημεῖα διὰ μεγάλα πράγματα, πρέπει ἐν πρώτοις νὰ ἑτοιμάσȣν δύο ἀγγεῖα πήλινα, ὁπȣ̃ νὰ εἶναι εἰς ὅλα ὁμοίως πλατέα, καὶ βαθέα. Φθάνει νὰ ἔχȣν τέσσαρα ἥμισυ ποδάρια τὸ βάθος, καὶ ἕνα ἥμισυ τὸ πλάτος. Πρέπει ἔπειτα νὰ ἔχȣν κομμάτια ἀπὸ φελλὸν, ὁπȣ̃ νὰ εἶναι σύμμετρα μὲ τὸ στόμα τῶν ἀγγείων, ἀλλ' ὀλίγον στενώτερα (διὰ νὰ ἠμπορȣ̃ν νὰ καταβαίνȣν εὔκολα ἕως εἰς τὸν πάτον τȣ̃ ἀγγείȣ·) ἔπειτα νὰ καρφώσȣν εἰς τὴν μέσην τȣ̃ φελλȣ̃ ἕνα ῥαβδὶ, ὁπȣ̃ νὰ εἶναι ὅμοιον εἰς τὸ μάκρος μὲ τὸ ἕνα, καὶ μὲ τὸ ἄλλο ἀγγεῖον, καὶ νὰ διαμοιράσȣν τȣ̃το τὸ ῥαβδὶ εἰς τόπȣς ἄδειȣς ξεχωριστȣ̀ς, τρία δάκτυλα καθέναν, διὰ νὰ γράφȣν τὰ πράγμα-

(α) Ὁ Αἰνείας ἔζηεν εἰς τὸν καιρὸν τȣ̃ Ἀριστοτέλȣς. Ἔγραψεν ἕνα σύγγραμμα ἐπάνω εἰς τὴν στρατιωτικὴν τέχνην. Ὁ Κυνέας, σύμβȣλος τȣ̃ Πύῤῥȣ, ἔκαμε μίαν σύνοψιν τȣ́τȣ τȣ̃ βιβλίȣ. Ὁ Πύῤῥος ἔγραψεν ὁμοίως ἐπάνω εἰς τὴν ἰδίαν ὕλην. Αἰλιαν. πράξ. κεφ. α'. Ὁ Κικέρων ὁμιλεῖ διὰ τȣ́τȣς τȣ̀ς δύο ὑστέρȣς εἰς μίαν τȣ Ἐπιστολήν. βιβλ. θ'. ἐπιστ. κε'. πρὸς Παπύρ. Ποιητ.

ματα, ὁπῦ πολλόταταις φοραῖς συμβαίνυν εἰς μίαν μάχην· ὡσὰν διὰ παράδειγμα· εἰς ἕνα τόπον ἄδειον, ΕΜΠΗ̃ΚΕΝ ΙΠΠΙΚῸΝ ΕῚΣ ΤῸΝ ΤΌΠΟΝ. Εἰς τὸν ἄλλον, Η̃ΛΘΑΝ ΠΕΖΟῚ ἈΡΜΑΤΩΜΈΝΟΙ ΒΑΡΈΩΣ. Εἰς τὸν τρίτον, ΠΕΖΟΥ̃ΡΑ ἘΛΑΦΡΉ. Εἰς τὸν ἄλλον, ΠΕΖΟΥ̃ΡΑ, ΚΑῚ ΙΠΠΙΚΌΝ. Εἰς ἕνα ἄλλον. ΚΑΡΆΒΙΑ. Ἔπειτα, ΤΡΟΦΑΊ. Καὶ ἔτζι διὰ τὸ ἐπίλοιπον, ἕως ὁπῦ νὰ γεμίσυν ὅλοι οἱ ἄδειοι τόποι ἀπὸ πράγματα, ὁπῦ προβλέπονται, πῶς δύνανται ἀληθινὰ νὰ τύχυν εἰς τὸν πόλεμον, ὁπῦ τρέχει.

Ἔπειτα πρέπει νὰ σημειώσωμεν, πῶς τὰ δύο ἀγγεῖα νὰ ἔχυν μίαν τρύπαν μικρὴν, διὰ νὰ ἀδειάζυν τὰ νερὰ ὁμοίως. Τότε γεμίζονται νερὸν τὰ ἀγγεῖα· βάνονται ἀπάνω τὰ κομμάτια ἀπὸ φελλὸν μὲ τὰ ῥαβδίατυς, καὶ ἀνοίγονται ἡ τρύπαις. Τύτυ γενομένυ, εἶναι φανερὸν, πῶς τὰ ἀγγεῖα ὄντας ὅμοια, ὁ φελλὸς καταβαίνει, καὶ θέλυν ἐμβῇ τὰ ῥαβδία εἰς τὰ ἀγγεῖα, κατὰ τὸ μέτρον, ὁπῦ αὐτὰ θέλυν ἀδειάσει. Διὰ νὰ ἔχυν μεγαλήτερην βεβαιότητα διὰ τύτην τὴν ὁμοιότητα, εἶναι καλὸν νὰ γένῃ πρῶτα ἡ δοκιμὴ, καὶ νὰ ἐξετάσυν ἂν ὅλα συμφωνῦν, καὶ συντρέχυν ὁμῦ μὲ μίαν ἐκπλήρωσιν ὁμοίαν ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο.

Ἔπει-

Ἔπειτα φέρνονται τὰ ἀγγεῖα εἰς δύο τόπυς, εἰς τὺς ὁποίυς πρέπει νὰ δοθῦν τὰ σημεῖα· ἐκεῖ χύνεται νερὸν, κὴ βάνεται ὁ φελὸς μὲ τὸ ῥαβδὶ, κὴ κατὰ τὸ μέτρον τῦ γεγραμμένων ἐπάνω εἰς τὰ ῥαβδία, ἀσυκώνεται ἕνα φανάρι, κὴ κρατεῖται ὑψηλὰ ἕως ὁπῦ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος νὰ ἀσυκωθῆ ἄλλο ἕνα. (τῦτο τὸ πρῶτον σημεῖον δὲν εἶναι, παρὰ διὰ νὰ βεβαιωθῦν, πῶς ἀπὸ τὸ σῦα μέρος, κὴ ἀπὸ τὸ ἄλλο σέκονται μὲ προσοχὴ.) Τότε χαμηλώνεται τὸ φανάρι, κὴ ἀνοίγονται μ' ἕξυπνις. Ὅταν ὁ τόπος ὁ ἄδειος, ἤγεν ἐκεῖνο τὸ μέρος τῆς ῥάβδυ, εἰς τὸν ὁποῖον εἶναι γραμμένον τὸ πρᾶγμα, ὁπῦ θέλει νὰ φανερώσει, καταβῆ ἴσια μὲ τὸ σόμα τῦ ἀγγείων, ἐκεῖνος, ὁπῦ δίδει τὸ σημεῖον, ἀσυκώνει τὸ φανάρι, κὴ λαμβάνοντας ἀπόκρισιν ἀὐθὺς ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, κλείει τὴν ξύπναν τῦ ἀγγείυ τυ, κὴ βλέπει ἐκεῖνο, ὁπῦ εἶναι γραμμένον εἰς τὸ ῥαβδὶ, ἤγεν εἰς ἐκεῖνο τὸ μέρος, ὁπῦ ἐγγίζει τὸ σόμα τῦ ἀγγείυ· Ἂν ἀπὸ τὸ σῦα μέρος, κὴ ἀπὸ τὸ ἄλλο γένῃ κάθε πρᾶγμα μὲ τὴν αὐτὴν ἑτοιμότητα, διαβάζεται τὸ ἴδιον πρᾶγμα.

Ἀγκαλὰ τῦτος ὁ ξόπος εἶναι διαφορετικὸς ἀπ' ἐκεῖνον, ὁπῦ ἐγίνετο τὺς πρώτυς καιρὺς, εἰς τὺς ὁποίυς ἄλλο δὲν ἐγίνετο, παρὰ νὰ ἀπομείνυν σύμφωνοι διὰ σῦα ἁπλῦν σημεῖον,

μεῖον, ὅπου ἔπρεπε νὰ δείξῃ τὸ συμβεβηκός, ὅπου ἐπιθυμοῦσαν νὰ μάθωσιν, μ' ὅλον τοῦτο ὁ τρόπος εἶναι ἀκόμη πολλὰ ἀβέβαιος. Διότι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ προβλέψῃ τινὰς ὅλα τὰ πράγματα, ὅπου δύνανται νὰ τύχωσιν εἰς μίαν μάχην· καὶ ὅταν ἤθελε δυνηθῇ νὰ τὰ προβλέψῃ, ἤθελ' ἦτον ἀδύνατον νὰ τὰ σημειώσῃ ὅλα ἐπάνω εἰς σίαν ῥάβδι. Καὶ πάλιν, ὅταν τύχῃ καινέα πρᾶγμα ἀπροσδόκητον, πῶς νὰ δώσῃ τὴν εἴδησιν κατὰ τοῦτον τὸν μέθοδον; Πρόσθεσαι περισσότερον, πῶς τὰ γραμμένα πράγματα ἐπάνω εἰς τὸ ῥάβδι, δὲν εἶναι ἐγνωσμένα, ἕως μὲ ταῖς περίστασές τους. Δὲν βλέπεται, πῶς ἐμπῆκε τὸ Ἵππικόν, ἢ ἡ πεζοῦρα· ἕως εἰς ποῖον μέρος τοῦ τόπου νὰ εἶναι τοῦτα τὰ τάγματα, ἕως πῶς ἦλθαν τὰ καράβια, ἕως τί λογῆς τροφαῖς. Διότι διὰ νὰ σημειώσουν τοῦταις ταῖς περίστασες ἐπάνω εἰς τὸ ῥάβδι, ἤθελον χρῆσαι πρέπον νὰ ταῖς προβλέψουν· τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι δυνατὸν, μ' ὅλον ὅπου τοῦτο πρέπει νὰ ἠξεύρῃ τινὰς περισσότερον. Διότι πῶς νὰ πέμψουν βοήθειαν, ὅταν δὲν ἠξεύρουν, ἕως μὲ πόσους ἐχθροὺς ἔχουν νὰ πολεμήσουν, ἕως ποῦ εἶναι; πῶς νὰ ἐλπίσουν, ἢ νὰ ἀπελπίσουν εἰς ταῖς δυνάμες τους; Εἰς βραχυλογίαν, πῶς νὰ ἀποφασίσουν, δίχως νὰ ἠξεύρουν τὴν ποσότητα τῆς καραβίων, ἢ τῆς τροφῶν,

ὅπου

ὅπου ἤλθαν ἀπὸ τὸ μέρος τῶν ἐχθρῶν ;

Ἡ ὕστερη μέθοδος, ἔχει διὰ συγγραφέα τὸν Κλεισθένη, ἄλλοι θέλουν πῶς νὰ εἶναι ὁ Δημόκλητος. Ἡμεῖς ὅμως τὴν ἐτελειώσαμεν· εἶναι πάντα ὁ Πολύβιος, ὅπου ὁμιλεῖ. Αὐτὸς φανερώνει κάθε πρᾶγμα, καὶ μὲ τὸ μέσον του δύναται κάθε εἶδος νὰ λάβῃ εἴδησιν διὰ ὅλον ἐκεῖνο, ὅπου ἦτον· χρειάζεται ὅμως μεγάλη προσοχὴ, καὶ ἐπιμέλεια· καὶ ἰδού.

Λαμβάνει τὰ εἰκοσιτέσσαρα γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου· τὰ διαμοιράζει εἰς πέντε μέρη, καὶ γράφει εἰς ἕνα πινακίδιον ἀπὸ ἐπάνω ἕως κάτω κατὰ τὴν τάξιν του ἐπαίρω εἰς πέντε κολόννας, πέντε γράμματα εἰς κάθε μίαν, ἔξω ἀπὸ τὴν ὕστερην, ὅπου ἔχει τέσσαρα.

Διαθέτοντας ἔτζι τὸν ἀλφάβητον, ἐκεῖνος ὅπου πρέπει νὰ δώσῃ τὸ σημεῖον, ἀρχίζει δείχνοντας δύο φῶτα, ἕως ὅπου νὰ ἰδῇ ἄλλα δύο ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος. Τοῦτο τὸ πρῶτον σημεῖον εἶναι διὰ νὰ γνωρίσουν, πῶς ἀπὸ τὸ σέα μέρος, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο στέκονται εἰς προσοχήν· ἔπειτα χαμηλώνουν τὰ φῶτα.

Πρέπει τώρα νὰ κάμῃ νὰ διαβάσῃ εἰς τοῦτον τὸν ἀλφάβητον ἐκεῖνος ὅπου θέλει νὰ λάβῃ τὴν εἴδησιν, τί θέλει νὰ τὸν κάμῃ νὰ μάθῃ. Ἐκεῖνος, ὅπου δίδει τὸ σημεῖον, ἀσυχάνει τὰ φῶτα ἀριστερὰ διὰ νὰ δείξῃ μὲ τὸν ἀριθμόν τους εἰς τὸν ἄλλον εἰς ποίαν κολόνναν

λόνναν πρέπει νὰ πάρῃ τὰ γράμματα διὰ νὰ τὰ γράψῃ κατὰ τὸ μέτρον, ὁπῦ τῦ τὰ δείχνει. Εἰς τρόπον, ὁπῦ ἂν εἶναι ἡ πρώτη κολόννα, ἀσυκώνει ἕνα μόνον φῶς, ἂν ἡ δεύτερη, δύο, καὶ ἔτζι εἰς ταῖς ἄλλαις, καὶ πάντα ἀριστερά. Αὐτὸς κάνει τὸ ἴδιον εἰς τὰ δεξιὰ διὰ νὰ δείξῃ ἐκείνυ, ὁπῦ λαμβάνει τὸ σημεῖον, ποῖα γράμματα μιᾶς κολόννας πρέπει νὰ ἰδῇ, καὶ νὰ γράψῃ. Εἰς τῦτο αὐτοὶ πρέπει ἀμοιβαίως νὰ συμβάζωνται.

Ἔπειτα ἀπὸ τύταις ταῖς συμφωνίαις στέκωντας κάθ' ἕνας εἰς τὸν τόπον τυ, πρέπει ἐκεῖνος ὁπῦ δίδει τὸ σημεῖον, νὰ ἔχῃ ἕνα ἐργαλεῖον (α) γεωμετρικὸν, ὁπῦ νὰ ἔχῃ δύο τρύπαις, διὰ νὰ γνωρίζῃ μὲ τὸ ἐδικόν τυ τὴν ἀριστερὰν, καὶ μὲ τὸ ἄλλο τὴν δεξιὰν ἐκείνυ, ὁπῦ πρέπει νὰ τῦ ἀποκριθῇ. Βάνεται τὸ πινακίδιον σιμὰ εἰς τῦτο τὸ ἐργαλεῖον, καὶ ἀσυκώνυν δεξιὰ, καὶ ἀριστερὰ ἕνα ἐργαλεῖον μακρὸν δέκα ποδάρια, καὶ ὑψηλὸν ὀλιγώτερον ἀπὸ ἕνα ἄνθρωπον, διὰ νὰ κάνυν ἕνα φῶς βέβαιον, καὶ εὔκολον νὰ φαίνεται, τὰ φῶτα ὁπῦ ἀσικώνυνται· καὶ ὅταν θέλυν νὰ τὰ χαμηλώσυν, νὰ κρυφθῦν τελείως ἀπ' ὀπίσω.

Διαθέττοντας τοιυτοτρόπως ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος,

(α) Ηὑρίσκεται τὸ σχῆμα εἰς τὸ τέλος τύτης τῆς μικρᾶς περιγραφῆς.

ρος, κ̀ ἀπὸ τὸ ἄλλο ὅλα ἐτȣ̃τα τὰ πράγματα, ἐγὼ ςοχάζομαι ὡς ἐν παραδείγματι, πῶς θέλοντες νὰ δώσȣν εἴδησιν, ὅτι ἑκατὸν ἄνθρωποι ἀπὸ τὸ νησίον τῆς Κρήτης ἐξαβίχθησαν εἰς τȣ̀ς ἐχθρȣ̀ς, διαλέγȣν εὐθὺς τὰ λόγια, ὁπȣ̃ δηλȣ̃ν τὸ αὐτὸ εἰς ὀλιγώτερα γράμματα, ἤγȣν Κρητικοὶ ἑκατὸν ἀποςάτησαν, κ̀ τὰ ἀναγγέλȣν ἔτζι.

Τὸ πρῶτον γράμμα εἶναι Κ, ὁπȣ̃ εἶναι εἰς τὴν δεύτερην Κολόνναν· τὸ λοιπὸν θέλȣν ὑψώσει ἀριςερὰ δύο φῶτα, διὰ νὰ δείξȣν ἐκείνȣ, ὁπȣ̃ λαμβάνει τὸ σημεῖον, πῶς πρέπει νὰ ἐξετάξῃ τὴν δεύτερην Κολόνναν. Ἀσυκώνȣν ἔπειτα πέντε φῶτα δεξιὰ, τὰ ὁποῖα δείχνȣν, πῶς τὸ γράμμα, ὁπȣ̃ ζητεῖται εἶναι τὸ πέμπτον τῆς δεύτερης Κολόννας, ἤγȣν τὸ Κ.

Ἔπειτα ἀσυκώνȣν τέσσαρα φῶτα ἀριςερὰ, διὰ νὰ δείξȣν τὸ γράμμα Ρ, ὁπȣ̃ εἶναι εἰς τὴν τετάρτην Κολόνναν· ἔπειτα ἀσυκώνȣν δύο δεξιὰ, διὰ νὰ τȣ̃ δείξȣν, πῶς τȣ̃το τὸ γράμμα εἶναι τὸ δεύτερον τῆς τετάρτης Κολόννας. τὸ αὐτὸ κάνȣν κ̀ διὰ τὰ ἀκόλȣσθα γράμματα.

Μὲ τȣ̃το τὸ μέσον δύναται τινὰς νὰ φανερώσῃ κάθε πρᾶγμα· κ̀ ἂν κάνȣν χρεία πολλὰ φῶτα, τȣ̃το συμβαίνει, διατὶ κάθε γράμμα ζητεῖ νὰ φανερωθῇ δύο φοραῖς· τὴν πρώτην, διὰ νὰ δείξȣν εἰς ποίαν Κολόνναν εὑρίσκεται, τὴν δεύτερην, διὰ νὰ δείξȣν τὸν τόπον, ὁπȣ̃ ἔχει

αὐτὸ εἰς ἐκείνην τὴν Κολόνναν. Ἀλλ' ἀπὸ ἕνα ἄλλο μέρος, ἂν θεωροῦνται ἐπιμελῶς ὅλαι ἡ εἰρημέναις διάτοξες, ἡ φανέρωσις εἶναι βεβαία. Ὥστε διὰ νὰ φθάσουν εἰς τὴν ἀκρίβειαν τοῦ ἔργου, πρέπει πρῶτα νὰ κάμουν πολλαῖς δοκιμαῖς.

Ἰδοὺ ἐκεῖνο, ὁποῦ ἀναφέρει ὁ Πολύβιος μέγας ἄνθρωπος τοῦ πολέμου, καθὼς κάθ' ἕνας ἠξεύρει, καὶ μεγάλος πολιτικός· ἡ νουθεσίαις τοῦ ὁποίου δὲν πρέπει νὰ καταφρονοῦνται. Ἠμποροῦσαν νὰ κατορθωθοῦν μὲ στόχασιν, καὶ νὰ βαλθοῦν εἰς πρᾶξιν εἰς πολλαῖς χρείαις. Τοῦτα ὅμως τὰ σημεῖα ἐγίνοντο εἰς τόπους ὑψηλούς.

Μοῦ ἐδόθη ἕνα βιβλίον τυπωμένον εἰς τοὺς 1702. ὁποῦ ἔχει ταύτην τὴν ἐπιγραφήν· Ἡ τέχνη τῶν σημείων, τόσον διὰ θαλάσσης, ὡσὰν καὶ διὰ ξηρᾶς. Τὸ σύγγραμμα εἶναι ἀφιερωμένον εἰς τὸν Βασιλέα ἀπὸ τὸν Κύριον Μάρκελλον Ἡγεμόνα τῆς θαλάσσης εἰς Ἄρλες. Τοῦτος ὁ Συγγραφεὺς θέλει, πῶς νὰ ἐκοινώνησε πολλαῖς φοραῖς δύο λέγαις μακρὰν μίαν εἴδησιν αἰφνίδιον εἰς ἕνα πρόσωπον χάρτης.

Ἐγὼ δὲν ἠξεύρω ποία νὰ ἦτον τούτη ἡ νέα ἐφεύρεσις, οὔτε τί τέλος νὰ ἔλαβε· μὰ μοῦ φαίνεται, πῶς τέτοιαις ἐφεύρεσες δὲν πρέπει νὰ ἀμελοῦνται. Εἰς ὅλους τοὺς καιροὺς, καὶ εἰς ὅλους τοὺς τόπους οἱ ἄνθρωποι ἐστάθησαν πολλὰ περίεργοι νὰ εὕρουν, καὶ νὰ

ἐνερ-

ἐνεργήσȣν μέσα νὰ λάβȣν, ἢ νὰ δώσȣν εἰς ἄλλȣς ὀγλίγωραις εἴδησες, καὶ τὰ σημεῖα μὲ τὴν φωτίαν, εἶναι ἕνα ἀπὸ τὰ ἐξαίρετα.

Εἰς τȣ̀ς μυθολογικȣ̀ς καιρȣ̀ς, τότες ὁπȣ̃ ἡ πενῆντα θυγατέρες τȣ̃ Δαναȣ̃ ἐφόνευσαν ὅλαις εἰς μίαν μόνην νύκτα τȣ̀ς ἄνδρας τȣς, ἔξω ἀπὸ τὴν Ὑπερμέστριν, ὁπȣ̃ ἄφησε τὸν ἐδικόν της, λέγȣν, πῶς αὐτὸς, καὶ ἐκείνη ἐπειδὴ καὶ ἐφυλάχθησαν μὲ τὴν φυγὴν, καὶ φθάνοντες κάθ' ἕνας ξεχωριστὰ εἰς ἕνα τόπον ἀσφαλῆ ἔδιδαν εἴδησιν ἀμοιβαίαν ἀνάμεσόν τȣς μὲ σημεῖα τῆς φωτίας, καὶ πῶς ἀπὸ τȣ̃το νὰ ἐπεκράτησεν ἡ ἑορτὴ τῶν φώτων εἰς τὸ Ἄργος. Παυσαν. 2.7.130.

Μισεύωντας ὁ Ἀγαμέμνων διὰ τὸν πόλελον τῆς Τρωάδος, εἶχε τάξῃ τῆς Κλιτεμνήστρας, πῶς τὴν ἰδίαν ἡμέραν, ὁπȣ̃ ἤθελαν πάρῃ τὴν χώραν, αὐτὸς ἤθελε τῆς δώσῃ εἴδησιν διὰ τὴν νίκην τȣ μὲ τὰ φῶτα, ὁπȣ̃ ἤθελε κάμῃ νὰ ἀνάψȣν. Ἐφύλαξε τὸ τάσσιμον, καθὼς βλέπεται εἰς τὴν Τραγῳδίαν τȣ̃ Αἰσχύλȣ, ὁπȣ̃ ἔχει τὴν ἐπιγραφὴν τȣ́τȣ τȣ̃ Βασιλέως, ὅθεν ἡ φρȣρὰ ὁπȣ̃ ἦτον διωρισμένη νὰ φυλάττῃ τȣ̃το τὸ σημεῖον, λέγει πῶς ἀπέρνα πολλαῖς κακαῖς νύκτες εἰς ἐκεῖνον τὸν δυστυχισμένον τόπον.

Βλέπομεν εἰς ταῖς ἐνθύμησες, ὁπȣ̃ μᾶς ἀπόμειναν ἀπὸ τὸν Καίσαρα ἐπάνω εἰς τὸν

πόλεμον τῶν Γάλλων, πῶς καὶ αὐτὸς ἐνέργησε τοῦτο τὸ μέσον.

Καῖσ. εἰς πόλεμ. Γαλλ. βιβλ. ζ'.

Ὁ αὐτὸς Καῖσαρ μᾶς διηγεῖται σέα ἄλλο πολλὰ συνηθισμένον ἀπὸ τοὺς Γάλλους. Κάθε φορὰν ὁπού ἐτύχαινε καμία παράξενη πρᾶξις, ἢ ἦτον χρεία διὰ καμίαν ὀγλίγωρον βοήθειαν, ἔδιδαν καὶ ἐλάμβαναν εἴδησιν ἀμοιβαίαν μὲ διπλαῖς φωναῖς, ὁποῦ ἐφέρνοντο ἀπὸ σέα τόπον εἰς ἄλλον· εἰς ξόπον ὁποῦ, ὁ χαλασμὸς τῶν Ρωμαίων, ὁποῦ ἔγινον εἰς τὴν Ὀρλεῶνς ἀνατέλλοντος τοῦ Ἡλίου, τὸν ἔμαθαν εἰς ταῖς ὀκτὼ, ἢ ἐννέα ὥραις τῆς νυκτὸς εἰς τὴν Ἀβέρνιαν, ὁποῦ εἶναι μακρὰν ἑκατὸν ἑξήντα μίλια.

Θέλω, πῶς ὁ Βασιλεὺς τῆς Περσίας, τότε ὁποῦ ἤφερε τὸν πόλεμον εἰς τὴν Ἑλλάδα, νὰ ἔβαλε φρυκτὰς ἀπὸ σέα τόπον εἰς ἄλλον, ὁποῦ ἐφανέρωναν μὲ τὴν φωνὴν τὰ συμβεβηκότα, ὁποῦ ἤθελε νὰ μηνύσῃ ἀπὸ μακρὰν, καὶ πῶς ἠμποροῦσαν νὰ φθάσουν ἀπὸ τὰς Ἀθήνας εἰς τὰ Σοῦσα εἰς σαραντοκτὼ ὥραις· ἀλλὰ τὸ διάστημα εἶναι περισσότερον ἀπὸ 600. μίλια.

Διηγοῦνται περιπλέον, πῶς σέας Σιδώνιος ἐπρόβαλε τὸν Μεγάλον Ἀλεξάνδρον σέα ἄσφαλτον μέσον διὰ νὰ κάμῃ μίαν κοινωνίαν εἰς ὅλους τοὺς τόπους τῆς Βασιλείας του. Αὐτὸς δὲν τὸ ἐζήτει, παρὰ πέντε ἡμέραις, διὰ νὰ δι-

δῇ

δῃ εἴδησες εἰς τȣ̀ς πλέα μακρυνȣ̀ς τόπȣς τῆς βασιλείας τȣ. Ὁ Βασιλεὺς ςοχαζόμενος τȣ̃το τὸ πρόβλημα, ὡσὰν ὀπτασίαν, τὸ ἀπερρίψε καταφρονητικῶς· ἀλλὰ τὸ ὀγλιγωρότερον ἐμετανόησεν.

Ὁ Διόδωρος λέγει, πῶς οἱ Πέρσαι ἔβαναν ἐκείνȣς, ὁπȣ̃ εἶχον μεγάλην φωνὴν, ἐπάνω εἰς ὑψηλώματα πολλὰ σιμὰ τὸ ἕνα ἀπὸ τὸ ἄλλο, διὰ νὰ ἠμπορȣ̃ν νὰ ἀκȣ́ωνται, καὶ ἔλεγεν ὁ ἕνας τȣ̃ ἄλλȣ ἐκεῖνο, ὁπȣ̃ ἐσυνέβη. Ἔτζι ἡ εἴδησις ἀπέτα ἀπὸ ςόμα εἰς ςόμα εἰς ὅλαις ταῖς Σατραπείαις, ἕως εἰς τὴν ἄκρην τῆς Βασιλείας, εἰς τρόπον ὁπȣ̃ εἰς μίαν ἡμέραν ἔφθανεν εἰς ἕνα τόπον μακρὰν τριάντα ἡμερῶν διάςημα. Ἐχρειάζοντο πολλαῖς φωναῖς, καὶ ἡ εἴδησες δὲν ἦτον ἀπόκρυφες.

Διηγεῖται ὁ Πλίνιος ἕνα ἄλλο μέσον, ὁπȣ̃ δὲν εἶναι τελείως ψευδές. Ὁ Δέκατος Βρȣ̃τος ἐδιαφέντευε τὴν χώραν Μόδεναν, πολιορκȣμένην ἀπὸ τὸν Ἀντώνιον, ὁπȣ̃ δὲν τῆς ἄφινε κανένα μέσον νὰ δώσῃ εἴδησιν τῶν Ἐπάρχων, κάνωντας χαντάκια τριγύρῳ εἰς τὴν χώραν, καὶ ςέλνωντας δίκτυα εἰς τὸν ποταμόν. Ὁ Βρȣ̃τος ἐδȣλεύθη ἀπὸ τὸ περιςέρι, εἰς τȣ̃ ὁποίȣ τὰ πόδια ἔθεσε ταῖς ἐπιςολαῖς, ὁπȣ̃ ἔφθαναν ἀσφαλῶς ὅπȣ αὐτὸς ἤθελεν. Εἰς τί ἦτον, λέγει ὁ Πλίνιος, ἡ φύλαξες τȣ̃ Ἀντωνίȣ; εἰς τί ἐχρειάζοντο τὰ δίκτυα, ὁπȣ̃ αὐ-

τὸς ἔκαμε νὰ στήσουν; ὁ νέος μηνυτὴς ἔκαμε τὸν δρόμον του εἰς τὸν ἀέρα.

Διηγοῦνται οἱ ὁδοιπόροι, πῶς διὰ νὰ φέρουν εἴδησες ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρειαν εἰς τὸ Χαλέπι, ἀφ' οὗ τὰ καράβια φθάσουν εἰς ἐκεῖνον τὸν λιμένα, μεταχειρίζονται τὰ περιστέρια, ὁποῦ εἶναι μικρὰ εἰς τὸ Χαλέπι, τοὺς δένουν εἰς τὸν λαιμὸν, ἢ εἰς τὰ πόδια μίαν ἐπιστολὴν, ὁποῦ περιέχει ταῖς εἴδησες, ὁποῦ θέλουν νὰ φανερώσουν. Τὰ περιστέρια ἀπετοῦν, ἀσυκώνονται ὑψηλὰ, καὶ πηγαίνουν εἰς τὸ Χαλέπι, ὅπου οἱ κάτοικοι λαμβάνουν ταῖς ἐπιστολαῖς. Τοῦτο τὸ μέσον τὸ μεταχειρίζονται καὶ εἰς πολλοὺς ἄλλους τόπους.

ΠΕ-

ΠΕΡΙΓΡΑΦῊ

ΤΟΥ̃ ΕΡΓΑΛΕΙΟΥ

Διὰ τὰ Σημεῖα μὲ τὴν Φωτίαν.

Ὁ Κὺρ Καβαλιέρης, Διδάσκαλος τῆς Μαθηματικῆς εἰς τὸ Βασιλικὸν Φροντιστήριον, σύντροφος καὶ φίλος μȣ, εὐχαριστήθη διὰ ταῖς παρακάλεσές μȣ νὰ κάμῃ τὸ σχῆμα τȣ̃ Ἐργαλείȣ, διὰ τὸ ὁποῖον ὁμιλεῖ ὁ Πολύβιος, καὶ νὰ προσθέσῃ τὴν ἀκόλȣθον ἐξήγησιν.

Ἰδȣ̀, πῶς ἐγὼ νοῶ τὸ Ἐργαλεῖον, ὁπȣ̃ περιγράφει ὁ Πολύβιος, διὰ νὰ δίδῃ τινὰς ταῖς εἴδησες πολλὰ μακρὰν μὲ τὰ σημεῖα τῆς φωτίας.

Ἡ ΑΒ εἶναι ἕνα ξύλον πλαγίως κείμενον, τὸ μῆκος 4, ἢ 5 ποδάρια, 5. ἢ 6. δάκτυλα τὸ πλάτος, καὶ 2. ἢ 3. τὸ χόντρος. Εἰς ταῖς ἄκραις τȣ κολλȣ̃νται εἰς τὴν μέσην, καὶ κατὰ κάθετον μὲ ἀγκίδια, ἄλλα δύο ξύλα ΓΔ, ΕΖ, ὅμοια εἰς τὸ πλάτος μὲ τὸ πλαγίως κείμενον, καὶ μακρὰ, 2, ἢ 3 ποδάρια. Τὰ πλευρὰ τȣ́των τῶν δύο ξύλων πρέπει νὰ εἶναι ὅσον βολεῖ παράλληλα, καὶ ἡ ἀνωτέρα ἐπιφάνεια ὁμαλωτάτη. Τραβίζεται εἰς τὴν μέσην τῆς ἐπιφανείας τȣ́των τῶν δύο ξύλων μία

γραμμὴ εἰς κάθε ἕνα, παράλληλος μὲ τὰ πλευρά τους, καὶ ἀκολούθως τούταις ἡ γραμμαῖς θέλουν εἶσαι παράλληλαις ἀνάμεσόν τους. Εἰς ἕνα ἥμισυ δάκτυλον, ἢ δύο μακρὰν ἀπὸ τούταις ταῖς γραμμαῖς, καὶ σωστὰ εἰς τὴν μέσην τοῦ διαστήματος τῶν δύο ξύλων, καρφώνεται δυνατὰ καὶ καλὰ ἕνας σιδερένιος ἢ χαλκωματένιος κοχλίας, ἤγουν βίδα, τὸ ἐπάνω μέρος τῆς ὁποίας, ὁποῦ πρέπει νὰ εἶναι στρογγυλὸν, ἢ κυλινδρικὸν, καὶ νὰ ἔχῃ 5 ἢ 6 γραμμαῖς διάμετρον, θέλει ὑπερβαίνει τὴν ἐπιφάνειαν τῶν δύο ξύλων 7, εἰς 8, γραμμαῖς.

Τοῦτα τὰ ξύλα ὠφελοῦν διὰ νὰ ἑνωθοῦν σφικτὰ δύο κύλινδροι κοῖλοι, καὶ ἄδειοι Η Θ, Ι Κ, διὰ μέσου τῶν ὁποίων γίνονται ἡ παρατήρησες. Τοῦτοι οἱ κύλινδροι πρέπει νὰ εἶναι σωστοὶ, καὶ καμωμένοι ἀπὸ κανένα μέταλλον βασταγερὸν, καὶ δυνατὸν, διὰ νὰ μὴ ζουλίζωνται. Θέλουν εἶσαι ἕνα ποδάρι μακρύτεροι ἀπὸ τὰ δύο ξύλα, ὁποῦ τοὺς περιέχουν, τόσον ὁποῦ νὰ τὰ ὑπερβαίνουν 6 δάκτυλα ἀπὸ κάθε ἄκρην. Εἶναι χρεία, τοῦτοι οἱ δύο κύλινδροι νὰ εἶναι καρφωμένοι καὶ κολλημένοι ἐπάνω εἰς δύο στάθμαις ἀπὸ τὸ ἴδιον μέταλλον, ὁποῦ νὰ ἔχουν εἰς τὴν μέσην τοῦ μάκρους τους ἕνα μέρος μικρὸν νὰ εὐγαίνῃ ἔξω, καὶ ὡσὰν ἕνα ἡμικύκλιον, χοντρὸν σχεδὸν ἕνα δάκτυλον. Τοῦτο τὸ μικρὸν μέρος πρέπει νὰ ἔχῃ εἰς τὴν μέσην μίαν στρογ-

γυ-

γυλίω ξύπαν ἀπὸ μισὸν δάκτυλον διάμεξον, εἰς ξόπον ὁπῦ προσαρμόττοντας ταῖς ςάθμαις, ὁπῦ ἐνώνυν τὺς κυλίνδρυς ἐπαύω εἰς τὰ ξύλα Γ Δ, Ε Ζ, ἡ ξύπα νὰ σφαλίζεται τελείως ἀπὸ τὸ ἀνώτερον, κὴ κυλινδρικὸν μέρος τῆς βίδας ὁπῦ ἐβάλθη, δίχως νὰ σφάλλυν. Ἡ κορυφὴ τῆς βίδας ἠμπορεῖ νὰ συκώνεται καμίαν γραμμὴν ὑψηλώτερα ἀπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς ςάθμης. Πρέπει νὰ σημειώσωμεν, πῶς οἱ κύλινδροι νὰ κείτωνται εἰς ξόπον, ὁπῦ νὰ ἠμπορῦν νὰ γυρίζυν μὲ τὴν ςάθμην τυς ἀπὸ μέπελον ξιγύρω εἰς ταῖς βίδαις, διὰ νὰ ἰσάζωνται πρὸς τὰ ςερεὰ Π, Ρ, ὀπίσω ἀπὸ τὰ ὁποῖα γίνονται τὰ σημεῖα τῆς φωτίας, κατὰ τὰ διάφορα διαςήματα τῦ τόπων, εἰς τὺς ὁποίυς ἔχυν νὰ γίνωνται.

Πρέπει νὰ μαυρισθῦν οἱ κύλινδροι ἀπὸ μέσα, διότι ἀλλέως προσαρμόττοντας τὸν ὀφθαλμὸν εἰς μίαν ἀπὸ ταῖς ἄκραις, λαμβάνει τὺς ἀνταναπλάσεις. Πρέπει περιπλέον νὰ βαλθῇ εἰς τὴν ἄκρην ὁπῦ εἶναι ἀπὸ τὸ μέρος τῦ παρατηρῦντος ἕνα διάφραγμα 3, ἢ 4 γραμμαῖς ἀνοικτὸν, κὴ εἰς τὴν ἄλλην ἄκρην νὰ βαλθῦν δύο κλωσαῖς, ἡ μία ἀπὸ τὴν κορυφὴν, κὴ ἡ ἄλλη κατὰ τὸν ὁρίζοντα, ὁπῦ νὰ ἔρχωνται νὰ ςαυρώνυν εἰς τὸν ἄξωνα τῦ κυλίνδρυ.

Εἰς τὴν μέσην τῦ ξύλυ Α Β γίνεται μία τρύ-

τρύπα στρογγυλὴ ὁπῦ νὰ ἔχῃ δύο δάκτυλα διάμετρον, διὰ νὰ καρφωθῇ τὸ σύσιγμα ΛΜΝΟΠ, ὁπῦ βαστᾷ ὅλην τὴν μηχανὴν, καὶ τειγύρω εἰς τὸ ὁποῖον αὐτὴ γυρίζει. Ἠμπορεῖ νὰ ὀνομαθῇ τώτη ἡ μηχανὴ Ἀλυδάδη, ἀγκαλὰ καὶ αὐτὴ νὰ εἶναι διαφορετικὴ ἀπ' ἐκείναις ὁπῦ προσαρμόττονται εἰς τὲς κύκλες, εἰς τὰ ἡμικύκλια, καὶ προσέτι εἰς τὰ γεωμετρικὰ τετράγωνα, ὁπῦ τὰ μεταχειρίζονται διὰ νὰ μετρῶν τὲς ἀγρὲς, διὰ νὰ κάμνουν σχέδια, καὶ εἰς ἄλλα παρόμοια, ἀλλ' ἔχει τὴν ἰδίαν χρῆσιν εἰς τὸ νὰ ἰσάζῃ.

Ἐκεῖνος ὁπῦ δίδει τὸ σημεῖον, καὶ ἐκεῖνος ὁπῦ τὸ λαμβάνει, πρέπει νὰ ἔχην ἕνα παρόμοιον ἐργαλεῖον· ἀλλέως ἐκεῖνος ὁπῦ λαμβάνει τὸ σημεῖον δὲν δυνέται νὰ ξεχωρίσῃ αὐτὰ σημεῖα ὁπῦ τὰ δίδουται, εἶναι ἐκ δεξιῶν, ἢ ἐξ ἀριστερῶν ἐκείνα ὁπῦ τὰ κυνέει· τὸ ὁποῖον εἶναι ἀναγκαῖον κατὰ τὴν διαταγὴν τῦ Πολυβίυ.

Τὰ δύο στερεὰ σώματα Π, Ρ τὰ διωρισμένα διὰ νὰ δείχνουν τὰ δεξιὰ, καὶ τὰ ἀριστερὰ ἐκείνα ὁπῦ δίδει τὰ σημεῖα, διὰ νὰ φανερώνῃ, καὶ νὰ κρύπτῃ ταῖς φωτίαις, κατὰ τὰς περιστάσεις τῆς παρατηρήσεως πρέπει νὰ εἶναι ἢ μεγαλήτερα ἢ μικρότερα, καὶ πλέον μακρὰ, ἢ πλέον σιμὰ τὸ ἕνα ἀπὸ τὸ ἄλλο, καθὼς τὸ διάστημα μὲ ἁμέσα εἰς τὲς τόπυς,

ὅπυ

ὅπȣ δίδονται κ̀ λαμβάνονται τὰ σημεῖα, θέλει εἶςαι περισσότερον ἢ ὀλιγώτερον.

Ὁ σκοπός μȣ εἰς τὸ νὰ περιγράψω τὴν προειρημένην μηχανὴν δὲν ἐςάθη ἄλλος, πάρεξ διὰ νὰ ἐξηγήσω τὸν τρόπον, μὲ τὸν ὁποῖον δύνεται νὰ βαλθῇ εἰς πρᾶξιν ἡ ἰδέα τȣ̃ Πολυβίȣ, διὰ νὰ δίδωνται σημεῖα μὲ ταῖς φωτίαις, κ̀ ὄχι διὰ νὰ τὴν ὁμολογήσω χρήσιμον κ̀ εἰς μεγάλα διαςήματα. Διότι εἶναι πρᾶγμα βέβαιον, πῶς μὲ κάθε μηχανὴν, ὁπȣ̃ νὰ ἠμπορῇ νὰ γένῃ, τȣ̃τα τὰ σημεῖα μὲ 2, 3, 4, κ̀ 5 φωτίαις, ἢ φῶτα δὲν ξεχωρίζονται εἰς ἕνα διάςημα ἀπὸ δώδεκα, ἢ δεκαπέντε, ἢ περισσότερα μίλια, καθὼς αὐτὸς ὑποθέτει. Ἐχρειάζοντο διὰ νὰ γένῃ τȣ̃το ὄχι φῶτα, ὁπȣ̃ δύνονται νὰ ὑψωθȣ̃ν, κ̀ νὰ χαμηλωθȣ̃ν μὲ τὰ χέρια, ἀλλὰ φωτίαις μεγαλώταταις, ὡσὰν πολλὰ φορτώματα ἄχυρα, ἢ ξύλα, διὰ νὰ ξεχωρίζωνται, καὶ ἀκολȣ́θως ςερεὰ σώματα ὑπέρμετρα εἰς τὸ μεγαλεῖον διὰ νὰ ταῖς κρύπτȣν. Δὲν ἦτον ἀκόμη γνωςὰ εἰς τὸν καιρὸν τȣ̃ Πολυβίȣ τὰ Τελεσκόπια, ὁπȣ̃ δὲν ἐγνωρίσθησαν, κ̀ δὲν ἐτελειώθησαν, παρὰ εἰς τὸν προαπερασμένον αἰῶνα. Μὲ αὐτὰ ἤθελαν φαίνωνται τȣ̃τα τὰ σημεῖα εἰς πολλὰ μεγαλήτερον διάςημα, διὰ τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι ἱκανὰ οἱ ἁπλοῖ κύλινδροι. Δὲν εἶμαι βέβαιος περιπλέον, ἂν τȣ̃τα τὰ σημεῖα

μεῖα ἠμποροῦν νὰ βαλθοῦν εἰς τὴν χρῆσιν, ὁπου ὁ Πολύβιος διορίζει, παρεξ μόνον εἰς πέντε ἢ ἑπτὰ μίλια μακρύ.

Στοχάζομαι ὅμως, πῶς μία χώρα ἀποκλεισμένη ἠμπόρειε νὰ φανερώσῃ ποιοτρόπως ταῖς χρείαις της εἰς ἕνα ἐπίκαιρον στράτευμα, ἢ νὰ τὸ σημειώσῃ πόσον καιρὸν δυνατὸν νὰ διαφεντεύθῃ, διὰ νὰ πάρῃ αὐτὸ τὰ μέτρα· καὶ πῶς ἀνάπαλιν τὸ ἐπίκαιρον στράτευμα ἠμποροῦσε νὰ φανερώσῃ τὰς σκοπάς του εἰς τὴν ἀποκλεισμένην χώραν, μεταχειριζόμενοι μάλιστα τὰ τελεσκόπια.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ Ζ'.

Εὔδοξος νίκη, ὁπου πλησίον εἰς τὴν Μαντίνειαν ἐναντίον τοῦ Μεχανίδα Τυράννου τῆς Λακεδαίμονος ἀπόκτησε ὁ Φιλοποίμην. Τιμή, ὁπου ἐγένετο εἰς τὸν τὸν Στρατηγόν. Ὁ Ναβίδης διαδέχεται τὸν Μεχανίδαν. Ἔργα τῆς φιλαργυρίας του, καὶ σκληρότητος. Εἰρήνη γενικὴ, ὁπου ἔγινε ἀνάμεσα εἰς τὸν Φίλιππον, καὶ εἰς τοὺς Ῥωμαίους, εἰς τὴν ὁποίαν ἐμπῆκαν ὅλοι οἱ σύμμαχοι ἀπὸ τὸ ἕνα, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος.

ΦΟβούμενοι οἱ Ῥωμαῖοι μόνον διὰ τὴν μάχην κατὰ τοῦ Ἀννίβα, τῆς ὁποίας ἀπο-

ἀποφάσισαν νὰ δώσυν τέλος, ἔλαβαν ὀλίγον μερτικὸν εἰς τὴν μάχην τῦ Ἑλλήνων, κὴ τὲς ἄφησαν εἰς εἰρήνην εἰς τὲς δύο ἀκολούθους χρόνυς.

Τὸν πρῶτον χρόνον, ἐκλέχθη ὁ Φιλοποίμην Ἀρχιστράτηγος τῦ Ἀχαιῶν. Λαμβάνοντας τὔτο τὸ ἐξαίρετον Ὀφίκιον τῆς Ἀριστοκρατίας, ἐσυμάξε τὲς συμμάχυς διὰ νὰ ἐκστρατεύσυν, κὴ τὲς ἐπαρακίνησε νὰ ἀκολουθήσυν τὴν ζῆλόν τυ μὲ τὴν γενναιότητά τυς, καὶ μὲ τὴν καλήν τυς διάθεσιν, κὴ νὰ φυλάξυν ἀξίως τὴν ἐδικήν τυ, κὴ ἐδικήν τυς τιμήν. Αὐτὸς ἐφρόντισε πολλὰ, ὄχι πλέον διὰ τὴν δίμορφίαν, καὶ μεγαλοπρέπειαν τῦ ἱματίων, ὁπῦ δὲν ἁρμόζει παρὰ εἰς ταῖς γυναῖκες, κὴ μάλισα εἰς ἐκείναις, ὁπῦ εἶναι μιᾶς μεσαζόσης ἀξίας· ἀλλὰ διὰ τὴν δίμορφίαν τῦ ἁρμάτων, ὁπῦ τυχαίνει εἰς τὲς ἄνδρας, ὁπῦ ζητῶν τὴν ἰδίαν τυς δόξαν, κὴ τὸ καλὸν τῆς Πατρίδος.

Ἠκάθη μὲ ἕνα κοινὸν ἔπαινον ὁ λόγος τυ, εἰς τρόπον ὁπῦ δὲν γαίνοντες ἀπὸ τὴν συμάξιν ἐδείχνοντο μὲ τὸν δάκτυλον ἐκεῖνοι, ὁπῦ ἦτον ὑπερήφανα ἐνδυμένοι· τόσην δυνάμιν ἔχει μία καθέσια ὁπῦ νὰ γένῃ ἀπὸ ἕνα περίβλεπτον ὑποκείμενον, ὄχι μόνον διὰ νὰ τραβίξῃ τὲς ἀνθρώπυς ἀπὸ τὸ κακὸν, ἀλλὰ κὴ διὰ νὰ τὲς φέρῃ εἰς τὸ καλόν· μάλισα ὅταν ἡ ζωή τυ ὁμοιάζει μὲ τὰ λόγιά τυ, δὲν εἶναι δυνατὸν

Ἔτ. ἀπὸ Κτίσεως Κόσμου 3798. Πρὸ Χρ. 206. Πολύβ. βιβ. ιά. φ. 629. 631.

νὰ

νὰ μὴ παραδοθῇ κάθ' ἕνας εἰς ταῖς συμβουλαῖς του. Τέτοιος ἦτον ὁ Φιλοποίμην. Ἁπλοῦς εἰς τὴν ἐνδυμασίαν του, ἐγκρατὴς εἰς τὴν τράπεζαν, ὀλίγον ἐφρόντιζε διὰ τὸ κορμί του. Εἰς ταῖς συνομιλίαις μὲ ὑπομονὴν ὑπόφερνε τὸν παράφορον χυμὸν τῶν ἄλλων, καὶ περιπλέον τὰ καταφρονητικὰ λόγια, καὶ ἔπασχε νὰ μὴ δώσῃ τὴν παραμικρὰν ἐνόχλησιν κανενός. Εἶχε κάμῃ μίαν θαυμασίαν σπουδὴν εἰς ὅλην του τὴν ζωὴν νὰ μὴν ὁμιλήσῃ παρὰ ἀλήθειαν. ὅθεν καὶ τὰ παραμικρά του λόγια ἠκούοντο πάντοτε μὲ εὐλάβειαν, καὶ ποτὲ τινὰς δὲν ἀμφίβαλεν εἰς τὸ νὰ τοῦ πιστεύσῃ. Αὐτὸς δὲν εἶχε χρείαν διὰ πολλὰ λόγια διὰ νὰ καταπείσῃ, ὤντας ἡ ζωή του ἕνας τύπος διὰ ὅλον ἐκεῖνο, ὁποῦ ἔπρεπε νὰ γίνεται.

Λυθείσης τῆς συνάξεως ἐστράφησαν ὅλοι εἰς ταῖς χώραις τους, γεμάτοι ἀπὸ ἔκπληξιν διὰ τὰ ὅσα ἤκουσαν ἀπὸ τὸν Φιλοποίμενα, καὶ πληροφορημένοι, πῶς εὐθὺς, ὁποῦ αὐτὸς λάβῃ τὴν κυβέρνησιν τῶν πραγμάτων, δὲν θέλει συμβῇ καμία δυστυχία εἰς τὴν Ἀριστοκρατίαν. Αὐτὸς ἐμίσευσεν εὐθὺς διὰ νὰ ἐπισκέψῃ ταῖς χώραις, καὶ νὰ διατάξῃ κάθε πρᾶγμα. Ἐσύναξε τὸν λαὸν εἰς κάθε τόπον, τοῦ ἔδειξεν ἐκεῖνο ὁποῦ ἔπρεπε νὰ κάμῃ, καὶ ἐμάζωξε τάγματα· καὶ ἀπερνῶντες ὀκτὼ μῆνες εἰς ταῖς ἑτοιμασίαις τῆς μάχης, ἐκίνησεν εἰς τὴν ἐκστρατείαν.

Ὁ Με-

Ὁ Μεχανίδας ὁ Τύραννος τῆς Σπάρτης ἀνέμενε μὲ μίαν δυνατὴν ἁρμάδαν τὴν δίκαιαν, νὰ ὑποτάξῃ ὅλην τὴν Πελοπόνησον. Ὅταν ἤλθεν ἡ εἴδησις, πῶς αὐτὸς ἔφθασεν εἰς τὰς τόπυς τῆς Μαντινείας, ὁ Φιλοποίμην ἐσοχάθη νὰ τὸν πολεμήσῃ.

Ὁ Τύραννος τῆς Σπάρτης ἐκίνησε μὲ τὴν πεζὴραν βαρέως ἁρματωμένην, καὶ ἔθεσεν εἰς τὴν δεξιὰν, καὶ ἀεισεραὶ εἰς τὴν ἰδίαν γραμμὴν, ὅπυ ἦτον ὀλίγον ὀμπρὸς, τὴν ἐλαφρὴν πεζὴραν σωσθεμένην ἀπὸ ξυήες, καὶ ὀπίσω ἀπ' αὐτὰς τὰ ἁμάξια φορτωμένα καταπέλτας, καὶ κοντάρια. Ἐφαίνετο, πῶς νὰ ἦτον σῶα χαντάκι, ὅπυ ἐκύκλωνεν ἕνα μέρος τῦ κάμπυ, μὰ εἰς ταῖς δύο τυ ἄκραις ἐπλημμύριζεν ἀπὸ τὰ τάγματά τυ.

Εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν ὁ Φιλοποίμην ἔκαμε νὰ εὔγῃ ἀπὸ τὴν χώραν τὸ στράτευμά τυ διαμοιρασμένον εἰς τρία σώματα. Τὸ πρῶτον, τὸ σωσθεμένον ἀπὸ τὸ ἱππικὸν τῶν Ἀχαιῶν, ἐβάλθη εἰς τὰ δεξιά. Τὸ δεύτερον, ὁπῦ ἦτον ἡ ἐλαφρὰ ἁρματωμένη πεζὴρα, ἐβάλθη εἰς τὸ κέντρον, πηγαίνοντας ἔμπροσθεν εἰς τὸ χαντάκι. Τὸ τρίτον, τὸ σωσθεμένον ἀπὸ Ἰλλυεῖυς, ἀπὸ ξυήες, ἀπὸ τάγματα ἐλαφρὰ, καὶ ἀπὸ κάποια ἄλογα τῦ Ταράντυ, * ἐβάλθη εἰς τὴν ἀεισεραὶ, ἔχοντας εἰς τὴν κεφαλὴν τὸν Φιλοποίμενα.

Πολύβ. βιβλ. ιά. φ. 631. 637. Πλούτ. πρὸς Φιλοπ. φ. 361.

* Οἱ στρατιῶται τῦ Τάραντα ἦχον καὶ

Πλη-

ἕνας δύο ἄλογα. Λίβ. βιβλ. λ ἐ. ἀριθμ. κή.

Πλησιάζωντας ἡ ὥρα τοῦ πολέμου, καὶ ὄντας τὰ στρατεύματα τὸ ἕνα ἔμπορσθεν εἰς τὸ ἄλλο, τοῦτος ὁ Στρατηγὸς, παγαίνωντας ἐδὼ, καὶ ἐκεῖ εἰς τοὺς ἄδειους τόπους τῆς πεζούρας, ἐμψύχωσε τοὺς ἐδικούς του μὲ ὀλίγα, ἀλλὰ ἐνεργητικὰ λόγια. Διότι οἱ στρατιῶταί του τόσον τὸν ἀγαποῦσαν, καὶ τόσον ἤλπιζαν εἰς αὐτὸν, ὁποῦ ἀφ' ἑαυτοῦ τους ὡρμοῦσαν εἰς τὴν μάχην μὲ μίαν ἀπίστευτον προθυμίαν· μάλιστα αὐτοὶ οἱ ἴδιοι μὲ θερμότητα ἐπαρακινοῦσαν τὸν Στρατηγόν τους, νὰ τοὺς φέρῃ εἰς τὸν πόλεμον. Ἐκεῖνο, ὁποῦ αὐτὸς ἐπάσχιζε νὰ τοὺς κάμῃ νὰ καταλάβουν, ἦτον, πῶς ἦλθεν ὁ καιρὸς, ὁποῦ οἱ ἐχθροί τους ἔπρεπε νὰ καταντήσουν εἰς μίαν ἄτιμον σκλαβείαν, καὶ αὐτοὶ νὰ ξαναστερεωθοῦν εἰς μίαν ἔνδοξον καὶ ἀείμνηστον ἐλευθερίαν.

Ὁ Μακανίδας ἐκίνησε μὲ τὴν πεζοῦράν του εἰς ἕνα εἶδος κολόννας, ὡσὰν νὰ ἤθελε νὰ ἀρχίσῃ τὸν πόλεμον ἀπὸ τὴν δεξιάν. Ἀλλ' ὅταν ἦτον εἰς ἕνα κάποιον διάστημα, ἔκαμεν αἰφνιδίως τὴν πεζοῦράν του νὰ κάμῃ μισὸν γύρον διὰ νὰ σιμώσῃ εἰς τὴν δεξιάν του, καὶ διὰ νὰ κάμῃ ἕνα μέτωπον ὅμοιον μὲ τὴν ἀριστερὰν τῶν Ἀχαιῶν, καὶ ἔκαμε νὰ ὑπάγουν ὀμπρὸς διὰ νὰ τὸ σκεπάσουν ὅλα τὰ ἁμάξια ἁρματωμένα ἀπὸ καταπέλτας. Ὁ Φιλοποίμην ἐγνώρισε πάραυτα, πῶς ὁ σκοπὸς τοῦ

ἐχθροῦ

ἐχθρȣ̃ ἦτον νὰ συγχύσῃ τὴν πεζȣ̃ράν τȣ, κτυπῶντάς την μὲ κοντάρια, καὶ μὲ πέτραις. ὅθεν δὲν τȣ̃ ἄφησε καιρὸν, ἀλλ' ἔκαμε νὰ ἀρχίσῃ θερμῶς ὁ πόλεμος ἀπὸ τὸ Ἱππικὸν τῶν Ταραντίνων εἰς ἕνα τόπον πολλὰ ἐπιτήδειον νὰ πολεμȣ̃ν ὅλοι ἐλεύθερα. Ὁ Μακανίδας ἐςενεύθη νὰ κάμῃ τὸ αὐτὸ, καὶ νὰ ἔλθῃ εἰς τὰς χεῖρας μὲ τȣ̀ς Ταραντίνȣς. Ἡ πρώτη ὁρμὴ ἐςάθη βιαςική. Ἐρχόμενα τὰ ἐλαφρὰ τάγματα διὰ νὰ τȣ̀ς βοηθήσȣν, εὑρέθησαν εἰς μίαν ςιγμὴν ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο ςενευμένοι οἱ ξένοι. Καὶ διατὶ εἰς τȣ́την τὴν σύγχυσιν ἀγχιμαχȣ̃σαν, ὁ πόλεμος ἐςάθη πολλὴν ὥραν ἀμφίβολος. Τέλος πάντων οἱ ξένοι τȣ̃ Τυράννȣ ἔλαβαν τὸ προτέρημα, ὑπερίσχυσεν ὁ ἀριθμός τȣς, καὶ ἡ ἐπιδεξιότης, ὁπȣ̃ αὐτοὶ ἀπόκτησαν μὲ μίαν πολυχρόνιον πρᾶξιν. Οἱ Ἰλλύριοι, ὁπȣ̃ ἐβοηθȣ̃σαν τῶν ξένων τȣ̃ Φιλοποίμενος, δὲν ἐδυνήθησαν νὰ ἀντιςαθȣ̃ν εἰς μίαν ὁρμὴν τόσον δριμυτάτην. Ὅθεν ἔφυγαν σπȣδαίως πρὸς τὴν χώραν τῆς Μαντινείας ὁπȣ̃ ἦτον μακρὰν ἕνα τέταρτον τῆς λέγας.

Τὸ ὅλον ἐφαίνετο χαμένον ἀπὸ τὸ μέρος τȣ̃ Φιλοποίμενος. Ἐδῶ ἐφάνη φανερὰ, λέγει ὁ Πολύβιος, ἡ ἀλήθεια μιᾶς γνώμης, εἰς τὴν ὁποίαν δικαίως δὲν δύναται τινὰς νὰ ἀντιςαθῇ· πῶς τὸ περιστότερον μέρος τῶν ςρατιωτικῶν

συμβεβηκότων εἶναι εὐτυχισμένα, ἢ δυστυχισμένα, κατὰ τὸ μέτρον τῆς ἱκανότητος, ἢ τῆς ἀμαθείας τῶν Στρατηγῶν. Ὁ Φιλοποίμην ἀντὶς νὰ φοβηθῇ εἰς τὴν δυστυχῆ ἔκβασιν τούτου τοῦ πρώτου πολέμου, καὶ νὰ συγχυσθῇ, ἐστάθη προσεχὴς νὰ ὠφεληθῇ ἀπὸ τὰ σφάλματα, ὁποῦ ἤλεθλε κάμῃ ὁ ἐχθρός. Καὶ βέβαια ἔκαμεν ἕνα σφάλμα μεγάλον, τὸ ὁποῖον παλλάκις συμβαίνει εἰς ταῖς μάχαις, καὶ ὁποῦ δὲν δύναται τινὰς ἀρκετὰ νὰ τὸ φυλαχθῇ. Ἔπειτα ἀπὸ τὸν χαλασμὸν τῆς ἀριστερᾶς πτέρυγος, ὁ Μακανίδας ἀντὶς νὰ ὠφεληθῇ ἀπὸ τοῦτο τὸ προτέρημα, νὰ κτυπήσῃ εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν καταμέτωπα μὲ τὴν πεζοῦράν του τὸ κέντρον τῆς πεζούρας τῶν ἐχθρῶν, διὰ νὰ τὴν λάβῃ εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν ἀπὸ τὸ πλευρὸν μὲ τὴν νικηφόροντου πτέρυγα, καὶ τοιουτοτρόπως νὰ τελειώσῃ ὅλην τὴν πρᾶξιν, ἀφήθη καὶ ἐφέρθη ὡς νέος ἀπὸ τὴν θερμότητα τῶν ταγμάτων του, καὶ ἐκυνήγησε δίχως εὐταξίαν ἐκείνους ὁποῦ ἔφευγαν· οἱ ὁποῖοι, ἀφ' οὗ ἔδωσαν τὰ νῶτα, σχεδὸν μόνος ὁ φόβος ἤθελε φθάσῃ διὰ νὰ τοὺς καταδράμῃ ἕως εἰς ταῖς πόρταις τῆς χώρας.

Ὁ Φιλοποίμην, ὁποῦ εἰς τοῦτον τὸν χαλασμὸν ἐτραβίχθη σιμὰ εἰς τὴν πεζοῦραν τοῦ κέντρου, ἐπῆρε σπουδαίως ταῖς πρώταις τά-

ξες,

ξες, ταῖς προςάζει νὰ γυρίσȣν εἰς τὰ ἀριςερὰ, καὶ ἔρχεται μὲ αὐταῖς διὰ νὰ πιάσῃ τὸν τόπον, ὁπȣ̃ ὁ Μακανίδας ἄφησε. Μὲ τȣ́την τὴν κίνησιν, αὐτὸς διαχωρίζει τὸ κέντρον τῆς πεζȣ́ρας τῶν ἐχθρῶν ἀπὸ τὴν δεξιάντȣς πτέρυγα. Προςάζει τȣ́ταις ταῖς τάξες νὰ ςαθȣ̃ν εἰς τὸν τόπον ὁπȣ̃ ἐπίασαν ἕως ἄλλην τȣ προςαγὴν, καὶ εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν προςάζει τὸν Πολύβιον (α) τὸν Μεγαλοπολίτην νὰ συνάξῃ ὅλȣς ἐκείνȣς τȣ̀ς Ἰλλυρίȣς, καὶ ξένȣς, ὁπȣ̃ δίχως νὰ συγχυσθȣ̃ν μὲ τὴν φυγὴν ὡσὰν τȣ̀ς ἄλλȣς, ἐξεμάκρυναν ὀλίγον τὶ διὰ νὰ φύγȣν τὴν ὁρμὴν τȣ̃ Νικητȣ̃, καὶ νὰ βαλθῇ μὲ τȣ̃τα τὰ τάγματα εἰς τὸ πλευρὸν τῆς πεζȣ́ρας τȣ̃ κέντρȣ τȣ, διὰ νὰ ςαματίσῃ τὸν ἐχθρὸν ὅταν ἤθελε ςραφῇ.

Τότε ἡ Λακεδαιμόνιος πεζȣ̃ρα λαμβάνωντας θάρρος ἀπὸ τὴν πρώτην ἔκβασιν τῆς δεξιᾶς της πτέρυγος, δίχως νὰ ἀναμείνῃ τὸ σημεῖον πηγάνει μὲ ὁρμὴν κατὰ τῶν Ἀχαιῶν μὲ τὰ κοντάρια χαμηλωμένα, ἕως εἰς τὴν ὄχθην τȣ̃ χαντακιȣ̃. Φθάνοντες ἐκεῖ, ἡ διατὶ

(α) Ὁ ἐνέος Ἐξηγητὴς τȣ̃ Πολυβίȣ ἐςοχάσθη τȣ̃τον τὸν Ὀφικιάλον διὰ τὸν ἐδικόνμας Πολύβιον, καὶ τὸν κάνει νὰ ὁμιλῇ ἐδῶ προσωπικῶς, τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι εἰς τὸ ἀρχέτυπον. Ὁ Ἐδικόςμας Πολύβιος ἀκόμη δὲν ἦτον γεννημένος. Εἶναι ἀληθινὸν, πῶς τȣ̃τος εἶχε τὸ ἴδιον ὄνομα, καὶ ἦτον καὶ ἀπὸ τὴν ἰδίαν χώραν, τὸ ὁποῖον δίδει περιωτοτέραν πρόφασιν τȣ̃ σφάλιματος

τὶ ὄντες πόσον σιμὰ εἰς τὰς ἐχθρὰς ἐξέπιναν νὰ ἀπεράσωσι τὸ ἄλλο μέρος, ἢ διατὶ ἐσοχάζοντο διὰ μόνον ἕνα χαντάκι, ὁποῦ ἦτον ξηρὸν, δίχως νερὸν, καὶ δίχως φραγμόν· καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος μὴν ἠμποροῦντες πλέον νὰ στρέψωσιν ὀπίσω, διατὶ οἱ πρώταις τάξεις ἀμποδόνοντο ἀπὸ ταῖς ὕστεραις, ῥίπτονται μέσα δίχως ἐξέτασιν. Τοῦτο ἦτον ἡ σιγμὴ ἡ τόσον ἐπιθυμημένη ἀπὸ τὸν Φιλοποίμενα. Αὐτὸς ἀρχίζει τὸν πόλεμον. Τὰ πάγματά του ἔχουν ἐπάνω εἰς τὰς ἐχθρὰς ἔχοντες χαμηλωμένα τὰ κοντάρια, καὶ φωνάζοντες ξομερῶς. Οἱ Λακεδαιμόνες, ὁποῦ καταβαίνοντες εἰς τὸ χαντάκι εἶχαν κόψῃ τὰς τάξεις των, μόλις εἶδον τὰς ἐχθρὰς ἐπάνω των, ὁποῦ ἄρχισαν νὰ φεύγωσι· ἀπόμειναν ὅμως εἰς τὸ χαντάκι πολλοὶ ἀνθρωποι, μέρος φονευόμενοι ἀπὸ τὰς Λάχαινας, καὶ μέρος ἀπὸ τὰς ἰδίας ἐδικάς των.

Διὰ νὰ κατασήσῃ τελείαν τούτου τοῦ ἐνδόξου πρᾶξιν, ἐσοχάθη ὁ Φιλοποίμην νὰ ἐμποδίσῃ τὸν Τύραννον νὰ μὴ φύγῃ. Σέβαφεις γοῦν ὁ Μακανίδας, εἶδεν ὁποῦ τὸ στρατόμα του ἔφευγε, καὶ καταλαμβάνωντας τότε τὸ σφάλμα του, ἐβιάσθη ματαίως, νὰ διαβῇ ἀπὸ τὴν μέσην τῶν Λάχαινῶν. Τὰ πάγματά του βλέποντας, πῶς οἱ ἐχθροὶ ἐφύλαττον τοῦ γέφυραν, ὁποῦ ἦτον εἰς τὸ χαντάκι, ἔχασαν τὴν καρδίαν, καὶ κάθ' ἕνας ἐπάρθισε νὰ φυλαχθῇ.

Ὁ Μα-

Ὁ Μακανίδας, βλέπωντας πῶς δὲν δύνεται νὰ περάσῃ ἀπὸ τὴν γέφυραν, ἔδραμε πλαγίως τὸ χαντάκι διὰ νὰ εὕρῃ κανένα πέραμα. Ὁ Φιλοποίμην τὸν ἐγνώρισεν ἀπὸ τὸ πορφυρȣ̃ν φόρεμα, καὶ ἀπὸ τὴν στολὴν τȣ̃ ἀλόγȣ τȣ· καὶ δίδωντας πρὸς τȣ̀ς Ὀφικιάλȣς ταῖς πρεπȣ́μεναις διαταγαῖς, ἀπερνᾷ εἰς τὸ ἄλλο μέρος τȣ̃ χαντακίȣ διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὸ πέραμα τȣ̃ Τυράννȣ. Ὁ Τύραννος εὑρίσκωντας τέλος πάντων ἕνα τόπον, ὅπȣ ν' ἀπεράσῃ εὔκολα τὸ χαντάκι, κεντρίζει δριμότατα τὸ ἄλογόν τȣ, καὶ ὁρμᾷ διὰ νὰ πηδήσῃ εἰς τὸ ἄλλο μέρος. Εἰς ἐκείνην τὴν ἰδίαν στιγμὴν τὸν κτυπᾷ ὁ Φιλοποίμην μὲ τὸ κοντάριτȣ, καὶ τὸν ῥίπτει νεκρὸν εἰς τὸ χαντάκι. Ἔπειτα κόπτωντας τὴν κεφαλὴν τȣ̃ Τυράννȣ, καὶ δείχνωντάς την εἰς ὅλας τȣ τὰς τάξεις, προσθέτει μίαν νέαν γενναιότητα εἰς τȣ̀ς νικητάς. Αὐτοὶ κυνηγȣ̃ν τȣ̀ς φευγάτȣς μὲ πολλὴν θερμότητα ἕως εἰς τὴν Τεγέαν, ἐμβαίνȣν μὲ αὐτȣ̀ς κρυφίως εἰς τὴν χώραν, καὶ τὴν ἀκόλȣθον ἡμέραν κυριεύσαντες τὸν κάμπον, ἐστρατοπέδευσαν εἰς τὰς ὄχθας τȣ̃ ποταμȣ̃ Εὐρώτα.

Εἰς τȣ̃τον τὸν πόλεμον δὲν ἔχασαν πολλȣ̀ς ἀνθρώπȣς οἱ Ἀχαιοί. Οἱ Λακεδαίμονες ὅμως ἔχασαν τέσσαρας χιλιάδας ἀνθρώπȣς, δίχως τȣ̀ς σκλάβȣς, ὁπȣ̃ καὶ αὐτοὶ ἦτον περισσότερος ἀριθμὸς, καὶ τὴν ἀποσκευὴν, καὶ τὰ ἅρματα.

Οἱ νικηταὶ ἔκθαμβοι διὰ τὸ κατόρθωμα καὶ τὴν καλὴν κυβέρνησιν τοῦ στρατηγοῦ των, τοῦ ἔστησαν ἕνα ἄγαλμα χάλκινον ὁποῦ τὸν ἐπαράσταινε εἰς σχῆμα νὰ φονεύῃ τὸν Τύραννον, καὶ τὸ ἀφιέρωσαν εἰς τοὺς Δελφοὺς εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος.

Σημειώνει ὁ Πολύβιος, καὶ δικαίως, πῶς τούτη ἡ τόσον ἔνδοξος νίκη δὲν πρέπει νὰ ἀποδοθῇ οὔτε εἰς τὴν τύχην, οὔτε εἰς τὴν εὐκαιρίαν, ἀλλὰ εἰς μόνην τὴν ἱκανότητα τοῦ Στρατηγοῦ, ὁποῦ ἐπροεῖδε, καὶ ἐκυβέρνησε κάθε πρᾶγμα καθὼς ἐχρειάζετο. Καὶ βέβαια ἐξ ἀρχῆς (εἶναι ὁ Πολύβιος, ὁποῦ ὁμιλεῖ) ὁ Φιλοποίμην ἐσκεπάσθη ἀπὸ τὸ χαντάκι, ὄχι διὰ νὰ ἀποφύγῃ τὸν πόλεμον, ἀλλ' ὡς ἄνθρωπος συνετὸς, καὶ ὡς μέγας Στρατηγὸς, ἐσυλλογίσθη μὲ τὸν ἑαυτόν του, πῶς ἂν ὁ Μακανίδας ἔκανε τὸ στράτευμά του ν' ἀπεράσῃ τὸ χαντάκι δίχως νὰ τὸ στοχασθῇ, ἤθελε τὸν κατακόψῃ κομμάτια, καὶ τελείως ἤθελε τὸν καταχαλάσῃ, ἢ ἂν ἤθελε σταματηθῇ ἀπὸ τὸ χαντάκι, καὶ ἂν ἀπὸ φόβον ἀποκόψῃ τὴν πολεμικήν του κίνησιν, ἤθελε λογισθῇ ὁ πλέα ἄπρακτος ἀπὸ ὅλους τοὺς στρατηγοὺς, διατὶ ἄφησε τὴν νίκην εἰς τὸν ἐχθρὸν δίχως νὰ λάβῃ καρδίαν νὰ πολεμήσῃ, καὶ διατὶ δὲν ἀπόκτησεν ἀπὸ τὴν ἐπιχείρησίν του, παρὰ τὴν ἐντροπὴν, πῶς ἀπόφυγεν. Ὁ Πολύβιος ἐπαι-

παινεῖ πολλὰ τὴν ἀφοβίαν, καὶ σταθερότητα τȣ̃ Φιλοποίμενος, ὄχι μόνον διατὶ δὲν ἐσυγχύσθη τὸ παράπαν ἀπὸ τὸν χαλασμὸν τῆς ἀριστερᾶς τȣ πτέρυγος, ἀλλὰ καὶ διατὶ ἐκέρδησε ἀπὸ τὸν ἴδιον χαλασμὸν τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἀποκτήσῃ μίαν περίφημον κίκην.

Λέγεται, πῶς εἰς τὴν πανήγυριν τῶν Νεμαίων Ἀγώνων, ὁπȣ̃ ἑώρτασαν τὸν ἀκόλȣθον χρόνον ἔπειτα ἀπὸ τȣ̃τον τὸν ἔνδοξον πόλεμον τῆς Μαντινείας, ἐκλεχθεὶς ὁ Φιλοποίμην τὴν δευτέραν φορὰν Στρατηγὸς τῶν Ἀχαιῶν, καὶ ὄντας τότε εἰς ἀνάπαυσιν δι' αἰτίαν τῆς ἑορτῆς, ἔκαμεν ἔμπροσθεν ὅλων τῶν Ἑλλήνων τὴν ἐπαρίθμησιν τῆς Φάλαγγός τȣ, ὁπȣ̃ ἦτον ὑπερήφανα στολισμένη, καὶ τὴν ἐπρόσταξε νὰ κάμῃ τὴν διατεταγμένην της γύμνασιν, διὰ νὰ ἰδȣ̃ν μὲ πόσην ἐπιτηδειότητα, καὶ ἐλευθερίαν ἔκανεν αὐτὴ ὅλα τὰ κινήματα ὁπȣ̃ ἐπιζητεῖ ἡ τέχνη, δίχως ποτὲ νὰ συγχύσῃ, ἢ νὰ ταράξῃ ταῖς τάξες της. Ἐμπῆκεν ἔπειτα εἰς τὸ θέατρον, ὅπȣ οἱ Μȣσικοὶ ἐσυνερίζοντο διὰ τὸ βραβεῖον τῆς Μȣσικῆς, συντροφευμένος ἀπ' ὅλȣς ἐτȣ́τȣς τȣ̀ς εὐγενεῖς νέȣς γεμάτȣς ἀπὸ εὐλάβειαν πρὸς τὸν Στρατηγόν τȣς, καὶ ἀπὸ μίαν τόλμην πρέπȣσαν εἰς γενναίȣς στρατιώτας· ἀρεταῖς, ὁπȣ̃ τȣ̀ς ἐμπνεύσθησαν ἀπὸ τόσȣς ἐνδόξȣς πολέμȣς, καὶ ἀπὸ τόσαις εὐτυχισμέναις ἔκβασες, ὑπο-

Ἔτ. ἀπὸ Κτίσεως Κόσμου 3799. Πρὸ Χριστȣ̃ 205.

κάτω εἰς τὴν κυβέρνησιν ἑνὸς τόσον μεγάλου Στρατηγοῦ.

Εἰς τὴν ἰδίαν στιγμὴν, ὁποῦ τούτη ἡ νεότης ἔμπαινε μὲ τὸν Φιλοποίμενα, Πυλάδης ὁ Μουσικὸς, ὁποῦ ἐτραγῳδοῦσε μὲ τὴν λύραν τοὺς Περσικοὺς τοῦ Τιμοθέου, ἐκφώνησε κατὰ τύχην τοὺς ἀκολούθους στίχους.

Μὲ τὰ μεγάλα ἄνθη τῆς ἐλευθερίας
Στέφει αὐτὸς τὰς κεφαλάς μας.

Ἡ μεγαλοπρέπεια τούτων τῶν στίχων, ὁποῦ ἐβοηθοῦντο καὶ ἀπὸ τὴν γλυκύτητα τῆς φωνῆς ἐκείνου, ὁποῦ τοὺς ἐτραγῳδοῦσεν ἐξέπληξεν ὅλην τὴν σύναξιν. Τότε ὅλοι οἱ Ἕλληνες ἔρριψαν τὸ βλέμμα ἐπάνω εἰς τὸν Φιλοποίμενα, μὲ κρότους τῆς χειρὸς, καὶ μὲ φωνὴν ἀγαλλιάσεως, ἀναμιμνησκόμενοι τοὺς εὐτυχεῖς αἰῶνας τῆς θριαμβευούσης Ἑλλάδος, καὶ ἔχοντες ἐλπίδα νὰ ἀναστήσουν ἐκείνους τοὺς παλαιοὺς χρόνους, καὶ ἐκείνην τὴν ἀρχαίαν δόξαν ὑποκάτω εἰς τὴν ὁδηγίαν ἑνὸς τοιούτου γενναίου στρατηγοῦ.

Καὶ βέβαια, λέγει ὁ Πλούταρχος, καθὼς τὰ νέα ἄλογα ἐπιθυμοῦν πάντα ἐκείνους, ὁποῦ εἶναι συνηθισμένα νὰ βαστοῦν, καὶ ἂν τινὰς ἄλλος τὰ καβαλικεύσῃ, ἀγριεύουν καὶ ταράσσονται, τοιούτης λογῆς ἐσυνέβαινε καὶ εἰς τὴν Ἀριστοκρατίαν τῶν Ἀχαιῶν. Ἂν ἦτον καμία αἰτία μάχης, καὶ ἂν εἶχαν νὰ κάμουν κανέναν πόλεμον, κάθε φορὰν ὁποῦ

ἤθελε

ἤθελεν ἐκλεχθῇ κανένας ἄλλος Στρατηγός, ἔχανεν εὐθὺς τὴν καρδίαν, καὶ ἐζήτει πάντα μὲ τȣ̀ς ὀφθαλμȣ̀ς τὸν Φιλοποίμενα· καὶ ὅταν ἐπαρρησιάζετο αὐτὸς, αὐτὴ ἐλάμβανε καρδίαν, καὶ προθυμίαν νὰ ἐνεργήσῃ, διὰ τὴν γενναιότητά τȣ, καὶ διὰ τὴν φρόνησίν τȣ, γνωρίζωντας, πῶς αὐτὸς ἦτον ὁ μόνος ἀνάμεσα εἰς ὅλȣς τȣ̀ς Στρατηγȣ̀ς, τȣ̃ ὁποίȣ τὴν θεωρίαν δὲν ἐδύνοντο νὰ βαστάξȣν οἱ ἐχθροὶ, καὶ τὸ μόνον τȣ ὄνομα τȣ̀ς ἔκανε νὰ τρέμȣν.

Ὁ θάνατος τȣ̃ Μακανίδα, διὰ τὸν ὁποῖον ὡμίλησα, δὲν ἀπόδωσε τῆς Λακεδαίμονος τὴν ἀρχαίαν της ἐλευθερίαν. Ὁ Τύραννος ἐξωλοθρεύθη, ἀλλ' ὄχι ἡ Τυραννία. Τȣ́τη ἡ ταλαίπωρος χώρα ἡ τόσον ζηλότυπος μίαν φορὰν διὰ τὴν ἐλευθερίαν, καὶ τῶρα ἐγκαταλελειμμένη εἰς τὴν σκλαβείαν, φαίνεται, πῶς αὐτὴ ἡ ἴδια πάσχει νὰ διαφυλάξῃ τὰς ἀλύσεις τῆς δȣλείας μὲ τὴν ἀμέλειάν της. Ὁ Μακανίδας ἔλαβε διάδοχον τὸν Ναβίδην, χειρότερον ἀπ' αὐτὸν, δίχως νὰ κάμῃ ἡ Σπάρτη καμίαν κίνησιν, διὰ νὰ λυτρωθῇ ἀπὸ τὸν ζυγὸν τῆς σκλαβείας.

Εἰς ταῖς ἀρχαῖς ὁ Ναβίδης δὲν ἐφρόντισε διὰ τὰ ἔξω πράγματα. Ἐφρόντισε μόνον νὰ ῥίψῃ δυνατὰ θεμέλια μιᾶς πολυχρονίȣ τυραννίδος. Ὅθεν ἐδόθη διὰ νὰ φθείρῃ ὅλον ἐκεῖνο, ὁπȣ̃ ἀπόμεινεν εἰς τȣ́την τὴν Ἀ- Πολύβι βιβλ. ἐ. φ. 674. 675.

ρι-

ριστοκρατίαν. Ἐδίωξεν ὅλους τοὺς εὐγενεῖς καὶ πλουσίους, καὶ ἔδωσε ταῖς οὐσίαις τους, καὶ ταῖς γυναῖκές τους εἰς τοὺς φίλους του. Διὰ τούτους θέλομεν ὁμιλήσῃ ὕστερα μὲ τὸ ὄνομα τῶν ἐξορίστων. Αὐτὸς εἶχε πληρώσῃ πολλοὺς ξένους, ὅλους λῃστὰς, καὶ ἀρκετοὺς διὰ κάθε λογῆς δυναστείαν, διὰ νὰ ἁρπάξουν τῶν ἄλλων τὰ ἔχη. Τέτοιοι ἄνθρωποι, ὁποῦ διὰ ταῖς ἀνομίαις τους ἦτον ἐξόριστοι ἀπὸ τὴν Πατρίδα, ἐσυνάγοντο ἀπὸ κάθε μέρος εἰς τὸν Τύραννον, ὁποῦ ἦτον θερμὸς διαφεντευτής τους, διὰ νὰ βεβαιωθῇ εἰς τὴν Τυραννίαν, καὶ νὰ καταστήσῃ στερεὰν τὴν δύναμίν του. Ὄχι μόνον ἐξώρισε τοὺς πολίτας, ἀλλ' ἔκαμε περιπλέον ὅτι καὶ ἔξω ἀπὸ τὴν πατρίδα τους νὰ μὴν εὕρουν καμίαν καταφυγὴν, μήτε καμίαν βεβαίαν σκέπην. Ἄλλοι ἐφονεύοντο εἰς τοὺς δρόμους ἀπὸ τοὺς δημίους του, ἄλλοι ἐκράζοντο ἀπὸ τὴν ἐξορίαν, μὰ διὰ νὰ ἀποθάνουν.

Ἔξω ἀπὸ τοῦτο ἐφεῦρε μίαν μηχανὴν, ὁποῦ ἐδύνετο νὰ ὀνομασθῇ καταχθόνιος, διατὶ ἐπαράσταινε μίαν γυναῖκα ὑπερηφάνως ἐνδυμένην, καὶ ὁποῦ καθ' ὅλα ὡμοίαζε τῆς γυναικός του. Κάθε φορὰν, ὁποῦ αὐτὸς ἔκαμνε κανέναν νὰ ἔλθῃ διὰ νὰ τοῦ πάρῃ χρυσίον, εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ ὡμιλοῦσε μὲ πολλὴν γλυκύτητα διὰ τὸν κίνδυνον, ὁποῦ ἡ Λακεδαίμων εἶχεν ἀπὸ τοὺς Ἀχαιοὺς, διὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν

ξέ-

ξένων, ὁπȣ̃ αὐτὸς εἶχε χρέος νὰ ἔχῃ διὰ τὴν φύλαξιν τῆς πολιτείας, διὰ τὰ ἔξοδα, ὁπȣ̃ αὐτὸς ἔκανεν εἰς τὴν λατρείαν τῶν Θεῶν, καὶ διὰ τὸ κοινὸν καλόν. Ἂν ἐκεῖνος, τȣ̃ ὁποίȣ αὐτὸς ὡμιλȣ̃σεν, ἔκλινεν εἰς τὴν ζήτησίν τȣ, δὲν ἔλεγε περισσότερον. Ἀλλ' ὅταν κανένας δὲν ἤθελε νὰ κλίνῃ, καὶ ἐδιαφεντεύετο νὰ μὴ δώσῃ, τότε ἔλεγεν· „ἴσως ἐγὼ δὲν ἔχω κε„φαλὴν νὰ σὲ καταπείσω· ἐλπίζω ὅ„μως, πῶς ἡ Ἀπέγα θέλει σὲ καταπεί„σει". (Ἀπέγα ἦτον τὸ ὄνομα τῆς γυναικός τȣ). Μόλις ἐτελείωνεν αὐτὸς τȣ̃τα τὰ λόγια, ὁπȣ̃ ἐφαίνετο ἡ μηχανή. Ὁ Ναβίδης πιάνωντάς τὴν ἀπὸ τὸ χέρι τὴν ἀσύκωνεν ἀπὸ τὴν καθέδραν της, καὶ τὴν ἤφερνεν εἰς αὐτόν. Αὐτὴ εἶχε τὰς χεῖρας, τȣ̀ς βραχίονας, καὶ τὸ στῆθος γεμάτα μίταις σιδηρένιαις ὀξύταταις, κρυμμέναις ὑποκάτω εἰς τὰ ἐνδύματα. Ἡ ψευδὴς Ἀπέγα ἀγκαλίαζεν ἐκεῖνον τὸν δυστυχῆ, τὸν ἔσφιγγεν εἰς τὰς ἀγγάλας της, καὶ τὸν ἔκανε νὰ εὐγάνῃ δυνατώταταις φωναῖς. Ἡ μηχανὴ ἔκανεν ὅλαις τȣ́ταις ταῖς κίνησες μὲ τὸ μέσον κάποιων ἀποκρύφων ἐργαλείων, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἦτον συνθεμένη. Μὲ τȣ̃τον τὸν τρόπον ὁ Τύραννος ἔκαμε νὰ ἀποθάνȣν πολὺ πλῆθος ἀπ' ἐκείνȣς, ἀπὸ τȣ̀ς ὁποίȣς δὲν ἐδυνήθη νὰ λάβῃ ἐκεῖνο ὁπȣ̃ ἐζήτει.

Ποῖος

Ποῖος ἤθελε πιστεύσῃ ἀρκετὸν ἕνα ἄνθρωπον νὰ ἐναχολιθῇ ἔτζι ἀπανθρώπως εἰς τὴν ἐφεύρεσιν μιᾶς τοιαύτης μηχανῆς, διὰ νὰ βασανίζῃ μόνον τὲς ὄμοιές τε, κ᾽ να θρέφῃ τὲς ὀφθαλμές τε, κ᾽ τὰ αὐτίατε ἀπὸ τὼ σκληρὼ ἡδονὼ νὰ βλέπῃ τὼ παίδολσίν τες, κ᾽ νὰ ἀκέῃ τὲς ἀνασοναγμές τες; Φέρνει ἔκπληξιν, πῶς εἰς μίαν χώραν, ὡσαὺ τὼ Λακεδαίμονα, ὅπε ἐβδελύτετο τὴν Τυραννίαν, ὅπε καθ᾽ ἕνας ἐδοξάζετο νὰ ἀπαντήσῃ τὸν θάνατον, ὅπε οἱ νόμοι, κ᾽ ἡ θρησκεία αὐτὶς νὰ χαλινώνεν τὲς μεγαλὲς, ὡσαὺ εἰς ἡμᾶς, ἐφαίνετο, πῶς ἁρμάπωναν τὲς χεῖράς τες ἐναντίον καθε ἐχθρᾶς τῆς ἐλθεθερίας, ἐδωνήθη νὰ ὑποφέρῃ μίαν ἡμέραν ἕνα πέρας τόσον ξομερόν.

Ἐγὼ προεῖπα, πῶς οἱ Ῥωμαῖοι φροντίζοντες διὰ σῦα μεγαλήτερον πόλεμον, ὀλίγον ἐσοχάθηκαν ἐκεῖνον τῶν Ἑλλήνων. Οἱ Αἰτωλοὶ ἐγκαταλελειμμένοι ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ μέρος, ὅπε ἦτον ὅλη τες ἡ ἐλπίδα, ἔκαμαν τὼ ἀγάπω μὲ τὸν Φίλιππον. Μόλις ἐβεβαιώθη ἡ ἀγάπη, ὅπε εἶδαν κ᾽ ἦλθεν ὁ Πόπλιος Σεμπρώνιος Τάτος μὲ δέκα χιλιάδας πεζὲς, μὲ χιλίες καβαλαρέες, κ᾽ μὲ ξιανταπόντε καράβια τῶ πολέμω, ὅπε ἦτον μία μεγάλη βοήθεια.

Ἐμετανόησαν, πῶς ἔκαμαν τέτιω τὼ εἰρή-

εἰρή-

εἰρήνην δίχως τὴν γνώμην τῶν Ῥωμαίων ἐναντίον εἰς τὴν ἀκριβῆ περίληψιν τῆς συμφωνίας τῆς συμμαχίας. Οἱ Ἠπειρώταις περιπλέον, κȣρασμένοι ἀπὸ μίαν τόσον πολυκαιρινὴν μάχην, ἔπεμψαν Ἀποκρισιαρίȣς, μὲ τὴν γνώμην τȣ̃ Ὑπάτȣ, εἰς τὸν Φίλιππον ὁπȣ̃ εἶχε ςραφῆ εἰς τὴν Μακεδονίαν, διὰ νὰ τὸν καταπείσȣν νὰ συμφωνήσῃ μίαν γενικὴν εἰρήνην, κανόντάς τον νὰ καταλάβῃ, πῶς ἂν αὐτὸς ἐσυμφώνει νὰ συνομιλήσῃ μὲ τὸν Σεμπρώνιον, αὐτοὶ εὔκολα ἤθελαν συμφωνήσῃ εἰς ταῖς συνθήκαις. Ὁ Βασιλεὺς ἐδέχθη τȣ̃το τὸ πρόβλημα μὲ εὐχαρίςησιν, καὶ ὑπῆγεν εἰς τὴν Ἤπειρον. Ἐπιθυμῶντας καὶ τὸ ἕνα, καὶ τὸ ἄλλο μέρος τὴν εἰρήνην, ὁ Φίλιππος διὰ νὰ διατάξῃ τὰ πράγματα τῆς βασιλείας τȣ, οἱ Ῥωμαῖοι διὰ νὰ εἶναι εἰς κατάςασιν νὰ ἐξάψȣν θερμοτέρως τὴν μάχην κατὰ τῆς Καρθαγένης, ἐβεβαιώθη τὸ ὀγλιγωρότερον ἡ συμφωνία. Ὁ Βασιλεὺς ἔκαμε νὰ ἔμπῃ ὁ Πρȣσίας Βασιλεὺς τῆς Βιθυνίας, οἱ Ἀχαιοὶ, οἱ Βιωτεῖς, οἱ Θετταλοὶ, οἱ Ἀκαρνᾶνες, καὶ οἱ Ἠπειρώταις. Οἱ Ῥωμαῖοι ἔμπασαν ἐκείνȣς τῆς Ἰλίȣ, τὸν Βασιλέα Ἄτταλον, τὸν Πλευράτον, τὸν Ναβίδην Τύραννον τῆς Σπάρτης, τȣ̀ς Ἐλησίȣς, τȣ̀ς Μεσσηνίȣς, καὶ τȣ̀ς Ἀθηναίȣς. Ἔτζι ἐτελείωσε τȣ́τη ἡ μάχη τῶν

συμ-

συμμάχων μὲ μίαν εἰρήνην, ὅπου δὲν ἐβάστηξε πολὺν καιρόν.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ Η'.

Ἔνδοξαις ἐκστρατείαις τοῦ Ἀντιόχου πρὸς τὴν Ἀνατολὴν, εἰς τὴν Μακεδονίαν, εἰς τὴν Παρθίαν, εἰς τὴν Ἀρμενίαν, καὶ ἕως εἰς τὴν Ἰνδίαν. Γυρίζοντας εἰς τὴν Ἀντιόχειαν ἤκουσε τὸν θάνατον Πτολεμαίου τοῦ Φιλοπάτορος. Χαρακτῆρας, καὶ ἀταξίαις τότε τοῦ Βασιλέως.

Ἐπ. ἀπὸ Κτίσεως Κόσμου 3792. Πρὸ Χριστοῦ 212. Πολύβ. βιβλ. ί. φύλ. 597. 612.

Η Ἱστορία τῶν πολέμων τῆς Ἑλλάδος μᾶς ἐδιάκοψε τὴν διήγησιν τῶν συμβεβηκότων εἰς τὴν Ἀσίαν. Πρέπει ὅμως νὰ ἐπαναγραφῶμεν εἰς τὸ προκείμενον.

Ἀφ' οὗ κατέπαυσεν καιρὸν ὁ Ἀντίοχος ἔπειτα ἀπὸ τὸν θάνατον τοῦ Ἀχαιοῦ ἐδιάταξε τὰ πράγματα εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν, ὑπῆγε πρὸς τὴν Ἀνατολὴν διὰ νὰ καταδαμάσῃ ταῖς Ἐπαρχίαις, ὅπου εἶχαν ἀποστείσῃ τὸν ζυγὸν τῆς Βασιλείας τῆς Συρίας. Αὐτὸς ἄρχησεν ἀπὸ τὴν Μηδίαν, ὅπου τότε νεωστὶ τὴν εἶχαν πάρῃ οἱ Πάρθοι. Ὁ Βασιλεὺς τῶν ἦτον ὁ Ἀρσάκης ὁ υἱὸς τοῦ Θεμελιωτοῦ ταύτης τῆς Βασιλείας. Αὐτὸς ὠφελήθη ἀπὸ τὸν πόλεμον, ὅπου ὁ Ἀντίοχος εἶχε μὲ τὸν Πτολεμαῖον, καὶ μὲ τὸν Ἀχαιὸν,

χαιὸν, κ̀ ἐκυρίευσε τὴν Μηδίαν. Ἐπάσχισε νὰ ἐμποδίσῃ τὸν Ἀντίοχον νὰ μὴν ἔμπῃ εἰς τȣ́την τὴν Ἐπαρχίαν, κάνωντας νὰ χώσȣν ὅλαις ταῖς βρύσες τῆς Ἐρήμȣ, ὁπȣ̃ ἔμελλε νὰ διαβῇ ὁ Ἀντίοχος, διατὶ δίχως αὐταῖς ἦτον ἀδύνατον νὰ ἀπεράσῃ ἕνα στράτευμα.

Τȣ̃τος ὁ τόπος, λέγει ὁ Πολύβιος, εἶναι τὸ δυνατώτερον Βασίλειον τῆς Ἀσίας, τόσον διὰ τὴν μεγαλειότητά τȣ, ὅσον διὰ τὸν ἀριθμὸν, κ̀ διὰ τὴν ἀνδρείαν τῶν ἀνθρώπων, κ̀ διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἀλόγων, ὁπȣ̃ ἐκεῖ εἶναι. Ἡ Μηδία προμηθεύει ὅλην τὴν Ἀσίαν, κ̀ ἡ βοσκαῖς της εἶναι τόσον καλαῖς, ὁπȣ̃ οἱ πλησίον Βασιλεῖς βάνȣν ἐκεῖ τὰ ζῶά τȣς. Τὰ Ἐκβάτανα εἶναι ἡ βασιλεύȣσα πόλις. Τὰ πλȣ́τη, κ̀ ἡ μεγαλοπρέπεια τῶν οἰκοδομημάτων ταύτης τῆς πόλεως ὑπερβαίνȣν ὅλον ἐκεῖνο, ὁπȣ̃ φαίνεται εἰς τὰς ἄλλας πόλεις. Τὸ παλάτι τȣ̃ Βασιλέως εἶναι ἑπτακοσίαις πήχεις τὸ γύρος τȣ. Ἀγκαλὰ ὅλαις ἐκείναις ἡ οἰκοδομαῖς, ὁπȣ̃ ἦτον ξύλιναις, νὰ ἦτον ἀπὸ κέδρον, ἢ ἀπὸ κυπαρίσι, δὲν ἦτον ὅμως κανένας τοῖχος γυμνός· τὰ ξύλα τȣ̃ πατώματος, κ̀ οἱ στύλοι ὁπȣ̃ ἐβαστȣ̃σαν τὴν οἰκοδομὴν, ἦτον σκεπασμένα ἄλλα ἀπὸ λάμαις ἀσιμένιαις, ἄλλα ἀπὸ λάμαις χρυσαῖς. Ὅλα σχεδὸν ἐτȣ̃τα τὰ πλȣ́τη ἐπάρθησαν ἀπὸ τȣ̀ς Μακεδόνας εἰς τὸν καιρὸν τȣ̃ Ἀλεξάνδρȣ. Ὁ Ἀντί,

τίγονος, καὶ ὁ Σέλευκος ὁ Νικάτωρ ἐκέρδισαν τὸ ἐπίλοιπον. Ὅταν ὅμως ὁ Ἀντίοχος ἐμπῆκεν εἰς τοῦτο τὸ Βασίλειον, ὁ Ναὸς τῆς Ἥρας ἦτον ἀκόμη περικυκλωμένος ἀπὸ χρυσωμένα κιόνια, καὶ εὑρέθη μία ποσότης βέργαις ἀσημένιας μὲ ὀλίγα τοῦβλα χρυσᾶ, καὶ πολλὰ ἀσημένια. Ἀπ' ὅλον ἐπῆτο τὸ μέταλλον ἔγιναν πόσα νομίσματα μὲ τὸν τύπον τοῦ Ἀντιόχου, καὶ ἐσυμποσοῦντο ὅλα εἰς τέσσαρες χιλιάδες τάλαντα, ἤγουν δώδεκα μιλιόνια.

Ὁ Ἀρσάκης ἀνάμενε νὰ ἔλθῃ ὁ Ἀντίοχος ἕως εἰς ἐκεῖνον τὸν Ναὸν, δὲν ἐδυνάτο ὅμως νὰ φαντασθῇ, πῶς αὐτὸς ὁ Βασιλεὺς εἶχε καρδίαν νὰ διαβῇ μὲ ἕνα τόσον μεγάλον στράτευμα ἀπ' ἕνα τόπον ἔρημον, ὡσὰν ἐκεῖνον ὅπου δὲν εἰσκέτο νερὸν εἰς κανένα μέρος. Καὶ βέβαια εἰς τὸ πρόσωπον τῆς γῆς δὲν ἐφαίνετο εἰς κανένα τόπον. Εἶναι ἀληθινόν, πῶς εἶναι ὑποκάτω εἰς τὴν γῆν σωλήνες, καὶ πηγαῖς, ἀλλὰ πρέπει νὰ γνωρίζῃ τινὰς τὸν τόπον διὰ νὰ τὰ εὕρῃ. Ἐπαινῶ εἰς τοῦτο οἱ κάτοικοι τὸ τόπου λέγουν ἕνα πρᾶγμα, ὁποῦ εἶναι ἀληθινόν· ἤγουν πῶς οἱ Πέρσαι τότε ὁποῦ ἔγιναν αὐθέντται τῆς Ἀσίας, ἔδωσαν ἐκείνων, ὁποῦ ἤθελαν κάμῃ νὰ ἔλθῃ νερὸν εἰς τοὺς τόπους ὅπου προτήτερα δὲν ἦτον, τὴν ἐκκάρπωσιν ἐκείνων τῶν ἰδίων τόπων ἕως πέμπτης γενεᾶς. Οἱ κάτοικοι παρακινηθέντες ἀπὸ τοῦτο

τὸ τάσσιμον δὲν ἐψήφησαν ȣ̓̃τε κόπȣς, ȣ̓̃τε ἔξοδα διὰ νὰ φέρȣν ὑπόγαια νερὰ ἀπὸ τὸ ὄρον Ταῦρος, ὅθεν τρέχει πλῆθος πολὺ ἕως εἰς ἐκείνας τὰς ἐρήμȣς· εἰς τρόπον ὁπȣ̃ καὶ τῶρα, λέγει ὁ Πολύβιος, ἐκεῖνοι ὁπȣ̃ δȣλεύονται ἀπ' ἐκεῖνα τὰ νερα, δὲν ἠξεύρȣν πόθεν ἀρχινȣ̃ν τὰ ὑπόγαια σωλήνάρια, ὁπȣ̃ τȣ̀ς τὰ φέρνουν.

Ἤθελ' ἦτον ἐπιθυμητὸν, ὅτι ὁ Πολύβιος, ὁ ὁποῖος φυσικὰ εἶναι πλατὺς, νὰ κατεβῇ ἐδῶ εἰς μίαν πλατυτέραν διήγησιν, καὶ νὰ μᾶς ἐξηγήσῃ, πῶς ἐκατασκευάσθησαν ἐκεῖνα τὰ ὑπόγαια κανάλια, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ καταλάβωμεν ἀπὸ τὰ πηγάδια, ὁπȣ̃ αὐτὸς διηγεῖται, καὶ πῶς ὁ Ἀρσάκης νὰ τὰ ἔχωσεν. Ὅσον διὰ τȣ̀ς ἀπείρȣς κόπȣς, καὶ πολλότατα ἔξοδα, ὁπȣ̃ ἦτον χρειαζόμενα διὰ νὰ τελειωθῇ τȣ̃το τὸ ἔργον, πρέπει νὰ πιστεύσωμεν, πῶς ἐφέρθη τὸ νερὸν εἰς ὅλον τὸ ἅπλωμα ἐκείνης τῆς μεγάλης ἐρήμȣ, μὲ σωλήνάρια ὑπόγαια, τὰ ὁποῖα κατὰ τόπȣς νὰ εἶχαν ἄνοιξες, ὁπȣ̃ ὁ Πολύβιος ὠνόμασε πηγάδια.

Ὅταν ὁ Ἀρσάκης εἶδε, πῶς ὁ Ἀντίοχος ἐδιάβανε τὴν Ἔρημον μ' ὅλαις ταῖς δυσκολίαις, ὁπȣ̃ αὐτὸς ἐστοχάζετο νὰ τὸν ἐμποδίσȣν, ἐπρόσταξε νὰ χώσουν τὰ πηγάδια. Ὁ Ἀντίοχος, ὁπȣ̃ τὸ ἐπροεῖδεν, ἔπεμψεν ἕνα τάγμα τȣ̃ ἱππικȣ̃, καὶ ἐδίωξεν ἐκείνȣς, ὁπȣ̃

ἤρχοντο διὰ νὰ τὸ χάσουν. Τὸ στράτευμα ἐδιάβη πρὸς ἑσπέρας, ἐμπῆκεν εἰς τὴν Μηδίαν, ἐδίωξε τὸν Ἀρσάκην, καὶ ἐξανεπόκτησεν ὅλην τὴν ἐπαρχίαν. Ἐκεῖ ὁ Ἀντίοχος ἐπέρασε τὸν ἐπίλοιπον χρόνον διὰ νὰ βάλῃ τὰ πράγματα εἰς καλλίτερον, καὶ διὰ νὰ κάμῃ ταῖς πρεπούσαις ἑτοιμασίαις διὰ νὰ ἀκολουθήσῃ τὴν μάχην.

Ἔτ. ἀπὸ Κτίσεως Κόσμου 3794. Πρὸ Χεισ. 210.

Ἐμπῆκε πολλὰ δὲ καίρως τὸν ἀκόλουθον χρόνον εἰς τὸν τόπον τῆς Παρθίας, ὅπου ἔλαβε τὴν αὐτὴν καλὴν ἔκβασιν, ὁποῦ τὸν ἀπερασμένον χρόνον εἶχε λάβῃ εἰς τὴν Μηδίαν. Ὁ Ἀρσάκης ἐφοβήθη νὰ ἐμβιχθῇ εἰς τὴν Ὑρκανίαν, ὅπου ἐπίστευσε πὼς φυλάγοντας κάποια περάσματα τῆς βουνῶν, ὁποῦ τὴν χωρίζουν ἀπὸ τὴν Παρθίαν, ἤθελ' ἦσαι ἀδυνατον εἰς τὸ στράτευμα τῆς Συρίας νὰ ἔλθῃ νὰ τὸν ἐμποδίσῃ.

Ἔτ. ἀπὸ Κτίσεως Κόσμου 3795. Πρὸ Χεισ. 209.

Αὐτὸς ὅμως ἐγελάσθη. Διατὶ ὅταν ἔφθασεν ἐπιτήδειος καιρὸς, ὁ Ἀντίοχος ἐστράτευσε, καὶ ἀφ' ἑ ἐδιάβη ὅλαις ταῖς δυσκολίαις, ἐκτύπησεν εἰς σέα καὶ τὸν αὐτὸν καιρὸν ὅλης ἐκείνες τὰς τόπως μὲ ὅλα τὰ τὰ πάγματα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἔκαμε πόσα σώματα, ὅσους τόπως εἶχε νὰ πολεμήσῃ, καὶ τὸ ὀλιγωρότερον τὰς ἐδυνάσθυσεν. Ἀντάμωσεν ἔπειτα ὅλα τὰ τὰ πάγματα εἰς τὸν κάμπον, καὶ ὑπῆγε νὰ πολιορκήσῃ τὸ Σεβίγγι, ὁποῦ ἦτον ἡ μητρόπολις τῆς Ὑρκανίας. καὶ μεθ'

ἡμέ-

ἡμέρας τινὰς ἔκαμε μίαν μεγάλην χαλάστραν, καὶ ἐπῆρε τὴν χώραν. Οἱ κάτοικοι ἐπαραδόθησαν εἰς τὴν διάκρισίν τȣ.

Ὁ Ἀρσάκης μ' ὅλον τȣ̃το δὲν ἔχασε τὴν μεγαλοψυχίαν· ἀλλὰ φεύγωντας ἐσύναζε τάγματα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα τέλος πάντων ἔκαμεν ἕνα στράτευμα ἑκατὸν χιλιάδες πεζȣ̀ς, καὶ εἴκοσι χιλιάδες καβαλαρέȣς. Τότες ἀντιστάθη τȣ̃ ἐχθρȣ̃, καὶ τὸν ἐσταμάτησε μὲ μεγάλην ἀνδρείαν νὰ μὴ πηγαίνῃ περαιτέρω. Ἔπειτα ἀπὸ πολλȣ̀ς πολέμȣς, βλέπωντας ὁ Ἀντίοχος πῶς μάταια ἐκοπίαζε νὰ καταδαμάσῃ ἕνα ἐχθρὸν τόσον γενναῖον, καὶ νὰ τὸν ἐξορίσῃ τελείως ἀπὸ ταῖς Ἐπαρχίαις, εἰς ταῖς ὁποίαις ἦτον δυνατὰ στερεωμένος ἀπὸ καιρόν. Ὅθεν ἄρχησε νὰ ἀκȣ́ῃ τὰ προβλήματα τῆς συμφωνίας, ὁπȣ̃ τȣ̃ ἔκαμαν διὰ νὰ τελειώσῃ ἕνα πόλεμον τόσον βλαβερόν.

Ἐσυμφωνήθη λοιπὸν, ὅτι ὁ Ἀρσάκης νὰ ἤθελε κρατήσῃ τὴν Παρθίαν, καὶ τὴν Ὑρκανίαν, μὲ ὑπόσχεσιν ὅμως νὰ βοηθήσῃ τȣ̃ Ἀντιόχȣ νὰ ἐλευθερώσῃ ταῖς ἄλλαις Ἐπαρχίαις, ὁπȣ̃ ἀποστάτησαν. Ἔτ. ἀπὸ Κτίσεως Κόσμου 3796. Πρὸ Χριστȣ̃ 208.

Ἔπειτα ἀπὸ τȣ́την τὴν εἰρήνην ὁ Ἀντίοχος ἔστρεψε τὰ ἅρματά τȣ κατὰ τȣ̃ Εὐθυδήμȣ Βασιλέως τῆς Βακτριανῆς. Εἴδαμεν ἄνωθεν, πῶς ὁ Θεόδοτος ἅρπαξε τὴν Βακτριανὴν ἀπὸ τὸ Βασίλειον τῆς Συρίας, καὶ πῶς τὴν Ἔτ. ἀπὸ Κτίσεως Κόσμου 3797. Πρὸ Χριστȣ̃ 207.

ἄφησε τοῦ υἱοῦ του, ὁποῦ εἶχε τὸ ἴδιον ὄνομα. Τοῦτος ὑστερήθη ἀπὸ τούτην τὴν Βασιλείαν, ἀπὸ τὸν Εὐθύδημον ἄνδρα γενναῖον, καὶ φρόνιμον, ὁποῦ ἐκράτησε πολὺν καιρὸν τὴν μάχην κατὰ τοῦ Ἀντιόχου, ὁποῦ ἔκαμε κάθε τρόπον διὰ νὰ ξαναποκτήσῃ τὴν Βακτριανὴν, ἀλλ' ἀνωφελῶς, διὰ τὴν ἀνδρείαν καὶ προσοχὴν τοῦ Εὐθυδήμου ὁποῦ τὴν ἐδιαφέντευεν.

Πολύβ. βιβλ. ἰ. φ. 620. 621. καὶ βιβ. ιά. φύλ. 651. 652.

Ὁ Ἀντίοχος εἰς τούτην τὸν μάχην ἔδωσε σημεῖα μιᾶς ἐξαιρέτου ἀνδρείας. Εἰς ἕνα πόλεμον ἀπ' ἐκείνους ὁποῦ ἔγιναν, τοῦ ἐφονεύθη τὸ ἄλογον, ἔλαβε καὶ μίαν πληγὴν εἰς τὸ στόμα, ὁποῦ ἀγκαλὰ δὲν ἦτον κινδυνώδης, τὸν ἔκαμεν ὅμως νὰ χάσῃ μερικὰ δόντια.

Ἐκουράσθη τέλος πάντων ἀπὸ τούτην τὴν μάχην, ἐπειδὴ ἐγνώρισε, πῶς δὲν ἤθελεν ἠμπορέσῃ ποτὲ νὰ κατεβάσῃ ἀπὸ τὸν θρόνον τοῦτον τὸν Βασιλέα. Ὅθεν ἐδέχθη τοὺς Πρέσβεις τοῦ Εὐθυδήμου, οἱ ὁποῖοι τοῦ ἐπαράστησαν, πῶς ἡ μάχη ὁποῦ αὐτὸς ἔκανε τοῦ Βασιλέως των, δὲν ἦτον δικαία· πῶς ὁ Βασιλεύς των δὲν ἐστάθη ποτὲ ὑπήκοός του, καὶ πῶς ἀκολούθως δὲν ἔπρεπε νὰ πολεμῇ μὲ ἐκεῖνον ἂν ἄλλοι ἀποστάτησαν ἀπ' αὐτόν. Πῶς ἡ Βακτριανὴ ἀπέσεισε τὸν ζυγὸν τῆς Συρίας ὑποκάτω εἰς ἄλλους ἀρχηγοὺς, πολὺν καιρὸν προτήτερα ἀπ' ἐκεῖνον. Πῶς ἐκεῖνος τὴν ἐκυ-

κυρίευσεν ἀπὸ τȣ̀ς ἀπογόνȣς ἐκείνων τῶν Ἀρχηγῶν τῆς ἀποστασίας, καὶ πῶς τὴν ἐξȣσίαζε μὲ τὴν τιμὴν μιᾶς δικαίας νίκης· ἐπρόσθεσαν περιπλέον, πῶς οἱ Σκῦθαι, βλέποντες νὰ ἀδυνατήσουν μὲ τȣ́την τὴν μάχην τὰ δύο μέρη, ἡτοιμάζοντο νὰ ἔλθουν κατὰ τῆς Βακτριανῆς, καὶ πῶς ἂν ἐκεῖνοι ἤθελαν βαλθῇ νὰ τὴν ζητȣ̃ν, ἤθελ' ἦτον εὔκολον νὰ τὴν ἁρπάξȣν καὶ ἀπὸ τȣ̀ς δύο. Τȣ̃τος ὁ συλλογισμὸς ἐξέπληξε τὸν Ἀντίοχον, ὁπȣ̃ ἐβαραίνετο πολλὰ διὰ τὴν ἀνωφελῆ ἄργηταν τȣ́της τῆς μάχης· ὅθεν ἐσυμφώνησε κάποιαις συνθήκαις, ὁπȣ̃ ἐπροξένησαν τὴν Εἰρήνην, καὶ διὰ νὰ τὴν βεβαιώσȣν, ἔπεμψεν ὁ Εὐθύδημος τὸν υἱόν τȣ πρὸς τὸν Ἀντίοχον· ὅστις τὸν ἐδιξιώθη εὐγενῶς, καὶ κρίνωντας ἀπὸ τὴν θεωρίαν τȣ, ἀπὸ τὰς ὁμιλίας τȣ, καὶ ἀπὸ τὴν σεμνότητα, πῶς αὐτὸς ἦτον ἄξιος διὰ νὰ βασιλεύῃ, τȣ̃ ἔταξε μίαν ἀπὸ τὰς θυγατέρας τȣ διὰ νύμφην. Ἐκεῖ ἔγραψαν καὶ τὰ ἄλλα ἄρθρα τῆς συμφωνίας, καὶ ἐστερεώθη ἡ συμμαχία μὲ τȣ̀ς συνήθεις ὅρκȣς.

Ἔτ. ἀπὸ Κτίσεως Κόσμου 4798. Πρὸ Χριστȣ̃ 206.

Λαμβάνωντας ὅλȣς τȣ̀ς Ἐλέφαντας τȣ̃ Εὐθυδήμȣ, τὸ ὁποῖον ἦτον ἕνα ἀπὸ τὰ ἄρθρα τῆς Εἰρήνης, ἀπέρασε τὸ Καύκασον ὄρος, καὶ ἐμπῆκεν εἰς τὴν Ἰνδίαν, ὅπȣ ἐξανανέωσε τὴν συμμαχίαν μὲ τὸν Βασιλέα τȣ̃ τόπȣ, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἔλαβε καὶ ἑτέρȣς Ἐλέφαντας, ὁπȣ̃ μὲ

ἐκείνης τῆ Εὐθυδήμε ἔγιναν ἑκατὸν πενῆντα· Ἀπ' ἐκεῖ ἀπέρασεν εἰς τὴν Ἀραχωσίαν, ἔπειτα εἰς τὴν Δραγγιάναν, καὶ ἀπ' ἐκεῖ εἰς τὴν Καρμανίαν, στερεώνοντας εἰς ὅλαις ταῖς ἐπαρχίαις τὴν ἐξουσίαν τε, καὶ τὴν καλὴν διάταξίαν.

Ε'τ. ἀπὸ Κτίσεως Κόσμου 3799. Πρὸ Χριστοῦ 205.

Αὐτὸς ἐξεχείμασεν εἰς τὴν Καρμανίαν. Ἀπ' ἐκεῖ ἐπέρασε διὰ τῆς Περσίας, διὰ τῆς Βαβυλῶνος, καὶ διὰ τῆς Μεσοποταμίας, καὶ τέλος πάντων ἦλθεν εἰς τὴν Ἀντιόχειαν, περιεώνοντας ἑπτὰ χρόνοι εἰς τοῦτην τὴν ἐκστρατείαν. Ἡ προθυμία τῶν ἐπιχειρήσεών τε, καὶ ἡ σωφροσύνη μὲ τὴν ὁποίαν ἐκυβέρνησεν ὅλην τοῦτην τὴν μάχην, τὰ ἀπόκτησαν τὴν τιμὴν ἑνὸς Βασιλέως σωφρονῆ, καὶ ἀνδρείου, καὶ τὸν ἐκαταξίωσαν ξομερὸν καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ εἰς τὴν Ἀσίαν.

Ε'τ. ἀπὸ Κτίσεως Κόσμου 3800. Πρὸ Χριστοῦ 204.

Εἰς ὀλίγον καιρὸν ἔπειτα, ἀφ' ὅ ἦλθεν εἰς τὴν Ἀντιόχειαν ἤκουσε τὸν θάνατον τῆ Πτολεμαίε Φιλοπάτορος. Αὐτὸς ὁ Βασιλεὺς ἔφθειρε μὲ τὴν ἀκρασίαν τε, καὶ μὲ ταῖς ἀσέλγειαίς τε σῶμα ἀνδρεῖον, καὶ ὄρωσον. Ἀπέθανε, καθὼς συμβαίνει εἰς τὸ περισσότερον μέρος ἐκείνων, ὁποῦ δίδονται εἰς ταῖς ἡδοναῖς, πρὶν παρὰ νὰ ἔλθῃ εἰς τὸ ἥμισυ τῆ δρόμου τε. Αὐτὸς εἶχεν εἴκοσι χρόνους ὅταν ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον, καὶ ἐβασίλευσε δεκαεπτά. Τὸν διεδέχθη ὁ υἱός τε Πτο-

λε-

λεμαῖος ὁ Ἐπιφανὴς εἰς ἡλικίαν πεντε χρόνων.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΟΓΔΟΟΝ.

ΑΡΘΡΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Τοῦτο τὸ πρῶτον ἄρθρον περιέχει τὸ διάστημα εἰκοσιπεντάρων χρόνων, ὁπῦ εἶναι ὁ καιρὸς τῆς Βασιλείας Πτολεμαίυ τῦ Ἐπιφανῦς εἰς τὴν Αἴγυπτον. Εἰς τῦτον τὸν καιρὸν οἱ Ῥωμαῖοι καίνυν μάχην πρῶτον ἐναντίον τῦ Φιλίππυ Βασιλέως τῆς Μακεδονίας, ὁπῦ κατ' αὐτῦ ἐκέρδησαν μίαν εὔδοξον νίκην, ἔπειτα κατὰ τῦ Ἀντιόχυ Βασιλέως τῆς Συρείας, ὁπῦ ὁμοίως ἐνικήθη, κὴ ἐσκοτώθη νὰ ζητήσῃ τὴν Εἰρήνην. Εἰς τῦτον τὸν ἴδιον καιρὸν συμβαίνυν ἡ διαφοραῖς, κὴ λογομαχίαις ἀναμέσον εἰς τὲς Λακεδαίμονας, κὴ Ἀχαιὲς, κὴ ὁ θαύματος τῦ περιφήμυ Φιλοποίμενος.

ΠΑΡΑ΄ΓΡΑΦΟΣ Α΄.

Πτολεμαῖος ὁ Ἐπιφανὴς διαδέχεται τὸν Φιλοπάτορα τὸν Πατέρα τȣ εἰς τὸ Βασίλειον τῆς Αἰγύπτȣ. Ὁ Ἀντίοχος, καὶ ὁ Φίλιππος ἑνώνονται διὰ νὰ κȣρσεύσȣν τȣ̀ς τόπȣς τȣ. Ὁ νέος βασιλεὺς ἐβάλθη ὑποκάτω εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τῶν Ῥωμαίων. Ὁ Ἀντίοχος ὑποτάσσει τὴν Παλαιστίνην, καὶ τὴν Κοίλην Συρίαν. Μάχη τȣ̃ Φιλίππȣ ἐναντίον τῶν Ἀθηνῶν, τȣ̃ Ἀττάλȣ, καὶ τῶν Ῥοδίων. Πολιορκεῖ τὴν Ἄβυδον· τέλος τραγικὸν τȣ́της τῆς χώρας. Οἱ Ῥωμαῖοι πολεμȣ̃ν τὸν Φίλιππον. Ὁ Ἔπαρχος Σȣλπίκιος ἐπέμφθη εἰς τὴν Μακεδονίαν.

Ἔτι ἀπὸ Κτίσεως Κόσμου 3800. Πρὸ Χριστȣ̃ 204. Ἰȣστῖν. βιβλ. λ΄. κεφ. β΄. Πολύβ. βιβ. ιέ. φ. 712. 720.

Ἐγὼ ἐσημείωσε εἰς τὸ προτήτερον βιβλίον, πῶς Πτολεμαῖος ὁ Φιλοπάτωρ κατεφθαρμένος ἀπὸ ταῖς ἀκρασίαις τῶν ἡδονῶν τȣ ἐτελείωσε τὴν ζωὴν, ἔπειτα ἀπὸ μίαν βασιλείαν δεκαεπτὰ χρόνων. Τινὰς δὲν ἐπαραστάθη εἰς τὸν θάνατόν τȣ ἔξω ἀπὸ τὸν Ἀγαθοκλῆν, τὴν ἀδελφήν τȣ, καὶ τȣ̀ς ὑπηρέτας τȣς, καὶ τὸν ἐκράτησαν πολὺν καιρὸν ἀπόκρυφον, διὰ νὰ ἠμπορέσȣν νὰ πάρȣν ἀπὸ τὸ παλάτι ὅλον τὸ χρυσίον, ταῖς πολύτιμαις πέτραις, καὶ τὰ ἐπίλοιπα πολύτιμα πράγματα, καὶ ἔ-

βα-

βαλαν εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν σκοπὸν διὰ νὰ σαθῶν εἰς τὴν ἰδίαν ἐξουσίαν, ὁπῦ εἶχαν εἰς τὸν καιρὸν τῦ ἀποθαμένυ Βασιλέως, ἁρπάζοντες τὴν κυβέρνησιν, ἕως ὁπῦ εἶναι ἀνήλικος ὁ υἱός τυ, λεγόμενος Πτολεμαῖος ὁ Ἐπιφανὴς, ὁπῦ τότε εἶχε πέντε μόνες χρόνες. Ἐλογίασαν νὰ ἐπιτύχυν τὸ σκοπῦ, αὖ ἤθελαν δυνηθῇ νὰ ἐλευθερωθῦν ἀπὸ τὸν Πτολεμαῖον, ὁπῦ ἐσάθη πρῶτος Ὑπηρέτης εἰς τὸν τόπον τῦ Ζωσίβυ, κ᾽ ἐπῆραν τὰ μέσα τυς διὰ νὰ τὸν χαλάσυν.

Φανερώνυν τέλος πάντων τὸν θάνατον τῦ Βασιλέως· σωνάζεται σῦα μεγάλον συμβούλιον τῦ (α) Μακεδόνων, εἰς τὸ ὁποῖον ὑπῆγαν ὁ Ἀγαθοκλῆς, κ᾽ Ἀγαθόκλεια ἡ ἀδελφή τυ. Ὁ Ἀγαθοκλῆς ἀφ᾽ ἧς ἔχυσε πολλὰ δάκρυα, ζητεῖ τὴν διαφοντόσιν τυς διὰ τὸν νέον Βασιλέα, ὁπῦ αὐτὸς ἐκράτει εἰς τὰς ἀγκάλας τυ. Τὺς εἶπε, πῶς ὁ Πατέρας τυ ἀποθνήσκωντας τὸ ἔβαλεν εἰς τὰς χεῖρας τῆς Ἀγαθοκλείας, κ᾽ τὸ ἀπαράτησεν εἰς τὴν πίσιν τῦ Μακεδόνων. Πῶς αὐτὸς ἐζήτει τὴν βοήθειαν τυς ἐναντίον τῦ Πτολεμαίυ. Πῶς εἶχεν εἴ-

δησες

(α) Ὁ Πολύβιος ὀνομάζει ἐτζι τὺς Ἀλεξανδρεῖς ἀπογόνυς τῶν Μακεδόνων, κ᾽ ἐκείνης, ὁπῦ ἐκατάγοντο ἀπὸ τὺς θεμελιωτὰς τῆς Ἀλεξανδρείας, ἢ ἀπὸ ἐκείνυς εἰς τὺς ὁποίυς ἐσυμφωνήθησαν τὰ αὐτὰ προνόμια.

δησες βέβαιαις, ὅτι τοῦτος ὁ Ὑπηρέτης ἐσυλλογίζετο νὰ ἁρπάξῃ τὸ στέμμα. Ἐπρόσθεσεν αὐτὸς, πῶς ἤθελε φέρῃ μάρτυρας, ὁποῦ ἤθελαν φανερώσῃ τὴν ἀπιστίαν του, καὶ ὑποσχέθη νὰ τοὺς φέρῃ. Αὐτὸς ἐστοχάζετο μὲ τούτην τὴν μηχανὴν, πῶς τὸ συμβούλιον ἤθελε κακοποιήσῃ εὐθὺς τὸν Τληπόλεμον, καὶ πῶς δὲν τοῦ ἀπόμνεσκε νὰ κάμῃ, παρὰ ἕνα δύο πατήματα διὰ νὰ λάβῃ τὴν ἐπιτροπείαν· ἦτον ὅμως πρᾶγμα εὔκολον νὰ φανερωθῇ ἡ πονηρία του, καὶ εὐθὺς ἀπεφάσισαν τὸν παντελῆ ἀφανισμὸν καὶ τοῦ Ἀγαθοκλῆ, καὶ τῆς ἀδελφῆς του, καὶ ὅλων τους τῶν Ὑπηρετῶν. Τούτη ἡ ἀπόφασις ἐξαναθύμησεν ὅλα τους τὰ ἄλλα ἐγκλήματα, ὅθεν ὅλος ὁ λαὸς τῆς Ἀλεξανδρείας ἀσυκώθη ἐναντίον τους. Τοὺς ἐπῆραν τὸ παιδίον τὸν βασιλέα, καὶ τὸ ἔβαλαν εἰς τὸν θρόνον εἰς τὸ Ἱπποδρόμιον· ἔπειτα τοῦ ἤφεραν ἔμπροσθέν του τὸν Ἀγαθοκλῆ, καὶ ὕστερα τὴν ἀδελφήν του Ἀγαθόκλειαν, καὶ Ἐνάνθην τὴν μητέρα τους, καὶ τοὺς ἐθανάτωσαν καὶ τοὺς τρεῖς, ὡσὰν ἐκ προστάγματος Βασιλικοῦ. Ὁ λαὸς τοὺς ἔκαμεν ἀπείρους ὕβρεις ἔπειτα ἀπὸ τὸν θανάτον τους, καὶ τὰ κορμία τους τὰ ἔσυραν εἰς ταῖς στράταις Τὸ αὐτὸ ἔκαμαν εἰς ὅλους των τοὺς συγγενεῖς, καὶ εἰς τοὺς πλέον ἠγαπημένους των, μὴ ξεχωρίζοντες τινά· ἄξιον τέλος ἐκείνων τῶν ταλαιπώρων ὁποῦ μεταχειρίζονται κακὰ τὸ θάρ-

ρος

ρος τȣ̃δ βασιλέων τȣς διὰ νὰ καταπονέσȣν τȣ̀ς λαȣ́ς· δὲν διορθώνȣνται μὲ τȣ̃το ὅμως ἐκεῖνοι, ὁπȣ̃ τȣ̀ς ὁμοιάζȣν.

Φιλαμμώνης ὁ γονέας τῆς Ἀρσινόης, ἐςράφη ἀπὸ τὴν Κυρήνην εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, δύο, ἢ τρεῖς ἡμέραις προτήτερα ἀπὸ τȣ́την τὴν ταραχήν. Μόλις ἔλαβαν τὴν εἴδησιν ἡ τιμημέναις Ἀρχόντισσαις τȣ́της τῆς ἐλεεινῆς Βασίλισσας, ὁπȣ̃ ὑπῆγαν καὶ ἐδυνάςευσαν τὸ σπῆτι ὅπȣ ἦτον αὐτὸς, καὶ τὸν ἐφόνευσαν μὲ πέτραις, καὶ μὲ ῥαβδία.

Ἐδόθη ἡ φύλαξις τȣ̃ νέȣ Βασιλέως εἰς τὸν Ζώσιβον υἱὸν ἐκείνȣ, ὁπȣ̃ ἐκυβέρνησεν ὑποκάτω εἰς τρεῖς Βασιλεῖς. Ἡ Ἱςορία δὲν λέγει ἂν ἔζηεν ἀκόμη ὁ πατέρας. Εἶναι βέβαιον πρᾶγμα, πῶς ἡ ζωή τȣ ἐςάθη πολλὰ μακρὰ, καὶ εἶναι μία μεγάλη ἀπόδειξις, οἱ ἑξῆντα καὶ περισσότεροι χρόνοι ὁπȣ̃ ἐςάθη κυβερνήτης. Δὲν ἐςάθη Ὑπηρέτης ȣ̓̃τε περισσότερον πανȣ̃ργος, ȣ̓̃τε περισσότερον ἄδικος ἀπὸ τὸν Ζώσιβον. Τίποτες δὲν ἐλογίαζε τὰ μεγαλήτερα ἐγκλήματα, μόνον νὰ τὸν φέρȣν εἰς τὰ τέλη τȣ. Ὁ Πολύβιος τὸν λέγει πρόξενον τȣ̃ θανάτȣ τȣ̃ Λυσιμάχȣ υἱȣ̃ τȣ̃ Πτολεμαίȣ, καὶ τῆς Ἀρσινόης θυγατρὸς τȣ̃ Λυσιμάχȣ, τȣ̃ Μάγα υἱȣ̃ τȣ̃ Πτολεμαίȣ, καὶ τῆς Βερενίκης θυγατρὸς τȣ̃ Μάγα, τῆς Βερενίκης Μητρὸς Πτολεμαίȣ τȣ̃ Φιλοπάτορος, τȣ̃ Κλεομένȣς Βασιλέως τῆς

Σπάρ-

Σπάρτης, καὶ τέλος πάντων τῆς Ἀρσινόης θυγατρὸς τῆς Βερενίκης. Ἐκεῖνο, ὁπῶ φέρνει ἔκπληξιν εἶναι, ὁπῶ ὦντας αὐτὸς ἕνας ὑπηρέτης τόσον δυνασικὸς, καὶ σκληρὸς, ἐβάσαξε τόσον πολιὼ καιρὸν, καὶ ἔλαβεν ἕνα τέλος ἀγαθόν.

Ἐτ. ἀπὸ Κτίσ. Κόσμ. 3801. πρὸ Χεισῦ 203. Πολύβ. βιβλ. γ'. φ. 159. Ὁ αὐτ. βιβλ. ιέ. φ. 707. 708.

Ὁ Ἀντίοχος Βασιλεὺς τῆς Συρίας, καὶ ὁ Φίλιππος Βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας ζῶντος τοῦ Πτολεμαίου Φιλοπάτορος, ἐφαίνοντο φίλοι του, καὶ πάντα πρόθυμοι εἰς τὸν βοήθειαν του. Μόλις ἀπέθανεν αὐτὸς, ἀφίνωντας ὀπίσω του ἕνα παιδίον, ὁπῶ κατὰ τὰς νόμους τῆς φύσεως, καὶ τῆς δικαιοσυνίης, δὸν ἔπρεπε νὰ τοῦ συγχύσουν τὸν κυριότητα τῆς Βασιλείας τοῦ Πατρός του. Κάνουν ἀναμεσόν τους μίαν συμμαχίαν βδελυρὰν, καὶ παρακινοῦν ἕνας τὸν ἄλλον νὰ διαμοιράσουν ἐκεῖνον τὸν διαδοχὸν, καὶ νὰ ἀφανίσουν τὸν νόμιμον Κληρονόμον. Ὁ Φίλιππος ἔπρεπε νὰ ἔχῃ τὸν Καρίαν, τὴν Λιβύαν, τὸν Κυρηναϊκὸν, καὶ τὸν Αἴγυπτον· καὶ ὁ Ἀντίοχος ὅλον τὸ ἐπίλοιπον. Μὲ τοῦτο τὸ τέλος ἐμπῆκον αὐτὸς εἰς τὸν Κοίλην Συρίαν, καὶ εἰς τὸν Παλαισίνην· καὶ εἰς δύο ἐκστρατείας ὑπέταξον αὐταῖς τῆς δύο Ἐπαρχίαις μὲ ὅλαις των ταῖς χώραις, καὶ μὲ ὅλες τὰς ὑποτεταγμένας των τόπους. Αὐτοὶ, λέγει ὁ Πολύβιος, ὡσὰν Τύραννοι, ἐπάχισαν νὰ φυλάξουν τὴν τιμήν τους

μὲ

μὲ καμίαν πρόφασιν, κἂν ἐλαγρὴν, ἐφέρθησαν ὅμως εἰς ἕνα τρόπον τόσον φανερὰ ἄδικον, καὶ βιαστικὸν, ὁπȣ̃ ἁρμόζει εἰς αὐτȣ̀ς ἐκεῖνο, ὁπȣ̃ φυσικὰ λέγεται διὰ τὰ ψάρια, πῶς ἀνάμεσα εἰς τȣ̃τα τὰ ζῶα, ἀγκαλὰ ἀπὸ τὸ ἴδιον εἶδος, τὰ μικρὰ εἶναι τροφὴ τῶν μεγάλων. Θέλομεν σκανδαλισθῆ τάχα, ἀκολȣθεῖ ὁ αὐτὸς Συγγραφεὺς, βλέποντες μίαν τόσον φανερὰν καταφρόνησιν τῶν πλέα ἱερῶν νόμων τῆς συντροφίας, καὶ θέλομεν κατηγορήσει τὴν Πρόνοιαν, ὡσὰν ἀδιάφορον, καὶ ἀναίσθητον εἰς ἐγκλήματα τὰ πλέον βδελυκτὰ, καὶ τρομερά; Ὄχι· ἐπειδὴ αὐτὴ ἐδικαιώθη τελείως, παιδεύωντας ἀξίως τȣ́τȣς τȣ̀ς δύο Βασιλεῖς, καὶ ἔδωσεν ἕνα παράδειγμα, ὁπȣ̃ ἔπρεπεν εἰς τȣ̀ς ἀκολȣ́θȣς αἰῶνας, νὰ κρατῇ εἰς τὸ πρέπον ἐκείνȣς ὁπȣ̃ ἤθελαν δοκιμάσῃ νὰ τȣ̀ς μιμηθȣ̃ν. Ἐπειδὴ ζητȣ̃ντες αὐτοὶ νὰ κατακόψȣν εἰς μέρη τὸ Βασίλειον ἑνὸς ἀδυνάτȣ, καὶ ἐγκαταλελειμμένȣ νηπίȣ, αὐτὴ ἀσύκωσεν ἐναντίον τȣς τȣ̀ς Ῥωμαίȣς, ὁπȣ̃ ἐξαναγύρισαν ἐκ θεμελίων τὰ Βασίλεια τȣ̃ Φιλίππȣ, καὶ τȣ̃ Ἀντιόχȣ, καὶ ὁπȣ̃ ἔκαμαν τȣ̀ς Διαδόχȣς των νὰ δοκιμάσȣν κακὰ σχεδὸν τόσον βαρέα, ὅσον ἐκεῖνα, μὲ τὰ ὁποῖα τȣ̃τοι οἱ δύο Βασιλεῖς εἶχαν καταπονέσῃ τὸν νέον ἀνήλικον.

Εἰς ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ὁ Φίλιππος ἐφρόν-

τιζε

Πολύβ. εἰς φύλ. 60. ϗ 73.

τιζε διὰ τὸν πόλεμον, ὁπῦ εἶχε καταπιασθῇ κατὰ τῶν Ῥοδίων, ἐπανῶ εἰς τὰς ὁποίους ἔλαβε κάποιον προτέρημα εἰς ἕνα θαλάσσιον πόλεμον, ὁπῦ ἔγινε σιμὰ εἰς τὴν Νῆσον τῆς Λάδης, ἔμπροσθεν εἰς τὴν χώραν Μίλητον.

Ἔτ. ἀπὸ Κτίσ. Κόσμυ 3802. πρὸ Χριστῦ 202. Πολύβ. ἐν τοῖς αὐτ. φύλ. 66. Διόδωρ. ἐν τοῖς αὐτ. φ. 204.

Τὸν ἀκόλυθον χρόνον αὐτὸς ἐκτύπησε τὸν Ἄτταλον, ϗ ὑπῆγεν ἕως εἰς τὴν Πέργαμον Βασιλεύυσαν τῦ Ἀττάλυ. Ἀλλ' ὄντες ἀνωφελεῖς ὅλαις τυ ἡ δυναστείαις εἰς τὸν πόλεμον ταύτης τῆς Πόλεως, ἔστρεψε τὸτ θυμόν τυ, ϗ τὴν ὀργήν τυ κατὰ τῶν Θεῶν, ϗ μὴν εὐχαριστύμενος νὰ καύσῃ τὰς ναύς των, ἐτζάκιζε τὰ ἀγάλματα, ἐγκρέμνιζε τὰ θυσιαστήρια, ϗ ἐξανάσσα ταῖς πέτραις ἀπὸ τὰ θεμέλια διὰ νὰ μὴν ἀπομείνῃ κανένα ἴχνος.

Δὲν ἐστάθη εὐτυχέστερος κατὰ τῶν Ῥοδίων, μὲ τὰς ὁποίους ἔκαμεν ἕνα πόλεμον μὲ ὀλίγον τυ διάφορον, ϗ ἦλθεν εἰς τὸν δεύτερον, εἰς τὸν ὁποῖον ὁ Ἄτταλος εἶχεν ἑνώσῃ τὴν ἁρμάδαντυ μὲ ἐκείνην τῶν Ῥοδίων. Ἐνικήθη ὁ Φίλιππος, ϗ ἔλαβεν ἕνα μεγάλον ὄλεθρον, τῦ ἐφονεύθησαν τρεῖς χιλιάδες Μακεδόνες, ϗ ἕξη χιλιάδες σύμμαχοι, ϗ ἐσκλαβώθησαν τόσον Μακεδόνες, ὡσὰν ϗ σύμμαχοι δύο χιλιάδες, ϗ ἑπτακόσιοι Αἰγύπτιοι. Ἀπὸ τὰς Ῥοδίους ἀπόθαναν ἑξῆντα, ϗ ὁ Ἄτταλος ἔχασεν ἑβδομῆντα.

Ὁ Φίλιππος ἔλαβε διὰ ἐδικήν τυ ὅλην τὴν δό-

δόξαν τȣ́τȣ τȣ̃ πολέμȣ, καὶ τȣ̃το διὰ δύο αἰτίαις. ἡ πρώτη, διατὶ ἐδιώχθη ὁ Ἄτταλος εἰς τὸν αἰγιαλὸν, καὶ αὐτὸς ἐκυρίευσε τὸ καράβι τȣ́τȣ τȣ̃ Βασιλέως· ἡ ἄλλη, διατὶ ῥίπτωντας τὴν ἄγκυραν σιμὰ εἰς τὸ Ἀκρωτήριον τῆς Ἀργήνȣ, ἐσταμάτησεν ἀνάμεσα εἰς τὰ ἴδια περισσεύματα τῶν ἐχθρῶν τȣ. Ἀλλ' ὅσον καὶ ἂν ἐδείχνετο χαροποιὸς, αἰσθάνετο ὅμως τὸν ὄλεθρον ὁπȣ̃ ἔλαβε, καὶ δὲν ἐδύνετο νὰ τὸν κρύψῃ εἰς τȣ̀ς ἄλλȣς. Τȣ̃τος ὁ Βασιλεὺς ἀκόμη ȣ̓̃τε εἰς τὴν γῆν, ȣ̓̃τε εἰς τὴν θάλασσαν δὲν ἔχασε ποτὲ μίαν τόσον μεγάλην ποσότητα ἀνθρώπων εἰς μίαν μόνην ἡμέραν, καὶ διὰ τȣ̃το ὁπωσδήποτε ἔχασε τὴν προτήτερην θερμότητα.

Μ' ὅλον τȣ̃το ἡ δυστυχισμένη ἔκβασις τȣ́τȣ τȣ̃ πολέμȣ δὲν τȣ̃ ἐσύκωσε τὴν γενναιότητα. Ὁ χαρακτῆρας τȣ́τȣ τȣ̃ Βασιλέως ἦτον νὰ εἶναι σταθερὸς εἰς ταῖς ἀπόφασές τȣ, νὰ μὴν ἀφήσῃ νὰ καταπονεθῇ ἀπὸ ταῖς δυστυχίαις, καὶ νὰ νικήσῃ μὲ τὴν σταθερότητά τȣ ταῖς δυσκολίαις. Ἠκολȣ́θησε λοιπὸν τὴν μάχην μὲ μίαν νέαν γενναιότητα. Ἐγὼ δὲν ἠξεύρω ἂν εἰς τȣ̃τον τὸν καιρὸν ἠμπορεῖ νὰ βαλθῇ ἡ σκληρὰ πρᾶξις, ὁπȣ̃ ὁ Φίλιππος ἔκαμεν εἰς τȣ̀ς Κιανεῖς, διὰ τὴν ὁποίαν ἐλέγχθη συχνά. Ἡ Κῖος, ἦτον ἕνα μικρὸν Νησίον εἰς τὴν Βιθυνίαν. Ἐκεῖνος, ὁπȣ̃ ἦτον Κυβερνήτης, εἶ-

Ἔτ. ἀπὸ Κτίσ. Κόσμȣ 3803. πρὸ Χριστȣ̃ 201. Πολύβ. βιβλ. ιϛ'. φ. 733. 739. Λίβ. βιβλ. λά. ἀριθ. ιϛ'. νή.

χεν

Πολύβ. βιβλ. ιζ'. φύλ. 745. Λίβ. βιβλ. λά. ἀειθ. λά. Στράβ. βιβλ. ιβ'. φύλ. 560. Πολύβ. βιβλ. ιέ. φύλ. 709. 711.

χεν ἐκλεχθῇ ἀπὸ τὰς Αἰτωλὰς, τῶν ὁποίων ὁ Φίλιππος ἦτον τότε σύμμαχος. Φαίνεται, πῶς αὐτὸς τὸν ἐπολιόρκησε διὰ νὰ διαχειρίσῃ τὸν Γαμβρόν του Βασιλέα τῆς Βιθυνίας, ὁ ὁποῖος ἔλεγε πῶς νὰ ἔλαβε κάποιον ἄδικον. Ἡ χώρα λοιπὸν ἠχμαλωτίσθη, καὶ οἱ πολῖται τὸ περισσότερον μέρος ὑπόφεραν σκληρότατα βάσανα, οἱ ἐπίλοιποι κατήντησαν εἰς μίαν σκλαβείαν πλέον αὐστηρὰν ἀπὸ τὸν θάνατον, καὶ ἡ χώρα ἐκατεστράφθη. Μία πρᾶξις τόσον βάρβαρος ἐθύμωσε τὰς Αἰτωλὰς κατ' αὐτοῦ, καὶ μάλισα τὰς Ροδίας, ὁποῦ ἦτον σύμμαχοι, καὶ φίλοι τῶν κατοίκων τῆς Κίου. Φαίνεται, πῶς ὁ Πολύβιος ἀποδίδει τὸν ὄλεθρον εἰς τὴν ἀφροσύνην τῶν Κιανέων, διατὶ ἔβαναν εἰς τὰς ὀξυσίας καὶ ὀφίκια τὰς χειροτέρας πολίτας, καὶ διατὶ ἀκολουθοῦσαν τυφλὰ εἰς ὅλα ταῖς βλαβεραῖς των θέλησες, τόσον ὁποῦ νὰ παιδεύσουν ἐκείνας, ὁποῦ ἐπολμοῦσαν νὰ ἐναντιωθοῦν ἐκείνων τῶν ἀναξίων ὀφικιάλων.

Ὁ Φίλιππος ἔπειτα ὑπῆγεν εἰς τὴν Θράκην, καὶ εἰς τὸν Χερσόννησον, ὅπου τοῦ ἐπαραδόθησαν πολλαῖς χώραις δίχως ἀντίσασιν. Ἡ Ἄβυδος ὅμως τοῦ ἔκλεισε ταῖς πόρταις, δίχως καθὼς νὰ θελήσῃ νὰ ἀκούσῃ τοὺς Πρέσβεις του, καὶ αὐτὸς ἐστοχάσθη νὰ τὸν πολιορκήσῃ. Τότε ἡ χώρα ἔκειτο εἰς τὸν Ἀσίαν εἰς τὸ στενώτερον πέραμα τοῦ Ἑλλησπόντου, ὁποῦ

τῶν-

τῶρα λέγεται τὸ ςενὸν τῶν Δαρδανέλλων, καὶ ἀντίκρυζε μὲ τὴν χώραν τῆς Ξηςȣ̃, ὁπȣ̃ ἔκειτο ἄντικρυς ἀπὸ τὸ μέρος τῆς Εὐρώπης. Τὸ διάςημα ἀνάμεσα εἰς τȣ́ταις ταῖς δύο χώραις ἦτον δύο χιλιάδες πήχεις. Εὔκολον εἶναι νὰ καταλάβῃ τινὰς πόσον ἀναγκαία ἦτον μία πόλις ὡσὰν τὴν Ἄβυδον, ὁπȣ̃ ἐκυρίευε τὸ ςενὸν, καὶ ἦτον κυρία τῆς κοινωνίας ἀνάμεσα εἰς τὸν Εὔξεινον Πόντον, καὶ εἰς τὸ Αἰγαῖον Πέλαγος.

Δὲν ἀφέθη εἰς τȣ́την τὴν πολιορκίαν κανένα ἀπὸ ἐκεῖνα ὁπȣ̃ γίνονται εἰς τὸν πόλεμον, καὶ εἰς τὴν διαφέντευσιν τῶν πόλεων. Δὲν εἶδε ποτὲ τινὰς τόσην ςαθερότητα εἰς τὴν διαφέντευσιν, ὅση ἐςάθη τότε τῶν Ἀβυδηνῶν, ὁπȣ̃ σχεδὸν ἐτράπησαν εἰς θηριωδίαν. Γεμάτοι θάρρος εἰς ταῖς δύναμές τȣς ἐβίασαν θερμότατα τȣ̀ς πρώτȣς πολέμȣς τȣ̃ Βασιλέως τῆς Μακεδονίας. Ἀπὸ τὸ μέρος τῆς θαλάσσης μόλις ἐπλησίαζαν ἡ μηχαναῖς, ὁπȣ̃ ἠφανίζοντο ἀπὸ τὴν φωτίαν. Ἐκινδύνευαν τὰ ἴδια καράβια ὁπȣ̃ ταῖς ἤφερναν, καὶ οἱ πολιορκηταὶ μετὰ βίας τὰ ἠλευθέρωναν· καὶ ἀπὸ τὸ μέρος τῆς γῆς ὁμοίως ἐδιαφεντεύθησαν οἱ Ἀβυδηνοὶ μὲ πολλὴν θερμότητα. Βλέποντες ὅμως κατηδαφισμένα τὰ ἐξωτερικὰ τειχία, καὶ πῶς οἱ Μακεδόνες ἔσκαπτον τὴν γῆν καὶ ὑποκάτω εἰς τὰ ἐσωτερικὰ, ὁπȣ̃ εἶ-

χαν κάμουν εἰς τόπον τῶν ἐγκρημνισθέντων, ἔπεμψαν πρέσβεις εἰς τὸν Φίλιππον διὰ νὰ παραδώσουν τὴν χώραν τους μὲ ταύταις ταῖς συνθήκαις· ὅτι τὰ τάγματα, ὁποῦ τοὺς ἐπέμφθησαν ἀπὸ τοὺς Ῥοδίους, καὶ ἀπὸ τὸν Ἄτταλον, νὰ στραφοῦν εἰς τοὺς Κυρίους των χωρὶς ἐνόχλησιν, καὶ ὅτι οἱ ἐλεύθεροι ἄνθρωποι νὰ ὑπάγουν ὅπου θελήσουν μὲ τὰ φορέματα, ὁποῦ εφοροῦσαν. Ὁ Φίλιππος τοὺς ἀπεκρίθη, πῶς οἱ Ἀβυδηνοὶ δὲν εἶχον νὰ διαλέξουν παρὰ δύο τρόπους, ἢ νὰ παραδοθοῦν εἰς τὴν δίακρισίν του, ἢ νὰ ἀκολουθήσουν νὰ διαφεντευθοῦν θερμῶς, καὶ ἐμίσευσαν οἱ Πρέσβεις.

Μὲ τούτην τὴν ἀπόκρισιν συνάγουνται οἱ πολιορκούμενοι ὡς ἀπηλπισμένοι, καὶ συμβουλεύονται τί γνώμην εἶχαν νὰ πιάσουν. Ἀποφάσισαν ἐν πρώτοις, πῶς ἔπρεπε νὰ δώσουν τὴν ἐλευθερίαν τῶν αἰχμαλώτων διὰ νὰ τοὺς παρακινήσουν εἰς τὴν διαφέντευσιν τῆς χώρας· δεύτερον, νὰ βάλουν ὅλαις ταῖς γυναῖκες εἰς τὸν Ναὸν τῆς Ἀρτέμιδος, καὶ ὅλα τὰ νήπια μὲ ταῖς βυζάστραις τους εἰς τὸ Γυμνάσιον· καὶ ἔπειτα νὰ συνάξουν εἰς τὸ παζάρι ὅλον τὸ χρυσάφι, καὶ τὸ ἀσῆμι, καὶ ὅλα τὰ ἄλλα πολύτιμα πράγματα, καὶ νὰ τὰ παραδώσουν εἰς τὴν Τετρήρη τῶν Ῥοδίων, καὶ εἰς τὴν Τριήρη τῶν Κυζικηνῶν. Ἀφ' οὗ ἐσυμφώνησαν τούτην τὴν γνώμην, ἔγινεν ἄλλη μία

σύνα-

σύναξις, εἰς τὴν ὁποίαν ἐκλέχθησαν πενῆντα ἀπὸ τȣ̀ς γεροντοτέρȣς, καὶ ἀπὸ τȣ̀ς ἐνδοξοτέρȣς Πολίτας, ἀλλ' ὅμως ἀρκετὰ θερμοὶ διὰ νὰ ἐκπληρώσȣν ἐκεῖνο, ὁπȣ̃ ἤθελεν ἀποφασισθῇ, τὸ ὁποῖον ἦτον, πῶς ὅταν ἤθελαν ἰδῇ τὸν ἐχθρὸν νὰ κυριεύσῃ τὸ ἐσωτερικὸν τεῖχος, νὰ φονεύσȣν ταῖς γυναῖκες, καὶ τὰ παιδία, καὶ νὰ βάλȣν φωτίαν εἰς τὰ ἀνωειρημένα δύο κάτεργα, καὶ νὰ ῥίψȣν εἰς τὴν θάλασσαν ὅλον τὸ χρυσάφι, καὶ τὸ ἀσῆμι ὁπȣ̃ ἐσύναξαν. Κράζοντες ἔπειτα τȣ̀ς Ἱερεῖς τȣς, ὤμοσαν ὅλοι ἢ νὰ νικήσȣν, ἢ νὰ ἀποθάνȣν μὲ τὰ ἅρματα εἰς τὰς χεῖρας· καὶ ἀφ' ȣ̃ ἐθυσίασαν, ἐςένευσαν τȣ̀ς Ἱερεῖς, καὶ ταῖς Ἱέρισσαις νὰ ἐκφωνήσȣν ὀμπρὸς εἰς τὰ θυσιαςήρια χίλιαις κατάραις ἐναντίον ἐκείνων, ὁπȣ̃ ἤθελαν καταφρονήσῃ τὸν ὅρκον.

Τȣ́των δὲ τελεσθέντων πλέον δὲν ἐμπόδιζον τὰ λαγȣ́μια ὁπȣ̃ ἔκαναν οἱ ἐχθροὶ, καὶ ἀποφάσισαν, ὅτι ἀφ' ȣ̃ πέσῃ τὸ τειχίον, νὰ ἀνεβȣ̃ν εἰς τὴν χαλάςραν, καὶ ἐκεῖ νὰ πολεμήσȣν ἕως θανάτȣ. Ἀφ' ȣ̃ ἔπεσε τὸ ἐσωτερικὸν τειχίον, οἱ πολιορκȣ́μενοι, πιςοὶ εἰς τὸν ὅρκοντȣς, ἐπολεμȣ̃σαν εἰς τὴν χαλάςραν μὲ τόσην γενναιότητα, ὁπȣ̃, ἀγκαλὰ εἰς κάθε ςιγμὴν ὁ Φίλιππος ἐβοηθȣ̃σεν ἕως τέλȣς τῆς ἡμέρας μὲ νέα τάγματα ἐκείνȣς ὁπȣ̃ ἀνέβησαν εἰς τὴν χαλάςραν, μὲ

ὅλον τοῦτο τότε ὁποῦ ἡ νύκτα ἐχώρισε τοὺς πολεμιστάς, αὐτὸς δὲν ἤξερε τί νὰ ἐλπίσῃ διὰ τὴν ἔκβασιν τῆς πολιορκίας του. Οἱ πρῶτοι Ἀβυδηνοὶ, ὁποῦ ἐπαρρησιάσθησαν εἰς τὴν χαλάσραν πατοῦντες ἐπάνω εἰς τὰ νεκρὰ κορμία, ὄχι μόνον ἐπολεμοῦσαν μὲ θυμὸν, μὰ καὶ ὅταν ἐτζακίσθησαν τὰ ἅρματά τους, ἔπιπταν ὡς ἀπελπισμένοι ἐπάνω εἰς τοὺς Μακεδόνας, ἄλλους ἐγκρέμιζαν, ἄλλων ἐκαπατζάκιζαν τὰ κοντάρια, καὶ μὲ ἐκεῖνα τὰ κομμάτια τοὺς ἐκτυποῦσαν εἰς τὸ πρόσωπον, καὶ εἰς κάθε ἄλλο μέρος τοῦ σώματος, ὁποῦ ηὗρισκαν γυμνὸν, καὶ τοὺς ἔφερναν εἰς ἀπελπισίαν.

Ὅταν ἡ νύκτα ἔδωσε τέλος εἰς τὴν μάχην, ἡ χαλάσρα ἦτον ὅλη σκεπασμένη ἀπὸ Ἀβυδηνοὺς ἀποθαμένους, καὶ ἐκεῖνοι ὁποῦ ἐλυξώθησαν, μόλις ἐδύνοντο νὰ κινηθοῦν. Τόσον ἦτον καπαπονεμένοι ἀπὸ τὸν κόπον, καὶ ἀπὸ ταῖς πληγαῖς. Τὰ πράγματα ἦτον εἰς τέτοιαν κατάσασιν, τότε ὁποῦ δύο ἀπὸ τοὺς πρώτους Πολίτας, μὴ δυνάμενοι νὰ ἀποφασίσουν νὰ ἐκπληρώσουν τὴν ἀπόφασιν, ὁποῦ εἰς ἐκείνην τὴν συμβουλὴν ἔβλεπον εἰς τοὺς ἄλλους μὲ βόμον καρδίας, ἐσυμφώνησαν ἀναμεσόν τους, ὅτι, διὰ νὰ φυλάξουν τὰς γυναῖκάς των, καὶ τὰ παιδία των, νὰ πέμψουν εἰς τὸν Φίλιππον πρὸς τὰ ξημερώματα τοὺς Ἱερεῖς, καὶ ταῖς Ἱέρειαις, ἐνδυμένους μὲ τὰ ἱεράτους,

διὰ

διὰ νὰ τοῦ ζητήσουν τὴν ζωὴν, καὶ νὰ τȣ̃ δώσȣν τὴν χώραν.

Τὸ πρωὶ ἀφέθη ἡ χώρα εἰς τὸν Φίλιππον, καθὼς ἀπεφασίσθη, καὶ ἐκεῖνοι οἱ Ἀβυδηνοὶ, ὁπȣ̃ ἀπόμειναν, ἔδιδαν χίλιαις κατάραις κατὰ τῶν Πολιτῶντȣς, καὶ μάλιστα κατὰ τῶν Ἱερέων, καὶ Ἱερισσῶν, ὁπȣ̃ παρέδιδαν εἰς τὰς χεῖρας τȣ̃ ἐχθρȣ̃ ἐκείνȣς, ὁπȣ̃ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι εἶχαν θυσιάσῃ εἰς τὸν θάνατον μὲ τρομερȣὺς ὅρκȣς. Ὁ Φίλιππος ἐμπῆκεν εἰς τὴν χώραν, καὶ ἐκυρίευσεν ὅλα τὰ πλȣ́τη, ὁπȣ̃ οἱ Ἀβυδηνοὶ ἦχαν συνάξῃ εἰς ἕνα τόπον. Ἔμεινεν ὅμως πολλὰ ἐκστατικὸς ἀπὸ τὴν ἐλεεινὴν θεωρίαν ὁπȣ̃ ἐκεῖ εἶδεν. Ἀνάμεσα εἰς ἐκείνȣς τȣ̀ς ταλαιπώρȣς Πολίτας, ὁπȣ̃ ἀπὸ τὴν ἀπελπισίαν ἔγιναν λυσσασμένοι, καὶ παράφρονες, ἄλλοι ἔπνιγαν τὰς γυναῖκάς των, καὶ παιδίατων, ἕτεροι τȣ̀ς ἔκοπταν τὸν λαιμὸν μὲ τὰ ἴδιά τȣς χέρια, τȣ̃τοι ἐσπȣ́δαζαν νὰ τὰ ξεσχίσȣν, ἐκεῖνοι νὰ τὰ ῥίψȣν εἰς τὰ πηγάδια, ἄλλοι ἐγκρεμνίζοντο ἀπάνω ἀπὸ ταῖς στέγαις· τέλος πάντων ἐκεῖ ἐβλέπετο κάθε λογῆς θάνατος. Εἰς τέτοιαν θεωρίαν ὁ Φίλιππος παρακινημένος ἀπὸ τὸν πόνον, καὶ μάλιστα λαμβάνωντας τρόμον, ἐμπόδισε τȣ̀ς ἀχόρταγȣς στρατιώτας ἀπὸ τὰ κȣ́ρση, καὶ ἔκαμε νὰ κηρύξȣν, πῶς αὐτὸς ἐσυμφώνει τρεῖς ἡμέραις εἰς ἐκείνȣς, ὁπȣ̃ ἤθε-

λαν νὰ θανατωθῶν. Ἠλπιζε, πῶς τότε ἡ διωξία ἤθελε τὸς κάμῃ ν' ἀλλάξωσι γνώμην, ἀλλ' αὐτοὶ ἀποφάσισαν. Καὶ ὅλοι εἰς κάθε φαμελίαν ἐφονεύθησαν ἀναμεσόν τως, καὶ δὲν ἔζησαν παρὰ ἐκεῖνοι, τῶν ὁποίων ἔδεσαν τὰς χεῖρας, ἢ τὰς ἐμπόδισαν μὲ ἄλλον τρόπον τὸν θάνατον.

Ἐτ. ἀπὸ Κτίσεως Κόσμου 3803. Πρὸ Χριστ. 201.

Ὀλίγον προτήτερα πρὶν νὰ παραδοθῇ ἡ χώρα εἶχεν ἔλθῃ ἕνας Πρέσβις Ῥωμαῖος, ὁπὸ ἐπροσφέρνεν εἰς τὸν Φίλιππον πολλὰς ὑπόθεσις, ὁπὸ ἐγὼ δὲν πρέπει νὰ ταὶς σιωπήσω. Διεφημίθη εἰς ὅλων τὸν γῆν ἡ δόξα τότε τὸ λαὸ διὰ τὸν νίκην, ὁπὸ ὁ Σκιπίων ἀπόκτησε κατὰ τὸ Ἀννίβα εἰς τὴν Ἀφρικὴν, πρᾶξις ὁπὸ ἐτελείωσε τόσον ἐνδόξως τὸν δεύτερον Λιβυκὸν πόλεμον. Ἡ Αὐλὴ τῆς Αἰγύπτε, διὰ τὸν κίνδυνον ὁπὸ εἶχεν ἀπὸ τὴν ἕνωσιν τὸ Φιλίππε, καὶ τὸ Ἀντιόχε ἐναντίον εἰς τὸν ἀνήλικόν της Βασιλέα, ἐπροσδραμεν εἰς τὸς Ῥωμαίως διὰ νὰ ζητήσῃ τὴν διαφέντευσίν τως, καὶ νὰ τὸς προσφέρῃ τὴν ἐπιτροπείαν τὸ Βασιλέως της, καὶ τὴν κυβέρνησιν τῶν πολιτειῶν της, ὅσον αὐτὸς εἶναι ἀνήλικος, βεβαιώνωντας, πῶς ὁ ἀποθαμένος Βασιλεὺς τὸ εἶχε παραγγείλῃ πρὶν παρὰ νὰ ξεψυχήσῃ. Οἱ Ῥωμαῖοι εὗρισκαν τὸ συμφέροντως ἐμποδίζοντες, νὰ μὴν αὐξήσῃ ἡ δύναμις τὸ Φιλίππε, καὶ τὸ Ἀντιόχε μὲ τὴν προ-

Γυσῖν. βιβλ. κ. κεφ. β'. καὶ γ'. καὶ βιβλ. λ. ά. κεφ. ά. Βαλέρ. Μάξ. βιβλ. ς'. κεφ. ς'. Λίβ. βιβλ. λ. ά. ὀρθ. μ. ά. β. καὶ ή.

θή-

θήκλω τόσων πλυσίων Ἐπαρχιῶν, ὁπῦ ἐσύνθετον τὸ Βασίλειον τῆς Λιγύπτυ. Εὔκολον τὰς ἦτον νὰ προϊδουῦ, πῶς ἤθελαν ἔχῃ τὸ ὀγλιγωρότερον τλὼ μάχλω μὲ τύτυς τὰς δύο Βασιλεῖς, μὲ τὸν σῦα ἀπὸ τὰς ὁποίας εἶχαν λάβῃ πάλιν καποιαις σύγχυσις, ὁπῦ ἐπρομιωῦσαν μεγαλήτεραις. Ὅθεν δὲν ἀμφίβαλον εἰς ὐδὲν εἰς τὸ νὰ δεχθῦν τλὼ Ἐπιξοπιλὼ, κὴ ἀπολύθως ἔκλεξαν ξεῖς Πρίσβεις, κὴ τὰς ἐπαράγγειλαν νὰ δώσυν τλὼ εἴδησιν τῦ δύο Βασιλέων, ὅτι εἰς τὸ ἐξῆς νὰ μὴ ἐνοχλουῦ τὰς τόπυς τῦ ἀνηλίκυ, ἀλλέως αὐτοὶ ἦτον ςρευμένοι νὰ τὰς χηρύξυν μάχλω. Καθ' σῦας βλέπει φανερὰ, πῶς τῦτο ἦτον μία ἀξία ἐπιχείρησις τῆς δυνάμεώς τυς, τὸ νὰ φανερωθῦν γενναίως εἰς βοήθειαν ἑνὸς καταπονεμένυ ἀνηλίκυ βασιλέως.

Ἦλθαν εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν εἰς τλὼ Ῥώμλω οἱ Πρέσβεις τῦ Ῥοδίων, κὴ τῦ Βασιλέως Ἀτπάλυ, διὰ νὰ παραπονεθῦν εἰς τὰς δύο Βασιλεῖς, κὴ διὰ νὰ φανερώσυν εἰς τὰς Ῥωμαίυς, πῶς ὁ Φίλιππος, ἢ ἀφ' ἑαυτῦ, ἢ διὰ μέσυ τῦ Πρέσβεώς τυ, ἐπαρακίνει πολλαῖς χώραις τῆς Ἀσίας νὰ πιάσουν τὰ ἅρματα, κὴ πῶς αὐτὸς βεβαίως εἶχεν εἰς τὸν νῦν τυ καιρὸν μεγάλον σκοπόν. Τότε ἦτον μία νέα παρακίνησις, διὰ νὰ ὀγλιγωρήσυν τὸν μισθμὸν τῦ ξεῶν Πρέσβεων.

Οἱ πρέσβεις φθάσαντες εἰς τὴν Ῥόδον, καὶ ἀκούσαντες τὴν πολιορκίαν τῆς Ἀβύδου, ἐπεμψαν εἰς τὸν Φίλιππον τὸν Αἰμίλιον τὸν νεώτερον ἀπ' αὐτῆς, ὁ ὁποῖος ἔφθασεν εἰς τὴν Ἄβυδον, καθὼς ἐσημείωσα, εἰς καιρὸν ὁπῦ ἐσυλλογίζοντο νὰ ἀφήσωσι τὴν χώραν εἰς τὰς χεῖρας τῦ ἐχθρῦ. Ὁ Αἰμίλιος εἶπε πρὸς τὸν Φίλιππον, πῶς αὐτὸς ἐπροσάχθη τὰ τῦ εἰπῇ ἀπὸ ὄνομα τῆς Γερουσίας, νὰ μὴν ἤθελε κάμῃ μάχην μὲ κανένα ἔθνος τῆς Ἑλλάδος, καὶ νὰ μὴν ἤθελεν ἐνοχλήσῃ κανέναν τόπον τῦ Πτολεμαίου, καὶ νὰ ἤθελε διορθώσῃ μὲ δικαιοσύνην τὰς διαφορὰς ὁπῦ εἶχε μὲ τὸν Ἄτταλον, καὶ τοὺς Ῥοδίους. Πῶς ὡ αὐτὸς ἐκαπαπείθετο εἰς τύταις ταῖς πρόπασες, ἤθελε ζήσῃ εἰρηνικῶς, εἰδὲ μὴ, ἤθελ' ἔχῃ μάχην μὲ τοὺς Ῥωμαίους. Ὁ Φίλιππος ἠθέλησε νὰ ἀποδείξῃ, πῶς ἡ σύγχυσες ἄρχισαν ἀπὸ τὸ μέρος τῦ Ῥωμαίων· ἀπεκρίθη ὅμως ὁ Αἰμίλιος διακόπτωντάς τον, Οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ οἱ Ἄβυδηνοὶ αὐτοὶ ἄρχισαν νὰ σὲ πολεμῶν; Ὁ Φίλιππος ὁπῦ δὲν ἦτον συνηθισμένος νὰ ἀκούῃ τὴν ἀλήθειαν, ζέσας ἀπὸ τὴν τολμηρὰν ταύτην ἀπόκρισιν γενομένην εἰς ἕνα Βασιλέα· „Ἡ ἡλικία σου, εἶ-„πεν αὐτὸς πρὸς τὸν Πρέσβιν, ἡ θεωρία „σου (διατὶ ὁ Πολύβιος σημειώνει, πῶς „ὁ Ῥω-

„ ὁ Ῥωμαῖος ἦτον μιᾶς εὐμορφωτάτης θεω-
„ ρίας) καὶ περισσότερον ἀπ' ὅλα τὸ Ῥωμα-
„ ϊκὸν ὄνομα σὲ κατασταίνȣν ἔτζι ἄγριον·
„ ὅσον διὰ λόγȣ μȣ, ἐγὼ ἐπιθυμῶ, ὅτι ἡ
„ Ἀριστοκρατίασας νὰ φυλάξῃ πιστῶς ταῖς
„ συνθήκαις, ὁπȣ̃ ἔκαμε μετ' ἐμȣ̃· ἂν αὐ-
„ τὴ ὅμως μȣ̃ κινήσῃ πόλεμον, ἐγὼ ἐλ-
„ πίζω νὰ τὴν κάμω νὰ γνωρίσῃ, πῶς
„ τὸ Βασίλειον τῆς Μακεδονίας δὲν ὑπο-
„ χωρεῖ τῶν Ῥωμαίων ȣ̓̓τε εἰς τὴν ἀνδρεί-
„ αν, ȣ̓̓τε εἰς τὴν τιμήν". Ὁ Πρέσβις
ἐμίσευσε μὲ τȣ́την τὴν ἀπόκρισιν. Καὶ ὁ
Φίλιππος κυριεύωντας τὴν Ἄβυδον, ἄφησε
μίαν δυνατὴν φύλαξιν, καὶ ἐστράφη εἰς τὴν
Μακεδονίαν.

Λιβ. βιβλ. λά. ἀριθμ. ιή.

Ὁ ἴδιος Αἰμίλιος ὑπῆγεν εἰς τὴν Αἴγυπ-
τον, εἰς καιρὸν, ὁπȣ̃ ἴσως οἱ ἄλλοι Πρέσ-
βεις ὑπῆγαν πρὸς τὸν Ἀντίοχον. Φθάνωντας
αὐτὸς εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἔλαβε τὴν κυ-
ριότητα τῆς Ἐπιτροπικῆς τȣ̃ Πτολεμαίȣ ἀπὸ ὄ-
νομα τῶν Ῥωμαίων, κατὰ ταῖς διαταγαῖς,
ὁπȣ̃ αὐτὸς εἶχε λάβῃ εἰς τὸν μισευμόν τȣ ἀ-
πὸ τὴν Γερȣσίαν, καὶ ἐδιάταξεν ἐκεῖ τὰ πρά-
γματα κατὰ τὸν τρόπον, ὁπȣ̃ τȣ̃ ἐπέτρεψεν ἡ
κατάστασις εἰς τὴν ὁποίαν ἦτον τότε ἡ Αἴγυ-
πτος. Ἔδωκε τὴν φύλαξιν, καὶ τὴν ἀναθρο-
φὴν τȣ̃ Νέȣ Βασιλέως εἰς τὸν Ἀριστόμηνον
Ἀκαρνᾶνα, καὶ τὸν ἐβεβαίωσε διὰ πρῶτον Ὑ-

πη-

πηρέτην. Τοῦτος ὁ Ἀριστόμενος εἶχε γηράσῃ εἰς τὴν Αὐλὴν τῆς Αἰγύπτου, καὶ ἐπλήρωσε μὲ μεγάλην σύνεσιν, καὶ πίστιν τὰ πρέποντα τοῦ ἀξιώματος ὁποῦ τοῦ ἐμπιστεύθη.

Λίβ. βιβλ. λά. ἀριθμ. ιδ'. Ὡς τόσον ὁ Φίλιππος ἐκούρσευε τὴν Ἀττικὴν μὲ τὰ τάγματά του. Ἰδοὺ ποία ἦτον ἡ ἀφορμὴ τούτου τοῦ κούρσου. Δύο Νέοι Ἀκαρνᾶνες, εὑρισκόμενοι εἰς τὰς Ἀθήνας εἰς τὸν καιρὸν, ὁποῦ ἑωρτάζοντο τὰ μεγάλα Μυστήρια, ἐμπῆκαν μὲ τὸ πλῆθος εἰς τὸν Ναὸν τῆς Δήμητρος, μὴν ἠξεύροντες, πῶς ἦτον ἀπηγορευμένον. Ἀγκαλὰ τὸ πταῖσμά τους ἦτον ἕνα σφάλμα ἀγνοίας, εὐθὺς ὅμως τοὺς ἐθανάτωσαν ὡς ὑπευθύνους ἀσεβείας, καὶ Ἱεροσυλίας. Οἱ Ἀκαρνᾶνες δικαίως θυμωθέντες ἀπὸ μίαν πρᾶξιν τόσον σκληρὰν, ἐπρόσδραμαν εἰς τὸν Φίλιππον, ὅστις ἐδέχθη μὲ ἐπιθυμίαν τούτην τὴν εὐκαιρίαν, καὶ τοὺς ἔδωσε πολλὰ τάγματα, μὲ τὰ ὁποῖα ἐμπῆκαν εἰς τὴν Ἀττικὴν, ἐκούρσευσαν ὅλον τὸν τόπον, καὶ ἐμίσευσαν φορτωμένοι ἀπὸ λάφυρα.

Λίβ. βιβλ. λά. ἀριθμ. γ'. Οἱ Ἀθηναῖοι ἐπρόσφεραν τὰ παράπονά τους εἰς τὴν Ῥώμην. Οἱ Πρέσβεις τῶν Ῥοδίων, καὶ τοῦ Βασιλέως Ἀττάλου ἐνώθησαν μὲ αὐτούς. Οἱ Ῥωμαῖοι δὲν ἐζητοῦσαν, παρὰ ὀλίγην ἀφορμὴν νὰ τὰ χαλάσουν μὲ τὸν Φίλιππον, εἰς τὸν ὁποῖον δὲν ἦτον εὐχαριστημένοι. Αὐτὸς εἶχε φυλάξῃ πολλὰ κακὰ ταῖς συνθήκαις

τῆς

τῆς εἰρήνης, ὁπȣ̃ ἔκαμαν μὲ αὐτὸν τρεῖς χρόνȣς προτήτερα, μὴ παύωντας νὰ ἐνοχλῇ τȣ̀ς συμμάχȣς, ὁπȣ̃ ἐμπῆκαν εἰς αὐτήν. Τότε νεωςὶ εἶχε πέμψῃ τάγματα κ̀ χρήματα τȣ̃ Ἀννίβα εἰς τὴν Ἀφρικήν. Ὅλα τȣ̃τα ἐτάραστον τὸν λαὸν τῆς Ῥώμης. Ἐνθυμήθη ταῖς ἐνόχλησες ὁπȣ̃ τȣ̃ ἐπροξένησεν ὁ Πύῤῥος μὲ ἕνα ςράτευμα τῶν Ἠπειρωτῶν, γένȣς πολλὰ κατωτέρȣ ἀπὸ τȣ̀ς Μακεδόνας· διὰ τȣ̃το ἐλευθερωμένος ἀπὸ τὴν μάχην ἐναντίον τῆς Καρθαγένης, ἐςοχάσθη ὠφέλιμον, πῶς πρέπει νὰ προφθάσῃ τȣ̃τον τὸν νέον ἐχθρὸν, ὁπȣ̃ ἐδύνετο νὰ γένῃ τρομερὸς, ἂν τȣ̃ ἄφιναν καιρὸν νὰ δυναμωθῇ. Ἡ Γερȣσία, ἀφ' ȣ̃ φιλικῶς ἀπεκρίθη εἰς ὅλȣς τȣ́τȣς τȣ̀ς Πρέσβεις, ἐπρόςαξε τὸν Μ. Βαλλέριον Λεβῖνον Ἀνθύπατον, νὰ πλησιάσῃ εἰς τὴν Μακεδονίαν μὲ μίαν Ἁρμάδαν, διὰ νὰ ἐξετάσῃ ἀπὸ σιμώτερα τὰ πράγματα, κ̀ διὰ νὰ ἠμπορῇ νὰ βοηθῇ ἑτοίμως τῶν συμμάχων.

Ὡς τόσον εἰς τὴν Ῥώμην ἐσυμβȣλεύοντο τί εἶχαν νὰ κάμȣν. Εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν, ὁπȣ̃ ἦτον συναγμένη ἡ Γερȣσία περὶ τȣ́τȣ, ἦλθαν ἄλλοι Πρέσβεις τῶν Ἀθηναίων, οἱ ὁποῖοι ἐπαράςησαν, πῶς ὁ Φίλιππος ἑτοιμάζετο νὰ ἔμπῃ προσωπικῶς εἰς τὴν Ἀττικὴν, κ̀ πῶς βεβαίως ἤθελε γένῃ Αὐθέντης τῆς Ἀθήνας, ἂν δὲν τȣ̀ς ἐπέμπετο

Ὁ αὐτ. ἀριθμ. ι.

μία

μία ταχεῖα βοήθεια. Ἦλθαν περιπλέον ἐπιστολαῖς ἀπὸ τὸν Λεβῖνον Ἀνθύπατον, καὶ ἀπὸ τὸν Αὐρήλιον τὸν Τοποτηρητήν τε, ἀπὸ ταῖς ὁποίαις ἐκαπάλαβαν, πῶς ἔπρεπε νὰ φοβῶνται ἀπὸ τὸν Φίλιππον, πῶς ὁ κίνδυνος ἦτον μεγάλος, καὶ πῶς δὲν ἔπρεπε νὰ χάνουν καιρόν.

Ἐπ. ἀπὸ Κτίσεως Κόσμου 3804. Πρὸ Χεισῦ 200. Ὀλ. ἀντ. Αἰθμ. ιδ'.

Τότε χάριν ἀποφάσισαν νὰ κηρύξουν τὸν μάχην πρὸς τὸν Φίλιππον. Ὁ Ὕπατος Π. Σκιπίκιος, τὸ ὁποῖο εἰς τὸν κλῆρον ἔλαχεν ἡ Μακεδονία, ἔπλευσε μὲ μίαν Ἀρμάδαν, καὶ ὑπῆγε πολλὰ ὀγλίγωρα. Ἦλθον πάραυτα νὰ τὸν δῶσουν οἱ Πρέσβεις τῶν Ἀθηνῶν, διὰ νὰ τὸ δώσουν εἴδησιν, πῶς ἡ Ἀθήνα ἐπολιωρκεῖτο, καὶ διὰ νὰ τὸ ζητήσουν τὴν βοήθειάν τε. Αὐτὸς ἐχώρισεν εἴκοσι Κάτεργα, ὁπὸ τὰ ἐξουσίαζεν ὁ Κλαύδιος Κεύτος, καὶ τὰ ἔστειλεν ἀθύς. Ὁ Φίλιππος δὲν ὑπῆγε προσωπικῶς νὰ πολιορκήσῃ τὰς Ἀθήνας, ἀλλ' ἔπεμψεν ἕνα ἀπὸ τὸς Τοποτηρητάς τε, καὶ αὐτὸς ἐκίνησε τὰ ἅρματα ἐναντίον τοῦ βασιλέως Ἀτάλου, καὶ τῶν Ῥοδίων.

ΠΑΡΑ΄ΓΡΑΦΟΣ Β΄.

Ἐκςρατείαις τȣ̃ Ὑπάτȣ Σȣλπικίȣ εἰς τὴν Μακεδονίαν. Οἱ Αἰτωλοὶ ἀναμένȣν τὴν ἔκβασιν διὰ νὰ φανερωθȣ̃ν. Ὁ Φίλιππος ἐνικήθη εἰς ἕνα πόλεμον. Ὁ Βίλλιος διαδέχεται τὸν Σȣλπίκιον. Εἰς ὅλον τȣ τὸν χρόνον δὲν γίνεται καμία μεγάλη πρᾶξις. Ὁ Φλαμμίνιος λαμβάνει τὸν τόπον τȣ. Ὁ Ἀντίοχος ἐλευθερώνει τὴν Συρίαν, ὁπȣ̃ εἶχε τȣ̃ πάρῃ ὁ Ἀριςόμηνος Ὑπηρέτης τῆς Αἰγύπτȣ. Διάφοραις ἐκςρατείαις τȣ̃ Ὑπάτȣ εἰς τὴν Φωκίδα. Οἱ Ἀχαιοὶ ἔπειτα ἀπὸ μίαν μεγάλην ἐξέτασιν φανερώνονται σύμμαχοι τῶν Ῥωμαίων.

Ὁ Κλαύδιος Κέντος, ὁπȣ̃ ἐπέμφθη ἀπὸ τὸν Ὕπατον εἰς βοήθειαν τῆς Ἀθήνας, ἐμβαίνωντας μὲ τὰ κάτεργά τȣ εἰς τὸν Πειραιᾶ, ἔδωκε θάῤῥος εἰς τȣ̀ς κατοίκȣς. Καὶ δὲν εὐχαριςήθη νὰ βάλῃ εἰς ἀσφάλειαν τὴν χώραν, καὶ ὅλον τὸν πλησίον τόπον, ἀλλὰ μαθαίνωντας πῶς ἡ φρȣρὰ τῆς Χαλκίδος δὲν εἶχε τόσην προσοχὴν, ὡσὰν μακρὰν ἀπὸ κάθε κίνδυνον, αὐτὸς ἐμίσευσε μὲ τὴν Ἁρμάδαν τȣ, ἐπλησίασεν εἰς τὴν χώραν πρὶν παρὰ νὰ ξημερώσῃ, καὶ εὑρίσκωντας ἀποκοιμημένȣς

νυς τὰς φύλακας, ἐμπῆκε δίχως δυσκολίαν, ἔβαλε φωτίαν εἰς τὰς δημοσίυς ἀποθήκας τῦ σίτυ, καὶ εἰς τὸν Ναύςαθμον, ὁπῦ ἦτον γεμάτος ἀπὸ μηχαναῖς, ἐκατάκοψεν εἰς κομμάτια τὴν φρυραν, καὶ ἀφ' ὗ ἔκαμε νὰ φέρουν εἰς τὰ κάτεργά τυ τὰ ἄπειρα κύρση ὁπῦ ἐσύναξεν, ἐςράφη εἰς τὸν Πειραιᾶ.

Ὁ Φίλιππος, ὁπῦ τότε ἦτον εἰς τὴν Δημητριάδα, μὲ τὴν πρώτην εἴδησιν ὁπῦ ἔλαβε τῆς δυςυχίας ἐκείνης τῆς συμμάχυ τυ χώρας, ἔδραμε μὲ ἐλπίδα νὰ καταπλήξῃ τὰς Ῥωμαίυς. Αὐτοὶ ὅμως δὲν ἦτον ἐκεῖ, καὶ φαίνεται πῶς αὐτὸς δὲν ὑπῆγε, παρὰ διὰ νὰ εἶναι μάρτυρας τῆς θλιβερᾶς θεωρίας ἐκείνης τῆς χώρας, ὁπῦ ἀκόμη ἐκάπνιζεν. Αὐτὸς ἠθέλησε νὰ κάμη τὸ ὅμοιον εἰς τὰς Ἀθήνας, καὶ ἤθελεν ἐπιτύχῃ τῦ σκοπῦ ἂν ἕνας ἀπὸ τὰς ταχυδρόμυς, ἀκύωντας τῦτο ἀπὸ τὸ ὕψος, ὅπυ ἦτον τὰ τάγματα τῦ Βασιλέως, δὲν ἤθελε φέρῃ ὀγλίγωρα τὴν εἴδησιν εἰς τὰς Ἀθήνας, ὅπυ ὅλοι ἦτον ἀποκοιμημένοι. Ὁ Φίλιππος ἔφθασεν ὀλίγαις ὥραις ἔπειτα, ἀλλὰ πρὶν ξημερώσῃ, καὶ βλέπωντας, πῶς δὲν ἐπέτυχε τῦ σκοπῦ, ἀποφάσισε νὰ κτυπήσῃ τὴν χώραν μὲ ὅλην τὴν δύναμιν. Οἱ Ἀθηναῖοι εἶχαν διατάξῃ εἰς πόλεμον τὰ τάγματά τυς ἔξω ἀπὸ τὰ τείχη εἰς τὴν Διπύλην. Ὁ Φίλιππος ςρατεύωντας εἰς τὴν κε-

φα-

φαλὴν τȣ̃ στρατεύματός τȣ, τȣ̀ς ἐκτύπησεν ἀνδρείως, καὶ φονεύωντας πολλȣ̀ς μὲ τὸ ἴδιόν τȣ χέρι, τȣ̀ς ἐδίωξεν εἰς τὴν χώραν, ὅπȣ δὲν ἐστοχάσθη πρέπον νὰ τȣ̀ς ἀκολȣθήσῃ. Αὐτὸς ἐξεθύμανε τὸν θυμόν τȣ ἐπάνω εἰς τὰ σσίτια τῆς τρυφῆς, ἐπάνω εἰς τȣ̀ς δημοσίȣς τόπȣς τȣ̃ γυμνάσματος ὡσὰν τȣ̃ Λυκείου, καὶ ἐπάνω εἰς ὅλȣς τȣ̀ς ναȣ̀ς, ὁπȣ̃ ἦτον ἔξω ἀπὸ τὴν χώραν, βάνωντας πανταχȣ̃ τὴν φωτίαν, καὶ καταχαλῶντας ὅλον ἐκεῖνο, ὁπȣ̃ ἐσυνάντα, δίχως νὰ εὐλαβηθῇ ȣ̓̃τε τὰ μνήματα, ȣ̓̃τε τȣ̀ς πλέον ἱερȣ̀ς τόπȣς. Μισεύει ἀπ' ἐκεῖ διὰ νὰ καταπλήξῃ τὴν Ἐλήσιον, ὅπȣ ὁμοίως ματαίως ἐκοπίασεν. Ὑπῆγεν ἔπειτα εἰς τὴν Κόρινθον, καὶ ἀκȣ́ωντας, πῶς οἱ Ἀχαιοὶ εἶχαν τὴν σύναξίν τȣς εἰς τὸ Ἄργος, ὑπῆγεν ἐκεῖ.

Ἡ ἀπόφασις τῆς συνάξεως ἦτον ἐναντίον τȣ̃ Ναβίδȣ Τυράννȣ τῆς Λακεδαίμονος, ὁπȣ̃ ἐνώχλει μὲ ταῖς καταδρομαῖς τȣ ὅλον τὸν τόπον. Ὁ Φίλιππος ὑπεσχέθη νὰ κάμῃ μόνος ἐτȣ̃τον τὸν πόλεμον, καὶ ἐδέχθησαν μὲ κοινὴν φήμην τὴν γνώμην τȣ· μὰ προσθέτωντας ἔπειτα πῶς ἔπρεπε νὰ τȣ̃ δώσȣν τόσα τάγματα, ὅσα ἦτον χρειαζόμενα διὰ νὰ φυλάγȣν τὸν Ὠρεὸν, τὴν Χαλκίδα, καὶ τὴν Κόρινθον, διὰ νὰ μὴν ἀπομείνȣν δίχως διαφέντευσιν εἰς καιρὸν ὁπȣ̃ αὐτὸς ὑπήγαινε νὰ πολε-

μή-

μήσῃ δὲ αὐτὸς εἰς ἄλλο μέρος, τὸς ἀσύκω-σε πάραυτα τὴν χαρὰ, ἐπειδὴ ἐκαπάλαβαν, πῶς αὐτὸς ἐφαντάζετο νὰ ἐκβάλῃ ἀπὸ τὴν Πελοπόννησον τὸς νέους τῶν Ἀχαιῶν διὰ νὰ τὸς μεταχειρισθῇ εἰς τὸν μάχην κατὰ τῶν Ρ'ωμαίων.

Ὁ Κυκλιάδης ὁποῦ ἐπροκαθέζετο εἰς τὴν σωάξιν, ἐπεριγέλασε τὸ πραβλημα, δείχνωντας, πῶς δὲν εἶναι συγχωρημένον κατὰ τὸς νόμους των, νὰ ἀποφασίσουν ἐπάνω εἰς ἄλλο πρᾶγμα διαφορετικὸν ἀπὸ ἐκεῖνο, ὁπῦ ἐσάθη τὸ αἴτιον τῆς σωάξεως. Ὅθεν ἐλύθη ἡ σωάξις ἀφ' ἧ ἀπεφασίθη ὁ πόλεμος κατὰ τῦ Ναβίδυ, κὴ ὁ Φίλιππος εἶδε χαμένην τὴν ἐλπίδα τυ.

Ἐκεῖθεν πάλιν ἐστράτδυσε κατὰ τῶν Ἀθηνῶν, μὰ ἀνωφελῶς ὡς κὴ πρότερον, τόσον μόνον πῶς ἐκαπάφθειρε παντελῶς τὸς Ναὸς, τὰ ἀγάλματα, κὴ ὅσα ἄλλα ἀξιοθέατα πράγματα εἶχαν ἀπομείνῃ ἀπὸ τὸν πρῶτον ὄλεθρον. Ἔπειτα ὑπῆγεν εἰς τὴν Βοιωτίαν.

Ὁ Τίτος ὢντας στρατοπεδδμένος αὐτάμεσα εἰς τὴν Ἀπολλωνίαν, κὴ Δυρράχιον, ἔπεμψεν εἰς τὴν Μακεδονίαν ἕνα χονδρὸν πάγμα ὑποκάτω εἰς τὴν ἐξυσίαν τῦ Τοποτηρητῦ Ἀππίυ, ὅστις ἐκαπαιρόσδυσε τὴν πεδιάδα, κὴ ἐκυρεύδυσε πολλὰς μικρὰς χώρας. Ὁ Φίλιππος, ὁπῦ εἶχε στραφῇ εἰς τὴν Μακεδονίαν,

αν, ἐκαταγίνετο εἰς ταῖς προετοιμασίαις τῆς μελλȣ́σης μάχης.

Ὁ ἐξαίρετος σκοπὸς τῶν δύο Ἐθνῶν ἦτον, νὰ τραβίσȣν πρὸς τὸ μέρος τȣς τȣ̀ς Αἰτωλȣ́ς. Ἔμελλε νὰ συναχθῇ ἡ γενικὴ σύναξίς τȣς. Ὁ Φίλιππος, οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἔπεμψαν τȣ̀ς Πρέσβεις των. Ὁ Πρέσβις τȣ̃ Φιλίππȣ ἐπρωτομίλησεν. Αὐτὸς ἐζήτησεν, ὅτι οἱ Αἰτωλοὶ νὰ φυλάξȣν ταῖς συνθήκαις τῆς Εἰρήνης, ὁπȣ̃ τρεῖς χρόνȣς προτήτερα εἶχαν κάμῃ μὲ τὸν Φίλιππον, ἐπειδὴ καὶ ἐδοκίμασαν τότε πόσον τȣ̀ς ἦτον ἀνωφελὴς ἡ συμμαχία τῶν Ῥωμαίων. Ἤφερεν εἰς παράδειγμα πολλὰς πόλεις, ὁπȣ̃ ἐκυρίευσαν οἱ Ῥωμαῖοι μὲ πρόφασιν νὰ τὰς βοηθήσȣν, ὡσὰν τὴν Συρακȣ̃σαν, τὸ Γάραντον, καὶ τὴν Κάπȣαν, μάλιστα τȣ́την τὴν ὕστερην, ὁπȣ̃ δὲν ἦτον πλέον Κάπȣα, ἀλλ' ἕνας τάφος ἐκείνων ἀπὸ τὴν Καμπανίαν, καὶ ἕνα λείψανον πόλεως, δίχως Γερȣσίαν, δίχως λαὸν, δίχως Κριτήρια, ὥστε καλλίτερον ἦτον, παρὰ νὰ τὴν ἀφήσȣν εἰς τοιαύτην κατάστασιν, νὰ τὴν ἀφανίσȣν τελείως. „ Ἀπὸ τȣ̀ς ξένȣς, εἶπεν αὐ-
„ τὸς, ὁπȣ̃ εἶναι μακρὰν ἀπὸ ἡμᾶς, πολλῷ
„ μᾶλλον διὰ τὴν γλῶσσάν τȣς, διὰ τὰ ἤθη
„ τȣς, καὶ διὰ τȣ̀ς νόμȣς τȣς, παρὰ διὰ τὸ
„ διάστημα τῆς γῆς καὶ τῆς θαλάσσης, ὁπȣ̃
„ μᾶς χωρίζȣν ἀπ' αὐτȣ̀ς, ἤθελ' ἦτον μία

„ Ἑλλάδα νὰ ἐλπίσῃ τινὰς, πῶς αὐτὴ ἤ-
„ θελαν πράξῃ εἰς ἡμᾶς φιλανθρωπότερα,
„ ἀπ' ἐκεῖνο, ὁπῦ ἔκαμαν εἰς τὰς γειτονάς
„ τας. Ἀνάμεσα εἰς ἡμᾶς λαὸς τὸ ἰδίω τό-
„ πω, κ' ὁπῦ ὁμιλοῦμεν τὴν ἰδίαν γλῶσ-
„ σαν, Αἰτωλὸς, Ἀκαρνᾶνας, Μακεδόνας,
„ ἠμπορῶν νὰ φυξώσιν κάποιαις διαφοραῖς ὀ-
„ λιγοχρόνιαις, κ' ὀλιβάξακταις· ἀλλὰ μὲ
„ τὸς ξενους, μὲ τὸς βαρβάρους, ὅλοι ἡμεῖς
„ οἱ Ἕλλινες, εἴμεθεν, κ' θέλομεν εἶσαι
„ παντοτινὰ εἰς πόλεμον. Εἰς τὸ πον τὸν ἴδιον
„ τόπον, εἶναι ξεῖς χρόνοι, ὁπῦ ἐσεῖς ἐκά-
„ μετε τὴν εἰρήνην μὲ τὸν Φίλιππον. ςέ-
„ κονται ἀκόμη γ' ἴδιαις συνθήκαις, κ' ἡ-
„ μεῖς ἐλπίζομεν, πῶς θέλετε ταῖς κρατή-
„ σῃ ὁμοίως κ' εἰς τὸ ἑξῆς".

Οἱ Πρέσβεις τῆς Ἀθήνας, πρὸς χάριν τῶν Ῥωμαίων ὠμίλησαν οἱ δεύτεροι. Ἄρχησαν νὰ φανερώνωσιν εἰς σύναξιν ἐλεεινὸν τὸν ἀσεβῆ, κ' ἱερόσυλον ἀφανισμὸν τῦ Φιλίππυ ἐναντίον εἰς τὰ ἱεράτερα μνημεῖα τῆς Ἀττικῆς, ἐναντίον εἰς τὰς σεβασμιωτέρας Ναὸς, ἐναντίον εἰς τὰς εὐλαβεςέρας πόλεις, ὡσαν νὰ ἐπολεμοῦσιν ὄχι μόνον τὰς ζωντανὰς, ἀλλὰ ἀκόμη κ' τὰς ψυχὰς τῶν Ἀποθαμένων, κ' τὴν ἰδίαν μεγαλειότητα τῶν Θεῶν. Πῶς ἡ Αἰτωλία, κ' ἡ Ἑλλὰς ὅλη πρέπει νὰ ἀναμένῃ τὰ ἴδια κακὰ, ὧν ὁ Φίλιππος δῶρῃ τὴν δικαιοσύνην.

Ἐπε-

Ἐτελείωσαν παρακαλȣ̃ντες τȣ̀ς Αἰτωλȣ̀ς νὰ εὐσπλαγχνισθȣ̃ν τὰς Ἀθήνας, κ̀ὶ νὰ καταπιασθȣ̃ν μὲ τὴν ἀντίληψιν τῶν Θεῶν, κ̀ὶ μὲ ἐκείνην τῶν Ῥωμαίων, τῶν ὁποίων ἡ δύναμις ἦτον τόσον μεγάλη, μίαν μάχην ȣ̃τω δικαίαν, ὡσὰν ἐκείνη ὁπȣ̃ τȣ̀ς ἐπροβάλθη.

Ὁ Πρέσβις τῆς Ῥώμης ἀφ' ȣ̃ ἐδιάλυσε τὰς κατηγορίας τȣ̃ Μακεδόνος, πῶς τάχα ἡ Ῥώμη εἶχε μεταχειρισθῇ σκληρὰ ταῖς νικημέναις χώραις, κ̀ὶ ἀφ' ȣ̃ ἀπέδειξε τὴν καλοκαγαθίαν κ̀ὶ ἐπιείκειαν τῶν Ῥωμαίων πρὸς ὅλȣς τȣ̀ς καταφεύγοντας, ἐπαράστησεν εἰς ἕνα τρόπον βραχὺν, ἀλλὰ δυνατὸν τὰς ἀξιοκατακρίτȣς πράξεις τȣ̃ Φιλίππȣ, τȣ̀ς φόνȣς τῶν συγγενῶν, κ̀ὶ φίλων τȣ, κ̀ὶ ταῖς ἀσέλγείαις τȣ περισσότερον βδελυκταῖς ἀπὸ τὴν σκληροκαρδίαν τȣ.

„ Ἀλλὰ διὰ νὰ σᾶς καταπείσω, εἶπεν ὁ
„ Πρέσβις στρεφόμενος πρὸς τȣ̀ς Αἰτωλȣ̀ς,
„ λέγω πῶς ἡμεῖς ἐκάμαμεν τὴν μάχην μὲ
„ τὸν Φίλιππον διὰ ἐδικήν σας διαφέντευσιν.
„ Ἐσεῖς ἐκάμετε τὴν εἰρήνην μὲ αὐτὸν δί-
„ χως νὰ μᾶς δώσετε εἴδησιν. Ἴσως θέλε-
„ τε εἰπῇ διὰ νὰ δικαιωθῆτε, πῶς, βλέ-
„ ποντές μας νὰ φροντίζωμεν εἰς τὴν μά-
„ χην κατὰ τῶν Καρχηδονίων, στενεμένοι ἀ-
„ πὸ τὸν φόβον ἐδεχθήκετε τȣ̀ς νόμȣς, ὁπȣ̃
„ ὁ δυνατώτερος σᾶς ἔδιδε· ἡμεῖς τῶρα ἐλευ-
„ θερωμένοι, χάριτι τῶν θεῶν, ἀπὸ τὴν

» μάχῃ τῆς Καρθαγενίης, τρέφομεν ὅλαις
» μας ταῖς δύναμες κατὰ τῆς Μακεδονίας.
» Τοῦτ εἶναι μία δικαιολία δι ἐσᾶς νὰ ἐμ-
» βῆτε πάλιν εἰς τὴν φιλίαν μας, καὶ εἰς τὴν
» συμμαχίαν μας, μόνον νὰ θελήσετε κάλ-
» λιον νὰ νικήσετε μὲ τοὺς Ῥωμαίους, παρὰ
» νὰ χαθῆτε μὲ τὸν Φίλιππον.

Ὁ Δημόκριτος, ὁ Πρόεδρος τῶν Λιπωλῶν ἐγνώρισε, πῶς τοῦτ ἡ ὑστέρα ὁμιλία ἤθελε σύρῃ ὅλαις ταῖς γνώμαις· θέλων, πῶς ὁ Φίλιππος νὰ τὴν εἶχε κερδήσῃ μὲ τόσον χρυσίον. Δίχως νὰ δείξῃ πῶς πιανέι καμμία μέρος, ἐπαράσησε, πῶς τὸ πρᾶγμα ἦτον πολλὰ μεγάλον, διὰ νὰ ἀποφασισθῇ τότε, καὶ πῶς ἔπρεπε νὰ λάβῃ καιρὸν διὰ νὰ τὸ συλλογισθῇ καλλίτερα, καὶ μὲ τοῦτο ἐπεριγέλασε καὶ ἐδιάλυσε τὴν σύναξιν.

Λίβ. βιβλ. λά. Αἰσθμ. λγ. νθ'.

Ὡς τόσον ὁ Φίλιππος ἑτοιμάζετο μὲ μεγάλην ἐπιμέλειαν εἰς τὸν πόλεμον καὶ διὰ ξηρᾶς, καὶ διὰ θαλάσσης· ἀλλ' ὁ Τίτος εἶχεν ἔμπῃ εἰς τὴν Μακεδονίαν, καὶ εἶχεν ὑπάγῃ ἕως εἰς τὰς Βεσσαρέτας. Ἐστράτισε λοιπὸν καὶ ὁ Φίλιππος· ἀλλὰ καὶ οἱ δύο ἀγνοοῦσαν τί στράτευμα νὰ ἐπίασεν ὁ ἐχθρός. Καὶ ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο ἐπέμφθη ἕνα πάγμα διὰ νὰ κατασκοπεύσῃ. Τοῦτα τὰ δύο πάγματα ἐσυναντήθησαν, καὶ ἐπειδὴ ἐσωθέτοντο ἀπὸ ἄνδρας ἐκλεκτούς, ὁ πόλεμος ἐκάθη ἄγριος,

καὶ ἡ

καὶ ἡ νίκη ἀμφίβολος. Ἀπόμειναν εἰς τὸν κάμπον ἀπὸ τὸ μέρος τῶν Μακεδόνων σαράντα ἄλογα, καὶ τριανταπέντε ἀπὸ τὸ μέρος τῶν Ῥωμαίων.

Ἠξεύρωντας ὁ Βασιλεὺς, πῶς ἡ φροντίδα ὁπȣ̃ ἤθελε λάβῃ, διὰ νὰ θάψῃ ἐκείνȣς ὁπȣ̃ ἀπέθαναν εἰς ἐκείνην τὴν μάχην, ἤθελε τȣ̃ ἀποκτήσῃ τὴν ἀγάπην τῶν ταγμάτων τȣ, τόσον ὁπȣ̃ νὰ πολεμήσȣν ἀνδρείως δι' αὐτὸν, ἐπρόςαξε νὰ φέρȣν τὰ σώματά τȣς εἰς τὸ ςρατόπεδον, διὰ νὰ εἶναι ὅλον τὸ ςράτευμα μάρτυς τῶν τιμῶν, ὁπȣ̃ αὐτὸς ἤθελε τȣ̀ς κάμῃ. Λίβιος.
Ἀλλὰ τȣ́τη ἡ θεωρία, ἀντὶς νὰ ἐμψυχώσῃ τȣ̀ς ςρατιώτας, δὲν ἔκαμεν ἄλλο παρὰ νὰ σμικρύνῃ τὴν γενναιότητά τȣς. Ἕως τότε δὲν εἶχαν πολεμήσῃ παρὰ μὲ τȣ̀ς Ἕλληνας, καὶ μὲ τȣ̀ς Ἰλλυρίȣς, οἱ ὁποῖοι ἐπολεμȣ̃σαν μὲ σαΐταις, μικροκόνταρα, καὶ κοντάρια. Ἀλλ' ὅταν εἶδον τὰ κορμία τῶν συντρόφων τȣς σκεπασμένα ἀπὸ μεγάλαις πληγαῖς, καμωμέναις ἀπὸ ταῖς σπανιόλικαις σιμητάραις, χέρια κομμένα, ὤμȣς τελείως εὐγαλμένȣς, κεφαλαῖς χωρισμέναις ἀπὸ τὸ κορμὶ, μία τέτοια θεωρία τȣ̀ς ἐγέμισε φόβον, καὶ τȣ̀ς ἔκαμε νὰ καταλάβȣν, μὲ ποίȣς ἐχθρȣ̀ς εἶχαν νὰ πολεμήσουν.

Ὁ ἴδιος Βασιλεὺς, ὁπȣ̃ ἀκόμη δὲν εἶχεν ἰδῇ τȣ̀ς Ῥωμαίȣς ἀπὸ κοντὰ εἰς ἕνα τέλειον

πόλεμον, ἐτρόμαξε· καὶ μανθάνωντας ἀπὸ τοὺς φυγάδας ποῦ ἦσαν οἱ ἐχθροὶ, ἔφθασε καὶ αὐτὸς ἐκεῖ μὲ τὸ στράτευμά του, ὁποῦ ἐσυνθέτετο ἀπὸ εἴκοσι χιλιάδας πεζῶν καὶ τέσσαρας χιλιάδας Καβαλλαρέων, καὶ ἐστρατοπέδευσε μακρὰν διακόσιαις πήχεις ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς, σιμὰ εἰς τὴν μικρὰν χώραν Ἀττάκην, ἐπάνω εἰς ἕνα βουνὸν, ὁποῦ αὐτὸς ἔκαμε νὰ τὸ δυναμώσουν μὲ μεγάλα χαντάκια, καὶ μὲ χαρακώματα. Ὅταν ἐπάνω ἀπὸ τὸ βουνὶ ἐστοχάσθη τὸ Ῥωμαϊκὸν στρατόπεδον, ἐφώναξε, πῶς αὐτὸ δὲν ἦτον στρατόπεδον Βαρβάρων.

Τὸ ἴδιον ῥητὸν ἀποδίδεται εἰς τὸν Πύῤῥον.

Ὁ Ὕπατος, καὶ ὁ Βασιλεὺς ἐστάθησαν δύο ἡμέραις δίχως νὰ κάμουν καμίαν κίνησιν, ἀναμένωντας ὁ ἕνας τὸν ἄλλον. Τὴν τρίτην, εὐγῆκεν ὁ Σουλπίκιος ἀπὸ τὸ στρατόπεδόν του, καὶ ἔταξε τὰ τάγματά του εἰς πόλεμον. Ὁ Φίλιππος, ὁποῦ ἐφοβεῖτο νὰ ἔλθῃ εἰς ἕνα γενικὸν πόλεμον, ἔπεμψε κατὰ τῶν ἐχθρῶν ἕνα σῶμα ἀπὸ χιλίους πεντακοσίους ἀνθρώπους, τοὺς μισοὺς πεζοὺς, καὶ τοὺς ἄλλους Καβαλλαρέους, πρὸς τὸ ὁποῖον οἱ Ῥωμαῖοι ἀντίθεσαν ἕνα ὅμοιον εἰς τὸν ἀριθμὸν, ὁποῦ ἔλαβε τὸ προτέρημα, καὶ ἔβαλεν εἰς φυγὴν τὸ ἄλλο. Αὐτοὶ ὁμοίως ἀπόφυγαν μίαν ἔνεδραν, ὁποῦ τοὺς ἐπλέχθη ἀπὸ τὸν βασιλέα. Τοῦτα τὰ δύο προτερήματα, τὸ ἕνα φανερᾶς δυνάμεως, καὶ τὸ ἄλλο τῆς πανουργίας, ἐγέμισαν τὰ τάγματα

θάρ-

θάῤῥȣς ϗ τόλμης. Ὁ Ὕπατος τὴν τρίτην ἡμέραν εὐγῆκε μὲ τὸ ςράτευμά τȣ εἰς τὸν πόλεμον, ἀλλ' ὁ Βασιλεὺς δὲν ἐςοχάσθη ὠφέλιμον νὰ ἀντιπαραταχθῇ, ὅθεν ἐςάθη κλεισμένος εἰς τὸ ςρατόπεδόν τȣ, ϗ ὑπόφερε τȣ̀ς ἐλέγχȣς τȣ̃ Σȣλπικίȣ.

Διὰ τὴν πλησιότητα τῶν δύο ςρατευμάτων, ἐκεῖνοι ὁπȣ̃ ἤφερναν τὰς τροφὰς ἦσαν πάντοτε εἰς κίνδυνον. Διὰ τȣ̃το ὁ Ὕπατος ἐμάκρυνε σχεδὸν ὀκτὼ μίλια, ϗ ὑπῆγε πρὸς ἕνα παράπολον λεγόμενον Ὀκτώλοφος. Ὁ Βασιλεὺς εἰς τὴν ἀρχὴν ἐςάθη κλεισμένος εἰς τὰ χαρακώματα νομίζωντας πῶς καταςαινόμενος ὁ ἐχθρὸς τολμηρότερος, νὰ καταςηθῇ ὁμοίως ϗ ὀλίγον προσεκτικός· τὸ ὁποῖον, καὶ ἔγινεν. Ὅταν ȣ̃ν ὁ Φίλιππος τȣ̀ς εἶδε διαχωρισμένȣς εἰς τὸν κάμπον, εὐγῆκε μανιώδης ἀπὸ τὸ ςρατόπεδόν τȣ μὲ ὅλον τὸ ἱππικὸν, ὁπȣ̃ τὸ ἠκολȣ́θησαν οἱ Κρητικοὶ ὅσον ὀγλιγωρότερον ἐδύνοντο, ϗ ὑπῆγε ἀχαλινώτως νὰ πιάσῃ τόπον ἀνάμεσα εἰς τὸ ςρατόπεδον τῶν Ῥωμαίων, ϗ τῶν Τροφοδοτῶν. Ἐκεῖ διαμοιράζωντας τὰ τάγματά τȣ, ἔπεμψεν ἕνα μέρος κατὰ τῶν Τροφοδοτῶν μὲ πρόςαγμα νὰ φονεύσȣν ὅσȣς ἤθελαν συναντήσῃ, ϗ αὐτὸς μὲ τὸ ἄλλο μέρος ἐπίασεν ὅλα τὰ περάματα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἠμπορȣ̃σαν νὰ ςραφȣ̃ν. Εἰς κάθε μέρος δὲν ἐφαίνετο, παρὰ θάνατος, ϗ ἀφανισμὸς,

δίχως νὰ φθάσῃ ἀκόμη καμία εἴδησις εἰς τὸ Ῥωμαϊκὸν στρατόπεδον διὰ ἐκεῖνο, ὁπὸ ἐγίνετο ἔξω· διότι ἐκεῖνοι, ὁπὸ ἔφυγαν, ἔπιπτον εἰς τὰ πάγματα τοῦ Βασιλέως, καὶ ἐκεῖνοι ὁπὸ ἐφύλαγαν ταῖς στράταις, ἐφόνευαν πολλοὺς ἀπ' ἐκείνους, ὁπὸ ἐπέμποντο νὰ κωνηγήσουν τοὺς ἐχθρούς.

Ἔφθασε τέλος πάντων εἰς τὸ στρατόπεδον ἡ θλιβερὰ εἴδησις. Ὁ Πάπας ἐπρόσταξε τὰ πάγματα τῆς Ἱππικῆς, νὰ ὑπάγῃ κάθ' εἷς ἀπὸ ὅθεν ἤθελεν ἠμπορέσῃ νὰ βοηθήσουν τὴν σωζόφωνους. ἔπειτα βγάλε τὸ στράτευμα ἀπὸ τὸ στρατόπεδον, καὶ τὸ ἔφερεν εἰς τάξιν πολεμικὴν πεζάγωνον ἐναντίον τοῦ ἐχθροῦ. Οἱ Καβαλλαρέοι διασπαρμένοι ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο, ἔσφαλαν ἐξ ἀρχῆς πλανηθέντες ἀπὸ ταῖς φωναῖς, ὁπὸ ἤρχοντο ἀπὸ πολλοὺς τόπους. Ἐκτυπήθη εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν εἰς πολλὰ μέρη ὁ πόλεμος. Αὐτὸς ἔγινε ἀγελιώτερος εἰς τὸ σῶμα τῶν πραγμάτων, ὁπὸ ἐστράτηγει ὁ Βασιλεὺς προσωπικῶς, ὁ ὁποῖος διὰ τὸν πολὺν ἀριθμὸν τῶν πεζῶν, καὶ τῶν Καβαλλαρέων ἔκανε χρεὸν ἕνα τέλειον στράτευμα· ἔξω ἀπὸ τοῦτο ἐκεῖνα τὰ πάγματα ἐμψυχώνοντο ἀπείρως ἀπὸ τὴν παρουσίαν τοῦ Βασιλέως, καὶ οἱ Κρητικοὶ, ὁπὸ ἐπολεμοῦσαν σώμενοι τοὺς διασπαρμένους ἐχθροὺς, ἐφόνευαν πολὺ πλῆθος. Εἶναι ἀληθινὸν, πῶς αὐ ἤ-

θε-

θελαν κυνηγήσῃ μὲ μετριότητα τοὺς Ῥωμαίȣς, ἐκείνη ἡ ἡμέρα ἤθελε διακρίνῃ, ὄχι μόνον διὰ τὸν παρόντα πόλεμον, ἀλλ' ἴσως καὶ διὰ τὴν ἔκβασιν ὅλης τῆς Μάχης. Ἀλλὰ διατὶ ἀφέθησαν μὲ ἀυθάδειαν εἰς μίαν ἀςόχαςον δίωξιν, ἔπεσαν ἀνάμεσα εἰς τὰ τάγματα τῶν Ῥωμαίων, ὁπȣ̃ ἦλθαν μὲ τȣ̀ς Ὀφφικιάλȣς των. Τότες ἐκεῖνοι ὁπȣ̃ ἔφευγαν, βλέποντες τὰς Ῥωμαϊκὰς σημαίας, ἐγύρισαν τὸ πρόσωπον κατὰ τῶν ἐχθρῶν· καὶ εἰς μίαν ςιγμὴν ὁ πόλεμος ἄλλαξε πρόσωπον, καὶ ἐκεῖνοι ὁπȣ̃ ἐκυνηγȣ̃σαν προτήτερα, τότε ἔφευγον. Πολλοὶ ἐφονεύθησαν πολεμȣ̃ντες, πολλοὶ φεύγοντες, καὶ πολλοὶ πίπτοντες εἰς ταῖς λίμναις, καὶ θαπτόμενοι εἰς τὴν λάσπην μὲ τὰ ἄλογά τȣς. Ὁ ἴδιος Βασιλεὺς ἔλαβεν ἕνα μεγάλον κίνδυνον· διότι ῥίπτοντάς τον εἰς τὴν γῆν τὸ ἄλογόν τȣ, ὁπȣ̃ εἶχε λάβῃ μίαν μεγάλην λαβωματίαν, ἤθελαν τὸν ἀποτρυπήσȣν τὰ βέλη, ἂν ἕνας Καβαλλάρης κατεβαίνωντας πάραυτα ἀπὸ τὸ ἄλογον, δὲν ἤθελε τὸν κάμῃ νὰ καβαλλικεύσῃ καὶ νὰ φύγῃ· αὐτὸς ὅμως μὴ δυνάμενος νὰ ἀκολȣθῇ πεζὸς τȣ̀ς Καβαλλαρέȣς ὁπȣ̃ ἔφευγαν, ἐφονεύθη ἀπὸ τȣ̀ς ἐχθρȣ́ς. Ὁ Φίλιππος ἀφ' ȣ̃ ἐτριγύρισε πολλὴν ὥραν τοὺς λάκκους ἔφθασε τέλος πάντων εἰς τὸ ςρατόπεδον, ὁπȣ̃ δὲν ἤλπιζαν νὰ τὸν ἰδȣ̃ν πλέον.

Ὁ Φί-

Ὁ Φίλιππος δὲν εἶχε χάσῃ πολλοὺς ἀνθρώπους εἰς τοῦτον τὸν πόλεμον, ἀλλ' ἐφοβεῖτο μήπως ὁ Νικητὴς ἤθελ' ἔλθῃ νὰ τὸν κτυπήσῃ πάλιν· ὅθεν πρὸς τὸ βράδυ ἔπεμψεν ἕναν Πρέσβιν εἰς τὸν Ὕπατον νὰ ζητήσῃ μίαν ἀνακωχὴν διὰ νὰ θάψῃ τοὺς ἀποθαμένους του. Ὁ Ὕπατος, ὁποῦ εἶχε καθήσῃ εἰς τὴν τράπεζαν, ἔκαμε νὰ τοῦ εἰποῦν, πῶς τὸ ταχὺ τῆς ἐρχομένης ἡμέρας θέλει τοῦ δώσῃ ἀπόκρισιν. Ὁ Φίλιππος διὰ νὰ κρύψῃ τὸν μισεύμόν του ἀπὸ τοὺς Ῥωμαίους, ἀφίνωντας εἰς τὸ στρατόπεδον πολλὰ φῶτα ἀναμμένα, ἐμίσευσε δίχως νὰ κάμῃ καμίαν ταραχὴν ἐκείνην τὴν νύκτα, καὶ περιπατῶντας ὅλην ἐκείνην τὴν νύκτα, καὶ τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν, ἐβάλθη εἰς κατάστασιν, ὁποῦ νὰ μὴ κυνηγηθῇ ἀπὸ τὸν Ὕπατον.

Λίβ. βιβ. λ. ἀ. ἀριθμ. λθ'. μγ'.

Ὁ Σουλπίκιος τὴν ἄλλην ἡμέραν ἐστράτευσε, μὴν ἐξεύρωντας ἀκόμι ποίαν ὁδὸν νὰ ἐπίασεν ὁ Βασιλεύς. Τοῦτος ἤλπισε νὰ τὸν σταματήσῃ εἰς τοὺς στενοὺς τόπους, τῶν ὁποίων ἐδυνάμωσε τὴν ἐμβασίαν μὲ χαντάκια, καὶ μὲ μεγάλους σωροὺς ἀπὸ πέτραις, καὶ ἀπὸ δένδρα· ἡ μεγαλοψυχία ὅμως τῶν Ῥωμαίων ὑπερέβη ὅλαις ταῖς δυσκολίαις. Ὁ Ὕπατος ἀφ' οὗ ἐρήμασεν ὅλον τὸν τόπον, καὶ ἐκυρίευσε πολλαῖς ἀξιόλογαις χώραις, ἤφερε πάλιν τὸ στράτευμάτου εἰς τὴν Ἀπολλωνίαν.

Οἱ

Οἱ Αἰτωλοὶ ὁπȣ̃ ἀνάμεναν τὴν ἔκβασιν διὰ νὰ ἀποφασίσȣν, δὲν ἄργησαν τότες νὰ φανȣ̃ν ἀπὸ τὸ μέρος τῶν Ῥωμαίων. Οἱ λαοὶ τῆς Ἀταμανίας τȣ̀ς ἐμιμήθησαν. Ὅθεν τȣ̃τοι καὶ ἐκεῖνοι ἔκαμαν καταδρομαῖς εἰς τὴν Μακεδονίαν, μὰ ἀνωφελῶς, ἐπειδὴ καὶ ὁ Φίλιππος τȣ̀ς ἐνίκησεν εἰς πολλὰ μέρη. Αὐτὸς ἐνίκησεν ὁμοίως τȣ̀ς Δαρδανȣ̀ς, ὁπȣ̃ ἐμπῆκαν εἰς τὸν τόπον τȣ ὅταν αὐτὸς ἔλειπε, καὶ ἐπαρηγορήθη μὲ τȣ̃τα τὰ μικρὰ κέρδη διὰ ταῖς δυςυχισμέναις ἔκβασες, ὁπȣ̃ αὐτὸς ἔλαβε μὲ τȣ̀ς Ῥωμαίȣς.

Εἰς τȣ̃τον τὸν ἴδιον χρόνον ἡ Ῥωμαϊκὴ Ἁρμάδα ἑνωθεῖσα μὲ τὴν ἁρμάδαν τȣ̃ Ἀττάλȣ, ἐμπῆκεν εἰς τὸν Πειραιᾶ, καὶ ἐπροξένησε μεγάλην χαρὰν εἰς τȣ̀ς Ἀθηναίȣς. Τὸ μῖσός τȣς κατὰ τȣ̃ Φίλιππȣ, ὁπȣ̃ διὰ φόβον εἶχαν κρύψῃ πολὺν καιρὸν, ἐφάνη τότε ἄμετρον ἔμπροσθεν μιᾶς τόσον δυνατῆς βοηθείας. Καὶ πάραυτα εἰς τὰς Ἀθήνας, ὅπȣ ἡ εὐγλωττία εἶχε μίαν μεγάλην ἰσχὺν, καὶ ὁπȣ̃ οἱ Ῥήτορες ἔκαναν τὸν Δῆμον νὰ ἀποφασίζῃ ἐκεῖνο, ὁπȣ̃ αὐτοὶ ἤθελαν, ἀπεφασίσθη μὲ ψήφισμα ὅτι νὰ ἤθελαν ἀφανισθῇ ὅλα τὰ ἀγάλματα, καὶ ἡ εἰκόνες τȣ̃ Φιλίππȣ, καὶ τῶν Προγόνων τȣ, νὰ ἐξαλειφθȣ̃ν ὁμοίως ἡ ἑορταῖς, ἡ θυσίαις, καὶ οἱ Ἱερεῖς, ὁπȣ̃ ἐςερεώθησαν εἰς τιμὴν τȣς· ὅτι ὅλοι οἱ τόποι, εἰς τȣ̀ς ὁποίȣς ἔςη-

Λίβ. βιβλ. λ ά. ἀριθμ. μ δ'. μ ζ'.

σαν

σαν κανένα μνημεῖον, ἢ ἔβαλαν κανένα ἐπίγραμμα, νὰ ἤθελαν κηρυχθῇ ἀκάθαρτοι, καὶ βέβηλοι· ὅτι οἱ Ἱερεῖς, κάθε φορὰν, ὁποῦ ἤθελαν προσφέρῃ εἰς τοὺς Θεοὺς τὰς ἱκεσίας διὰ τὸν λαὸν τῆς Ἀθήνας, διὰ τοὺς συμμάχους τους, διὰ τὰ ςρατεύματά τους, καὶ διὰ ταῖς Ἁρμάδαις τους, νὰ ἤθελαν ἐκφωνῇ εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν κάθε λογῆς κατάραν κατὰ τοῦ Φιλίππου, κατὰ τῶν υἱῶν του, κατὰ τῆς βασιλείας του, κατὰ τῶν ταγμάτων του τῆς ξηρᾶς, καὶ τῆς θαλάσσης, εἰς βραχυλογίαν κατὰ τῶν Μακεδόνων ὅλων καὶ κατὰ παντός τους πράγματος· προσετέθη εἰς τοῦτο τὸ ψήφισμα, πῶς κάθε πρᾶγμα, ὁποῦ ἤθελε τύχῃ εἰς τὸ μέλλον ἱκανὸν διὰ νὰ δυσφημήσῃ, καὶ νὰ ἀτιμάσῃ τὸν Φίλιππον, νὰ εἶναι εὐχάριςον εἰς τὸν Δῆμον, καὶ πῶς ὅποιος ἤθελε τολμήσῃ νὰ εἰπῇ, ἢ νὰ κάμῃ τίποτα πρὸς χάριν τοῦ Φιλίππου, ἢ ἐναντίον τούτων τῶν ἐξουθενητικῶν ψηφισμάτων, νὰ φονεύεται εὐθὺς δίχως ἄλλην ἐξέτασιν.

Τὸ τέλος τοῦ ψηφίσματος ἦτον, ὅτι ὅλον ἐκεῖνο, ὁποῦ ἀπεφασίσθη μίαν φορὰν κατὰ τῶν Πεισιςρατιδῶν, νὰ εἶναι ὁμοίως καὶ κατὰ τοῦ Φιλίππου. Οἱ Ἀθηναῖοι τοιουτοτρόπως ἔκαναν τὴν μάχην πρὸς τὸν Φίλιππον μὲ ψηφίσματα, καὶ μὲ διαταγαῖς, ὁποῦ τότε ἦτον ἡ μόνητους δύναμις· ἐξ ἐναντίας ἐξεφώνη-

νησιν ἐγκώμια καὶ ἐπαίνυς, πρὸς τὸν Ἄτταλον, καὶ πρὸς τὺς Ῥωμαίυς.

Εὐγαίνωντας ἡ Ἁρμάδα ἀπὸ τὸν Πειραιᾶ, ἐκυρίδσε κάποιας χώρας, καὶ κάποια μικρὰ νησία. Ἔπειτα ἀπὸ τῦτο ὁ Ἄτταλος, καὶ οἱ Ῥωμαῖοι ἐχωρίσθησαν διὰ νὰ ξεχειμάσυν.

Εἰς τὸν Ῥώμυ τὸν ἀκόλυθον χρόνον, εἰς τὸν ἐκλογὸν τῶν νέων Ὑπάτων, ἔτυχον εἰς τὸν κλῆρον τῦ Βιθλίυ ἡ Μακεδονία.

Ἑτοιμαζόμενος ὁ Φίλιππος διὰ τὸν Ἐκστρατείαν ὁπῦ ἔμελλε νὰ κάμῃ, ἦτον εἰς μεγάλλυ παραχυὶ, ἔχοντας νὰ πολεμήσῃ μὲ ἐχθρὺς πολλὰ τρομερὺς, καὶ φοθέμενος, μήπως ἡ ἐλπίδα τῆς Ρωμαϊκῆς διαφοντόσεως τὸν κάμῃ νὰ χάσῃ τὺς συμμάχυς τυ, καὶ μήπως οἱ Μακεδόνες, ὁπῦ δὲν ἦτον δίχασισμένοι εἰς τὸν παρῦσάντα κυθέρνησιν, ἤθελαν ἀποσαπήσῃ, καὶ τὰ γένυν ἄπιστοι. Ἑ'τ. ἀπὸ Κτίσεως Κόσμου ζῠοϛ. Πρὸ Χεισ 199. Λίβ. ββ. λά. ἀειθμ. λθ'. καὶ βιβ. λβ. ἀειθ. γ'.

Μὲ σκοπὸν νὰ φύγῃ τὰπας τὺς κινδύνυς, ἄφησε κάποιας χώρας εἰς τὺς Ἀχαιὺς, διὰ νὰ ἀγαπηθῇ περισσότερον μὲ αὐτὺς, διὰ τὴν τὸν διεργεσίαν ὁπῦ αὐτοὶ δὲν ἀνάμεναν, καὶ ἔπεμψεν εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν Πρέσβεις εἰς τὸν Ἀχαΐαν, διὰ νὰ δώσυν εἰς τὺς συμμάχυς τὸν ὅρκον, ὁπῦ ἔπρεπε νὰ ξανανεώνεται κάθε χρόνον. Ἔπειτα ἐπάρχισε νὰ κερδήσῃ τὴν ἀγάπην τῦ Μακεδόνων μὲ τὴν δήμυσιν τῆς περιυσίας τῦ Ἡρακλείδυς ἑνὸς

ἀπὸ

Πολύβ. βιβ. λ ά. φ. 672. 673.

ἀπὸ τὰς ὑπηρέτας καὶ φίλους τε, ὅπου ἦτον μισημένος ἀπὸ τὰς λαὰς διὰ ταῖς ἁρπαγαῖς, καὶ ἀδικίαις τε. Αὐτὸς ἦτον ἀπὸ σκοτεινὰ γενέθλια, ἔχοντας τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τὸ Τάραντον, ὅπου προτήτερα μετήρχετο ταῖς ἀδοξότεραις ὑπηρεσίαις, καὶ ἔπειτα ὡξωείθη ἀπ' ἐκεῖ, διατὶ ἠθέλησε νὰ προδώσῃ τῶν Ῥωμαίων τὴν χώραν. Ἐφυλάχθη ὑποκάτω εἰς τὸν Φίλιππον, ὅσις δὲ εἰσκωντας εἰς αὐτὸν μίαν ἄμετρον αὐθάδειαν καὶ ἱκανότητα εἰς τὸ νὰ ἀποτελῇ δίχως φόβον τὰ μεγαλήτερα ἀνομήματα, τὸν ἠγάπησε πολλὰ, καὶ τὸ ἔδωσεν ὅλον τὸ θάρρος· μὰ τότε ὁ Βασιλεὺς διὰ νὰ δυχαρισήσῃ τὸν λαὸν, ἔκαμε νὰ τὸν πιάσουν, καὶ νὰ τὸν φυλακώσουν, τὸ ὁποῖον ἐπροξένησε μεγάλῃ χαρὰ εἰς ὅλους. Ἡ Ἱστορία δὲν μᾶς λέγει αὖ ἔδωκε τέλος πάντων ὁ Ἡρακλείδης κανένα τέλος ἄξιον τῶν ἀνομημάτων τε.

Ἐτ. ἀπὸ Κτίσεως Κόσμου 3806. Πρὸ Χεισῦ 198. Λίβ. βιβ. λ Θ'. ἀειθμ. Θ'. ιέ.

Δὲν ἐσυνέβη κανένα πρᾶγμα ἀξιόλογον κατὰ τὸν χρόνον, διότι οἱ Ὕπατοι δὲν ἐμπῆκαν εἰς τὴν Μακεδονίαν, παρὰ εἰς τὸ τέλος τῆς καλοκαιρίας, καὶ ὅλος ὁ ἄλλος καιρὸς ἀπέρνα εἰς μικραῖς μάχαις διὰ νὰ βιάσουν κάπια περάσματα, (α) ἢ διὰ νὰ διώξουν ταῖς

(α) Ὁ Πλούταρχος τὸν ὀνομάζει Φλαμμίνιον, ἀλλὰ πλανᾶται. Τίτους ἦτον δύο διαφορετικαῖς φαμιλίας.

ταῖς φρυραῖς. Ὁ Τίτος Κυΐντος Φλαμινίνιος, ὅπῦ ἦτον τότε Ὕπατος, δεν ἐμιμήθη τὰς προτερες τυ, ἀλλ' ἐμίσεσεν ἀπὸ τὸν Ρώμυλον εἰς τὸν ἀρχὴν τῆς ἀνοίξεως, μὲ τὸν Λύκιον τὸν ἀδελφόν τυ, ὅπῦ τῦ ἐδόθη ἀπὸ τὸν Γερυσίαν διὰ νὰ ὁξυσιάζῃ τὴν Θαλάσσιον Ἁρμάδαν.

Εἰς τὸν ἀρχὸν τότε τῦ χρόνυ, ὁ Ἀντίοχος ἐκτύπησεν ἰχυρὰ τὸν Ἄτταλον κὴ διὰ ξηρᾶς κὴ διὰ Θαλάσσης. Ἦλθαν εἰς τὸν Ρώμυλον οἱ Πρέσβεις τῦ Ἀττάλυ, κὴ παρασήσαντες εἰς τὸν Γερυσίαν τὸν μεγάλον κίνδυνον τῦ βασιλέως των, ἐζήτησαν ἢ νὰ τὸν διαφεντεύσυν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι, ἢ νὰ τῦ ἐπιτρέψυν νὰ κράξῃ τὰ τάγματά τυ. Ἡ Γερυσία ἀπεκρίθη πῶς ἦτον δικαία ἡ ζήτησις τῦ Ἀττάλυ· πῶς αὐτὸς ἦτον Αὐθεντης, κὴ ὁξυσιασὴς εἰς τὰ τάγματά τυ· κὴ πῶς αὐτὴ ἤθελε κάμῃ τὸν Ἀντίοχον νὰ μὴν ἐνοχλῇ εἰς τὸ ἑξῆς τὸν Βασιλέα Ἄτταλον. Καὶ βέβαια οἱ Ρωμαῖοι ἔπεμψαν Πρέσβεις εἰς τὸν Ἀντίοχον, διὰ νὰ τῦ παρασήσουν, πῶς ὁ Ἄτταλος εἶχε τὰς δανείσῃ τὰ τάγματά τυ κὴ τὰ καράβιά τυ, κὴ τὰ ἐμεταχειρίθησαν κατὰ τῦ Φιλίππυ τῦ κοινῦ τας ἐχθρῦ, πῶς αὐτὸς ἤθελε τὰς δώσῃ μεγάλως δ' χαρείσησιν αὖ ἤθελεν αφήσῃ τὸν Ἄτταλον εἰς ἀπάπαυσιν· πῶς ἦτον δίκαιον πρᾶγμα, ὅτι οἱ Βασιλεῖς οἱ σύμμαχοι

κὴ

καὶ φίλοι τοῦ λαοῦ τῆς Ῥώμης, νὰ ἔχουν ἀνάμεσόν τους εἰρήνην. Καταπεισθεὶς οὖν ὁ Ἀντίοχος, ἔκραξεν εὐθὺς τὰ τάγματά του ἀπὸ τοὺς τόπους τοῦ Ἀττάλου·

Ἔτι ἀπὸ Κτίσεως Κόσμου 3804. Πρὸ Χριστοῦ 200. Λίβ. βιβ. λ. ἀ. ἀριθμ. λγ. Πολύβ. φύλ. 60.

Ὅταν δὲ ἔπαυσε νὰ πολεμῇ τὸν βασιλέα Ἄτταλον, ὑπῆγεν εἰς τὴν Κοίλην Συρίαν διὰ νὰ ξαναλάβῃ τὰ κάστρα, ὁποῦ τοῦ ἐπάρθησαν ἀπὸ τὸν Ἀριστόμηνον. Οἱ Ῥωμαῖοι εἶχαν ἐμπιστεύσῃ εἰς τοῦτον τὸν Στρατηγὸν τὴν φροντίδα, καὶ τὴν κυβέρνησιν τῶν πραγμάτων τῆς Αἰγύπτου. Ἡ πρώτη του προσοχὴ ἐστάθη, νὰ διαφεντευθῇ ἐναντίον τῶν δύο συμμάχων Βασιλέων. Διὰ τοῦτο ἔπεμψε τὸν Σκώπαν εἰς τὴν Αἰτωλίαν διὰ νὰ συνάξῃ ὅσα τάγματα ἐδύνετο, διατὶ τότε οἱ Αἰτωλοὶ ἐλογίζοντο οἱ καλλίτεροι στρατιῶται. Τοῦτος ὁ Σκώπας εἶχε λάβῃ μέαν φορὰν τὴν πρώτην ἀξίαν εἰς τὴν Αἰτωλίαν, καὶ ἀπέρνα διὰ ἕνας ἀπὸ τοὺς πλέον ἀνδρείους, καὶ ἀπὸ τοὺς πλέον ἐξόχους Στρατηγοὺς τοῦ καιροῦ του. Μὰ τελειώνωντας ὁ καιρὸς τῆς ἀξίας του, ἐπάσχισε νὰ σταθῇ καὶ εἰς τὸ ἑξῆς εἰς τὸ ὀφίκιον, ἀλλὰ δὲν ἐτελεσφόρησεν. Ὅθεν ὀργισθεὶς, ἄφησε τὴν Αἰτωλίαν, καὶ ὑπῆγεν εἰς τὴν δούλευσιν τοῦ Βασιλέως τῆς Αἰγύπτου. Αὐτὸς ἐπέτυχε τόσον καλὰ εἰς ταύτην τὴν σύναξιν, ὁποῦ ἤφερεν ἕξη χιλιάδας ἀνδρειωμέ-

νους

νȣς Αἰτωλȣ̀ς, ὁπȣ̃ ἦτον μία καλὴ δυνάμωσις εἰς τὸ ςράτευμα τῆς Αἰγύπτȣ.

Τότε ὁ Ὑπηρέτης τῆς Αἰγύπτȣ βλέπωντας τὸν Ἀντίοχον νὰ φροντίζῃ εἰς τὴν μάχην ὁπȣ̃ εἶχεν ἀνάψῃ ἀναμέσον εἰς αὐτὸν, καὶ τὸν Ἄτταλον Βασιλέα τῆς Περγάμȣ, ἔπεμψε τὸν Σκώπαν εἰς τὴν Παλαιςίνην, καὶ εἰς τὴν Κοίλην Συρίαν, διὰ νὰ παρχίσῃ νὰ ξαναλάβῃ ἐκείναις ταῖς Ἐπαρχίαις. Αὐτὸς ἐκυβέρνησε τόσον καλὰ τὸν πόλεμον, ὁπȣ̃ ἐξαναπόκτησε πολλαῖς χώραις, ἐξαναπῆρε τὴν Ἰȣδαίαν, ἔβαλε μίαν φρȣρὰν εἰς τὸ καςέλλιον τῆς Ἱερȣσαλὴμ, καὶ πλησιάζωντας ὁ χειμῶνας ἐςράφη εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν μὲ πολλὰ πλȣ́τη ὁπȣ̃ εἶχε συνάξῃ ἀπὸ τὰ κȣ́ρση τῶν ἀποκτημένων τόπων. Ἀλλ' ἐφάνη ὕςερα πῶς ἡ εὐτυχισμέναις ἔκβασες τȣ́της τῆς ἐκςρατείας, ἐπροξενήθησαν ἀπὸ τὴν ἀπȣσίαν τȣ̃ Ἀντιόχȣ.

Ἔτ. ἀπὸ Κτίσεως Κόσμου 3805. Πρὸ Χριςȣ̃ 199. Γερών. εἰς τὸν Δαν. Γώσηπ. Ἀρχαιολογ. βιβ. ι β'. κεφ. γ'.

Ἀφ' ȣ̃ ὁ Ἀντίοχος ὑπῆγε προσωπικῶς, ἄλλαξαν εὐθὺς πρόσωπον τὰ πράγματα. Ὁ Σκώπας, ὁπȣ̃ εἶχεν ἔλθῃ πάλιν μὲ ἕνα ςράτευμα, ἐνικήθη εἰς τὴν Παναίαν σιμὰ εἰς τὴν πηγὴν τȣ̃ Ἰορδάνȣ εἰς ἕνα πόλεμον, εἰς τὸν ὁποῖον ἔγινε μία μεγάλη φθορὰ εἰς τὰ τάγματά τȣ. Αὐτὸς ἐςενεύθη νὰ φύγῃ εἰς τὴν Σιδῶνα, ὅπȣ ἀπεκλείσθη μὲ δέκα χιλιάδας ςρατιώτας, ὁπȣ̃ τȣ̃ ἀπόμειναν. Ὁ Ἀντίοχος

Ἔτ. ἀπὸ Κτίσ. Κόσμȣ 3806. πρὸ Χριςȣ̃ 198. Λίβ. βιβ. λ β'. ἀριθμ. η'. Ἐκ τȣ̃ Πολυβίȣ. φ. 77. καὶ

Ἰώσηπ. Ἀρχαιολογ. βιβ. ιβ. κεφ. γ.

χος τὸν ἐπολιώρκησε, καὶ τὸν ἤφερεν εἰς τόσον, ὁπῦ λείποντάς τυ ἡ τροφαῖς, ἐβιάσθη νὰ παραδώσῃ τὴν χώραν, μὲ συμφωνίαν νὰ τῦ χαρίσῃ ὁ Ἀντίοχος τὴν ζωήν. Ἡ Αὐλὴ τῆς Ἀλεξανδρείας εἶχε πέμψῃ τρεῖς ἀπὸ τὺς καλλιτέρυς Στρατηγὺς μὲ τὰ ἐκλεκτότερα τάγματα διὰ νὰ παρχίσυν νὰ ἀσικωθῇ ἡ πολιορκία. Ἀλλ' ὁ Ἀντίοχος ἐκυβέρνησε τόσον καλὰ κάθε πρᾶγμα, ὁπῦ ἐστάθησαν ἀνωφελεῖς ἡ βίασές των, καὶ ὁ Σκώπας ἐστενεύθη νὰ δεχθῇ συνθήκαις τόσον ἄτιμαις, καὶ νὰ σταφῇ εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν δίχως ἅρματα, καὶ δίχως φορέματα.

Ἀπ' ἐκεῖ ὁ Ἀντίοχος ὑπῆγεν εἰς τὴν Γάζαν, ἡ ὁποία, διατὶ τῦ ἀντεστάθη, ἐκυρσεύθη ἀπὸ τὺς στρατιώτας. ἔπειτα στρεφόμενος ὀπίσω, ὑπέταξεν ὅλην τὴν Παλαιστίνην, καὶ τὴν Κοίλην Συρίαν.

Ἐκ τῦ Πολύβ. φύλ. 87. κ. 72. Λίβ. βιβ. κβ. κεφ. ιθ.

Οἱ Ἑβραῖοι ὄντες κακὰ εὐχαριστημένοι ἀπὸ τὺς Αἰγυπτίυς, ὅταν ἔμαθαν πῶς ἐπλησίαζεν ὁ Ἀντίοχος εἰς τὸν τόπον τυς, ὑπῆγαν σπυδακτικὰ, καὶ τῦ ἤφεραν τὰ κλειδία ὁλονῶντυς τῶν πόλεων, καὶ ὅταν ἦλθεν εἰς τὴν Ἱερυσαλὴμ, οἱ Ἱερεῖς, καὶ οἱ Ἀξιωματικοὶ εὐγῆκαν μεγαλοπρεπῶς διὰ νὰ τὸν συναπαντήσυν, καὶ ἀποδίδοντές τυ κάθε λογῆς τιμὴν, τῦ ἐβοήθησαν νὰ διώξῃ ἀπὸ τὸ Καστέλλιον τὴν φρυραὴ, ὁπῦ ἄφησεν ὁ Σκώπας. Διὰ ἀντά-

τάμειψιν τȣ́των τῶν χαρίτων, τȣ̀ς ἔδωσεν ὁ Ἀντίοχος πολλὰ προνόμια, καὶ ἐδιάταξε με ἕνα μερικὸν ψήφισμα, πῶς κανένας ξένος νὰ μὴν ἠθελ' ἔμπῃ εἰς τὸ προαύλιον τȣ̃ Ναȣ̃.

Ὁ Ἀντίοχος εἰς ταῖς ἐκςρατείαις τȣ, ἐδȣλεύθη τόσον καλὰ ἀπὸ τȣ̀ς Ἑβραίȣς τῆς Βαβυλῶνος καὶ τῆς Μεσοποταμίας, καὶ τόσον μεγάλην ἐμπιςοσύνην εἶχεν εἰς αὐτȣ̀ς, ὁπȣ̃ ὅταν ἔγινε μία ἐπανάςασις εἰς τὴν Φρυγίαν, καὶ εἰς τὴν Λυδίαν, ἐπρόςαξε νὰ ὑπάγουν δύο χιλιάδες φαμελίαις ἀπὸ τȣ́τȣς τȣ̀ς Ἑβραίȣς, διὰ νὰ κρατȣ̃ν εἰς ἡσυχίαν ἐκείνȣς τȣ̀ς τόπȣς, καὶ τȣ̀ς ἐφόρτωσεν ἀπὸ ἄπειρα χαρίσματα. Ἀπὸ τȣ́τȣς τȣ̀ς Ἑβραίȣς, ὁπȣ̃ ἐμετοίκισεν ἐκεῖ, ἦλθαν πολλοὶ ἀπ' ἐκείνȣς τῆς διασπορᾶς, (α) ὁπȣ̃ ἡμεῖς ἔπειτα εὑρίσκομεν μεγάλον ἀριθμὸν εἰς τὸν καιρὸν τῆς κηρύξεως τȣ̃ Εὐαγγελίȣ.

Ἰώσηπ. ἐν τῷ αὐτῷ.

Ὅταν ὁ Ἀντίοχος ὑπέταξεν ὅλην τὴν Κοίλην Συρίαν, καὶ τὴν Παλαιςίνην, ἐςοχάσθη νὰ ὑποτάξῃ καὶ τὴν Μικρὰν Ἀσίαν. Ἔλαβε λογισμὸν νὰ ξαναβάλῃ τὸ Βασίλειον τῆς Συρίας εἰς τὴν ἀρχαίαν τȣ κατάςασιν,

(α) Ἔτζι ὠνομάσθησαν ἀπὸ τὸν Ἅγιον Ἰάκωβον, καὶ ἀπὸ τὸν Ἅγιον Πέτρον εἰς ταῖς καθολικαῖς τȣς Ἐπιςολαῖς. Ταῖς δώδεκα φυλαῖς ταῖς ἐν τῇ διασπορᾷ. Ἰάκωβ. κεφ. ά. 10. Ἐκλεκτοῖς παρεπιδήμοις διασπορᾶς Πόντȣ, Γαλατίας, Καππαδοκίας, Ἀσίας, καὶ Βιθυνίας. Πέτρ. καθολ. ά. κεφ. ά. 10.

ἐνώνωντας ὅλον τὸν τόπον, ὁπῦ ἐξουσίασαν οἱ Πρόγονοί τυ, καὶ μάλιστα ὁ Σέλευκος ὁ Νικάτωρ ὁπῦ τὸ ἐθεμελίωσεν. Διὰ τῦτο θέλωντας νὰ ἐμποδίσῃ τὰς Αἰγυπτίους, νὰ μὴν ἐνοχλοῦν τὰς νεοκτήτους ἐπαρχίας τυ ὅταν ἤθελ' ἦσαι μακρὰν, ἔπεμψε τὸν Εὔκλην τὸν Ῥόδιον εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, νὰ προβάλῃ τὸ συνοικέσιον Κλεοπάτρας τῆς θυγατρός τυ μὲ τὸν Βασιλέα Πτολεμαῖον, μὲ συνθήκην, ὅτι νὰ ἀναμείνουν ἕως αὐτοὶ νὰ αὐξήσουν ὀλίγον εἰς τὴν ἡλικίαν, διὰ νὰ τὸ τελειώσουν, καὶ πῶς τότε τὴν ἰδίαν ἡμέραν τῶν γάμων, αὐτὸς ἤθελε ξαναβάλῃ τοῦταις ταῖ Ἐπαρχίαις εἰς τὴν κυριότητα τῆς Αἰγύπτυ ὡς προῖκα τῆς θυγατρός τυ. Ἄρεσε τῦτο τὸ πρόβλημα, καὶ ἔγινεν ἡ συμφωνία, καὶ πιστεύοντες οἱ Αἰγύπτιοι τὸν λόγον τυ καὶ τὰς ὑποσχέσεις τυ, τὸν ἄφησαν νὰ κάμῃ ὅλον ἐκεῖνο, ὁπῦ αὐτὸς ἠθέλησεν ἀπὸ ἕνα ἄλλο μέρος, δίχως νὰ τὸν ἐνοχλήσουν ἀπὸ τῦτο.

Ἱερών. εἰς τὸ ιά. κεφ. τῦ Δανιήλ.

Ἐγὼ ξαναπιάνω τὴν διήγησιν τῶν πραγμάτων τῆς Μακεδονίας. Εἶπα, πῶς Κυΐντιος ὁ Φλαμμίνιος ἐμίσευσεν ἀπὸ τὴν Ῥώμην ἀφ' οὗ ἐκλέχθη Ὕπατος, καὶ πῶς εἶχε φέρῃ μὲ λόγυ τυ Λύκιον τὸν ἀδελφόν τυ, διὰ νὰ ἐξουσιάζῃ τὴν Ἁρμάδαν. Ὅταν ἔφθασεν εἰς τὴν Ἤπειρον, ηὗρε τὸν Βίλιον στρατοπεδευμένον ὁμπρὸς εἰς τὸ στράτευμα τῦ Φιλίππυ,

Ἔτ. ἀπὸ Κτίσεως Κόσμυ 3806. Πρὸ Χριστῦ 198.

ὁπῦ

ὁπὲ ἐφύλαττε τὰ περάματα, κὴ τὲς ςενὲς τόπες πρὸς τὸν Ἄτον ποταμὸν εἰς τὸν τόπον τῆ Ταυλαντίων, ἀναμέσον τῆς Ἠπείρε, κὴ Ἰλλυρίας. Λαμβάνωντας τὴν ἐξεσίαν τῆ παγμάτων, ἄρχισε νὰ ἐξεπάζῃ τὴν θέσιν τὲ τόπε· κὴ ἐπειδὴ τὲ ἐφαίνετο δυσδιάβατον εἰς ἕνα ςράτεμα ἐκεῖνο τὸ ςενὸν πέραμα ὁπὲ ἦτον μία ςενὴ κὴ ὄρθιος ςράτα, κὴ μάλισα εἰς τὴν κορυφὴν κυρεμένη ἀπὸ τὲς ἐχθρὲς, τὸν ἐσυμβούλευσαν νὰ κάμῃ σῶα μακρὺν γύρον, ὅπε ἤθελ' εὕρῃ σῶα πλατὺ πέραμα κὴ εὔκολον. μὲ ἐπειδὴ τῦτος ὁ γύρος ἔφερνε εἰς μάκρος τὰ πράγματα, ἐφοβεῖτο νὰ μακρύνῃ ἀπὸ τὴν θάλασαν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐλάμβανε τὰς ζοφάς. Ὅθεν ἀπεφάτισε νὰ ὑπάγῃ ἀπὸ τὰ βενὰ, κὴ νὰ βιάσῃ μὲ κάθε ζόπον τὰ περάματα.

Προβάλλωντας ὁ Φίλιππος κάποια προβλήματα Εἰρήνης, εἰς μίαν συνομιλίαν ὁπὲ ἔλαβε μὲ τὸν Ὕπατον, κὴ μὴ δυνηθεὶς νὰ συμβιβασθῇ, ἐχρειάσθη νὰ ἔλθῃ εἰς μάχην. Ἔγιναν λοιπὸν πολλαὶς ἐλαφραὶς μάχαις εἰς ἕνα μεγάλον κάμπον· διότι καταβαίνοντες οἱ Μακεδόνες ἀπὸ τὰ ὄρη, κὴ κτυπῶντες τὲς ἐχθρὲς, ἐγύριζαν ὀπίσω ἔπιπα, ἀπὸ μονοπάτια δύσβατα κὴ πετρώδη. Οἱ Ῥωμαῖοι ἐμψυχωμένοι ἀπὸ τὴν θερμότητα τὲ πολέμε, κὴ θέλοντες νὰ

τοὺς κυνηγήσουν, ἐκινδύνευον πολλά· διότι οἱ Μακεδόνες ἀπὸ ὑψηλὰ τοὺς ἐπλήγωναν μὲ λίθους καὶ μὲ βέλη. Ἐλαβώθησαν οὖν πολλοὶ καὶ ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο, καὶ ἡ νύκτα ἐχώρισε τοὺς μαχομένους.

Ὄντας τὰ πράγματα εἰς τέτοιαν κατάστασιν, κάποιοι βοσκοὶ, ὁποῦ ἔβοσκαν τὰ κοπάδιά τους ἐπάνω εἰς ἐκεῖνα τὰ βουνὰ, εἶπαν τοῦ Φλαμμινίου, πῶς αὐτοὶ ἤξευραν μίαν ὁδὸν ἀφύλακτον ἀπὸ τοὺς Μακεδόνας, καὶ τοῦ ἔταξαν νὰ τὸν κάμουν νὰ ἀναβῇ, τὸ περισσότερον εἰς τρεῖς ἡμέρας, εἰς τὴν κορυφὴν τῶν βουνῶν. Αὐτοὶ ἤφερναν μὲ λόγου τους διὰ ἐγγυητὴν τῆς ὑποσχέσεώς των τὸν Χάροπιν υἱὸν τοῦ Μακάτα, πρώτου τῶν Ἠπειρωτῶν, καὶ κρυφίου βοηθοῦ τῶν Ῥωμαίων. Μὲ τούτην τὴν ἀσφάλειαν ἔπεμψεν ὁ Φλαμμίνιος ἕνα ἀπὸ τοὺς Στρατηγούς του μὲ τέσσαρας χιλιάδας πεζοὺς, καὶ τριακοσίους ἱππεῖς. Εἰς τὸ διάστημα τούτων τῶν τριῶν ἡμερῶν ὁ Ὕπατος ἔκαμνεν ἀκροβολισμοὺς τινὰς διὰ νὰ κρατῇ τοὺς ἐχθρούς. Τὴν τετάρτην ἡμέραν ἀνατέλλοντος τοῦ Ἡλίου προστάσσει νὰ πιάσουν τὰ ἅρματα ὅλατου τὰ τάγματα, καὶ βλέπωντας ἐπάνω εἰς τὰ βουνὰ μεγάλον καπνὸν ὁποῦ ἦτον τὸ ἀποφασισμένον σημεῖον, στρατεύει κατ' εὐθεῖαν εἰς τὰ ὕψη, πάντα ὑποκείμενος εἰς τὰ βέλη τῶν Μακεδόνων, καὶ πάντα πολεμῶν-

τας

τας ἐναντίον ἐκείνων, ὁπȣ̃ ἐδιαφέντευαν τὰ περάματα. Οἱ Ῥωμαῖοι ἐδιπλασίασαν ταῖς δύναμές τȣς, καὶ ἄμπωθαν ἀνδρείως τὸν ἐχθρὸν εἰς τȣ̀ς πλέον δυσβάτȣς τόπȣς, εὐγάνοντες μεγάλαις φωναῖς διὰ νὰ ἀκȣ́ωνται ἀπὸ τȣ̀ς συντρόφȣς τȣς, ὁπȣ̃ ἦτον εἰς τὴν κορυφήν. Τȣ̃τοι ἀποκρίνονται ἀπὸ τὰ ὕψη τῶν βȣνῶν μὲ μίαν τρομερὰν ταραχὴν, καὶ πηγαίνȣν εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν κατὰ τῶν Μακεδόνων, οἱ ὁποῖοι βλέποντες εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν νὰ τȣ̀ς κτυπȣ̃ν καὶ ἀπὸ τὴν κεφαλὴν, καὶ ἀπὸ τὴν ȣ̓ρὰν, χάνȣν τὴν καρδίαν, καὶ πιάνȣν ὅλοι τὴν φυγήν. Δὲν ἐφονεύθησαν ὅμως, παρὰ δύο χιλιάδες, διατὶ ἡ δυσκολία τȣ̃ τόπȣ ἐμπόδιζε νὰ τȣ̀ς κυνηγοῦν. Οἱ νικηταὶ ἐκȣ́ρσευσαν τὸ στρατόπεδόν τȣς, καὶ ἐπῆραν τὰ παβιώνιά τȣς, καὶ τȣ̀ς σκλάβȣς τȣς.

Ὁ Φίλιππος εἶχε πιάσῃ εὐθὺς τὴν ὁδὸν τῆς Θετταλίας, φοβȣ́μενος ὅμως μήπως καὶ οἱ ἐχθροὶ ἤθελαν ἔλθῃ πάλιν νὰ τὸν ἐνοχλήσȣν, ἐστράφη πρὸς τὴν Μακεδονίαν, καὶ ἐσταμάτησεν εἰς τὰ Τέμπη, διὰ νὰ εἶναι εἰς κατάστασιν νὰ βοηθῇ τῶν Πόλεων, ὁπȣ̃ ἤθελαν κτυπηθȣ̃ν.

Ὁ Ὕπατος ἐπέρασεν ἀπὸ τὴν Ἤπειρον δίχως νὰ κȣρσεύσῃ τὸν τόπον, μ' ὅλον ὁπȣ̃ ἤξευρε, πῶς οἱ ἀρχηγοὶ, ἔξω ἀπὸν τὸν Χάρωπιν, ἐστάθησαν ἐναντίοι τῶν Ῥωμαίων.

Ἀλλὰ διατὶ ὑπετάσσοντο δίχως ἀντίστασιν, ἔλαβε περισσότερην εὐλάβειαν διὰ τὴν παρῦσάν τους διάθεσιν, παρὰ θυμὸν διὰ τὸ ἀπερασμένοντους σφάλμα, καὶ ἔτζι ἐκέρδησε τὰς καρδίας τῶν Ἠπειρωτῶν καὶ τὴν συμμαχίαν τους. Ἀπ' ἐκεῖ ἐμπῆκεν εἰς τὴν Θεσσαλίαν. Οἱ Αἰτωλοὶ, καὶ οἱ Ἀταμανοὶ εἶχαν πάρῃ πολλαῖς χώραις, αὐτὸς ἐκυρίευσε ταῖς πλέον ἀξιόλογαις. Ἡ Ἀθράκη, εἰς τὴν ὁποίαν αὐτὸς εἶχε στήσῃ τὴν πολιορκίαν, τὸν ἄργησε πολὺν καιρὸν, καὶ ἔκαμε μίαν διαφέντευσιν τόσον δυνατὴν, ὁπῦ τέλος πάντων αὐτὸς ἐστενεύθη νὰ τὴν ἀφήσῃ.

Λίβ βιβλ. λ'β'. ἀριθμ. κέ. Ὡς τόσον ἡ Ἁρμάδα τῆς Ῥώμης, βοηθουμένη ἀπὸ ἐκείνην τοῦ Ἀττάλου, καὶ τῶν Ῥοδίων, ἐπῆρε δύο ἐξαίρεταις χώραις τῆς Εὐβοίας, τὴν Ἐρετρίαν, καὶ τὴν Κάριστον, ὁποῦ ἐφυλάσσοντο ἀπὸ ταῖς φρουραῖς τῶν Μακεδόνων· ἀπ' ἐκεῖ ἡ τρεῖς Ἁρμάδαις ὑπῆγαν εἰς τὰς Κεγχραιὰς Λιμένα τῆς Κορίνθου.

Διαβαίνωντας ὁ Ὕπατος ἀπὸ τὴν Φωκίδα, ἡ περισσότεραις χώραις ἐπαραδόθησαν εἰς αὐτὸν θεληματικῶς. Ἡ μόνη Ἐλατία τοῦ ἔκλεισε ταῖς πόρταις, καὶ αὐτὸς ἐστενεύθη νὰ τὴν πολιορκήσῃ. Εἰς ἐκεῖνο τὸ μεταξὺ ἔβαλε σκοπὸν νὰ χωρίσῃ τοὺς Ἀχαιοὺς ἀπὸ τὸν Φίλιππον, καὶ νὰ τοὺς κάμῃ νὰ ἑνωθοῦν μὲ τοὺς Ῥωμαίους. Ἡ τρεῖς Ἁρμάδαις ἑνωμέναις ἡ-

τοι-

τοιμάζοντο νὰ πολιορκήσυν τὴν Κόρινθον. Πρὶν νὰ ἀρχίσυν τὴν πολιορκίαν, ἐσοχάθη ἁρμόδιον νὰ προβάλῃ εἰς τὺς Ἀχαιὺς, πῶς ἀφ' ἧς κάμῃ τὴν Κόρινθον νὰ ἔμπῃ εἰς τὴν συμμαχίαν, νὰ τὺς τὴν δώσῃ· μὰ μὲ σωθήκην, ὅτι νὰ γένυν κ' αὐτοὶ σύμμαχοι τῦ Ῥωμαίων. Οἱ Πρέσβεις, ὁπῦ ἐπέμφθησαν ἀπὸ τὸν Ὕπατον, ἀπὸ τὸν Λύκιον τὸν ἀδελφόν τυ, ἀπὸ τὸν Ἄτταλον, ἀπὸ τὺς Ῥοδίυς, κ' ἀπὸ τὺς Ἀθηναίυς, τὺς ἤφεραν ταῦτα τὰ λόγια. Οἱ Ἀχαιοὶ τὺς ἔδωσαν ἀπρόασιν εἰς τὴν Σικυῶνα.

Αὐτοὶ δὲν ἤξεραν τί νὰ ἀποφασίσυν. Τὺς ἐκράτει τὸν χαλινὸν ὁ φόβος τῦ Λακεδαιμόνων, παντοτινῶν τυς ἐχθρῶν, ἐφοβῦντο περισσότερον κ' τὰ Ῥωμαϊκὰ ἅρματα, εἶχαν ἀπὸ πολλὺν καιρὸν, κ' τότε νέως μεγάλα χρέη εἰς τὺς Μακεδόνας, ἀλλ' ὁ Φίλιππος ἦτον ὕποπτος εἰς ὅλυς αὐτὺς διὰ τὴν ἀπιστίαν τυ, κ' διὰ τὴν σκληροκαρδίαν τυ, κ' ἀμφίβαλλον μὴ πέσυν ὑποκάτω εἰς τὴν ἐξυσίαν τυ, ἀφ' ἧς ἤθελε τελειώσῃ ἡ μάχη. Τέτοια ἦτον ἡ διάθεσις τῦ Ἀχαιῶν. Ὁ Πρέσβις τῦ Ῥωμαίων ὡμίλησεν ὁ πρῶτος, ἔπειτα ἐκεῖνος τῦ Ἀττάλυ, τῶν Ῥοδίων, κ' τῦ Φιλίππυ· ὁ ξένος τόπος ἐφυλάχθη διὰ τὺς Ἀθηναίυς διὰ νὰ διακρίνυν ἐκεῖνο, ὁπῦ εἶχε εἰπῇ ὁ Πρέσβις τῦ Φιλίππυ. Αὐτοὶ ὡμίλησαν μὲ περισσό-

τε-

περὶ καταφρόνησιν ἀπὸ τοὺς ἄλλους κατὰ τὸν Βασιλέως, διατὶ καυσίας δὲν ἔλαβεν ἀπ' αὐτὸν περισσότερον ζημίαν καὶ ὕβριν ὡς αὐτοί, καὶ ἐφανέρωσαν καταλλήλως ὅλαις τὰις ἀδικίαις, καὶ ὅλαις ταῖς σκληρότησι. Τούταις αἱ ὁμιλίαις ἐδαπάνησαν ὅλον τὸν καιρὸν τῆς συνάξεως, ὁπὸν ἀνεβλήθη διὰ τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν.

Ὅταν ὅλοι ἐσυνάχθησαν, ὁ Ὑπηρέτης κατὰ τὴν συνήθειαν ἐδιαλάλησεν ἀπ' ὄνομα τῶν Κειτείων, νὰ ὁμιλήσῃ ἐκεῖνος ὁπὸν θελήσῃ. Κανένας δὲν ἀσυκώθη. Ὅλοι ἐκαίπαζαν ὁ ἕνας τὸν ἄλλον, σέκοντες μὲ μίαν μεγάλην σιωπήν. Τότε ὁ Λεύκιος πρῶτος Κειτὶς τῶν Ἀχαιῶν, διὰ νὰ μὴν λύσῃ τὴν συνάξιν δίχως καμίαν ἀπόφασιν. „ Πὲ εἶναι λοιπὸν, „ τὸς εἶπεν, ἐκεῖνός σας ὁ ζῆλος, μὲ τὸν ὁ- „ ποῖον ἐφιλονεικεῖτε νὰ μετάσχετε εἰς τὰ „ γράμματα καὶ εἰς ταῖς συνομιλίαις περὶ τὸν „ Φιλίππε, καὶ τῶν Ῥωμαίων, καὶ τώρα εἰς μίαν „ σύναξιν συγκεκροτημένην διὰ τοῦτο μόνον, „ ἀφ' ὁπὸν ἠκούσατε τὰς ὁμιλίας ἀπὸ τὸ ἕνα „ μέρος καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο, σέκεσθε ἄλαλοι; „ πῶς; Ἂν ἡ ἀγάπη τοῦ κοινοῦ καλοῦ δὲν δύ- „ ναται νὰ σᾶς λύσῃ τὴν γλῶσσαν, ἂς σᾶς „ συνδύσῃ καὶ νὰ ὁμιλήσετε τὸ μέρος, ὁπὸν „ κάθ' ἕνας ἀπὸ ἐσᾶς ἔλαβε μερικῶς πρὸς „ βοήθειαν ἢ τοῦ Φιλίππε, ἢ τῶν Ῥωμαίων,

„ ἐπει-

„ ἐπειδὴ δὲν θέλετε ἔχει πλέα καιρὸν νὰ τὸ
„ κάμετε, ὅταν γένῃ μίαν φορὰν ἡ ἀπόφα-
„ σις“.

Ἔλεγχοι τόσον δίκαιοι, ὁπȣ̃ ἔγιναν ἀπὸ τὸν πρῶτον Κριτὴν, δὲν ἐδυνήθησαν νὰ παρακινήσȣν τȣ̀ς παρεςῶτας νὰ εἰπȣ̃ν τὴν γνώμην τȣς, ἀλλ' ὅλοι ἔμειναν βȣβοὶ, καὶ ἀκίνητοι.

Τότες ὁ Ἀρίςηνος, ξαναπιάνωντας πάλιν τὸν λόγον, τȣ̀ς εἶπεν. „ Ἐγὼ βλέπω φανε-
„ ρὰ, ὦ Ἀρχηγοὶ τῆς συνάξεως τῶν Ἀ-
„ χαιῶν, πῶς σᾶς λείπει ἡ μεγαλοψυχία,
„ μὴ τολμῶντας τινὰς ἀπὸ ἐσᾶς νὰ εἰπῇ φα-
„ νερὰ ἐκεῖνο ὁπȣ̃ λυσιτελεῖ εἰς τὸ κοινὸν ὄ-
„ φελος. Ἐγὼ ἴσως ἤθελα κάμῃ τὸ αὐτὸ,
„ ἂν ἤμȣν ἕνας ἁπλȣ̃ς ἄνθρωπος, ἀλλὰ ὡ-
„ σὰν ὁ πρῶτος Κριτὴς, ἐγὼ λέγω, πῶς
„ ἢ δὲν ἔπρεπε νὰ συμφωνήσετε εἰς τȣ̀ς Πρέ-
„ σβεις τὴν σύναξιν, ἢ πρέπει νὰ μὴ τȣ̀ς
„ ἀπολύσετε ἀπ' ἐδῶ δίχως ἀπόκρισιν.
„ Τῶρα πῶς δύναμαι ἐγὼ νὰ τȣ̀ς ἀποκρι-
„ θῶ, δίχως νὰ λάβω τὴν ἐξȣσίαν ἀπὸ ἐ-
„ σᾶς μὲ ἕνα ψήφισμα; Ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ τι-
„ νὰς ἀπὸ ἐσᾶς δὲν θέλει, ἢ δὲν τολμᾷ νὰ
„ εἰπῇ τὴν γώμην τȣ, ἂς λογιάσωμεν πῶς
„ ἡ ὁμιλίαις τῶν Πρέσβεων, ὁπȣ̃ ἡμεῖς ἠ-
„ κȣ́σαμεν χθὲς, νὰ εἶναι τόσαις γνώμαις,
„ ὁπȣ̃ αὐτοὶ μᾶς δίδȣν, ὄχι διὰ τὸ ἴδιόν τȣς

„ ὀφε-

„ ὄφελος, ἀλλὰ διὰ τὸ ἐδικόν μας, καὶ ἂς
„ ταῖς διακρίνωμεν μὲ σύνεσιν. Οἱ Ῥωμαῖοι,
„ οἱ Ῥόδιοι, καὶ ὁ Ἄτταλος ζητοῦν νὰ κάμουν
„ συμμαχίαν μὲ ἐμᾶς, καὶ μᾶς παρακαλοῦν
„ νὰ τοὺς βοηθήσωμεν εἰς τὴν μάχην ὁποῦ
„ ἔχουν κατὰ τοῦ Φιλίππου. Τοῦτο μᾶς κάνει
„ νὰ ἐνθυμηθοῦμεν τὴν συμμαχίαν, ὁποῦ ἡ-
„ μεῖς μὲ αὐτὸν ἐκάμαμεν, καὶ ἐβεβαιώσα-
„ μεν μὲ ὅρκον. Τῶρα αὐτὸς ζητεῖ, νὰ εἴ-
„ μεσθεν ἑνωμένοι μὲ αὐτὸν, καὶ εὐχαριστεῖ-
„ ται κἂν νὰ σταθοῦμεν οὐδέτεροι. Τινὰς ἀ-
„ πὸ ἐσᾶς δὲν θαυμάζει βλέπωντας, πῶς
„ ἐκεῖνοι ὁποῦ δὲν εἶναι ἀκόμη σύμμαχοι,
„ ζητοῦν περισσότερον ἀπὸ τοὺς ἰδίους παλαιοὺς
„ συμμάχους; ὄχι πῶς ὁ Φίλιππος ἐργάζε-
„ ται, καὶ ὁμιλεῖ ἔτζη διὰ μετριότητα, καὶ οἱ
„ Ῥωμαῖοι διὰ αὐθάδειαν. Ἡ διαφορὰ τῶν
„ δυνάμεών τους, καὶ τῆς καταστάσεώς τους τοὺς
„ ἐμπνέει τούταις ταῖς διάφοραις γνώμαις.
„ Λέγω φανερά· Ἡμεῖς δὲν βλέπομεν ἄλλο
„ πρᾶγμα τοῦ Φιλίππου ἐδῶ, παρὰ τὸν Πρέ-
„ σβιν του. Ἡ Ῥωμαϊκὴ Ἁρμάδα εἶναι εἰς
„ τὴν ἄγκυραν ὑποκάτω εἰς τὰς Κεγχραιὰς,
„ φορτωμένη ἀπὸ τὰ λάφυρα τῆς Εὐβοίας.
„ Ὁ Ὕπατος μὲ τὰ στρατεύματά του περνᾷ
„ ἀνεμποδίστως τὴν Φωκίδα καὶ τὴν Λοκρίδα.
„ Ἐσεῖς εἴδετε, πῶς ὁ Κλεομέδων Πρέσβις
„ τοῦ Φιλίππου, σᾶς ἐπαρακίνησε διὰ τὴν

„ συμ-

„ συμφωνίαν καὶ τȣ̀ς ὅρκȣς νὰ πιάσετε τὰ
„ ἅρματα διὰ τὸν Βασιλέα κατὰ τῶν Ῥω-
„ μαίων. Ἂν καὶ ἡμεῖς διὰ ταύτην τὴν συμ-
„ φωνίαν καὶ τȣ̀ς ὅρκȣς, ὁπȣ̃ αὐτὸς μᾶς ἀνα-
„ μιμνήσκει, τȣ̃ ἐζητȣ́σαμεν ὅτι ὁ Φίλιπ-
„ πος νὰ μᾶς διαφεντεύσῃ, καὶ κατὰ τῶν Λα-
„ κεδαιμόνων, καὶ κατὰ τῶν Ῥωμαίων, αὐ-
„ τὸς δὲν ἤθελε μᾶς δώσῃ ὄχι μόνον καμί-
„ αν βοήθειαν, ἀλλ' οὔτε κἂν ἀπόκρισιν.
„ Ἡμεῖς τὸν ἐδοκιμάσαμεν τὸν ἀπερασμέ-
„ νον χρόνον, τότες ὁπȣ̃ αὐτὸς ἐναντίον τῶν
„ συνθηκῶν τῆς συμμαχίας μας, ἄφησε νὰ
„ κȣρσευθȣ̃ν οἱ τόποι μας ἀπὸ τȣ̀ς Λακεδαί-
„ μονας. Ἂς ἀφήσωμεν τȣ̃ λόγȣ μας, καὶ νὰ
„ ςοχασθȣ̃μεν τȣ̀ς ἄλλȣς συμμάχȣς τȣ. Δια-
„ τί ἄφησεν αὐτὸς νὰ πάρȣν τὴν Ἐρετρίαν,
„ καὶ τὴν Κάριςον; διατί ἐγκατέλειψε τό-
„ σαις χώραις τῆς Θεσσαλίας, καὶ ἀκόμη καὶ ὅ-
„ λην τὴν Φωκίδα, καὶ τὴν Λοκρίδα; διατί
„ ἀφίνει τῶρα νὰ πολιορκῆται ἡ Ἐλατία;
„ αὐτὸς ἄφησε τὰ περάματα τῆς Ἠπείρȣ, καὶ
„ ἄφησεν εἰς τὰς χεῖρας τȣ̃ ἐχθρȣ̃ ἐκεῖνα τὰ
„ ἀκαταμάχητα χαρακώματα, διὰ νὰ ὑπά-
„ γῃ νὰ κρυφθῇ εἰς τὰ βάθη τῆς βασιλείας
„ τȣ. Ἂν αὐτὸς θεληματικῶς ἄφησε τόσȣς
„ συμμάχȣς εἰς τὴν διάκρισιν τῶν Ἐχθρῶν,
„ δύναται τῶρα νὰ τȣ̀ς ἐμποδίσῃ, νὰ μὴ
„ φροντίσȣν διὰ τὴν ἀσφάλειαν τȣς; Ἂν ἀ-

„ πὸ

„ πὸ φόβον, αὐτὸς πρέπει νὰ μᾶς συγχω-
„ ρήσῃ τὴν αὐτὴν ἀδυναμίαν. Ἂν ἀπὸ δυ-
„ ναστείαν, πιστεύεις ἐσὺ, ὦ Κλεομέδων,
„ πῶς ἡμεῖς οἱ Ἀχαιοὶ ἠμποροῦμεν νὰ ἀντι-
„ σταθοῦμεν εἰς τὰ Ῥωμαϊκὰ ἅρματα, εἰς τὰ
„ ὁποῖα ὑπεχώρησαν οἱ Μακεδόνες; Δὲν
„ πρέπει νὰ συγκρίνωμεν τὴν ἀπερασμέ-
„ νην μάχην μὲ τὴν παροῦσαν. Τότες οἱ Ῥω-
„ μαῖοι φροντίζοντες διὰ ἄλλας μεγαλητέρας
„ ὑποθέσεις, ἐδιαφέντευαν ἀδυνάτως τοὺς
„ συμμάχους τους· τῶρα ἐλευθερωμένοι ἀπὸ
„ τὸν Λιβυκὸν πόλεμον, ὁποῦ αὐτοὶ ἐκράτη-
„ σαν δεκάξη χρόνους εἰς τὴν καρδίαν τῆς Ἰ-
„ ταλίας, δὲν πέμπουν βοήθειαις πρὸς τοὺς
„ Αἰτωλοὺς, ἀλλ' αὐτοὶ οἱ ἴδιοι εἰς τὴν κε-
„ φαλὴν τῶν στρατευμάτων τους, πολεμοῦν τὸν
„ Φίλιππον καὶ διὰ ξηρᾶς, καὶ διὰ θαλάσσης.
„ Ὁ Κοΐντιος, ἕβιτος Ὕπατος, ὁποῦ ἐπέμφθη
„ ἀπ' αὐτοὺς ἐναντίον του, εὑρίσκωντάς τον εἰς
„ ἕνα τόπον ὀχυρώτατον, τὸν ἐδίωξε, τοῦ ἐλα-
„ φυραγώγησε τὸ στρατόπεδον, τὸν ἐκυνήγη-
„ σεν εἰς τὴν Θεσσαλίαν, καὶ ἐπῆρε σχεδὸν
„ ὑποκάτω εἰς τὰ μάτιά του ταῖς δυνατώτεραις
„ χώραις τῶν συμμάχων του. Ἂς ὑποθέσω-
„ μεν, πῶς ὅλον ἐκεῖνο ὁποῦ ὁ Ἀθηναῖος
„ Πρέσβις εἶπε, διὰ τὴν σκληροκαρδίαν, διὰ
„ τὴν φιλαργυρίαν, καὶ διὰ ταῖς ἀπώλειαις
„ τοῦ Φιλίππου, δὲν εἶναι ἀληθινόν· πῶς

„ δὲν

„ δὲν ἔχομεν νὰ παρακινηθȣ̃μεν ἀπὸ τὰς
„ ἀνομίας, ὁπȣ̃ αὐτὸς ἔκαμεν εἰς τὴν Ἀντ-
„ τικὴν καὶ εἰς πολλȣ̀ς ἄλλȣς τόπȣς, ἐναντίον
„ τῶν Θεῶν τȣ̃ Οὐρανȣ̃, καὶ τȣ̃ ᾅδȣ· πῶς ἀ-
„ κόμη καὶ κάποιαις αἰτίαις παραπόνȣ, ὁπȣ̃
„ ἡμεῖς ἔχομεν ἐναντίον τȣ, πρέπει νὰ θαφ-
„ θȣ̃ν εἰς μίαν αἰώνιον λήθην· εἰς βραχυ-
„ λογίαν, ἂς ὑποθέσωμεν πῶς δὲν ἔχομεν
„ νὰ κάμωμεν μὲ τὸν Φίλιππον, ἀλλὰ μὲ
„ τὸν Ἀντίγονον, Βασιλέα γεμάτον γλυκύτη-
„ τα καὶ δικαιοσύνην, καὶ ὁπȣ̃ μᾶς ἔκαμε τό-
„ σας μεγάλας χάριτας· ἤθελε μᾶς κάμῃ
„ ποτὲ ἐκεῖνος ἕνα ζήτημα, ὡσὰν αὐτὸ ὁπȣ̃
„ μᾶς γίνεται τὴν σήμερον, φανερὰ ἐναντίον
„ εἰς τὴν ἀσφάλειαν καὶ διαφύλαξίν μας; Ἂν
„ ὁ Ναβίδης μὲ τȣ̀ς Λακεδαίμονάς τȣ ἔλθῃ
„ νὰ μᾶς πολεμήσῃ διὰ ξηρᾶς, καὶ ἡ Ῥωμαϊ-
„ κὴ Ἁρμάδα διὰ θαλάσσης, ὁ Βασιλεὺς
„ εἶναι εἰς κατάστασιν νὰ μᾶς διαφεντεύσῃ
„ ἐναντίον τόσων τρομερῶν ἐχθρῶν, ἢ εἴμε-
„ σθεν ἡμεῖς εἰς κατάστασιν νὰ διαφεντεύσω-
„ μεν τὸν ἑαυτόν μας· τὸ ἀπερασμένον μᾶς
„ νȣθετῇ διὰ τὸ μέλλον. Τὸ πρόβλημα, ὁ-
„ πȣ̃ μᾶς προβάλλεται νὰ σταθȣ̃μεν ȣ̓δέτε-
„ ροι, εἶναι ἕνα μέσον βέβαιον νὰ καταστη-
„ θȣ̃μεν τὸ παρανάλωμα τȣ̃ Νικητȣ̃, ὁπȣ̃
„ δὲν θέλει λείψῃ νὰ μὴν ἔλθῃ ἐναντίον
„ μας, ὡσὰν πανȣ́ργȣς πολιτικȣ̀ς, ὁπȣ̃ ἀ-

„ νά-

„ νάμεναν τὴν ἔκβασιν διὰ νὰ ἀποφασίσουν.
„ Πρέπει λοιπὸν ὅτι ἡμεῖς νὰ ἔχωμεν τοὺς
„ Ῥωμαίους φίλους, παρὰ ἐχθρούς. Αὐτοὶ οἱ
„ ἴδιοι ἔρχονται μὲ μίαν πολυάριθμον Ἁρ-
„ μάδαν, νὰ μᾶς προσφέρουν τὴν φιλίαν τους
„ καὶ τὴν βοήθειαν τους· τὸ νὰ μὴ δεχθοῦμεν μὲ
„ ὅλην τὴν προθυμίαν μίαν εὐκαιρίαν τό-
„ σον ὠφέλιμον, ὁποῦ δὲν θέλει ἔλθῃ πλέον,
„ εἶναι μία ἐσχάτη τύφλωσις· καὶ εἶναι νὰ
„ θελήσωμεν νὰ ἀπολεσθοῦμεν δίχως ἰα-
„ τρείαν ".

Τούτην τὴν ὁμιλίαν, ἀκολούθησε μία μεγάλη ταραχὴ, ἐπειδὴ ἄλλοι ἐπαινοῦσαν τοὺς λόγους, καὶ ἄλλοι ἐναντιοῦντο. Ὁ ἴδιος διαχωρισμὸς εὑρέθη ἀναμέσον καὶ εἰς τοὺς Κριτὰς, ὁποῦ ὠνομάζοντο Δημιουργοί. Ἀπὸ δέκα ὁποῦ ἦτον, πέντε ἐφανέρωσαν, πῶς ἤθελαν βάλῃ τὸ πρᾶγμα καθ' ἕνας εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς συνάξεώς του, καὶ ἔμπροσθεν εἰς τὸν λαόν του, καὶ πέντε ἐναντιώθησαν, θέλοντες, πῶς νὰ ἦτον ἐμποδισμένον ἀπὸ ἕνα νόμον, νὰ προβάλουν τὰ Κριτήρια ἄλλο πρᾶγμα, καὶ ἡ σύναξις νὰ ἀποφασίζῃ ἄλλο, ὁποῦ νὰ ἦτον ἐναντίον τῆς συμμαχίας τοῦ Φιλίππου. Ὡς καὶ αὐτὴ ἡ ἡμέρα ἐτελείωσεν ὅλη εἰς λογομαχίαις, καὶ εἰς φιλονεικίαις. Ἀπόμνεσκε ἀκόμη μία ἡμέρα, εἰς τὴν ὁποίαν τόσον ἄναψαν ἡ φιλονεικίαις ἐπάνω εἰς ἐκεῖνο, ὁποῦ ἔμελλον νὰ ἀπο-

ποφασίσȣν, ὁπȣ̃ μόλις οἱ Πατέρες ἠμπόρεσαν νὰ κρατηθȣ̃ν, νὰ μὴν ἔλθȣν εἰς χεῖρας μὲ τȣ̀ς υἱȣ́ς των. Ὁ Μέμνων τῆς Πηλήνȣ, ἦτον ἕνας ἀπὸ τȣ̀ς πέντε Κριτὰς, ὁπȣ̃ δὲν ἤθελαν νὰ κάμȣν τὸ ψήφισμα. Ὁ Πατέρας τȣ ὁπȣ̃ ἐλέγετο Ῥίζιάτος, τὸν ἐπαρακάλεσε πολλὰ, καὶ τὸν ὥρκισε νὰ ἀφήσῃ εἰς τȣ̀ς Ἀχαιȣ̀ς τὴν ἐλευθερίαν, νὰ προμηθεύσȣν τὴν ἀσφάλειάν τȣς, καὶ νὰ μὴ γένῃ μὲ τὸ πεῖσμά τȣ αἰτία τȣ̃ ὀλέθρȣ των. Βλέπωντας πῶς ἦτον ἀνωφελεῖς ἡ παρακάλεσές τȣ, ὤμοσε, πῶς ἤθελε τὸν φονεύσῃ μὲ τὰς ἰδίας τȣ χεῖρας, ἂν δὲν ἤθελεν ὑποταχθῇ εἰς τὴν γνώμην τȣ, στοχαζόμενός τον ὄχι ὡς υἱόν τȣ, ἀλλ' ὡς ἐχθρὸν τῆς Πατρίδος τȣ. Ὁ Μέμνων μὴν ἠμπορῶντας νὰ ἀντισταθῇ εἰς τόσον τρομεραῖς ἀπειλαῖς, ἐνικήθη τέλος πάντων ἀπὸ τὴν πατρικὴν ἐξȣσίαν.

Τὴν ἀκόλȣθον ἡμέραν, ὄντας τὸ περισσότερον μέρος διὰ νὰ βεβαιώσȣν τὴν ὑπόθεσιν, καὶ δείχνοντας οἱ λαοὶ φανερὰ τὴν γνώμην τȣς, οἱ Δημαιεῖς, οἱ Μεγαλοπολῖται, καὶ μερικοὶ Ἀργεῖοι, ἐμίσευσαν ἀπὸ τὴν σύναξιν, πρὶν παρὰ νὰ γένῃ τὸ ψήφισμα· καὶ τινὰς δὲν ἐθαύμασε περὶ τȣ́τȣ, διατὶ αὐτοὶ ἦσαν ὑπόχρεοι εἰς τὸν Φίλιππον, ὁπȣ̃ ὀλίγον προτήτερα εἶχε τȣ̀ς κάμῃ μεγάλας χάριτας. Ὅλοι οἱ ἄλλοι λαοὶ, ὅταν ἦλθαν εἰς τὰς ψήφȣς, ἐβε-

βαίωσαν μὲ ἕνα ψήφισμα τὴν συμμαχίαν μὲ τὸν Ἄτταλον, καὶ μὲ τοὺς Ῥοδίους· καὶ ἀνέβαλον τὴν ὁλόκληρον ἀπόφασιν διὰ τὴν συμμαχίαν τῶν Ῥωμαίων, ἕως ὁποῦ νὰ πεμφθοῦν Πρέσβεις εἰς τὴν Ῥώμην, διὰ νὰ λάβουν τὴν βεβαίωσιν τοῦ λαοῦ, δίχως τὴν ὁποίαν ἦτον ἀδύνατον νὰ τελειωθῇ κανένα πρᾶγμα.

Ὡς τόσον ἐπέμφθησαν τρεῖς Πρέσβεις εἰς τὸν Κοΐντιον, καὶ ὅλον τὸ στράτευμα ἦλθεν εἰς τὴν Κόρινθον, τὴν ὁποίαν ὁ Λούκιος ὁ ἀδελφὸς τοῦ Ὑπάτου εἶχε πολιορκήσῃ, ἀφ' οὗ ἐκυρίευσε τὰς Κεγχραιάς. Εἰς τὴν ἀρχὴν ὁ πόλεμος ἐστάθη μὲ ὀλίγην θερμότητα, διατὶ ἤλπιζαν νὰ γένῃ καμία διαφωνία εἰς τὴν χώραν, μεταξὺ τῆς φρουρᾶς καὶ τῶν πολιτῶν. Μὰ ὅταν εἶδον, πῶς δὲν γίνεται καμία στάσις, ἔβαλαν ἀπὸ κάθε μέρος τὰς μηχανὰς καὶ τὴν ἐπολέμουν, ἀλλ' οἱ πολιορκούμενοι ἐδιαφεντεύθησαν μὲ μεγάλην ἀνδρείαν, καὶ πάντα ἄμπωθαν τοὺς Ῥωμαίους. Ἦτον εἰς τὴν Κόρινθον πολὺς ἀριθμὸς ἀπὸ φευγάτους τῆς Ἰταλίας, οἱ ὁποῖοι μὴν ἀναμένοντες καμίαν εὐσπλαγχνίαν ἀπὸ τοὺς Ῥωμαίους, ἂν ἤθελαν γένῃ νικηταὶ, ἐπολεμοῦσαν ὡς ἀπηλπισμένοι, καὶ ξεχωριστὰ ὁ Φικοκλῆς Στρατηγὸς τοῦ Φιλίππου, ἐμβαζωντας εἰς τὴν χώραν μίαν νέαν δύναμιν, ἔκαμε τὸν Λούκιον νὰ ἀσυκώσῃ τὴν πολιορκίαν. Μετὰ ταῦτα ὁ Ἄτταλος καὶ οἱ Ῥω-

μαῖοι

μαῖοι ἐμπῆκαν εἰς ταῖς ἁρμάδαις τȣς· καὶ ὁ πρῶτος ἦλθεν εἰς τὸν Πειραιᾶ, καὶ οἱ ἄλλοι εἰς τȣ̀ς Κορφȣ́ς.

Ὅταν ἡ Ἁρμάδαις ἐπολεμȣ̃σαν τὴν Κόρινθον, ὁ Ὕπατος Τ. Κȣΐντιος ἀσχολεῖτο εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Ἐλαταίας, ὅπȣ ἔλαβε μίαν εὐτυχεςέραν ἔκβασιν. Ἐπειδὴ καὶ ἔπειτα ἀπὸ μίαν μακρὰν, καὶ ἀνδρείαν ἀντίςασιν ὁπȣ̃ ἔκαμαν οἱ πολιορκȣ́μενοι, αὐτὸς ἐκυρίευσε πρῶτον τὴν χώραν, καὶ ἔπειτα τὴν Ἀκρόπολιν.

Εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν οἱ Ἀργεῖοι, οἱ ὁποῖοι ἐδέχθησαν τὸ μέρος τȣ̃ Φιλίππȣ, ἤυραν τὸ μέσον ν' ἀφήσȣν τὴν χώραν τȣς εἰς τὸν Φιλοκλῆ ἕνα ἀπὸ τȣ̀ς Στρατηγȣ́ς τȣ. Ἔτζι, μ' ὅλην τὴν συμμαχίαν, ὁπȣ̃ οἱ Ἀχαιοὶ εἶχαν κάμȣν μὲ τȣ̀ς Ῥωμαίȣς, ὁ Φίλιππος ἔγινεν αὐθέντης δύο δυνατωτέρων τȣς Πόλεων, ἤγουν τῆς Κορίνθȣ, καὶ τοῦ Ἄργους.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ Γ'.

Ἐβεβαιώθη ἡ ἐξουσία εἰς τὸν Φλαμίνιον τοῦ Ἀνθυπάτου. Αὐτὸς ὡμίλησε περὶ εἰρήνης μὲ τὸν Φίλιππον, μὰ ἀτελεσφόρητα. Οἱ Αἰτωλοὶ φανερώνονται ὑπὲρ τῶν Ῥωμαίων, ὁμοίως καὶ ὁ Ναβίδας Τύραννος τῆς Λακεδαιμονίας. Ἀσθένεια, καὶ θάνατος τοῦ Ἀττάλου. Πόλεμος, ὁποῦ ἐκέρδησεν ὁ Φλαμίνιος κατὰ τοῦ Φιλίππου, σιμὰ εἰς τὴν Σκοτοῦσσον καὶ Κυνοκέφαλον εἰς Θετταλίαν. Εἰρήνη μεταξὺ τῶν Ῥωμαίων καὶ τοῦ Φιλίππου, ἡ ὁποία τελειώνει τὴν μάχην τῆς Μακεδονίας. Παράδοξος χαρὰ τῶν Ἑλλήνων εἰς τοὺς Ἰσθμικοὺς Ἀγῶνας, ὅταν τοὺς φανερώνεται, πῶς ἡ Ῥώμη τοὺς ξαναστερεώνει τὴν ἀρχαίαν τους ἐλευθερίαν.

Ἔτ. ἀπὸ Κτίσεως Κόσμου 3807. Πρὸ Χριστοῦ 197. Λίβ. βιβλ. λβ'. ἀριθ. κζ'. καὶ κη'. Λιβ. βιβλ. λβ'. ἀριθ. λβ'. καὶ λζ'. Πολυβ. βιβλ. ιζ'. φ. 742. 752. Πλούτ. εἰς τὸν Φλαμ. φύλ. 371.

Ἐκλέχθησαν νέοι Ὕπατοι εἰς τὴν Ῥώμην, ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ πηγαίνουν εἰς ἄργηταν τὰ πράγματα τῆς Μακεδονίας, διὰ ταῖς συχναῖς ἀλλοίωσες ἐκείνων, ὁποῦ εἶχαν λάβῃ τὸ βάρος, ἐβεβαιώθη ὁ Φλαμίνιος εἰς τὴν ἐξουσίαν του, καὶ τοῦ ἐπέμφθησαν τάγματα.

Ἐπειδὴ καὶ νὰ ἀπέρασε τὸ Καλοκαῖρι ὁ Κουΐντιος εἶχε πιάσῃ ταῖς κατοικίαις τοῦ Χειμῶνος εἰς τὴν Φωκίδα, καὶ εἰς τὴν Λοκρίδα, τότες

ὁποῦ

ὁπȣ̃ ὁ Φίλιππος τȣ̃ ἔπεμψεν ἕνα Ἀποκρισιάριον, διὰ νὰ τȣ̃ ζητήσῃ μίαν συνομιλίαν. Αὐτὸς δὲν ἐδείχθη δύσκολος, καὶ τȣ̃ τὴν ἐσυμφώνησε, διατὶ δὲν ἤξευρεν ἀκόμη ἐκεῖνο, ὁπȣ̃ ἀπεφασίσθη εἰς τὴν Ῥώμην δι' αὐτόν. Ἀποφασίσαντες ȣ̃ν τὴν ἡμέραν, ἦλθον καὶ ὁ ἕνας καὶ ἄλλος. Ὁ Φίλιππος εἶχε μεθ' ἑαυτȣ̃ πολλȣ̀ς εὐγενεῖς τῆς Μακεδονίας, καὶ τὸν Κυκλειάδην ἕνα ἀπὸ τȣ̀ς προκρίτȣς τῶν Ἀχαιῶν, ἀπὸ τȣ̀ς ὁποίȣς εἶχεν ἐξορισθῇ ὀλίγον προτήτερα. Ὁ Στρατηγὸς Ῥωμαῖος ἐσυντροφεύετο ἀπὸ τὸν Ἀμύνανδρον Βασιλέα τῶν Ἀθαμάνων, καὶ ἀπὸ τȣ̀ς Πρέσβεις ὅλων τῶν συμμάχων. Ἔπειτα ἀπὸ μερικαῖς φιλονεικίαις ὁπȣ̃ ἔγιναν εἰς τὸν καιρὸν τȣ̃ ἀσπασμȣ̃, ὁ Κȣΐντιος ἔκαμε τὰ προβλήματά τȣ, καὶ καθ' ἕνας ἀπὸ τȣ̀ς συμμάχȣς ἔκαμεν ὁμοίως τὰ ζητήματά τȣ. Ὁ Φίλιππος ἀπεκρίθη, καὶ ἀρχηνῶντας νὰ θυμώνεται κατὰ τῶν Αἰτωλῶν, ὁ Φηναίας ἕνας ἀπὸ τȣ̀ς Κριτάς τȣς διακόπτωντας τὸν λόγον τȣ εἶπεν. „ Ἐ-
„ δὼ δὲν χρειάζονται λόγια· πρέπει καθ'
„ ἕνας ἢ νὰ νικήσῃ μὲ τὰ ἅρματα εἰς τὸ χέ-
„ ρι, ἢ νὰ ὑποχωρήσῃ εἰς τὸν δυνατώτερον.
„ Τὸ πρᾶγμα εἶναι φανερὸν καὶ διὰ ἕνα τυ-
„ φλὸν, ἀπεκρίθη ὁ Φίλιππος· περιγελῶντας τὸν Φηναίαν, ὁπȣ̃ εἶχε κοντὴν βλέψιν. Ὁ Φίλιππος ἦτον φυσικὰ χλευαστὴς, καὶ δὲν

ἐδυνέτο νὰ κρατηθῇ, οὔτε κἂν ἔχωντας νὰ κάμῃ τὰ μεγαλήτερα πράγματα, τὸ ὁποῖον εἶναι ἕνα μεγάλον ἐλάττωμα εἰς ἕνα Βασιλέα.

Τούτη ἡ πρώτη συνομιλία ἐτελείωσεν εἰς φιλονεικίαν, καὶ ἐσυνάχθησαν τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν. Ὁ Φίλιππος ἄργησε πολλὰ νὰ ἔλθῃ εἰς τὸν διωρισμένον τόπον. Ἐπιστεύθη πῶς τοῦτο νὰ τὸ ἔκαμεν ἐπιταυτοῦ, διὰ νὰ μὴν ἀφήσῃ καιρὸν εἰς τοὺς Αἰτωλοὺς καὶ Ἀχαιοὺς νὰ τοῦ ἀποκριθοῦν. Καὶ ἐσυνωμίλησε κατ' ἰδίαν μὲ τὸν Κοΐντιον· ὅστις φανερώνωντας εἰς τοὺς συμμάχους τὰ πρεβλήματά του, δὲν ἐστέρχθησαν ἀπὸ τινὰ ἀπ' αὐτοὺς, καὶ ἔμελλον νὰ ἀποκόψουν κάθε συνομιλίαν, μὰ ὁ Φίλιππος ἐζήτησε νὰ ἀναβάλουν τὴν ἀπόφασιν εἰς τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν, ὑποσχόμενος νὰ ὑποχωρήσῃ, ὅταν δὲν ἤθελε δυνηθῇ νὰ τοὺς καταπείσῃ. Τὸ πρωῒ ὅταν ἐσυνάχθησαν, ἐπαρακάλεσε θερμῶς τὸν Κοΐντιον καὶ τοὺς συμμάχους, νὰ μὴν ἐναντιωθοῦν εἰς τὴν Ῥώμην, ὑποσχόμενος ἢ νὰ συμφωνήσῃ τὴν εἰρήνην μὲ ἐκείναις ταῖς συνθήκαις, ὁποῦ αὐτὸς ὁ ἴδιος ἐπρόβαλεν, ἢ νὰ δεχθῇ ἐκείναις, ὁποῦ ἡ Γερουσία ἤθελεν ἀποφασίσῃ. Δὲν ἐδυνήθησαν νὰ τοῦ ἀρνηθοῦν ἕνα ζήτημα τόσον εὔλογον, καὶ ἐσυμφώνησαν μίαν ἀνακωχὴν, μὲ συνθήκην ὅμως, ὅτι εὐθὺς νὰ ἤθελεν εὐγάλῃ τὰ τάγματά του ἀπὸ τὴν Φωκίδα, καὶ

ἀπὸ

ἀπὸ τὴν Λοκρίδα. Ἐπέμφθησαν λοιπὸν ἀπὸ τὸ ἕνα καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος Πρέσβεις εἰς τὴν Ῥώμην.

Ὅταν εἰς τὴν Ῥώμην ἔφθασαν οἱ Πρέσβεις, ἐκεῖνοι τῶν συμμάχων ἔλαβαν πρῶτοι ἀκρόασιν. Αὐτοὶ ὠνείδισαν πολλὰ τὸν Φίλιππον ἐπάνω εἰς πολλὰ περιστατικὰ, καὶ ἀπέδειξαν πῶς ἂν αὐτὸς ἐκρατȣ̃σε τὴν Δημητριάδα εἰς τὴν Θεσσαλίαν, τὴν Χαλκίδα εἰς τὴν Εὔβοιαν, καὶ τὴν Κόρινθον εἰς τὴν Ἀχαΐαν, χώραις ὠνομασμέναις ἀπ' αὐτὸν τὸν ἴδιον τὰ κλειδία τῆς Ἑλλάδος, αὐτὴ δὲν ἤθελε δυνηθῇ ποτὲ νὰ ἀπολαύσῃ τὴν ἐλευθερίαν. Ἀκροάσθησαν ἔπειτα οἱ Πρέσβεις τȣ̃ Βασιλέως, μὰ διατὶ ἄρχησαν μίαν μακρὰν ὁμιλίαν, τȣ̀ς ἐδιάκοψαν τὸν λόγον, καὶ τȣ̀ς ἠρώτησαν μόνον, ἂν ἐλευθέρωναν αὐταῖς ταῖς τρεῖς χώραις, ἢ ὄχι· καὶ ἐπειδὴ ἀπεκρίθησαν, πῶς δὲν εἶχαν λάβῃ ἐπάνω εἰς τȣ̃το καμίαν παραγγελίαν, ἀπελύθησαν ἄπρακτοι. Ὡς τόσον ἡ Γερȣσία ἄφησε τὸν Κȣΐντιον αὐθέντην νὰ κάμῃ τὴν εἰρήνην, ἢ νὰ ἀκολȣθήσῃ τὸν πόλεμον. Ὅθεν αὐτὸς ἐκατάλαβε, πῶς ἡ Γερȣσία εἶχεν εὐχαρίστησιν νὰ τὸν ἀκολȣθήσῃ, καὶ αὐτὸς ἐπεθύμει κάλλιον νὰ τελειώσῃ τὴν μάχην μὲ μίαν νίκην, παρὰ μὲ μίαν συμφωνίαν τῆς εἰρήνης. Διὰ τȣ̃το δὲν ἐσυμφώνησε πλέον καμίαν συνομιλίαν τȣ̃ Φιλίππȣ, καὶ τȣ̃ ἐμή-

νυσε, πῶς δὲν ἤθελεν ἀκούσῃ πλέον κανένα τοῦ πρόβλημα, ἂν δὲν ἐσυμφώνει πρῶτον νὰ ἀφήσῃ ὅλην τὴν Ἑλλάδα.

Λίβ. βιβλ. γ' ἀριθμ. λή. μ'. Πλούτ. εἰς τὸν Φλαμ. φύλ. 372.

Τότε ὁ Φίλιππος ἐσπούδασε νὰ ἑτοιμασθῇ εἰς τὴν μάχην. Μὴν ἠμπορῶντας δὲ νὰ φυλάξῃ ταῖς χώραις τῆς Ἀχαΐας, διατὶ ἦτον πολλὰ μακρὰν ἀπὸ τὸ βασίλειόν τοῦ, ἐςοχάσθη καλὸν νὰ παραδώσῃ τὸ Ἄργος εἰς τὸν Ναβίδη Τύραννον τῆς Σπάρτης, ὡσὰν μίαν παρακαταθήκην, μὲ συνθήκας ὅτι νὰ ἤθελε τοῦ τὸ ἐπιςρέψῃ ἀνίσως αὐτὸς ἤθελε νικήσῃ εἰς τούτην τὴν μάχην, καὶ νὰ τὸ κρατήσῃ διὰ λόγου τοῦ, ἀνίσως τὰ πράγματα ἤθελαν ςραφῇ ἀλλεοτρόπως. Ὁ Τύραννος ἐδέχθη τὰς συνθήκας, καὶ διὰ νυκτὸς ἐμπῆκεν εἰς τὴν χώραν, ὅπου ἐκούρσευσε τὰ σπήτια καὶ τὰ κτήματα τινῶν ἀπὸ τοὺς ἐγκρίτους ὁποῦ ἔφυγαν, καὶ ἐκείνων ὁποῦ ἀπόμειναν ὅλον τὸν πλοῦτον, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ὅσοι ἐπλήρωσαν μὲ εὐχαρίςησιν καὶ προθύμως, δὲν ἐνωχλήθησαν, ὅσοι δὲ μὲ δυναςείαν, ἐβασανίσθησαν ὡσὰν σκλάβοι, καὶ μὲ μεγάλην σκληρότητα. Ἔπειτα ἀπὸ τούτην τὴν φορολογίαν, ὁ Ναβίδης ἔκαμεν ἕνα ψήφισμα, ὁποῦ ἐξάλειφε τὰ χρέη ὁποῦ εἶχον πρὸς ἀλλήλους οἱ πολῖται, καὶ ἄλλο ἕνα ὁποῦ ἐμοίραζε τοὺς τόπους ὁμοίως εἰς κάθε πολίτην· δύο χαρίσματα, ὁποῦ γίνονται ταῖς περισσότεραις φοραῖς διὰ νὰ κερδίσῃ ὁ Αὐθέντης

τὸν

τὸν ὄχλον, κὴ νὰ τὸν ἔχῃ κατὰ τῆϛ Πλουσίων.

Πολλὰ ὀγλίγωρα ἀλησμόνησεν ὁ Τύραννος ἐκεῖνον ὁπῦ τῦ ἔδωσε τὴν χώραν, κὴ τὴν συνθήκην μὲ τὴν ὁποίαν τὴν ἔλαβεν. Ἔπεμψε Πρέσβεις εἰϛ τὸν Κυίντιον, κὴ εἰϛ τὸν Ἄτταλον διὰ νὰ τὲϛ δώσῃ εἴδησιν, πῶϛ ἦτον Λυθέντης τῦ Ἄργυς, κὴ διὰ νὰ τὲϛ καλέσῃ εἰϛ μίαν συνομιλίαν, εἰϛ τὴν ὁποίαν ἤλπιζε, πῶϛ αὐτοὶ δίκόλως ἤθελαν συμβιβασθῆ ἐπαύω εἰϛ ταῖϛ σωθήκαιϛ τῆϛ συμμαχίας, ὁπῦ ἐπεθύμει νὰ κάμῃ μὲ αὐτές. Ἐδέχθησαν τὸ πρόβλημά τυ ὁ Λιθύπατος κὴ ὁ Βασιλεὺϛ, κὴ ὑπῆγαν εἰϛ τὸ Ἄργος. Ἐλθόντες ἐκεῖ εἰϛ σωομιλίαν, οἱ Ῥωμαῖοι ἤθελαν, ὅτι ὁ Ναβίδης νὰ τὲϛ δώσῃ πάγματα, κὴ νὰ τελειώσῃ κὴ τὴν μάχην μὲ τὲϛ Ἀχαιές. Ὁ Τύραννος ἐσυμφώνησε τὸ πρῶτον, ἀλλὰ δὲν ἠθέλησε μὲ τὲϛ Ἀχαιὲϛ παρὰ μίαν ἀνακωχὴν τεσσάρων μηνῶν. Μὲ ταύταιϛ ταῖϛ συνθήκαιϛ ἐβεβαιώθη ἡ εἰρήνη. Τέτε ἡ συμμαχία μὲ ἕνα Τύραννον τόσης κακῆϛ ὑπολήψεως διὰ ταῖϛ ἀδικίαιϛ κὴ σκληρότητές τυ, καθὼϛ ἦτον ὁ Ναβίδης, ἀτίμασεν ὁπωσδήποτε τὲϛ Ῥωμαίυϛ, ἐπειδὴ κὴ εἰϛ καιρὸν μάχηϛ, πρέπει νὰ μεταχειρίζεται τινὰϛ κὴ δικαιοσύνην κὴ τιμήν.

Ἀφ' ὗ ὁ Ναβίδης ἔβαλε μίαν δυνατὴν φρυ-

φρουρὰν εἰς τὸ Ἄργος, καὶ ἀφ' οὗ ἐγύμνωσεν ὅλους ἀπὸ ὅλα τους τὰ πλούτη, ἔπεμψεν ἔπειτα καὶ τὴν γυναῖκά του διὰ νὰ πράξῃ τὰ ἴδια καὶ εἰς ταῖς γυναῖκες. Αὐτὴ ἐπροσκάλει τὰς ἀξιολογωτέρας ἢ χωριστὰ, ἢ πολλαῖς ὁμοῦ, καὶ τῶρα μὲ τὰς κολακείας, τῶρα μὲ τὰς ἀπειλὰς, ταῖς ἐγύμνωσεν ὄχι μόνον ἀπ' ὅλον τὸ χρυσάφι ὁποῦ εἶχαν, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὰ πλούσιά τους στολίδια, ὡσὰν πολυτίμους λίθους καὶ ἄλλα.

Λίβ. βιβλ. λγ'. Ἀριθμ. ἀ. β'.

Ὅταν ἦλθεν ἡ ἄνοιξις (διατὶ τὰ προειρημένα συνέβησαν εἰς τὸν καιρὸν τοῦ χειμῶνος) ὁ Κοΐντιος, καὶ ὁ Ἄτταλος ἐστοχάσθηκαν νὰ τραβίσουν εἰς τὴν συμμαχίαν καὶ τοὺς Βοιωτοὺς, ὁποῦ ἕως τότε ἐστάθησαν ἀβέβαιοι· Ἐπῆγαν λοιπὸν μὲ κάποιους Πρέσβεις τῶν συμμάχων εἰς τὴν Θήβαν, ὁποῦ ἦτον ἡ μητρόπολις τῆς Βοιωτίας, καὶ ὁ τόπος τῆς κοινῆς συνάξεως. Ὁ Ἀντίφιλος πρῶτος ὁ Κριτὴς τοὺς ἦτον διαφεντευτὴς, καὶ κρυφίως τοὺς ἐβοήθει. Οἱ Βοιωτεῖς ἐλογίαζαν πῶς οἱ Ρωμαῖοι νὰ ἔλθουν δίχως τάγματα. Ἔμειναν ὅμως ἐκστατικοὶ ὅταν εἶδαν, πῶς ὁ Κοΐντιος ἔκαμε καὶ τὸν ἠκολούθησαν πολλὰ τάγματα, καὶ ἐκατάλαβαν εὐθὺς, πῶς δὲν ἦτον πλέον ἐλευθερία εἰς τὴν σύναξιν. Αὐτὴν τὴν ἐδιώρισαν διὰ τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν, καὶ εἰς τὸ φανερὸν ἔκρυψαν τὴν ἔκπληξίν τους καὶ τὸν πόνον τους, ὁποῦ ἤθελ' ἦτον

ἀνω-

ἀνωφελής, καὶ περιπλέον κινδυνώδης ἂν ἤθελαν τὸν φανερώσȣν.

Ὁ Ἄτταλος ὡμίλησε πρῶτος, καὶ ἔδειξε ταῖς δȣ́λεȣσες, ὁπȣ̃ οἱ προτήτεροί τȣ καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος εἶχαν κάμȣν εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα, καὶ μάλιστα εἰς τὴν Ἀριστοκρατίαν τῶν Βοιωτῶν. Ἔπειτα διὰ τὸν ἄπειρον ζῆλον ὁπȣ̃ εἶχε πρὸς τȣ̀ς Ῥωμαίȣς, ὡμιλῶντας μὲ ἄκραν ζέσιν καὶ σφοδρότητα, ἔπεσεν ὡσὰν μισαποθαμένος εἰς τὸ ἥμισυ τῆς ὁμιλίας τȣ, καὶ ἐχρειάσθη νὰ τὸν φέρȣν ἔξω ἀπὸ τὴν συνάξιν, τὸ ὁποῖον ἐδιάκοψε διὰ μερικὸν καιρὸν τὴν ἀπόφασιν. Ὁ Ἀρίστηνος Ἀρχιστράτηγος τῶν Ἀχαιῶν ὡμίλησεν ἔπειτα, καὶ μετ' αὐτὸν ὁ Κȣΐντιος, ὅστις λέγωντας κάποια λόγια, ἔκαμε νὰ αὐξήσῃ περισσότερον ἡ πίστις τῶν Ῥωμαίων, παρὰ τὰ ἅρματά τȣς, καὶ ἡ δυνάμις τȣς. Ἦλθον ἔπειτα εἰς τὰς ψήφȣς, καὶ ἀπεφασίσθη κοινῇ γνώμῃ ἡ συμμαχία μὲ τȣ̀ς Ῥωμαίȣς, μηδενὸς τολμήσαντος νὰ ἐναντιωθῇ.

Μὴν ὤντας θανάσιμος κίνδυνος εἰς τὸ συμβεβηκὸς τȣ̃ Ἀττάλȣ, ὁ Κȣΐντιος τὸν ἄφησεν εἰς τὴν Θήβαν, καὶ ἐστράφη εἰς τὴν Ἐλαταίαν, εὐχαριστημένος πολλὰ διὰ ταῖς συμμαχίαις, ὁπȣ̃ εἶχε κάμῃ μὲ τȣ̀ς Ἀχαιȣ̀ς, καὶ μὲ τȣ̀ς Βοιωτȣ̀ς, ἡ ὁποίαις ἀσφαλίζοντας ὅλȣς τȣ̀ς τόπȣς, ὁπȣ̃ ἄφινεν ὀπίσω τȣ, τȣ̃ ἔδιδαν τόπον νὰ στρέψῃ ὅλȣς τȣ τȣ̀ς διαλογισμȣ̀ς, καὶ ὅλαις τȣ

ταῖς

Λίβ. βιβ. κβ'. ἀεὶ δὲ μ. κ ά. Πολυβ. Ἐκλογ. φύλ. 101. 102.

ταῖς δυνάμεις εἰς τὴν Μακεδονίαν. Ὅταν ὁ Ἄτταλος ἦλθεν εἰς καλὴν κατάστασιν, καὶ ἐξανάλαβε ταῖς δυνάμές τε, ὑπῆγεν εἰς τὴν Πέργαμον, ὅπου εἰς ὀλίγον καιρὸν ἔπειτα ἀπέθανεν εἰς ἡλικίαν ἑβδομηκονταδύο χρόνων, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἐβασίλευσε σαρανῦτα τέσσαρας. Ὁ Πολύβιος σημειώνει, πῶς ὁ Ἄτταλος δὲν ἐμιμήθη τὸ πλειοτέρου μέρος τῶν ἀνθρώπων, εἰς τὰς ὁποίας τὰ μεγάλα πλούτη, εἶναι ἀφορμὴ ἐλαττωμάτων, καὶ ἀπωλειῶν. Ἡ δίγνωμος καὶ μεγαλοπρεπὴς μεταχείρησις, ὁπού αὐτὸς ἔκαμε τῶ πλούτε, συγκερασμένη μὲ τὴν σύνεσιν, τῶ ἔδωσε τὸ μέσον νὰ μεγαλύνῃ τὸ βασίλειόν τε, καὶ νὰ τιμήσῃ τὸν ἑαυτόν τε μὲ τὴν ἐπωνυμίαν τῶ Βασιλέως. Αὐτὸς ἐσοχάζετο, πῶς δὲν ἦτον πλέσιος, παρὰ διὰ τὰς ἄλλας, καὶ πῶς τὸ νὰ ἐνεργῇ τὰ δυνάμειά τε εἰς διεργεσίαις, καὶ εἰς τὸ νὰ κάμνῃ φίλους, τῶ ἦτον σῶα μεγάλον κέρδος. Αὐτὸς ἐκυβέρνησε τὰς ὑπηκόας τε μὲ μεγάλην δικαιοσύνην, καὶ παύτα ἔδειξεν ἀπαράβατον ἐμπιστοσύνην εἰς τὰς συμμάχας. Ἐφάνη φίλος γενναῖος, πατέρας φιλόσοργος. Ἐπλήρωσε τελείως ὅλα τὰ πρέποντα καὶ ὡς Βασιλεὺς, καὶ ὡς μέλικός. Ἄφησε τέσσαρας υἱὰς, τὸν Εὐμένη, τὸν Ἄτταλον, τὸν Φιλέταιρον, καὶ τὸν Ἀθηναῖον, διὰ τὰς ὁποίας θέλομεν ὁμιλήσει εἰς τὸ ἔμπροσθεν.

Εἶχαν κινήσῃ τὰ στρατεύματα διὰ νὰ ἔλθῃ

θαν εἰς τὰς χεῖρας, καὶ νὰ τελειώσυν τὴν μάχην μὲ ἕνα πόλεμον. Ἦτον χεδὸν ὅμοια εἰς τὸν ἀριθμόν, καὶ συνθεμένα καθ' ἕνα ἀπὸ εἰκοσιπέντε, ἢ εἰκοσιέξη χιλιάδας στρατιῶτες. Ὁ Κυΐντιος ὑπῆγεν εἰς τὴν Θεσσαλίαν, ὅπου ἤκουσε πῶς ὑπῆγαν καὶ οἱ ἐχθροί, ἀλλὰ μὴν ἠξεύρωντας ἀκόμι, ποῦ νὰ ἐστρατοπέδευσαν, ἐπρόσταξε τὰ πάγματά τε, νὰ κόψυν παλύκια διὰ νὰ τὰ ἔχυν εἰς καιρὸν χρείας.

Πολύβ. βιβ. ι ζ'. φ. 754. 762. Λίβ. βιβλ. λέ. Ἀριθμ. γ'. ιά. Πλάτ. εἰς τὸν Φλαμ. φ. 372. 373. Ἡσῦν. βιβλ. λ'. κεφ. δ'.

Εἶδεν ὁ Πολύβιος, καὶ ἔπειτα ἀπ' αὐτὸν ὁ Λίβιος, ὁποῦ συχνὰ τὸν ἀντιγράφει, δείχνυν τὴν διαφορὰν, ὁποῦ ἦτον ἀνάμεσα εἰς τὴν συνήθειαν τῦ Ἑλλήνων, καὶ τῦ Ῥωμαίων εἰς τὰ παλύκια, μὲ τὰ ὁποῖα ἐδυνάμωναν τὸ χαράκωμα τῦ στρατοπέδων τυς. Εἰς τὺς Ἕλληνας τὰ καλίτερα παλύκια εἶναι ἐκεῖνα, ὁποῦ ἔχυν πολλὰ δυνατὰ κλαδία ξιγύρω τυς, καὶ διὰ τῦτο εἶναι δυσκολώτερα νὰ βασαχθῦν· ἔξω ἀπὸ τῦτο, ὁ στρατιώτης Ἕλλην ἐμπερδευμένος ἀπὸ τὰ κλαδία, καὶ μόλις δυνάμενος νὰ βασάξῃ τὸ βάρος, δὲν δύναται νὰ φορτωθῇ ἀπ' ἄλλα παλύκια. Οἱ Ῥωμαῖοι δὲν ἀφίνυν εἰς ἐκεῖνα ὁποῦ κόπτυν, παρὰ δύο ἢ ξία, ἢ τὸ περισσότερον τέσσαρα κλαδία, καὶ ὅλα ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος μόνον. Εἰς τέτοιον ξόπον ὁ στρατιώτης δύναται νὰ βασάξῃ δύο, ἢ ξία δεμένα ὡς δεμάτι, ἐπειδὴ δὲν ἐμποδίζεται ἀπὸ τὰ ἄρματά τε, βασῶντας τὴν ἀσπίδα κρεμαμένην

νην ὀπίσω εἰς τοὺς ὤμους, καὶ μόνον μερικὰ κοντάρια εἰς τὸ χέρι.

Μετὰ ταῦτα ὁ Ῥωμαῖος Στρατηγὸς ἐστράτευσεν εἰς τὴν κεφαλὴν τῶν ταγμάτων του· καὶ ἔπειτα ἀπὸ κάποιαις ἐλαφραῖς μάχαις, εἰς ταῖς ὁποίαις ἠρίστευσε τὸ Ἱππικὸν τῶν Αἰτωλῶν, καὶ ἔλαβε πάντα τὸ προτέρημα, τὰ δύο στρατεύματα ἐστρατοπέδευσαν σιμὰ εἰς τὴν Σκότουσαν. Πεσούσης δὲ τὴν νύκτα μιᾶς ῥαγδαίας βροχῆς συντροφευμένης ἀπὸ βροντὰς, το ταχὺ τῆς ἀκολούθου ἡμέρας, ὁ ἀέρας ἦτον τοιουτοτρόπως γεμάτος ἀπὸ καταικνίαν, ὁποῦ μόλις ἔβλεπεν ὁ ἕνας τὸν ἄλλον δύο ὀργυιὰς μακράν. Τότε ὁ Φίλιππος ἐχώρισε μερικὰ τάγματα, καὶ τὰ ἔστειλε νὰ κυριεύσουν ταῖς ῥάχες, ὁποῦ λέγονται Κυνὸς κεφαλαὶ, ὁποῦ ἐχώριζαν τὸ στρατόπεδόν του, ἀπὸ ἐκεῖνο τῶν Ῥωμαίων. Ὁμοίως καὶ ὁ Κουιντιος ἐχώρισε δέκα τάγματα τοῦ Ἱππικοῦ, καὶ δέκα χιλιάδας στρατιωτῶν ἐλαφρὰ ἁρματωμένων, διὰ νὰ ὑπάγουν νὰ ξανοίξουν τὸν ἐχθρὸν, παραγγέλνωντάς τους νὰ φυλάγωνται ἐπιμελῶς ἀπὸ ταῖς ἔνεδραις, δι' αἰτίαν τοῦ ὁ μιχλώδους καιροῦ. Τοῦτο τὸ σῶμα ἐσυναντήσεν ἐκεῖνο τῶν Μακεδόνων, ὁποῦ εἶχε κυριεύσῃ ταῖς ῥάχες. Εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ οἱ πρῶτοι, καὶ οἱ δεύτεροι κατεπλάγησαν, ἔπειτα ἦλθον εἰς τὰς χεῖρας. Ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο, ἐπέμφθη ἕνας

μηνυ-

μηνυτὴς εἰς τȣ̀ς Στρατηγȣ̀ς, διὰ νὰ δώσῃ τὴν εἴδησιν. Οἱ Ῥωμαῖοι καταπονηθέντες, ἔπεμψαν εἰς τὸ στρατόπεδόν τȣς νὰ ζητήσουν βοήθειαν. Ὁ Κȣΐντιος ἔστειλεν εὐθὺς τὸν Ἀρχίδαμον, καὶ τὸν Εὐπόλεμον τȣ̀ς Αἰτωλȣ̀ς, συντροφευμένȣς ἀπὸ δύο Τριβȣ́νȣς, ὁπȣ̃ κάθ' ἕνας ἐξȣσίαζε δύο χιλιάδας ἀνδρῶν, καὶ πεντακοσίȣς ἱππεῖς, οἱ ὁποῖοι ἑνωθέντες μὲ τȣ̀ς πρώτȣς, ἔκαμαν εὐθὺς ν' ἀλλάξῃ πρόσωπον ὁ πόλεμος. Ἀπὸ τὸ μέρος τῶν Μακεδόνων δὲν ἔλειπεν ἡ ἀνδρεία, ἀλλὰ καταπονηθέντες ἀπὸ τὸ βάρος τῶν ἁρμάτων τȣς, ἐφυλάχθησαν μὲ τὴν φυγὴν ἐπάνω εἰς ταῖς ῥάχες, καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἔπεμψαν εἰς τὸν Βασιλέα νὰ ζητήσουν βοήθειαν.

Ὁ Φίλιππος, ὁπȣ̃ εἶχε χωρίσῃ ἕνα μέρος ἀπὸ τȣ̀ς ἀνθρώπȣς τȣ διὰ νὰ φέρȣν τροφὰς, λαμβάνωντας εἴδησιν διὰ τὸν κίνδυνον, εἰς τὸν ὁποῖον εὑρίσκοντο τὰ τάγματά τȣ, καὶ ἀρχίζωντας νὰ διαλύεται ἡ καταικνία, ἔστειλε τὸν Ἡράκλειδον, ὁπȣ̃ ἐξȣσίαζε τὸ Θετταλικὸν ἱππικὸν, τὸν Λεόντην, ὁπȣ̃ ἐξȣσίαζεν ἐκεῖνο τῆς Μακεδονίας, καὶ τὸν Ἀθηναγόραν, ὁπȣ̃ εἶχεν ὑποκάτω τȣ ὅλα τὰ τάγματα ὁπȣ̃ ἐπῆραν μὲ πληρωμὴν, ἔξω ἀπὸ τȣ̀ς Θρᾶκας. Ὅταν ἑνώθη τȣ́τη ἡ βοήθεια μὲ τὸ πρῶτον σῶμα, ἔλαβαν πάλιν οἱ Μακεδόνες καρδίαν, καὶ ἐστράφησαν εἰς τὸν πόλεμον, καὶ ἐδίωξαν

τȣ̀ς

τὰς Ῥωμαίους ἀπὸ ταῖς ῥάχες. Ἡ νίκη ἤθελε τελειωθῇ, ἂν δὲν ἤθελαν σωματώσῃ μίαν μεγάλιν ἀντίστασιν εἰς τὸ Ἱππικὸν τῶν Λιπωλῶν, ὁποῦ ἐπολέμησε μὲ μίαν ὀξαίσιον γενναιότητα, καὶ ἀνδρείαν. Αὐτὸ ἐσταμάτησε τὴν ὁρμὴν τῶν Μακεδόνων εἰς ξόπον, ὁποῦ τοὺς ἐμπόδισε νὰ διώξουν τοὺς Ῥωμαίους ἕως εἰς τὸ χαράκωμα· οἱ ὁποῖοι λαβόντες ὀλίγην ἀνάπαυσιν, ἐσράφησαν πάλιν εἰς τὸν πόλεμον.

Ἤρχοντο εἰς τὸν Φίλιππον πολλοὶ ταχυδρόμοι ἕνας κατόπι τοῦ ἄλλου φωνάζοντες, πῶς οἱ Ῥωμαῖοι φοβηθέντες ἐδόθησαν εἰς φυγὴν, καὶ πῶς ἦλθεν ἡ ὥρα νὰ τοὺς ἀξολοθρεύσῃ παντελῶς. Δὲν ἤρεσκον τοῦ Φιλίππου ἔτε ὁ καιρὸς ἔτε ὁ τόπος, ἀλλὰ δὲν ἐδυνήθη νὰ ἀντισταθῇ εἰς ταῖς παρακάλεσες τοῦ σρατηγήματός του, ὁποῦ ἐζήτει νὰ πολεμήσῃ, ὅθεν τὸ ἔβγαλεν ἀπὸ τὰ χαρακώματα. Ὁ Ἀνθύπατος ἔκαμε τὸ αὐτὸ, καὶ ἀντιπαρεπάχθη.

Καὶ οἱ δύο σρατηγοὶ ἐκείνην τὴν ὥραν ἔδιδαν καρδίαν τῶν σραγμάτων τους μὲ ταῖς ἐνεργητικώτεραις παρακίνησες. Ὁ Φίλιππος ἐπαράσαινεν εἰς τὰ ἐδικά του τοὺς Πέρσας, τοὺς Βακτριανοὺς, τοὺς Ἰνδοὺς, καὶ ὅλην τὴν Ἀνατολὴν δαμασμένην ἀπὸ τὰ νικηφόρα του ἅρματα, προθέτωντας πῶς ἔπρεπε νὰ πολεμήσουν πῶρα μὲ περισσότερην γενναιότητα, διατὶ ἐπολεμοῦσαν διὰ τὴν ἐλευθερίαν, ποθεινοτέρην

καὶ τι-

κὴ τιμιώτερην ἀπὸ τὴν Αὐτοκρατορίαν ὅλυ τῦ Κόσμυ. Ὁ Ἀνθύπατος ἀνεμίμνησκεν εἰς τὺς στρατιώτας τυ ταῖς ἰδιαίς τυς νίκαις, ὁπῦ ἦτον ἀκόμι νέαις, ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος τὴν Σικελίαν, κὴ τὴν Καρθαγένην, ἀπὸ τὸ ἄλλο τὴν Ἰταλίαν, κὴ τὴν Ἱσπανίαν ὑποτεταγμέναις εἰς τὺς Ῥωμαίυς, κὴ τὸ πεζικώτερον τὸν Ἀννίβαν, τὸν μέγαν Ἀννίβαν, ὅμοιον βεβαιώτατα, κὴ ἴσως ἀνώτερον ἀπὸ τὸν Ἀλέξανδρον, διωγμένον ἀπὸ τὴν Ἰταλίαν ἀπὸ τὸν νικητικόν τυς βραχίονα, κὴ προσέτι τῦτον τὸν ἴδιον Φίλιππον, κατὰ τῦ ὁποίυ εἶχον νὰ πολεμήσυν, νικημένον τόσαις φοραῖς ἀπ' αὐτὺς τὺς ἰδίυς.

Λαβόντες θάῤῥος ἀπὸ τὺς λόγυς τῶν στρατηγῶν οἱ στρατιῶται, ἄλλοι ἐλέγοντο νικηταὶ τῆς Ἀνατολῆς, ἄλλοι τῆς Δύσεως, ὅλοι ὑπερήφανοι, ἐκεῖνοι διὰ τὴν παλαιὰν δόξαν τῶν προγόνων τυς, τῦτοι διὰ τὰ ἴδιά τυς ξόπλια κὴ διὰ ταῖς νεαραῖς τυς ἀκόμη νίκαις, ἑτοιμάθηκαν εἰς τὸν πόλεμον ἀπὸ τὸ ἕνα, κὴ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος. Ὁ Φλαμμίνιος προσάξας εἰς τὴν δεξιάν τυ πτέρυγα, νὰ μὴν κινηθῇ ἀπὸ τὸν τόπον τυς, ἔβαλεν ἔμπροσθέν τυς τὺς Ἐλέφαντας, κὴ αὐτὸς μὲ τὴν ἀριστερὰν πτέρυγα ὑπῆγε κατὰ τῶν ἐχθρῶν. Ἐκεῖνοι ὁπῦ ἐπολεμῦσαν προτήτερα βλέποντες νὰ βοηθῦνται ἀπὸ τὸ χονδρὸν στράτευμα ἐστρά-

φησαν πάλιν εἰς τὸν πόλεμον. Ὁ Φίλιππος μὲ τοὺς ἐλαφρὰ ἁρματωμένους στρατιώτας, καὶ μὲ τὴν δεξιὰν πτέρυγα τῆς φάλαγγός του, ἐπροχώρησε νὰ φθάσῃ ἐπάνω εἰς τοὺς ἐχθρούς, καὶ προσέζευε τὸν Νικάνορα, νὰ τὸν ἀκολουθῇ σταδαίως μὲ τὸ ὑπόλοιπον στράτευμα. Εὐθὺς ὅπου ἐσήμωσαν εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ῥωμαίων, καὶ εἶδαν εἰς πόλεμον τοὺς στρατιώτας του τοὺς ἐλαφρὰ ἁρματωμένους, ἔλαβε μεγάλην χαρὰν ἀπὸ ἐκείνην τὴν θεωρίαν. Ἀλλ' ὅταν τοὺς εἶδε νὰ κλίνουν, ἔστειλε πάραυτα νὰ τοὺς βοηθήσῃ, καὶ ἀγκαλὰ τὸ περισσότερον μέρος τῆς φάλαγγός του ἦτον ἀκόμη εἰς τὴν στράταν, εἰδέχθη ὅμως ἐκεῖνος ὅπου ἀμπώχθησαν, καὶ κελεύσας τοὺς ἐλαφρὰ ἁρματωμένους καὶ τὴν φάλαγγα νὰ διπλώσουν ταῖς στάσες των, τοὺς ἔκλεισε μέσα εἰς τὴν δεξιὰν πτέρυγα.

Ἀφ' οὗ ἔγινε τοῦτο, ὄντες σιμὰ οἱ Ῥωμαῖοι, προσέζευε τὴν φάλαγγα, νὰ ὑπάγῃ κατ' αὐτῶν μὲ ταῖς λόγχαις χαμηλωμέναις, καὶ οἱ ἐλαφρὰ ἁρματωμένοι νὰ εἶναι εἰς τὸ πλάγι της. Ὁ Κοΐντιος δεχθεὶς ὁμοίως εἰς τὸ στράτευμά του ἐκείνους ὅπου εἶχαν ἀρχίσειν τὸν πόλεμον, πίπτει εἰς τοὺς Μακεδόνας. Ὄντας λοιπὸν εἰς τὰς χεῖρας, ἀσύκωσαν καὶ ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο φωναῖς ξομεραῖς. Ἡ δεξιὰ πτέρυγα τοῦ Φιλίππου εἶχεν εἰς τὸ φαινόμενον τὸ προτέρημα, διατὶ ἐρχόμενος ὁρμητικὰ ἀπὸ ἐκεί-

ἐκείνȣς τȣ̀ς ὑψηλȣ̀ς τόπȣς κατὰ τῶν Ῥωμαίων μὲ τὴν φάλαγγά τȣ, οἱ Ῥωμαῖοι δὲν ἐδυνήθησαν νὰ ὑποφέρȣν τὴν προσβολὴν ἐκείνων τῶν κεκλεισμένων ταγμάτων, καὶ σκεπασμένων μὲ ταῖς ἀσπίδες των, καὶ τῶν ὁποίων τὸ μέτωπον ἐπαράςαινεν ἕνα δάσος ἀπὸ κοντάρια, καὶ ἐςενεύθησαν τὸ κλίνȣν.

Δὲν ἐςάθη ὁμοίως καὶ εἰς τὴν ἀριςερὰν πτέρυγα τȣ̃ Φιλίππȣ, ἐπειδὴ καὶ ἡ τάξες της ἐχωρίσθησαν ἀπὸ ταῖς ῥάχες καὶ ἀπὸ ταῖς ἀνωμαλίαις τȣ̃ τόπȣ· ὅθεν ὁ Κȣΐντιος ἔτρεξε πάραυτα εἰς τὴν δεξιάν τȣ πτέρυγα, καὶ ἐκτύπησεν ἀνδρείως τὴν ἀριςερὰν τῶν Μακεδόνων, ὤντας βεβαιωμένος πῶς ἂν αὐτὸς ἤθελε δυνηθῇ νὰ τὴν βάλῃ εἰς ταραχὴν, αὐτὴ ἤθελε τραβίξῃ μετ' αὐτῆς καὶ τὴν ἄλλην ἀγκαλὰ νικήτριαν, καθὼς καὶ συνέβη. Τȣ́τη ἡ πτέρυγα μὴ δυναμένη ἀπὸ τὴν ἀνισότητα τȣ̃ τόπȣ νὰ ςέκῃ ὡσὰν φάλαγγα, μήτε νὰ διπλώσῃ τὰς τάξεις της, εἰς τὸ ὁποῖον εἶναι ὅλη της ἡ δύναμις, ἐτροπώθη κατὰ κράτος.

Τότε ἕνας Τριβȣ̃νος, ὁπȣ̃ εἶχε μὲ λόγȣ τȣ εἴκοσι τάγματα, βλέπωντας πῶς ὁ Φίλιππος πολλὰ μακρὰν ἀπὸ τὸ ἐπίλοιπον ςράτευμα, ἐκτύπα ἀνδρειωμένα τὴν ἀριςερὰν πτέρυγα τῶν Ῥωμαίων, ἀφίνει τὴν δεξιὰν πτέρυγα ὅπȣ ἦτον, ἡ ὁποία δὲν εἶχε

χρείαν ἀπὸ τὴν βοήθειάν τȣ, καὶ δίχως νὰ λάβῃ ἀπ' ἄλλον συμβȣλὴν, παρὰ ἀφ' ἑαυτȣ̃ τȣ, καὶ ἀπὸ τὴν παρȣ̃σαν κατάστασιν τῶν στρατευμάτων, τρέχει εἰς τὴν φάλαγγα τῆς δεξιᾶς πτέρυγος τῶν ἐχθρῶν, καὶ φθανώντας ἐκεῖ τὴν κτυπᾷ εἰς τὰ ὀπίσθια μὲ ὅλα τȣ τὰ τάγματα. Τῶρα ἡ κατάστασις τῆς φάλαγγος εἶναι τέτοια, ὁπȣ̃ διὰ τὴν μεγαλότητα τῶν κονταρίων της, καὶ τὴν στενότητα τῶν τάξεών της, δὲν δύναται ȣ̓̓τε νὰ στραφῇ ὀπίσω, ȣ̓̓τε νὰ ἀγχιμαχήσῃ. Ὁ ȣ̓̓ν Τριβȣ̃νος φονεύωντας τȣ̀ς ἐχθρȣ̀ς, καὶ προχωρῶν εἰς τὸ ἔμπροσθεν, οἱ Μακεδόνες μὴ δυνάμενοι νὰ διαφεντευθȣ̃ν, ῥίπτȣν τὰ ἅρματά τȣς, καὶ τρέπονται εἰς φυγήν. Ἡ ἀταξία ἔγινε περισσότερον μεγαλήτερη, ὅταν καὶ οἱ ἄλλοι Ῥωμαῖοι ἐκεῖνοι ὁποῦ εἶχαν κλίνȣν προτήτερα, ἐγύρισαν εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν, καὶ ἐκτύπȣν τὸ μέτωπον τῆς φάλαγγος.

Ὁ Φίλιππος εἰς τὴν ἀρχὴν, διὰ τὸ προτέρημα ὁπȣ̃ ἔλαβεν ἀπὸ τὸ μέρος τȣ, ἤλπιζε μίαν τελείαν νίκην· μὰ ὅταν εἶδε τȣ̀ς στρατιώτας τȣ νὰ ῥίψȣν τὰ ἅρματα, καὶ τȣ̀ς Ῥωμαίȣς νὰ ὁρμῶσι κατεπάνω τȣς, ἐμάκρυνεν ὀλίγον ἀπὸ τὴν μάχην μὲ ἕνα σῶμα ταγμάτων, καὶ ἐστοχάσθη τὴν κατάστασιν τῶν πραγμάτων. Τότε βλέπωντας πῶς οἱ Ῥωμαῖοι ἐδίωκον καὶ τὴν ἀριστεράν τȣ πτέρυγα, πά-

ραυτα

ραυτα ἐσυνάξαν ἐκείνας τὰς Θρᾴκας, καὶ Μακεδόνας, ὁπὰ ἐδυνήθη, καὶ ἐζήτησε μὲ τὴν φυγὴν τὴν σωτηρίαν τε.

Ἔπειτα ἀπὸ τὸν πόλεμον, εἰς τὸν ὁποῖον ἀπὸ κάθε μέρος ἡ νίκη ἐφαίνετ᾽ τῶν Ρ᾽ωμαίων, ὁ Φίλιππος ἐκαπάφυγεν εἰς τὰ Τέμπη, ὅπε ἐσαμάτησε διὰ νὰ ἀναμείνῃ ἐκείνας ὁπὰ ἐφυλάχθησαν. Ἐσάθη ἐπιμελὴς νὰ πέμψῃ εἰς τὴν Λάρισαν νὰ καύσῃ ὅλα τε τὰ χαρτία, διὰ νὰ μὴ δυνηθῶν οἱ Ρ᾽ωμαῖοι νὰ ἐνοχλήσων καρσέαν ἀπὸ τὲς φίλες τε. Οἱ Ρ᾽ωμαῖοι ἐκυνήγησαν μεγάλον καιρὸν ἐκείνας ὁπὰ ἔφυγαν. Ἔπειτα ἄλλοι ἔγδυναν τὲς νεκρὲς, ἕτεροι ἐζώγρων τὲς αἰχμαλώτες, καὶ τὸ πειρατέρον μέρος διεσκόρπησαν εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν ἐχθρῶν, καὶ τὸ ἐκέρδεον· ἐσράφησαν μετὰ ταῦτα εἰς τὸ στρατόπεδόν τες, καὶ ἀπέρασαν ἐκεῖ ἐκείνην τὴν νύκτα· τὴν ἀκόλυθον ἡμέραν, ἀσυκώσαντες τὲς σκλάβες καὶ τὰ ἐπίλοιπα λάφυρα, ἐπίασαν τὴν στράταν τῆς Λαρίσης. Ἐφονεύθησαν ἀπὸ τὲς Ρ᾽ωμαίες εἰς τῶτον τὸν πόλεμον ὡς ἑπτακόσιοι ἄνθρωποι. Οἱ Μακεδόνες ἔχασαν δεκαξὶς χιλιάδας, ἀπὸ τὲς ὁποίες ὀκτὼ χιλιάδες ἀπόμειναν φονευμένοι, καὶ πέντε χιλιάδες ἐσκλαβώθησαν.

Βέβαια οἱ Αἰτωλοὶ ἠξίσθησαν εἰς τῶτον τὸν πόλεμον, ἀλλ᾽ ὑπερηφανεύθησαν ὑπερβολι-

κὰ, ἀποδίδοντες εἰς τὸν ἑαυτόν τους μόνον, τούτην τὴν εὐτυχισμένην ἔκβασιν, καὶ προτιμώμενοι ἀπὸ Ῥωμαίους, δὲν ἐντράπησαν νὰ σπείρουν τούτην τὴν φωνὴν εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα. Ὁ Κουΐντιος ἀθυμήσας διὰ τὴν ὑπερηφάνειαν τῶν Αἰτωλῶν, καὶ προσέτι διὰ τὴν καταφρόνησιν ὁποῦ εἰς τοὺς Ῥωμαίους ἔδειχναν μὲ τὰ ἄτακτά τους λόγια, ἔπειτα ἀπ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἐδείχθη εἰς αὐτοὺς ψυχρὸς, καὶ δὲν τοὺς ἐκοινολόγησε πλέον καμίαν δημοσίαν ὑπόθεσιν, παρχίζωντας πάντοτε νὰ ταπεινώσῃ τὴν ὑπερηφάνειάν τους.

Φαίνεται πῶς ὁ Κουΐντιος ἐπάνω εἰς τοῦτο νὰ μὴν ἐμεταχειρίσθη συνετῶς συμμάχους τόσον ὠφελίμους· ἐπειδὴ ἀποξενώνωντάς τους τοιουτοτρόπως ἀπὸ τοὺς Ῥωμαίους, ἐστάθη ἀφορμὴ τῆς ἀποστασίας, ὁποῦ ἔπειτα ἔγινεν εἰς τοὺς Αἰτωλούς· μὰ ἂν τότε αὐτὸς ἐσφάλιζε τὰ ὄμματα καὶ τὰ αὐτία εἰς πολλὰ, ὁποῦ οἱ Αἰτωλοὶ ἠμποροῦσαν νὰ εἰποῦν, ἢ νὰ κάμουν, ἴσως ἤθελεν ἰατρεύσῃ τὸ ὅλον.

Μεθ' ἡμέρας τινὰς ἔπειτα ἀπὸ τὸν πόλεμον, ἦλθον Πρέσβεις τοῦ Φιλίππου εἰς τὴν Λάρισσαν, μὲ πρόφασιν νὰ ζητήσουν μίαν ἀνακωχὴν ἕως νὰ θάψουν τοὺς ἀποθαμένους, ἀλλὰ κατὰ ἀλήθειαν διὰ νὰ ζητήσουν μίαν συνομιλίαν μὲ αὐτόν. Ὁ Ἀνθύπατος ἐδέχθη καὶ τὸ ἕνα, καὶ τὸ ἄλλο, καὶ ἐμήνυσε φιλικῶς τοῦ

Βα-

Βασιλέως, πῶς νὰ ἔχῃ καλὴν ἐλπίδα. Τȣ̃τα τὰ λόγια ἐθύμωσαν πολλὰ τȣ̀ς Αἰτωλȣ̀ς, ἐπειδὴ κ̀ὶ ὀλίγον ἐγνώριζαν τὸ ἦθος τῶν Ῥωμαίων, κ̀ὶ κρίνοντες ἀπὸ τὴν ἐνεςῶσαν διάθεσιν τȣ̃ Ἀνθυπάτȣ ὁπȣ̃ εἶχε πρὸς αὐτȣ̀ς, ὑπώπτευσαν πῶς ὁ Φλαμμίνιος ἔγινεν εὐμενὴς εἰς τὸν Φίλιππον μὲ τὸ δέλεαρ τῶν δώρων, κ̀ὶ δὲν ἐντράπηκαν νὰ σπείρȣν τȣ́την τὴν φωνὴν εἰς ὅλȣς τȣ̀ς συμμάχȣς.

Ὁ Ἀνθύπατος μὲ τȣ̀ς συμμάχȣς ὑπῆγεν εἰς τὴν σύναξιν, ὁπȣ̃ ἦτον εἰς τὰ Τέμπη, πρὶν νὰ ἔλθῃ ὁ Βασιλεὺς, διὰ νὰ καταλάβῃ ταῖς γνώμαις τȣς ὁπȣ̃ εἶχον διὰ τὴν εἰρήνην. Ὁ Ἀμύνανδρος Βασιλεὺς τῶν Ἀθαμάνων, ὁπȣ̃ ὡμιλȣ̃σε διὰ τȣ̀ς ἄλλȣς, ἔλεγε, πῶς ἔπρεπε νὰ κάμȣν μίαν συμφωνίαν, ὁπȣ̃ νὰ βάλῃ τὴν Ἑλλάδα εἰς κατάςασιν νὰ ἀπολαμβάνῃ τὴν εἰρήνην κ̀ὶ τὴν ἐλευθερίαν, κ̀ὶ ἀπόντων τῶν Ῥωμαίων.

Ἄρχισεν ἔπειτα νὰ ὁμιλήσῃ ὁ Αἰτωλὸς Ἀλέξανδρος, κ̀ὶ εἶπε, πῶς ἂν ὁ Ἀνθύπατος, εἰς τὴν εἰρήνην ὁπȣ̃ ἤθελε κάμῃ μὲ τὸν Φίλιππον, ἐςοχάζετο νὰ φροντίσῃ διὰ τὴν ἡσυχίαν τῶν Ῥωμαίων, κ̀ὶ διὰ τὴν παντελῆ ἐλευθερίαν τῶν Ἑλλήνων, αὐτὸς ἐπλανᾶτο· πῶς τὸ μόνον μέσον νὰ τελειώσῃ τὴν μάχην μὲ τȣ̀ς Μακεδόνας, ἦτον νὰ διώξῃ τὸν Φίλιππον ἀπὸ τὸ βασίλειόν τȣ· πῶς τȣ̃το ἦτον εὐκολώτατον,

αὐ ὁ Ἀνθύπατος ἤθελε δράξῃ τὴν δικαιοσύνην ὁπῦ κατὰ τὸ παρὸν ἔχει. Λυτὸς διαφοντιόντας τὴν γνώμην τυ μὲ πολλὰ ἄλλα δίκαια, ἐκάθισε.

Σφέφωνας ὁ Κυίντιος τὸν λόγον τυ πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον, „ Ἐσὺ δὲν γνωρίζεις, τὸ „ εἶπε, ὅτε τὰς Ῥωμαίυς, ὅτε τὰ τέλημα, „ ὅτε τὰ συμφέροντα τῶν Ἑλλήνων. Οἱ Ῥω„ μαῖοι δὲν σωνηθίζυν, ὅταν καύυν μάχην „ μὲ κανένα βασίλειον, νὰ τὸ ἐξολοθρεύυν „ τελείως· εἶναι μία φανερὰ ἀπόδειξις ὁ Ἀν„ νίβας, κὴ οἱ Καρχηδόνιοι. Ἐγὼ δὲν ἔβα„ λα ποτὲ σκοπὸν, νὰ κάμω μὲ τὸν Φίλιπ„ πον μίαν ἀδιάλακτον μάχην· ἀλλὰ παύτα „ ἐπεθύμησα νὰ συμφωνήσω μὲ αὐτὸν τὴν „ εἰρήνην, ὅταν αὐτὸς ἤθελε συγκλίνῃ εἰς „ δίλόγυς σωνθήκας. Ἐσεῖς οἱ ἴδιοι Λίπω„ λοὶ εἰς ταῖς σωάξεις, δὲν ὠμιλήσετε πο„ τὲ νὰ πάρωμεν τὸ βασίλειον τῦ Φιλίππυ· „ ἴσως ἡ νίκη εἶναι ὁπῦ μᾶς ἐνέπνδσε ἕνα „ τέτοιον σκοπόν; τί βδέλυρα γνώμη. Ὅταν „ ἕνας ἐχθρὸς μᾶς πολεμῇ, πρέπει νὰ τὸν „ ἀντιπολεμήσωμεν μὲ ἀγειότητα, κὴ μὲ ὑ„ περηφάνειαν· ἀλλ' ὅταν αὐτὸς νικηθῇ, τὸ „ πρέπον τῦ νικητῦ εἶναι, νὰ μεταχειρισθῇ „ τὴν μεγιότητα, τὴν γλυκύτητα, κὴ τὴν φι„ λανθρωπίαν. Πῶς εἰς τὰς Ἕλληνας συμ-

φέ-

„ φέρει, ὅτι τὸ βασίλειον τῆς Μακεδονίας νὰ
„ ἔχῃ ὀλιγώτερην δύναμιν, ἀπ' ὅσην εἶχε
„ μίαν φοραὶ, ἐγὼ τὸ ὁμολογῶ, ἀλλὰ τȣ̀ς
„ συμφέρει ὁμοίως, κ̀ὶ τὸ νὰ μὴν ἐξολοθρευ-
„ θῇ παντελῶς. Αὐτὸ τȣ̀ς εἶναι ὡσὰν χα-
„ ράκωμα κατὰ τῶν Θρᾳκῶν, κ̀ὶ τῶν Γάλ-
„ λων. (α) ἀλλέως, καθὼς πολλάκις ἐσυ-
„ νέβη, ἐκεῖνα τὰ γένη δὲν ἤθελαν λείψῃ
„ νὰ κακώνȣν τὴν Ἑλλάδα".

Ὁ Φλαμμίνιος ἐτελείωσε, λέγωντας, πῶς ἡ γνώμη τȣ, κ̀ὶ ἐκείνη τȣ̃ συμβȣλίȣ ἦτον, ἂν ὁ Φίλιππος ἤθελε τάξῃ νὰ φυλάξῃ πιςῶς ἐκεῖνο, ὁπȣ̃ προτήτερα τȣ̃ ἐλέχθη ἀπὸ τȣ̀ς συμμάχȣς, νὰ τȣ̃ συμφωνήσῃ τὴν εἰρήνην, ἀφ' ȣ̃ ἤθελε συμβȣλευθῇ ἐπάνω εἰς τȣ̃το κ̀ὶ τὴν Γερȣσίαν· πῶς οἱ Αἰτωλοὶ ἠμπορȣ̃σαν ἔπειτα νὰ ἀποφασίσȣν ἐκεῖνο ὁπȣ̃ ἤθελε τȣ̀ς φανῇ ὠφέλιμον. Ὁ Φηναίας Πρόεδρος τῶν Αἰτωλῶν, ἐπειδὴ κ̀ὶ νὰ ἐπαράςησε μὲ θερμότητα, πῶς ἂν ὁ Φίλιππος ἔφευγεν ἀπὸ τὸν παρόντα κίδυνον, δὲν ἤθελεν ἀργήσῃ νὰ βάλῃ νέȣς σκοπȣ̀ς, κ̀ὶ νὰ δώσῃ αἰτίαν εἰς μίαν νέαν μάχην. „ Τȣ̃το κ̀ὶ ἐγὼ, ἀπεκρίθη ὁ Ἀνθύ-
„ πατος, πάσχω νὰ κάμω ὅτι πλέον αὐτὸς
„ νὰ μὴ δυνηθῇ νὰ ἐπιχειρισθῇ τίποτα ἐναν-
„ τίον μας".

Τὴν

(α) Πολλοὶ Γάλλοι ἦτον κατοικημένοι εἰς τȣ̀ς τόπȣς πλησίον τῆς Θρᾴκης.

Τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν ἦλθεν ὁ Φίλιππος εἰς τὸν τόπον τῆς συνομιλίας, καὶ ἐπειδὴ ἐσυνάχθη τρεῖς ἡμέρας ἔπεμπε τὸ συμβούλιον, αὐτὸς ἐμπῆκε, καὶ ὡμίλησε μὲ τόσην σωφέσιν, ὁποῦ ἐγλύκανεν ὅλας τὰς καρδίας. Εἶπε, πῶς αὐτὸς ἐδέχετο ὅλον ἐκεῖνο, ὁποῦ ἤθελαν τὴν εἰπῆ οἱ Ῥωμαῖοι καὶ οἱ σύμμαχοι, καὶ πῶς εἰς τὸ ἑξῆς ἐδίδετο πλειώς εἰς τὴν διάκρισιν τῆς Γερουσίας. Μετὰ τόσους τοὺς λόγους ἔγινε μία μεγάλη σιωπὴ εἰς τὸ συμβούλιον. Μόνος ὁ Αἰτωλὸς Φυσαίας ἔβαλε πάλιν καποιαις δυσκολίαις, μὲ ὁποίαις δὲν ἐπίασαν τόπον.

Τέλος πάντων ἐκεῖνο ὁποῦ ἐπαρακίνει τὸν Φλαμμίνιον νὰ θέλῃ τὴν εἰρήνην, ἦτον ἡ εἴδησις ὁποῦ ἔλαβε, πῶς ὁ Ἀντίοχος μὲ σέα στράτευμα ἐστράτευσεν ἀπὸ τὴν Συρίαν, διὰ νὰ καταξέξῃ τὴν Εὐρώπην. Αὐτὸς ἐφοβεῖτο, μήπως καὶ ὁ Φίλιππος ἤθελε δυνηθῇ μὲ τὴν διαφεύτευσιν ἐκείνην, νὰ ἀναλάβῃ ταῖς δυνάμες του. Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ἐσοχάζετο, πῶς αὖ ἤθελεν ἔλθῃ σέας ἄλλος Ὕπατος νὰ λάβῃ τὴν ἀξίαν του, ἐκεῖνος ἤθελε λάβῃ ὅλην τὴν δόξαν τοῦ τῆς μάχης. Διὰ τοῦτο ἐσυμφώνησε μὲ τὸν Βασιλέα τεσσάρων μηνῶν ἀνακωχὴν, ἔλαβεν ἀπ' αὐτὸν τεσσαρακόσια τάλαντα, ἐπῆρε διὰ ὅμηρα Δημήτριον τὸν Υἱόν του, καὶ μερικοὺς ἄλλους φίλους του, καὶ τὸν ἐπέξεψε νὰ πέμψῃ Πρέσβεις εἰς τὴν Ῥώμην,

διὰ

διὰ νὰ λάβῃ ἀπὸ τὴν Γερȣσίαν τὴν ἀπόφασιν τῆς εἰρήνης.

Ἔπειτα ἐχωρίσθησαν ἀπ' ἀλλήλων μὲ συμφωνίαν, ὅτι ἂν δὲν ἤθελε γένῃ ἡ εἰρήνη, ὁ Φλαμμίνιος νὰ ἤθελ' ἐπιστρέψῃ πρὸς τὸν Φίλιππον τὰ τάλαντα, καὶ τὰ ὅμηρα. Ἔπειτα ἀπὸ τȣ̃το, ἔπεμψαν εἰς τὴν Ῥώμην καὶ τὸ ἕνα μέρος καὶ τὸ ἄλλο πρέσβεις, ὁπȣ̃ νὰ πραγματευθȣ̃ν τὴν εἰρήνην.

Ἐν τῷ μεταξὺ ὁπȣ̃ εἰς τὴν Ῥώμην ἐπραγματεύετο ἡ γενικὴ εἰρήνη, ὁ Ἀνδρόσθενος, ὁπȣ̃ ἦτον εἰς τὴν Κόρινθον ἀπὸ τὸν Βασιλέα, εἶχεν ἕνα σῶμα ταγμάτων ὡς ἕξη χιλιάδας ἄνδρας, καὶ ἐνικήθη εἰς ἕνα πόλεμον ἀπὸ τὸν Νικόστρατον Πρόεδρον τῶν Ἀχαιῶν, ὁπȣ̃ τὸν ἐκτύπησεν εἰς καιρὸν ὁπȣ̃ τὰ στρατεύματά τȣ ἦσαν διεσπαρμένα εἰς τὸν κάμπον, καὶ ἐφρόντιζαν νὰ κȣρσεύσȣν τὴν πεδιάδα. Ἡ Ἀκαρνανία εἶχε διάφοραις γνώμαις, ἄλλοι ἦσαν πρὸς χάριν τȣ̃ Φιλίππȣ, καὶ οἱ ἕτεροι πρὸς χάριν τῶν Ῥωμαίων. Οἱ Ῥωμαῖοι εἶχαν πολιορκήσῃ τὴν Λευκάδα. Ἡ εἴδησις τῆς νίκης ὁπȣ̃ ἐκέρδησαν εἰς Κυνοκέφαλον, ὑπέταξεν ὅλον τὸν τόπον εἰς αὐτȣ́ς. Εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν οἱ Ῥόδιοι ἐκυρίευσαν τὴν Πηραίαν μικρὰν Ἐπαρχίαν τῆς Καρίας, ὁπȣ̃ ἔλεγαν, πῶς ἦτον ἐδικήτȣς, καὶ πῶς ἀδίκως τȣ̀ς τὴν ἐπῆραν οἱ Μακεδόνες. Ὁ Φίλιππος ἐδίωξε τȣ̀ς Δαρδανȣ̀ς,

νὰς, ὅπου ἐμπῆκαν εἰς τὸ βασίλειόν του, διὰ νὰ τὸ καταπονέσουν διὰ τῶν δυσχερισμένων καταστάσεων τῶν πραγμάτων του. Ὁ Βασιλεὺς ἔπειτα ἀπὸ τοῦτο, ὑπῆγεν εἰς τὴν Θεσσαλονίκην.

Ἔτ. ἀπὸ Κτίσ. Κόσμ. 3808. πρὸ Χριστ. 196. Πολύβ. φ. 793. 794. Λίβ. βιβλ. λγ'. ἀειθμ. κδ'. κζ'. κθ'.

Φθανόντας δὲ ὁ καιρὸς τῆς ἐκλογῆς τῶν Ὑπάτων εἰς τὴν Ῥώμην, ἐκλέχθησαν Λεύκιος Φούριος Πορφύριος, καὶ Μάρκος Κλαύδιος Μάρκελλος. Ἔφθασαν τότε καὶ ἐπιστολαὶς τοῦ Κοϊντίου, ὅπου ἐπεξήγραφαν τὴν νίκην, ὅπου ἐκέρδησε κατὰ τοῦ Φιλίππου. Ἔγινεν ἡ ἀνάγνωσις πρῶτον εἰς τὴν Γερουσίαν, ἔπειτα εἰς τὸν Δῆμον, καὶ ἐδιαπέχθησαν κάποιαις δημόσιαις παρακάλεσες πέντε ἡμέραις, διὰ νὰ δώσουσιν τὰς Θεὰς περὶ τῆς προσασίας, ὅπου ἔκαμαν τῶν Ῥωμαίων εἰς τὸν μάχην κατὰ τοῦ Φιλίππου.

Μεσοκαῖς ἡμέραις ἔπειτα, ἦλθον καὶ οἱ Πρέσβεις ὅπου ἐστάλθησαν, διὰ νὰ παχίσουν ὅτι νὰ γενῇ ἡ εἰρήνη μὲ τὸν Βασιλέα τῆς Μακεδονίας. Τὸ πρᾶγμα ἐξεπέχθη εἰς τὴν Γερουσίαν. Οἱ Πρέσβεις ἔκαμαν μακρὰς ὁμιλίας, καθ' ἕνας διὰ τὰ συμφέροντά του, ἀλλὰ τέλος πάντων ὑπερέχυσεν ἡ γνώμη τῆς εἰρήνης. ἀνεφέρθη ἡ ὑπόθεσις καὶ εἰς τὸν Δῆμον, καὶ ὁ Μάρκελλος ἐπιθυμῶντας πολλὰ νὰ ἐξασιάζῃ τὰς σόλας εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐπάχισεν ὅσον ἐδυνήθη, διὰ νὰ μὴ γενῇ ἡ εἰρήνη, ἀλλὰ δὲν

δεν ἠμπόρισε νὰ ἐπιτύχῃ. Ὁ Λαὸς ἐπαίνεσε τὸ πρόβλημα τῦ Φλαμμινίυ, κὴ ἐβεβαίωσε τὰς σωθήκας. Ἡ Γερυσία ἔκλεξεν ἐπειτα δέκα ἐνδόξυς πολίτας, διὰ νὰ ὑπάγυν εἰς τὴν Ἑλλάδα νὰ διατάξυν τὰ πράγματα μὲ τὸν Φλαμμίνιον τὴν ἐλευθερίαν εἰς τὰς Ἕλλήνας. Οἱ Ἀχαιοὶ εἰς τὴν ἰδίαν σύναξιν, ἐζήτησαν νὰ συναριθμηθῦν εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν συμμάχων τῦ Ῥωμαϊκῦ λαῦ. Τῦτο τὸ πρόβλημα, ὁπῦ εἶχε καποιαις δυσκολίαις, ἀφέθη εἰς τὰς δέκα ἀπεσταλμένυς.

Εἶχε φυξώσῃ εἰς τὰς Βοιωτὰς μία στάσις, καὶ ἀμέσα εἰς ἐκείνυς ὁπῦ ἦσαν ἀπὸ τὸ μέρος τῦ Φιλίππυ, κὴ εἰς ἐκείνυς ἀπὸ τῶν Ῥωμαίων, ἡ ὁποία ἤθελε λάβῃ ἐλεεινὸν τέλος, ἀνίσως κὴ δὲν ἤθελε προφθάσῃ ὁ Λενθύπατος νὰ τὴν καταπραύνῃ. Πολύβ. πρεσβ. φ. 395. 800.

Οἱ δέκα Σύμβυλοι, μισθόντες ἀπὸ τὴν Ῥώμην διὰ νὰ διατάξυν τὰ πράγματα τῆς Ἑλλάδος, δὲν ἄργησαν νὰ φθάσυν. Ἰδὲ ἡ ἐξαίρεταις σωθήκαις τῆς εἰρήνης, ὁπῦ αὐτὶ ἐδιάταξαν συμφώνως μὲ τὸν Φλαμμίνιον. Λίβ. βιβλ. λγ'. ἀριθμ. λ. λέ. Πλυτ. εἰς τὸν Φλαμ. φ. 374. 376.

Ὅτι ὅλαις ἡ ἄλλαις χώραις (α) τῆς Ἑλλά-

(α) Ἡ λέξις, ἄλλαις, ἐβάλθη ἐδῶ, διὰ ἀντίθεσιν εἰς ταῖς χώραις τῶν Ἑλλήνων ὑποτασσόμεναις εἰς τὸν Φίλιππον, ἕνα μόνον μέρος ἀπ' αὐταῖς ἐβάλθη εἰς ἐλευθερίαν, διατὶ οἱ Ῥωμαῖοι ἐζήτησαν, νὰ ἔχυν φρυράν εἰς τὴν Χαλκίδα, εἰς τὸν Δημητριάδα, κὴ εἰς τὴν Κόρινθον.

λάδος, τόσον εἰς τὴν Ἀσίαν, ὅσον καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην, νὰ ἤθελαν ἦσαι ἐλεύθεραις, καὶ νὰ κυβερνοῦνται κατὰ τοὺς νόμους των. ὅτι ὁ Φίλιππος, προτήτερα ἀπὸ τοὺς Ἰσθμικοὺς ἀγῶνας, νὰ ἤθελεν ἀδειάσῃ ἐκείνας, εἰς τὰς ὁποίας εἶχε φρουραν. Ὅτι αὐτὸς νὰ ἤθελε δώσῃ εἰς τοὺς Ῥωμαίους τοὺς σκλάβους, καὶ τοὺς φυγάδας, καὶ νὰ ἤθελε τοὺς παραδώσῃ ὅλα του τὰ καράβια, ἔξω ἀπὸ πέντε φελούκαις, καὶ ἕνα κάτεργον εἰς ἕξη τάξες κωπίων· προσέτι νὰ ἤθελε πληρώσῃ χίλια τάλαντα, τὰ ἥμισυ εὐθὺς, καὶ τὰ ἄλλα εἰς δέκα χρόνους, πενῆντα τὸν κάθε χρόνον. Ἀνάμεσα εἰς τὰ ἐνέχειρα ὁποῦ τοῦ ἐζήτησαν, ἕνα ἦτον Δημήτριος ὁ υἱός του, ὁποῦ ἐπέμφθη εἰς τὴν Ῥώμην.

Ὅταν ἦλθεν ἡ εἴδησις ταύτης τῆς εἰρήνης, ἐπροξένησε μεγάλην εὐφροσύνην εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα. Μόνοι οἱ Αἰτωλοὶ ἐφάνηκαν κακοευχαριστημένοι, λέγοντες πῶς ἡ γενομένη εἰρήνη δὲν ἐπεριλάμβανεν ἄλλο, παρὰ λόγια, καὶ οὐδεκαμίαν ὠφέλειαν· πῶς εὐφραίνοντο οἱ Ἕλληνες εἰς μίαν ματαίαν προσωνυμίαν τῆς ἐλευθερίας, καὶ πῶς μὲ τοῦτο τὸ εὔμορφον ὄνομα ἐσκέπαζαν οἱ Ῥωμαῖοι τὰ τέλητους. πῶς ἀληθινὰ οἱ Ῥωμαῖοι ἄφιναν ἐλεύθεραις ταῖς χώραις, κείμεναις εἰς τὴν Ἀσίαν, ἀλλ' ἔδειχναν πῶς φυλάγουν διὰ λόγου τους, ἐκείναις τῆς Εὐρώπης, ὡσὰν τὸν Ὠρεὸν, τὴν Ἐρετρίαν,

τὴν

τὴν Χαλκίδα, τὴν Δημητριάδα, καὶ τὴν Κόρινθον· καὶ πῶς ἡ Ἑλλὰς δὲν ἦτον ἐλευθέρα, ἀλλὰ μόνον πῶς ἄλλαξεν αὐθέντην.

Αὐτὰ τὰ παράπονα τῶν Αἰτωλῶν παρώξυναν περισσότερον τὸν Ἀνθύπατον, διατὶ δὲν ἦτον ὁλοτελῶς δίχως θεμέλιον. Οἱ Στρατηγοὶ κατὰ ταῖς διαταγαῖς, ὁπȣ̃ εἶχαν λάβῃ εἰς τὴν Ῥώμην, ἐσυμβȣ́λευαν τὸν Φλαμμίνιον, νὰ ἀποδώσῃ τὴν ἐλευθερίαν εἰς ὅλȣς τȣ̀ς Ἕλληνας· ἀλλὰ μόνον εἰς τὴν Κόρινθον, Χαλκίδα, καὶ Δημητριάδα, ὁπȣ̃ ἦτον τὰ κλειδία τῆς Ἑλλάδος, νὰ βάλῃ φρȣραῖς δυναταῖς, καὶ νὰ ταῖς ἀσφαλίσῃ κατὰ τȣ̃ Ἀντιόχȣ. Αὐτὸς ἀπεφάσισεν εἰς τὸ συμβȣ́λιον ὅτι ἡ Κόρινθος νὰ ἀφεθῇ εἰς ἐλευθερίαν, μὰ νὰ δεχθῇ εἰς τὴν Ἀκρόπολιν μόνον μίαν φρȣρὰν, ὁμοίως καὶ ἡ ἄλλαις δύο χώραις, Χαλκὶς δηλαδὴ, καὶ Δημητριὰς, καὶ τȣ̃το διὰ μερικὸν καιρὸν, ἕως ὁπȣ̃ νὰ μὴν ἤθελον φοβȣ̃νται πλέον, ἀπὸ τὸ μέρος τȣ̃ Ἀντιόχȣ.

Ἦτον καιρὸς τότε τῆς Πανηγύρεως τῶν Ἰσθμικῶν ἀγώνων, εἰς τὴν ὁποίαν ἐσύντρεξαν ἄπειρα πλήθη, καὶ ἀξιόλογα ὑποκείμενα. Ἡ συνθήκαις τῆς γενομένης εἰρήνης, ὁπȣ̃ δὲν ἦτον ἀκόμη γνωσταῖς, ἦσαν ἡ ὕλη τῆς συνομιλίας ὅλων τῶν ἐκεῖσε συνδραμόντων, ἀπὸ τȣ̀ς ὁποίȣς τὸ περισσότερον μέρος δὲν ἐπίστευον, πῶς οἱ Ῥωμαῖοι ἔμελλον νὰ ἀφήσȣν εἰς ἐλευθε-

θεείαν ὅλαις ταῖς χώραις, ὁπῦ εἶχαν πάρειν. Ὅλοι ἦτον εἰς ταύτην τὴν ἀβεβαιότητα, ὅταν συναχθέντος τῦ λαῦ διὰ τὴν θεωρείαν τῆ Ἀγώνων, προβαίνει ἕνας κήρυκας, κὴ κηρύττει μεγαλοφώνως. Η ΓΕΡΟΥΣΙΑ, ΚΑΙ Ο ΛΑΟΣ ΤΗΣ ΡΩΜΗΣ, ΚΑΙ ΤΙΤΟΣ ΚΟΥΙΝΤΙΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ, ΕΠΕΙΔΗ ΚΑΙ ΕΝΙΚΗΣΑΝ ΤΟΝ ΦΙΛΙΠΠΟΝ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΜΑΚΕΔΟΝΑΣ, ΕΛΕΥΘΕΡΩΝΟΥΝ ΑΠ ΟΛΑΙΣ ΤΑΙΣ ΦΡΟΥΡΑΙΣ, ΚΑΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΙΣ ΤΟΥΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ, ΤΟΥΣ ΛΟΚΡΟΥΣ, ΤΟΥΣ ΦΩΚΕΙΣ, ΤΟΥΣ ΕΥΒΟΕΙΣ, ΤΟΥΣ ΑΧΑΙΟΥΣ, ΤΟΥΣ ΦΘΙΩΤΑΣ, ΤΟΥΣ ΜΑΓΝΗΣΙΟΥΣ, ΤΟΥΣ ΘΕΣΣΑΛΟΥΣ, ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΠΗΡΕΒΟΥΣ· ΑΝΑΚΗΡΥΤΤΟΝΤΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ, ΚΑΙ ΘΕΛΟΥΝ ΟΤΙ ΝΑ ΚΥΒΕΡΝΟΥΝΤΑΙ ΜΕ ΤΟΥΣ ΝΟΜΟΥΣ, ΚΑΙ ΗΘΗ ΤΟΥΣ.

Διὰ τῦτα τὰ λόγια, ὁπῦ πολλοὶ δὲν ἤκουσαν παρὰ τὰ ἥμισυ διὰ τὴν παραχὴν, ὅλοι οἱ θεαταὶ ἔγιναν ἔξω τῦ ἑαυτῦς τους ἀπὸ τὴν χαρά τους. κὴ κοιτάζοντες ἕνας τὸν ἄλλον μὲ θαυμασμὸν, κὴ ἐρωτώμενοι ἀμοιβαίως, δὲν ἐδύναντο νὰ πιςεύσουν ἂν τῆ ὀφθαλμῶν τους, ἂν τῆ ἀυτίων τους, διατὶ ἐκεῖνο ὁπῦ ἔβλεπαν κὴ ἤκουον, τὰς ἐφαίνετο ἕνα ὄνειρον. Ἔκαμε χρεία, ὅτι ὁ Κήρυκας νὰ ξαναρχίσῃ τὸ αὐτὸ

Λίβ. βιβλ. λγ. ἀειθ. λβ.

διά-

διαλάλημα, ἐπὲ τὸ ἤκεσαν μὲ μίαν τελείαν σιωπὴ, δίχως νὰ χάσεν ἕνα λόγον τῦ ψηφίσματος. Τότε βεβαιωθέντες διὰ τὴν δυτυχίαν τες, ἐδόθησαν δίχως μέτρον εἰς τὴν δθυμίαν, μὲ φωναῖς κὴ μὲ κρότες τόσον συχνὰ, κὴ τόσον δυνατὰ, ὁπὲ ἡ θάλασσα αὐτήχησεν ἀπὸ μακρὰ, κὴ κάποιοι Κόρακες, ὁπὲ ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἀπετᾶσαν κατὰ τύχην ἀπανω ἀπὸ τὴν σιωπὴν, ἔπεσαν εἰς τὴν γῆν. Τόσον εἶναι ἀληθινὸν, πῶς ἀνάμεσα εἰς ὅλα τὰ ἀνθρώπινα καλὰ, δὲν εἶναι κανένα ποθεινότερον εἰς τὸ πλῆθος, ὅσον ἡ ἐλευθερία. Ἐτελείωσε σπανδακτικὰ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀγώνων, δίχως νὰ προσέχῃ τινὰς εἰς τὸ θέατρον, διατὶ ἡ χαρὰ ἐδίωξε κάθε ἄλλην αἴθησιν.

Ὡς ἐτελείωσαν οἱ ἀγῶνες, ἔβγαλαν ὅλοι ὁμοθυμαδὸν εἰς τὸν Σβαπηγὸν τῆς Ρώμης, τόσον ὁπὲ σπανδάζοντας κάθε ἕνας νὰ πλησιάσῃ εἰς τὸν ἐλευθερωτήν τες, διὰ νὰ τὸν φιλήσῃ τὴν χεῖρα, κὴ διὰ νὰ ῥίψῃ ἐπανω τε στεφάνες ἀπὸ αὐτὸν, αὐτὸς ἤθελε κινδυνέσῃ νὰ καταπλακωθῇ, ἂν ἡ ἀνδρεία τῆς ἡλικίας τε, (αὐτὸς ἦτον ἑξαπαξιῶν χρόνων) κὴ ἡ χαρὰ μιᾶς ἡμέρας τόσον ἐνδόξε, δὲν ἤθελαν τὸν βοηθήσῃ νὰ αὐτισαθῇ εἰς ὅλες ἐκείνες τὰς κόπες.

Ἐγὼ ἐρωτῶ, ἂν ἐσκέφθη ποτὲ εἰς ἕνα θνητὸν,

τὴν ἡμέρα πλέα δόξαις, ἢ πλέον ἔν-
δοξος, καθὼς ἐσάθη αὐτὴ εἰς τὸν Φλαμμί-
νιον, καὶ εἰς ὅλον τὸν λαὸν τῆς Ῥώμης. Τί εἶ-
ναι ὅλοι οἱ θείαμβοι τῶ Κόσμω πρὸς σύγκει-
σιν ἐτούτε; Ὅλα τὰ ξόπλια, ὅλαις ἡ νίκαις,
ὅλα τὰ ἀποκτήματα τῶ Ἀλεξάνδρω, καὶ τῶν
μεγαλητέρων Σατραπῶν, τί ἤθελαν ἦσαι ἔμ-
προσθεν εἰς τοῦτα, ὁποῦ εἶναι ἔργα τῆς ἀγα-
θότητος, τῆς φιλανθρωπίας, καὶ τῆς δικαιο-
συνης; Μεγάλη δυσυχία εἶναι εἰς ἐκείνες τὰς
Βασιλείας, ὁποῦ δὲν αἰσθάνονται μίαν δίκαι-
είσησιν τόσον καθαρὰν, καὶ μίαν δόξαν τόσον
ἀφρόσυνον, ὡσὰν ἐκείνην τῶ νὰ εὐεργετῶν
τοὺς ἀνθρώπους.

Ἡ ἐνθύμησις μιᾶς ἡμέρας τόσον πολυτί-
μω, καὶ μιᾶς τόσον ἀξιολόγω εὐεργεσίας, ἠυ-
ξανε τὴν χαρὰν ἀπὸ ἡμέραν εἰς ἡμέραν, καὶ
διὰ πολὺν καιρὸν δὲ ἄλλο δὲν ὠμιλοῦσαν εἰς
τὰ συμπόσια καὶ εἰς τὰς συνομιλίας, παρὰ διὰ
αὐτὸ, καὶ ὡς παράφρονες ἀπὸ τὴν χαρὰν ἔλεγον.
„ Εἶναι λοιπὸν εἰς τὸν κόσμον σῶα ποιὸ γέ-
Λίβ. βι- „ νος, ὁποῦ μὲ ἔξοδά τω καὶ μὲ κίνδυνόν τω,
βλ. λγ'. „ νὰ πολεμήσῃ διὰ τῆς ἄλλων τὴν ἐλευθε-
Αἰσθμ. „ ρίαν, καὶ μάλιστα ὄχι πλησιοχώρων λαῶν,
λγ'. „ ἢ κειμενῶν εἰς τὴν αὐτὴν στερεὰν, ἀλλὰ
„ κεχωρισμενῶν ἀπὸ σῶα πολὺ διάστημα θα-
„ λάσης, διὰ νὰ ἐμποδίσῃ, νὰ μὴν εἶναι
„ εἰς καμμία μέρος καμία ἄδικη αὐτοκρατο-
„ ρία,

„ ρία, καὶ διὰ νὰ κάμῃ νὰ βασιλεύȣν παν-
„ ταχȣ̃ οἱ νόμοι, ἡ δικαιοσύνη, καὶ ἡ εὐθύ-
„ της; Ἀπεδόθη λοιπὸν μὲ τὴν φωνὴν ἑνὸς
„ Κήρυκος ἡ ἐλευθερία, εἰς πάσας τὰς πό-
„ λεις τῆς Ἑλλάδος, καὶ τῆς Ἀσίας. τὸ νὰ
„ συλλογισθῇ μόνον τινὰς ἕνα τέτοιον σκοπὸν,
„ ἦτον ἴδιον μιᾶς μεγάλης ψυχῆς, ἀλλὰ τὸ
„ νὰ τὸν βάλῃ καὶ εἰς πρᾶξιν, τȣ̃το εἶναι ἀ-
„ ποτέλεσμα μιᾶς ἐντελεστάτης ἀρετῆς". Ἀπ'
ἐκεῖ ἐμίσευσαν οἱ ἀπεσταλμένοι, διὰ νὰ κηρύ-
ξȣν τὸ ψήφισμα καὶ εἰς ὅλαις ταῖς ἄλλαις χώ-
ραις τῆς Ἑλλάδος.

Ὅταν ὁ Φλαμμίνιος ἐστράφη εἰς τὸ Ἄργος,
τὸν ἔκαμαν ἐπιστάτην εἰς τȣ̀ς Νεμαίȣς Ἀγῶ-
νας. Αὐτὸς ἐπλήρωσεν ἐντελῶς τȣ́την τὴν δια-
κονίαν, καὶ δὲν ἄφησε πρᾶγμα, ὁπȣ̃ ἐδύνε-
το νὰ αὐξήσῃ τὴν μεγαλοπρέπειαν τῆς ἑορτῆς.
Ἐπρόσταξε προσέτι νὰ κηρύξȣν καὶ εἰς τȣ́τȣς
τȣ̀ς Ἀγῶνας τὴν ἐλευθερίαν τῶν Ἑλλήνων.

Ἐπισκέπτωντας ὅλαις ταῖς χώραις, ἐβε-
βαίωνε πανταχȣ̃ τὴν δικαιοσύνην, ἀνεκάλει
τὴν φιλίαν καὶ τὴν ὁμόνοιαν ἀναμεταξὺ εἰς τȣ̀ς
πολίτας, ἔπαυε τὰς στάσεις, καὶ τὰς διαφο-
ρὰς, καὶ ἔκαμνε νὰ κράζȣν εἰς τὴν πατρίδα
τȣ̀ς ἐξορίστȣς, ὤντας χίλιαις φοραῖς εὐχαρι-
στημένος, περισσότερον εἰς τὸ νὰ φιλιώσῃ πρὸς
ἀλλήλȣς τȣ̀ς Ἕλληνας, παρὰ πῶς ἐνίκησε
τȣ̀ς Μακεδόνας. Εἰς τρόπον ὁπȣ̃ ἡ ἴδια ἐλευ-

θερία τοὺς ἐφάνη ἡ μικρότερη εὐεργεσία, ὁποῦ ἔλαβαν ἀπ' αὐτόν. Καὶ βέβαια, εἰς τί ἤθελεν ὠφελήσῃ ἡ ἐλευθερία, ἂν δὲν ἤθελαν βεβαιωθῇ εἰς αὐτοὺς ἡ δικαιοσύνη, καὶ ἡ ὁμόνοια; Τί παράδειγμα διὰ ἕνα Κυβερνήτην, καὶ διὰ ἕνα Ἐπιστάτην τῶν Ἐπαρχιῶν; Καὶ τί εὐτυχία δι' αὐταῖς, ὅταν εὑρίσκουν τοιούτους κυβερνήτας;

Διηγοῦνται, πῶς Ξενοκράτης ὁ Φιλόσοφος, ἐλευθερωθεὶς εἰς τὰς Ἀθήνας ἀπὸ τὸν Ῥήτορα Λυκοῦργον ἐκ τῶν χειρῶν τῶν Κουμερκιάρων, ὁποῦ τὸν ἔσυρναν εἰς φυλακὴν, διὰ νὰ πληρώσῃ κάποιον δόσιμον, ὁποῦ εἶχον χρέος νὰ πληρώνουν οἱ ξένοι εἰς τὸ δημόσιον θησαυροφυλάκιον, καὶ μεθ' ἡμέρας τινὰς συναντήσας κατὰ τὴν ὁδὸν, τοὺς υἱοὺς τοῦ ἐλευθερωτοῦ του· „ Ἐγὼ πληρώνω, τοὺς εἶπε, μὲ διάφορον τοῦ „ πατρός σας, τὴν χάριν ὁποῦ μοῦ ἔκαμε, „ διατὶ ἀπὸ ἐδικήν μου αἰτίαν αὐτὸς ἐπαι- „ νεῖται ἀπ' ὅλους ". Ἀλλ' ἡ εὐεργεσίαις, ὁποῦ οἱ Ῥωμαῖοι ἔκαμαν εἰς τοὺς Ἕλληνας, ὄχι μόνον τοὺς ἔγιναν ἀφορμαὶ μυρίων ἐπαίνων, ἀλλὰ περιπλέον ἤυξησαν πολλὰ τὴν δύναμίν τους, διότι ἡ ἄλλαις ἐξουσίαις, ὄχι μόνον εὐχαριστοῦντο νὰ δέχωνται τοὺς Στρατηγοὺς, ὁποῦ αὐτοὶ τοὺς ἔπεμπον, ἀλλὰ τοὺς ἐζητοῦσαν μὲ μεγάλην παρακάλεσιν, καὶ παρεδίδοντο μὲ εὐχαρίστησιν εἰς τὰς χεῖράς τους· καὶ

ὄχι

ὄχι μόνον τὰ γένη κ̀ ἡ χώραις, ἀλλὰ κ̀ αὐτοὶ οἱ Βασιλεῖς, ὁπȣ̃ ἐπαραπονȣ̃ντο διὰ τὴν ἀδικίαν τῶν πλησιοχώρων Βασιλέων, ἐπρόστρεχαν εἰς αὐτȣ̀ς, κ̀ ἐβάνοντο ὑποκάτω εἰς τὴν φύλαξίν τȣς, εἰς τρόπον ὁπȣ̃ μετ' ὀλίγον καιρὸν θεȣ̃ συνεφαπτομένȣ, (τȣ̃τα εἶναι λόγια τȣ̃ Πλȣτάρχȣ) ὅλη ἡ γῆ ὑπετάχθη εἰς τὴν ἐξȣσίαν τȣς.

Ὁ Κορνήλιος ἕνας ἀπὸ τȣ̀ς ἀπεσταλμένȣς στρατηγȣ̀ς, ὁπȣ̃ διεσπάρησαν εἰς ἕνα κ̀ ἄλλο μέρος, ἦλθεν εἰς τὴν σύναξιν τῶν Ἑλλήνων, ὁπȣ̃ ἐγίνετο εἰς τὰ Θερμὰ, χώραν τῆς Αἰτωλίας. Αὐτὸς ἔκαμε μίαν μακρὰν ὁμιλίαν, διὰ νὰ παρακινήσῃ τȣ̀ς Αἰτωλȣ̀ς νὰ σταθȣ̃ν σταθεροὶ εἰς τὴν συμφωνίαν τῆς συμμαχίας, ὁπȣ̃ μὲ τȣ̀ς Ῥωμαίȣς εἶχαν κάμη. Μερικοὶ ἀπὸ τȣ̀ς προκρίτȣς τῶν Αἰτωλῶν ἐπαραπονέθησαν, ἀλλὰ μὲ μετριότητα, πῶς οἱ Ῥωμαῖοι ἔπειτα ἀπὸ τὴν νίκην δὲν ἐφαίνοντο τόσον εὐμενεῖς εἰς τὸ γένος τȣς, καθὼς ἦτον τὸ πρότερον. Μὰ ἄλλοι ἔλεγον μὲ λόγια σκληρὰ κ̀ ὑβριστικὰ, πῶς δίχως τȣ̀ς Αἰτωλȣ̀ς, ὄχι μόνον οἱ Ῥωμαῖοι δὲν ἤθελαν νικήσῃ τὸν Φίλιππον, ἀλλ' ȣ̃τε κἂν δὲν ἤθελαν δυνηθῇ νὰ πατήσουν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ὁ ȣ̃ν Κορνήλιος διὰ ν' ἀσυκώσῃ κάθε αἰτίαν συγχύσεως, τȣ̀ς ὑπεσχέθη πῶς ἤθελεν ἀναφέρῃ τὰ παράπονά τȣς εἰς τὴν Γε-

ρασίαν, καὶ πῶς ἤθελε γένῃ εἰς αὐτὸς δικαιοσύνη. Ἔτζι ἐτελείωσεν ἡ μάχη κατὰ τὸν Φιλίππου.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ Δ'.

Διὰ τὰ παράπονα ὁπὸν ἔγιναν κατὰ τὸν Ἀντιόχου, τὸν πέμπουν οἱ Ῥωμαῖοι μίαν πρεσβείαν. Αὐτὴ ἄλλο δὲν ἔκαμε, παρὰ νὰ παρακινήσῃ καὶ τὸ ἕνα μέρος, καὶ τὸ ἄλλο εἰς μίαν φανερὰν μάχην. Συνωμοσία τὸν Αἰτωλὸν Σκώπα κατὰ τὸν Πτολεμαίου· αὐτὸς θανατώνεται μὲ τὸς συνωμότας του. Ὁ Ἀννίβας καταφεύγει πρὸς τὸν Ἀντίοχον. Μάχη τὸν Φλαμμινίου κατὰ τὸν Ναβίδου. Τὸν πολιορκεῖ εἰς τὴν Λακεδαιμονίαν, τὸν ἐνδύει νὰ ζητήσῃ τὴν εἰρήνην, καὶ τὸν τὴν συμφωνεῖ. Ἐμβαίνει μὲ θελάσσον εἰς τὴν Ῥώμην.

Ἡ Μάχη τῆς Μακεδονίας ἐτελείωσε πολλὰ δίκαιρως διὰ τὸς Ῥωμαίους, ὁπὸν ἄλλως ἔπρεπε νὰ πολεμήσουν μὲ δύο δυνατὸς ἐχθρὸς εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν, τὸν Φίλιππον, καὶ τὸν Ἀντίοχον, διατὶ ἦτον πρᾶγμα φανερὸν, πῶς τὸ ὀλιγωρότερον ἤθελαν σεκάθῃ νὰ κηρύξουν μάχην κατὰ τὸν Βασιλέως τῆς Συρίας, ὁπὸν κάθ' ἡμέραν πύξανε πεισσό-

σό-

σότερον τὰ ἀποκτήματά τȣ, καὶ ἑτοιμάζετο δίχως ἀμφιβολίαν νὰ περάσῃ εἰς τὴν Εὐρώπην.

Ἀφ' ȣ̃ ἀνεπαύθη ἀπὸ τὸ μέρος τῆς Κοίλης Συρίας καὶ τῆς Παλαιστίνης, μὲ τὴν συμμαχίαν ὁπȣ̃ αὐτὸς εἶχε κάμῃ μὲ τὸν Βασιλέα τῆς Αἰγύπτȣ, καὶ ἀφ' ȣ̃ ἔγινεν Αὐθέντης πολλῶν πόλεων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, καὶ ἀνάμεσα εἰς ταῖς ἄλλαις τῆς Ἐφέσȣ, ἔβαλε σκοπὸν νὰ κυριεύσῃ ὅλαις ἐκείναις ταῖς χώραις, ὁπȣ̃ αὐτὸς ἔλεγε, πῶς μίαν φορὰν ἦτον τῶν προγόνων τȣ.

Ἡ Σμύρνη, ἡ Λάμψακος, καὶ ἡ ἄλλαις χώραις τῶν Ἑλλήνων, ὁπȣ̃ ἐχαίροντο τότε τὴν ἐλευθερίαν, βλέποντες, πῶς τὸ τέλος τȣ ἦτον διὰ νὰ ταῖς ὑποτάξῃ, ἀπεφάσισαν νὰ διαφεντευθȣ̃ν· ὅθεν μὴ δυνάμεναι μοναχαῖς νὰ ἀντισταθȣ̃ν ἑνὸς τόσον δυνατȣ̃ ἐχθρȣ̃, ἐπρόστρεξαν εἰς τὴν προστασίαν τῶν Ῥωμαίων, οἱ ὁποῖοι κρίνοντες εὔλογον, πῶς ἔπρεπε νὰ ἐμποδίσȣν τὰς προκοπὰς τȣ̃ Ἀντιόχȣ, διὰ νὰ μὴ μεγαλυνθῇ περισσότερον, ἐπήκȣσαν εὐχαρίστως τὴν δέησιν ἐκείνων τῶν ἐλευθέρων πόλεων, καὶ τȣ̃ ἔπεμψαν εὐθὺς μίαν πρεσβείαν.

Πρὶν νὰ φθάσȣν εἰς αὐτὸν οἱ Πρέσβεις, αὐτὸς εἶχε χωρίσῃ μερικὰ τάγματα ἀπὸ τὸ στράτευμά τȣ, καὶ τὰ ἔστειλε νὰ πολιορκήσȣν τὴν

Ἔτ. ἀπὸ Κτίσεως Κόσμου 3808. Πρὸ Χριστȣ̃ 196. Λίβ. βιβ. λ γ'. ἀριθ. λημ. Πολύβ. βιβλ. ιζ'. φύλ. 769. 770. Ἀππιαν. περὶ πολέμων Συρ. φ. 86. 88.

Σμύρνῃ, καὶ τὴν Λάμψακον· ἔπειτα ἀπέρασε τὸν Ἑλλήσποντον μὲ τὰ ἐπίλοιπά του πάγματα, καὶ κυρεύσας ὅλην τὴν Χερσόννησον τῆς Θράκης, πῦρε τὴν χώραν (α) Λυσιμαχίαν ὅλην καταχαλασμένην, (ἐπειδὴ οἱ Θρᾷκες τὴν εἶχαν καταστρέψῃ ὀλίγους χρόνους προτήτερα) καὶ ἐπεχειρίσθη νὰ τὴν ξαναχτίσῃ, μὲ σκοπὸν νὰ κάμῃ ἐκεῖ μίαν βασιλείαν διὰ τὸν Σέλευκον τὸν δευτερογέννητόν του υἱόν, νὰ τοῦ ὑποτάξῃ ὅλον τὸν πλησιόχωρον τόπον, καὶ νὰ κάμῃ ἐκείνην τὴν πόλιν βασιλεύουσαν τῆς νέας βασιλείας.

Ἐν τῷ μεταξὺ ὁποῦ αὐτὸς τοιουτοτρόπως ἐσυλλογίζετο, ἦλθον οἱ Ῥωμαῖοι Πρέσβεις εἰς τὴν Θράκην, καὶ τὸν ἐσυναπάντησαν εἰς τὴν Σηλυμβρίαν σωτροφυμένοι καὶ ἀπὸ μερικὰς πρεσβείας τῶν Ἑλληνικῶν πόλεων τῆς Ἀσίας. Εἰς τὰς πρώτας συνομιλίας, ὁποῦ ἔκαμεν ὁ Βασιλεὺς μὲ τοὺς Πρέσβεις, ὅλοι ἀπέρασαν μὲ εὐγένειαν, ὁποῦ ἐφαίνετο δίχως δόλον· ἀλλ' ὅταν ἦλθον εἰς τὰς ὑποθέσεις, τὰ πράγματα ἄλλαξαν πρόσωπον. Ὁ Λεύκιος Κορνήλιος εἶπεν, ὅτι ὁ Ἀντίοχος νὰ ἤθελεν ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν Πτολεμαῖον ὅλαις ταῖς χώραις τῆς Ἀσίας, ὁποῦ εἶχεν ἁρπάξῃ· νὰ ἤθελεν ἀφήσῃ ὅλαις ἐκείναις, ὁποῦ ἐτύχαιναν τοῦ

(α) Τώρα ἡ χώρα ἦτο εἰς τὸν Ἰσθμὸν τῆς Χερσονήσου.

τῦ Φιλίππυ· νὰ ἤθελεν ἀφήσῃ εἰρηνικὰς τὰς χώρας τῶν Ἑλλήνων εἰς τὴν Ἀσίαν· ἐπρόθεσε, πῶς οἱ Ῥωμαῖοι ἦτον πολλὰ ἐκστατικοὶ, ἀκέντες πῶς ὁ Ἀντίοχος ἀπέρασεν εἰς τὴν Εὐρώπην μὲ δύο πόσον πολυαρίθμους ἁρμάδας διὰ ξηρᾶς κ᾽ διὰ θαλάσσης, κ᾽ πῶς ἐξανανέωνε τὴν πόλιν Λυσιμαχίαν· ἐπιχείρησες, ὁπῦ δὲν ἐδύναντο νὰ λάβυν ἄλλο τέλος, παρὰ ἐκεῖνο τῦ πολέμυ.

Ὁ Ἀντίοχος ἀπεκρίθη, πῶς ὁ Πτολεμαῖος, κατὰ τὰς σωθήκας, ἤθελε μείνῃ δ᾽χαρισμένος, ὅταν ἤθελαν πληρωθῶσι γάμοι· πῶς ἡ Ἑλληνικαῖς χώραις, ὁπῦ ἐζητῦσαν νὰ φυλάξυν τὴν ἐλευθερίαν τυς, αὐταῖς ἔπρεπε νὰ τὴν ἀναμένυν ἀπ᾽ αὐτὸν, κ᾽ ὄχι ἀπὸ τὺς Ῥωμαίυς. Πῶς αὐτὸς ἐξανάκτιζε τὴν Λυσιμαχίαν, διὰ νὰ εἶναι καθέδρα τῦ γένυς τυ Σελεύκυ. Πῶς ἡ Θρᾴκη, κ᾽ ἡ Χερσόνησος ἦτον κληρονομία τυ, ἐπειδὴ κ᾽ ἀποκτήθησαν ἀπὸ τὸν Σέλευκον Νικάτορα ἕνα ἀπὸ τὺς προγόνυς τυ. Πῶς διὰ τὴν Ἀσίαν, κ᾽ διὰ ταῖς χώραις, ὁπῦ αὐτὸς ἐπῆρεν ἀπὸ τὸν Φίλιππον, ἐθαύμαζε πῶς οἱ Ῥωμαῖοι τῦ ἐναντιώνονται· πῶς τὺς ἐπαρακάλει νὰ μὴ μεσολαβῦν πλέον εἰς τὰ πράγματα τῆς Ἀσίας, καθὼς αὐτὸς δὲν ἐμεσολάβει εἰς ἐκεῖνα τῆς Ἰταλίας.

Αἰτησαμένων δὲ τῶν Ῥωμαίων νὰ ἔμπυνκ᾽

οἱ

οἱ Πρέσβεις τῆς Σμύρνης, καὶ τῆς Λαμψάκου, ὁ Ἀντίοχος τοὺς ἐσυγχώρησε τὴν εἴσοδον, καὶ εἰσελθόντες ὡμίλησαν μὲ τόσην ἐλευθερίαν, ὁπού ὁ Ἀντίοχος θυμωθεὶς, ἐβόησε, πῶς οἱ Ῥωμαῖοι δὲν ἦτον κεῖται ἐκείνων τῶν ὑποθέσεων. Ἐλύθη λοιπὸν ἡ σύναξις μὲ σύγχυσιν, τινὰς δὲν διαχωρίσθη, καὶ ὅλοι ἔδειξαν μίαν φανερὰν ἔχθραν.

Εἰς τοῦτο τὸ μεταξὺ ἐσηκώθη μία φωνὴ, πῶς ἀπέθανεν ὁ Πτολεμαῖος ὁ Ἐπιφανής. Ὁ Ἀντίοχος εὐθὺς ἐνόμισε τὸν ἑαυτόν του κύριον τῆς Αἰγύπτου, καὶ ἐκίνησε μὲ τὴν ἁρμάδαν του νὰ πηγαίνῃ ἐκεῖ, διὰ νὰ περιζωθῇ τὴν ἐξουσίαν, ἀφίνωντας τὸν υἱόν του Σέλευκον εἰς τὴν Λυσιμαχίαν μὲ τὸ στράτευμα, διὰ νὰ τελειώσῃ ἐκεῖνο ὁπού ἐσοχάθη. Αὐτὸς ἄραξεν εἰς τὴν Ἔφεσον, καὶ ἀπάμωσε μὲ τὴν Ἁρμάδαν του ὅλα τὰ καράβια, ὁπού ἦτον εἰς ἐκεῖνον τὸν λιμένα, μὲ σκοπὸν νὰ ὑπάγῃ κατευθαντικὰ εἰς τὴν Αἴγυπτον. Μὰ ἐρχόμενος εἰς τὰ Πάταρα τῆς Λυκίας, ἔλαβεν εἴδησες βέβαιαις, πῶς ἦτον φοβερὰ ἐκεῖνο ὁπού ἤκουσεν. Ἄλλαξε λοιπὸν στράταν, καὶ ὑπῆγεν εἰς τοῦ Νῆσον τῆς Κύπρου, μὲ σκοπὸν νὰ τοῦ κυριεύσῃ. Μία θαλασσοπαραχὴ τοῦ ἐβύθισε πολλὰ καράβια, τοῦ ἀπώλεσε πολλοὺς ἀνθρώπους, καὶ τοῦ ἀφαίρεσε τοὺς σκοποὺς. Ἐλογίθη δύτυχὴς, ὁπού ἐδυνήθη νὰ ἔμπῃ μὲ τὸ περίσσευμα τῆς ἁρμάδας εἰς

τὸν

τὸν λιμένα τῆς Σελευκείας, ὅπȣ διορθώνωντάς την, ὑπῆγεν ἔπειτα νὰ ξεχειμάσῃ εἰς τὴν Ἀντιόχειαν, δίχως νὰ ἐπιχειρισθῇ ἐκεῖνον τὸν χρόνον κανένα ἄλλο πρᾶγμα.

Ἡ αἰτία τῆς σπαρθείσης φωνῆς τȣ̃ θανάτȣ τȣ̃ Πτολεμαίȣ, ἐςάθη μία συνωμοσία ἐναντίον τῆς ζωῆς τȣ, τῆς ὁποίας ὁ Σκώπας ἦτον ὁ αὐτȣργός. Ἐτȣ̃τος βλέπωντας τὸν ἑαυτόν τȣ ςρατηγὸν ὅλων τῶν ξένων ταγμάτων, ὁπȣ̃ τὸ περισσότερον μέρος ἦτον Αἰτωλοὶ, ἐνόμισε πῶς εὔκολα ἤθελεν ἁρπάξῃ τὸ διάδημα, εἰς τὸν καιρὸν τῆς νηπιότητος τȣ̃ Βασιλέως. Ἂν ὅμως δὲν ἤθελεν ἀφήσῃ νὰ τȣ̃ φύγῃ ἡ εὐκαιρία, καθήμενος νὰ συμβȣλεύεται μὲ τȣ̀ς φίλȣς τȣ, ἀντὶς νὰ ἐνεργῇ, ἤθελεν ἐπιτύχῃ βεβαιότατα τȣ̃ σκοπȣ̃. Αὐτὸς ἐφανερώθη διὰ πταίςης, καὶ ἐκατακρίθη εἰς θάνατον μὲ ὅλȣς τȣ̀ς συνωμότας τȣ. Τȣ́τη ἡ συνωμοσία ἔκαμε τȣ̀ς ἄλλȣς Αἰτωλȣ̀ς νὰ χάσȣν τὴν ἐμπιςοσύνην τȣς· τὸ περισσότερον μέρος ἀπ' αὐτȣ̀ς ἀπελύθησαν, καὶ ἐπέμφθησαν εἰς τὸν τόπον τȣς. Εὑρέθησαν εἰς τὸ σπῆτι τȣ̃ Σκώπα ἔπειτα ἀπὸ τὸν θάνατόν τȣ ἄμετρα πλȣ́τη, ὁπȣ̃ αὐτὸς ἐσύναξε καταπονῶντας ταῖς Ἐπαρχίαις, ταῖς ὁποίαις εἶχεν ἐξȣσιάση. Ἐπειδὴ καὶ ὅταν ὑπέταξε τὴν Ἰȣδαίαν καὶ Ἱερȣσαλὴμ εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἐσύναξε τὸ περισσότερον μέρος τῶν θησαυρῶν τȣ. Ἡ φιλαργυρία πολλαῖς φοραῖς προξενεῖ

Πολύβ. βιβ. ιη. φ. 771. 773.

τὰς

τὰς ἐπιβουλὰς, οὔτε δύναται τινὰς νὰ ἐμπιστευθῇ ἕνα Στρατηγὸν ὁποῦ κυριεύεται ἀπὸ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ πλούτου.

Ἕνας ἀπὸ τοὺς προκρίτους συνωμότας τοῦ Σκώπα, ἦτον ὁ Δικαίαρχος, ὁποῦ ἐστάθη μίαν φορὰν Ἀρχιθαλάσσιος τοῦ Φιλίππου Βασιλέως τῆς Μακεδονίας. Διηγοῦνται δι' αὐτὸν μίαν παράξενην πρᾶξιν. Λαμβάνωντας παραγγελίαν ἀπὸ τοῦτον τὸν Βασιλέα, νὰ ὑπάγῃ νὰ πολεμήσῃ τὰς Κυκλάδας νήσους, τὸ ὁποῖον ἦτον φανερὰ ἐναντίον τῶν συνθηκῶν, πρὶν νὰ εὔγῃ ἀπὸ τὸν λιμένα, ἔκαμε νὰ στήσουν δύο θυσιαστήρια, τὸ ἕνα τῆς Ἀδικίας, καὶ τὸ ἄλλο τῆς Ἀσεβείας, καὶ ἐπρόσφερε θυσίας ἐπάνω εἰς τὸ ἕνα, καὶ εἰς τὸ ἄλλο, ἴσως διὰ νὰ ὑβρίσῃ καὶ θεοὺς, καὶ ἀνθρώπους. Τούτου χάριν καθὼς αὐτὸς ἦτον ἔξοχος τῶν ἄλλων διὰ τὰς ἀνομίας του, ἔτζι καὶ ὁ Ἀριστόμενος τὸν ἐπαίδευσε περισσότερον ἀπὸ τοὺς ἄλλους. Ὅλοι οἱ ἄλλοι ἐθανατώθησαν μὲ τὸ φαρμάκι, καὶ ὁ Σκώπας ἀνάμεσα εἰς τὰ βάσανα.

Ἀφ' οὗ ἐπαιδεύθησαν οἱ Αὐτουργοὶ τῆς συνωμοσίας, ὁ Βασιλεὺς, ἀγκαλὰ δὲν εἶχεν ἀκόμη τὴν ἡλικίαν ἱκανὴν διὰ ταύτην τὴν τελετὴν, ἐβάλθη εἰς τὸν θρόνον μὲ μεγάλην μεγαλοπρέπειαν, τοῦ ἐδόθη εἰς τὰς χεῖρας ἡ κυβέρνησις, καὶ ἄρχησεν ἐμπράκτως νὰ λαμβάνῃ γνῶσιν τῶν πραγμάτων. Ὅθεν ἕως ὁποῦ

ὑπή-

ὑπήκȣσε εἰς τὸν Ἀριςόμηνον, κάθε πρᾶγμα ἐκυβερνᾶτο καλῶς· ἀλλ' ὅταν ἄρχησε νὰ ἐναντιώνεται τȣ́τȣ τȣ̃ ἀξίȣ, καὶ πιςȣ̃ Ὑπηρέτȣ, καὶ τὸν ἐθανάτωσε διὰ νὰ ἐλευθερωθῇ ἀπὸ τȣ̀ς ἐλέγχȣς τȣ, ὅλον τὸ ἐπίλοιπον τῆς Βασιλείας του ἐςάθη μία διηνεκὴς ἀταξία. Τὸ ὑπήκοόν τȣ ὑπόφερε περισσότερα κακὰ, ἀπὸ ἐκεῖνα ὁπȣ̃ ἔγιναν ὑποκάτω εἰς τὸν πατέρα τȣ.

Ὅταν οἱ Ἐπίτροποι, ὁπȣ̃ ἀπεςάλθησαν διὰ νὰ διατάξȣν τὰ πράγματα τȣ̃ Φιλίππȣ, ἐςράφησαν εἰς τὴν Ῥώμην, καὶ ἀπέδωσαν λογαριασμὸν τῆς ὑπηρεσίας τȣς, ἔδωσαν εἴδησιν εἰς τὴν Γερȣσίαν, πῶς ἔπρεπε νὰ ἑτοιμασθῇ διὰ μίαν καινȣ́ργιαν μάχην, μεγαλητέραν ἀκόμη ἀπ' ἐκείνην τȣ̃ Φιλίππȣ. Πῶς ὁ Ἀντίοχος ἐμπῆκεν εἰς τὴν Εὐρώπην μὲ μίαν δυνατὴν Ἁρμάδαν διὰ ξηρᾶς καὶ διὰ θαλάσσης· πῶς διὰ τὴν ψευδῆ φωνὴν τȣ̃ θανάτȣ τȣ̃ Πτολεμαίȣ, εἶχε κινήσῃ διὰ νὰ ὑπάγῃ νὰ κυριεύσῃ τὴν Αἴγυπτον. Πῶς οἱ Λίτωλοὶ, Ἔθνος φυσικὰ ταραχῶδες, καὶ θυμωμένον ἐναντίον τῆς Ῥώμης, δὲν ἤθελαν ςαθȣ̃ν εἰρηνικοί. Πῶς ἡ Ἑλλὰς τρέφει εἰς τὰς ἀγκάλας της ἕνα Τύραννον (τȣ̃τος ἦτον ὁ Ναβίδης) πλέα φιλάργυρον, καὶ πλέα σκληρὸν ἀπ' ὅσȣς ἐςάθησαν ἕως τότε, ὁ ὁποῖος ἐςοχάζετο νὰ τὴν ὑποδȣλώσῃ εἰς μίαν δȣλείαν βαρυτέραν ἀπὸ

τὴν

τὴν πρώτην, ἂν αὐτὸς ἤθελε κυριεύσῃ τὸ Ἄργος.

Ἐδιωρίσθη ὁ Φλαμμίνιος διὰ νὰ ἀγρυπνᾷ ἐπάνω εἰς τὰ κινήματα τοῦ Ναβίδου, καὶ τοῦ Ἀντιόχου. Ὁ Ἀντίοχος εἶχεν εὐγῇ ἀπὸ τὴν Ἀντιόχειαν εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ἀνοίξεως, διὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Ἔφεσον. Μόλις ἐμίσευσεν, ὁποῦ ἔφθασεν ὁ Ἀννίβας ἐκεῖ διὰ νὰ βαλθῇ ὑποκάτω εἰς τὴν διαφέντευσίν του. Τοῦτος ἐστάθη ἀναπαυμένος ἕξη χρόνους εἰς τὴν Καρθαγένην, ἔπειτα ἀπὸ τὴν εἰρήνην ὁποῦ ἔκαμαν μὲ τοὺς Ῥωμαίους. Τότε δὲ ὑποπτευθεὶς ὑπὸ τῶν πολιτῶν του, πῶς νὰ εἶχε κρυφὴν φιλίαν μὲ τὸν Ἀντίοχον, καὶ πῶς διὰ μέσου ἐκείνου εἶχε σκοπὸν νὰ φέρῃ τὸν πόλεμον εἰς τὴν Ἰταλίαν, διεβλήθη ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς του εἰς τοὺς Ῥωμαίους, οἱ ὁποῖοι ἔπεμψαν εὐθὺς Πρέσβεις εἰς τὴν Καρθαγένην, διὰ νὰ βεβαιωθοῦν καλλίτερα εἰς τοῦτο, καὶ ἂν ἤθελαν εὕρουν ἀληθεῖς ἐκείνας τὰς διαβολὰς, νὰ ζητήσουν ἀπὸ τοὺς Καρχηδονίους τὸν Ἀννίβαν. Ὁ Ἀννίβας συνετὸς εἰς τὸ νὰ προβλέπῃ τὸ μέλλον, συνειθισμένος ἀπὸ πολὺν καιρὸν νὰ προετοιμάζεται διὰ τὴν ἑτοικυμίαν εἰς καιρὸν
Ἰουστῖν. τῆς μεγαλητέρας γαλήνης, ἐκατάλαβε τὸν σκοπόν τους, καὶ πρὶν νὰ δυνηθοῦν αὐτοὶ νὰ πληρώσουν τὴν παραγγελίαν τους, ἐμπῆκεν εἰς ἕνα καράβι, ὁποῦ αὐτὸς εἶχε πάντα ἕτοιμον

διὰ

διὰ τοιȣ̃το συμβεβηκὸς, κ̀ ἐσώθη εἰς τὴν Τύρον, ὅπȣ ἀπ' ἐκεῖ ὑπῆγεν εἰς τὴν Ἀντιόχειαν, κ̀ ἤλπιζε νὰ εὕρῃ τὸν Ἀντίοχον, ἐςενεύθη ὅμως νὰ τὸν ζητήσῃ ἕως εἰς τὴν Ἔφεσον.

Αὐτὸς ἦυρεν ἐκεῖ τὸν Ἀντίοχον ὁπȣ̃ ἐσυλλογίζετο εἰς τὸν ἑαυτόν τȣ, ἂν τὸν ὠφελȣ̃σε νὰ πολεμήσῃ μὲ τȣ̀ς Ῥωμαίȣς, ἢ ὄχι. Ὁ ἐρχομὸς τȣ̃ Ἀννίβα ἤφερε μεγάλην εὐχαρίςησιν τȣ̃ Ἀντιόχȣ, ὁ ὁποῖος δὲν ἀμφίβαλε, πῶς μὲ ἕνα ἄνθρωπον, ὁπȣ̃ τόσαις φοραῖς ἐτρόπωσε τȣ̀ς Ῥωμαίȣς, κ̀ εἶχεν ἀποκτήσῃ τὴν φήμην τȣ̃ καλλιτέρȣ Στρατηγȣ̃ τȣ̃ καιρȣ̃ ἐκείνȣ, ἤθελε δυνηθῇ νὰ τελειώσῃ κάθε ἐπιχείρησιν. Τȣ́τȣ χάριν ἀπεφασίσθη ἡ μάχη, κ̀ ἐκεῖνον τὸν χρόνον καὶ τὸν ἀκόλȣθον ἐκαταγίνοντο εἰς ταῖς προετοιμασίαις. Ὡς τόσον ἐπήγαιναν κ̀ ἤρχοντο ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος κ̀ ἀπὸ τὸ ἄλλο Πρέσβεις, μὲ πρόφασιν εἰρήνης, ἀλλὰ κατὰ ἀλήθειαν διὰ νὰ κατασκοπεύουν ἐκεῖνο ὁπȣ̃ ἔκανεν ὁ ἐχθρός.

Ὅλα τὰ γένη τῆς Ἑλλάδος, ἔξω ἀπὸ τȣ̀ς Αἰτωλȣ̀ς, ἀπολάμβαναν τὰς γλυκύτητας τῆς εἰρήνης κ̀ τῆς ἐλευθερίας, κ̀ ἐθαύμαζον τὴν δικαιοσύνην κ̀ τὴν μετριότητα τȣ̃ Νικητȣ̃ Ῥωμαίȣ, καθὼς προτήτερα ἐθαύμασαν τὴν μεγαλοψυχίαν, κ̀ ἀνδρείαν τȣ εἰς τὴν μάχην. Ὡς τόσον ὁ Κȣίντιος ἔλαβεν ἀπὸ τὴν Ῥώμην ἕνα ψήφισμα, ὁπȣ̃ τȣ̃ ἔδιδεν ἄδειαν νὰ πε- Λίβ. βιβ. λδ'. ἀριθμ. κβ'. μγ'.

λεμή-

λεμήσῃ τὸν Ναβίδην. Διὰ τοῦτο αὐτὸς ἐσυνάξε τὰς συμμάχους εἰς τὴν Κόρινθον, καὶ ἀφ' ἧς ἐφανέρωσε τὴν αἰτίαν· „ Ἐσεῖς ἠξεύρετε, τὰς „ εἶπε, πῶς εἰς μόνας ἐσᾶς πρέπει νὰ ἀ„ ποφασίσετε, ἂν τὸ Ἄργος, χώρα παλαιὰ „ καὶ εὔδοξος, κειμένη εἰς τὴν καρδίαν τῆς „ Ἑλλάδος, πρέπει νὰ χαίρεται ὡσὰν ταῖς „ ἄλλαις χώραις τὴν ἐλευθερίαν της, ἢ πρέ„ πει νὰ τὴν ἀφήσωμεν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ „ Τυράννου τῆς Σπάρτης, ὁποῦ τὴν ἐκυρίευσε. „ Τοῦτο δὲν ἐγγίζει εἰς μόνους τοὺς Ῥωμαίους, „ παρὰ μόνον πῶς ἡ σκλαβεία μιᾶς μόνης „ πόλεως, δὲν ἤθελε τοὺς ἀφήσῃ τὴν ὁλόκλη„ ρον, καὶ τελείαν δόξαν, πῶς ἠλευθέρωσαν „ ὅλην τὴν Ἑλλάδα. Συμβουλεύθητε λοιπὸν „ τί πρέπει νὰ κάμωμεν.

Ἡ γνώμαις τῶν συμμάχων ἦτον σύμφωναις· μόνοι οἱ Αἰτωλοὶ δὲν ἐδωκήθησαν νὰ κρύψουν τὸ μῖσός τους κατὰ τῶν Ῥωμαίων, καὶ ἔφθασαν εἰς τόσον, ὁποῦ τοὺς ἐκατηγόρησαν διὰ ἀπίστους, διατὶ ἐκρατοῦσαν τὴν Χαλκίδα καὶ τὴν Δημητριάδα, εἰς καιρὸν ὁποῦ ἐκαυχῶντο πῶς ἀπέδωσαν τὴν ἐλευθερίαν εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα. Δὲν ἔδειξαν ὀλιγώτερην ὀργὴν κατὰ τῶν συμμάχων, ὁποῦ ἐζητοῦσαν νὰ ἐλευθερωθοῦν ἀπὸ τὴν ὑποχλησαν τῶν Αἰτωλῶν, ὁποῦ ἦτον Ἕλληνες μόνον κατὰ τὴν γλῶσσαν, καὶ κατὰ τὴν καρδίαν ἀληθινοὶ ἐχθροί. Θερμανθεί-

σης

σης δὲ τῆς φιλονεικίας, ὁ Κȣΐντιος τȣ̀ς ἔκαμε νὰ μιλήσȣν μόνον ἐπάνω εἰς τὸ προκείμενον· κ̀ ἀπεφασίσθη κοινῇ γνώμῃ, νὰ κηρυχθῇ μάχη κατὰ τȣ̃ Ναβίδȣ Τυράννȣ τῆς Σπάρτης, ἂν δὲν ἤθελεν ἀφήσῃ τὸ Ἄργος εἰς τὴν ἀρχαίαν τȣ ἐλευθερίαν, κ̀ κάθ' ἕνας ὑπεσχέθη νὰ πέμψῃ βοήθειαν, τὸ ὁποῖον κ̀ ἐπληρώθη πιςῶς. Ὁ Ἀρίςηνος Στρατηγὸς τῶν Ἀχαιῶν, ἐνώθη μὲ τὸν Κȣΐντιον πλησίον εἰς τὴν Κλεώνην μὲ δέκα χιλιάδας πεζȣ̀ς, καὶ χιλίȣς καβαλαρέȣς.

Ὁ Φίλιππος ἔπεμψε χιλίȣς πεντακοσίȣς ςρατιώτας, κ̀ οἱ Θεσσαλοὶ τετρακοσίȣς ἱππεῖς. Ἦλθε περιπλέον ὁ ἀδελφὸς τȣ̃ Κȣϊντίȣ μὲ μίαν ἁρμάδαν σαράντα κάτεργα, μὲ τὴν ὁποίαν οἱ Ῥόδιοι, κ̀ ὁ Βασιλεὺς Εὐμενὴς ἀντάμωσαν τὰ ἐδικά τȣς. Ἦλθεν εἰς τὸ ςρατόπεδον τῶν Ῥωμαίων ἕνας μεγάλος ἀριθμὸς Λακεδαιμόνων ἐξορίςων, μὲ ἐλπίδα νὰ ἐλευθερώσȣν τὴν πατρίδα τȣς. Εἶχον διὰ Ἀρχηγόν τȣς τὸν Ἀγησίπολιν, τȣ̃ ὁποίȣ ἐτύχαινε δικαίως τὸ βασίλειον τῆς Λακεδαίμονος. ὅςις ὤντας ἀκόμη νήπιον, εἶχε διωχθῇ ἀπὸ τὸν Τύραννον Λυκȣ̃ργον, ἔπειτα ἀπὸ τὸν θάνατον τȣ̃ Κλεομένȣς.

Ἐξ ἀρχῆς οἱ σύμμαχοι ἐςοχάσθηκαν νὰ ἀρχίσȣν τὴν μάχην ἀπὸ τὴν πολιορκίαν τȣ̃ Ἄργȣς· ἀλλ' ὁ Κȣΐντιος ἔκρινε κάλλιον νὰ ςρα-

τεύσου εὐθὺς ἐναντίον τοῦ Τυραννου. Ὁ Τύραννος ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ἐδυνάμωνε τὴν Σπάρτην, καὶ εἶχε κάμῃ νὰ ἔλθουν ἀπὸ τὴν Κρήτην χίλιοι στρατιῶται ἐκλεκτοὶ, ὁποῦ τοὺς ἀντάμωσε μὲ ἄλλους χιλίους, ὁποῦ εὑρίσκοντο εἰς τὰ τάγματά του. Εἶχε προσέτι μὲ πληρωμὴν τρεῖς χιλιάδες ξένους, καὶ δέκα χιλιάδες τοπικοὺς, δίχως νὰ ἀριθμήσωμεν τοὺς Ἕλωτας.

Ἔλαβεν εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν ὅλα του τὰ μέτρα, διὰ νὰ ἀσφαλισθῇ ἀπὸ ταῖς ἐσωτερικαῖς ταραχαῖς· καὶ λοιπὸν κράζωντας τὸν λαὸν εἰς σύναξιν δίχως ἅρματα, καὶ περικυκλώνωντάς τον μὲ τοὺς δορυφόρους του ἁρματωμένους, ἔπειτα ἀπὸ ἕνα βραχὺ προοίμιον ἐφανέρωσε, πῶς στενευμένος ὑπὸ τῶν παρόντων περιστάσεων νὰ κάμῃ κάποιαις ἀσφάλειαις διὰ τὴν ἰδίαν του ζωὴν, ὑπήγαινε διὰ νὰ πιάσῃ μερικοὺς πολίτας ὁποῦ τοὺς ὑπώπτευε, καὶ πῶς ὅταν ἤθελε διώξῃ τοὺς ἐχθροὺς, ἤθελεν ἐλευθερώσῃ ἐκείνους τοὺς φυλακωμένους. Ἐπίασε λοιπὸν ὀγδοήκοντα σχεδὸν ἀπὸ τοὺς προκρίτους, καὶ τὴν ἀκόλουθον νύκτα τοὺς ἐθανάτωσεν ὅλους. Ἐθανάτωσεν ὁμοίως καὶ εἰς τὰ χωρία πολλοὺς Εἵλωτας, ὅσους ὑπώπτευε, καὶ τοιουτοτρόπως χύνωντας τὸν φόβον εἰς ὅλους, ἐστοχάσθη νὰ διαφεντευθῇ γενναίως, ἀποφασίσας νὰ μὴν εὔγῃ ἀπὸ τὴν πόλιν, καὶ νὰ μὴν ἔλθῃ εἰς πόλεμον μὲ στρατεύματα πολλὰ ἀνώτερα εἰς τὸν ἀριθμὸν

ἀπὸ

ἀπὸ τὰ ἐδικά τȣ. Φθάνωντας ὁ Κȣΐντιος εἰς τὸν ποταμὸν Εὐρώταν, ὁπȣ̃ τρέχει σχεδὸν ὑποκάτω εἰς τὰ τείχη τῆς πόλεως, καὶ πασχίζωντας νὰ στήσῃ τὸ στρατόπεδόν τȣ, ὁ Ναβίδης ἔπεμψε κατὰ τῶν ἐχθρῶν τὰ ξένα τȣ τάγματα. Εἰς τὴν ἀρχὴν οἱ Ῥωμαῖοι διὰ ταύτην τὴν ἔξαφνον προσβολὴν τῶν ἐχθρῶν, ἐβάλθησαν ὀλίγον εἰς ἀταξίαν, ἀλλ' ἀναλαβόντες θάῤῥος μετὰ βραχὺ, ἐδίωξαν τὸν ἐχθρὸν ἕως εἰς τὴν χώραν. Τὴν ἀκόλȣθον ἡμέραν ὁ Κȣΐντιος ἤφερε τὰ τάγματά τȣ εἰς τάξιν πολεμικὴν σιμὰ εἰς τὸν ποταμὸν πρὸς τὸ μέρος τῆς πόλεως, καὶ ὅταν ἀπέρασεν ἡ ȣ̓ραγία, ὁ Ναβίδης ἔκαμε νὰ τὴν κτυπήσȣν οἱ ξένοι στρατιῶταί τȣ. Τότε δὲ τῶν Ῥωμαίων στρεψάντων τὸ πρόσωπον, ἡ μάχη ἐστάθη ἀγριωτάτη ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο, ἀλλὰ τέλος πάντων ἐνικήθησαν οἱ ξένοι, καὶ ἐβάλθησαν εἰς φυγήν· ἀπὸ τȣ̀ς ὁποίȣς ἐφονεύθησαν πολλοὶ, ἐπειδὴ καὶ οἱ Ἀχαιοὶ, ὁπȣ̃ ἦτον πρακτικοὶ τῶν τόπων, τȣ̀ς ἐκυνηγȣ̃σαν εἰς τὸν κάμπον καὶ τȣ̀ς ἐφόνευον. Ὁ Κȣΐντιος ἐστρατοπέδευσε σιμὰ εἰς τὴν Ἀμίκλην, καὶ ἀφ' ȣ̃ ἐκȣ́ρσευσεν ἐκεῖ ὅλα τὰ περίχωρα, ἐμετάφερε τὸ στρατόπεδόν τȣ πρὸς τὸν Εὐρώταν, ὅπȣ ἐρήμωσε τȣ̀ς ἀγρȣ̀ς κειμένȣς εἰς τȣ̀ς πόδας τȣ̃ ὄρȣς Ταϊγέτȣ, καὶ τȣ̀ς παραθαλασσίȣς τόπȣς.

Εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν ὁ ἀδελφὸς τοῦ Ἀνθυπάτου, ὁποῦ ἐξουσίαζε τὸν Ῥωμαϊκὸν στόλον, ἐπολιώρκησε τὴν Γύζιον, χώραν τότε δυνατωτάτην καὶ ἀξιόλογον· καὶ ἐπειδὴ ἔφθασαν ἐκεῖ πολλὰ εὐκαίρως καὶ ἡ ἁρμάδαις τοῦ Εὐμενοῦς, καὶ τῶν Ῥοδίων, οἱ πολιορκούμενοι ὁποῦ προτήτερα ἐδιαφεντεύοντο μὲ μεγάλην γενναιότητα, τέλος πάντων ἐπαρεδόθησαν.

Ἡ πόρθησις ταύτης τῆς πόλεως ἐφόβισε τὸν Τύραννον. Αὐτὸς ἔπεμψεν ἕνα πρεσβευτὴν εἰς τὸν Κουΐντιον, διὰ νὰ τοῦ ζητήσῃ μίαν ἀνακωχὴν, καὶ μίαν συνομιλίαν, ὁ ὁποῖος τοῦ τὴν ἐσυμφώνησε· καὶ λοιπὸν ἔξω ἀπὸ ἄλλα πολλὰ δίκαια, ὁποῦ ὁ Ναβίδης ἔφερνε πρὸς βοήθειάν του εἰς ἐκείνην τὴν συνομιλίαν, ἐπαραπονεῖτο πολλὰ διὰ τὴν συμμαχίαν, ὁποῦ οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ ὁ ἴδιος ὁ Κουΐντιος εἶχαν κάμῃ μὲ αὐτὸν εἰς τὴν μάχην κατὰ τοῦ Φιλίππου· πῶς τῶρα ἐκαταπατεῖτο ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς ἰδίους, ὁποῦ καυχῶνται νὰ εἶναι ἀπαράβατοι καὶ πιστοὶ φύλακες τῶν συμφωνιῶν. πῶς ἀπὸ τὸ μέρος του δὲν εἶχε κάμῃ καμίαν ἀλλοίωσιν ἔπειτα ἀπὸ ἐκείνην τὴν συμμαχίαν, πῶς ἐστάθη πάντα εἰς τὰ μέτρα του, καὶ πῶς δὲν εἶχε δώσῃ ποτὲ εἰς τοὺς Ῥωμαίους καμίαν αἰτίαν νὰ παραπονεθοῦν. Τοῦτα τὰ δικαιολογήματα τοῦ Τυράννου ἦτον ἀληθῆ, καὶ ὁ Κουΐντιος δὲν ἐδύνετο νὰ ἀντειπῇ· τοῦ ὠνείδισεν ὅμως

τὴν

τὴν φιλαργυρίαν, τὴν σκληροκαρδίαν, καὶ τὴν τυραννίδα τȣ· καὶ ȣ̃τως εἰς τȣ́την τὴν πρώτην συνομιλίαν δὲν ἀπεφασίσθη τίποτε.

Τὴν ἀκόλȣθον ἡμέραν ἐσυμφώνησεν ὁ Ναβίδης νὰ ἀφήσῃ τὸ Ἄργος, καθὼς οἱ Ῥωμαῖοι ἐζητȣ̃σαν, καὶ νὰ τȣ̀ς δώσῃ τȣ̀ς αἰχμαλώτȣς, καὶ τȣ̀ς φυγάδας. Ἐπαρακάλεσε τὸν Κȣΐντιον, ἂν εἶχε νὰ τȣ̃ κάμῃ ἄλλα ζητήματα, νὰ τȣ̃ τὰ γράψῃ διὰ νὰ ἠμπορέσῃ νὰ τὰ ἐξετάσῃ μὲ τȣ̀ς φίλȣς τȣ· καὶ ὁ Κȣΐντιος τȣ̃ τὸ ἐσυμφώνησεν. Αὐτὸς ὁμοίως ἔκαμε συμβούλιον μὲ τȣ̀ς συμμάχȣς τȣ. Τὸ περισσότερον μέρος εἶχαν γνώμην ὅτι νὰ ἀκολȣθήσῃ ἡ μάχη κατὰ τȣ̃ Ναβίδȣ, ἡ ὁποία δὲν ἐδύνετο νὰ τελειώσῃ ἐνδόξως, ἂν δὲν ἤθελεν ἐξολοθρευθῇ παντελῶς ὁ Τύραννος, ἢ κἂν ἡ τυραννίδα· πῶς ἀλλέως, δὲν ἐδύνετο τινὰς νὰ εἰπῇ, πῶς ἀπεδόθη ἡ ἐλευθερία τῆς Ἑλλάδος. Ὁ Κȣΐντιος ἔκλινεν εἰς τὴν εἰρήνην, λέγωντας πῶς ἐφοβεῖτο μήπως καὶ ἡ πολιορκία τῆς Σπάρτης ἤθελε πολυκαιρίσῃ, καὶ ἂν εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν ἤθελεν ἀσυκωθῇ αἰφνιδίως ἡ μάχη τȣ̃ Ἀντιόχȣ, αὐτὸς τότε δὲν ἤθελεν ἠμπορέσῃ νὰ μεταχειριθῇ τὰ τάγματά τȣ ἐναντίον ἐκείνȣ. Αὐταῖς ἦτον πρόφασες, διὰ νὰ κάμῃ τὴν εἰρήνην· ἀλλ' ἡ ἀληθὴς αἰτία ἦτον ὁπȣ̃ ἐφοβεῖτο, μήπως καὶ ἕνας νέος Ὕπατος, τȣ̃ ὁποίȣ νὰ τύχῃ ἡ Ἑλλὰς, ἤθελ'

ἔλθῃ νὰ τὸν ἁρπάξῃ τὴν δόξαν, πῶς ἐπε-
λείωσε ταύτην τὴν μάχην.

Μὴ δυνάμενος δὲ μὲ ὅλα τὰ δίκαια ὁπού ἐπροσφερε, νὰ ἀλλάξῃ τὴν γνώμην τῶν συμ-
μάχων, ἐκαμώθη πῶς παραδίδεται εἰς τὴν γνώμην τους, καὶ μὲ ταύτην τὴν προσποίησιν τὰς ἐβάβιξεν ὅλους εἰς τὴν ἐδικήν του. „ Τὸ τα-
„ χὺ, εἶπεν αὐτὸς, ἂς πολιορκήσωμεν τὴν
„ Σπάρτην, ἐπειδὴ καὶ ἐσεῖς ἔτζι θέλετε, καὶ
„ μὴ φεισώμεθα κόπου διὰ νὰ ἐπιτύχωμεν
„ τὸν σκοπόν. Μὰ ἠξεύρετε πῶς ἡ πολιορκίαις
„ συμβαίνει πολλαῖς φοραῖς πολυχρόνιαις,
„ διὰ τοῦτο ἂς ἀποφασίσωμεν νὰ ἀπεράσω-
„ μεν ἐδῶ, αὐ κάμῃ χρεία, τὸν χειμῶνα.
„ Ἐγὼ ἔχω πάγματα ἀρκετὰ διὰ νὰ κάμω
„ τὴν πολιορκίαν· ἀλλ' ὅσον μεγαλήτερος εἶ-
„ ναι ὁ ἀριθμὸς, τόσον περιατότερη εἶναι ἡ
„ χρεία διὰ τροφαῖς. Ὁ χειμὼν ὁπού πλη-
„ σιάζει, δὲν μᾶς δίδει παρὰ μίαν γῆν γυ-
„ μνὴν, καὶ μᾶς ἀφίνει δίχως τροφάς. Ἐ-
„ σεῖς βλέπετε πόσον μεγάλη εἶναι ἡ χώ-
„ ρα, καὶ πόσοι χειοὶ, καταπέλται, καὶ ἄλ-
„ λαις μηχαναῖς μᾶς χρειάζονται. Γράψε-
„ τε λοιπὸν κάθ' ἕνας εἰς ταῖς χώραις σας,
„ διὰ νὰ μᾶς πέμπουν ὅλα τὰ χρειαζόμενα.
„ Θέλει μᾶς εἶναι τιμὴ τὸ νὰ κρατήσωμεν
„ ἀνδρείως τούτην τὴν πολιορκίαν, καὶ ἀτιμία
„ μας, αὐ ἀφ' ὅτου τὴν ἀρχίσωμεν, νὰ θέλαμεν

„ τὴν

„ τὴν ἀφήσῃ “. Τότε ὅλοι ἐσυλλογίσθησαν καὶ ἐξανοίξαν πολλαῖς δυσκολίαις, ὁπȣ̃ δὲν ταῖς ἐπρόβλεπαν, καὶ ἐκατάλαβαν πόσον κακὰ ἤθελεν ἀκȣσθῇ τὸ πρόβλημα, ὁπȣ̃ αὐτοὶ ἤθελαν κάμῃ εἰς ταῖς χώραις τȣς, τότε ὁπȣ̃ κάθε ἕνας ἤθελε ςενοχωρῆται νὰ δίδῃ ἀπὸ τὸ ἐδικόν τȣ διὰ τὰ ἔξοδα τῆς μάχης. Διὰ τȣ̃το ἀλλάσσοντες ὅλοι γνώμην, ἄφησαν τὴν ἐλευθερίαν εἰς τὸν Ῥωμαῖον Στρατηγὸν, νὰ κάμῃ ἐκεῖνο ὁπȣ̃ αὐτὸς ἤθελε κρίνῃ συμφέρον διὰ τὴν Ἀριςοκρατίαν τȣ, καὶ διὰ τȣ̀ς συμμάχους.

Τότες ὁ Κȣίντιος κράζωντας εἰς συμβȣλὴν μόνȣς τȣ̀ς πρώτȣς Ὀφφικιάλȣς τȣ̃ ςρατεύματος, ἐσυμφώνησε μὲ αὐτȣ̀ς τὰ ἄρθρα τῆς εἰρήνης, ὁπȣ̃ ἐδύνοντο νὰ προσφέρȣν εἰς τὸν Τύραννον. Τὰ πρόκριτα ἦτον, ὅτι ὁ Ναβίδης εἰς δέκα ἡμέρας, νὰ ἤθελεν ἀδειάσῃ τὸ Ἄργος, καὶ ὅλαις ταῖς ἄλλαις χώραις τῆς Ἀργολίδος, ὅπȣ ἦτον φρȣραῖς. Ὅτι νὰ ἤθελεν ἐπιςρέψῃ εἰς τὰς παραλίȣς χώρας ὅλα τὰ κάτεργα ὁπȣ̃ τȣ̀ς ἐπῆρε, καὶ νὰ ἤθελε φυλάττῃ διὰ λόγȣ τȣ δύο μοναχὰ πλοῖα δεκάξη κωπίων. Ὅτι νὰ ἤθελεν ἀποδώσῃ εἰς ταῖς χώραις ταῖς σύμμαχαις τȣ̃ λαȣ̃ τῆς Ῥώμης ὅλȣς τȣ̀ς σκλάβȣς τȣς, καὶ τȣ̀ς φυγάδας τȣς. Ὅτι νὰ ἤθελεν ἀποδώσῃ εἰς τȣ̀ς ἐξορίςȣς Λακεδαίμονας ταῖς γυναῖκές τȣς, καὶ τὰ παιδία τȣς,

ὅσαις ἤθελαν νὰ ἀκολουθήσουν τοὺς ἄνδρας των, δίχως ὅμως νὰ ταῖς στενεύσῃ. Προσέτι νὰ δώσῃ πέντε ὅμηρα εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ Ῥωμαίου Στρατηγοῦ, ἀνάμεσα εἰς τὰ ὁποῖα τὸν υἱόν του, καὶ νὰ ἤθελε πληρώσῃ τότε εὐθὺς ἑκατὸν τάλαντα * ἀσιμένια, καὶ ἔπειτα πενῆντα κάθε χρόνον διὰ ὀκτὼ χρόνους. Ἐσυμφωνεῖτο μία ἀνακωχὴ ἕξη μηνῶν, διὰ νὰ πέμψουν ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο Πρέσβεις εἰς τὴν Ῥώμην, διὰ νὰ βεβαιωθῇ ἡ συμφωνία.

* Ἑκατὸν χιλιάδες σκοῦδα.

Δὲν ἄρεσε τοῦ Τυραννου κανένα ἀπὸ τὰ ἄνωθεν ἄρθρα, ἐλογίσθη ὅμως εὐτυχὴς, ὁποῦ δὲν ὡμιλήθη νὰ κάμῃ νὰ σταφοῦν οἱ ἐξόριστοι. Τούτης τῆς συνθήκης ὅταν ἔγινεν ἡ διήγησις εἰς τὴν χώραν, ἀσυκώθη μία γενικὴ στάσις, διὰ τὴν χρείαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἦσαν οἱ μερικοὶ νὰ ἐπιστρέψουν πολλὰ πράγματα, ὁποῦ δὲν ἤθελαν νὰ χάσουν. Ὅθεν δὲν ὡμίλησαν πλέον διὰ εἰρήνην, καὶ ἐξανάρχισε πάλιν ἡ μάχη.

Τότε ὁ Κουίντιος ἐστοχάσθη νὰ κρατήσῃ ἀνδρείως τὴν πολιορκίαν, καὶ ἄρχησε νὰ ἐξετάζῃ ἐπιμελῶς τὴν τοποθεσίαν τῆς πόλεως. Ἡ Λακεδαίμων ἐστάθη πολὺν καιρὸν δίχως τειχόκαστρα, καὶ δὲν ἠθέλησε νὰ ἔχῃ ἄλλην δύναμιν, παρὰ τὴν γενναιότητα τῶν πολιτῶν της. Οἰκοδομήθησαν κάποια τείχη ἀφ' οὗ ἐκυρίευσαν οἱ Τύραννοι, καὶ μόνον εἰς ἐκείνους τοὺς τό-

πους

πȣς, ὁπȣ̃ ἦτον περισσότερον ἀνοικτοὶ, καὶ εἶχον εὔκολην τὴν ἐμβασίαν. Ὅλοι οἱ ἄλλοι ἐδιαφεντεύοντο ἀπὸ τὴν φυσικήν τȣς τοποθεσίαν, καὶ ἀπὸ σώματα ταγμάτων ὁπȣ̃ ἐκεῖ ἐβάνονταν. Ὄντας ȣ̃ν πολυάριθμον τὸ στράτευμα τȣ̃ Κȣϊντίȣ (ἐπειδὴ ἐσυμποσȣ̃το εἰς περισσότεραις ἀπὸ πενῆντα χιλιάδες ἄνδρας, διατὶ εἶχε κάμῃ νὰ ἔλθȣν ὅλα τὰ τάγματα τῆς ξηρᾶς, καὶ θαλάσσης) ἀπεφάσισε νὰ τὸ ἁπλώσῃ ὁλόγυρα εἰς ὅλην τὴν χώραν, καὶ εἰς ἕνα καιρὸν νὰ τὴν κτυπήσῃ ἀπὸ κάθε μέρος, διὰ νὰ καταπλήξῃ τȣ̀ς πολιορκȣμένȣς. Καὶ βέβαια ἐπειδὴ καὶ ἐπολεμεῖτο κάθε ἄκρα, καὶ ἦτον ὁ κίνδυνος ὅμοιος εἰς κάθε μέρος, ὁ Τύραννος δὲν ἤξευρε πȣ̃ νὰ γυρίσῃ, ȣ̃τε τί νὰ διατάξῃ, ȣ̃τε πȣ̃ ἦτον χρεία νὰ πέμψῃ βοήθειαν, καὶ ἦτον ὅλος ἔξω ἀπὸ τὸν ἑαυτόν τȣ.

Οἱ Λακεδαίμονες ἐδιαφεντεύθησαν μερικὸν καιρὸν ἐναντίον τῶν πολιορκητῶν, ἕως ὁπȣ̃ ἐπολέμȣν εἰς τȣ̀ς στενȣ̀ς τόπȣς. Ἡ σαΐταις τȣς ὅμως, καὶ τὰ κοντάριά τȣς ἔκαναν ὀλίγην ἐνέργειαν, διατὶ ἀμπώθωντας ὁ ἕνας τὸν ἄλλον, δὲν εἶχον ἐλεύθερον τὸν βραχίονα διὰ νὰ τὰ ῥίπτȣν μὲ δύναμιν. Πλησιάζοντες οἱ Ῥωμαῖοι εἰς τὴν χώραν ἐπλακώθησαν αἰφνιδίως ἀπὸ μίαν χάλαζαν πετρῶν, ὁπȣ̃ ἐρρίφθησαν ἐπάνω τȣς ἀπὸ ταῖς στέγωσες τῶν σπητίων. Σκεπάζοντες ὅμως τὰς κεφαλάς των

μὲ

μὲ ταῖς ἀσπίδες, ὑπῆγαν ἔμπροσθεν δίχως νὰ δυνηθοῦν νὰ τοὺς βλάψουν ἡ πέτραις. Ὅταν αὐτοὶ ἦλθον εἰς ταῖς πλατύτεραις ςράταις, μὴ δυνάμενοι πλέον οἱ Λακεδαίμονες νὰ τοὺς ἀντιςαθοῦν, ἐδόθησαν εἰς φυγὴν, καὶ ἐτραβίχθησαν εἰς τοὺς ὑψηλότερους τόπους. Ὁ Ναβίδης νομίζωντας, πῶς νὰ ἐπάρθη ἡ χώρα, ὅλος τεταραγμένος ἐζητοῦσεν ἀπὸ ποῖον μέρος νὰ δυνηθῇ νὰ φύγῃ. Ἀλλ' ἕνας ἀπὸ τοὺς πρώτους Ὀφφικιάλους ἠλευθέρωσε τὴν χώραν ἐπειδὴ ἔκαμε νὰ ἀνάψουν φωτίαν εἰς ταῖς οἰκοδομαῖς, ὁποῦ ἦτον σιμὰ εἰς τὰ τείχη. Τὰ σπήτια ἄναψαν εὐθὺς, καὶ ὁ ἐμπρησμὸς εἰς ὀλίγον ἔγινεν ἀνίκητος, καὶ μοναχὸς ὁ καπνὸς ἦτον ἀρκετὸς νὰ ςαματήσῃ τοὺς ἐχθρούς. Ἐκεῖνοι, ὁποῦ ἦτον ἔξω ἀπὸ τὴν χώραν, πολεμοῦντες τὰ τείχη, ἐςενεύθησαν νὰ μακρύνουν, καὶ ἐκεῖνοι ὁποῦ ἐμπῆκαν εἰς τὴν χώραν, φοβηθέντες μήπως καὶ ὁ ἐμπρησμὸς γινόμενος μεγαλήτερος ἤθελε τοὺς ἐμποδίσῃ τὴν ἔξοδον, ἐτραβίχθησαν σιμὰ εἰς τὰ τάγματά τους. Ὁ Κοΐντιος ἔκαμε νὰ σαλπίσουν τὸ ἀνακλητικὸν, καὶ ἀφ' οὗ ὡράθη σχεδὸν κύριος τῆς πόλεως, ἐςενεύθη νὰ μεταφέρῃ εἰς τὸ ςρατόπεδον τὰ τάγματά του.

Ταῖς τρεῖς ἀκόλουθαις ἡμέραις, ἀφ' οὗ ἔχυσε τὸν φόβον εἰς τὴν χώραν, ἔκαμε νὰ κλείσουν κάποια περάματα, διὰ νὰ κόψῃ τῶν πολιορκουμένων τὴν ἔξοδον, τὴν μόνην ἐλπίδα τῆς

σω-

σωτηρίας. Ὁ Ναβίδης βλέπωντας τὸν ἑαυτόν τȣ εἰς ἄκραν ςενοχωρίαν, ἔπεμψε τὸν Πυθαγόραν εἰς τὸν Κȣΐντιον διὰ νὰ παρχίσῃ νὰ κάμῃ καμίαν συμφωνίαν. Τȣ̃τος δὲν ἐκαταδέχθη νὰ τὸν ἀκροασθῇ καθόλȣ· ἀλλὰ πέφτωντας ὁ πρέσβις γονατιςὸς εἰς τὰ πόδιά τȣ, ἔπειτα ἀπὸ πολλαῖς παρακάλεσες, ἔλαβε τέλος πάντων διὰ τὸν Ἀφέντην τȣ τὴν ἀνακωχὴν μὲ ταῖς ἴδιαις συνθήκαις, ὁπȣ̃ τȣ̃ εἶχαν προγράψῃ προτήτερα. Ἐμετρήθησαν τὰ τάλαντα, καὶ ἐδόθησαν τὰ ὅμηρα εἰς τὰς χεῖρας τȣ̃ Κȣϊντίȣ.

Ὡς τόσον οἱ Ἀργεῖοι, ὁπȣ̃ διὰ ταῖς εἴδησες, ὁπȣ̃ ἐλάμβανον τὴν μίαν ἔπειτα ἀπὸ τὴν ἄλλην, ἐςοχάζοντο, πῶς ἡ Λακεδαίμων νὰ ἐπάρθη, ἐξαναςερεώθησαν ἀφ' ἑαυτȣ̃τȣς εἰς ἐλευθερίαν, καὶ ἐδίωξαν τὴν φρȣρὰν τȣ̃ Τυράννȣ· ὁ δὲ Κȣΐντιος ἀφ' ȣ̃ ἐτελείωσε τὴν εἰρήνην μὲ τὸν Ναβίδην, καὶ ἀπέλυσε τὸν Εὐμενῆ, τȣ̀ς Ῥοδίȣς, καὶ τὸν ἀδελφόν τȣ, οἱ ὁποῖοι ἐςράφησαν εἰς ταῖς Ἁρμάδαις των, ὑπῆγεν εἰς τὸ Ἄργος, καὶ ἦυρε τὴν χώραν εἰς μεγάλην χαράν. Ἡ πανήγυρις τῶν Νεμαίων Ἀγώνων, ὁπȣ̃ δὲν ἠμπόρεσε νὰ γενῇ εἰς τὸν διατεταγμένον καιρὸν διὰ τὴν ταραχὴν τῆς μάχης, ἀνεβάλθη ἕως εἰς τὸν ἐρχομὸν τȣ̃ ςρατηγȣ̃ Ῥωμαίȣ, καὶ τȣ̃ ςρατεύματός τȣ. Αὐτὸς ἐδιαμοί-

ρα-

ρασεν ἐκεῖ τὰ βραβεῖα, καὶ οἱ Ἀργεῖοι δὲν ἐδύνοντο νὰ συκώσουν τὸ βλέμματους ἀπ' ἐκεῖνον, ὁποῦ ἐπεχειρίσθη τούτην τὴν μάχην δι' αὐτοὺς, ὁποῦ τοὺς ἠλευθέρωσεν ἀπὸ μίαν σκληρὰν, καὶ ἄτιμον δουλείαν, καὶ ὁποῦ τοὺς ἔκαμε νὰ ἔμπουν πάλιν εἰς τὴν ἀρχαίαν τους ἐλευθερίαν.

Οἱ Ἀχαιοὶ ἔβλεπον μὲ μεγάλην εὐχαρίστησιν τὴν χώραν τοῦ Ἄργους ἑνωμένην πάλιν εἰς τὴν συμμαχίαν τους, καὶ ξαναβεβαιωμένην εἰς ὅλα της τὰ προνόμια· ἡ Σπάρτα ὅμως ὁποῦ ἀφέθη εἰς δουλείαν, καὶ ἕνας Τύραννος ὁποῦ ἐτρέφετο εἰς τὴν καρδίαν τῆς Ἑλλάδος ἐσύγχυζαν τὴν χαράν τους, καὶ δὲν τοὺς ἄφιναν νὰ ἀπολαμβάνουν τελείαν τὴν ἡδονήν.

Ὅσον διὰ τοὺς Αἰτωλοὺς, ἠμποροῦμεν νὰ εἰποῦμεν, πῶς ἡ εἰρήνη, ὁποῦ ἐσυμφωνήθη μὲ τὸν Ναβίδην, τοὺς ἦτον ἕνας θρίαμβος. Ἔπειτα ἀπὸ τούτην τὴν ἄτιμον, καὶ ἀναξίαν συνθήκην, ἔτζι τὴν ὠνόμαζον, ἀτιμοῦσαν πανταχοῦ τοὺς Ῥωμαίους. Ἔκαμναν νὰ καταλάβῃ καθ' ἕνας, πῶς αὐτοὶ εἰς τὴν μάχην κατὰ τοῦ Φιλίππου, δὲν ἔβαλαν κάτω τὰ ἅρματα, παρὰ ἀφ' οὗ ἐστένευσαν τοῦτον τὸν Βασιλέα νὰ εὔγῃ ἀπ' ὅλαις ταῖς χώραις τῆς Ἑλλάδος· μὰ εἰς τούτην ὁ Ἅρπαξ, ἐξουσίαζεν ἀναπαυμένα τὴν Σπάρτην, καὶ ὁ νόμιμός της

Βα-

Βασιλεὺς Ἀγησίπολις, ὁπȣ̃ εἶχε δȣλεύσῃ ὑποκάτω εἰς τὸν Ἀνθύπατον, καὶ τόσοι ἔνδοξοι πολῖται Σπαρτιάται, ἐκατακρίθησαν νὰ περάσȣν τὴν ζωήν τȣς εἰς μίαν ἐλεεινὴν ἐξορίαν. Εἰς βραχυλογίαν, πῶς ὁ Λαὸς τῆς Ῥώμης ἔγινεν ὁ διαφεντευτὴς, καὶ ὁ δορυφόρος τȣ̃ Τυράννȣ. Οἱ Αἰτωλοὶ εἰς τȣ̃τα τὰ παράπονα εἶχαν διὰ τέλος μόνα τὰ προτερήματα τῆς ἐλευθερίας, ἀλλ' εἰς τὰς μεγάλας ὑποθέσεις, πρέπει τινὰς νὰ μετρήσῃ τὸ ὅλον, καὶ νὰ εὐχαριστηθῇ εἰς ἐκεῖνο, ὁπȣ̃ δύναται νὰ ἐκπληρωθῇ μὲ εὐτυχίαν, δίχως νὰ θελήσῃ νὰ ἀποκτήσῃ τὸ ὅλον εἰς μίαν φοράν. Τέτοια ἦτον ἡ διάθεσις τȣ̃ Κȣϊντίȣ, καθὼς αὐτὸς ὁ ἴδιος θέλει τὸ κάμει ἔπειτα γνωστόν.

Ὁ Κȣΐντιος ἐστράφη ἀπὸ τὸ Ἄργος εἰς τὴν Ἐλατίαν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν εἶχε μισεύσῃ διὰ τȣ́την τὴν μάχην κατὰ τῆς Σπάρτης, καὶ ἐπέρασεν ὅλον τὸν χειμῶνα κρίνωντας δικαίως τὰς διαφορὰς τῶν λαῶν, φιλιώνωντας ἀναμέσον τȣς τόσον ταῖς χώραις, ὡσὰν καὶ τὰ μερικὰ σπήτια, καὶ θεμελιώνωντας πανταχȣ̃ τὴν καλὴν εὐταξίαν, τὸ ὁποῖον εἶναι ὁ ἀληθὴς καρπὸς τῆς Εἰρήνης, ἡ ἐνδοξοτέρα φροντίδα τȣ̃ Νικητȣ̃, καὶ μία βεβαία ἀπόδειξις, πῶς δὲν ἔγινεν ἡ μάχη, παρὰ δι' αἰτίας δικαίας, καὶ εὐλόγȣς. Φθάνοντες εἰς τὴν Ῥώμην οἱ Πρέσβεις τȣ̃ Ναβίδȣ, ἐζήτησαν καὶ ἔλαβαν

τὴν

Ἔτ. ἀπὸ Κτίσεως Κόσμου 3810. Πρὸ Χριστοῦ 194.

τὴν βεβαίωσιν τῆς συνθήκης. Εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ἀνοίξεως ὁ Κοΐντιος ἦλθεν εἰς τὴν Κόρινθον, καὶ ἐσυγκρότησεν ἐκεῖ μίαν σύναξιν γενικὴν τῶν Ἀποκρισιαρίων ὁλονῶν τῶν πόλεων. Εἰς αὐτὴν τοὺς ἐπαράστησε, πῶς ἡ Ῥώμη ἔκλινεν εὐχαρίστως εἰς ὅλαις ταῖς παρακάλεσες τῆς Ἑλλάδος, ὁποῦ εἶχε ζητήσῃ τὴν βοήθειάν της, καὶ ὁποῦ εἶχε κάμῃ μὲ αὐτὴν μίαν συμμαχίαν, διὰ τὴν ὁποίαν βέβαια ἡ Ἑλλὰς δὲν ἤθελε μετανοήσῃ. Ἐφανέρωσεν εἰς βραχυλογίαν τὰ ἔργα τῶν στρατηγῶν, ὁποῦ ἐστάθησαν προτήτερα ἀπ' αὐτὸν, καὶ ἐδιηγήθη τὰ ἐδικά του μὲ μίαν μετριότητα, ὁποῦ ἔκαμε νὰ ὑψωθῇ ἡ ἀρετή του, καὶ νὰ ἀκροασθῇ μὲ μίαν κοινὴν εὐφημίαν· ἔξω μόνον ὅταν ὡμίλησε διὰ τὸν Ναβίδην, ὅλη ἡ σύναξις, μὲ ἕνα μέτριον ψιθυρισμὸν, ἐφανέρωσε τὸν πόνον της, πῶς ὁ ἐλευθερωτὴς τῆς Ἑλλάδος εἶχεν ἀφήσῃ εἰς τὸν κόλπον μιᾶς πόλεως τόσον ἐνδόξου ὡσὰν τὴν Σπάρτην ἕνα Τύραννον, ὄχι μόνον ἀνυπόφορον εἰς τὴν πατρίδα του, ἀλλὰ τρομερὸν εἰς ὅλαις ταῖς ἄλλαις χώραις.

Ὁ Κοΐντιος ὁποῦ ἐγνώριζε τὴν διάθεσιν τῶν καρδιῶν ἐπάνω εἰς ταύτην τὴν ὑπόθεσιν, ἐστοχάσθη, πῶς εἶχε χρέος νὰ δώσῃ ἀπολογίαν διὰ τὴν κυβέρνησίν του εἰς βραχυλογίαν. Αὐτὸς ὡμολόγησε, πῶς δὲν ἦτον πρέπον νὰ κάμῃ καμίαν συνθήκην εἰρήνης μὲ τὸν Τύραν-

νον,

νον, αὐ ἤθελε δυνηθῇ νὰ κάμῃ τῦτο, δίχως νὰ κινδυνεύσῃ ὁ παντελὴς ἀφανισμὸς τῆς Σπάρτης. Ἀλλὰ φοβέμενος δικαίως μήπως ὁ ἀφανισμὸς τῦ Ναβίδε, ἤθελε ξαβύξῃ μὲ λόγυς τε ἐκεῖνον μιᾶς πόλεως τόσον ἀξιολόγου, ἔκεινε συμφεράτερον νὰ ἀφήσῃ τὸν Τύραννον ἀδύνατον, καὶ ἄχρηςον νὰ βλάψῃ, παρὰ νὰ κινδυνεύσῃ νὰ ἰδῇ ἴσως τὴν χώραν νὰ ἀφανισθῇ μὲ ἀξρείας πολλὰς αὐςηρᾶς.

Ἐπρόθεσεν εἰς ἐκεῖνο, ὁπῦ εἶχεν εἰπῇ διὰ τὸ ἀπερασμένον, πῶς τῶρα ἐτοιμάζετο νὰ μισθύσῃ διὰ τὴν Ἰταλίαν, καὶ νὰ ἀσυκώσῃ ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα ὅλα τὰ ςρατεύματα. Πῶς εἰς δέκα ἡμέρας ἤθελαν ἀκέσῃ, πῶς ἐμίσθωσαν αἱ φύλαξες ἀπὸ τὴν Δημητριάδα, καὶ ἀπὸ τὴν Χαλκίδα, καὶ πῶς αὐτὸς ἤθελε παραδώσῃ εἰς τὰς χεῖρας τῦ Ἀχαιῶν τὴν Ἀκρόπολιν τῆς Κορίνθε· πῶς μὲ τῦτο ἤθελαν φανερωθῇ ποῖοι ἦτον ἄξιοι πίςεως οἱ Αἰτωλοὶ, ἢ οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ αὐ οἱ Αἰτωλοὶ εἶχαν δίκαιον νὰ απείρωσι παντοχῦ, πῶς δὲν ἠμπορῦσαν νὰ κάμυν χειρότερον πρᾶγμα, ὅσον τὸ νὰ ἐμπιςεθῦν τὴν ἐλευθερίαν τυς εἰς τὸν λαὸν τῆς Ῥώμης, καὶ πῶς ἄλλο δὲν ἔκαμαν, παρὰ νὰ ἀλλάξυν ζυγὸν, δεχόμενοι τὰς Ῥωμαίυς διὰ αὐθέντας αὐτῖς διὰ τὰς Μακεδόνας. Ἀλλ' οἱ Ῥωμαῖοι ἤξεραν, πῶς οἱ Αἰτωλοὶ δὲν εἶχον διάκεισιν, ἔτε σύνεσιν εἰς ταῖς σωομιλίαις των,

καὶ εἰς

καὶ εἰς τὰς πράξεις των. Ἐσυνεβούλευσε δὲ ταῖς ἄλλαις χώραις νὰ διακρίνωσι τὰς φίλας των ἀπὸ ταῖς πραξείς τας, καὶ ὄχι ἀπὸ τὰ λόγια τας, καὶ νὰ γνωρίζωσι καλὰ ἐκεῖνον, εἰς τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ ἐμπιστεύωνται, καὶ ἀπὸ ποῖον νὰ φυλάγωνται. Τὰς ἐπαραίνεσε νὰ μεταχειρισθῶσι μετρίως τὴν ἐλευθερίαν τας, διατὶ μὲ πάσην τὴν σωστὴν ἀσφάλειαν, αὐτὴ ἡ ἐλευθερία ἦτον σωτήριος τόσον εἰς τὰς ἰδιωτικὰς, ὡσαὐτὴ καὶ εἰς τὰς πόλεις· πῶς δίχως αὐτὴν τὴν μετριότητα ἐγίνετο βαρεῖα εἰς τὰς ἄλλας, καὶ βλαβερὰ εἰς αὐτὰς τὰς ἰδίας, ὅπου τὴν ἐκακομεταχειρίζοντο. Πῶς οἱ πρόκριτοι τῶν πόλεων, καὶ ἡ ἴδιαις χώραις γενικῶς, νὰ ἤθελαν φυλάξωσι μίαν τελείαν ἕνωσιν. Πῶς ὅταν ἤθελαν ἦσαι ἑνωμέναις, ἦτο Βασιλεὺς, ἦτε Τύραννος δὲν ἤθελαν δειληθῆ νὰ τὰς καταπονέσωσι. Πῶς ἡ ἀσυμφωνία, καὶ ἡ στάσις ἄνοιγαν τὴν πόρταν εἰς ὅλας τὰς κινδύνας, καὶ εἰς ὅλα τὰ κακὰ, διατὶ τὸ μέρος, ὅπου εἶναι ἀδύνατον μέσα, ζητεῖ μίαν βοήθειαν ἀπ' ἔξω, καὶ ἀγαπᾷ κάλλιον νὰ κράξῃ εἰς βοήθειαν τὸν ξένον, παρὰ νὰ ὑποταχθῇ εἰς τὰς συμπολίτας τὸ. Αὐτὸς ἐτελείωσε τὴν ὁμιλίαν τὸ, ὁρκίζωντάς τας μὲ μεγάλην ἀγαθότητα, καὶ μὲ μεγάλην ἀγάπην νὰ κρατήσωσι, καὶ νὰ διαφυλάξωσι μὲ τὴν σωστὴν τας κυβέρνησιν ἐκείνην τὴν ἐλευθερίαν, διὰ τὴν ὁποίαν ἦτον ὑπόχρεοι εἰς

τὰ

τὰ ξένα ἅρματα, κ̀ νὰ ἀποδείξȣν τȣ̃ λαȣ̃ τῆς Ῥώμης, πῶς δὲν ἐμεταχειρίσθη κακὰ τὴν διαφέντευσίν τȣ κ̀ τὰς ἐνεργεσίας τȣς διὰ νὰ τȣ̀ς καταςήσῃ ἐλευθέρȣς.

Αὐταῖς ταῖς νȣθεσίαις ταῖς ἐδέχθησαν, ὡσὰν νȣθεσίαις ἑνὸς πατρός. Ὅλοι ἀκȣόντές τον τοιȣτοτρόπως νὰ ὁμιλῇ, ἔκλαιον ἀπὸ τὴν χαρὰν, κ̀ ὁ ἴδιος Κȣίντιος δὲν ἐδυνήθη νὰ κρατήσῃ τὰ δάκρυα. Ἕνας γλυκὺς μȣρμȣρισμὸς ἔδειχνε ταῖς γνώμαις πάσης τῆς συνάξεως. Ἐκοίταζαν ὁ ἕνας τὸν ἄλλον μὲ θαῦμα, κ̀ ἐπαρακινȣ̃ντο ἀμοιβαίως νὰ δεχθȣ̃ν μὲ εὐχαριςίαν, κ̀ μὲ εὐλάβειαν τὰ λόγια τȣ̃ Ῥωμαίȣ ςρατηγȣ̃, ὡσὰν τόσȣς χρησμȣ̀ς, κ̀ νὰ τὰ χαράξȣν βαθέως εἰς τὰς καρδίας τους.

Τότε ὁ Κȣίντιος κανώντας νὰ σιωπήσȣν, τȣ̀ς εἶπε νὰ ἐξετάσȣν ἐπιμελῶς, πόσοι σκλάβοι Ῥωμαῖοι ἠμπορȣ̃σαν νὰ ἀπομείνουν εἰς τὴν Ἑλλάδα, τȣ̀ς ὁποίȣς εἰς διάςημα δύο μηνῶν νὰ ἤθελαν τȣ̀ς πέμψῃ εἰς Θετταλίαν, ἐπειδὴ τȣ̀ς ἤθελεν ἦςαι ἀτιμία νὰ ἀφήσȣν εἰς τὴν σκλαβίαν ἐκείνȣς, εἰς τȣ̀ς ὁποίȣς ἦτον χρεῶςαι διὰ τὴν ἐλευθερίαν τȣς. Ἐπαίνεσαν πάντες τὴν γνώμην τȣ, κ̀ τὸν εὐχαρίςησαν ὑπερβολικὰ, ὁπȣ̃ ἠθέλησε νὰ τȣ̀ς νȣθετήσῃ διὰ ἕνα χρέος τȣς τόσον δίκαιον, κ̀ τόσον πρέπον. Ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν τῶν αἰχμαλώτων ἦτον

πολλὰ μεγάλος· οἱ ὁποῖοι εἶχαν σκλαβωθοῦν ἀπὸ τὸν Ἀννίβαν εἰς τὸν Λιβυκὸν πόλεμον, καὶ διατὶ οἱ Ῥωμαῖοι δὲν ἠθέλησαν νὰ τοὺς ἐξαγοράσουν, αὐτὸς τοὺς ἐπούλησε. Τῆς μοναχῆς Ἀχαΐας ἔπεσαν νὰ δώσῃ ἑκατὸν τάλαντα *, διὰ νὰ πληρώσῃ εἰς τοὺς αὐθέντας τὴν τιμὴν, πληρώνοντας διὰ κάθε σκλάβον διακόσιαις πενῆντα λίτραις. Κάθ' ἕνας δύναται νὰ κρίνῃ κατὰ ἀναλογίαν διὰ ὅλην τὴν ἐπίλοιπην Ἑλλάδα. Ἀκόμη δὲν εἶχε τελειώσῃ ἡ συνάξις, ὁποῦ εἶδαν νὰ κατεβῇ ἀπὸ τὴν ἀκρόπολιν ἡ φύλαξις, καὶ ἔπειτα νὰ εὔγῃ ἀπὸ τὴν χώραν. Ὁ Κουΐντιος τὴν ἀκολούθησε, καὶ ἐμίσευσε μέσα ἀπὸ τὰς εὐφημίας τῶν λαῶν, ὁποῦ τὸν ἔκραζαν σωτῆρα, καὶ ἐλευθερωτήν τους, παρακαλοῦντες πολλὰ τὸν Οὐρανὸν δι' αὐτόν.

* Ἑκατὸν χιλιάδες σκοῦδα.

Ἐτράβιξεν ὁμοίως ταῖς φύλαξες ἀπὸ τὴν Χαλκίδα, καὶ ἀπὸ τὴν Δημητριάδα, τὸν ἐδέχθησαν δὲ καὶ ἐκεῖ μὲ ταῖς αὐταῖς εὐφημίαις. Ἀπ' ἐκεῖ ὑπῆγεν εἰς Θετταλίαν, ὅπου ἐδιώρθωσε τὰ πράγματα, ὁποῦ ἦτον εἰς μεγάλην ἀταξίαν.

Ἐκίνησε τέλος πάντων διὰ τὴν Ἰταλίαν, καὶ φθανώντας εἰς τὴν Ῥώμην ἐμπῆκε μὲ θρίαμβον. Τρεῖς ἡμέραις ἐβάσταξεν ἡ τελετὴ, εἰς ταῖς ὁποίαις ἔκαμε νὰ ἀπεράσουν ἔμπροσθεν εἰς τὰ μάτια τοῦ λαοῦ τὰ πολύτι-

μα

μα λάφυρα, ὁπȣ̃ εἶχε συνάξῃ εἰς ταῖς δύο μάχαις κατὰ τȣ̃ Φιλίππȣ, καὶ κατὰ τȣ̃ Ναβίδȣ. Ὁ Δημήτριος υἱὸς τȣ̃ Πρώτȣ, καὶ Ἁρμένης υἱὸς τȣ̃ δευτέρȣ ἦτον ἀνάμεσα εἰς τὰ ὅμηρα, καὶ ἐςόλιζαν τὸν θρίαμβον τȣ̃ Νικητȣ̃. Ἀλλ' ὁ εὐμορφότερος ςολισμὸς τȣ̃ θριάμβȣ ἦτον οἱ Πολῖται τῆς Ῥώμης, ὁπȣ̃ ἐλευθερώθησαν ἀπὸ τὴν αἰχμαλωσίαν, οἱ ὁποῖοι ἀκολȣθȣ̃σαν τὸ θριαμβευτικὸν ἁμάξι μὲ τὴν κεφαλὴν ξυρισμένην εἰς σημεῖον τῆς ἐλευθερίας, ὁπȣ̃ τότε εἶχαν λάβουν.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ Ε'.

Ἑτοιμάζεται κάθε πρᾶγμα διὰ τὴν μάχην τȣ̃ Ἀντιόχȣ, καὶ τῶν Ῥωμαίων. Ἀμοιβαῖαι πρεσβεῖαι, καὶ συνομιλίαι ἀπὸ τὸ ἕνα, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, ὅλαις ὅμως ἀνωφελεῖς. Οἱ Ῥωμαῖοι πέμπȣν ςρατεύματα κατὰ τȣ̃ Ναβίδȣ, ὁπȣ̃ εἶχε λύσῃ τὰς συνθήκας. Ὁ Φιλοποίμην κερδίζει κατ' αὐτȣ̃ μίαν νίκην. Οἱ Αἰτωλοὶ κράζȣν τὸν Ἀντίοχον. Ὁ Ναβίδης ἐφονεύθη. Τέλος πάντων ὁ Ἀντίοχος ἀπερνᾷ εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Ὁ Ἀντίοχος, καὶ οἱ Ῥωμαῖοι ἑτοίμαζαν κάθε πρᾶγμα διὰ μίαν πλησιάζȣσαν

Ἔτ. ἀπὸ Κτίσεως Κόσμου 3811. Πρὸ Χεισοῦ 193. Λίβ. βιβ. λδ'. ἀειθμ. 57. 62.

μάχων. Ἦλθαν εἰς τὴν Ῥώμην Πρέσβεις ἀπ' ὄνομα ὅλης τῆς Ἑλλάδος, ἀπὸ σῶα μεγάλον μέρος τῆς Μικρῆς Ἀσίας, καὶ πολλῶν Βασιλέων. Ἔλαβαν φιλάνθρωπον ἀκρόασιν ἀπὸ τὴν Γερουσίαν, ἀλλὰ διατὶ ἡ ὑπόθεσις τῶ Ἀντιόχου εἶχε μίαν μεγάλην ἐξέτασιν, ἐδόθη ἡ ἐξέτασις τῶ Κυΐντου, καὶ τῶν ἀπεσταλμένων Στρατηγῶν, ὁπῶ εἶχαν σταθῆν εἰς τὴν Ἀσίαν. Ἡ φιλονεικία ἐσάθη δυνατὴ ἀπὸ τὸ σῶα μέρος, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο. Οἱ Πρέσβεις τῶ Ἀντιόχου ἐθαύμαζαν, πῶς εἰς καιρὸν ὁπῶ ὁ Βασιλεύς των τὸς ἔπεμψεν ἁπλῶς διὰ νὰ κάμουν φιλίαν, καὶ συμμαχίαν μὲ τὸς Ῥωμαίους, τῶτοι ἤθελαν νὰ τῶ δώσουν νόμον, ὡσὰν σὸς νικημένους, καὶ νὰ τῶ πεζγράψουν ποίαις χώραις ἐδυνέτο αὐτὸς νὰ κρατήσῃ, καὶ ποίαις νὰ ἀφήσῃ. Ὁ Κυΐντιος συμφώνως μὲ τὸς σωφρόνους τε ἔπειτα ἀπὸ πολλαῖς σωμιλίαις, ἐφανέρωσεν εἰς τὸς Πρέσβεις τῶ Βασιλέως, πῶς οἱ Ῥωμαῖοι ἀπεφάσιζον νὰ ἐλευθερώσαν ταῖς χώραις τῶν Ἑλλήνων τῆς Ἀσίας, καθὼς ἐλευθέρωσαν ἐκείναις τῆς Εὐρώπης· καὶ πῶς εἰς αὐτὸς ἔμενεν νὰ σοχασθῆν, ὧν αὐτὴ ἡ σωθήκη ἔπρεπεν εἰς τὸν Ἀντίοχον. Ἀπεκρίθησαν οἱ πρέσβεις, πῶς δὲν ἠμπορῶσαν νὰ κάμουν μίαν ὑπόχεσιν διὰ νὰ σμικρώσουν τὸ βασίλειον τῶ Αὐθεντός τες. Τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν ἐμπῆκαν πάλιν εἰς τὴν Γερουσίαν οἱ

ἄλλοι

ἄλλοι Πρέσβεις. Ὁ Κȣίντιος ἔδωσε λογαριασμὸν δι' ἐκεῖνο, ὁπȣ̃ εἶπαν, καὶ ἔκαμαν εἰς τὴν συνομιλίαν, καὶ τȣ̀ς ἐπαρακάλεσε νὰ μηνύσȣν κάθ' ἕνας εἰς ταῖς χώραις τȣς, πῶς ὁ λαὸς τῆς Ῥώμης ἀπεφάσισε νὰ διαφεντεύσῃ τὴν ἐλευθερίαν τȣς κατὰ τȣ̃ Ἀντιόχȣ μὲ τὸν ἴδιον ζῆλον, καὶ μὲ τὴν ἰδίαν γενναιότητα, ὁπȣ̃ τὴν ἐδιαφέντευσε κατὰ τȣ̃ Φιλίππȣ. Οἱ Πρέσβεις ἐπαρακάλεσαν τὴν Γερȣσίαν νὰ μὴν ἀποφασίσῃ διὰ μίαν ὑπόθεσιν τόσον μεγάλην, ἀλλὰ νὰ δώσῃ καιρὸν τȣ̃ Βασιλέως νὰ συλλογισθῇ, καὶ νὰ συλλογισθȣ̃ν καὶ αὐτοὶ ἀπὸ τὸ μέρος τȣς, πρὸ τȣ̃ νὰ δογματίσȣν πῶς ἔπρεπε νὰ συγχύσȣν τὴν εἰρήνην τῆς Οἰκȣμένης. Τȣ́τȣ χάριν δὲν ἔγινε τότε καμία ἀπόφασις, καὶ ἐπέμφθησαν εἰς τὸν Βασιλέα οἱ ἴδιοι Πρέσβεις, ὁπȣ̃ εἶχαν ὁμιλήσῃ καὶ ἄλλοτε μὲ αὐτὸν εἰς τὴν Λυσιμαχίαν, ἤγȣν ὁ Σȣλπίκιος, ὁ Βίλλιος, καὶ ὁ Αἴλιος.

Μόλις ἐμίσευσαν, ὁπȣ̃ ἦλθαν εἰς τὴν Ῥώμην οἱ Πρέσβεις τῶν Καρχηδονίων καὶ ἤφεραν εἴδησιν εἰς τὴν Γερȣσίαν, πῶς ὁ Ἀντίοχος παρακινηθεὶς ἀπὸ τὸν Ἀννίβαν ἑτοιμάζετο βεβαιότατα διὰ νὰ πολεμήσῃ τȣ̀ς Ῥωμαίȣς. Ἐγὼ προεῖπα, πῶς ὁ Ἀννίβας ἐκατάφυγεν εἰς τȣ̃τον τὸν Βασιλέα, καὶ πῶς ἔφθασεν ἐκεῖ εἰς καιρὸν, ὁπȣ̃ ὁ Βασιλεὺς ἐσυλλογίζετο, ἂν εἶχε νὰ ἐπιχειρισθῇ τȣ̃τον τὸν πόλεμον. Ἡ πα-

ρουσία καὶ ἡ συμβουλαῖς ἑνὸς τέτοιου στρατηγοῦ ἴσχυσαν πολλὰ νὰ τὸν κάμουν νὰ ἀποφασίσῃ. Ἡ γνώμη τοῦ Ἀννίβα ἦτον, πῶς ἔπρεπε νὰ φέρουν τὴν μάχην εἰς τὴν Ἰταλίαν· πῶς μὲ τοῦτον τὸν τρόπον, ὁ τόπος τοῦ Ἐχθροῦ ἤθελε τοὺς δίδῃ καὶ τάγματα, καὶ τροφάς· πῶς ἀλλέως κανένας Βασιλεὺς, καὶ κανένα ἔθνος δὲν ἐδύνετο νὰ εἶναι ἀνώτερον ἀπὸ τοὺς Ῥωμαίους, καὶ πῶς ἡ Ἰταλία δὲν ἐδύνατο νὰ νικηθῇ, παρὰ εἰς τὴν ἰδίαν Ἰταλίαν. Αὐτὸς ἐζήτει ἑκατὸν κάτεργα, δέκα χιλιάδες πεζοὺς, καὶ χιλίους ἱππεῖς. Ἔλεγε, πῶς μὲ ταύτην τὴν Ἁρμάδαν, ἤθελεν ὑπάγῃ εὐθὺς εἰς τὴν Ἀφρικὴν, διὰ νὰ παρακινήσῃ τοὺς Καρχηδονίους νὰ ἑνωθοῦν μὲ αὐτὸν, καὶ πῶς ἂν δὲν ἤθελεν ἠμπορέσῃ νὰ τοὺς τραβίξῃ, ἤθελεν ὑπάγῃ κατ' εὐθείαν εἰς τὴν Ἰταλίαν, ὅπου ἤθελ' εὕρῃ τὸν τρόπον νὰ ἐνοχλήσῃ τοὺς Ῥωμαίους· πῶς ἔπρεπεν ὁ Βασιλεὺς νὰ περάσῃ εἰς τὴν Εὐρώπην μὲ τὰ ἄλλα του τάγματα, καὶ νὰ σταματήσῃ εἰς κανένα μέρος τῆς Ἑλλάδος, δίχως νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἀλλὰ νὰ καμώνεται πάντα, πῶς θέλει νὰ ὑπάγῃ.

Ἐπειδὴ καὶ ὁ Βασιλεὺς ἐπαίνεσε τούτην τὴν γνώμην, ἔπεμψεν ὁ Ἀννίβας εἰς τὴν Καρθαγένην ἕνα Τύριον ἄνθρωπόν του πολλὰ ἐμπιστευμένον, διὰ νὰ κερδήσῃ τὰς καρδίας τοῦ λαοῦ. δὲν ἐτόλμησε νὰ στείλῃ ἐπιστολὰς, φο-

βό-

βέμενος μὴ παθεῖν, ἢ μάλιστα ὅπως τὰ πράγματα ἐνεργῶνται πολὺ καλλίτερα διὰ ζώσης φωνῆς, παρὰ δι' ἐπιστολῶν. Ἀλλ' ὁ Τύριος ἐγνωρίσθη, ἢ μόλις ἐσώθη. Καὶ ἡ Γερουσία τῆς Καρχηδόνος ἔδωσεν αὐθὺς τὴν εἴδησιν εἰς τὸν λαὸν τῆς Ῥώμης.

Ἡ Ῥώμη τότε δὲν εἶχε μεγαλήτερες ἐχθρὰς ἀπὸ τὰς Ἀθήνας. Ὁ στρατηγὸς τῆς Θόας δὲν ἔλειπε νὰ τὰς παροτρύνῃ παραινώντας τας μὲ μεγάλην θερμότητα τὴν καταφρόνησιν, ὅπου εἶχον σιμὰ εἰς τὰς Ῥωμαίους, ἔπειτα ἀπὸ τὴν ὑστέραν τῆς νίκην, εἰς τὴν ὁποίαν τόσον ἐβοήθησαν αὐτοί. Ἡ ὁμιλίας τῆ ἔλαβαν τὸ ἀποτέλεσμα, ὅπου αὐτὸς ἔλπισεν. Ὅθεν ἐπέμφθησαν Πρέσβεις ὁ Δημόκριτος εἰς τὸν Ναβίδην, ὁ Νίκανδρος εἰς τὸν Φίλιππον, ἢ ὁ Δικαίαρχος ἀδελφὸς τῆ Ἰώα πρὸς τὸν Ἀντίοχον.

Ἐτ. ἀπ. Κτίσεως Κόσμου 3810. Πρὸ Χεισῦ 192. Λίβ. ριβ. λέ. ἀειθ. ιβ'.

Ὁ πρῶτος ἐπαράσησεν εἰς τὸν Τύραννον τῆς Σπάρτης, πῶς οἱ Ῥωμαῖοι ἐξανδρίσαν παντελῶς τὴν δυνάμιν τῆ, πέρνοντές τη ταῖς παραλίαις χώραις, ἀπὸ ταῖς ὁποίαις ἐλάμβανε τὰ κάστρα, τὰ πάγκαπα, ἢ τὰς ναύπας. Πῶς κατάκλειστος χθὲς μέσα εἰς τὰ τείχη τη, ἔβλεπε μὲ πόσον τὰς Ἀχαιὰς νὰ κυριεύσῃ εἰς τὴν Πελοπόννησον. Πῶς δὲν ἤλπιζε ποτὲ μίαν δικαιοσύνην ὁμοίαν μὲ αὐτὴν, ὅπου κατὰ τὸ παρὸν τῆ ἐπαρασαίνετο διὰ νὰ ξηνα-

λάβῃ τὴν παλαιάν τε δύναμιν. Πῶς οἱ Ῥωμαῖοι δὲν εἶχαν Ἁρμάδαις εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ πῶς αὐτὸς δὲν κολα ἐδύνετο νὰ κυριεύσῃ τὴν Γυζίαν, ἡ ὁποία τὸν ἦτον ἀναγκαιοτάτη, καὶ ὅτι ὁ παρμὸς ταύτης τῆς χώρας, δὲν ἤθελε φανῇ εἰς τοὺς Ῥωμαίους ἄξιος, ὅπου νὰ ἀπεράσουν πάλιν μὲ στρατεύματα εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Ὁ Νίκανδρος εἶχεν αἰτίαις δυναπώτεραις διὰ νὰ παρακινήσῃ τὸν Φίλιππον, ὅπου ἐκαταβιβάθη ἀπὸ σὰ βαθμὸν πολλὰ ὑψηλὸν, καὶ ὅπου τὸν ἔπηραν πολλὰ χειρότερα ἀπὸ τὸν Τυραννον. Ἔδειξε περιπλέον τὴν παλαιὰν δόξαν τῶν Βασιλέων τῆς Μακεδονίας, ὅπου μὲ τὰ ἅρματά τους ἀπόκτησαν τὴν Οἰκουμένην· πῶς αὐτὸ τὸ πρόβλημα ὅπου τὸν ἔκανε δὲν τὸν ἐπροξενοῦσε κανέναν κίνδυνον, ἐπειδὴ δὲν τὸν ἔλεγε νὰ φανερωθῇ ἐχθρὸς τῶν Ῥωμαίων πρὶν νὰ περάσῃ ὁ Ἀντίοχος μὲ τὸ στράτευμά του εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἂν ὁ Φίλιππος δίχως νὰ βοηθηθῇ ἀπὸ τὸν Ἀντίοχον, ἐκράτησε μὲ ταῖς μοναχαῖς του δύναμις τόσον πολὺν καιρὸν τὴν μάχην κατὰ τῶν Ῥωμαίων καὶ Αἰτωλῶν ὁμοῦ ἑνωμένων, πῶρα περισσότερον ἤθελε δυνηθῇ νὰ πολεμῇ τοὺς Ῥωμαίους, ὅπου ἤθελ' ἔχῃ διὰ συμμάχους τὸν Ἀντίοχον, καὶ τοὺς Αἰτωλούς. Δὲν ἐσιώπησε τὸ συμβεβηκὸς τοῦ Ἀννίβα φανερὰ ἐχθρὰ τῶν Ῥωμαίων, ὅπου εἶχε θεωρήσῃ τὴν ζωὴν περισσοτέρων στρατηγῶν ἀπ' ὅσους τοὺς ἀπό-

ἀπόμνεσκαν. Ὁ Δικαίαρχος ἐπεχειρίσθη νὰ καταπείσῃ τὸν Ἀντίοχον μὲ ἄλλαις αἰτίαις· πρῶτον ἀπ' ὅλα τὸν ἔκαμε νὰ καταλάβῃ, πῶς εἰς τὴν μάχην κατὰ τȣ̃ Φιλίππȣ, οἱ Ῥωμαῖοι δὲν ἔκαμαν ἄλλο, παρὰ λαφυραγωγίαν, ἀλλ' ἡ τιμὴ τῆς νίκης ἦτον ὅλη τῶν Αἰτωλῶν. πῶς μόνοι αὐτοὶ εἶχαν τȣ̀ς ἀνοίξῃ τὴν ἐμβασίαν εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ τȣ̀ς ἔβαλαν εἰς κατάστασιν νὰ νικήσȣν τὸν ἐχθρὸν, δίδοντες εἰς αὐτȣ̀ς ταῖς δυνάμεστȣς. Ἔκαμε μίαν μακρὰν ἐπαρίθμησιν τῶν Ταγμάτων τῆς πεζȣ́ρας, καὶ τȣ̃ Ἱππικȣ̃, ὁπȣ̃ ἤθελαν τȣ̃ δώσῃ, καθὼς ἀκόμη καὶ κάποιαις χώραις, καὶ κάποιȣς λιμένας ὁπȣ̃ ἐξȣσίαζαν. Αὐτὸς τέλος πάντων ἐβεβαίωσεν, ἀλλὰ δίχως θεμέλιον, πῶς ὁ Φίλιππος, καὶ ὁ Ναβίδης ἦτον ἀποφασισμένοι νὰ ἑνωθȣ̃ν μὲ αὐτὸν κατὰ τῶν Ῥωμαίων.

Ἰδȣ̀ ἡ φροντίδες τῶν Αἰτωλῶν διὰ νὰ ἀσυκώσȣν κατὰ τῆς Ῥώμης ἐχθρȣ̀ς ἀπ' ὅλα τὰ μέρη. Οἱ δύο Βασιλεῖς ὅμως δὲν ἐμπῆκαν τότε εἰς ταῖς γνώμαις των, ἀλλ' ὑπεχέθησαν ἔπειτα ἀπὸ ὀλίγον καιρόν.

Εὐθὺς ὁ Ναβίδης ἔπεμψε Πρέσβεις εἰς ὅλαις ταῖς περιθαλάσσιαις χώραις, διὰ νὰ ταῖς σύρῃ εἰς τὴν ἀποστασίαν. Μὲ ταῖς δωρεαῖς ἐκέρδησε πολλȣ̀ς ἀπὸ τȣ̀ς ἐξαιρέτȣς, καὶ κρυφίως ἀπώλεσεν ἐκείνȣς, ὁπȣ̃ ηὗρεν ὁπαδȣ̀ς τῶν Ῥωμαίων. Ὁ Κȣΐντιος μισεύων-

τας

τας ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, εἶχε δώσῃ τὸ βάρος εἰς τὰς Ἀχαΐας νὰ ἀγρυπνῶν εἰς τὴν διαφεύτδσιν τῶν παραλίων πόλεων. Ἔπεμψαν δὲ Θὺς Πρέσβεις εἰς τὸν Τύραννον διὰ νὰ τὸν κάμωσι νὰ ἐνθυμηθῇ τὰς σωθήκας ὁπῦ εἶχε κάμῃ μὲ τὸς Ῥωμαίους, κὴ διὰ νὰ τὸν νυθετήσωσι νὰ μὴ συγχύζῃ μίαν εἰρωίλιν, ὁπῦ αὐτὸς ἐπεθύμησε, κὴ ἐζήτησε μὲ τόσην θερμότητα. Ἔπεμψαν δὲ Θὺς μίαν δυνατὴν βοήθειαν εἰς τὴν Γυζίαν, ὁπῦ ἐπολιωρκεῖτο ἀπὸ τὸν Τύραννον, κὴ Πρέσβεις εἰς τὴν Ῥώμην διὰ νὰ δώσωσιν εἴδησιν τῶν συμβεβηκότων.

Ὁ Ἀντίοχος ἀκόμῃ δὲν εἶχε φανερωθῇ, ἀλλ' ἔπερνε κρυφίως τὰ μέρη διὰ τὸν μεγάλον σκοπὸν, ὁπῦ ἐμελέτα. Ἐξοχάθη νὰ δυναμωθῇ, κἀνώντας συμμαχίαν μὲ τὸς πλησίον τς. Διὰ τῦτο ἦλθεν εἰς τὴν Ῥαφίαν χώραν ὅμορον τῆς Παλαισίνης ἀπὸ τὸ μέρος τῆς Αἰγύπτς. Καὶ ἔδωσε τὴν θυγατέρα τς Κλεοπάτραν διὰ γυναῖκα Πτολεμαίῳ τῷ Ἐπιφανῦς, ἀφίνωντάς τς διὰ προῖκα ταῖς ἐπαρχίαις τῆς Κοίλης Συρίας, κὴ τῆς Παλαισίνης, μὲ σωθήκας ὅμως, ὅτι αὐτὸς νὰ μὴν ἐγγίξῃ, παρὰ τὸ ἥμισυ τῶν εἰσοδημάτων.

Ἔπειτα γραφεὶς εἰς τὴν Ἀντιόχειαν, ὑπανδρεύτσεν ἄλλην μίαν λεγομένην Ἀντιοχίδα μὲ τὸν Ἀριαράτην Βασιλέα τῆς Καππα-

παδοκίας. Εἶχεν ἐπιθυμήσῃ νὰ δώσῃ τὴν τρίτην τȣ̃ Εὐμενȣ̃ς Βασιλέως τῆς Περγάμȣ· ἀλλ' αὐτὸς ὁ Βασιλεὺς δὲ τὴν ἠθέλησε, καὶ ἀγκαλὰ οἱ τρεῖς ἀδελφοί τȣ τὸν ἐσυμβȣ́λευον νὰ τὴν νυμφευθῇ, ςοχαζόμενοι, πῶς ὁ σύνδεσμος μὲ ἕνα Βασιλέα τόσον μεγάλον, νὰ ἦτον μία μεγάλη βοήθεια διὰ τὸ σπῆτι τȣς, ὁ Εὐμενὴς ὁπȣ̃ ἤξευρε τὸ πρᾶγμα καλλίτερα ἀπ' αὐτȣ̀ς, τȣ̀ς ἐκατάπεισεν εἰς τὴν γνώμην τȣ. Τȣ̀ς ἔκαμε νὰ ἰδȣ̃ν, πῶς αὖ ἔπερνε τὴν θυγατέρα τȣ̃ Ἀντιόχȣ, ἦτον ςενεμένος νὰ τȣ̃ γένῃ καὶ σύμμαχος κατὰ τῶν Ῥωμαίων. πῶς αὖ οἱ Ῥωμαῖοι ἤθελαν μείνȣν νικηταὶ, καθὼς ἔπρεπε νὰ τὸ πιςεύȣν, αὐτὸς ἤθελε μείνῃ περιπλεγμένος εἰς τὰς δυςυχίας τȣ̃ Νικημένȣ, καὶ ἀπ' ἐδῶ ἤθελ' ἔλθῃ βεβαιότατα ὁ χαλασμός τȣς. Πῶς ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, αὖ ὁ Ἀντίοχος ἤθελε μείνῃ νικητὴς, ὅλον τὸ κέρδος ὁπȣ̃ αὐτὸς ἐδύνετο νὰ κάμῃ, ἤθελ' ἦτον, πῶς ἔχωντας τὴν τιμὴν νὰ εἶναι γαμβρός τȣ, ἤθελε κάμῃ χρεία νὰ καταςηθῇ καὶ ὁ πρῶτος ἀπὸ τȣ̀ς σκλάβȣς τȣ. Διότι αὖ ὁ Ἀντίοχος ἤθελε νικήσῃ εἰς ταύτην τὴν μάχην, βέβαια ἤθελε βιάσῃ ὅλην τὴν Ἀσίαν νὰ τȣ̃ ὑποταχθῇ, καὶ ὅλȣς τȣ̀ς Βασιλεῖς νὰ τȣ̃ προσφέρνȣν σέβας καὶ ὑπακοήν· πῶς αὐτὸς ἤθελ' ἦςαι πάντα εἰς καλλίτερην κατάςασιν μὲ τȣ̀ς Ῥωμαίȣς, καὶ πῶς διὰ τȣ̃-

το εἶχεν ἀποφασίση νὰ τοὺς εἶναι καὶ σύμμαχος. Ἡ ἔκβασις ἔδειξε πῶς αὐτὸς εἶχε δίκαιον.

Ἔπειτα ἀπὸ τοῦτα τὰ συνοικέσια, ὁ Ἀντίοχος ὑπῆγε σπουδαίως εἰς τὴν μικρὰν Ἀσίαν, καὶ ἔφθασεν εἰς τὴν Ἔφεσον εἰς τὴν καρδίαν τοῦ χειμῶνος. Ἀπ' ἐκεῖ ἐμίσευσεν εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ἀνοίξεως, διὰ νὰ ὑπάγῃ νὰ παιδεύσῃ ἐκείνους τῆς Πισιδίας, ὁποῦ ἀσύκωναν σύγχυσες, πέμψας προτήτερα τὸν υἱόν του εἰς τὴν Συρίαν, διὰ νὰ ἀγρυπνᾷ εἰς τὴν ἀσφάλειαν τῶν Ἐπαρχιῶν τῆς Ἀνατολῆς.

Εἶπα ἄνωθεν, πῶς οἱ Ῥωμαῖοι εἶχαν πέμψουν τὸν Σουλπίκιον καὶ τὸν Βίλλιον ὡς Πρέσβεις πρὸς τὸν Ἀντίοχον. Αὐτοὶ εἶχον παραγγελίαν νὰ ὑπάγουν πρῶτον εἰς τὸν Εὐμενῆ, καὶ διὰ τοῦτο ὑπῆγαν εἰς Πέργαμον καθέδραν τῆς βασιλείας του, καὶ ἦυραν τοῦτον τὸν Βασιλέα ὁποῦ ἐπεθυμοῦσε νὰ ἀκούσῃ πῶς ἐκήρυξαν τὴν μάχην κατὰ τοῦ Ἀντιόχου. Ἐπειδὴ καὶ εἰς καιρὸν εἰρήνης ἐφοβεῖτο πολλὰ ἕνα γείτονα τόσον τρομερόν· μὰ ἀνίσως ἀκολουθοῦσεν αὐτὴ ἡ μάχη, αὐτὸς δὲν ἀμφίβαλλε, πῶς ἡ τύχη τοῦ Ἀντιόχου νὰ μὴν ἔμελλε νὰ εἶναι ὁμοία μὲ ἐκείνην τοῦ Φιλίππου, καὶ πῶς διὰ τοῦτο, ἢ παντελῶς ἐκεῖνος ἤθελεν ἀφανισθῇ, ἢ ἂν ἤθελε τοῦ συμφωνηθῇ ἡ εἰρήνη, ἐσυλλογίζετο αὐτὸς νὰ ὠφεληθῇ ἀπὸ

τὰ

τὰ λάφυρα καὶ ἀπὸ ταῖς χώραις ὁπȣ̃ ἤθελεν ἀποκτήσῃ, ἡ ὁποίαις ἤθελαν τὸν βάλῃ εἰς κατάστασιν νὰ διαφεντεύεται ἀφ' ἑαυτȣ̃τȣ εἰς τȣ̀ς πολέμȣς τȣ̃ Ἀντιόχȣ. Καὶ τέλος πάντων, ἂν τὰ πράγματα ἤθελαν κλίνῃ ἀλλεοτρόπως, αὐτὸς ἤθελε κάλλιον νὰ ὑπόκηται εἰς κάθε κίνδυνον εἰς τὴν συντροφίαν τῶν Ῥωμαίων, παρὰ χωριζόμενος ἀπ' αὐτȣ̀ς, νὰ ὑποβληθῇ ἢ διὰ ἀγάπην, ἢ δυναστικῶς εἰς τὸν ζυγὸν τȣ̃ Ἀντιόχȣ.

Ἀπομνέσκωντας ὁ Σȣλπίκιος ἄῤῥωστος εἰς Πέργαμον, ὁ Βίλλιος, ὁπȣ̃ εἶχεν ἀκȣ́σῃ, πῶς ὁ Ἀντίοχος ἀσχολεῖτο εἰς τὸν πόλεμον τῆς Πισιδίας, ὑπῆγεν εἰς τὴν Ἔφεσον, ὅπȣ ἦυρε τὸν Ἀννίβαν. Ἔκαμε μὲ αὐτὸν πολλαῖς συνομιλίαις, εἰς ταῖς ὁποίαις ἐπάσχισεν, ἀλλὰ ματαίως, νὰ τὸν καταπείσῃ, πῶς δὲν ἔπρεπε νὰ φοβᾶται ἀπὸ τὸ μέρος τῶν Ῥωμαίων. Ἀλλ' ἐπέτυχε καλλίτερα ἑνὸς ἄλλȣ σκοπȣ̃, διότι δείχνωντάς τȣ μεγάλην ἀγάπην, καὶ ἐπισκέπτωντάς τον συχνὰ, τὸν ἐκατάστησεν ὕποπτον εἰς τὸν Βασιλέα, καθὼς ὀγλίγωρα θέλομεν ἰδεῖ.

Ὁ Τίτος Λίβιος, πιστεύωντας εἰς κάποιȣς Ἱστορικȣ̀ς διηγεῖται, πῶς ὁ Σκηπίων νὰ ἦτον εἰς τὸν ἀριθμὸν τȣ́των τῶν Πρέσβεων, καὶ πῶς τότε ὁ Ἀννίβας νὰ τȣ̃ ἔδωσεν ἐκείνην τὴν περίφημον ἀπόκρισιν, ὁπȣ̃ ἀλλȣ̃ ἐδιη-

Τόμ. ά. εἰς τὴν Ἱστορίαν τῶν Καρχηδονίων φ. 610.

γή-

γήθηκε, μὲ τὴν ὁποίαν ἔδιδεν εἰς τὰς μεγάλας Σατραπείας τὴν πρώτην τάξιν εἰς τὸν Ἀλέξανδρον, τὸν δεύτερον εἰς τὸν Πύρρον, καὶ τὸν τρίτον εἰς τὸν ἑαυτόν του. Ἀλλὰ κάποιοι ἔρισκαν ὀλίγον ἀληθινὸν τὸ παράπονον τοῦ Σκηπίωνος, καὶ πολλὰ ὀλιγώτερον τὴν ἀπόκρισιν τοῦ Ἀννίβα.

Ἐλθὼν δὲ ὁ Βίλλιος ἀπὸ τὴν Ἔφεσον εἰς τὴν Ἀπάμειαν, ὑπῆγεν ἐκεῖ καὶ ὁ Ἀντίοχος, εἰς ὃν ἐτελείωσε τὸν πόλεμον κατὰ τῶν Πισιδῶν. Ἡ συνομιλίαις ἔστεσε χαρὰν ἐπάνω εἰς ἐκεῖνα τὰ ἴδια, ὁποῦ εἶχαν ὁμιλήσειν εἰς τὴν Ῥώμην οἱ Πρέσβεις τοῦ Βασιλέως μὲ τὸν Κοΐντιον. Μὰ ἐσυγχίσθη ἡ συνομιλίαις ἀπὸ τὴν εἴδησιν, ὁποῦ τότες ὁ Βασιλεὺς ἔλαβε τῆς πληγῆς τοῦ Ἀντιόχου πρωτογενήτου υἱοῦ του. Ὅθεν ἐγράφη εἰς τὴν Ἔφεσον διὰ νὰ πενθήσῃ τὸν υἱόν. Μ' ὅλον τοῦτο ἀπ' ὅλους ἐπιστεύθη, πῶς ἡ λύπη του νὰ ἦτον μία ὑπόκρισις, καὶ πῶς αὐτὸς ὁ ἴδιος νὰ ἦτον ὁ αὐτουργὸς τοῦ θανάτου, καὶ νὰ τὸν ἐθυσίασεν εἰς τὴν φιλοδοξίαν του. Ὁ υἱός του ἦτον ἕνας νέος γεμάτος σωφέσεως, καὶ ἀγαθότητος, καὶ σολισμένος ἀπὸ τόσας βασιλικὰς ἀρετάς, ὁποῦ τὸν ἐκαπάσαναν τὸ ὑποκείμενον τῆς ἀγάπης, καὶ τῆς τιμῆς ὅλων ἐκείνων, εἰς τοὺς ὁποίους ἦτον γνωστός. Θέλων, πῶς ὁ γέρων Βασιλεὺς νὰ τὸν ἐφθόνησε, καὶ πῶς νὰ τὸν ἔσειλεν ἀπὸ τὴν

Ἔφε-

Ἔφεσον εἰς τὴν Συρίαν, μὲ πρόφασιν νὰ ἀγρυπνᾷ εἰς τὴν ἀσφάλειαν τῶν Ἐπαρχιῶν τῆς Ἀνατολῆς, καὶ πῶς ἐκεῖ νὰ ἔκαμε καὶ τὸν ἐφαρμάκευσεν ἕνας Εὐνȣ̃χος τῆς Αὐλῆς, διὰ νὰ ἀναπαύσῃ τὴν καρδίαν τȣ.

Ὁ Βίλλιος, διὰ νὰ μὴ γένῃ βαρετὸς εἰς ἕνα καιρὸν θλίψεως, καὶ λύπης, ἐστράφη εἰς τὴν Πέργαμον, ὅπȣ ηὗρε τὸν Σȣλπίκιον τελείως ὑγιῆ. Ὁ Βασιλεὺς τȣ̀ς ἔκραξεν εἰς ὀλίγον ἔπειτα, καὶ ἔκαμαν μὲ τὸν Ὑπηρέτην τȣ μίαν συνομιλίαν, ὁπȣ̃ ἐτελείωσεν εἰς ἀμοιβαῖα παράπονα καὶ ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο. ὅθεν ἐστράφησαν εἰς τὴν Ῥώμην δίχως νὰ ἀποφασίσȣν κανένα πρᾶγμα.

Ὅταν ἐμίσευσαν οἱ πρέσβεις, ὁ Βασιλεὺς ἔκαμεν ἕνα μέγα συμβȣ́λιον, εἰς τὸ ὁποῖον ὅλοι συμφώνως ἐφώναξαν κατὰ τῶν Ῥωμαίων, ἠξεύροντες, πῶς τȣ̃το ἦτον ἕνα ἀσφαλὲς μέσον νὰ εὐχαριστήσȣν τὸν Βασιλέα. Ἐξȣθενήθη ἡ αὐστηρότης τῶν Ῥωμαϊκῶν ζητημάτων, καὶ ἐλογίσθη πρᾶγμα πολλὰ παράξενον, τὸ νὰ θέλȣν ἐκεῖνοι νὰ δώσȣν νόμȣς εἰς τὸν μεγαλήτερον Βασιλέα τῆς Ἀσίας, ὡσὰν νὰ εἶχαν νὰ κάμȣν μὲ τὸν Ναβίδην ὁπȣ̃ ἐνικήθη. Ἀλέξανδρος ὁ Ἀκαρνᾶν, ὁπȣ̃ ἦτον εἰς μεγάλην ὑπόληψιν σιμὰ εἰς τὸν Βασιλέα, σχεδὸν ὡσὰν νὰ τὸν ἐσυμβȣ́λευεν ὄχι πῶς ἂν ἔπρεπε νὰ κάμῃ τὴν μάχην, ἢ ὄχι, ἀλλὰ

πȣ̃,

πȣ̃, κ̀ πῶς ἔπρεπε νὰ τὴν κάμῃ, ἔδειχνε τȣ̃ Βασιλέως μίαν βεβαίαν νίκην, ἂν ἐπέρνα εἰς τὴν Εὐρώπην, κ̀ ἂν ὑπήγαινε νὰ ςαθῇ εἰς κανένα μέρος τῆς Ἑλλάδος. Πῶς οἱ Αἰτωλοὶ, οἱ ὁποῖοι εἶχον τὸ κέντρον, ἤθελαν ἦςαι οἱ πρῶτοι ὁπȣ̃ νὰ ἀσυκώσȣν τὸ φλάμπȣρον τῆς ἀποςασίας κατὰ τῶν Ῥωμαίων· πῶς εἰς ταῖς δύο ἄκραις, ὁ Ναβίδης ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος διὰ νὰ ξαναλάβῃ ἐκεῖνο ὁπȣ̃ ἔχασεν, ἤθελε συκώσῃ ὅλην τὴν Πελοπόννησον ἐναντίον τȣς, κ̀ ἀπὸ τὸ ἄλλο ὁ Φίλιππος ἀκόμη περισσότερον κακὰ εὐχαριςημένος, δὲν ἤθελε λείψῃ, μὲ τὸ πρῶτον σημεῖον τῆς μάχης, νὰ πιάσῃ κ̀ αὐτὸς τὰ ἅρματα. Πῶς δὲν ἔπρεπε νὰ χάνῃ τὸν καιρὸν, κ̀ πῶς ἡ ἀποφασιςικὴ ςιγμὴ ἐςέκετο εἰς τὸ νὰ κυριεύσῃ τȣ̀ς ὠφελίμȣς τόπȣς, κ̀ νὰ ἀσφαλισθῇ μὲ τȣ̀ς συμμάχȣς. Ἐπρόσθετε, πῶς δίχως ἄργητα ἔπρεπε νὰ πέμψῃ τὸν Ἀννίβαν εἰς τὴν Καρθαγένην, διὰ νὰ δώσῃ ἐνόχλησιν, κ̀ φροντίδα τῶν Ῥωμαίων.

Ὁ Ἀννίβας, ὁπȣ̃ διὰ ταῖς συνομιλίαις ὁπȣ ἔκαμε μὲ τὸν Βίλλιον ἐκαταςήθη ὕποπτος εἰς τὸν Βασιλέα, δὲν ἐκράχθη εἰς τὸ συμβȣ́λιον· αὐτὸς ἐκατάλαβε πῶς ὁ Βασιλεὺς ἐψυχράνθη πρὸς αὐτὸν, κ̀ δὲν τȣ̃ ἔδειχνε πλέον τὸ ἴδιον θάρρος. Ὡμίλησεν ὡς τόσον μὲ τὸν Βασιλέα, κ̀ τȣ̃ ἐφανέρωσεν ὅλην τȣ τὴν

καρ-

καρδίαν, λέγωντάς τȣ, πῶς ἀκόμη παιδίον ὤμοσεν εἰς τὰ θυσιαςήρια νὰ εἶναι ἐχθρὸς αἰώνιος τῶν Ῥωμαίων· „ Τȣ̃τος ὁ ὅρκος, εἶπεν „ αὐτὸς, καὶ τȣ̃το τὸ μῖσος μȣ̃ ἔβαλε τὰ ἅρ- „ ματα εἰς τὸ χέρι εἰς τὸν δρόμον τριανταέξη „ χρόνων, μὲ ἔκαμε νὰ διωχθῶ ἀπὸ τὴν πα- „ τρίδα μȣ εἰς καιρὸν εἰρήνης, καὶ μὲ ἐςένευ- „ σε νὰ ζητήσω μίαν καταφυγὴν εἰς τȣ̀ς τό- „ πȣς σȣ. Ἂν ἐσὺ ἀποκατασταίνῃς μάταιαις „ ταῖς ἐλπίδες μȣ, ὁδηγȣ́μενος ἀπὸ τȣ̃το τὸ „ ἴδον μῖσος, ὁπȣ̃ δὲν θέλει χαθεῖ, παρὰ „ ὁμȣ̃ μὲ τȣ̃ λόγȣ μȣ, θέλω ὑπάγει παν- „ ταχȣ̃, ὅπȣ ἤθελα μάθῃ πῶς εἶναι ἅρμα- „ τα καὶ ἁρματωμένοι διὰ νὰ ἀσυκώσω ἐχ- „ θρȣ̀ς τῶν Ῥωμαίων. Ἐγὼ τȣ̀ς μισῶ, καὶ „ μισȣ̃μαι ἀπ' αὐτȣ́ς. Ἕως ὁπȣ̃ ςοχασθῇς „ νὰ τȣ̀ς κάμῃς μάχην, ἠμπορεῖς νὰ βάλῃς „ τὸν Ἀννίβαν καὶ εἰς τὸν ἀριθμὸν, καὶ εἰς τὴν „ κεφαλὴν τῶν φίλων σȣ. Ἂν κανένα δίκαιον „ σὲ κάνῃ νὰ κλίνῃς εἰς τὴν εἰρήνην, λά- „ βε ἄλλαις συμβȣλαῖς, ὄχι ταῖς ἐδικαῖς „ μȣ". Ὁ Ἀντίοχος παρακινημένος ἀπὸ τȣ́την τὴν ὁμιλίαν, ἐφάνη, πῶς τȣ̃ ἔςρεψε τὴν ἀγάπην τȣ, καὶ τὸ θάρρος.

Σταφέντων ȣ̃ν τῶν Πρέσβεων εἰς τὴν Ῥώμην, ἐσυμπεράνθη ἀπὸ τὰ λόγιά τȣς, πῶς ἔπρεπε νὰ κηρύξȣν τὴν μάχην κατὰ τȣ̃ Ἀντιόχȣ, ἀλλ' ἀποφασίσθη πῶς δὲν ἦτον ἀκό-

μη καιρὸς νὰ τοῦ τὴν φανερώσουν. Ὅμως κατὰ τοῦ Ναβίδου, ὁποῦ ἐστάθη ὁ πρῶτος νὰ χαλάσῃ τὴν συνθήκην φανερὰ, πολιορκῶντας τὴν Γυζίαν, σκυλεύωντας τοὺς τόπους τῶν Ἀχαιῶν, ἐπέμφθη εἰς τὴν Ἑλλάδα Ἀκύλιος ὁ Πραίτωρ μὲ μίαν Ἁρμάδαν, διὰ νὰ διαφεντεύσῃ τοὺς συμμάχους.

Ἔτ. ἀπὸ Κτίσεως Κόσμου 3813. Πρὸ Χριστου 191. Λίβ. βιβλ. λ ἑ. ἀριθμ. κέ. λ'. Πλούτ. εἰς τὸν Φιλοποίμ. φύλ. 363. 364.

Οἱ Ἀχαιοὶ ἐκεῖνον τὸν χρόνον εἶχον διὰ Στρατηγὸν τὴν Φιλοποίμενα. Αὐτὸς ἦτον ἐμπειρότατος εἰς τοὺς κατὰ γῆν πολέμους, δὲν εἶχεν ὅμως πρᾶξιν καμίαν εἰς τοὺς θαλασσίους. Μ' ὅλον τοῦτο ἔλαβε τὴν ἐξουσίαν τῆς Ἁρμάδας τῶν Ἀχαιῶν (α) ἐλπίζωντας νὰ τοῦ ἀποβῇ εἰς καλὸν, ὡσὰν καὶ εἰς τὴν γῆν· ἀλλ' ἔμαθε μὲ ἴδιά του ἔξοδα νὰ θαρρεύῃ ὀλίγον εἰς τοῦ λόγου του, καὶ ἐγνώρισε πόσης τιμῆς εἶναι εἰς ὅλα ἡ ἐμπειρία. Ὁ Ναβίδης, ὁποῦ εἶχεν ἑτοιμάσῃ μὲ σπουδὴν κάποια καράβια, τὸν ἐνί-

(α) Ὁ μέγας Πρήγγιπας δὲ Κοντὲ ἐστοχάσθη, καὶ ὡμίλησε συνετώτερα. Ὁμιλῶντας διὰ ἕνα θαλάσσιον πόλεμον, τοῦτος ὁ Πρήγγιπας εἶπε, πῶς ἐπεθύμει θερμῶς νὰ ἔβλεπεν ἕνα διὰ δίδασκαλίαν του. Ἕνας Ὀφφικιάλος τῆς θαλάσσης, ὁποῦ ἦτον παρὼν τοῦ εἶπεν, αὐθέντη αὖ ἡ ὑψηλότης σου ἦτον, δὲν ἤθελ' ἦτον ἀρχιθαλάσσιος, ὁποῦ νὰ μὴν ἤθελ' εὐχαριστηθῇ νὰ λάβῃ ταῖς διαταγαῖς σου. Ταῖς διαταγαῖς μου; ἀπεκρίθη ὁ Πρύγγιπας. Ἐγὼ δὲν ἤθελα λέγω τὴν γνώμην μου, ἀλλ' ἤθελα στέκω ἀναπαυμένος ἐπάνω εἰς τὴν γέφυραν, καὶ ἤθελα ξανοίγῃ ὅλαις ταῖς κίνησες, καὶ ὅλαις ταῖς πρᾶξες διὰ νὰ μανθάνω.

ἐνίκησε, καὶ ὀλίγον ἔλειψε νὰ τὸν αἰχμαλωτίσῃ. Τȣ́τη ἡ δυςυχία δὲν τὸν ἐφόβισεν, ἀλλὰ τὸν ἔκαμε συνετώτερον, καὶ ἀσφαλέςερον. Καὶ τέτοια εἶναι ἡ μεταχείρησις, ὁπȣ̃ πρέπει νὰ κάνȣν οἱ συνετοὶ ἄνδρες διὰ τὰ σφάλματά τȣς, διατὶ ἔτζι αὐτὰ τȣ̀ς γίνονται πλέον ὠφέλιμα, παρὰ ἡ εὐτυχισμέναις ἔκβασες. Ὁ Ναβίδης ἐθριάμβευεν· ὁ Φιλοποίμην τȣ̃ ὑπέσχετο νὰ τȣ̃ κάμῃ τȣ́την τὴν χαρὰν ὀλιγοχρόνιον. Καὶ βέβαια ὀλίγαις ἡμέραις ἔπειτα, κτυπῶντάς τον ἔξαφνα, ἔκαυσε τὸ ςρατόπεδόν τȣ, καὶ ἔκαμε μίαν μεγάλην φθορὰν εἰς τὰ τάγματά τȣ. Ἡ Γυζία μ' ὅλον τȣ̃το ἐπαρεδόθη, τὸ ὁποῖον αὔξησε περισσότερον τὴν ἀγριότητα τȣ̃ Τυραννȣ.

Ὁ Φιλοποίμην ἐγνώριζε καλώτατα, πῶς ἔπρεπε νὰ ἔλθῃ εἰς ἕνα πόλεμον, τὸν ὁποῖον αὐτὸς πολλὰ ἐπεθύμει, γνωρίζωντας τὴν ἀνδρείαν τȣ. Δὲν ἦτον τινὰς, νὰ εἰπȣ̃μεν τὴν ἀλήθειαν, ὁπȣ̃ νὰ τὸν ὁμοιάσῃ εἰς τὸ νὰ βάλῃ τὰ τάγματα εἰς τάξιν πολέμȣ, εἰς τὸ νὰ διαλέγῃ ἐπιδέξια τȣ̀ς καλλιτέρȣς τόπȣς, εἰς τὸ νὰ λαμβάνῃ ὅλα τὰ προτερήματα, καὶ εἰς τὸ νὰ ὠφελῆται εἰς ὅλα τὰ σφάλματα τȣ̃ ἐχθρȣ̃. Ὅθεν διὰ νὰ κάμῃ τὴν ἐκδίκησιν κατὰ τȣ̃ Ναβίδȣ, μεταχειρίζεται ὅλην τȣ τὴν ἐπιδεξιότητα ὁπȣ̃ εἶχεν εἰς τὴν ςρατιωτικὴν ἐπιςήμην. Ὁ πόλεμος ἔγινε σιμὰ εἰς τὴν Σπάρτην. Εἰς τὴν

ἀρχὴν τὰ ξένα τάγματα τοῦ Ναβίδου, ὁποῦ ἔκαναν τὸ καλλίτερον νεῦρον τῆς ἁρμάδας του, ἐβίασαν τοὺς Ἀχαιοὺς, τοὺς ἔβαλαν εἰς ἀταξίαν, καὶ τοὺς ἔκαμαν νὰ κλίνουν. Ἐπίασαν ἀπὸ πρόσταγμα τοῦ Στρατηγοῦ τὴν φυγὴν, διὰ νὰ τραβίξουν τοὺς ἐχθροὺς εἰς τὰς ἐνέδρας, ὁποῦ εἶχε τοὺς ἑτοιμάσῃ· αὐτοὶ ἔπεσον, καὶ τὴν ἰδίαν στιγμὴν, εἰς τὴν ὁποίαν εὔγαναν φωναῖς τῆς νίκης, οἱ φευγάτοι ἔστρεψαν τὸ πρόσωπον, καὶ οἱ Ἀχαιοὶ, ὁποῦ ἦτον εἰς τὰς ἐνέδρας, εὐγῆκαν ἀγρίως ἐναντίον τους, καὶ τοὺς ἔκαμαν ἕνα τρομερὸν ὄλεθρον. Ὄντος δὲ τοῦ τόπου ἀνίσου, καὶ ἀνωμάλου διὰ τὰ ποτάμια, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐδιαχωρίζετο, ὁ Στρατηγὸς δὲν ἄφησε τὰ τάγματά του νὰ κυνηγήσουν οὕτω θερμῶς, καὶ καθὼς ἤθελαν, τοὺς ἐχθροὺς, ἀλλ' ἔκαμε νὰ σαλπίσουν τὸ ἀνακλητικὸν καὶ ἐστρατοπέδευσεν εἰς ἐκεῖνον τὸν ἴδιον τόπον, ἀγκαλὰ νὰ ἦτον ἀκόμη ἡμέρα· καὶ στοχαζόμενος, πῶς ἐκείνην τὴν νύκτα, οἱ ἐχθροὶ στρεφόμενοι ἀπὸ τὴν φυγήν τους, ἤθελαν τραβιχθῇ πρὸς τὴν χώραν εἰς μικρὰ σώματα, ἔβαλεν ἐνέδρας εἰς ὅλα τὰ περάματα, εἰς τοὺς ῥύακας καὶ εἰς ταῖς ῥάχες πολλὰ τάγματα, τὰ ὁποῖα ἐφόνευσαν, καὶ ᾐχμαλώτισαν ἕνα μεγάλον ἀριθμὸν, εἰς τρόπον ὁποῦ ὁ Ναβίδης μόλις ἐφύλαξε τὸ τέταρτον μέρος τοῦ στρατεύματός του. Ἔπειτα κατακλείωντάς τον ὁ Φιλοποίμην

εἰς

εἰς τὴν χώραν, ἐκέρδισεν ἕνα ὁλόκληρον μῆνα τὴν Λακωνίαν, καὶ ὅπως ἐκδυσάσας ταῖς δυνάμες τῦ Τυράννυ, ἐσράφη εἰς τὴν Ἀχαΐαν φορτωμένος ἀπὸ κέρδη, καὶ δόξαν.

Τέτη ἡ νίκη ἔκαμε μεγάλην τιμὴν τῦ Φιλοποίμενος, διατὶ ἦτον πρᾶγμα φανερὸν, πῶς ἔπρεπε νὰ ἀποδοθῇ εἰς τὴν σωΐσιν, καὶ ἀνδρείαν τε. Διηγῦνται δι' αὐτὸν ἕνα πρᾶγμα, ὁπῦ ἴσως εἶναι τὸ μόνον, καὶ ὁπῦ οἱ νέοι Ὀφφικιάλοι ἠμπορῦν νὰ τὸ λάβυν διὰ παράδειγμα. Κάθε φορὰν, ὁπῦ ἦτον εἰς τὴν σράτειαν, πόσον εἰς καιρὸν τῆς εἰρήνης, ὡσαὐτὸ καὶ εἰς καιρὸν τῆς μάχης, αὐ ἤθελε κανέναν τόπον, ἢ κανένα πέραμα δύσκολον, σαμαπῶντας ἠρώτα τὸν ἑαυτόν τε αὐ ἦτον μοναχὸς, ἢ ἐκείνος ὁπῦ τὸν ἐσυνοδόφθαν, πῶς ἔπρεπε νὰ διαπεχθῇ, αὐ ὁ ἐχθρὸς ἤθελ' ἔλθῃ μὲ ὁρμὴν ἐναντίον τυς, ἢ ἀπὸ τὸ πλάϊ δεξιὰ, ἢ ἀριστερὰ, ἢ ὀπίσωθεν· αὐ ἔκαμνε χρεία νὰ κρυπήσῃ τὸν πόλεμον καὶ μὲ ὀλίγην παῖξιν, ὡσαὐτὸ ἕνα σράτελμα ὁπῦ εἶναι εἰς τὴν ὁδόν· τί τόπον ἔπρεπε νὰ πιάσῃ διὰ λόγυ τε; πῦ νὰ ἀποθέσῃ τὴν ἀποσκευήν, καὶ πόσα πέγματα ἔπρεπε νὰ διορισθῦν διὰ νὰ τὴν φυλάγυν· αὐ ἦτον πρέπον νὰ ἀκολυθήσῃ τὴν σράτειαν, ἢ νὰ σραφῇ ὀπίσω ἐκεῖθεν ὁπῦ ἐκίνησεν, ἢ νὰ σήσῃ τὸ σρατόπεδον· καὶ πόσον νὰ τὸ ἀπλώσῃ· ἀπὸ ποῖον τόπον τὴν ἀκόλυ-

θον ἡμέραν, ἀφ' οὗ ἀσυκώσῃ τὸ στρατόπεδον, νὰ κινήσῃ, καὶ μὲ ποίαν τάξιν. Αὐτὸς ἔτζι ἐσυνήθισεν ἀπὸ καιρὸν, καὶ τέτοιας λογῆς ἐγυμνάσθη εἰς ταύτην τὴν πολεμικὴν ἐπιστήμην, ὁποῦ κανένα πρᾶγμα δὲν τοῦ ἐφαίνετο νέον, κανένα συμβεβηκὸς αἰφνίδιον δὲν τὸν ἐσύγχιζε, καὶ ἐκυβέρνα εὐθὺς, ὡσὰν νὰ τὸ εἶχε προβλέψῃ, κάθε πρᾶγμα.

Εἰς τὸν καιρὸν ταύτης τῆς Ἐκστρατείας τῶν Ἀχαιῶν κατὰ τοῦ Ναβίδου, οἱ Αἰτωλοὶ εἶχαν πέμψῃ Πρέσβεις εἰς τὸν Ἀντίοχον, διὰ νὰ τὸν παρακινήσουν νὰ ἀπεράσῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα. Καὶ ὄχι μόνον τοῦ ἔταζαν ὅλα τὰ τάγματά τους, διὰ νὰ τὰ ἀνταμώσῃ μὲ τὰ ἐδικά του, ἀλλὰ τὸν ἐβεβαίωναν, πῶς ἐδύνετο νὰ θάρρεύῃ εἰς τὸν Φίλιππον Βασιλέα τῆς Μακεδονίας, εἰς τὸν Ναβίδην Βασιλέα τῆς Σπάρτης, καὶ εἰς πολλὰς ἄλλας πολιτείας τῆς Ἑλλάδος, ὁποῦ ὄντες ὅλοι ἐχθροὶ τῶν Ῥωμαίων, δὲν ἀνάμνεσκαν παρὰ τὸν ἐρχομόν του διὰ νὰ φανερωθοῦν ἐναντίον τους. Ὁ Θόας ἀρχηγὸς ταύτης τῆς Πρεσβείας, ἀπέδειξεν ὅλα τοῦτα μὲ μεγάλην τέχνην, καὶ δύναμιν. Τοῦ ἐπαράστησε, πῶς οἱ Ῥωμαῖοι, ἐπειδὴ καὶ ἐτράβιξαν τὸ στράτευμά τους ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, τὴν ἄφησαν δίχως διαφέντευσιν. Πῶς ἄλλη εὐκαιρία δὲν ἐδύνετο νὰ εἶναι καλλίτερη ἀπὸ τούτην διὰ νὰ τὴν κυριεύσῃ· πῶς ἤθελε τοὺς

εὕρῃ

εὗρη ὅλως μὲ καλὴν διάθεσιν νὰ τὸν δεχθῦν, κ᾽ πῶς ἔφθανε μόνον νὰ φανῇ, διὰ νὰ γένῃ αὐθέντης τ῀ τόπ. Αὐτὴ ἡ κολακευτικὴ ζωγραφία τ῀ς καταστάσεως τ῀ῦ πραγμάτων τ῀ς Ε'λλάδος τὸν ἐπαρακίνησε πολλὰ, κ᾽ χρεὸν δὲν τ῀ ἔδωσε καιρὸν νὰ συλλογισθῇ τί ἔπρεπε νὰ κάμῃ.

Οἱ Ρ'ωμαῖοι, ὁπ῀ ἤξεραν ὅλαις ταῖς φροντίδες, ὁπ῀ εἶχε ἡ Αἰτωλία διὰ νὰ ἀτυχώσῃ ἀπ᾽ αὐτὲς τ῀ς συμμάχους των, κ᾽ διὰ νὰ ἐξυπνίσῃ κατὰ τ῀ς Ρ'ώμης ἀπὸ κάθε μέρας ἐχθρὲς, εἶχαν πέμψῃ Πρέσβεις εἰς τὴν Ε'λλάδα, κ᾽ ἀνάμεσα εἰς αὐτὲς ἦτον κ᾽ ὁ Κυίντιος. Αὐτὸς εὗρεν ὅλα τὰ ἔθνη μὲ καλὴν διάθεσιν, ἐξω ἀπὸ τὲς Μαγνησίες, ὁπ῀ εἶχαν ἀποξενωθῇ ἀπὸ τὲς Ρ'ωμαίες ἀπέρνοντες λόγες, πῶς οἱ Ρ'ωμαῖοι ἤθελαν νὰ ἐπισρέψων τ῀ Φιλίππ τὸν υἱόν τ, ὁπ῀ τὲς ἔδωσε διὰ ἐνέχυρον, κ᾽ νὰ τ῀ δώσων τὴν χώρων τ῀ς Δημητριάδος, ὁπ῀ ἐτύχαινε τ῀ῦ Μαγνησίων. Ε'χρειάθη νὰ τὲς βεβαιώσῃ εἰς τὴν ἀλήθειαν, ἀλλὰ μὲ ἕνα ξόπον ἐπιτήδειον, ὁπ῀ νὰ μὴ βλάψῃ τὸν Φίλιππον, τ῀ ὁποίε οἱ Ρ'ωμαῖοι δὲν ἤθελαν νὰ δώσουν ἀπὸ τὸ μέρος τες αἰτίαν σκανδάλε. Ὁ αὐτεργὸς παύτης τ῀ς ψυδ῀ς φωνῆς ἦτον ὁ Εὐρύλοχος, ὁπ῀ εἶχε τὴν πρώτην ἀξίαν. Καὶ ἐπειδὴ τότε τ῀ ἔφυγαν κάποια σκληρὰ λόγια, κ᾽ ὑβρισικὰ κατὰ τ῀ῦ

Ῥωμαίων, ὁπȣ̃ ἔδωσαν αἰτίαν τȣ̃ Κȣϊντίȣ νὰ ἐλέγξῃ τῶν Μαγνησίων μὲ θερμότητα τὴν ἀχαριςίαν, ὁ Ζήνων, ἕνας ἀπὸ τȣ̀ς προέδρȣς ςρεφόμενος πρὸς τὸν Κȣΐντιον, καὶ εἰς τȣ̀ς Πρέσβεις, τȣ̀ς ἐξώρκισε μὲ τὰ δάκρυα εἰς τὰ μάτια νὰ μὴ ῥίψȣν εἰς ὅλον τὸν λαὸν τὸ σφάλμα ἑνὸς μερικȣ̃, διὰ τὸ ὁποῖον αὐτὸς μόνος ἔπρεπε νὰ δώσῃ λογαριασμόν. Πῶς οἱ Μαγνήσιοι ἦτον χρεῶςαι εἰς τὸν Κȣΐντιον, καὶ εἰς τὸν λαὸν τῆς Ῥώμης διὰ τὴν ἐλευθερίαν τȣς, καὶ πῶς ἐπρόκριναν νὰ χάσȣν τὴν ζωὴν κάλλιον, παρὰ νὰ ἀφήσουν τὴν φιλίαν τῶν Ῥωμαίων, καὶ νὰ ἀλησμονήσουν τὰ χρέη ὁπȣ̃ εἶχαν πρὸς αὐτȣ́ς. Ὅλη ἡ σύναξις ἐπαίνεσε ταύτην τὴν ὁμιλίαν· καὶ ὁ Εὐρύλοχος βλέπωντας πῶς δὲν ἐδύνετο πλέον νὰ ςαθῇ ἀσφαλὴς εἰς τὴν χώραν, ἐκατάφυγεν εἰς τȣ̀ς Αἰτωλȣ́ς.

Ὁ Θόας ἀρχηγὸς τῶν Αἰτωλῶν, ἐςράφη ἀπὸ τὸν Ἀντίοχον, καὶ εἶχε φέρῃ μεθ' ἑαυτȣ̃ τὸν Μένιππον, ςελμένον ἀπὸ τὸν Βασιλέα εἰς τȣ̀ς Αἰτωλȣ̀ς ὡσὰν Πρέσβιν. Πρὶν λοιπὸν νὰ συναχθῇ ἡ γενικὴ σύναξις, τȣ̃τοι οἱ δύο ἄνθρωποι ἐςοχάσθηκαν νὰ προφθάσουν, καὶ νὰ κερδήσουν τὰς καρδίας, μεγαλύνοντες μὲ ἔμφασιν ταῖς ἁρμάδαις τῆς γῆς, καὶ τῆς θαλάσσης, ὁπȣ̃ εἶχεν ὁ Βασιλεὺς, τὰ πολυάριθμά τȣ τάγματα τῆς πεζȣ́ρας, καὶ τȣ̃ Ἱππι-

πικȣ̃, τȣ̀ς Ελέφαντας, ὁπȣ̃ ἔκαμε κ̀ τȣ̃ ἤφεραν ἀπὸ τὰς Ἰνδίας, κ̀ ἐπάνω εἰς ὅλα τὸ ἄμετρον χρυσίον, ὁπȣ̃ ὁ Βασιλεὺς ἤφερνε μὲ λόγȣ τȣ, ἱκανὸν διὰ νὰ ἀγοράσῃ τȣ̀ς ἰδίȣς Ῥωμαίȣς.

Ὁ Κȣΐντιος ἦτον βεβαιωμένος καταλεπτῶς δι' ὅλον ἐκεῖνο, ὁπȣ̃ ἔλεγον, κ̀ ἔκαμναν εἰς τὴν Αἰτωλίαν. Καὶ ἀγκαλὰ αὐτὸς νὰ ἦτον ἀπ' ἐκεῖνο τὸ μέρος ἀπηλπισμένος, μ' ὅλον τȣ̃το διὰ νὰ μὴ πέσῃ εἰς καμίαν κατάκρισιν, κ̀ διὰ νὰ κάμῃ νὰ φανῇ περισσότερον τὸ ἄδικον τῶν Αἰτωλῶν, ἐςοχάσθη διὰ καλὸν, νὰ πέμψῃ εἰς τὴν σύναξιν κάποιȣς Πρέσβεις τῶν συμμάχων, διὰ νὰ ἐνθυμήσȣν τῶν Αἰτωλῶν τὴν συμμαχίαν τȣς μὲ τȣ̀ς Ῥωμαίȣς, κ̀ διὰ νὰ ἀποκριθȣ̃ν ἐλευθέρως εἰς ἐκεῖνο, ὁπȣ̃ ὁ Πρέσβις τȣ̃ Ἀντιόχȣ ἤθελεν εἰπῇ. Ἔδωσε τὴν ἐνόχλησιν ταύτην τῶν Ἀθηνῶν, ὁπȣ̃ διὰ τὴν ἀξίαν τῆς χώρας τȣς, κ̀ δι' αἰτίαν τȣ̃ παλαιȣ̃ τȣς δεσμȣ̃ μὲ τȣ̀ς Αἰτωλȣ̀ς, ἦτον ἱκανώτεροι ἀπ' ὅλȣς τȣ̀ς ἄλλȣς.

Ὁ Θόας γενομένης τῆς συνάξεως ἔμβασε μέσα τὸν πρέσβιν τȣ̃ Ἀντιόχȣ· ὁ ὁποῖος ἄρχισε τὸν λόγον τȣ, λέγωντας, πῶς ἤθελ' ἦτον πρᾶγμα ὠφελιμώτατον εἰς τὰ ἔθνη τῆς Ἑλλάδος, κ̀ τῆς Ἀσίας, ὅτι νὰ ἔμπῃ ὁ Ἀντίοχος τὸ ὀγλιγωρότερον εἰς τὰ δίκαιά τȣς. πῶς μὲ τȣ̃το τὸ μέσον καθ' ἕνας ἤθελε φυλά-

λάξῃ τὰ δίκαιά τȣ, καὶ κάθε πρᾶγμα δὲν ἤθελε πέσῃ εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ῥωμαίων. „ Ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ παρὸν, εἶπεν αὐτὸς, ἂν ἀκολȣθῆτε τȣ̀ς σκοπȣ̀ς ὁπȣ̃ ἐβάλετε, ὁ Ἀντίοχος θέλει δυνηθῇ μὲ τὴν δύναμιν τῶν Θεῶν, καὶ τῆς βοηθείας σας, νὰ ξαναβεβαιώσῃ εἰς τὴν ἀρχαίαν τȣς λάμψιν τὰ πράγματα τῆς Ἑλλάδος “.

Οἱ Ἀθηναῖοι, τῶν ὁποίων ἐδόθη ἔπειτα ἀκρόασις, δίχως νὰ εἰπȣ̃ν ἕνα λόγον διὰ τὸν Βασιλέα, ἠθέλησαν νὰ ἐνθυμήσȣν τῶν Αἰτωλῶν τὴν συμμαχίαν τȣς μὲ τȣ̀ς Ῥωμαίȣς, καὶ ταῖς δȣ́λευσες, ὁπȣ̃ ὁ Κȣΐντιος εἶχε κάμῃ εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα, ἐξορκίζοντές τȣς νὰ μὴν ἐνεργήσȣν πεισματικὰ μίαν ὑπόθεσιν τόσον ἀξιόλογον, καθὼς ἦτον ἡ παρȣ̃σα. Πῶς ἡ τολμηραῖς ἀπόφασες, ὁπȣ̃ γίνονται μὲ ἀγριότητα, ἠμπορȣ̃ν εἰς τὴν ἀρχὴν νὰ λάβȣν ἕνα καλὸν πρόσωπον· μὰ ἡ δυσκολίαις αἰσθάνονται ἔπειτα εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν, καὶ πῶς σπανίως λαμβάνȣν εὐτυχισμένην ἔκβασιν. Πῶς οἱ Πρέσβεις οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ ἀνάμεσα εἰς αὐτȣ̀ς ὁ Κȣΐντιος, δὲν ἦτον μακραν· πῶς τῶρα ὁπȣ̃ τὸ πρᾶγμα δὲν εἶναι ἀκόμη ἀποφασισμένον, ἔκαναν φρόνιμα νὰ διορθώσȣν τὰς διαφοράς των μὲ συνομιλίαις γαληναῖς, κάλλιον παρὰ νὰ κινήσȣν μὲ κίνδυνον τὴν Εὐρώπην, καὶ τὴν

Ἀσίαν

Ἀσίαν εἰς μίαν μάχην, τῆς ὁποίας τὰ τέλη δὲν ἠμποροῦσαν νὰ εἶναι παρὰ θλιβερά.

Τὸ πλῆθος, ὁπȣ̃ πάντοτε κλίνει εἰς τὰς καινοτομίας, ἦτον ὅλον ἀπὸ τὸ μέρος τȣ̃ Ἀντιόχȣ, καὶ δὲν ἤθελεν, ȣ̓̓τε κἂν νὰ ἔλθουν εἰς τὴν σύναξιν οἱ Ῥωμαῖοι. Οἱ γεροντότεροι ὅμως, καὶ συνετώτεροι ἐκατάπεισαν τὸν λαὸν διὰ νὰ τȣ̀ς καλέσουν. Ὁ Κȣΐντιος ὑπῆγεν ἐκεῖ ὄχι μὲ ἐλπίδα νὰ κάμῃ κανέναν τύπον εἰς τὰς καρδίας, ὁπȣ̃ ἦτον τόσον δυνατὰ σκληραῖς, ἀλλὰ διὰ νὰ καταπείσῃ ὅλȣς τȣ̀ς λαȣ̀ς, πῶς οἱ Αἰτωλοὶ ἦτον οἱ αὐτȣργοὶ τῆς μάχης, ὁπȣ̃ ἐπαράστεκε νὰ ἀνάψῃ, καὶ πῶς οἱ Ῥωμαῖοι τὴν ἐπεχειρίζοντο ἐναντίον τῆς θελήσεώς τȣς, καὶ βιασμένοι ἀπὸ τὴν χρείαν. Αὐτὸς ἄρχησε νὰ ἀνακαλῇ εἰς τὴν εὐθύμησιν τὸν καιρὸν, ὁπȣ̃ οἱ Αἰτωλοὶ ἐμπῆκαν εἰς συμμαχίαν μὲ τȣ̀ς Ῥωμαίȣς. καὶ πῶς τέλος πάντων ἂν αὐτοὶ ἐστοχάζοντο, πῶς ἔχουν καμίαν δικαίαν αἰτίαν νὰ παραπονȣ̃νται, ἤθελ' ἦσαι πρᾶγμα πολλὰ δικαιότερον, τὸ νὰ φανερώσȣν τὰ δίκαιά τȣς εἰς τὴν Γερȣσίαν, ὁπȣ̃ εἶναι πάντα ἑτοίμη νὰ τȣ̀ς ἀκȣ́σῃ, παρὰ νὰ ἐξυπνίσȣν ἀπὸ μόνην κακὴν θέλησιν ἀναμέσον εἰς τȣ̀ς Ῥωμαίȣς, καὶ εἰς τὸν Ἀντίοχον μίαν μάχην, ὁπȣ̃ ἔμελλε νὰ συγχύσῃ ὅλην τὴν Οἰκȣμένην, καὶ ὁπȣ̃ ἤθε-

λε

λε προξενήσῃ βεβαιότατα τὸν ἀφανισμὸν ἐκείνων, ὁπῶ ἤθελαν σταθῇ οἱ αἴτιοι.

Ἡ ἔκβασις ἐδικαίωσε τοὺς λόγους του, ὁπῶ τότε ἦτον μάταιοι. Ὁ Θόας, καὶ οἱ ὁμογνώμονές του ἠκούσθησαν εὐμενῶς, καὶ ἔκαμαν ὅτι δίχως ἄργητα, καὶ ἔμπροσθεν εἰς τοὺς ἰδίους Ῥωμαίους νὰ γένῃ ἕνα ψήφισμα, μὲ τὸ ὁποῖον ἐκαλεῖτο ὁ Ἀντίοχος νὰ ἔλθῃ νὰ ἐλευθερώσῃ τὴν Ἑλλάδα, καὶ νὰ γένῃ κριτὴς τῶν διαφορῶν ἀναμέσον εἰς τοὺς Αἰτωλοὺς, καὶ Ῥωμαίους. Καὶ ἐπειδὴ ὁ Κουΐντιος ἐζήτησε τὸ ἀντίγραφον τοῦ ψηφίσματος, ὁ Δημόκριτος, ὁπῶ τότε ἦτον εἰς τοῦτο τὸ Ὀφφίκιον, τοῦ ἀπεκρίθη ὑπερηφάνως λέγωντας, πῶς κατὰ τὸ παρὸν εἶχεν ἄλλαις φροντίδες, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἤθελεν ὑπάγῃ αὐτὸς ὁ ἴδιος νὰ φέρῃ ἐκεῖνο τὸ ψήφισμα εἰς τὴν Ἰταλίαν, στρατοπεδεύωντας εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Τιβέριδος. Τόση ἦτον ἡ μανίτα ὅλου τοῦ γένους, καὶ περιπλέον τῶν προκρίτων τῶν Αἰτωλῶν. Ὁ Κουΐντιος, καὶ οἱ ἄλλοι Πρέσβεις ἐστράφησαν εἰς τὴν Κόρινθον.

Οἱ Αἰτωλοὶ εἰς τὸ ξεχωριστόν τους συμβούλιον, ἔκαμαν εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἡμέραν τρεῖς μεγάλαις ἀπόφασες, ἤγουν νὰ κυριεύσουν μὲ πανουργίαν τὴν Δημητριάδα, τὴν Χαλκίδα, καὶ τὴν Σπάρτην. Τρεῖς ἀπὸ τοὺς προκρίτους πολίτας ἐδιωρίσθησαν διὰ κάθε μίαν ἀπὸ ταύταις ταῖς τρεῖς ἐκστρατείαις.

Ὁ Διο-

Ο᾽ Διοκλῆς ἐμίσθωσε διὰ τὴν Δημήτριάδα, καὶ μὲ τὴν βοήθειαν τῆς ἀποστασίας τᾶ Εὐρυλόχε, ὅπᾶ ἔμπραχτος ἦτον εἰς ἐξορίαν, καὶ ὅπᾶ πότε ἐφανὴ εἰς τὴν κεφαλὴν τῆς πραγμάτων, τῆς ὄντων ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τᾶ αὐτᾶ Διοκλέους, ἐκυρίεψε τὴν χώραν.

Ο᾽ Θόας δὲ ἔλαβε τὴν ἰδίαν ἔκβασιν εἰς τὴν Χαλκίδα, τὴν ὁποίαν ἤλπισε νὰ κυριεύσῃ μὲ τὸ μέσον τοὺς ἐξορίστε. Τὰ Κειτήρια, ὅπᾶ ἦτον ἀδιαχωρίστως σωμένα μὲ τὰς Ρωμαίικς, καταλαμβάνοντας τὸν σκοπὸν, ὅπᾶ ἐγίνετο ἐναντίον τῆς πόλεως, τὴν ἔβαλαν εἰς καταφασιν διαφοντεύσεως, καὶ ἔξω ἀπὸ ἐνόχλησιν. Ὅθεν εἰς κενὸν ἐκοπίασεν ὁ Θόας, καὶ ἐσράφη εἰς τὰ ὀπίσω ὅλος συγχυσμένος.

Η᾽ ἐπιχείρησις κατὰ τῆς Σπάρτης, ἦτον πολὺ περιστότερον ἀξιόλογος. Δὲν ἦτον ξόπος νὰ ἔμπῃ παραὼσαν φίλος. Ο᾽ Ναβίδης ἐζήτει ἀπὸ πολὺν καιρὸν τὴν βοήθειαν τῆς Λίπωλῶν. Ο᾽ Αλεξαμένης ἐδιωρίθη ἀπὸ τὰς Λίπωλὰς διὰ νὰ ὑπάγῃ ἐκεῖ μὲ χιλίας πεζὰς, μεθ᾽ ὧν ἐνώθησαν καὶ ξιαπὰ νέοι, ὅπᾶ ἦτον οἱ καλλίτεροι τᾶ Ἱππικᾶ, οἱ ὁποῖοι ἐπροσάχθησαν ἀπὸ τὰ Κειτήρια νὰ ἐκπληρώνῃ προθύμως κάθε πρόσαγμα τᾶ Ἀρχηγᾶ τᾶς. Ε᾽δέχθη λοιπὸν ὁ Τύραννος μὲ μεγάλην δυχαρίστησιν τὸν Αλεξαμένη. Καὶ κάθε ἡμέραν δύγαινεν ὁ ἕνας, καὶ ὁ ἄλλος μὲ τὰ

πάγμα-

τάγματά τους διὰ νὰ τὰ γυμνάζουν εἰς τὴν πεδιάδα πρὸς τὰς ὄχθας τοῦ Εὐρώτου. Μίαν δὲ τῶν ἡμερῶν, ὁ Ἀλεξαμένης δίδωντας πρῶτον τὴν εἴδησιν εἰς τοὺς Ἱππεῖς του, ἐτράβισε τὸν Ναβίδην κατὰ μόνας εἰς τόπον παράμερον, καὶ κτυπῶντάς τον, τὸν ἔρριψεν ἀπὸ τὸ ἄλογον. Τότε ἔδραμαν εὐθὺς οἱ Ἱππεῖς, καὶ τὸν ἐκατάσφαξαν μὲ πολλαῖς λαβωματίαις. Ὁ Ἀλεξαμένης δίχως νὰ χάσῃ καιρὸν, ἔδραμεν εἰς τὴν χώραν διὰ νὰ κυριεύσῃ τὸ Παλάτι τοῦ Ναβίδου. Καὶ ἂν αὐτὸς εἶχε συνάξῃ εὐθὺς μίαν σύναξιν, εἰς τὴν ὁποίαν νὰ ὁμιλήσῃ μὲ ἕνα τρόπον γλυκὺν, ὁποῦ νὰ κερδήσῃ τὰς καρδίας τῶν Σπαρτιατῶν, τὸ πρᾶγμα ἤθελε κατορθωθῇ, καὶ ἡ Σπάρτη ἤθελε γένῃ σύμμαχος τῶν Αἰτωλῶν. Ἀλλ' αὐτὸς ἐδαπάνησε τὸ ἐπίλοιπον τῆς ἡμέρας, καὶ ὅλην τὴν νύκτα εἰς τὸ νὰ συνάζῃ τοὺς θησαυροὺς τοῦ Τυράννου· καὶ τὰ τάγματά του κατὰ τὸ ἐδικόν του παράδειγμα ἐδόθησαν νὰ κουρσεύουν τὴν χώραν. Τότε οἱ Σπαρτιάται πιάνοντες τὰ ἅρματα, κάνουν ἕνα μεγάλον χαλασμὸν εἰς τοὺς Αἰτωλοὺς, ὁποῦ ἦτον διασπαρμένοι ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, πηγαίνουν εὐθὺς εἰς τὸ παλάτι, ὅπου ἐφόνευσαν τὸν Ἀλεξαμένη ὁποῦ τὸν ἦυραν σχεδὸν δίχως διαφέντευσιν, καὶ προσέχοντα μόνον νὰ βάλῃ εἰς φύλαξιν τὰ πλούσιά του κούρση. Τέτοια ἐστάθη ἡ ἔκβασις τῆς ἐπιχειρήσεως κατὰ

τὰ τῆς Σπάρτης. Μὲ τὴν πρώτην εἴδησιν τῆς σφαγῆς τὸ Ναβίδε, ὁ Φιλοποίμην Στρατηγὸς τῶν Ἀχαιῶν, ὑπῆγε μὲ ἕνα χονδρὸν σῶμα ταγμάτων εἰς τὴν Σπάρτην, ὅπου νὰ πάθε πρᾶγμα εἰς ἀταξίαν καὶ σύγχυσιν. Αὐτὸς ἔκραξε τοὺς πρώτους τῆς Χώρας, τοὺς ὡμίλησε, καθὼς ἔπρεπε νὰ κάμῃ καὶ ὁ Ἀλεξαμένης, καὶ ἐφέρθη τοιουτρόπως, ὅπου κερδίζοντας τὸ ἕνα μέρος μὲ τὰς λόγους του, καὶ σύρνοντας τοὺς ἄλλους μὲ τὴν βίαν, ἔμβασε τὴν Σπάρτην εἰς τὴν συμμαχίαν τῶν Ἀχαιῶν.

Αὐτὴ ἡ πρᾶξις ἄυξησε πολλὰ τὴν ὑπόληψίν του σιμὰ εἰς τοὺς Ἀχαιούς, διατὶ δὲν ἦτον μικρὸν πρᾶγμα τὸ νὰ ἀποκτήσῃ σύμμαχον μίαν πόλιν τόσον δυνατὴν ὡσὰν τὴν Σπάρτην. Καὶ ἐκέρδησε περιπλέον τὴν φιλίαν, καὶ τὸ θάρρος τῶν καλιτέρων ἀνθρώπων τῆς Σπάρτης, ὁποῦ ἤλπισαν νὰ τὸν ἔχουν διαφεντευτὴν τῆς ἐλευθερίας. Ἰδὲ διατὶ, ὅταν ἐπυλήθησαν τὸ αὐτῆτι, καὶ τὰ πράγματα τοῦ Ναβίδε, αὐτοὶ ἀπεφάσισαν μὲ ἕνα δημόσιον ψήφισμα νὰ τοῦ κάμουν χάρισμα ὅλα τὰ δυνάμια, ὁποῦ ἐπιάθησαν ἀπ' ἐκείνην τὴν πόλησιν, τὰ ὁποῖα ἐσυμποσοῦντο εἰς ἑκατὸν εἴκοσι τάλαντα *, καὶ νὰ τοῦ πέμψουν ἕνα Ἀποκρισιάριον διὰ νὰ τὸν παρακαλέσουν νὰ τὰ δεχθῇ.

* Ἑκατὸν εἴκοσι χιλιάδες σκοῦδα.

Ἐπαινῶ εἰς τοῦτο ἐφανερώθη λαμπρῶς, λέγει ὁ Πλούταρχος, πῶς ἡ ἀρετὴ τοῦτου τοῦ μεγά-

γάλε ανδρός ἦτον καθαρὰ, καὶ πῶς αὐτὸς ὄχι μόνον ἐφαίνετο ἄνθρωπος καλὸς, ἀλλὰ καὶ ἦτον. Διότι δὲν εὑρέθη ἕνας Σπαρτιάτης, ὁπού νὰ ἠθέλησε νὰ λάβῃ ταύτην τὴν ἐνόχλησιν διὰ νὰ ὑπάγῃ νὰ τοῦ προσφέρῃ τοῦτο τὸ χάρισμα, γεμάτοι ἀπὸ δικαιοσύνην καὶ σέβας ἐπροφασίθησαν ὅλοι, ὥστε ὁπού τέλος πάντων ἀπεφάσισαν νὰ πέμψουν ἕνα ἀπὸ τοὺς ξενοδόχους του, λεγόμενον Τιμόλαον διὰ νὰ τοῦ τὸ προβάλῃ.

Τοῦτος ὁ Τιμόλαος, φθάνοντας εἰς τὴν Μεγαλόπολιν, ἐκόνδυσεν εἰς τὸ σπῆτι τοῦ Φιλοποίμενος, ὅσις τὸν ἐδέχθη πολλὰ φιλικῶς. Ἐκεῖ ἔλαβε καιρὸν νὰ ςοχασθῇ ἀπὸ σημάδια τὴν δικαιοσύνην τῆς γνώμης του, τὴν σωφροσύνην τῆς ζωῆς του, τὴν σεμνότητα τῶν ἠθῶν του, ὁπού τὸν ἐκαπάσανε ἀνίκητον ἀπὸ τὸ χρυσίον· καὶ ἐξεπλάγη τόσον δι' ἐκεῖνο ὁπού εἶδεν, ὁπού δὲν ἐτόλμησε νὰ ἀνοίξῃ ποτὲ τὸ ςόμα του νὰ τοῦ ὁμιλήσῃ διὰ τὸ χάρισμα, ὁπού ἤμελλε νὰ τοῦ προσφέρῃ, ὅθεν διείσκωντας μίαν ἄλλην πρόφασιν διὰ τὸ ταξίδι του, ἐγράφη καθὼς ἤλθεν. Ἐπέμφθη τὴν δευτέραν φοράν, καὶ δὲν ἐγάθη πολυμπρότερος. Τέλος πάντων εἰς τὸ τρίτον ταξίδι ἐθάρρεσεν, ἀγκαλὰ μὲ δυσκολίαν, νὰ φανερώσῃ τοῦ Φιλοποίμενος τὴν καλὴν θέλησιν τῆς Σπάρτης.

Ὁ Φιλοποίμην τὸν ἤκουσε μὲ ὑπομονήν,

ὑπὲ-

ὑπῆγεν ὅμως εὐθὺς εἰς τὴν Σπάρτην, καὶ ἀφ' ȣ̃ ἔδειξεν εἰς τȣ̀ς Σπαρτιάτας τὴν εὐχαριςίαν τȣ, τȣ̀ς ἐσυμβȣ́λευσε νὰ μὴν ἐξοδιάζȣν τὸ χρυσίον τȣς εἰς τὸ νὰ κερδίζȣν, καὶ νὰ φθείρȣν τȣ̀ς φίλȣς τȣς καλȣ̀ς, διατὶ ἤθελαν δυνηθῇ πάντοτε νὰ δȣλευθȣ̃ν ἀμισθωτὶ ἀπὸ τὴν ἀρετήν τȣς, καὶ ἀπὸ τὴν φρονημάδα τȣς, ἀλλὰ νὰ τὸ φυλάσσȣν διὰ νὰ κερδίζȣν καὶ νὰ ἀγοράζȣν τȣ̀ς ἀνόμȣς, καὶ ἐκείνȣς ὁπȣ̃ εἰς τὰ συμβȣ́λια ἐσύγχυζαν, καὶ διεχώριζαν τὴν χώραν μὲ ταῖς βλαβεραῖς τȣς ὁμιλίαις, οἱ ὁποῖοι ὑποχρεωμένοι ἀπὸ τὸ χρυσίον νὰ σιωπȣ̃ν, ἤθελαν τȣ̀ς δίδῃ ὀλιγώτερην ἐνόχλησιν εἰς τὴν κυβέρνησιν. „ Διότι, εἶπε, καλλί„ τερον εἶναι νὰ κλείσετε τὸ ςόμα τῶν ἐχ„ θρῶν, παρὰ τῶν φίλων". Ἰδȣ̀ εἰς τί ἔφθανεν ἡ ἀφιλοχρηματία τȣ̃ Φιλοποίμενος. ἂς συγκριθῇ τȣ́τη ἡ εὐγένεια, καὶ τȣ̃το τὸ μεγαλεῖον τῆς γνώμης, μὲ τὴν ȣ̓τιδανότητα ἐκείνων τῶν ἀδόξων ψυχῶν, ὁπȣ̃ δὲν ἐννοιάζονται παρὰ νὰ συνάζȣν.

Ὁ Θόας εἶχεν ὑπάγῃ εἰς τὸν Ἀντίοχον, καὶ μὲ τὸ μέσον τῶν μεγάλων ὑποσχέσεων ὁπȣ̃ ἔκαμε τȣ́τȣ τȣ̃ Βασιλέως, καὶ περιπλέον διὰ νὰ τȣ̃ εἶπε πολλὰ διὰ τὴν παρȣ̃σαν κατάςασιν τῆς Ἑλλάδος, καὶ μάλιςα ἐκεῖνο ὁπȣ̃ ἔγινεν εἰς τὴν γενικὴν σύναξιν τῶν Αἰτωλῶν, τὸν ἐκατάπεισε νὰ ἀπεράσῃ εὐθὺς εἰς τὴν

Λίβ. βιβλ. λέ. ἀριθμ. μγ. μέ.

Ἑλλάδα. Αὐτὸς ἐμίσευσε μὲ τόσην σπουδὰν, ὁποῦ δὲν ἔλαβε καιρὸν διὰ νὰ πάρῃ ὅλα τὰ χρειαζόμενα μέτρα διὰ μίαν μάχην τόσον μεγάλην, καὶ δὲν ἤφερεν οὔτε κἂν τάγματα ἀρκετά. Ἄφησεν ὀπίσω του τὴν Λάμψακον, τὴν Τρωάδα, καὶ τὴν Σμύρνην τρεῖς δυναταῖς χώραις, ἀπὸ ταῖς ὁποίαις ἔπρεπε νὰ ἀσφαλισθῇ πρὶν νὰ κηρύξῃ τὴν μάχην, καὶ δίχως νὰ ἀναμείνῃ τὰ τάγματα, ὁποῦ τοῦ ἤρχοντο ἀπὸ τὴν Συρίαν, καὶ ἀπὸ τὴν Ἀνατολὴν, ἤφερε μὲ λόγου του δέκα χιλιάδες πεζοὺς, καὶ πεντακοσίους Καβαλλαρέους. Τοῦτα τὰ τάγματα μόλις ἤθελαν φθάσῃ, ὅταν ἤθελε βουληθῇ νὰ κυριεύσῃ ἕνα ἀδιαφέντευτον τόπον, καὶ ὅταν δὲν ἤθελε φοβῆται τὴν μάχην καὶ τὴν ἀντίστασιν τῶν Ῥωμαίων.

Αὐτὸς ὑπῆγεν εὐθὺς εἰς τὴν Δημητριάδα, καὶ ἀπ' ἐκεῖ, ἀφ' οὗ ἐδέχθη τὸ ψήφισμα καὶ τοὺς Πρέσβεις τῶν Αἰτωλῶν, ὑπῆγεν εἰς τὴν Λάμιαν, ὅπου ἐγίνετο ἡ γενική τους συνάξις. Ἐκεῖ τὸν ἐδέχθησαν μὲ μεγάλην χαραν. Ἐπροφασίσθη δὲ πῶς ἦλθε μὲ πολλὰ ὀλιγώτερα τάγματα παρὰ ὁποῦ ἤλπισαν, κανωντάς τους νὰ καταλάβουν, πῶς αὐτή του ἡ προθυμία ἦτον μία ἀπόδειξις τοῦ ζήλου ὁποῦ εἶχε διὰ τὰ συμφέροντά τους, ἐπειδὴ καὶ μὲ τὸ πρῶτον μήνυμα, ὁποῦ τοῦ ἔκαμαν, ἐμίσευσε καὶ εἰς καιρὸν χειμῶνος, καὶ δίχως νὰ ἀνα-

ναμείνῃ νὰ ἑτοιμασθῇ κάθε πρᾶγμα· ὅμως τȣ̀ς ὑπεσχέθη πῶς ὀγλίγωρα ἤθελε πληροφορηθῇ ἡ ἐλπίδα τȣς. Πῶς ὅταν ἤθελε φθάσῃ καιρὸς ἐπιτήδειος διὰ τὴν ναυτηλίαν, ἤθελαν ἰδῇ ὅλην τὴν Ἑλλάδα σκεπασμένην ἀπὸ ἁρματωμένȣς ἄνδρας, πεζȣ́ς τε καὶ ἱππεῖς, καὶ ὅλα τὰ ἀκρωτήρια τῆς θαλάσσης ἀπὸ κάτεργα· πῶς δὲν ἤθελεν ἀψυχήσῃ ȣ̓̓τε ἔξοδα, ȣ̓̓τε κόπον, ȣ̓̓τε κινδύνȣς διὰ νὰ ἐλευθερώσῃ τὴν Ἑλλάδα, καὶ νὰ δώσῃ τὸν πρῶτον τόπον τῶν Αἰτωλῶν· πῶς μὲ ταῖς πολυάριθμαίς τȣ ἁρμάδαις ἤθελαν ἔλθῃ περιπλέον πλοῖα κάθε λογῆς. Πῶς αὐτοὶ ἤθελ' ἔχȣν μόνον τὴν φροντίδα νὰ προμηθεύσȣν διὰ τῶρα εἰς τὸ στράτευμά τȣ ἐκεῖνο ὁπȣ̃ ἤθελε τȣ̃ χρειασθῇ. Ἀφ' ȣ̓ ὡμίλησεν ἔτζι, ἀνεχώρησεν.

Οἱ συνετώτεροι τῆς συνάξεως ἔβλεπαν ἤδη, πῶς ὁ Ἀντίοχος ἀντὶς διὰ μίαν ἀληθινὴν καὶ παρȣ̃σαν βοήθειαν, καθὼς εἶχε τάξῃ, δὲν τȣ̀ς ἔδιδε παρὰ λόγια, καὶ ἐλπίδας. Ἤθελαν ἐπιθυμήσῃ νὰ βαλθῇ μόνον διὰ μεσίτης καὶ κριτὴς ἀναμέσον εἰς αὐτȣ̀ς, καὶ τȣ̀ς Ῥωμαίȣς. Ἀλλ' ὁ Θόας ἔσυρε τὰς ψήφȣς, καὶ τὸν ἔκλεξαν Ἀρχιστράτηγον. Τȣ̃ ἐδόθησαν ξιάντα ἀπὸ τȣ̀ς προκρίτȣς τȣ̃ γένȣς, διὰ νὰ συμβȣλεύεται κατὰ τὴν γνώμην τȣ μὲ αὐτȣ́ς.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ ς'.

Ὁ Ἀντίοχος δοκιμάζει νὰ ξαβίσῃ; μὰ ἀνωφελῶς, τὰς Ἀχαιάς. Κυριεύει τὴν Χαλκίδα, καὶ ὅλην τὴν Εὔβοιαν. Οἱ Ῥωμαῖοι τὸν φανερώνουν τὸν μάχην, καὶ πέμπουν κατ' αὐτὸν εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸν Ὕπατον Μάνιον Ἀκύλιον. Ὁ Ἀντίοχος ὠφελεῖται καλὰ ἀπὸ τὰς συμβουλὰς τοῦ Ἀννίβα. Αὐτὸς νικᾶται σιμὰ εἰς τὰς Θερμοπύλας. Οἱ Αἰτωλοὶ ὑποτάσσονται εἰς τοὺς Ῥωμαίους.

Τὸ πρῶτον ὑποκείμενον τῆς ἀποφάσεως ἀνάμεσα εἰς τὸν Βασιλέα, καὶ εἰς τοὺς Αἰτωλοὺς, ἦτον τὸ νὰ ἠξεύρουν ἀπὸ ποίαν ἐξουσίαν ἔπρεπε νὰ ἀρχήσουν. Ἐκείνην ἤθελαν νὰ κάμουν πάλιν μίαν δοκιμὴν ἐπαίνω εἰς τὴν Χαλκίδα, καὶ δίχως νὰ χάσουν καιρὸν ὑπῆγαν. Ὅταν ἦτον σιμὰ, ὁ Βασιλεὺς ἄφησεν ὅτι οἱ πρόκριτοι τῶν Αἰτωλῶν νὰ συνομιλήσουν μὲ ἐκείνους τῆς χώρας, ὁποὺ δύνηκαν ὅταν αὐτοὶ ἔφθασαν. Οἱ Αἰτωλοὶ τοὺς ἐπαρακίνησαν πολλὰ νὰ κάμουν συμμαχίαν καὶ φιλίαν μὲ τὸν Ἀντίοχον, ἀλλὰ δίχως νὰ ἀφήσουν ἐκεῖνον τῶν Ῥωμαίων. Εἶπαν, πῶς τοῦτος ὁ Βασιλεὺς ἀπέρασεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὄχι διὰ νὰ φέρῃ τὸν πόλεμον, ἀλλὰ διὰ νὰ

τὸν

τὴν ἐλευθερώσῃ ἀληθινὰ καὶ βέβαια, καὶ ὄχι ἁπλῶς μὲ λόγια καθὼς εἶχαν κάμῃ οἱ Ῥωμαῖοι· πῶς δὲν ἠμποροῦσε νὰ εἶναι πρᾶγμα ὠφελιμώτερον εἰς ταῖς δύο πολιτείαις τῆς Ἑλλάδος, ὅσον τὸ νὰ εἶναι φιλιωμέναις εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν μὲ ταῖς δύο ἐξȣσίαις, διατὶ ἡ μία ἤθελε διαφεντευθῇ πάντα ἐναντίον τῆς ἄλλης, καὶ μὲ τȣ̃το ἤθελαν κρατοῦνται πάντα εἰς εὐλάβειαν· πῶς ἤθελαν ἰδῇ, ἂν δὲν ἤκȣον τὴν συμβȣλήν τȣς, εἰς τί ἐκινδύνευαν, ὄντας μακρὰ ἡ βοήθεια τῶν Ῥωμαίων, καὶ ὁ Βασιλεὺς παρὼν εἰς ταῖς πόρταις της.

Ὁ Μικύων ἕνας ἀπὸ τȣ̀ς προκρίτȣς τῆς Χαλκίδος ἀπεκρίθη, πῶς δὲν ἐδύνετο νὰ μαντεύσῃ τὴν αἰτίαν, διὰ τὴν ὁποίαν ὁ Ἀντίοχος ἄφησε τὸ Βασίλειόν τȣ, καὶ ἀπέρασεν εἰς τὴν Ἑλλάδα· πῶς δὲν ἤξευρε νὰ εἶναι καμία χώρα, ὁπȣ̃ νὰ ἔχῃ φύλακας Ῥωμαίȣς, ἢ νὰ πληρώνῃ κανέναν φόρον εἰς τὴν Ῥώμην, ἢ νὰ παραπονῆται πῶς ἐκαταπονέθη. Πῶς οἱ Χαλκιδεῖς δὲν εἶχον χρείαν ȣ̓̓τε διὰ ἐλευθερωτὴν, διατὶ ἦτον ἐλεύθεροι, ȣ̓̓τε διὰ διαφεντευτὴν, διατὶ ἐζȣ̃σαν εἰς εἰρήνην ὑποκάτω εἰς τὴν διαφέντευσιν, καὶ μὲ τὴν φιλίαν τῶν Ῥωμαίων· πῶς δὲν ἀπέρριπταν τὴν φιλίαν τȣ̃ Βασιλέως, ȣ̓̓τε τῶν Αἰτωλῶν, ἀλλὰ πῶς ἡ πρώτη πρᾶξις τῆς φιλίας, ὁπȣ̃ ἔπρεπε νὰ κάμȣν, ἦτον νὰ μισεύσȣν ἀπὸ τὸ νη-

σίοντας· πῶς εἶχον ἀποφασίσῃ ὄχι μόνον νὰ μὴ τὸν δεχθοῦν εἰς τὴν χώραν τους, ἀλλὰ νὰ μὴ κάμουν μὲ αὐτὸν καμίαν συμμαχίαν δίχως τὴν γνώμην τῶν Ῥωμαίων.

Ὅταν ἐδόθη πάπα ἡ ἀπόκρισις εἰς τὸν Βασιλέα, ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς ἤφερνε ὀλίγα πράγματα μὲ λόγια, καὶ δὲν ἦτον εἰς κατάστασιν νὰ βιάσῃ τὴν χώραν, ἔβαλε σκοπὸν νὰ γραφῇ εἰς τὴν Δημητριάδα. Μία πρώτη πρᾶξις ὁπού τὸν ἀπέβη ἀπελεφόρητος, σιμὰ εἰς τὴν ἀτιμίαν ὁπού τὸν ἐπροξένησε, δὲν τὸν ἦτον καὶ καλὸς οἰωνισμὸς διὰ τὸ ἐσόμενον.

Ὁ Βασιλεὺς, καὶ οἱ Αἰτωλοὶ ἐγράφησαν εἰς ἄλλο μέρος, καὶ ἐπάχισαν νὰ κερδίσουν τοὺς Ἀχαιοὺς, καὶ τοὺς Ἀθαμάνας. Οἱ πρῶτοι ἔδωσαν ἀκρόασιν τῶν Πρέσβεων τοῦ Ἀντιόχου, καὶ τῶν Αἰτωλῶν εἰς τὴν Αἶγα, ὅπου ἐγίνετο ἡ σύναξίς των ἔμπροσθεν τοῦ Κοΐντου Σξαπγοῦ τῶν Ῥωμαίων.

Ὁ Πρέσβις τοῦ Ἀντιόχου ὡμίλησεν ὁ πρῶτος. Αὐτὸς ἦτον ἕνας ἄνθρωπος ὑπερήφανος, καθὼς χρεών εἶναι ὅλοι ἐκεῖνοι, ὁπού ζοῦν εἰς τὰς Αὐλὰς, καὶ μὲ τὰ ἔξοδα τῶν Βασιλέων, ὁ ὁποῖος ἐλογίζετο ἕνας καλὸς διηγητής. Εἶπε, πῶς ἕνα πολυάριθμον ἱππικὸν ἐδιάβαινε τὸν Ἑλλήσποντον διὰ νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Εὐρώπην, σωθημένον μέρος ἀπὸ ἀκοντισὰς, καὶ μέρος ἀπὸ τοξότας, ὁπού ἐπαίνω εἰς τὰ ἄ-

λο-

λογάτες, ἔρριπταν ταῖς σαίταις τες κ᾽ τὰ κοντάρια τες φεύγοντες. Εἰς τῦτο τὸ Ἱππικὸν, ἀρκετὸν νὰ ξεσυδείσῃ μοναχὸν ὅλαις ταῖς δύναμες τῆς Εὐρώπης ὅλαις ὁμᾶ ἑνωμέναις, ἐπρόθετε μίαν πεζᾶραν ἀκόμη περιασότερον πολυάριθμον, τὲς Δαρησίες, τὲς Μήδες, τὲς Ἐλυμαίες, τὲς Καδεσιανὲς, ὀνόματε ἄγνωσα, κ᾽ ξομερά· ὅσον διὰ τὴν θαλάσσιον ἁρμάδαν, ὁπᾶ κανένας λιμένας τῆς Ἑλλάδος δὲν ἐδύνετο νὰ τὴν χωρέσῃ, ἡ δεξιά της πτέρυγα ἔμελλε νὰ εἶναι σωσμένη ἀπὸ Τυρίες, κ᾽ ἀπὸ Σιδωνίες, ἡ ἀριστερὰ ἀπὸ τὲς Ἀραδιανὲς, κ᾽ ἀπὸ τὲς Συδήτας τῆς Παμφυλίας, γένη τὰ ἐπιτηδειότερα, κ᾽ τὰ πρακτικώτερα εἰς τὴν θάλασσαν· πῶς ἦτον πρᾶγμα περιττὸν νὰ ἀριθμήσῃ τὰ ἄπειρα πλοῖα, ὁπᾶ ὁ Βασιλεὺς εἶχε μεθ᾽ ἑαυτᾶ, ἠξεύρωντας καθ᾽ ἕνας, πῶς τὰ βασίλεια τῆς Ἀσίας εἶχαν πώποτε περιασὸν χρυσίον· κ᾽ πᾶς ἔπρεπε νὰ κερδίσουν εἰς τὸν ἴδιον τρόπον κ᾽ διὰ ταῖς ἄλλαις ἑτοιμασίαις τᾶ πολέμυ· πῶς οἱ Ῥωμαῖοι δὲν εἶχον νὰ πολεμήσουν ἐδῶ μὲ ἕνα Φίλιππον, ἢ μὲ ἕνα Ἀννίβαν, τῦτον ἁπλᾶν πολίτην τῆς Καρθαγένης, ἐκεῖνον καπάκλεισον μέσα εἰς τὰ στενὰ σύνορα τᾶ βασιλείυ τυ τῆς Μακεδονίας, ἀλλὰ μὲ ἕνα Βασιλέα Αὐθέντιν ὅλης τῆς Ἀσίας, κ᾽ ἑνὸς μέρυς τῆς Εὐρώπης. Πῶς ἀγκαλὰ αὐτὸς ἤρχετο ἀπὸ τὰ ἔσχατα τῆς Ἀ-

νατολὴν διὰ νὰ ἐλευθερώσῃ τὴν Ἑλλάδα, δὲν ἐζήτει ὅμως ἀπὸ τοὺς Ἀχαιοὺς πρᾶγμα, ὁποῦ νὰ εἶναι ἐναντίον τῆς ἐμπιστοσύνης, ὁποῦ αὐτοὶ ἐπίστευον πῶς ἐχρεωστοῦσαν εἰς τοὺς Ῥωμαίους, πρώτους των φίλους, καὶ συμμάχους. Πῶς δὲν ἐζήτει νὰ ἑνώσουν τὰ ἅρματά τους μὲ τὰ ἐδικά του ἐναντίον εἰς αὐτούς, ἀλλὰ μόνον νὰ σταθοῦν οὐδέτεροι, δίχως νὰ βοηθήσουν οὔτε τὸ ἕνα μέρος, οὔτε τὸ ἄλλο.

Ὁ Ἀρχίδαμος ὁ Πρέσβις τῶν Αἰτωλῶν, ὠμίλησεν ὁμοίως, προθέτοντας, πῶς ἡ ἀσφαλέστερη γνώμη καὶ σωστοτέρη διὰ τοὺς Ἀχαιοὺς, ἦτον νὰ σταθοῦν ἁπλῶς θεαταὶ τῆς μάχης, καὶ νὰ ἀναμένουν ἡσυχάζοντες τὴν ἔκβασιν, δίχως νὰ λάβουν μέρος, καὶ δίχως νὰ βαλθοῦν εἰς κανένα κίνδυνον. Ἔπειτα ὀλίγον κατ' ὀλίγον θερμαινόμενος ἐδόθη εἰς ὀνειδισμούς, καὶ εἰς ὕβρεις κατὰ τῶν Ῥωμαίων, καὶ μάλιστα κατὰ τοῦ Κυΐντιου. Τὸν ἀπέδειξεν ἀχαρίστους, ὁποῦ ἀλησμόνησαν νὰ εἶναι χρεωστικοὶ εἰς τὴν γενναιότητα τῶν Αἰτωλῶν, ὄχι μόνον διὰ τὴν νίκην κατὰ τοῦ Φιλίππου, ἀλλὰ περιπλέον διὰ τὴν φύλαξιν τοῦ στρατοπέδου των, καὶ τοῦ Στρατηγοῦ των. Διατὶ τέλος πάντων τί ἔργον τοῦ Στρατηγοῦ Κυΐντιου ἔγινεν εἰς τὸν πόλεμον; πῶς δὲν εἶχε τὸν ἰδῆ εἰς ἐκεῖνην τὴν μάχην παρὰ νὰ συμβουλεύεται τὰ μαντεῖα, καὶ θυσιάζῃ ὁλοκαυτώματα, καὶ νὰ κα-

κάμνῃ τασσίματα, ὡσὰν νὰ ἤθελ' ἦςαι ἐκεῖ ὡς Μάντις, καὶ Ἱερεὺς, εἰς καιρὸν ὁπȣ̃ αὐτὸς ἔβανεν εἰς κίνδυνον τὸν ἑαυτόν τȣ, καὶ τὴν ζωήν τȣ εἰς τὰ βέλη τȣ̃ ἐχθρȣ̃ διὰ νὰ τὸν διαφεντεύσῃ, καὶ νὰ τὸν φυλάξῃ.

Ὁ Κȣΐντιος ἀπεκρίθη, πῶς ἐφαίνετο καθαρὰ τίνος ὁ Ἀρχίδαμος ἐπάσχιζε νὰ ἀρέσῃ μὲ τὴν ὁμιλίαν τȣ, ἐπειδὴ καὶ ὤντας βέβαιος πῶς οἱ Ἀχαιοὶ ἐγνώριζαν καλώτατα τὸν χαρακτῆρα τῶν λαῶν τῆς Αἰτωλίας, ὁπȣ̃ ἔκαμναν νὰ εἶναι ὅλη τȣς ἡ ἀνδρεία εἰς λόγια, καὶ ὄχι εἰς ἔργα, ὀλίγον ἐπιμελήθη νὰ κερδήσῃ τὴν ἀγάπην τȣς, ἀλλ' ἐςοχάσθη μόνον νὰ λάβῃ ἔπαινον σιμὰ εἰς τȣ̀ς Πρέσβεις τȣ̃ Βασιλέως, καὶ μὲ τὸ μέσον τȣς σιμὰ εἰς τὸν ἴδιον Βασιλέα· πῶς ἂν ἕως τότε δὲν ἐςάθη φανερὰ ἡ αἰτία, ὁπȣ̃ εἶχε κάμῃ τὴν συμμαχίαν τȣ̃ Ἀντιόχȣ, καὶ τῶν Αἰτωλῶν, τὸ μίλημα τῶν Πρέσβεων τὴν ἐκανεγνωςήν· πῶς ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο δὲν ἐςάθησαν, παρὰ ψεύματα καὶ καύχησες, δείχνοντες δύναμες ὁπȣ̃ δὲν εἶχαν, πλανώμενοι καὶ κολακεύόμενοι ἀμοιβαίως μὲ ψευδῆ τασσίματα, καὶ μάταιαις ἐλπίδες· βεβαιώνοντες ἀπὸ ἕνα μέρος οἱ Αἰτωλοὶ μὲ αὐθάδειαν, καθὼς ἠκȣ́σατε, πῶς ἐνίκησαν τὸν Φίλιππον, καὶ ἔσωσαν τȣ̀ς Ῥωμαίȣς, καὶ πῶς ὅλαις ᾗ χώραις τῆς Ἑλλάδος ἦτον ἕτοιμαις νὰ βοηθήσȣν τὴν

Αἰτω-

Αἰτωλίαν, καὶ βεβαιώνοντας ἀπὸ τὸ ἄλλο
Βασιλεὺς, πῶς ἔμελλε νὰ στρατεύσῃ μὲ τὰ
γρήγορα ἄπειρα πεζέρας, καὶ Ἱππικὸν, καὶ νὰ
σκεπάσῃ τὴν θάλασσαν μὲ ταῖς ἁρμάδαις
του. „ Τοῦτος μὲ κανεὶ νὰ ἐνθυμηθῇ σᾶς
„ γεῦμα, ὁποῦ εἰς τὴν Χαλκίδα μοῦ ἔκα-
„ μεν σᾶς μου φίλος. Ἐκπλαγεῖτες ἀπὸ
„ τὴν ποσότητα, καὶ τὴν ποικιλίαν τῶν φα-
„ γητῶν ὁποῦ ἐβάλθησαν εἰς τὴν τράπεζαν,
„ τὸν ἐρωτήσαμεν πῶς ἐδυνήθη τὸν Ἰούλιον
„ μήνα νὰ σωπάξῃ τόσα πετεινά. Αὐτὸς,
„ ὁποῦ δὲν ἦτον ἄνθρωπος ὑπερήφανος, καὶ
„ φιλόδοξος, καθὼς εἶναι ἐκεῖνοι, ἀρχινῶν-
„ τας νὰ γελᾷ μᾶς ὡμολόγησεν ἀπονηρεύ-
„ τως, πῶς ὅλα ἐκεῖνα τὰ ὑπονοούμενα πτη-
„ νὰ δὲν ἦτον παρὰ κρέας χοίρινον ὁποῦ
„ διαφόρως ἐμαγειρεύθη. Ὁμοίως εἶναι καὶ
„ τὰ πράγματα τοῦ Βασιλέως τὰ τόσον φημι-
„ σμένα, καὶ ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐπάρχισε νὰ πλη-
„ ρώσῃ τὸν ἀριθμὸν μὲ μεγάλα ὀνόματα.
„ Δανήσιοι, Μῆδοι, Καδουσιανοὶ, Ἐλυμαῖοι
„ εἶναι ὅλοι σᾶς καὶ τὸ αὐτὸ γένος, δὲν
„ μάλιστα, ἢ στρατιῶται. Ἐγὼ δὲν δειλιά-
„ ζω νὰ σᾶς παρηγήσω ὦ Ἀχαιοὶ ὅλαις
„ ταῖς φροντίδες, καὶ ὅλους τοὺς δρόμους πάτω
„ τοῦ μεγάλου Βασιλέως, ὁποῦ τώρα παγαί-
„ νει εἰς τὴν σωτηρίαν τῶν Αἰτωλῶν, διὰ
„ νὰ ζυπήσῃ μίαν βοήθειαν ἀπὸ ξοφὰς καὶ

„ δυ-

„ δηνάρια, καὶ τῶρα φαίνεται ἀνωφελῶς εἰς
„ ταῖς πόρταις τῆς Χαλκίδος, ἀπὸ ταῖς ὁ-
„ ποίαις ἐςενεύθη νὰ μισεύσῃ ἀτίμως. Ὁ
„ Ἀντίοχος ἀσυνέτως ἐπίςευσε τῶν Αἰτωλῶν,
„ καὶ τȣ̃τοι δίχως ἀσφάλειαν ἐνεπιςεύθησαν
„ εἰς τὸν Ἀντίοχον. Ἀπ' ἐδῶ πρέπει νὰ
„ διδαχθῆτε διὰ νὰ μὴν ἀπατηθῆτε, καὶ ἐμ-
„ πιςευθῆτε ὁλοκλήρως εἰς τὴν καθαρότητα
„ τῶν Ῥωμαίων, ἀπὸ τȣ̀ς ὁποίȣς ἔχετε δι-
„ πλᾶς τὰς ἀποδείξεις. Θαυμάζομαι, τί
„ ἄνθρωπος νὰ εἶναι ἐκεῖνος, ὁπȣ̃ τολμᾷ νὰ
„ σᾶς λέγῃ, πῶς τὸ καλλίτερον διὰ λόγου
„ σας εἶναι τὰ ςαθῆτε ȣ̓δέτεροι, καὶ μόνον θεα-
„ ταὶ τῆς μάχης. Τȣ̃το τὸ μέσον εἶναι βέ-
„ βαιον διὰ νὰ γενῆτε ξοφὴ τȣ̃ Νικητȣ̃".

Ἡ ἀπόφασις τῆς συνάξεως τῶν Ἀχαιῶν δὲν ἐςάθη, ȣ̓̃τε μακρυνὴ, ȣ̓̃τε ἀμφίβολος. Ἀπεφασίσθη νὰ κηρύξȣν τὴν μάχην κατὰ τȣ̃ Ἀντιόχȣ, καὶ τῶν Αἰτωλῶν. Ἔπεμψαν εὐθὺς κατὰ τὴν ζήτησιν τȣ̃ Κȣϊντίȣ κάποιαν βοήθειαν εἰς τὴν Χαλκίδα, καὶ εἰς τὰς Ἀθήνας, ἤγȣν πεντακοσίȣς ςρατιώτας εἰς κάθε μίαν ἀπὸ τȣ́ταις ταῖς δύο χώραις.

Ὁ Ἀντίοχος δὲν ἔλαβε περισσοτέραν εὐχαρίςησιν ἀπὸ τȣ̀ς Βοιωτεῖς, οἱ ὁποῖοι ἀπεκρίθησαν, πῶς τότε θέλȣν συλλογισθῇ τὶ γνώμην ἔχουν νὰ πιάσȣν, ὅταν αὐτὸς ὁ Βασιλεὺς ἤθελεν ὑπάγῃ εἰς τὴν Βοιωτίαν.

Ὡς

Ὡς τόσον ὁ Ἀντίοχος ἐδοκίμασε πάλιν, καὶ ἐσίμωσεν εἰς τὴν Χαλκίδα μὲ μεγαλήτερον ἀριθμὸν πραγμάτων. Ὑπερέχυσε τὸ μέρος ὁπού ἦτον ἐναντίον εἰς τοὺς Ῥωμαίους, καὶ ἡ Χώρα τοῦ ἄνοιξε ταῖς πόρταις. Ἡ ἄλλαις χώραις ἔπειτα ἔκαμαν τὸ αὐτό, καὶ αὐτὸς ἐκυρίεψεν ὅλην τὴν Εὔβοιαν. Ἐσοχάθη μεγάλην δυτυχίαν τὸ πῶς ἄρχισε τὸν πρῶτον χρόνον μὲ τὴν ἀπόκτησιν μιᾶς τόσον ἀξιολόγου Νήσου. Ἀλλὰ πῶς ἠμποροῦμεν νὰ εἰποῦμεν ἀπόκτησιν, ὅταν δὲν εἶναι ἐχθροὶ νὰ πολεμήσῃ;

Ἐτοιμάζοντο ἐχθροὶ πολλὰ ξόμεροι ἐναντίον τούτου τοῦ Βασιλέως. Οἱ Ῥωμαῖοι ἀφ' ἑ ἐσυμβουλεύθησαν τὴν θέλησιν τῆς Θεῶν μὲ τὸ μέσον τῆς μαντείων, ἐκήρυξαν τὸν μάχην κατὰ τοῦ Ἀντιόχου, καὶ τῆς συμμάχων του. Καὶ διὰ νὰ λάβουν τὴν βοήθειαν καὶ τὴν προσασίαν τῆς Θεῶν ἐδιωρίθησαν λιτανείαις διὰ δύο ἡμέραις. Ἔκαμαν ὑπόχρεσιν νὰ πανηγυρίσουν τοὺς μεγάλους ἀγῶνας δέκα ἡμέραις, αὖ ἤθελ' ἦσαι δυτυχισμένη ἡ ἔκβασις τῆς μάχης, καὶ νὰ προσφέρουν χαρίσματα εἰς ὅλους τοὺς Ναοὺς τῆς Θεῶν.

Ἔτ. ἀπὸ Κτίσεως Κόσμου 3813. Πρὸ Χριστοῦ 191. Λίβ. βιβλ. ς'. αειθ. α'. ιέ. Ἀππιαν. εἰς Συρ. φύλ. 93. 96.

Δὲν ἀφέθη κανένα καὶ ἀπὸ τὰ ἀνθρώπινα μέσα. Ἀπεφασίθη ὅτι οἱ Γερουσιάρχαι, καὶ τὰ καπάτερα Κεφάλια νὰ δύγουν ἔξω ἀπὸ τὴν Ῥώμην ἕως ὅλα διάστημα τόπου, ἀπὸ τὸ ὁποῖον

ποῖον νὰ μὴν ἠμπορȣ̃ν νὰ ςραφȣ̃ν τὴν ἰδίαν ἡμέραν· καὶ δὲν ἐσυγχωρήθη νὰ κάθωνται εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν περισσότερον ἀπὸ πέντε Γερȣσιάρχαι. Ἡ ἀγάπη τȣ̃ δημοσίȣ καλȣ̃ ὑπερίσχυε περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλο πρᾶγμα. Ὁ Ὕπατος Ἀκύλιος, τȣ̃ ὁποίȣ ἔτυχεν ἡ Ἑλλὰς, ἐδιώρισεν εἰς ταῖς δεκαπέντε τȣ̃ Μαΐȣ νὰ συναχθȣ̃ν τὰ τάγματα εἰς τὸ Βροντίσι, καὶ αὐτὸς ἐμίσευσεν ἀπὸ τὴν Ῥώμην μίαν ἡμέραν προτήτερα.

Ἔφθασαν εἰς τὴν Ῥώμην σχεδὸν εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν Πρέσβεις τȣ̃ Πτολεμαίȣ, τȣ̃ Φιλίππȣ, τῶν Καρχηδονίων, καὶ τȣ̃ Μασσινίσσα διὰ νὰ προσφέρȣν εἰς τȣ̀ς Ῥωμαίȣς δηνάρια, σιτάρια, τάγματα, καὶ Καράβια. Ἡ Γερȣσία τȣ̀ς ἔδειξε τὴν εὐχαρίςησιν τȣ̃ λαȣ̃ τῆς Ῥώμης, ἀλλὰ δὲν ἐδέχθη ἄλλο ἀπὸ ὅσα τῆς ἐπρόσφεραν, παρὰ τὸ σιτάρι μὲ ὑπόσχεσιν νὰ τὸ πληρώσῃ, καὶ ἐπαρακάλεσε μόνον τὸν Φίλιππον νὰ βοηθήσῃ τȣ̃ Ὑπάτȣ.

Ὡς τόσον ὁ Ἀντίοχος, ἀφ' ȣ̃ ἐπαρακίνησε πολλαῖς χώραις, ἢ μὲ τὸ μέσον τῶν Πρέσβεώντȣ, ἢ ἀφ' ἑαυτȣ̃τȣ, νὰ ἔμπȣν εἰς τὴν συμμαχίαν τȣ, ὑπῆγεν εἰς τὴν Δημητριάδα, ὅπȣ ἔκαμεν ἕνα συμβȣ́λιον μὲ ὅλȣς τȣ̀ς μεγαλητέρȣς Ὀφφικιάλȣς τȣ̃ ςρατεύματός τȣ, περὶ τῆς ἐνεςώσης ἐκςρατείας. Ὁ Ἀννίβας ὁπȣ̃ εἶχε ξαναποκτήσῃ τὴν χάριν τȣ, εἶπε

πρῶ-

πρῶτος τὴν γνώμην τȣ. Αὐτὸς ἀπέδειξε πῶς ἔπρεπε νὰ παρχίσȣν παντοίῳ τρόπῳ νὰ ἐμβάσȣν τὸν Φίλιππον εἰς τὴν συμμαχίαν τȣ̃ Βασιλέως· πρᾶγμα τόσον ἀξιόλογον, ὁπȣ̃ ἂν τὸ ἐπετύχαιναν, ἠμποροῦσαν βεβαίως νὰ ἐλπίσȣν μίαν εὐτυχισμένην ἔκβασιν. „ Καὶ βέ-
„ βαια, ἔλεγεν αὐτὸς, ἂν ὁ Φίλιππος ἐβά-
„ σταξε μόνος τόσον πολὺν καιρὸν ὅλον τὸ βά-
„ ρος τῆς Ῥωμαϊκῆς δυνάμεως, τί δὲν πρέ-
„ πει νὰ ἐλπίσωμεν ἀπὸ μίαν μάχην, εἰς
„ τὴν ὁποίαν οἱ δύο μεγαλήτεροι Βασιλεῖς τῆς
„ Εὐρώπης, καὶ τῆς Ἀσίας θέλȣν ἑνώσει ὁ-
„ μȣ̃ τὰς δυνάμεις των; τόσον περισσότερον,
„ ὁπȣ̃ οἱ Ῥωμαῖοι, ἤθελαν ἔχῃ ἐναντίον τȣς
„ ὅλον ἐκεῖνο, ὁπȣ̃ προτήτερα τȣ̀ς ἐκατάστη-
„ σε νικητὰς, ἤγȣν τȣ̀ς Αἰτωλȣ̀ς, καὶ τȣ̀ς Ἀ-
„ θαμάντας, εἰς τȣ̀ς ὁποίȣς μόνȣς ἠξεύρο-
„ μεν, πῶς ἐστάθησαν χρεῶσται διὰ τὴν νί-
„ κην. Τῶρα, ὁπȣ̃ εἶναι πρᾶγμα εὔκολον
„ νὰ χωρίσωμεν τὸν Φίλιππον ἀπὸ τὸ μέ-
„ ρος τῶν Ῥωμαίων, ποῖος δύναται νὰ ἀμ-
„ φιβάλῃ, ἂν εἶναι ἀληθὲς ἐκεῖνο, ὁπȣ̃ ὁ
„ Θόας τόσαις φοραῖς εἶπε τȣ̃ Βασιλέως, διὰ
„ νὰ τὸν παρακινήσῃ νὰ ἀπεράσῃ εἰς τὴν
„ Ἑλλάδα, ἤγȣν, πῶς τȣ̃τος ὁ Βασιλεὺς,
„ γεμάτος ἀπὸ ὀργὴν βλέπωντας τὸν ἑαυτόν
„ τȣ νὰ καταντήσῃ εἰς μίαν ἄτιμον δȣλείαν,
„ ὑποκάτω εἰς τὸ ὄνομα τῆς εἰρήνης, δὲν ἀ-

„ νά-

„ νάμενε παρὰ μίαν εὐκαιρίαν εὐμενῆ διὰ
„ νὰ φανερωθῇ; Οὔτε δύναται αὐτὸς νὰ ἐλ-
„ πίσῃ ὠφελιμώτερην ἀπὸ τȣ́την, ὁπȣ̃ τῶ-
„ ρα τȣ̃ παρασταίνεται". Καὶ ἂν ὁ Βασιλεὺς
δὲν τὸν ἐδέχετο, εἰς τὴν συμμαχίαν, εἶχε
γνώμην ὁ Ἀννίβας, ὅτι ὁ Βασιλεὺς νὰ πέμ-
ψῃ Σέλευκον τὸν υἱόν τȣ μὲ τὴν Ἁρμάδαν,
ὁπȣ̃ εἶχεν εἰς τὴν Θρᾴκην, διὰ νὰ κȣρσεύσῃ
τὰ σύνορα τῆς Μακεδονίας, νὰ μὴ δυνηθῇ ὁ
Φίλιππος νὰ δώσῃ βοήθειαν τῶν Ῥωμαίων.

Προσέτι ἀπέδειξε μίαν ἄλλην γνώμην, πε-
ρισσότερον ἀξιόλογον· πῶς δὲν ἤθελαν δυνη-
θȣ̃ν νὰ καταπολεμηθȣ̃ν οἱ Ῥωμαῖοι παρὰ εἰς
τὴν Ἰταλίαν, καὶ πῶς διὰ τȣ̃το ἐσυμβȣ́λευσε
πάντα νὰ ὑπάγῃ ἐκεῖ νὰ ἀρχίσῃ τὸν πόλε-
μον. Ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ἐπιάσθη μία ἄλλη γνώ-
μη, εὑρισκόμενος ὁ Βασιλεὺς ἐμπράκτως εἰς
τὴν Ἑλλάδα, ἡ γνώμη τȣ, εἰς τὴν παρȣ̃σαν
κατάστασιν τῶν πραγμάτων, ἦτον, ὅτι ὁ Βασι-
λεὺς νὰ ἤθελε κάμῃ νὰ ἔλθȣν εὐθὺς ἀπὸ τὴν
Ἀσίαν ὅλα τȣ τὰ τάγματα, δίχως νὰ στοχα-
σθῇ πλέον τȣ̀ς Αἰτωλȣ̀ς, ἢ τȣ̀ς ἄλλȣς συμμά-
χȣς τῆς Ἑλλάδος, ὁπȣ̃ ἐνδέχεται νὰ τȣ̃ λεί-
ψȣν ὅλοι εἰς ἕνα καιρόν· πῶς ὅταν ἤθελαν ἔλ-
θῃ ἐκεῖνα τὰ τάγματα, ἔπρεπε νὰ στρατεύ-
σȣν εἰς τὰ πλάγια τῆς Ἑλλάδος, ὁπȣ̃ ἀντι-
κρύζȣν εἰς τὴν Ἰταλίαν, ὁμοίως νὰ κάμῃ καὶ
ὁ στόλος· καὶ ὁ μισὸς νὰ βαλθῇ εἰς τὸ νὰ κα-

ταχα-

ταχαλᾶ, καὶ νὰ κρατῇ εἰς φόβον τὰ πειρατικὰ τῆς Ἰταλίας, καὶ ὁ λοιπὸς νὰ φυλάττεται εἰς κανένα πλησίον λιμένα διὰ νὰ καμώνεται, πῶς θέλει νὰ ἀπεράσῃ μὲ τὰ πράγματα· τὰ ὁποῖα νὰ εἶναι ἀληθινὰ ἕτοιμα διὰ νὰ ἀπεράσουν, αὐτὸ τύχῃ καὶ ἤθελε ἔλθῃ καμία δυσμενὴς δυκαιρία. Τοῦτο ἦτον τὸ μέσον, ἔλεγεν αὐτὸς, διὰ νὰ κρατήσῃ τοὺς Ῥωμαίους μέσα εἰς τὸν τόπον τους, νὰ διαφεντεύουν τὰ ἀκρωτήρια τους, καὶ εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν ἡ ἐπιτηδειότερη στράτα διὰ νὰ φέρῃ τὴν μάχην εἰς τὴν Ἰταλίαν, μόνος τόπος, κατὰ τὴν γνώμην του, ὅπου ἠμποροῦσαν νὰ νικηθοῦν οἱ Ῥωμαῖοι. „Ἰδοὺ, ἐπρόθεσεν αὐτὸς τελειώνωντας, ἡ γνώμη μου, καὶ αὐτὸ εἶμαι ὀλιγώτερον ἐπιτήδειος „διὰ ἕνα ἄλλον πόλεμον, εἶναι πρέπον νὰ „ἔμαθα ἀπὸ ταῖς δυτυχισμέναις, καὶ δυ„συχισμέναις μου ἔκβασες, πῶς πρέπει νὰ „τὸν κάμω κατὰ μὲ τοὺς Ῥωμαίους. Κάθ„ ἕνας δύναται νὰ στοχασθῇ τὸν ζῆλον, καὶ „τὴν ἐμπιστοσύνην μου. Μ' ὅλον τοῦτο πα„ρακαλῶ τοὺς Θεοὺς, νὰ κάμουν εὐτυχῆ „τὴν γνώμην ὁποῦ θέλετε λάβῃ, ὁποία „καὶ αὐτὸ εἶναι".

Ἐχρειάσθη νὰ ἐπαινέσουμε εἰς ἐκείνην τὴν στιγμὴν τὴν γνώμην τοῦ Ἀννίβα, καὶ ἦτον ἡ μόνη, ὁποῦ ἐδύνετο νὰ δοθῇ τοῦ Ἀντιόχου εἰς τὴν κατάστασιν, ὁποῦ ἦτον τὰ πράγματα.

Αὐ-

Αὐτὸς ὅμως δὲν ἤκȣσεν ἄλλο, παρὰ τὸ νὰ φέρῃ τὰ στρατεύματα ἀπὸ τὴν Ἀσίαν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Τȣ́τȣ χάριν ἐπρόσταξεν εὐθὺς τὸν Πολυξενίδην Ἀρχιθαλάσσιόν τȣ νὰ τὸ ἐκτελέσῃ. Εἰς δὲ τὰ ἄλλα, ὁπȣ̃ ἐφανέρωσεν ὁ Ἀννίβας, οἱ Λυλικοί τȣ, καὶ κόλακες, τὸν ἐδιάστρεψαν, παρασταίνοντές τȣ, πῶς δὲν ἐδύνετο νὰ τȣ̃ λείψῃ ἡ νίκη, καὶ πῶς ἂν ἠκολȣ́θει τὴν συμβȣλὴν τȣ̃ Ἀννίβα, ὁ Ἀννίβας ἤθελε λάβῃ ὅλην τὴν τιμήν· πῶς ὁ Βασιλεὺς ἔπρεπε νὰ λάβῃ ὅλην τὴν δόξαν, καὶ διὰ τȣ̃το ἦτον πρέπον νὰ συλλογισθῇ ἀλλεοτρόπως, δίχως νὰ σταματήσῃ εἰς τὴν γνώμην τȣ̃ Καρχηδονίȣ. Ἰδὲ πῶς χάνονται ἡ συνετώτεραις συμβȣλαῖς, καὶ πῶς ὁμοίως χαλῶνται τὰ δυνατώτερα βασίλεια.

Ἀφ' ȣ̃ ἥνωσεν ὁ Βασιλεὺς τὰ τάγματα τῶν συμμάχων μὲ τὰ ἐδικά τȣ, ἐκυρίευσε πολλαῖς χώραις τῆς Θεσσαλίας. Ἐστενεύθη ὅμως ν' ἀσυκώσῃ τὴν πολιορκίαν τῆς Λαρίσσης, (ἐπειδὴ καὶ ὁ Βέβιος Πραίτωρ τῶν Ῥωμαίων ἤφερε μίαν ἕτοιμον βοήθειαν) καὶ νὰ ἀναχωρήσῃ εἰς τὴν Δημητριάδα.

Ἀπ' ἐκεῖ ἐπέρασεν εἰς τὴν Χαλκίδα, ὅπȣ ὠρέχθη καταπολλὰ τὴν θυγατέρα τȣ̃ ξενοδόχȣ τȣ. Καὶ ἀγκαλὰ τȣ̃τος ὁ Βασιλεὺς ἦτον περισσότερον παρὰ πενῆντα χρόνων, ὁ ἔρως ὅμως, ὁπȣ̃ ἔλαβεν εἰς αὐτὴν τὴν νεά-

νιδα, ὁπȣ̃ ἀκόμη δὲν ἦτον εἴκοσι χρόνων, ἐστάθη τόσον δυνατὸς, ὁπȣ̃ ἀπεφάσισε νὰ τὴν νυμφευθῇ. Καὶ ἀμελῶντας ταῖς δύο μεγάλαις ἐπιχείρησες ὁπȣ̃ ἄρχισε, τὴν μάχην κατὰ τῶν Ῥωμαίων, καὶ τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἑλλάδος, ἀπέρασεν ὅλον τὸν χειμῶνα εἰς ξεφάντωσες, καὶ εἰς ἑορτὰς δι' αἰτίαν τῶν γάμων. Τȣ́τη ἡ κλίσις εἰς τὰς ἡδονὰς, εὔκολα ἀπέρασεν ἀπὸ τὸν Βασιλέα εἰς ὅλȣς ἐκείνȣς τῆς Αὐλῆς τȣ, καὶ ἔκαμεν, ὅτι ἀπὸ κάθε μέρος νὰ ἀμεληθῇ ἡ στρατιωτικὴ γύμνασις.

Δὲν ἐξύπνησεν ἀπὸ τὸν λήθαργον, εἰς τὸν ὁποῖον τὸν ἐκαταπόντισεν ἡ ἡδονὴ, παρὰ ὅταν ἤκȣσε, πῶς ὁ Ὕπατος Ἀκύλιος ἐστράτευε μὲ μεγάλην ὀγλιγωράδα ἐναντίον τȣ εἰς τὴν Θεσσαλίαν. Ἐσυκώθη εὐθὺς ἀπὸ τὴν Χαλκίδα, καὶ μὴν εὑρίσκωντας εἰς τὸν διατεταγμένον τόπον παρὰ ἕνα ὀλίγον ἀριθμὸν ταγμάτων τῶν συμμάχων, τῶν ὁποίων οἱ Ὀφφικιάλοι ἐπροφασίζοντο, πῶς δὲν ἐδυνήθησαν νὰ φέρȣν περισσότερα, ἐγνώρισεν, ἀλλὰ πολλὰ βραδέως, πῶς ὁ Θόας τὸν ἐγέλασε, κανώντάς τȣ μεγάλα τασσίματα, καὶ πῶς ὁ Ἀννίβας ἔλαβε δίκαιον νὰ τȣ̃ εἰπῇ, πῶς δὲν ἔπρεπε νὰ στοχάζεται ταῖς βοήθειαις τέτοιων συμμάχων. Ὅλον ἐκεῖνο, ὁπȣ̃ ἐδυνήθη τότε νὰ κάμῃ, ἐστάθη, νὰ κυριεύσῃ τὸ πέραμα τῶν Θερμοπυλῶν, καὶ νὰ πέμψῃ νὰ ζητήσῃ

τάγμα-

πάγματα περιασότερα ἀπὸ τὲς Αἰτωλές. Ὁ κακὸς καιρὸς, κ᾽ οἱ ἐναντίοι ἀνεμοι εἶχαν ἐμποδίσῃ τὸν ἐρχομὸν τῶ πραγμάτων τῆς Ἀσίας, ὁπὲ τὰ ἤφεραν ὁ Πολυξενίδης, κ᾽ ὁ Βασιλεὺς δσὸ εἶχε μεθ᾽ ἑαυτὲ παρὰ ἐκεῖνα, ὁπὲ εἶχε φέρῃ τὸν ἀπερασμενον χρόνον, ὁπὲ ἦτον δέκα χιλιάδες ἄνδρες.

Ὁ Ἀντίοχος ἐνόμιζε, πῶς νὰ ἐβάλθη εἰς ἀσφάλειαν ἐναντίον τὲ στρατεύματος τῶν Ῥωμαίων, σφαλίζωντας τὸ πέραμα τῶν Θερμοπυλῶν, κ᾽ προβέπωντας εἰς ταῖς φυσικαῖς ὀχυρότητες τὰ τότε πεζιχαράκωματα κ᾽ τείχη. Ὁ Γάιος ἐπλησίασε μὲ ἀπόφασιν νὰ τὸν κτυπήσῃ. Οἱ Ὀφφικιάλοι, κ᾽ οἱ στρατιῶται τὲ στρατεύματός τε ἦτον χεδὸν ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ ἴδιοι, ὁπὲ εἶχον πολεμήσῃ κατὰ τὸ Φιλίππε. Τὲς ἐμψύχωσε μὲ τὴν ἐνθύμησιν τῆς ἐνδόξε νίκης, ὁπὲ εἶχαν κερδήσῃ ἐπαύω εἰς ἐκεῖνον τὸν Βασιλέα, πολὺ περιασότερον πολεμισὼ, κ᾽ γεγυμνασμενον εἰς τὲς πολέμες περιασότερον ἀπὸ τὸν Ἀντίοχον· ὅσις ἤδη νεόνυμφος κ᾽ δεσμενος εἰς ξυφὰς, κ᾽ ἡδονὰς, ἐφαντάζετο πῶς νὰ γίνεται ἡ μάχη, καθὼς ἑορτάζονται οἱ γάμοι. Ὁ Ἀχύλιος εἶχε πέμψῃ τὸν Κάτωνα, ὁπὲ ἐξουσίαζον ὕστερα ἀπ᾽ αὐτὸν ὡς Τοποτηρητὴς, μὲ σῦα χονδρὸν πάγμα, διὰ νὰ ζητήσῃ καμίαν ἀνοικτὼ στράταν, ὁπὲ νὰ δωνηθῇ νὰ τὸν φέρῃ εἰς τὸ ὄφιλόν,

Λίβ. βιβ. λέ. ἀειθμ. 16. 21. Πλὰτ. εἰς τὸν Κάτων. φ. 342. 344. Ἀππιαν. εἰς Συρ. φ. 96. 98.

καὶ ἐπάνω εἰς τοὺς ἐχθρούς. Ἀφ' οὗ ὁ Κάτων ὑπόφερε κόπους μεγάλους, ἀπέρασε τοὺ βουνὰ ἀπὸ τὸ ἴδιον μονοπάτι, εἰς τὸ ὁποῖον ὁ Ξέρξης, καὶ ἔπειτα ἀπ' αὐτὸν ὁ Βρῆνος ἄνοιξαν ἕνα πέραμα· καὶ πέφτωντας μὲ ὁρμὴν ἐπάνω εἰς μερικοὺς στρατιώτας, ὁποῦ εὐθὺς ἐσυναντήσεν, εὔκολα τοὺς ἔβαλεν εἰς φυγήν. Τότε δίχως νὰ ἀργοπορήσῃ προστάζει νὰ ἠχήσουν τὰς σάλπιγγας, καὶ πηγαίνει ὀμπρὸς εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ τάγματος μὲ τὸ σπαθὶ εἰς τὸ χέρι. Οἱ Αἰτωλοὶ βλέποντές τον νὰ καταβαίνῃ ἀπὸ τὰ βουνὰ, πιάνουν τὴν φυγὴν, καὶ φθάνουν εἰς τὸ στράτευμα, καὶ τὸ γεμίζουν ὅλον σύγχυσιν, καὶ τρόμον. Εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν ὁ Ὕπατος κτυπᾷ τὰ χαρακώματα τοῦ Ἀντιόχου μὲ ὅλα του τὰ τάγματα, καὶ τὰ βιάζει. Ὁ Βασιλεὺς πληγωθεὶς εἰς τὸ στόμα μὲ ἕνα λιθάρι, ὁποῦ τοῦ ἐσύντριψε τὰ ὀδόντια, ἐστενεύθη ἀπὸ τὸν πόνον νὰ γυρίσῃ τὸ χαλινάρι. Ἔπειτα ἀπὸ τὴν ἀναχώρησίν του, ἕνα μέρος ἀπὸ τὸ στράτευμά του δὲν ἐτόλμησε νὰ σταθῇ στερεὸν, καὶ νὰ ἀναμείνῃ τοὺς Ῥωμαίους. Ὅθεν ἐστάθη κοινὸς ὁ χαλασμὸς, μὴν ὄντας σχεδὸν πλέον περάματα ἀνοικτὰ διὰ τὴν φυγὴν, διατὶ ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος ἦτον νερὰ, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο βράχοι ὑψηλοὶ, ὁποῦ δὲν ἄφιναν καταφυγὴν οὔτε δεξιὰ, οὔτε ἀριστερά. Διὰ τοῦτο ἀμπώθωντας ἕνας τὸν ἄλλον διὰ τὸν φόβον τῆς ῥομφαίας

τοῦ

τȣ̃ ἐχθρȣ̃, ἔπιπτον εἰς ἐκεῖνα τὰ νερὰ, καὶ εἰς ἐκείνȣς τȣ̀ς ἐγκρεμνȣ̀ς, καὶ ἐφονεύοντο.

Εἰς τὸ τέλος τῆς πράξεως, ὁ Ὕπατος ἐκράτησε πολλὴν ὥραν ἀγκαλιασμένον τὸν Κάτωνα, ἀκόμη ὅλον ζέοντα θυμȣ̃, καὶ ἐφώναξε μὲ μεγάλην χαρὰν, πῶς μήτε αὐτὸς, μήτε ὁ λαὸς τῆς Ῥώμης δὲν ἤθελαν δυνηθῇ ποτὲ νὰ ἀνταμείψȣν ταῖς ἀρεταῖς τȣ. Ὁ Κάτων, ὁπȣ̃ ἐπολέμει ἐδῶ ὡς Τοποτηρητὴς ὑποκάτω εἰς ταῖς διαταγαῖς τȣ̃ Ἀκυλίȣ, ἐςάθη Ὕπατος, καὶ εἰς τὴν κεφαλὴν τῶν ςρατευμάτων εἰς τὴν Ἱσπανίαν· δὲν ἐςοχάζετο ὅμως πῶς ξεπέφτει ἀπὸ τὸν βαθμὸν, δεχόμενος ἕνα κατώτερον ὀφφίκιον διὰ τὴν δȣ́λευσιν τῆς πατρίδος, τὸ ὁποῖον ἦτον πρᾶγμα διατεταγμένον εἰς τȣ̀ς Ῥωμαίȣς. Ὡς τόσον τὸ νικηφόρον ςράτευμα ἐκυνήγα τȣ̀ς φευγάτȣς, καὶ τȣ̀ς ἐκατάκοψεν ὅλȣς, ἔξω ἀπὸ πεντακοσίȣς, μὲ τȣ̀ς ὁποίȣς ὁ Ἀντίοχος διεσώθη εἰς τὴν Χαλκίδα.

Ὁ Ἀκύλιος ἔπεμψεν εἰς τὴν Ῥώμην τὸν Κάτωνα νὰ φέρῃ τὴν εἴδησιν ταύτης τῆς νίκης, σημειώνωντας εἰς ταῖς ἐπιςολαῖς τȣ τὴν ἀξιότητα τȣ̃ αὐτȣ̃. Εἶναι ἄξιος θαυμασμȣ̃ ἕνας Στρατηγὸς, ὁπȣ̃ κάνει δικαιοσύνην εἰς τȣ̃ ἄλλȣ τὴν ἀρετὴν, καὶ ὁπȣ̃ δὲν βάνει εἰς τὴν καρδίαν τȣ τὴν ζηλίαν. Ὁ ἐρχομὸς τȣ̃ Κάτωνος εἰς τὴν Ῥώμην, ἐγέμισε τὴν χώραν ἀπὸ μίαν χαρὰν τόσον μεγαλήτερην, ὅσος ἐ-

στάθη ὁ φόβος τῆς ἐκβάσεως μιᾶς μάχης ἐναντίον ἑνὸς Βασιλέως τόσον δυνατοῦ, καὶ μιᾶς μεγάλης ὑπολήψεως. Ὅθεν ἔκαμαν εἰς τοὺς Θεοὺς δημόσιαις παρακάλεσες, καὶ θυσίαις τρεῖς ἡμέρας εἰς ὁμολογίαν τῶν χαρίτων.

Τὴν νίκην, ὁποῦ ἐκερδήθη ἐπάνω εἰς τὸν Ἀντίοχον, τὴν ἀκολούθησεν ἡ παράδοσις ὁλονῶν τῶν πόλεων, ὁποῦ ἐπῆρε τοῦτος ὁ βασιλεὺς, καὶ μάλιστα τῆς Χαλκίδος, καὶ ὅλης τῆς
Λίβ. Εὐβοίας. Ὁ Ὕπατος ἔπειτα ἀπὸ τὴν νίκην ἔδειξεν εἰς ὅλα μίαν μετριότητα, ὁποῦ μὲ αὐτὴν ἀπόκτησεν ἀκόμη περισσοτέραν δόξαν, παρὰ μὲ τὴν ἰδίαν νίκην.

Λίβ. βιβλ. λϛ. ἀριθμ. 22. 26. Ἀγκαλὰ οἱ Αἰτωλοὶ μὲ ταῖς ἀταξίαις των ἔγιναν ἀνάξιοι κάθε συμπαθείας, ἐπάσχισεν ὅμως ὁ Ἀκύλιος νὰ τοὺς τραβίσῃ μὲ τὴν γλυκύτητα. Τοὺς ἔκαμε νὰ καταλάβουν, πῶς κἂν ἡ δοκιμὴ ἔπρεπε νὰ τοὺς νουθετήσῃ διὰ τὴν ὀλίγην ἐλπίδα, ὁποῦ ἔπρεπε νὰ ἔχουν εἰς τὸν Ἀντίοχον. Πῶς ἀκόμη ἦτον καιρὸς νὰ προστρέξουν εἰς τὴν ἐπιείκειαν τοῦ Δήμου τῆς Ῥώμης· πῶς διὰ νὰ δώσουν μίαν ἀναμφίβολον ἀπόδειξιν τῆς μετανοίας τους, ἔπρεπε νὰ δώσουν εἰς τὰς χεῖράς του τὴν Ἡράκλειαν τὴν πρωτεύουσάν τους χώραν. Ὄντες ἀνωφελεῖς τούταις ἡ νουθεσίαις, αὐτὸς εἶδε, πῶς ἔπρεπε νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν δυναστείαν. Ὅθεν ἐπολιώρκησε μὲ ὅλα του τὰ τάγματα τούτην τὴν χώραν. Ἡ

Ἡρά-

Ἡράκλεια ἦτον μία πόλις ἰσχυρωτάτη, πολλὰ μεγάλη, καὶ εἰς κατάστασιν νὰ κάμῃ μίαν μακρυνὴν, καὶ ἀνδρείαν διαφέντευσιν. Ὁ Ὕπατος μεταχειριζόμενος τὰς Παλαίστρας (α), τȣ̀ς καταπέλτας, (β) καὶ ὅλαις ταῖς ἄλλαις πολεμικαῖς μηχαναῖς, ἀπὸ τὰς ὁποίας εἶχε πολὺ πλῆθος, ἔκαμε νὰ κτυπήσȣν τὴν χώραν ἀπὸ τέσσαρα μέρη εἰς τὸν αὐτὸν καιρόν. Οἱ πολιορκȣ́μενοι ἐδιαφεντεύοντο μὲ μίαν γενναιότητα, ἢ διὰ νὰ εἰπῶ καλλίτερα, μὲ μίαν μανίαν ἀνεκδιήγητον. Ἐξανάφτιαναν εὐθὺς ἐκεῖνα τὰ μέρη τȣ̃ τείχȣς, ὁπȣ̃ ἐκατηδαφίζοντο, εὔγαιναν συχνὰ μὲ μίαν ὁρμὴν ἀνυπόφορον, διατὶ ἐπολεμȣ̃σαν ὡς ἀπηλπισμένοι. Ἔκαιαν εἰς μίαν στιγμὴν τὸ περισσότερον μέρος τῶν μηχανῶν, ὁπȣ̃ ἐπροσαρμόττοντο ἐναντίον τȣς. Ὁ πόλεμος ἐστάθη διηνεκὴς εἰκοσιτέσσαρες ἡμέραις, δίχως καμίαν διακοπὴν ȣ̓̀τε ἡμέραν, ȣ̓̀τε νύκτα.

Κάθ' ἕνας εὔκολα δυνάται νὰ καταλάβῃ, πῶς ᾗ δυνάμες τῶν πολιορκȣμένων, οἱ ὁποῖοι κατὰ τὸν ἀριθμὸν ἦσαν τὸ ȣ̓δὲν εἰς σύγκρισιν τῶν Ῥωμαίων, ἔπρεπε νὰ ἀποκάμȣν ἀπὸ ἕνα τόσον βίαιον, καὶ παντοτινὸν κόπον.

(α) Παλαίστρα· πολεμικὴ μηχανὴ πρὸς τὸ ῥίπτειν λίθȣς, ἤγȣν λιθοβόλος.

(β) Καταπέλτης· πολεμικὴ μηχανὴ πρὸς τὸ ῥίπτειν σαΐτας.

Ὁ Τίτος ἄλλαξε γνώμην, καὶ ἔκανε νὰ παύῃ ὁ πόλεμος τὰ μεσανύκτια, καὶ νὰ ἀρχινᾷ τὸ πρωΐ τῆς ἀκολούθου ἡμέρας πρὸς τὰς πέντε ὥρας. Οἱ Λίπωλοὶ νομίζοντες, πῶς τοῦτο νὰ προήρχετο ἀπὸ τὸ κέρασμα, καὶ πῶς οἱ πολιορκηταὶ νὰ ἦτον ὁμοίως ὥσαν καὶ αὐτοὶ καταπονεμένοι ἀπὸ τὰς κόπους, ἐμίσθαν εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν, ὥσαν καὶ οἱ Ῥωμαῖοι. Τοῦτο ἐβάσαξε μεγάλον καιρόν. Ἀλλ' ὁ Τίτος καλόντας νὰ ξαβιχθοῦν ἀπὸ τὴν μάχην τὰ πάγματά του τὸ μεσανύκτιον κατὰ τὴν συνήθειαν, εἰς τρεῖς ὥραις ἔπειτα ἐπρόσαξε νὰ κτυπήσουν τὴν χώραν εἰς ἕξ εἰς τόπους μόνον, βαλόντας εἰς ἕνα ἄλλο μέρος ἕνα σῶμα πεζικὸν, τὰ ὁποῖα εἶχον προσαγὴν νὰ σέκωνται ἀναπαυμένα ἕως νὰ τοὺς δοθῇ τὸ σημεῖον. Ἐκεῖνοι οἱ Λίπωλοὶ, ὁποῦ ἐκοιμοῦντο καταπονεμένοι ἀπὸ τὸν ὕπνον, καὶ ἀπὸ τὸν κόπον, ἐξύπνησαν μὲ μεγάλην ταραχὴν, ἐκεῖνοι ὁποῦ ἀγρυπνοῦσαν ἔδραμον εἰς κάθε μέρος, ὅπου τοὺς ἔκραζον ὁ θόρυβος. Πρὸς τὰ ξημερώματα δοθέντος τοῦ σημείου, ἐκτυπήθη ἐκεῖνος ὁ τόπος, ὁποῦ ἕως τότε δὲν ἐγγίχθη καθόλου, καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἦτον διαφεντεμένος, μάλιστα ἀμελημένος ἀπὸ τοὺς πολιορκημένους. Εἰς ἐκείνην τὴν σιγμὴν ἐπορθήθη τὸ κάστρον, καὶ οἱ Λίπωλοὶ ἐκαπάφυγαν εἰς τὸ Καστέλλιον. Ἡ χώρα ἀφέθη εἰς διαρπαγὴν, ὄχι διὰ μῖσος, καὶ ἐκδί-

κὴ ἐκδίκησιν, ἀλλὰ διὰ διχαρίσησιν τῶν στρατιωτῶν, ὅπε ἕως τότε δὲν τὰς ἐσυγχωρήθη νὰ κερδίσεν καμίαν ἀπὸ ταῖς χώραις ὅπε ἐπῆραν. Τὸ Καστέλλιον, ὅπε ἐλιμοκτόνει ἀπὸ ξοφὰς, δὲν ἐδωκήθη νὰ αὐτισαθῇ πολλὰ καιρὸν, κὴ μὲ τὸν πρῶτον κτύπον ἐπαρεδόθη. Ἀνάμεσα εἰς τὰς σκλάβας ἦτον ὁ Δημόκριτος ἕνας ἀπὸ τὰς προκρίτας τὲ γένες τες, ὅπε εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς μάχης ἀπεκρίθη τὲ Κυϊντίε πῶς αὐτὸ ἤθελε φέρῃ εἰς τὴν Ἰταλίαν τὸ ψήφισμα, μὲ τὸ ὁποῖον ἐκραζαν τὸν Ἀντίοχον.

Ὁ Φίλιππος ἐπολιώρκησεν εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν τὴν Λαμίαν, ὅπε ἦτον μακρὰν ἀπὸ τὴν Ἡράκλειαν ἑπτὰ μίλια. Λύπη δὲν αὐτισάθη πολὺ ἀφ᾽ ὅ ἐπάρθη ἡ Ἡράκλεια. Η Λαμία, κὴ Ἡράκλεια ἦτον εἰς τὴν Φθιωτίδα.

Μερικαῖς ἡμέραις πρὶν νὰ παραδοθῇ ἡ Ἡράκλεια, οἱ Αἰτωλοὶ εἶχαν πέμψῃ Πρέσβεις πρὸς τὸν Ἀντίοχον, τῷ ὁποίων ὁ Ἀρχηγὸς ἦτον ὁ Θόας. Ὁ Βασιλεὺς τὲς ἔταξε μίαν ἑτοίμην βοήθειαν, ἔκαμεν δὲ θὺς νὰ τὲς μετρήσεν σὰ μεγάλον ἀριθμὸν νομισμάτων, κὴ ἐκράτησε μὲ λόγε τὲ τὸν Θόαντα, ὁ ὁποῖος ἐσάθη μὲ διχαρίσησιν διὰ νὰ ὀγλιγωρήσῃ τὴν ἐκπλήρωσιν τῷ πραγμάτων τὲ Βασιλέως.

Λίβ. βιβλ. λϑ'. ἀριθμ. κζ'. λέ

Οἱ Αἰτωλοὶ, τῷ ὁποίων ὁ χαϊμὸς τῆς Ἡρακλείας ἄρπαξε τὴν γενναιότητα, ἐσοχάϑη-

θηκαν νὰ δώσουν τέλος εἰς μίαν μάχην, ὁποῦ δι' αὐτοὺς ἐστάθη παραπολλὰ δυστυχὴς, καὶ ὁποῦ ἐδύνετο νὰ καταστηθῇ χειρότερη. Μὴν ἠμποροῦντες ὅμως νὰ στέρξουν ταῖς συνθήκαις τῆς εἰρήνης ὁποῦ τοὺς ἐπροβάλθησαν, δὲν ἔλαβε τὸ ἀποτέλεσμα αὕτη ἡ πραγματεία.

Ὡς τόσον ὁ Ὕπατος ἐπολιώρκησε τὴν Ναύπακτον, ὅπου οἱ Αἰτωλοὶ ἦτον κατάκλειστοι μὲ ὅλα τους τὰ τάγματα. Τούτη ἡ πολιορκία ἐβάσταξε δύο μῆνες· καὶ τότε ὁ Κουΐντιος, ὁποῦ εἰς τοῦτο τὸ μεταξὺ ἐφρόντιζε πολλὰ πράγματα τῆς Ἑλλάδος, ὑπῆγε καὶ ἀνταμώθη μὲ τὸν Ὕπατον. Ὁ χαλασμὸς αὐτῆς τῆς χώρας ἐτράβιζε μὲ λόγου του ἐκεῖνον ὅλου τοῦ γένους σχεδόν. Ὁ Κουΐντιος εἶχεν ὅλα τὰ δίκαια νὰ εἶναι κακὰ εὐχαριστημένος ἀπὸ τοὺς Αἰτωλοὺς, μ' ὅλον τοῦτο ἐκινήθη εἰς εὐσπλαγχνίαν ἀπὸ τὴν θεωρίαν τοῦ σιμωτινοῦ ἐξολοθρευμοῦ τους. Ἡ χώρα κατήντησεν εἰς τὰ ἔσχατα· εὐγῆκε λόγος, πῶς ἦτον ἐκεῖ ὁ Κουΐντιος, καὶ ὅλοι τρέχουν ἀπὸ κάθε μέρος ἐπάνω εἰς τὰ τείχη. Ἐκεῖνοι οἱ ἐλεεινοὶ πολῖται ἁπλώνοντες τὰς χεῖρας πρὸς τὸν Κουΐντιον, καὶ κράζοντές τον ἐξ ὀνόματος, ἐβάλθησαν ὅλοι εἰς κλαυθμὸν, καὶ εἰς τὸ νὰ ζητοῦν μεγαλοφώνως τὴν βοήθειάν του. Ὁ Κουΐντιος κανώντάς τους νὰ καταλάβουν μὲ ἕνα νεῦμα, πῶς δὲν ἐδύνετο νὰ κάμῃ δι' αὐτοὺς

τί-

τίποτε, ἐγύρισεν εἰς τὸν Ὕπατον, καὶ συνομιλήσας μὲ αὐτὸν, τȣ̃ ἐπαράστησε, πῶς ἀφ' ȣ̃ ἐνίκησε τὸν Ἀντίοχον, ἔχανε τὸν καιρὸν εἰς τὸν πόλεμον τῶν δύο πόλεων, καὶ πῶς ἔμελλε νὰ τελειώσῃ ὁ χρόνος τῆς ἐξȣσίας τȣ. Ὁ Ἀκύλιος δὲν ἐναντιώθη, ἀλλ' ἐντρεπόμενος ν' ἀσικώσῃ τὴν πολιορκίαν, ἄφησε τὸν Κȣΐντιον ἐξȣσιαστὴν νὰ κάμῃ ὅ,τι θελήσῃ. Τȣ̃τος πλησιάζωντας ἄλλην μίαν φορὰν εἰς τὰ τείχη, ἄρχισαν πάλιν ταῖς φωναῖς, καὶ τὸν ἐπαρακαλȣ̃σαν νὰ τȣ̀ς εὐσπλαγχνισθῇ. Αὐτὸς ἐνεύσε μὲ τὸ χέρι, νὰ τȣ̃ πέμψȣν Ἀποκρισιαρίȣς. Εὐγῆκαν ὁ Φηναίας, καὶ οἱ Ἔγκριτοι, καὶ ἦλθαν νὰ πέσȣν εἰς τὰ ποδάριά τȣ. Βλέπωντάς τȣς εἰς τέτοιαν κατάστασιν, „ Ἡ δυ-
„ στυχία σας, τȣ̀ς εἶπε, πνίγει εἰς τȣ̃ λόγȣ
„ μȣ κάθε αἴσθησιν ὀργῆς, καὶ ἐκδικήσεως.
„ Ἐσεῖς βλέπετε πῶς ἀληθεύȣν ὅσα σᾶς ἐ-
„ προεῖπα· καὶ δὲν ἔχετε κἂν τὴν παρηγορίαν
„ νὰ δυνηθῆτε νὰ εἰπῆτε, πῶς αὐταῖς ἡ δυ-
„ στυχίαις σᾶς ἐσυνέβηκαν, δίχως ἐδικήν
„ σας αἰτίαν. Ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ἐγὼ ἐδιωρί-
„ σθηκα νὰ διαφυλάσσω τὴν Ἑλλάδα, ἡ ἀχα-
„ ριστία σας δὲν ἐμποδίζει τὴν κλίσιν μȣ εἰς τὸ
„ νὰ τὴν εὐεργετῶ. Πέμψατε Πρέσβεις εἰς
„ τὸν Ὕπατον διὰ νὰ λάβετε μίαν ἀνακωχὴν,
„ ὁπȣ̃ νὰ σᾶς δίδῃ καιρὸν νὰ πέμψετε Πρέ-
„ σβεις εἰς τὴν Ῥώμην, διὰ νὰ ζητήσετε

„ ὑπο-

„ ὑποταγὴν εἰς τὴν Γερουσίαν. Ἐγὼ γίνο-
„ μαι μεσίτης σας, καὶ συνήγορος εἰς τὸν Ὕ-
„ πατον". Αὐτοὶ ἐπλήρωσαν εἰς ὅλα τὴν
συμβουλὴν τοῦ Κουϊντίου. Ὁ Ὕπατος τοὺς ἐσυμ-
φώνησε μίαν ἀνακωχὴν, ἀσύκωσε τὴν πολιορ-
κίαν, καὶ ἤφερε τὸ στράτευμά του εἰς τὴν Φω-
κίδα.

Ὁ Βασιλεὺς Φίλιππος ἔπεμψε Πρέσβεις
εἰς τὴν Ῥώμην διὰ νὰ συγχαρῇ μὲ τοὺς Ῥω-
μαίους εἰς τὴν εὐτυχισμένην ἔκβασιν ταύτης τῆς
ἐκστρατείας, καὶ διὰ νὰ προσφέρῃ δῶρα, καὶ
θυσίας εἰς τοὺς Θεοὺς τοῦ Καπιτωλίου. Τοὺς
ἐδέχθησαν οἱ Ῥωμαῖοι μὲ μεγάλην τιμὴν,
καὶ τοὺς ἐπέστρεψαν τὸν Δημήτριον τὸν υἱὸν τοῦ Φι-
λίππου, ὁποῦ τὸν ἐκρατοῦσαν εἰς τὴν Ῥώμην
ὡς ἐνέχυρον. Τοιοῦτο ἀποτέλεσμα ἔλαβεν ἡ νί-
χη ὁποῦ οἱ Ῥωμαῖοι ἐκατώρθωσαν κατὰ τοῦ
Ἀντιόχου.

ΠΑ-

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ Ζ'.

Ὁ Πολυξενίδης, Ἀρχιθαλάσσιος τῆς Ἁρμάδας τȣ̃ Ἀντιόχȣ, ἐπολεμήθη ἀπὸ τὸν Λίβιον. Λȣ́κιος Σκηπίων, νέος Ὕπατος, λαμβάνει τὸ βάρος τῆς μάχης κατὰ τȣ̃ Ἀντιόχȣ. Σκηπίων ὁ Ἀφρικανὸς, ὁ ἀδελφός τȣ, εἶναι ὑποστράτηγος. Οἱ Ῥόδιοι χαλȣ̃ν τὸν Ἀννίβαν εἰς τὴν θάλασσαν. Ὁ Ὕπατος πηγαίνει κατὰ τȣ̃ Ἀντιόχȣ, καὶ διαβαίνει εἰς τὴν Ἀσίαν. Κερδαίνει κατ' αὐτȣ̃ μίαν ἔνδοξον νίκην σιμὰ εἰς τὴν Μαγνησίαν. Ὁ Βασιλεὺς λαμβάνει τὴν εἰρήνην, καὶ μὲ τὴν συνθήκην ἀφίνει ὅλην τὴν Ἀσίαν ἀπ' ἐδῶ ἀπὸ τὸ ὄρος Ταῦρον. Φιλονεικεία ἀνάμεσα εἰς τὸν Εὐμενῆ, καὶ τȣ̀ς Ῥοδίους ἔμπροσθεν εἰς τὴν Γερȣσίαν τῆς Ῥώμης διὰ ταῖς χώραις τῶν Ἑλλήνων τῆς Ἀσίας.

Ἔτ. ἀπὸ Κτίσεως Κόσμου 3813. Πρὸ Χρίστȣ 191. Λίβ. βιβλ. λϛ. ἀριθμ. μά. μέ. Ἀππιαν. εἰς Σύρ. φύλ. 99. 100.

Εἰς καιρὸν, ὁπȣ̃ τὰ πράγματα τῆς Ἑλλάδος ἦτον εἰς τὴν κατάστασιν ὁπȣ̃ ἐφανέρωσα, ὁ Ἀντίοχος ἔστεκεν ἀναπαυμένος εἰς τὴν Ἔφεσον, ἀσφαλιζόμενος εἰς τὸν λόγον τῶν κολάκων τȣ, πῶς δὲν ἔπρεπε νὰ φοβῆται ἀπὸ τὸ μέρος τῶν Ῥωμαίων, καὶ πῶς δὲν ἐστοχάζοντο ν' ἀπεράσȣν εἰς τὴν Ἀσίαν. Μόνος ὁ Ἀννίβας ἐστάθη ἀρκετὸς νὰ τὸν ξυπνί-

πνίσῃ ἀπὸ τὸν ὕπνον. Τὸ ἐφανέρωσε, πῶς αὐτὸς διὰ νὰ πλανᾶται μὲ μέταιαις ἐλπίδες, καὶ νὰ ἀποκοιμᾶται ἀπὸ συνομιλίαις ὑστερημέναις ἀπὸ κάθε λογαριασμὸν, ἔπρεπε νὰ σοχασθῇ, πῶς τὴν πρώτην ἡμέραν ἔμελλε νὰ πολεμήσῃ διὰ ξηρᾶς, καὶ διὰ θαλάσσης κατὰ τῶν Ῥωμαίων εἰς τὴν Ἀσίαν, καὶ διὰ τὴν Ἀσίαν, καὶ πῶς ἔπρεπε νὰ ἀποφασίσῃ ἢ νὰ ἀφήσῃ τὴν Βασιλείαν, ἢ νὰ τὴν διαφεντεύσῃ μὲ τὰ ἅρματα εἰς τὰς χεῖρας ἀπὸ ἐχθρὲς, ὁπὸ ἐπιθυμοῦσαν νὰ κυριεύσουν τὴν Οἰκουμένην.

Τότε ὁ Βασιλεὺς ἐκαπάλαβεν ὅλον τὸν κίνδυνον, εἰς τὸν ὁποῖον κυρίσκετο. Ἔπεμψε προσάγματα διὰ νὰ ἔλθουν ὀγλίγωρα τὰ πάγματα τῆς Ἀνατολῆς, ὁπὸ ἀκόμη δὲν εἶχαν ἔλθῃ. Ἔκαμε νὰ ἑτοιμάσουν τὸν σόλον του, καὶ ἐμβαίνωντας ἀπέρασεν εἰς τὴν Χερσόννησον. Ἐδωώμωσε τὴν Λυσιμαχίαν, τὴν Σηστὸν, τὴν Ἄβυδον, καὶ τὰ ἄλλα σιμωτινὰ κάστρα, διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τοὺς Ῥωμαίους νὰ μὴν ἀπεράσουν εἰς τὴν Ἀσίαν ἀπὸ τὸν Ἑλλήσποντον, ἀπ' ἐκεῖ ἐστράφη εἰς τὴν Ἔφεσον.

Ἀποφασίσθη εἰς ἕνα μεγάλον συμβούλιον, νὰ ἔλθουν εἰς μίαν ναυμαχίαν. Ὁ Πολυξενίδης ὁ Ἀρχιθαλάσσιος τῆς ἁρμάδας ἐστοχάσθη νὰ ὑπάγῃ ζητῶντας τὸν Κ. Λίβιον, ὁπὸ ἐξουσίαζε τὴν ἁρμάδαν τῶν Ῥωμαίων, ὁπὸ

πῦ τότε εἶχε φθάσῃ εἰς τὸ Αἰγαῖον Πέλαγος, κ᾽ νὰ τὴν πολεμήσῃ. Ἐσυναντήθησαν σιμὰ εἰς τὸ ὄρος Κορυκὸν εἰς τὴν Ἰωνίαν. Ὁ πόλεμος ἐσάθη πολλὰ πεισματώδης· ἀλλὰ τέλος πάντων ἐνικήθη ὁ Πολυξενίδης, κ᾽ ἐσυνδίθη νὰ φύγῃ. Τῦ ἐκαπαπόντισαν δέκα καράβια, κ᾽ τῦ ἐπῆραν δεκαξία. Αὐτὸς ἐφυλάχθη εἰς τὴν Ἔφεσον μὲ τὰ ἄλλα. Οἱ Ῥωμαῖοι ἐμπῆκαν εἰς τὸν Λιμένα τῆς Καύης εἰς τὴν Αἰωλίαν, ἐξέβησαν εἰς τὴν γῆν τὰ Καράβια τες, κ᾽ ἐδυνάμωσαν μὲ ἕνα μεγάλον χαντάκι τὸν τόπον ὅπου τὰ ἔβαλαν διὰ ὅλον τὸν χειμῶνα.

Τότε ὁπῦ ἐσυμέβη τῦτο, ὁ Ἀντίοχος ἦτον εἰς τὴν Μαγνησίαν ὅπυ ἐφρόντιζε νὰ συνάξῃ τὰ στρατεύματα τῆς ξηρᾶς. Λαμβανώντας τὴν εἴδησιν τῦ χαλασμῦ τῆς ἁρμάδας τυ, ἐμίσθωσε δι᾽ ἐκεῖνο τὸ μέρος, κ᾽ ἐσοχάθη νὰ ἑτοιμάσῃ ἄλλην μίαν, ἀρκετὴν νὰ φυλάξῃ ἐκεῖνα τὰ νερά. Διὰ τῦτο ἔκαμε νὰ διορθώσουν τὰ καράβια ὁπῦ ἐφυλάχθησαν, ἐπρόθυσε κ᾽ ναυπήγια, κ᾽ ἔπεμψε τὸν Ἀννίβαν νὰ πάρῃ ἐκεῖνα τῆς Συρίας, κ᾽ τῆς Φοινίκης. Ἔδωσεν ὁμοίως ἕνα μέρος τῆς Ἁρμάδας εἰς τὸν υἱόν τυ Σέλευκον, κ᾽ τὸν ἔπεμψεν εἰς τὴν Αἰπωλίαν νὰ καταστοχάσῃ τὴν Ἁρμάδαν τῶ Ῥωμαίων, κ᾽ νὰ κρατῇ εἰς ὑποπτηὴν τὸν πλησίον τόπον· κ᾽ αὐτὸς μὲ τὴν ἐπίλοιπην ὑπῆγεν εἰς τὴν

Φρυ-

Λίβ. βιβλ. λζ'. ἀριθμ. ά.

Φρυγίαν διὰ νὰ ξεχειμάσῃ. Ὡς τόσον οἱ Πρέσβεις τῶν Αἰτωλῶν ἦλθαν εἰς τὴν Ῥώμην, καὶ ἐζήτουν ἀπὸ τὴν Γερουσίαν τὴν ἀκρόασιν, διατὶ ἐπλησίαζε νὰ τελειώσῃ ἡ ἀνακωχή. Ὁ Κοΐντιος, ὁποῦ ἐστράφη ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, τοὺς ἐστάθη συνήγορος. Εὑρέθησαν ὅμως ἡ καρδίαις τῶν Ῥωμαίων πολλὰ σκληραῖς κατὰ τῶν Αἰτωλῶν. Τοὺς ἐστοχάζοντο ὄχι ὡς ἐχθροὺς, ἀλλ' ὡσὰν ἕνα γένος ἄπραγον, ὁποῦ μὲ αὐτοὺς δὲν ἦτον δυνατὸν νὰ κάμουν συμμαχίαν. Ἔπειτα ἀπὸ πολλῶν ἡμερῶν συμβουλὴν, δίχως νὰ τοὺς συμφωνήσουν ἕνα· ἢ νὰ τοὺς ἀρνηθοῦν τὴν εἰρήνην, τοὺς ἔκαμαν δύο προβλήματα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα νὰ διαλέξουν, ἢ νὰ βαλθοῦν τελείως ὑπὸ τὴν θέλησιν τῆς Γερουσίας, ἢ νὰ πληρώσουν χίλια τάλαντα, καὶ νὰ γνωρίσουν διὰ φίλους, καὶ διὰ ἐχθροὺς ἐκείνους, ὁποῦ ἦτον καὶ τοῦ λαοῦ τῆς Ῥώμης. Ζητησάντων δὲ αὐτῶν, νὰ τοὺς ἐξηγήσουν ἐπάνω εἰς τί ἔπρεπε νὰ βαλθοῦν ὑπὸ τὴν θέλησιν τῆς Γερουσίας, δὲν τοὺς ἐδόθη καμία βεβαία ἀπόκρισις. Ὅθεν ἐμίσευσαν ἄπρακτοι, μὲ πρόσταγμα ὅτι νὰ εὔγουν ἐκείνην τὴν ἰδίαν ἡμέραν ἀπὸ τὴν Ῥώμην, καὶ πρὶν νὰ τελειώσουν δεκαπέντε ἡμέραις ἀπὸ τὴν Ἰταλίαν.

Τὸν ἀκόλουθον χρόνον οἱ Ῥωμαῖοι ἔδωσαν τὴν ἐξουσίαν τῶν στρατευμάτων τῆς γῆς, ὁποῦ ἐκυβέρνα ὁ Ἀκύλιος, εἰς τὸν Λούκιον Κορνή-

λιον

λιον Σκηπίωνα τὸν Νέον Ὕπατον διορίσαντες τὸν ἀδελφόν τȣ Σκηπίωνα τὸν Ἀφρικανὸν ὑποστράτηγον καὶ Τοποτηρητήν. Ἡ Ῥώμη ἠθέλησε νὰ δοκιμάσῃ ποῖος ἀπὸ τȣ̀ς δύο, ἂν ὁ Νικητὴς, ἢ ὁ νικηθεὶς, ἂν ὁ Σκηπίων, ἢ ὁ Ἀννίβας ἔμελλον νὰ εἶναι μεγαλήτερη βοήθεια εἰς τὸ στράτευμα ὁπȣ̃ ἠθελαν εὑρεθῇ. Ἐδόθη τȣ̃ Λȣκίȣ Αἰμιλίȣ Ῥηγίλλȣ ἡ ἐξȣσία τῆς θαλασσίȣ ἁρμάδας, ὁπȣ̃ εἶχε κυβερνηθῇ ἀπὸ τὸν Λίβιον.

Φθάνωντας ὁ Ὕπατος εἰς τὴν Αἰτωλίαν, δὲν ἔχασε καιρὸν εἰς τὸ νὰ πολεμήσῃ τὴν μίαν κατόπι ἀπὸ τὴν ἄλλην χώραν, ἀλλὰ προσέχωντας μόνον εἰς τὸν μεγάλον τȣ σκοπὸν, ἀφ' ȣ̃ ἐσυμφώνησε τῶν Αἰτωλῶν μίαν ἀνακωχὴν ἕξη μῆνες, διὰ νὰ πέμψȣν μίαν νέαν Πρεσβείαν εἰς τὴν Ῥώμην, ἐστοχάσθη νὰ φέρῃ τὸ στράτευμάτȣ διὰ τῆς Θεσσαλίας, διὰ τῆς Μακεδονίας, καὶ διὰ τῆς Θράκης, καὶ ἀπ' ἐκεῖ νὰ τὸ περάσῃ εἰς τὴν Ἀσίαν. Ἐνόμισεν ἁρμόδιον νὰ ἀσφαλισθῇ ἐν πρώτοις ἀπὸ τὸν Φίλιππον. Ὅθεν ἀπερνῶντας ἀπὸ ἐκεῖ, ὁ Φίλιππος ἐδέχθη τὸ Ῥωμαϊκὸν στράτευμα μ' ὅλην ἐκείνην τὴν ἀγάπην, ὁπȣ̃ δύναται τινὰς νὰ ἐλπίσῃ ἀπὸ τὸν πιστότερον σύμμαχον. Εἰς τὸν ἐρχομόν τȣ, καὶ εἰς τὸν μισευμόν τȣ, ἔδωκε μὲ μίαν γενναιότητα ἀληθινὰ βασιλικὴν ὅλαις ταῖς χρειαζόμεναις βοήθειαις. Εἰς

τὸ συμπόσιον, ὁποῦ ἔκαμε τοῦ Ὑπάτου, καὶ τοῦ ἀδελφοῦ του, καὶ τῶν πρώτων Ῥωμαίων Ὀφφικιάλων, ἔδειξε μίαν εὐφροσύνην, μίαν χάριν, καὶ μίαν εὐγένειαν, ὁποῦ ὁ Ἀφρικανὸς Σκηπίων ἔμεινε πολλὰ εὐχαριστημένος. Διότι τοῦτος ὁ μέγας ἄνθρωπος, εἰς ὅλα ἔμπειρος, δὲν ἦτον ἐχθρὸς μιᾶς κάποιας εὐγενοῦς γενναιότητος, μόνον νὰ μὴν εἶναι πολυέξοδος.

Τὸ ἐγκώμιον, ὁποῦ ὁ Τίτος Λίβιος κάνει ἐδῶ τοῦ Σκηπίωνος, εἶναι ὁμοίως καὶ τοῦ Φιλίππου. Αὐτὸς ἐφίλευε τότε εἰς τὸ παλάτι του τὰ ἐνδοξότερα ὑποκείμενα, ὁποῦ νὰ ἦτον τότε εἰς τὸν Κόσμον, ἕνα Ὕπατον τοῦ λαοῦ τῆς Ῥώμης, Στρατηγὸν εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν τῶν ἁρμάδων του, καὶ τὸν Ἀφρικανὸν Σκηπίωνα ἀδελφὸν τοῦ Ὑπάτου. Ἔπραξε μὲ αὐτοὺς ὡς ἕνας μεγάλος Βασιλεὺς, μὲ μίαν μεγαλοπρέπειαν, ὁποῦ ἔπρεπεν εἰς τὴν ἀξίαν τους, καὶ εἰς τὴν ἐδικήν του, ἡ ὁποία δὲν ἦτον μήτε ὑπέροχος καὶ ἀσύμμετρος, μήτε μὲ ὑπερηφανίαν, καὶ ἐπίδειξιν, ἀλλὰ συντροφευμένη ἀπὸ τρόπους ὁποῦ ὑποχρέωναν, καὶ ἀπὸ μίαν μεγάλην προσοχὴν εἰς τὸ νὰ διαθέσῃ ἁρμοδίως ὅλα ἐκεῖνα, ὁποῦ ἠμποροῦσαν νὰ δώσουν εὐχαρίστησιν εἰς τοὺς καλεσμένους. Τούταις ἡ εὐγενεῖς δεξίωσες τοῦ ἔκαμαν μίαν ὑπόληψιν σιμὰ εἰς τὸν Σκηπίωνα πολὺ περισσοτέραν ἀπ' ἐκείνην, ὁποῦ ἤθελαν κάμῃ ἡ ὑπερβολικαῖς δαψίλειαις.

Ὁ Ὑ-

Ὁ Τ῎παπος, κ῍ ὁ Ἀδελφός τ῀, εἰς αἰχμαλωσίαν τ῀ εὐγενῶς ξόπ῀ κ῍ γενναίε, μὲ τὸν ὁποῖον ἐδέχθη ὁ Φίλιππος τὴν ἀρμάδαν, τ῀ ἄφησαν ἀπ' ὄνομα τ῀ λαῦ τ῀ Ῥώμης, ἀπὸ τὸν ὁποῖον εἶχαν λάβῃ τὴν ἐξουσίαν, τὸ ἐπίλοιπον τ῀ ἀριθμ῀, ὁπῶ ἔπρεπε νὰ πληρώσῃ.

Ὁ Φίλιππος ἐσοχάθη διὰ πρέπον, νὰ σωφρονίσῃ τὸ Ῥωμαϊκὸν στράτευμα, κ῍ νὰ τ῀ δώσῃ ὅλον τὸ χρειαζόμενον ὄχι μόνον εἰς τὴν Μακεδονίαν, ἀλλὰ κ῍ ἕως εἰς τὴν Θρᾴκην. Ἡ δοκιμὴ, ὁπῶ εἶχε κάμῃ διὰ τὸ ὑπερέχον τ῀ δυνάμεων τ῀ Ῥώμης, κ῍ ἡ ἀδυναμία, εἰς τὴν ὁποίαν ἔβλεπε τὸν ἑαυτόν τ῀ διὰ νὰ ἀποσείσῃ τὸν ζυγὸν τ῀ ὑποταγ῀ς, τὸν ἐσύνδεσαν νὰ κολακεύῃ σ῍α λαόν, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐκρέμετο ἡ δυτυχία τ῀, κ῍ ἦτον φρονημάδα νὰ κάμῃ θεληματικῶς ἐκεῖνο, ὁπῶ εἰς κάποιον ξόπον ἔπρεπε νὰ κάμῃ ἐναντίον τ῀ θελήσεώς τ῀. Διότι δύσκολον ἦτον νὰ μὴν αἰσθάνετο ἐσωτερικῶς σ῍α μέγαν πόνον διὰ τὴν κατάσασιν, εἰς τὴν ὁποίαν τὸν ἐκατάσησαν, μὴ δυνάμενοι ποτὲ νὰ κλίνουν οἱ Βασιλεῖς νὰ κρίμνται ἀπ' ἄλλες, κ῍ νὰ εἶναι ὑποτασόμενοι. Λίβ. βιβ. λζ'. ἀεισ. ϟ'. ι ά. ϗ ἀ- ειθμ. ι έ. κ β.

Ὡς τόσον ἡ θαλάσσιος ἀρμάδα τ῀ Ῥωμαίων ὑπήγαινε πρὸς τὴν Θρᾴκην, διὰ νὰ δυκολυνθ῀ τ῀ παγμάτων τ῀ Τ῎πάπ῀ τὸ πέρα- Ἀπ- εἰς φύλ.

μα εἰς τὴν Ἀσίαν. Ὁ Πολυξενίδης Ἀρχιθαλάσσιος τῦ Ἀντιόχυ, ὁ ὁποῖος ἦτον σῶας Ῥόδιος ἐξόριστος, μὲ σῶα στρατήγημα ἐχάλασε τὸν Παυσίστρατον, ὁπῦ ἐξυσίαζε τὴν θαλάσσιον ἁρμάδαν τῶν Ῥοδίων, ὁπῦ ἐπέμφθη εἰς βοήθειαν τῶν Ῥωμαίων, ἐπειδὴ τὸν ἐπλάκωσεν εἰς τὸν λιμένα τῆς Σάμυ, τῦ ἔκαυσε, κὴ τῦ κατεπόντισεν εἰκοσιεννέα καράβια, μὲ τὰ ὁποῖα ἐχάθη κὴ ὁ ἴδιος Παυσίστρατος. Οἱ Ῥόδιοι αὐτὶς νὰ δειλιάσουν ἔπεσε ἀπὸ μίαν τόσον μεγάλην φθορὰν, ἐσοχάθηκαν νὰ ἐκδικηθῦν. Ἑτοίμασαν μὲ ἀπίστευτον ὀλιγωράδα ἄλλην μίαν ἁρμάδαν δυνατώτερην ἀπὸ τὴν πρώτην. Αὐτὴ συνώθη μὲ ἐκείνην τῦ Λίμιλίυ, κὴ ὑπῆγαν ὁμῦ εἰς τὴν Ἡλίαν (α) διὰ νὰ ἐλευθερώσουν τὸν Εὐμενῆ πολιωρκημένον εἰς τὴν βασιλεύσαύτη ἀπὸ τὸν Σέλευκον. Ἔφθασεν δίκαιρως τότε ἡ βοήθεια, εἰς καιρὸν ὁπῦ ὁ Εὐμενὴς ἔμελλε νὰ ὑποκλίνῃ εἰς ταῖς βίασες τῶν ἐχθρῶν τυ. Διοφανὴς ὁ Ἀχαιὸς ἀναθρεμμένος ἀπὸ τὸν ἔνδοξον Φιλοποίμενα, ἔβαλε τὴν χώραν εἰς τελείαν ἀσφάλειαν· εἶχεν ἔμπῃ μὲ χιλίυς πεζῦς, κὴ μὲ ἑκατὸν καβαλαρέυς· κὴ μόνον μὲ τὸ πάγματυ, ἔμπρο-

(α) Ἡ Ἡλία ἦτον λιμένας τῆς Περγάμυ, κὴ δὲν τον μακρὰν.

προσθεν εἰς τὰ μάτια τῶν κατοίκων, ὁπȣ̃ δὲν ἐτόλμησαν νὰ τὸν ἀκολȣθήσȣν, ἔκαμεν ἔργα μιᾶς ἐξαιρέτȣ ἀνδρείας, ὁπȣ̃ τέλος πάντων ἐςένευσε τὸν Σέλευκον ν' ἀσυκώσῃ τὴν πολιορκίαν, καὶ νὰ ἀναχωρήσῃ.

Ἐπειδὴ καὶ ἔπειτα ἐχωρίσθη ἡ ἁρμάδα τῶν Ῥοδίων διὰ νὰ ὑπάγῃ κατὰ τȣ̃ Ἀννίβα, ὁπȣ̃ ἤφερνεν εἰς τὸν Βασιλέα ταῖς ἁρμάδαις τῆς Συρίας, καὶ τῆς Φοινίκης, ἐκτύπησε μὲ τὸν Ἀννίβαν τὸν πόλεμον εἰς τὰ ἀκρογιάλια τῆς Παμφυλίας. Καὶ διὰ τὴν δυνατὴν κατασκευὴν τῶν καραβίων της, καὶ τὴν ἐπιδεξιότητα τῶν Ναυτῶν, ἐνίκησε τȣ̃τον τὸν μέγαν Στρατηγὸν, καὶ τὸν ἔκλεισεν εἰς ἕνα λιμένα, (α) εἰς τρόπον ὁπȣ̃ τȣ̃ ἦτον δύσκολον νὰ ἠμπορέσῃ νὰ κάμῃ καμίαν δȣ́λευσιν τȣ̃ Βασιλέως.

Λίβ. βιβλ. λζ. ἀριθμ. κγ'. κδ'. Συρ. φ. 100. Κορνήλ. Νέπ. εἰς τὸν Ἀννίβ. κεφ. ἡ.

Ὁ Ἀντίοχος ἔλαβε τὴν εἴδησιν τȣ́τȣ τȣ̃ χαλασμȣ̃, εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν σχεδὸν, εἰς τὸν ὁποῖον ἔμαθε, πῶς ὁ Ὕπατος Ῥωμαῖος ἦτον εἰς τὴν Μακεδονίαν, καὶ πῶς ἑτοιμάζετο ν' ἀπεράσῃ εἰς τὴν Ἀσίαν ἀπὸ τὸν Ἑλλήσποντον. Τότε ἐγνώρισε, πῶς ὁ κίνδυνος ἦτον μεγάλος, καὶ ἐπάσχισε μὲ κάθε τρόπον νὰ τὸν προφθάσῃ.

Ἔπεμψε Πρέσβεις εἰς τὸν Πρȣσίαν Βασι-

(α) Μέγιστος· λιμένας πλησίον εἰς τὰ Πάταρα.

Λίβ. βιβλ. λζ'. κεφαλ. κέ. λ. Ἀππιανὸς Συρ. φ. 101. 104. Πολύβ. Πρεσβ. κβ'.

λέα τῆς Βιθυνίας διὰ νὰ τὴν δώσῃ εἰδήσειν, πῶς οἱ Ῥωμαῖοι ἑτοιμάζοντο ν' ἀπεράσουν εἰς τὴν Ἀσίαν· πῶς ἤρχοντο διὰ νὰ φθείρουν ὅλα τὰ βασίλεια, καὶ διὰ νὰ μὴν ἀφήσουν εἰς τὴν Οἰκουμένην ἄλλην αὐτοκρατορίαν, παρὰ τὴν Ῥωμαϊκήν. Πῶς ἀφ' ὅ ὑπόταξαν τὸν Φίλιππον, καὶ τὸν Ναβίδην, πῶρα ἐσυλλογίζοντο νὰ ὑποτάξουν καὶ αὐτόν· πῶς ὧν τὸν ἐσυνέβαινε πέτοια δυσυχία, ὁ ἐμπρησμὸς γινόμενος μεγαλήτερος, ἤθελε περάσῃ τὸ ὀγλιγωρότερον καὶ εἰς τὴν Βιθυνίαν· πῶς δὲν ἔπρεπε νὰ ἐλπίσουν ἀπὸ τὸν Εὐμένη, διατὶ ἀφ' ἑαυτοῦτε ἐβάλθη εἰς τὰ σίδηρα, καὶ θελληματικῶς ὑπεπάχθη εἰς τὴν δυλείαν.

Τοῦτα τὰ λόγια τῶν πρέσβεων ἔκαμαν ἕνα δυνατὸν τύπον εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Πρυσίου· ἀλλ' ἡ ἐπιστολαῖς, ὁπού εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν ἔλαβεν ἀπὸ τὸν Γ'παπον Σκηπίωνα, καὶ ἀπὸ τὸν ἀδελφόν του, ὠφέλησαν πολὺ εἰς τὸ νὰ διώξουν ὅλαις του ταῖς ὑποψίαις, καὶ φόβους. Τοῦτος ὁ ὕστερος τοῦ ἐπαράξαινε τὴν παντοτινὴν συνήθειαν τοῦ λαοῦ τῆς Ῥώμης, ὁπού εἶχεν εἰς τὸ νὰ τιμᾷ τοὺς βασιλεῖς ὁπού ἐζητοῦσαν τὴν συμμαχίαν τους, καὶ ἤφερνε παραδείγματα, ἀποδείχνωντάς του, πῶς εἰς τὴν Ἱσπανίαν πολλοὶ, ὁπού εἰς τὴν ἀρχὴν ἦτον μικροὶ Πρίγγιπες, ἐκατασήθησαν μεγάλοι Βασιλεῖς, ἀφ' ὅ ἐδόθησαν εἰς τὴν δυφείλεσιν τῶν Ῥωμαίων·

πῶς

πῶς ὁ Μασινίσσας ὄχι μόνον ἐξαναβεβαιώθη εἰς τὴν βασιλείαν τȣ, ἀλλ' ἐπρόσθεσεν εἰς τὴν ἐδικήν τȣ καὶ ἐκείνην τȣ̃ Σύφακος, καὶ ἔγινε μία ἀπὸ ταῖς μεγαλήτεραις τῆς Οἰκȣμένης. Πῶς ὁ Φίλιππος, καὶ ὁ Ναβίδης, ἀγκαλὰ νικημένοι εἰς τὸν πόλεμον ἀπὸ τὸν Κȣίντιον, ἀφήθησαν εἰς τὸν θρόνον. Πῶς τὸν ἀπερασμένον χρόνον ἀφήθη τȣ̃ Φιλίππȣ τὸ δόσιμον, ὁπȣ̃ εἶχε χρέος νὰ πληρώνῃ, καὶ πῶς ἡ Γερȣσία τȣ̃ ἔπεμψε τὸν υἱόν τȣ, ὁπȣ̃ εἰς τὴν Ῥώμην ἐκρατȣ̃σεν ὡς ἐνέχυρον· πῶς ὁ Ναβίδης ἤθελεν ἦσαι ἀκόμη εἰς τὸν θρόνον, ἂν ἡ ἰδία τȣ μανία, καὶ ἡ ἀπιστία τῶν Αἰτωλῶν δὲν ἤθελαν τὸν κάμῃ νὰ τὸν χάσῃ ὁμȣ̃ μὲ τὴν ζωήν.

Τὸ φθάσιμον τȣ̃ Λιβίȣ, ὁπȣ̃ ἐξȣσίαζε τὴν θαλάσσιον ἁρμάδαν, καὶ ὁπȣ̃ ἐπέμφθη εἰς τὸν Πρȣσίαν ὡς Πρέσβις, ἀνέπαυσε τελείως τὴν καρδίαν τȣ. Τὸν ἔκαμε νὰ γνωρίσῃ ἀπὸ τί μέρος ἔπρεπε δικαίως νὰ στοχασθῇ, πῶς ἤθελε κλίνῃ ἡ νίκη, καὶ πόσον δι' αὐτὸν ἤθελ' ἦτον ὠφελιμώτερον νὰ πιστεύσῃ εἰς τὴν φιλίαν τῶν Ῥωμαίων, παρὰ εἰς ἐκείνην τȣ̃ Ἀντιόχȣ.

Ὁ Ἀντίοχος, λείπωντάς τȣ ἡ ἐλπίδα νὰ τραβίξῃ τὸν Πρȣσίαν εἰς τὸ μέρος τȣ, ἄλλο δὲν ἐστοχάσθη, παρὰ νὰ ἀντισταθῇ εἰς τὸ πέραμα τῶν Ῥωμαίων εἰς τὴν Ἀσίαν, διὰ νὰ

ἐμποδίσῃ νὰ μὴ γένῃ τὸ θέατρον τῆς μάχης. Ἐσυλλογίσθη, πῶς τὸ καλλίτερον μέσον διὰ τὰ ἐπιτύχῃ, ἦτον νὰ ξαναλάβῃ τὴν θαλασσοκρατίαν, ὁπῦ εἶχε χάσῃ χεδὸν μὲ τὰς ἀνωθεν δύο χαλασμάς· πῶς τότε ἤθελ' ἦσαι εἰς κατάσασιν νὰ μεταχειρισθῇ ταῖς ἁρμάδαις τυ, ὅπυ καλλίτερα τῦ ἤρεσκε, κὴ πῶς ἤθελ' ἦτον ἀδυνατον εἰς τὰς ἐχθρὰς νὰ φέρνῃ ἕνα στράτευμα εἰς τὴν Ἀσίαν ἀπὸ τὸν Ἑλλήσποντον, ἢ ἀπὸ κάθε ἄλλο πέραμα, ὅταν ἡ ἁρμάδαις τυ δὲν εἶχαν νὰ κάμουν ἄλλο, παρὰ νὰ τὸ ἐμποδίσουν. Ἀπεφάσισε λοιπὸν νὰ ἔλθῃ πάλιν εἰς ναυμαχίαν, κὴ διὰ τῦτο ὑπῆγεν εἰς τὴν Ἔφεσον, ὅπυ ἦτον ἡ ἁρμάδα τυ. Ἐκεῖ τὴν ἔβαλεν εἰς τὴν καλλίτερην κατάσασιν ὁπῦ νὰ ἐδυνήθη, τὴν ἐπρομήθευσε πλουσιοπαρόχως ἀπ' ὅλον τὸ χρειαζόμενον διὰ ἄλλην μίαν ναυμαχίαν, κὴ τὴν ἔπεμψεν ὁμοίως ὑποκάτω εἰς τὴν ἐξυσίαν τῦ Πολυξενίδη. Ἐκαμε παύτην τὴν ἀπόφασιν, ἀφοῦ τὴν ἤκυσε, πῶς ἕνα μεγάλον μέρος τῆς Ἁρμάδας τῶν Ῥοδίων ἀπόμεινεν εἰς τὰ Πάταρα, κὴ πῶς ὁ Βασιλεὺς Εὐμενὴς ὑπῆγε προτήτερα ἀπὸ τὸν Ὕπατον εἰς τὴν Χερσόννησον μὲ ὅλα τὰ καράβια.

Ὁ Πολυξενίδης ηὗρε τὸν Λιμίλιον, κὴ τὴν Ἁρμάδαν τῶν Ῥωμαίων σιμὰ εἰς τὴν Μυόνησον χώραν παραθαλάσσιον τῆς Ἰωνίας, κὴ

τὸν

τὸν ἐκτύπησε μὲ μίαν τύχην ὁμοίως δυςυχῆ. Ὁ Αἰμίλιος ἐκέρδησε μίαν μεγάλην νίκην, καὶ τὸν ἐςένευσε νὰ καταφύγῃ εἰς τὴν Ἔφεσον, ἀφ' ȣ̃ τȣ̃ ἐβύθισε καὶ τȣ̃ ἔκαυσεν εἰκοσιεννέα καράβια, καὶ τȣ̃ ἐπῆρεν ἄλλα δεκατρία.

Ὁ Ἀντίοχος τόσον ἐλυπήθη ἀπὸ ταύτην τὴν πληγὴν, ὁπȣ̃ ἐφάνη τελείως συγχυσμένος. Καὶ ὡσὰν νὰ εἶχε χάσῃ ἐνταυτῷ τὴν γνῶσίν τȣ, ἔλαβε μέτρα πολλὰ ἀσυλλόγιςα καὶ ζημιώδη. Ἐπειδὴ καὶ ἔπεμψε προςάγματα, διὰ νὰ μισεύσουν τὰ τάγματά τȣ ἀπὸ τὴν Λυσιμαχίαν, καὶ ἀπὸ ταῖς ἄλλαις χώραις τȣ̃ Ἑλλησπόντȣ, διὰ νὰ μὴ πέσουν εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν, ὁπȣ̃ ἔμελλαν ἀπ' ἐκεῖνο τὸ μέρος νὰ ἀπεράσουν εἰς τὴν Ἀσίαν· ὁποῦ τὸ μόνον μέσον, ὁπȣ̃ τȣ̃ ἀπόμνεσκε διὰ νὰ τȣ̀ς ἐμποδίσῃ, ἤθελ' ἦςαι, νὰ ἀφήσῃ αὐτὰ τὰ τάγματα ἐκεῖ ὁπȣ̃ ἦτον. Διότι ἡ Λυσιμαχία, ὁπȣ̃ ἦτον μία χώρα καλὰ δυναμωμένη, ἤθελε δυνηθῇ νὰ βαςάξῃ μίαν μακρὰν πολιορκίαν, καὶ ἴσως ἕως εἰς τὴν καρδίαν τȣ̃ χειμῶνος, τὸ ὁποῖον ἤθελεν ἐνοχλήσῃ πολλὰ τȣ̀ς ἐχθρȣ̀ς διὰ τὴν ἔνδειαν τῶν τροφῶν, καὶ ὡς τόσον αὐτὸς ἤθελε δυνηθῇ νὰ φτιασθῇ μὲ τȣ̀ς Ῥωμαίȣς.

Λίβ. βιβ. λζ'. ἀριθμ. λά. Ἀππιαν. εἰς Συρ. φ. 104.

Ὄχι μόνον ἔκαμεν ἕνα μεγάλον σφάλμα ἀσυκώνωντας ἀπ' ἐκεῖ τὰ τάγματά τȣ, εἰς καιρὸν

ρὸν ὁπὦ ἐκεῖ ἦτον πολλὰ χρειαζόμενα, ἀλ
λὰ τὸ ἔκαμε μὲ τόσῳ βίαν, ὁπὦ ἄφησεν
ὅλας τὰς ζοφὰς, κὴ ἑτοιμασίας τῦ πολέμυ,
ἀπὸ τὰ ὁποῖα εἶχεν ἐκεῖ μεγάλαις ἀποθή-
καις. Διὰ τῦτο ὅταν ἐμπῆκαν οἱ Ῥωμαῖοι,
ηὗραν κὴ ὅλας τὰς ἑτοιμασίας, ἀπὸ τὰς ὁ-
ποίας εἶχαν χρείαν διὰ τὴν ἁρμάδαν τυς,
μὲ τόσῳ ἀφθονίαν, ὡσὰν νὰ εἶχαν ἑτοιμα-
σθῆν ἐπίτηδες διὰ λόγυ τυς, κὴ τὸ πέραμα
τῦ Ἑλλησπόντυ τόσον ἐλεύθερον, ὁπὦ ἀπέ-
ρασε τὸ στράτευμά τυς δίχως καμίαν ἀντί-
στασιν.

Ἐδῶ φαίνεται αἰθητῶς ἐκεῖνο, ὁπὦ τόσον
συχνὰ ἐσημειώθη εἰς τὰς Γραφὰς, ἤγουν,
πῶς ὅταν ὁ Θεὸς θέλει νὰ ἀφανίσῃ, κὴ νὰ
παιδεύσῃ μίαν βασιλείαν, ἀσυκωνει ἀπὸ τὰς
Βασιλεῖς, κὴ ἀπὸ τὰς Ἡγεμόνας κὴ Ὑπη-
ρέτας των, τὴν συμβυλὴν, τὴν φρόνησιν,
τὴν γενναιότητα. Ἔτζι φοβερίζει αὐτὸς τὸν
λαόν τυ διὰ τῦ Ἡσαΐα· „ Ὁ Δεσπότης Κύ-
„ ριος Σαβαὼθ ἀφελεῖ ἀπὸ Ἱερυσαλὴμ,
„ κὴ ἀπὸ τῆς Ἰυδαίας ἰσχύοντα, κὴ ἰσχύ-
„ σαν..... Γίγαντα, κὴ ἰσχύοντα, κὴ ἄν-
„ θρωπον πολεμισὴν, κὴ δικασὴν, κὴ πρε-
„ σβύτερον... Καὶ πεντηκόνταρχον, κὴ θαυ-
„ μαστὸν σύμβυλον“. Ἀλλ' ἐκεῖνο ὁπὦ εἶ-
ναι ἄξιον σημειώσεως, εἶναι ὁπὦ ὁ Ἐθνι-
κὸς Ἱστορικὸς λέγει ἐδῶ μὲ βέβαια λόγια,

κὴ τὸ

κ᾽ τὸ λέγει δύο φοραῖς. „ Πῶς ὁ Θεὸς ἀ-
„ σύκασε τὸν νῦν τῦ Βασιλέως, κ᾽ τῦ ἐ-
„ διάσρεψε τὸν λογισμόν· παίδευσις, λέγει
„ αὐτὸς, ὁπῦ συμβαίνει πώτα, ὅταν οἱ αὖ-
„ θρωποι εἶναι διὰ νὰ πέσουν εἰς καμίαν μι-
„ γάλην παλαιπωρίαν". Ὁ λόγος εἶναι δυ-
νατός. Ὁ Θεὸς ἐδιάσρεψε τὸν λογισμὸν τῦ Βα-
σιλέως, ἤγουν τῦ ἀσύκασε τὴν γνῶσιν, τὴν
σωφροσύνην, τὴν φρόνησιν. Τῦ ἀσύκασεν ἀπὸ
τὸν νῦν κάθε σωτήριον σόχασιν· τὸν ἐκατά-
σησεν ἄφρονα, κ᾽ ἐναντίον εἰς ὅλαις ταῖς κα-
λαῖς συμβυλαῖς, ὁπῦ τῦ ἐδόθησαν. Τύτη
εἶναι ἡ δέησις, ὁπῦ ὁ Δαβὶδ ἔκαμεν εἰς τὸν
Θεὸν διὰ τὸν Ἀχιτόφελ Ὑπηρέτην τῦ Ἀ-
βεσαλώμ. „ Αὐθεντα διάσρεψον, σὲ παρα-
„ καλῶ ταῖς βυλαῖς τῦ Ἀχιτόφελ". Ὁ πρω-
τότυπος λόγος εἶναι ἀκόμη δυνατώτερος (α)
ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΟΝ. Ἤγουν, „ Ὅσον σωνεταῖς
„ κ᾽ αὖ εἶναι ἡ συμβυλαῖς τε, κάμεταις νὰ φανῦν
„ εἰς τὸν Ἀβεσαλὼμ ἄγνωσαις, κ᾽ μωραῖς".
Ἔτζι ἔγινε. Διὰ θελήματος Θεοῦ ἡ συμ-
βυλὴ τοῦ Ἀχιτόφελ, ὁποῦ ἦτον ἡ ὠφελι-
μώτερη, ἀφανίθη, διὰ νὰ κάμῃ ὁ Θεὸς νὰ

„ πέ-

(α) Διασκέδασον δὴ τὴν βυλὴν Ἀχιτόφελ Κύριε ὁ Θεός μου..... Καὶ Κύριος ἐνετείλατο διασκεδάσαι τὴν βυλὴν τῦ Ἀχιτόφελ τὴν ἀγαθὴν, ΟΠΩΣ ΑΝ ΕΠΑΓΑΓΗ ΚΥΡΙΟΣ ΕΠΙ ΑΒΕΣΣΑΛΩΜ ΤΑ ΚΑΚΑ ΠΑΝΤΑ. Βασιλειῶν β. κιφ. ιε. σίχ. λ ά. κ᾽ κιφ. ιζ. σίχ. ιδ.

πέσῃ ὁ Ἀβεσσαλὼμ εἰς τὴν δυστυχίαν, τῆς ὁποίας ἦτον ἄξιος.

Ἰουστῖν. βιβλ. λ ά. κεφ. ή.

Ἐμβάντες οὖν οἱ Ῥωμαῖοι εἰς τὴν Ἀσίαν, ἐσταμάτησαν μερικὸν καιρὸν εἰς τὴν Τρωάδα, ὁποῦ τὴν ἐστοχάζοντο ὡσὰν κούνιαν τῆς γεννήσεώς τους, καὶ ὡσὰν πρώτην τους πατρίδα, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐμίσευσεν ὁ Αἰνείας, διὰ νὰ ὑπάγῃ νὰ κατοικήσῃ εἰς τὴν Ἰταλίαν. Ὁ Ὕπατος ἐπρόσφερε θυσίας εἰς τὴν Ἄρτεμιν, ὁποῦ ἦτον ἔφορος τοῦ Καστελλίου. Μεγάλη ἦτον ἡ χαρὰ ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο, σχεδὸν ὡσὰν ἀνάμεσα εἰς πατέρας, καὶ εἰς υἱοὺς, ὁποῦ νὰ ἤθελαν ἰδῇ ὁ ἕνας τὸν ἄλλον ἔπειτα ἀπὸ ἕνα μακρὺν χωρισμόν. Οἱ κάτοικοι τούτης τῆς χώρας, βλέποντες τοὺς ἀπογόνους των, νικητὰς τῆς Δύσεως καὶ τῆς Ἀφρικῆς, νὰ ξαναποκτήσουν τὴν Ἀσίαν, ὡσὰν ἕνα βασίλειον, ὁποῦ ἐστάθη τῶν προπάππων τους, ἐστοχάζοντο πῶς ἔβλεπαν τὴν Τρωάδα νὰ ἀσικώνεται ἀπὸ τὴν στάκτην της, καὶ νὰ ξαναγεννᾶται ἐνδοξότερη. Οἱ Ῥωμαῖοι ἀπὸ τὸ μέρος τους ἐδοκίμαζαν μίαν ἄκραν χαρὰν βλέποντες τὸν ἑαυτόν τους εἰς τὴν παλαιὰν κατοικίαν τῶν Πατέρων τους, ὁποῦ ἔδωσαν τὰ γενέθλια τῆς Ῥώμης.

Λίβ. βιβλ. λ ζ'. ἀριθμ. λβ'. μ έ. Πολύβ. Πρεσβ. κ γ'. Ἰουστῖν. βιβ. λ ά. κεφ. ζ'. καὶ ή. Ἀππιαν. εἰς Συρ. φ. 105. 110.

Ὅταν ὁ Ἀντίοχος ἔμαθε, πῶς ἀπέρασαν οἱ Ῥωμαῖοι, ἄρχησε νὰ λογίζεται χαϊμένος. Τότε ἐπεθύμα νὰ ἐλευθερωθῇ ἀπὸ ἕνα πόλεμον,

μον, τὸν ὁποῖον ἐπεχειρίσθη δίχως προσοχὴν, καὶ δίχως νὰ ἐξετάσῃ καλὰ ὅλα τὰ τέλη. Ἐστοχάσθη λοιπὸν νὰ πέμψῃ πρέσβεις εἰς τȣ̀ς Ῥωμαίȣς διὰ νὰ τȣ̀ς προβάλȣν συνθήκαις Εἰρήνης. Μία τελετὴ τῆς θρησκείας των εἶχεν ἀργοπορήσῃ τὴν ὁδοιπορίαν τȣς, λαμβάνοντας ἀνάπαυσιν τὸ στράτευμα πολλαῖς ἡμέραις, εἰς ταῖς ὁποίαις ἐγίνετο ἑορτὴ εἰς τὴν Ῥώμην, ὅπȣ ἐφέρνοντο μὲ μεγάλην καὶ ἔνδοξον προπομπὴν ἡ ἱεραῖς Ἀσπίδες. Σκηπίων ὁ Ἀφρικανὸς, ὁπȣ̃ ἦτον ἀπὸ τὸν ἀριθμὸν τῶν Ἱερέων Σαλίων, ἤγουν τῶν Ἱερέων τȣ̃ Ἄρεως, οἱ ὁποῖοι ἦτον διωρισμένοι εἰς τὴν φύλαξιν τȣ́των τῶν ἀσπίδων, ἀκόμη δὲν εἶχεν ἀπεράσῃ τὸν Ἑλλήσποντον, διατὶ ὡσὰν Ἱερεὺς Σάλιος, δὲν ἐδύνετο νὰ μισεύσῃ ἀπὸ τὸν τόπον ὅπȣ τὸν ηὗρεν ἡ ἑορτὴ, καὶ τὸ στράτευμα ἐστενεύθη νὰ τὸν ἀκαρτερέσῃ. Τȣ́τη ἡ ἄργητα ἔδωκε κάποιαν ἐλπίδα τȣ̃ Βασιλέως, διατὶ ἐστοχάζετο, πῶς οἱ Ῥωμαῖοι εὐθὺς ὁπȣ̃ ἤθελαν ἀπεράσῃ εἰς τὴν Ἀσίαν, νὰ ἔλθουν νὰ τὸν πολεμήσουν σκληρῶς. Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, ἐκεῖνο ὁπȣ̃ εἶχεν ἀκȣ́σῃ νὰ λέγουν διὰ τὸν Ἀφρικανὸν Σκηπίωνα, διὰ τὴν μεγαλοψυχίαν τȣ, διὰ τὴν εὐγένειαν τȣ, διὰ τὴν ἐπιείκειαν τȣ πρὸς τȣ̀ς νικημένȣς, τόσον εἰς τὴν Ἱσπανίαν, ὡσὰν καὶ εἰς τὴν Ἀφρικὴν, τὸν ἔκανε νὰ ἐλπίσῃ, πῶς τȣ̃τος ὁ μεγάλος ἄν-

θρω-

θρωπος, χορτάτος ἀπὸ δόξαν, δὲν ἤθελε φανῇ δύσκολος διὰ μίαν φτιάσιν· τόσον περισσότερον, ὁποῦ εἶχεν ἕνα χάρισμα νὰ τοῦ κάμῃ. Τοῦτο ἦτον ὁ ἴδιός του υἱὸς ἀκόμη παιδάκι, ὁποῦ ἐπιάσθη εἰς τὴν θάλασσαν, τότε ὁποῦ ἀπέρνα εἰς ἕνα μονόξυλον, κατὰ τὸν Τίτον Λίβιον, ἀπὸ τὴν Χαλκίδα εἰς τὸν Ὠρεόν.

Ἡρακλείδης ὁ Βυζάντιος ἀρχηγὸς τῆς Πρεσβείας, λαμβάνωντας ἀκρόασιν, εἶπε, πῶς ἐκεῖνο, ὁποῦ ἔκαμεν ἀνωφελεῖς ταῖς ἄλλαις πραγματείαις τῆς εἰρήνης μὲ τὸν Αὐθέντην του, καὶ μὲ τοὺς Ῥωμαίους, τὸν ἔκανε νὰ ἐλπίσῃ μίαν εὐτυχισμένην ἔκβασιν ταύτης· διατὶ ἐμπράκτως ἀσυκώθησαν ὅλαις ἡ δυσκολίαις, ὁποῦ τότε ἦτον ἐμπόδια. Πῶς ὁ Βασιλεὺς, διὰ νὰ μὴν ἀφήσῃ καμίαν αἰτίαν παραπόνου, ἄφησε τὴν Λυσιμαχίαν. Πῶς ὅσον διὰ τὴν Σμύρνην, τὴν Λάμψακον, καὶ τὴν Ἀλεξάνδρειαν εἰς τὴν Τρωάδα, αὐτὸς ἦτον ἕτοιμος νὰ ταῖς βάλῃ πάλιν εἰς τοὺς Ῥωμαίους, ὁμοῦ μὲ κάθε ἄλλην χώραν τῶν συμμάχων τους, ὁποῦ νὰ ἤθελαν τοῦ ζητήσῃ. Πῶς ἐσυγκατέβαινε νὰ πληρώσῃ τοῦ λαοῦ τῆς Ῥώμης τὸ ἥμισυ ἀπὸ τὰ ἔξοδα τῆς μάχης. Ἐτελείωσε νουθετῶντάς τους νὰ ἐνθυμηθοῦν τὴν ἀκαταστασίαν τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων, καὶ νὰ μὴ πιστεύουν πολλὰ τῆς παρούσης των εὐτυχίας. Πῶς ἔπρεπε νὰ εἶναι ἀρκετὸν δι' αὐτοὺς τὸ νὰ βά-

λουν

λεν διὰ σωίορον τῆς Βασιλείας τες τὴν Εὐρώπην, ὁπῦ ἦτον ἀπείρως πλατεῖα. Πῶς αὖ εἶχον τὴν φιλοδοξίαν νὰ προθέσεν ἀκόμη καινέα μέρος τῆς Ἀσίας, ὁ Βασιλεὺς ἤθελε μεταχειρισθῇ μεξιότητα νὰ συγκλίνῃ, μόνον νὰ σαθερώσουν, κὴ νὰ ξεχωρίσουν φανερὰ τὰ σωίορα.

Ὁ Πρέσβις ἐφανταζέτο, πῶς προβλήματα κατὰ τὴν γνώμην τε τόσον ὠφέλιμα, κὴ τόσον συγκαταβατικὰ, δὲν ἦτον δυνατὸν νὰ τὰ ἀρνηθῦν. Οἱ Ρ῾ωμαῖοι ὅμως δὲν ἦτον τοιαύτης γνώμης. Ὅσον διὰ τὰ ἔξοδα τῆς μάχης, διατὶ ἀτάκτως ἀσυκώθη ἀπ᾽ αὐτὸν, ἐσοχάζοντο δίκαιον νὰ τὰ πληρώσῃ ὅλα ὁ Ἀντίοχος. Δὲν δὶ χαρισθῦντο περιπλέον νὰ δώσουν ταῖς φυλακαῖς τε μόνον ἀπὸ τὴν Ἰωνίαν, κὴ Αἰωλίαν. Ἀλλ᾽ ἤθελαν νὰ ἀποδώσουν τὴν ἐλευθερίαν εἰς ὅλην τὴν Ἀσίαν, καθὼς τὴν ἀπόδωσαν εἰς ὅλην τὴν Ἑλλάδα, τὸ ὁποῖον δὲν ἐδυνήθετο νὰ γένῃ, αὖ ὁ Βασιλεὺς δὲν ἄφινεν ὅλην τὴν Ἀσίαν ἕως ἀπὸ τὸ Ὄρος Ταῦρον.

Μὴ δυνηθεὶς ὁ Ἡρακλείδης νὰ κατορθώσῃ κανένα πρᾶγμα εἰς τὸν δημόσιον ἀκροασιν, ἐπάχισε, κατὰ ταῖς παραγγελίαις ὁπῦ εἶχε, νὰ χειρήσῃ μερικῶς τὸν Ἀφρικανὸν Σκιπίωνα. Τῦ ἐφανέρωσε πρῶτον ἀπ᾽ ὅλα, πῶς ὁ Βασιλεὺς τῦ ἀπέδιδε τὸν υἱόν τε δίχως

ἐξα-

ἐξαγοραύ. Ἔπειτα, μὴ γνωρίζωντας τὴν μεγαλοψυχίαν τοῦ Σκιπίωνος, καὶ τὸν χαρακτῆρα τῶν Ῥωμαίων, τοῦ ἔπαξεν ἕνα μεγάλον ἀριθμὸν χρημάτων, καὶ μίαν τελείαν ἐξουσίαν σιμὰ εἰς τὸν Βασιλέα, αὐ ἔκανε νὰ τοῦ συμφωνήσην τὴν εἰρήνην. Ὁ Σκιπίων τοῦ ἀπεκρίθη τοιουτοτρόπως. „ Ἐγὼ δὲν θαυμάζο-
„ μαι, πῶς δὲν γνωρίζεις ποῖος εἶμαι ἐγὼ,
„ καὶ ποῖοι εἶναι οἱ Ῥωμαῖοι, βλέπωντας,
„ πῶς δὲν γνωρίζεις ὅτε κἂν τὴν κατάσα-
„ σιν, εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκεται ὁ Βασι-
„ λεύς σου. Ἂν ἤθελες, ὅτι ἡ ἀβεβαιότης
„ τῆς ἐκβάσεως ἔπρεπε νὰ μᾶς καταπείσῃ νὰ
„ συμφωνήσωμεν εὐκολώτερα τὴν εἰρήνην, ἤ-
„ τον χρεία, ὅτι ὁ Βασιλεύς σου νὰ εὑρίσκεται
„ εἰς τὴν κυριότητα τῆς Λυσιμαχίας, διὰ νὰ
„ μᾶς ἐμποδίσῃ νὰ μὴν ἐμπῶμεν εἰς τὴν
„ Χερσόνησον, ἢ νὰ ἔλθῃ νὰ μᾶς ἀπαντή-
„ σῃ εἰς τὸν Ἑλλήσποντον, διὰ νὰ μᾶς ἐναν-
„ τιωθῇ τὸ πέραμα τῆς Ἀσίας. Ἀλλ' ἀφ' ὅ
„ μᾶς τὴν ἄφησεν, αὐτὸ θέλει νὰ εἰπῇ πῶς
„ ἐδέχθη τὸ χαλινάρι, καὶ τὸν ζυγόν, καὶ
„ δὲν τοῦ ἀπομένει ἄλλο, παρὰ νὰ ὑποτα-
„ χθῇ. Ἀνάμεσα εἰς τὰ προβλήματα, ὁποῦ
„ μοῦ κάνει, ἐκεῖνο νὰ μοῦ ἀποδώσῃ τὸν υἱόν
„ μου, δὲν ἠμπορεῖ παρὰ νὰ μὲ κινήσῃ εἰς
„ ὀλάγχυρος. Ἐγὼ ἐλπίζω, πῶς τὰ ἄλλα
„ δὲν θέλουν εἶσαι ποτὲ ἀρκετὰ νὰ μὲ ξε-

„ βί-

„ βίσαν. Ἐγὼ, ὡς μεσιτὸς, ἠμπορῶ νὰ
„ τῦ τάξω μίαν μεγάλην διχαιοσύνην διὰ
„ μίαν διέργειαν, καὶ διὰ σῶα χάρισμα τό-
„ σον πολύτιμον· ἀλλ' ὡς ἄνθρωπος δημό-
„ σιος τῦ λέγω νὰ μὴν ἀναμιγῇ ἀπ' ἐμὲ τὸ
„ μικρότερον πρᾶγμα. Τ' παγε εἰπέτε ἀπὸ
„ μέρος μυ, πῶς θέλω βάλει κάπω τὰ ἄρ-
„ ματα, καὶ δὲν θέλω διώξει καμίαν συν-
„ θήκην Εἰρήνης. Τέτ εἶναι ἡ μόνη συμ-
„ βυλή, ὁπῦ ἐγὼ δύναμαι νὰ τῦ δώσω ὡς
„ πιστὸς, καὶ καλὸς φίλος".

Ὁ Ἀντίοχος ἐγνώρισε, πῶς δὲν ἤθελαν τῦ ζητήσῃ συνθήκας σκληροτέρας ἂν νικηθῇ, καὶ μία εἰρήνη τέτοιας λογῆς τῦ ἐφάνη πόσον σκληρὰ, ὡσὰν ὁ δυσυχέσερος πόλεμος. Διὰ τῦτο ἑτοιμάθη νὰ ἔλθῃ εἰς σῶα πόλεμον, καὶ οἱ Ῥωμαῖοι ἔκαμαν τὸ αὐτό.

Ὁ Βασιλεὺς ἐκάθητο εἰς Θυάτυρα, ὅπυ ἀκέωνας, πῶς ὁ Π. Σκιπίων ἀπόμεινεν εἰς τὴν Τρωάδα ἀρρωσημένος, τῦ ἔπεμψε τὸν υἱόν τυ. Τῦτο ἐσάθη σῶα ἀξικόν, ὁπῦ ὠφέλησε τὸ πνεῦμα, καὶ τὸ σῶμα, φέρνοντας εἰς τῦτον τὸν πολιμμένον καὶ ἀρρωσημένον πατέρα τὴν χαρὰν, καὶ τὴν ὑγείαν. Ἀφ' ὲ ἐκράτησε τὸν υἱόν τυ εἰς τὴν ἀγκάλην τυ ὥραν πολλὴν, καὶ ἀνέπαυσε τὴν ἐπιθυμίαν τυ· „ Τ' πάγε-
„ τε, εἶπε τῶν Πρέσβεων, νὰ διχαρισήσετε
„ τὸν Βασιλέα, καὶ εἰπέτε τυ, πῶς ἐγὼ δὲν

„ δώσαμαι κατὰ τὸ παρὸν νὰ τὸν δώσω ἄλλο
„ σημεῖον τῆς δυχαριστίας μου, παρὰ νὰ τὸν
„ συμβουλεύσω νὰ μὴ πολεμήσῃ, πρὶν νὰ
„ μάθῃ πῶς ἐγὼ εἶμαι εἰς τὸ στρατόπεδον“.
Ἴσως ὁ Σκιπίων ἤλπιζε, πῶς αὐτὴ ἡ ἄργη-
τα ἤθελε δώσῃ καιρὸν τοῦ Βασιλέως νὰ συλλο-
γισθῇ καλλίτερα, καὶ νὰ κλίνῃ εἰς τὰς συνθή-
κας μιᾶς σταθερᾶς εἰρήνης.

Ὁ Ἀντίοχος βλέπωντας καὶ τὸ στράτευμά του
πολὺ περισσότερον ἀπ' ἐκεῖνο τῶν Ῥωμαίων,
τὸ ὁποῖον τὸν ἔκανε νὰ ἐλπίσῃ τὴν νίκην, σο-
χαζόμενος δὲ καὶ τὴν δύναμιν ἐνὸς ἀνθρώπου
ὡσὰν τοῦ Σκιπίωνος, εἰς τὸν ὁποῖον εἶχε ἀ-
ποθέσῃ πάντοτε τὴν ἐλπίδα του ὅταν ἤθελε
συμβῇ καμία δυσχολία, ἀπέρασε τὸν πο-
ταμὸν τῆς Φρυγίας, (σοχάζονται τὸν Ἕρμον)
καὶ ἐστρατοπέδευσε σιμὰ εἰς τὴν Μαγνησίαν εἰς
τὰς πόδας τοῦ βουνοῦ Σιπύλου, καὶ ἐκεῖ ἐδυνά-
μωσε τὸ στρατόπεδόν του εἰς ἕνα τόπον, ὁποῦ δὲν
ἠμποροῦσαν νὰ τὸ ἐνοχλήσουν οἱ ἐχθροί.

Ὁ Γ' πατος τὸν ἠκολούθει ἀπὸ σιμά· τὰ
στρατεύματα ἐστάθησαν πολλαῖς ἡμέραις τὸ ἕ-
να ἔμπροσθεν εἰς τὸ ἄλλο, καὶ ποτὲ ὁ Ἀντίοχος
δὲν ἔκαμε νὰ διώξῃ τὸ ἐδικόν του ἀπὸ τὸ στρατόπε-
δον. Εἶχεν ἑβδομήντα χιλιάδες πεζοὺς, δώδε-
κα χιλιάδες καβαλαρέους, καὶ πενηντατέσσα-
ρας Ἐλέφαντας. Οἱ Ῥωμαῖοι εἶχον μόνον ἑ-
πτὰ χιλιάδες στρατιώτας, καὶ δεκάξη Ἐλέ-

φαν-

φαντας. Ὁ Ὕπατος βλέπωντας, πῶς ὁ Βασιλεὺς δὲν ἔκανε κανένα κίνημα, ἐσύναξε τὸ συμβȣ́λιόν τȣ διὰ νὰ ἀποφασίσȣν τί ἔπρεπε νὰ κάμȣν, ἂν αὐτὸς ἤθελε φεύγῃ πάντα τὸν πόλεμον. Ἐπαράστησε, πῶς ἐπειδὴ καὶ ἐσίμωνεν ὁ χειμῶνας, ἔπρεπε μὲ ὅλην τὴν σκληρότητα τȣ̃ καιρȣ̃ νὰ κρατῇ τȣ̀ς στρατιώτας ὑποκάτω εἰς τὰ παβιώνια, καὶ ἂν ἐπήγαιναν εἰς κανένα μέρος διὰ νὰ ξεχειμάσȣν, ἔκαμνε χρεία νὰ ἀναβάλȣν εἰς τὸν ἀκόλȣθον χρόνον τὴν μάχην· ὅμως οἱ Ῥωμαῖοι ποτὲ δὲν ἔδειξαν τόσην καταφρόνησιν εἰς ἕνα ἐχθρὸν, ὡσὰν εἰς τὸν Ἀντίοχον. Ὅλοι ἐφώναξαν, πῶς ἔπρεπε νὰ ὑπάγȣν κατὰ τȣ̃ ἐχθρȣ̃, καὶ νὰ ὠφεληθȣ̃ν ἀπὸ τὴν προθυμίαν τῶν στρατιωτῶν, ὁπȣ̃ ὅλοι ἦτον ἕτοιμοι νὰ βιάσȣν τὰ χαρακώματα, καὶ νὰ ἀπεράσȣν τὰ χαντάκια διὰ νὰ τὸν κτυπήσȣν εἰς τὸ ἴδιόν τȣ στρατόπεδον, ἂν δὲν εὔγαινεν. Εἶναι ἀληθινὸν, πῶς ὁ Ὕπατος ἐπεθύμα νὰ προφθάσῃ τὸν ἐρχομὸν τȣ̃ ἀδελφȣ̃ τȣ, ἡ μόνη παρȣσία τȣ̃ ὁποίȣ ἤθελεν ὀλιγοστεύσῃ πολὺ τὴν δόξαν τȣ.

Τὴν ἀκόλȣθον ἡμέραν ὁ Ὕπατος ἀφ' ȣ̃ ἐξέτασε τὴν τοποθεσίαν τȣ̃ ἐναντίȣ στρατοπέδȣ, ἔκαμε νὰ πλησιάσῃ τὸ στράτευμά τȣ τεταγμένον εἰς πόλεμον. Ὁ Βασιλεὺς φοβȣ́μενος μήπως καὶ μία μακρυνὴ ἀργοπορία ὀλιγοστεύσῃ τὴν γενναιότητα τῶν ἐδικῶν τȣ, καὶ αὐξήσῃ τὴν

τόλμην τῶν ἐχθρῶν, εὔγαλε τέλος πάντων ἀπὸ τὸ στρατόπεδον τὰ τάγματά τȣ, ὥστε ὁπȣ̃ ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο ὅλοι ἑτοιμάσθησαν εἰς μίαν πρᾶξιν, ὁπȣ̃ ἔμελλε νὰ ἀποφασίσῃ τὸ ὅλον.

Τὸ στράτευμα τȣ̃ Ὑπάτȣ ἦτον ὅλον ὅμοιον, καὶ κατὰ τȣ̀ς ἀνθρώπȣς, καὶ κατὰ τὰ ἅρματα. Ἦτον δύο λεγεῶνες τῆς Ῥώμης, συνθεμέναις κάθε μία ἀπὸ πέντε χιλιάδες τετρακοσίους ἄνδρας, καὶ δύο σώματα ὅμοια Λατινικῆς πεζȣ́ρας. Οἱ Ῥωμαῖοι ἦτον εἰς τὸ κέντρον, οἱ Λατῖνοι εἰς τὰς δύο πτέρυγας, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἡ ἀριστερὰ ἦτον πρὸς τὸ μέρος τȣ̃ ποταμȣ̃. Ἡ πρώτη γραμμὴ τȣ̃ κέντρȣ ἐσυνθέτετο ἀπὸ δορατιστάς· (α) ἡ δευτέρα ἀπ' ἐκείνȣς, ὁπȣ̃ ὠνομάζοντο πρίγγιπες. Ἡ τρίτη ἀπὸ τȣ̀ς (β) Τριαρίȣς. Εἰς τὸ πλάγι τῆς δεξιᾶς πτέρυγος, ἔβαλεν ὁ Ὕπατος ἐπάνω εἰς μίαν ἰδίαν γραμμὴν χιλίȣς πεζȣ̀ς Ἀχαιȣ̀ς, καὶ ὀπίσω ἀπ' αὐτȣ̀ς τρεῖς χιλιάδες καβαλλαρέȣς, ὀκτακοσίȣς ἀπὸ τὰ τάγματα τȣ̃ Εὐμέ-

(α) Τὸ πρῶτον σῶμα τῆς Λεγεῶνος ἐφύλαξε τὸ ὄνομα τῶν δορατιστῶν, ἤγȣν κονταρευτῶν, ἀγκαλὰ πολὺν καιρὸν ἔπειτα δὲν εἶχε κοντάρια, καὶ ἐμεταχειρίζετο τὸ σπαθὶ, καὶ τὴν μάχαιραν.

(β) Στρατιῶται Ῥωμαῖοι πολλὰ ἀνδρεῖοι, ὁπȣ̃ ἐβάνοντο εἰς τὴν τρίτην γραμμὴν, οἱ ὁποῖοι δὲν ἐπολεμȣ̃σαν, παρὰ ὅταν ἤθελαν χαλασθῇ ἡ πρώταις δύο τάξεις.

μενες, κ῀ τὰς ἄλλας Ῥωμαίας. Ἔβαλον εἰς τὴν ἀκρωτηρίου τῆς πτέρυγος τὰς ἐκ Τράλλεως, κ῀ τὰς Κρῆτας ἐλαφρὰ ἁρματωμένας. Ἐφαίνετο, πῶς ἡ ἀριστερὰ πτέρυγα νὰ μὴν εἶχε χρείαν ἀπὸ μίαν ὁμοίαν βοήθειαν, διατὶ ἐσοχάζοντο, πῶς ὁ ποταμὸς, κ῀ ἡ ὄχθαις ἐπῆ ἦτον πολλὰ ὑψηλαῖς νὰ τὴν ἐδιαφέντδον ἀρκεταὶ, μ' ὅλον τοῦτο ἔβαλε κ῀ ἐκεῖ τέσσαρα τάγματα Ἱππέων. Διὰ φύλαξιν δὲ τῆ στρατοπέδε ἐδιωρίσθησαν χίλιοι στρατιῶται, Μακεδόνες, κ῀ Θρᾷκες, ὁπῆ θελληματικῶς ἠκολούθησαν τὸ στράτδμα. Οἱ δεκάξη Ἐλέφαντες ἀφήθησαν ἀπ' ὀπίσω, ἐπειδὴ κ῀ ἠθέλησαν νὰ τὰς αὐτιθέσων εἰς ἐκείνας τῆ ἐχθρῆ, ὄχι μόνον διατὶ ἐκεῖνοι ἦτον πειρατότεροι, ἀλλὰ κ῀ διατὶ οἱ Ἐλέφαντες τῆς Ἀφρικῆς, ὁπῆ εἶχον οἱ Ῥωμαῖοι, ἦτον πολλὰ κατώτεροι, κ῀ κατὰ τὴν μεγαλόπτα, κ῀ κατὰ τὴν δύναμιν ἀπὸ ἐκείνας τῆς Ἰνδίας.

Τὸ στράτδμα τῆ Βασιλέως ἦτον πλέα δ' μορφον διὰ τὴν διαφορὰν τῶν ἐθνῶν, κ῀ διὰ τὴν ποικιλίαν τῶν ἁρμάτων. Δεκάξη χιλιάδες ἄνδρες ἁρματωμένοι κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν Μακεδόνων, ὁπῆ ἔκαναν τὴν Φάλαγγα, ἔκαναν ὁμοίως κ῀ τὸ σῶμα τῆ πολέμε. Τώρα ἡ Φάλαγξ ἦτον διαμοιρασμένη εἰς δύο μικρὰ σώματα, κ῀ κάθ' ἕνα ἀπ' αὐτὰ ἐφανέρωνε ἕνα μέτωπον πενήντα ἀνδρῶν ἐπάνω εἰς ξιαντα-

δύο τὰ βάθος, καὶ εἰς κάθε διάσημα ὅπου τὰς ἐχώριζεν, ἦτον δύο Ἐλέφαντες. Αὐτὴ ἔκαμνε τὸ ἐξαίρετον νεῦρον τοῦ στρατεύματος. Ἡ μόνη θεωρία τῶν Ἐλεφάντων ἔμπνεε φόβον. Εἰς τὸ ὕψος καὶ τὸ μέγεθός τε ὅπου ἦτον ἄξια θεωρείας ἀφ' ἑαυτῶν, ἐπροσθέτετο ἀκόμη καὶ ἡ λαμπρότης τῶν χρυσῶν καὶ ἀργυρῶν καὶ πορφυρῶν στολισμάτων ὅπου εἶχον. Τέτοι οἱ Ἐλέφαντες ἐβασταῦσαν εἰς τὴν ῥάχιν τους κάποιους πύργους, ὅπου ἐστέκοντο ἐπάνω τέσσαρες ἄνδρες διὰ νὰ πολεμοῦν, δίχως νὰ ἀποθάνωμεν τὸν ὁδηγόν. Εἰς τὸ δεξιὸν πλευρὸν ταύτης τῆς Φάλαγγος ἦτον τεταγμένον ἐπάνω εἰς τὴν ἰδίαν γραμμὴν ἕνα μέρος τοῦ Ἱππικοῦ, ἤγουν χίλιοι πεντακόσιοι Γάλλοι τῆς Ἀσίας, ξεῖς χιλιάδες σιδηροφορεμένοι, καὶ χίλιοι Μῆδοι, ὄπισθεν τῶν ὁποίων ἦτον ἕνα πάγμα δεκαξὴ Ἐλέφαντες. Εἰς ὀλίγον διάσημα ἐφαίνετο τὸ πάγμα τοῦ Βασιλέως σωθεμένον ἀπὸ τὰς ἀργυράσπιδας· ἔτζι τὰς ἔλεγαν, διατὶ εἶχον ἄρματα ἀσημένια. Ἔπειτα ἀπ' αὐτὰς ἦτον διακόσιοι τοξόται Δάκαι, καὶ δύο χιλιάδες πεντακόσιοι Μυσοί. Ἔπειτα τρεῖς χιλιάδες ἐλαφρὰ ἁρματωμένοι, μέρος ἀπὸ τὴν Κρήτην, καὶ μέρος ἀπὸ τὴν Τράλλιν. Ἡ δεξιὰ πτέρυγα ἦτον κλεισμένη ἀπὸ τέσσαρας χιλιάδας σφενδονισάς, καὶ τοξότας Κρητικοὺς, καὶ Ἐλυμαίους. Ἡ ἀριστερὰ ἦτον χημματισμένη κε-

δο'ν

δὸν εἰς τὸν ἴδιον τρόπον, ἀλλ' ὀμπρὸς εἰς ἕνα μέρος τȣ̃ Ἱππικȣ̃ ἔβαλαν τὰ δρεπανοειδῆ ἁμάξια, καὶ τὰς Καμήλȣς, ὁπȣ̃ τὰς ἐκαβαλλίκευαν οἱ Ἄραβες τοξόται, οἱ ὁποῖοι εἶχον σπαθία λεπτὰ, καὶ μακρὰ ἕξη ποδάρια, διὰ νὰ δύνωνται νὰ φθάνȣν τὸν ἐχθρὸν, στέκοντες πάντα ἐπάνω εἰς τȣ̃τα τὰ ζῶα. Ὁ Βασιλεὺς ἐξȣσίαζε τὴν δεξιὰν, ὁ Σέλευκος υἱός τȣ, καὶ ὁ ἀνεψιός τȣ ὁ Ἀντίπατρος τὴν ἀριστερὰν, καὶ τρεῖς Τοποτηρηταὶ Στρατηγοὶ τὸ σῶμα τȣ̃ πολέμȣ.

Ἀλλὰ τὸ πρωὶ μία πυκνὴ καταικνία, ἐσκοτίνιασε τὸν ἀέρα τόσον, ὁπȣ̃ τὰ τάγματα τȣ̃ Βασιλέως δὲν ἐβλέποντο ἀνάμεσόν τȣς, ȣ̃τε ἐδύνοντο νὰ ἐνεργήσȣν συμφώνως διὰ τὴν μεγάλην τȣς ἐξάπλωσιν, καὶ ἡ ὑγρότης, ὁπȣ̃ ἔγινεν ἀπὸ ἐκείνην τὴν καταικνίαν, ἀπάλυνε ταῖς κόρδαις τῶν δοξαρίων, καὶ ταῖς σφενδόναις. Οἱ Ῥωμαῖοι δὲν ἐνωχλȣ̃ντο τόσον, διατὶ δὲν ἐσυνηθȣ̃σαν παρὰ ἅρματα βαρέα, σπαθία, καὶ μαχαίρας, καὶ ἐπειδὴ τὸ μέτωπον τȣ̃ στρατεύματός τȣς ἦτον στενώτερον, ἐβλέποντο εὐκολώτερα ἀναμεταξύ τȣς.

Τὰ Δρεπανοειδῆ ἁμάξια, μὲ τῶν ὁποίων τὸ μέσον ἤλπισεν ὁ Ἀντίοχος νὰ βάλῃ εἰς τρόμον, καὶ ἀταξίαν τὰ τάγματα τῶν ἐχθρῶν, ἄρχισαν τὸν χαλασμὸν τῶν ἐδικῶν τȣ. Ὁ Βασιλεὺς Εὐμενὴς, ὁπȣ̃ ἐγνώριζε τὸ δυνατὸν,

καὶ τὸ ἀδύνατον, ἔκαμεν ὅτι οἱ Κρητικοὶ τοξόται, οἱ σφενδονισταὶ, καὶ οἱ Καβαλλαρέοι στρατιῶται ὁπῦ ἔρριπταν μισοκόνταρα, νὰ ἤθελαν τὰ κτυπήσῃ, ὄχι ὅλοι ὁμῦ, ἀλλὰ δικμοιρασμένοι εἰς μικρὰ τάγματα, καὶ νὰ τὰ καταπονῦν ἀπὸ κάθε μέρος μὲ μίαν χάλαζαν ἀπὸ λιθάρια, καὶ βέλη, εὐγανόντες ὅλοι εἰς ἕνα καιρὸν μεγάλαις φωναῖς. Τὰ ἄλογα φοβισμένα ἀπὸ ταύταις ταῖς φωναῖς δὲν φυλάγυν πλέον καμίαν τάξιν, πλανῶνται ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, καὶ στρέφυνται ἐναντίον εἰς τὰ ἴδιά τυς τάγματα· τὸ ἴδιον ἔπαθον τὰ καμήλια. Καὶ ἀφ' ὗ ἐχάθη τῦτος ὁ μάταιος φόβος, ἦλθον εἰς τὰς χεῖρας.

Ἐπροξενήθη ὅμως τὸ ὀγλιγωρότερον ὁ ἀφανισμὸς τῦ στρατεύματος τῦ Βασιλέως. Διότι τὰ τάγματα, ὁπῦ ἦτον σιμὰ εἰς τὰ ἁμάξια, ἐβάλθησαν εἰς φυγὴν, καὶ ἄφησαν κάθε πρᾶγμα δίχως διαφέντευσιν. Ὅθεν οἱ σιδηροφορεμένοι μὴν ἠμπορῦντες νὰ ὑποφέρουν τὴν ὁρμὴν τῦ Ῥωμαϊκῦ ἱππικῦ, ἐδιασκορπίσθησαν, καὶ πολλοὶ ἀπόμειναν φονευμένοι, διατὶ τὸ βάρος τῶν ἁρμάτων τὺς ἐμπόδιζε νὰ φυλαχθῦν μὲ τὴν φυγήν. Ὅλη ἡ ἀριστερὰ πτέρυγα ἐκαταχαλάσθη, καὶ ἐπροξένησε τὴν σύγχυσιν, καὶ τὸν ξόμον καὶ εἰς τὸ σῶμα τῦ πολέμυ, ὁπῦ ἦτον σχηματισμένον ἀπὸ τὴν Φάλαγγα. Τότε ἡ Ῥωμαϊκαῖς λεγεῶνες τὴν

ἐκλύ-

ἐκτύπησαν εὔκολα, μὴ δυνάμενοι οἱ στρατιῶται τῆς Φάλαγγος νὰ ἐνεργήσȣν μὲ τὰ μακροκόνταρά τȣς, διατὶ ἐκεῖνοι ὁπȣ̃ ἔφευγαν, ἐκατάφευγαν εἰς αὐτȣ̀ς, καὶ ὡς τόσον οἱ Ῥωμαῖοι ἔῤῥιπταν ἀπὸ κάθε μέρος τὰ μισοκόνταρά τȣς. Οἱ Ἐλέφαντες ὁπȣ̃ ἦτον εἰς τὰ διαστήματα τῆς Φάλαγγος, δὲν τῆς ἔδωσαν καμίαν βοήθειαν. Οἱ Ῥωμαῖοι στρατιῶται συνηθισμένοι εἰς τȣ̀ς πολέμȣς τῆς Ἀφρικῆς νὰ πολεμȣ̃ν ἐναντίον τȣ́των τῶν ζώων, εἶχαν μάθῃ τὸν τρόπον νὰ ἀποφεύγȣν τὴν ὁρμήν τȣς, ἢ πληγώνοντές τα εἰς τὰ λαγγώνια μὲ τὰ μισοκόνταρά τȣς, ἢ, ἂν ἠμπορȣ̃σαν νὰ σιμώσȣν, κόπτοντες τὰ πόδιά τȣς μὲ τὸ σπαθί. Ἡ πρώταις τάξες τῆς Φάλαγγος ἐσυγχύσθησαν, καὶ εἶχαν ἀρχήσῃ νὰ κλίνȣν καὶ ἡ ὕστεραις, τότε ὁπȣ̃ ἡ ἀριστερὰ πτέρυγα τῶν Ῥωμαίων ἦτον εἰς μέγαν κίνδυνον.

Ὁ Ἀντίοχος, ὁπȣ̃ εἶδε, πῶς τȣ́τη ἡ ἀριστερὰ πτέρυγα ἦτον τελείως ξέσκεπη ἀπὸ τὰ πλάγια, καὶ πῶς δὲν ἦτον, παρὰ τέσσαρες τάξες, ὄντας ἱκανῶς διαφεντευμένη ἀπὸ τὸν ποταμὸν, εἶχε τὴν κτυπήσῃ μὲ τὰ ξένα τάγματα, καὶ μὲ τὸ βαρυαρματωμένον τȣ Ἱππικὸν, ὄχι μόνον ἀπὸ τὸ μέτωπον, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὰ πλευρὰ, διότι ἡ τέσσαρες τάξες μὴ δυνηθεῖσαι νὰ ὑποφέρȣν τὸ ἄμπωμα ὅλȣ τȣ̃ Ἱππικȣ̃ τῶν ἐχθρῶν, ἐτραβίχθησαν πρὸς τὸ χοντρὸν

σῶμα

σῶμα τὸ στρατεύματος, καὶ ἄφησαν ἐλεύθερον τὸν τόπον, ὅπου ἦτον σιμὰ εἰς τὸν ποταμόν. Ἀφ' οὗ ἐσυγχύσθη τὸ Ἱππικὸν τῶν Ῥωμαίων, τὸ ὀλιγωρότερον ἐσυνέβη τὸ ἴδιον καὶ εἰς τὴν πεζέραν, καὶ ἐδιώχθησαν καὶ πὲ δύο ἕως εἰς τὸ στρατόπεδον. Μάρκος ὁ Αἰμίλιος ὁ Τριβοῦνος πῶν στρατιωτῶν, εἶχεν ἀπομείνῃ διὰ φύλαξιν εἰς τὸ στρατόπεδον. Ὅταν εἶδε νὰ ἔρχωνται οἱ Ῥωμαῖοι φεύγοντες, δὲν ἤθελεν ἐναντίον τους μὲ ὅλατα πὰ πάγματα ἐλέγχωντας τὴν ἀδοξίαν τους, καὶ τὼ ἄτιμόν τους φυγήν. Ὅθεν ἐπρόσαξε τὰς ἐδικάς του, νὰ ἤθελαν φονεύῃ ἀπλάγχνως τὰς πρώτας φαλάγγας, ὁπου ἤθελαν ἀπαντήσῃ, καὶ νὰ ἤθελαν κάμῃ τὰς ἄλλας νὰ στραφοῦν ὀπίσω. Τέτοιη προσαγὴ ἔλαβεν ὅλον της τὸ ἀποτέλεσμα· εὐθὺς μεγαλήτερος φόβος ὑπερέβη τὸν μικρότερον, καὶ οἱ φαλάγγοι πάραυτα ἐστράφησαν εἰν τὸν πόλεμον. Ὁ Αἰμίλιος μὲ τὸ σῶμα τῶν παγμάτων του, ὁπου ἦτον δύο χιλιάδες ἄνθρωποι ὅλοι ἀνδρειωμένοι, καὶ παρακτικοὶ ἀντισάθη τοῦ Βασιλέως, ὁπου ἐδίωκε τὰς φαλάγγας. Καὶ ὁ Ἄττηλος ἀφίνωντας τὼ δεξιαὺ πτέρυγα ἔβγεξε πάραυτα εἰς τὼ ἀριστεραὺ μὲ διακοσίας ἱππεῖς. Ὁ Ἀντίοχος στενεμένος ἀπὸ κάθε μέρος, ἔστρεψε τὸ πρόσωπον, καὶ ἐδόθη εἰς φυγὼ. Ὅθεν οἱ Ῥωμαῖοι νικηταὶ καὶ εἰς πὰ δύο πτέρυγας, πηγαίνων εἰς τὸ στρατόπεδον τ Βασιλέως, καὶ τὸ κυρσεύων.

Ἐφο-

Ἐφονεύθησαν ἐκείνην τὴν ἡμέραν τόσον εἰς τὴν πόλεμον, ὡσὰν καὶ εἰς τὴν φυγὴν, καὶ εἰς τὸ κȣ́ρσευμα τȣ̃ στρατοπέδȣ, πενῆντα χιλιάδες πεζοὶ, καὶ τέσσαρες χιλιάδες Καβαλλαρέοι. Ἐσκλαβώθησαν χίλιοι τετρακόσιοι ἄνθρωποι, καὶ δεκαπέντε Ἐλέφαντες μὲ τȣ̀ς ὁδηγȣ́ς των. Οἱ Ῥωμαῖοι ἔχασαν τριακοσίȣς πεζȣ̀ς, καὶ εἰκοσιτέσσαρȣς καβαλλαρέȣς. Ἐφονεύθησαν εἰκοσιπέντε Ἱππεῖς τȣ̃ Εὐμενȣ̃ς. Ὁ καρπὸς τῆς νίκης ἐστάθη ἡ παράδοσις ὅλων τῶν πόλεων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ὁπȣ̃ ἦλθαν νὰ ὑποταχθȣ̃ν εἰς τȣ̀ς Ῥωμαίȣς.

Ὁ Ἀντίοχος ἔφθασεν εἰς τὰς Σάρδεις μὲ ἐκεῖνα τὰ τάγματα, ὁπȣ̃ ἐδυνήθη νὰ συνάξῃ, ἀπὸ τὰς Σάρδεις ἀπέρασεν εἰς τὴν Κελένην τῆς Φρυγίας, ὅπȣ ἔμαθε πῶς εἶχε φυλαχθῇ ὁ υἱός τȣ ὁ Σέλευκος. Τὸν ηὗρε, καὶ ἀπέρασαν καὶ οἱ δύο μὲ ὀγλιγωράδα τὸ ὄρος Ταῦρον διὰ νὰ φθάσȣν εἰς τὴν Συρίαν.

Ὁ Ἀννίβας, καὶ ὁ Σκηπίων ὁ Ἀφρικανὸς δὲν εὑρέθησαν εἰς τȣ̃τον τὸν πόλεμον. Ὁ πρῶτος ἦτον ἀποκλεισμένος ἀπὸ τȣ̀ς Ῥοδίȣς εἰς τὴν Παμφυλίαν μὲ τὴν Ἁρμάδαν τῆς Συρίας, καὶ ὁ ἄλλος ἀπόμεινεν ἄῤῥωστος εἰς τὴν Αἰλίαν.

Φθάσας ȣ̃ν ὁ Ἀντίοχος εἰς τὴν Ἀντιόχειαν, ἔπεμψε τὸν Ἀντίπατρον τὸν υἱὸν τȣ̃ ἀδελφȣ̃ τȣ, καὶ τὸν Ζεῦξιν, ὁπȣ̃ εἶχε τὴν κυβέρνησιν τῆς Λυδίας, καὶ τῆς Φρυγίας, διὰ

Λίβ. βιβλ. λζ. ἀριθμ. μέ. μθ. Πολύβ. εἰς Πρεσβ. κδ. Ἀππιαν. εἰς Σύρ. φύλ. 100. 113.

νὰ

νὰ ζητήσουν τὴν εἰρήνην ἀπὸ τοὺς Ῥωμαίους. Αὐτοὶ ηὗραν τὸν Ὕπατον εἰς τὰς Σάρδεις. Ἦτον ἐκεῖ ὁ ἀδελφός του ὁ Ἀφρικανὸς θεραπευμένος ἀπὸ τὴν ἀῤῥωστίαν του· πρὸς αὐτὸν ὑπῆγαν, καὶ αὐτὸς τοὺς ἐπαράστησεν εἰς τὸν Ὕπατον. Δὲν ἐστοχάσθηκαν εἰς κανένα τρόπον νὰ προφασίσουν τὸν Ἀντίοχον, ἀλλ' εὐχαριστήθησαν νὰ ζητήσουν ταπεινῶς ἀπ' ὄνομά του τὴν εἰρήνην. „ Ἐσεῖς πάντα, τοῦ εἶ-
„ παν, ἐσυγχωρήσατε μὲ μεγαλοψυχίαν
„ τοὺς Βασιλεῖς, καὶ τοὺς νικημένους λαούς·
„ πόσον περισσότερον πρέπει τῶρα νὰ τὴν
„ δώσετε εἰς μίαν νίκην, ὁποῦ σᾶς ἀποκα-
„ τασταίνει κυρίους τῆς Οἰκουμένης; Τῶρα,
„ ὁποῦ ἐγίνετε ὅμοιοι μὲ τοὺς Θεοὺς, ἀφήσατε
„ κάθε μῖσος κατὰ τῶν θνητῶν, καὶ μὴ στο-
„ χασθῆτε, παρὰ νὰ εὐεργετήσετε τὸ ἀν-
„ θρώπινον γένος “.

Ἐσυνάχθη τὸ συμβούλιον δι' αἰτίαν ταύτης τῆς πρεσβείας, καὶ ἀφ' οὗ ἐσυμβουλεύθησαν, τί ἔπρεπε νὰ ἀποφασίσουν, ἔμβασαν τοὺς Πρέσβεις. Ὁ Ἀφρικανὸς Σκηπίων τοὺς εἶπε τὴν ἀπόφασιν ὁποῦ ἔγινεν, ἤγουν, καθὼς οἱ Ῥωμαῖοι δὲν ἐνικοῦνταν ἀπὸ τὴν δυστυχίαν, ἔτζι δὲν ὑπερηφανεύοντο ἀπὸ τὴν εὐτυχίαν· διὰ τοῦτο δὲν ἐζητοῦσαν ἔπειτα ἀπὸ τὸν πόλεμον, παρὰ ἐκεῖνο, ὁποῦ προτήτερα εἶχαν ζητήσῃ. Ὅτι ὁ Ἀντίοχος νὰ ἤθε-

θελεν ἀδειάσῃ ὅλην τὴν Ἀσίαν ἕως εἰς τὸ ὄρος Ταῦρον, καὶ νὰ ἤθελε πληρώσῃ ὅλα τὰ ἔξοδα τῆς μάχης, ὁπȣ̃ ἐσυμποσȣ̃ντο ὅλα δεκαπέντε χιλιάδες τάλαντα (α) Εὐβοϊκὰ, καὶ ἡ πληρωμὴ ἐδιωρίσθη εἰς τȣ̃τον τὸν τρόπον· πεντακόσια εὐθὺς, δύο χιλιάδες πεντακόσια ὅταν ἡ Γερȣσία ἤθελε βεβαιώσῃ τὴν συνθήκην, καὶ τὰ ἄλλα εἰς δώδεκα χρόνȣς, χίλια τὸν κάθε χρόνον· νὰ ἤθελε δώσῃ εἰς τὸν Εὐμενῆ τετρακόσια τάλαντα, ὁπȣ̃ τȣ̃ ἐχρεώστα, καὶ τὸ ἐναπολειφθὲν ἀπὸ μίαν πληρωμὴν διὰ τὸ σιτάρι, ὁπȣ̃ ὁ Βασιλεὺς τῆς Περγάμȣ ὁ Πατέρας τȣ εἶχε δώσῃ τȣ̃ Βασιλέως τῆς Συρίας· νὰ ἤθελε δώσῃ εἴκοσι ἐνέχυρα κατὰ τὴν θέλησιν τῶν Ῥωμαίων. „ Ἀλλὰ, ἐπρόσθεσεν, „ ὁ Λαὸς τῆς Ῥώμης δὲν θέλει δυνηθῇ νὰ „ πιστεύσῃ ποτὲ τȣ̃ Βασιλέως, ὁπȣ̃ δίδει κα„ ταφυγὴν εἰς τȣ̀ς τόπȣς τȣ τȣ̃ Ἀννίβα. Ζη„ τεῖ λοιπὸν νὰ τȣ̃ παραδοθῇ εἰς τὰς χεῖρας „ καὶ αὐτὸς, καὶ ὁ Αἰτωλὸς Θόας, ὁ ὁποῖος πε„ ρισσότερον ἀπ' ὅλȣς ἐπάσχισε νὰ ἀνάψῃ τȣ́„ την τὴν μάχην“.

Ἐπέμφθη γȣ̃ν εἰς τὴν Ῥώμην ὁ Λ. Κόττας μὲ τȣ̀ς Πρέσβεις τȣ̃ Ἀντιόχȣ, διὰ νὰ δώ-

(α) Δεκαπέντε χιλιάδες τάλαντα Ἀττικὰ ἔκαναν σαραντα πέντε μιλιȣ́νια. Τὰ Εὐβοϊκὰ κατὰ τὸν Βȣ̃δον, ἄξιζαν ὀλίγον ὀλιγώτερον.

δώσῃ εἰς τὴν Γερουσίαν τὴν εἴδησιν τῶν τῶν συνθηκῶν, καὶ διὰ νὰ λάβῃ τὴν βεβαίωσιν ἀπ' αὐτήν. Εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν ἐμίσθωσε διὰ τὴν Ῥώμην ὁ Εὐμένης, καὶ οἱ Πρέσβεις τῆς Πόλεων τῆς Ἀσίας. Εἰς ὀλίγον καιρὸν ἔπειτα ἐπληρώθησαν τὰ Ὑπάτια τὰ πεντακόσια τάλαντα εἰς τὴν Ἔφεσον, τὰ ὁποῖα ἦσαν μερικὰ ἐνέχυρα διὰ τὸ ἐναπολειφθὲν τῆς πληρωμῆς, καὶ διὰ τὰς ἄλλας συνθήκας. Ὁ Ἀντίοχος, ἕνας ἀπὸ τοὺς υἱοὺς τοῦ Βασιλέως, ἦτον εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐνεχύρων· αὐτὸς ἀνέβη ἔπειτα εἰς τὸν θρόνον, καὶ ἐπωνομάσθη Ἐπιφανής. Ὅταν ὁ Ἀννίβας, καὶ ὁ Θόας ἔλαβαν εἴδησιν, πῶς ἐπραγματεύετο μία συνθήκη, ἐσοχαζόμενοι, πῶς ἤθελαν θυσιασθῇ, ἐπρομήθευσαν καὶ ὁ ἕνας, καὶ ὁ ἄλλος τὴν ἀσφάλειαν τους, μισθίοντες πρὶν νὰ βεβαιωθῇ.

Εἶχαν πέμψῃ καὶ οἱ Αἰτωλοὶ τοὺς Πρέσβεις των εἰς τὴν Ῥώμην, διὰ νὰ κάμων καμίαν συνθήκην· οἱ ὁποῖοι διὰ νὰ ἐπιτύχων καλλίτερα τὸ σκοπὸν, ἐμεταχειρίσθηκαν μίαν παονργίαν ἀναξίαν τοῦ χαρακτῆρός των, καὶ ἔστειραν εἰς τὴν Ῥώμην ψεύματα, πῶς αἰχμαλωτίσθησαν οἱ δύο Σκιπίωνες, καὶ πῶς ἐχαλάσθη τὸ στράτευμά τους. Ἔπειτα ὡσὰν νὰ ἦτον ἀληθινὴ ἡ φήμη ὁποῦ ἔστειραν, ὡμίλησαν εἰς τὴν Γερουσίαν μὲ ἕνα εἶδος ὑπερηφανίας, δείχνοντες μάλιστα πῶς ἀποφεύγουν,

ἀλλ'

ἀλλ' ὄχι πῶς ζητȣ̃ν τὴν εἰρήνην. Ἀλλ' οἱ Ῥωμαῖοι καὶ ἀπὸ πολλαῖς ἄλλαις αἰτίαις ὄντες κακὰ εὐχαριστημένοι ἀπ' αὐτȣ̀ς, τȣ̀ς ἐπρόσταξαν νὰ εὔγȣν ἐκείνην τὴν ἰδίαν ἡμέραν ἀπὸ τὴν Ῥώμην, καὶ πρὶν νὰ τελειώσȣν δεκαπέντε ἡμέραις ἀπὸ τὴν Ἰταλίαν. Εἰς ὀλίγον ἔπειτα ἦλθον ἐπιστολαῖς ἀπὸ τὸν Ὕπατον, ὁπȣ̃ ἔδειξαν τὸ ψεῦδος ταύτης τῆς φήμης.

Ὁ λαὸς τῆς Ῥώμης ἔκλεξεν Ὑπάτȣς τὸν Μ. Φȣ́λβιον, καὶ τὸν Γναῖον Μάνλιον. Εἰς τὴν μοιρασίαν τῶν Ἐπαρχιῶν ἔτυχε τȣ̃ Φȣλβίȣ ἡ Αἰτωλία, καὶ ἡ Ἀσία τȣ̃ Μανλίȣ.

Ὁ ἐρχομὸς τȣ̃ Κόττα εἰς τὴν Ῥώμην, ὁπȣ̃ ἤφερνε τὴν εἴδησιν καὶ τῆς νίκης, καὶ τῶν συνθηκῶν τῆς εἰρήνης, ἐπροξένησεν εἰς τὴν χώραν κοινὴν χαράν. Καὶ ἐδιωρίσθησαν ἱκεσίαις, καὶ θυσίαις πρὸς εὐχαριστίαν τῶν Θεῶν, διὰ τρεῖς ἡμέρας.

Ἀφ' ȣ̃ ἐπληρώθησαν τὰ πρέποντα τῆς θρησκείας, ἡ πρώτη φροντίδα τῆς Γερȣσίας ἦτον, νὰ δώσῃ ἀκρόασιν ἐν πρώτοις τȣ̃ Βασιλέως Εὐμενȣ̃ς, καὶ ἔπειτα τῶν Πρέσβεων. Ἐπραγματεύετο εἰς ταύτην τὴν ἀκρόασιν μία ὑπόθεσις ἡ πλέα ἀξιόλογος, ὁπȣ̃ νὰ ἐπροβάλθη ποτὲ εἰς τὴν Γερȣσίαν. Καθ' ἕνας ἠξεύρει πόσον ἡ ἐλευθερία εἶναι ποθητὴ, καὶ πολύτιμος εἰς ὅλȣς τȣ̀ς ἀνθρώπȣς. Καὶ οἱ Ἕλληνες μάλιστα ἦτον θερμοὶ ζηλωταί. Τὴν ἐστο-

Ἔτ. ἀπὸ Κτίσεως Κόσμου 3815. Πρὸ Χριστȣ̃ 189. Λίβ. βιβλ. λζ'. ἀριθμ. μζ'. ν'. Λίβ. βιβλ. λζ'. ἀριθμ. νβ'. νθ'. Πολύβ. Πρεσβ. κς'. Ἀππιαν. εἰς Συρ. φ. 116.

χά-

χάζοντο ὡσαὺ κληρονομίαν τῶν προγόνων τους, ὡσαὺ ἕνα παξικὸν καλὸν, κὴ ὡσαὺ ἕνα μόνον προνόμιον, ὁπὸ τὰς ἐξεχώριζον ἀπὸ τὰ ἄλλα ἔθνη. Καὶ βέβαια αὖ συλλογισθῇ τινὰς τὴν Ἱστορίαν τῶν Ἑλλήνων, βλέπει πῶς ἡ Ἐλευθερία ἦτον τὸ πρῶτον κινῆν ὅλων τους τῶν ἐπιχειρημάτων; κὴ ὅλων τους τῶν πολέμων, κὴ ὡσαὺ ἡ ψυχὴ τῶν νόμων τους, τῶν ἠθῶν τους, κὴ ὅλης των τῆς κυβερνήσεως. Ὁ Φίλιππος, κὴ ὁ Ἀλέξανδρος ὁ υἱός του ἔβαλαν ἀρχὴν νὰ τὴν ἐνοχλῆν. Οἱ διάδοχοί του τὴν ἔσβυσαν χεδὸν τελείως. Ἀπὸ τὺς Ῥωμαίους ἀπεδόθη εἰς ὅλαις ταῖς χώραις τῆς Ἑλλάδος ἔπειτα ἀπὸ τὴν νίκην, ὁπὸ ἐκέρδησαν καπὰ τὸ Φιλίππου Βασιλέως τῆς Μακεδονίας. Ἐκείναις τῆς Ἀσίας, ἔπειτα ἀπὸ τὴν νίκην τὸ Ἀντιόχου, ἤλπιζαν ἀπὸ τὺς Ῥωμαίους τὴν αὐτὴν χάειν. Οἱ Ῥόδιοι εἶχαν πέμψῃ εἰς τὴν Ῥώμην τὺς Πρέσβεις των, διὰ νὰ παχίσουν πρῶτον παύτων νὰ γένῃ αὐτὴ ἡ χάεις εἰς τὺς Ἕλληνας τῆς Ἀσίας. Ὁ Βασιλεὺς Εὐμενὴς διὰ τὸ συμφέρον του ἔπρεπε νὰ ἐναντιωθῇ εἰς τοῦτο. Ἰδὲ ἡ ὑπόθεσις εἰς τὴν ὁποίαν ἡ Γερουσία ἔμελλε νὰ χάμῃ τὴν ἀπόφασιν.

Ὁ Εὐμενὴς, ὁπὸ πρῶτος ἔλαβεν ἀκρόασιν, ἄρχισε πρῶτον νὰ δικαιεσῇ τὴν Γερουσίαν διὰ τὴν ὑπεράσπισιν ὁπὸ τὸν ἔκαμεν, ἐλευθερώνωντας αὐτὸν, κὴ τὸν ἀδελφόν του

ἀπὸ

ἀπὸ τὴν πολιορκίαν, ὁπȣ̃ ὁ Ἀντίοχος εἶχε ςήσῃ εἰς τὴν Πέργαμον, ϗ βάνωντας εἰς ἀσφάλειαν τὸ βασίλειόν τȣ ἐναντίον εἰς ταῖς ἄδικαις ἐπιχείρησες τȣ́τȣ τȣ̃ Βασιλέως. Ἐσυγχάρη ἔπειτα μὲ τȣ̀ς Ῥωμαίȣς διὰ τὴν εὐτυχισμένην ἔκβασιν τῶν ἁρμάτων τȣς εἰς τὴν ξηρὰν, ϗ εἰς τὴν θάλασσαν. Ἐπρόσθεσε, πῶς ὅσον διὰ τὸν ἑαυτόν τȣ, ϗ διὰ ταῖς δȣ́λεȣσες, ὁπȣ̃ ἐπάσχισε νὰ κάμῃ τῶν Ῥωμαίων, ἤθελεν ἡ Γερȣσία νὰ βεβαιωθῇ περισσότερον ἀπὸ τȣ̀ς Στρατηγȣ̀ς, παρὰ ἀπὸ τὴν φωνήν τȣ. Μία ταπείνωσις τόσον μετρία ἐπαινέθη κοινῶς, ϗ τὸν ἐπαρακάλεσαν νὰ εἰπῇ φανερὰ, εἰς τί ἡ Γερȣσία, ϗ ὁλαὸς τῆς Ῥώμης ἐδύνοντο νὰ τὸν εὐχαριςήσȣν, βεβαιώνοντές τον, πῶς ἐδύνετο νὰ ἐμπιςευθῇ εἰς τὴν καλήν τȣς διάθεσιν. Ἀπεκρίθη, πῶς ἂν ἀπ' ἄλλȣς ἤθελε τȣ̃ προβαλθῇ μία ἐκλογὴ ἑνὸς βραβείȣ, ϗ ἤθελε τȣ̃ ἦςαι συγχωρημένον νὰ συμβȣλευθῇ τὴν Γερȣσίαν, ἤθελε λάβῃ τὴν ἐλευθερίαν νὰ ζητήσῃ συμβουλὴν ἀπὸ αὐτὴν διὰ τὴν ἀπόκρισιν ὁπȣ̃ ἔπρεπε νὰ δώσῃ, διὰ νὰ μὴ κάμῃ ζητήματα ὀλίγον μέτρια, ϗ ὀλίγον συνετά. Ἀλλ' ἐπειδὴ ϗ ἀπὸ τὴν ἰδίαν Γερȣσίαν ἀνάμενεν ἐκεῖνο ὁπȣ̃ ἐδύνετο νὰ ἐλπίσῃ, ἐπίςευε, πῶς εἰς τὴν εὐγένειάν της ἔπρεπε μόνον νὰ ἀποβλέψῃ.

Τότε αὐτὸς ὡμίλησεν ἔτζι. „ Ἐγὼ ἤθε-
„ λα ἀκολουθῶ νὰ σιωπαίνω, ἂν δὲν ἤξευ-
„ ρα, πῶς οἱ Ῥόδιοι Πρέσβεις, τῶν ὁποίων
„ τῶρα ἔχετε νὰ δώσετε ἀκρόασιν, ὦ Αὐθέν-
„ ται, μέλλουν νὰ σᾶς κάμουν ζητήματα ἐναν-
„ τία εἰς τὰ τέλημου. Θέλουν δημηγορήσει ἔμ-
„ προσθένσας ὑπὲρ τῶν Ἑλληνικῶν πόλεων
„ τῆς Ἀσίας, καὶ θέλουν ζητήσει ὅτι πρέπει
„ ὅλαις νὰ μείνουν ἐλεύθεραις. Φαίνεται πῶς
„ μὲ τοῦτο θέλουν νὰ μᾶς πάρουν ὄχι μόνον
„ ταῖς χώραις ὁποῦ θέλουν ἐλευθερωθῇ,
„ ἀλλὰ περιπλέον καὶ ἐκείναις, ὁποῦ παλαιό-
„ θεν ἦτον εἰς τὴν ὑποταγήν μας· καὶ πῶς ὁ
„ σκοπός τους εἶναι, διὰ μίαν τόσον μεγάλην
„ δούλευσιν, νὰ ταῖς ὑποτάξουν μὲ τὴν ἐπω-
„ νυμίαν τῶν πόλεων φίλων, καὶ συμμάχων.
„ Δὲν θέλουν λείψει νὰ εἰποῦν, πῶς δὲν ὁ-
„ μιλοῦν διὰ κανένα τους ὄφελος, ἀλλὰ μόνον
„ διὰ τὴν δόξαν σας, καὶ διὰ τὴν τιμήν
„ σας. Ἐσεῖς βέβαια δὲν θέλετε σκοτισθῆ-
„ τε ἀπὸ μίαν τέτοιαν διήγησιν, ὁποῦ νὰ δεί-
„ ξετε βδελυρὰν ἀνισότητα πρὸς τοὺς συμμά-
„ χους σας, ταπεινώνοντες τούτους, καὶ ὑψώνον-
„ τες ὑπερμέτρως τοὺς ἄλλους. Ὅσον εἰς τὰ με-
„ ρικά μου ζητήματα ἐγὼ εὔκολα ἠμπορῶ νὰ
„ μὴ τὰ ςοχασθῶ· ἀλλ' ὅσον εἰς τὴν καλήν
„ σας θέλησιν, καὶ εἰς τὰ ξεχωριςὰ σημεῖα
„ τῆς ἀγάπης σας, ὁμολογῶ, πῶς δὲν ἤ-

„ θε-

„ θελα δωυηθῇ δίχως πόνον νὰ ἰδῶ ἄλλας νὰ
„ μὲ ὑπερβῇ. Τοῦτο εἶναι τὸ πλέα πολύτι-
„ μον μέρος τῆς κληρονομίας, ὁποῦ μοῦ ἄφη-
„ σεν ὁ Πατέρας μου, ὁ ὁποῖος ἐσάθη ὁ πρῶ-
„ τος, ὁποῦ ἀπὸ ὅλες τὲς κατοίκες τῆς Ἑλ-
„ λάδος, κὴ τῆς Ἀσίας ἔκαμε συμμαχίαν,
„ κὴ φιλίαν μὲ ἐσᾶς, κὴ ὁποῦ τὴν ἐφύλαξε
„ μὲ σαθερότητα, κὴ ἐμπιστοσυνίλιν ἕως τῆς
„ ὑστέρας τοῦ ἀναπνοῆς. Εἰς ὅλας σχεδὸν ταῖς
„ μάχαις, ὁποῦ ἐκάμετε εἰς τὴν Ἑλλάδα κὴ
„ διὰ ξηρᾶς, κὴ διὰ θαλάσσης, πάντοτε ἐ-
„ σάθη πιςὸς κὴ ζηλωτὴς σύμμαχος, ἀκο-
„ λουθῶντάς σας παντοχοῦ μὲ ἄκραν προ-
„ θυμίαν. Δυνάμαι περισσότερον νὰ εἰπῶ,
„ πῶς αὐτὸς ὁ μέγας ζῆλος ὁποῦ εἶχε διὰ τὰ
„ συμφέροντά σας, τὰ ἀσύχωσε κὴ τὴν ἰδίαν
„ ζωήν, διατὶ ἡ θερμότης, μὲ τὴν ὁποίαν
„ ἐπαρακίνησε τὲς Βοιωτεῖς νὰ ἔμπουν εἰς τὴν
„ συμμαχίαν σας, τὰ ἐπροξένησεν ἐκεῖνο τὸ
„ συμβεβηκός, διὰ τὸ ὁποῖον εἰς ὀλίγαις ἡ-
„ μέραις ἔπεσε ἀπέθανεν. Ἐγὼ ἐσοχάθη-
„ κα διὰ χρέος, κὴ δόξαν νὰ ἀκολυθήσω τὸν
„ δρόμον τοῦ. Νὰ εἰπῶμεν τὴν ἀλήθειαν, δὲν
„ ἐδωυήθηκα νὰ ὑπερβῶ τὸν ζῆλόν τοῦ· ἡ ἀ-
„ γάπη τοῦ πρὸς ἐσᾶς, ἦτον ἀμίμητος. Ἡ μά-
„ χη ὅμως κατὰ τὸ Ἀντιόχου μοῦ ἔδωσε πε-
„ ρισσοτέραις αἰτίαις ἀπὸ ἐκείναις, ὁποῦ ἔλα-
„ βεν ὁ Πατέρας μου νὰ δείξῃ τὴν πρὸς ἐσᾶς

„ ἀγάπην τȣ. Τȣ̃τος ὁ Βασιλεὺς δυνατώτα-
„ τος εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ εἰς τὴν Ἀσίαν,
„ μȣ̃ ἐπρόσφερε τὴν θυγατέρα τȣ εἰς γυναῖ-
„ κα· ὑπέσχετο νὰ μȣ̃ ἀποδώσῃ ὅλαις ταῖς
„ χώραις, ὁπȣ̃ μȣ̃ ἀποστάτησαν, καὶ μȣ̃ ἔ-
„ ταζε νὰ μεγαλυνῇ πολλὰ τὸ βασίλειόν μȣ,
„ ἂν ἤθελα βȣληθῇ νὰ ἑνωθῶ μὲ αὐτὸν ἐ-
„ ναντίον σας. Δὲν καυχῶμαι, πῶς ἀπεδίω-
„ ξα τέτοια προβλήματα, ὁπȣ̃ μὲ ἐχώριζαν
„ ἀπὸ τὴν φιλίαν σας, λέγω μόνον ἐκεῖνο,
„ ὁπȣ̃ ἐστοχάσθηκα πρέπον νὰ κάμω εἰς ἐ-
„ σᾶς ὡς πιστὸς, καὶ παλαιὸς σύμμαχος. Ἐ-
„ βοήθησα τῶν Στρατηγῶν σας εἰς τὴν ξηρὰν
„ καὶ εἰς τὴν θάλασσαν μὲ τάγματα, καὶ μὲ
„ τροφὰς, πολὺ περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλ-
„ λον σας σύμμαχον. Ἐγὼ εὑρέθηκα εἰς ὅ-
„ λαις σας ταῖς ναυμαχίαις, ὁπȣ̃ δὲν εἶναι
„ ὀλίγαις, δίχως νὰ συλλογισθῶ κόπȣς, καὶ
„ κινδύνȣς. Ὑπόφερα μίαν πολιορκίαν εἰς
„ τὴν Πέργαμον, κινδυνεύωντας νὰ χάσω
„ τὴν ζωὴν ὁμȣ̃ μὲ τὸ διάδημα. Ἐλευθερω-
„ θεὶς δὲ ἀπὸ ταύτην τὴν πολιορκίαν, εἰς
„ καιρὸν ὁπȣ̃ ὁ Ἀντίοχος ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος,
„ καὶ Σέλευκος ὁ υἱός τȣ ἀπὸ τὸ ἄλλο, ἐκά-
„ θοντο ἀκόμη εἰς τȣ̀ς τόπȣς μȣ, ἐγὼ ὑπῆ-
„ γα εἰς τὸν Ἑλλήσποντον μὲ ὅλην μȣ τὴν ἁρ-
„ μάδαν πρὸς τὸν Λ. Σκηπίωνα Ὑπατόν σας,
„ διὰ νὰ τȣ̃ εὐκολύνω τὸ πέραμα. Ἀφ' ȣ̃

„ ἐμ-

„ ἐμπῆκεν εἰς τὴν Ἀσίαν, δὲν τὸν ἄφησα πο-
„ τὲ, ȣ̃τε κανένας ςρατιώτης ἐςάθη παντο-
„ τινὸς εἰς τὸ ςρατόπεδόν σας ὡσὰν ὁ ἀδελ-
„ φός μȣ, καὶ ἐγώ. Δὲν ἔγινε καμία πρᾶξις
„ δίχως νὰ εἶμαι ἐγὼ παρών. Εἰς τὸν ὕ-
„ ςερον πόλεμον ἐδιαφέντευσα τὸν τόπον,
„ ὁπȣ̃ μȣ̃ ἐδιώρισεν ὁ Ὕπατος. Δὲν ζητῶ
„ ἂν τινὰς ἀπὸ τȣ̀ς συμμάχȣς σας δύναται
„ εἰς τȣ̃το νὰ συγκριθῇ μὲ ἐμένα. Ἐκεῖνο,
„ ὁπȣ̃ ἐλευθέρως δύναμαι νὰ εἰπῶ, εἶναι,
„ πῶς δὲν εἶναι τινὰς ἀνάμεσα εἰς τȣ̀ς λαȣ̀ς,
„ καὶ Βασιλεῖς, ὁπȣ̃ ἐτιμήθησαν ἀπὸ ἐσᾶς,
„ μὲ τὸν ὁποῖον μὴν ἔχω ἐγὼ δίκαιον νὰ ὁ-
„ μοιωθῶ. Ὁ Μασσινίσσας ἐςάθη ἐχθρός
„ σας πρὸ τȣ̃ νὰ σᾶς γένῃ σύμμαχος. Δὲν
„ ἦλθεν εἰς ἐσᾶς, μὲ δυναταῖς βοήθειαις,
„ καὶ εἰς καιρὸν ὁπȣ̃ ἦτον ἀκόμη ὁλόκληρος ἡ
„ Βασιλεία τȣ· ἀλλὰ διωγμένος ἀπὸ τȣ̀ς τό-
„ πȣς τȣ, γυμνωμένος ἀπ' ὅλα τȣ τὰ ἔχη,
„ καὶ ἀπ' ὅλαις τȣ ταῖς δύναμες, ἐφυλάχθη
„ εἰς τὸ ςρατόπεδόν σας μὲ ἕνα τάγμα ἱπ-
„ πέων, ζητῶντας καταφυγὴν, καὶ βοήθειαν
„ εἰς τὴν δυςυχίαν τȣ. Καὶ ὅμως διατὶ ἔ-
„ πειτα σᾶς ἐδȣ́λευσε πιςὰ κατὰ τȣ̃ Σύφα-
„ κος, καὶ Καρχηδονίων, ὄχι μόνον τὸν ἐςε-
„ ρεώσατε εἰς τὸν θρόνον τῶν προγόνων τȣ,
„ ἀλλὰ χαρίζοντές τȣ ἕνα μέγα μέρος ἀπὸ
„ τὸ βασίλειον τȣ̃ Σύφακος, τὸν ἐκαταςήσα-

,, τε ἕνα ἀπὸ τοὺς δυνατωτέρους Βασιλεῖς τῆς
,, Ἀφρικῆς. Τί δὲν πρέπει λοιπὸν νὰ ἐλ-
,, πίσωμεν ἀπὸ τὴν γενναιότητά σας ἡμεῖς,
,, ὁποῦ πάντοτε ἐςαθήκαμεν σύμμαχοί σας,
,, καὶ ποτὲ ἐχθροί; Ὁ Πατήρ μου, οἱ ἀδελφοί
,, μου, καὶ ἐγὼ ἐβαςάξαμεν πάντοτε τὰ ἅρ-
,, ματα δι' ἐσᾶς εἰς τὴν γῆν, καὶ εἰς τὴν
,, θάλασσαν, ὄχι μόνον εἰς τὴν Ἀσίαν, ἀλ-
,, λὰ μακρὰν ἀπὸ τὸν τόπον μας, εἰς τὴν
,, Πελοπόννησον, εἰς τὴν Βοιωτίαν, καὶ εἰς
,, τὴν Αἰτωλίαν, εἰς ταῖς μάχαις κατὰ τοῦ
,, Φιλίππου, κατὰ τοῦ Ἀντιόχου, καὶ κατὰ τῶν
,, Αἰτωλῶν. Τί θέλουν εἶςαι λοιπὸν, θέλει
,, μοῦ εἰπεῖ τινὰς, τὰ ζητήματά σου; Ἐπειδὴ
,, μὲ ςενεύετε, ὦ Αὐθένται, νὰ τὰ φανε-
,, ρώσω, ἐγὼ θέλω σᾶς τὰ εἰπεῖ. Ἂν ἐξω-
,, ρίσατε τὸν Ἀντίοχον πέραν ἀπὸ τὸ ὄρος
,, Ταῦρον, διὰ νὰ κυριεύσετε ἐσεῖς οἱ ἴδιοι
,, ἐκεῖνον τὸν τόπον, καὶ νὰ τὸν ἑνώσετε μὲ
,, τὴν βασιλείαν σας, ἐγὼ δὲν δύναμαι νὰ
,, ἐπιθυμήσω ἕνα γείτονα καλλίτερον ἀπὸ ἐ-
,, σᾶς, ὁποῦ νὰ κρατῇ τοὺς τόπους μου εἰς ἀσ-
,, φάλειαν· ἀλλὰ, ἂν ἀποφασίσετε νὰ τὸν
,, ἀφήσετε, καὶ νὰ συκώσετε ἀπ' ἐκεῖ τὰ ςρα-
,, τεύματά σας, θαρρεύω νὰ εἰπῶ, πῶς ἀ-
,, νάμεσα εἰς τοὺς συμμάχους σας δὲν εἶναι τι-
,, νὰς, ὁποῦ νὰ εἶναι ἀξιώτερος ἀπὸ ἐμὲ νὰ
,, ὠφεληθῇ ἀπὸ τὰ ἀποκτήματά σας. Ἀλ-

,, λὰ,

„ λὲ, θέλει μὲ εἰπῆ τινὰς, πῶς εἶναι πρᾶ-
„ γμα μέγα κὴ ἔνδοξον νὰ ἐλευθερώσετε ταῖς
„ χώραις τῆς Ἀσίας. Ναὶ, λέγω, ὁπόταν
„ αὐταῖς δὲν ἐμπαχειρίσθησαν ποτὲ ἐχθραν
„ ἐναντίον σας. Ἀλλ' ὡ αὐταῖς μὲ θερμό-
„ τητα ἐπίασαν τὸ μέρος τῆ Ἀντιόχε, δὲν
„ εἶναι πρᾶγμα πολὺ δικαιότερον, ὅτι νὰ
„ διεργετήσετε συμμάχες, ὁπῆ σᾶς ἐδού-
„ λευσαν ἐπωφελῶς, παρὰ ἐχθρὲς, ὁποῦ
„ ἐπάθισαν τὸν ἀφανισμόν σας".

Ἡ ὁμιλία τῆ Βασιλέως ἤρεσε πολλὰ εἰς τὴν Γερουσίαν, κὴ ἐφάνη πῶς ἦτον εἰς διάθεσιν νὰ κάμη πρὸς χάριν τε ὅλον ἐκεῖνο, ὁπῆ ἐχρέμετο ἀπ' αὐτῆ.

Ἐδόθη ἔπειτα ἀκρόασις τῆ Ῥοδίων. Ἐκεῖνος, ὁμῆ ὡμιλῆσε δι' αὐτῆς, ἀφ' ἧ ἐδιηγήθη τὴν ἀρχὴν τῆς φιλίας τες μὲ τὸν λαὸν τῆς Ῥώμης, κὴ ταῖς δάλδσες ὁπῆ τῆ ἔκαμαν κὴ εἰς τὴν μάχην κατὰ τῆ Φιλίππε, κὴ εἰς ἐκείνην κατὰ τῆ Ἀντιόχε. „ Κανένα
„ πρᾶγμα, εἶπε στρεφόμενος πρὸς τὲς Γε-
„ ρουσιάρχας, δὲν μᾶς θλίβει τόσον τὴν σή-
„ μερον, ὅσον νὰ σᾶς βλέπωμεν στασιάσες
„ νὰ ἐμπῆτε εἰς λογομαχίαν μὲ τὸν Εὐμε-
„ νῆ, τὸν μόνον ἀπὸ τὲς Βασιλεῖς, μὲ τὸν
„ ὁποῖον καὶ ἡ Ἀριστοκρατία μας, κὴ ἡμεῖς
„ οἱ ἴδιοι φυλάττομεν τὴν πιςότερην, καὶ
„ σεμνότερην φιλίαν. Μ' ὅλον τῦτο, ἐκεῖνο

„ ὁπῶ ἐδῶ μᾶς διαχωρίζει δὲν προέρχεται
„ ἀπὸ τὴν διάθεσιν τῶν καρδιῶν, ἀλλ' ἀπὸ
„ τὴν διαφορὰν τῶν ὑποθέσεων. Ἡμεῖς ἠ-
„ μεσθεν ἐλεύθεροι, καὶ ὁ Εὐμενὴς εἶναι Βα-
„ σιλεύς. Εἶναι πρᾶγμα φυσικὸν, ὅτι ἡ-
„ μεῖς, ὡς λαὸς ἐλεύθερος, νὰ διαφυ-
„ τεύωμεν τὴν ἐλευθερίαν τῶν ἄλλων, καὶ
„ ὅτι οἱ Βασιλεῖς νὰ θέλωσι νὰ ὑποπέξουν
„ τοὺς ἄλλους εἰς τὴν ἐξουσίαν τους. Ἂν δὲν ἠμ-
„ πορεῦσαν ἀλλέως νὰ αὐτομερθοῦν ἢ ἔνδο-
„ ξαις διχόνοιες ἑνὸς Βασιλέως φίλου, καὶ συμ-
„ μάχου, παρὰ μὲ τὸ νὰ τοῦ ὑποπέξετε χώ-
„ ραις ἐλευθέραις, ἐσεῖς ἠθέλετε πέσῃ εἰς
„ μεγάλην ἀμφιβολίαν, φοβέμενοι ἢ νὰ
„ φανῆτε ἀχάριστοι εἰς ἕνα βασιλέα φίλον,
„ αὐ δὲν τοῦ ταῖς χαρίσετε, ἢ αὖ τοῦ ταῖς
„ χαρίσετε, νὰ ἀφήσετε τὴν δόξαν σας, ὁ-
„ μοίαν μὲ ἐκείνην, ὁπῶ ἀποκτήσετε καὶ εἰς
„ τὸν μάχην κατὰ τοῦ Φιλίππου, ἀποδίδον-
„ τες τὴν ἐλευθερίαν εἰς ὅλαις ταῖς χώραις
„ τῆς Ἑλλάδος. Ἡ τύχη ὅμως δὲν σᾶς ἀ-
„ φίνει νὰ πέσετε εἰς τέτοιαν ἀμφιβολί-
„ αν· ἐπειδὴ καὶ ἡ νίκη ὁπῶ ἐκερδήσατε, φορ-
„ τώνοντάς σας καὶ ἀπὸ πλέτη, καὶ ἀπὸ δό-
„ ξαν, σᾶς βαίνει εἰς κατάσασιν νὰ πληρώ-
„ σετε πεζιασῶς ἐκεῖνο ὁπῶ ἐσεῖς λέγετε
„ ἕνα χρέος. Ἡ Λυκαονία, ἡ δύο Φρυγίαις,
„ ὅλη ἡ Πισιδία, καὶ ἡ Χερσόνησος εἶναι εἰς

„ τὰς

„ τὰς χεῖράς σας. Μία μόνη ἀπὸ ταύταις
„ ταῖς Ἐπαρχίαις δύναται μεγάλως νὰ αὐ-
„ ξήσῃ τὸ Βασίλειον τȣ̃ Εὐμενȣ̃ς, ϗ ὅλαις
„ ἑνωμέναις ὁμȣ̃ θέλȣν τὸν ὁμοιώσῃ μὲ τȣ̀ς
„ μεγαλήτερȣς Βασιλεῖς. Δύνασθε λοιπὸν
„ εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν, ϗ πλȣσίως νὰ βρα-
„ βεύσετε τȣ̀ς φίλȣς σας, ϗ νὰ μὴν ἀφήσε-
„ τε ϗ τὴν δόξαν τῆς βασιλείας. Αὐτὴ ἡ ἰ-
„ δία αἰτία σᾶς ἐκίνησε κατὰ τȣ̃ Φιλίππȣ,
„ ϗ κατὰ τȣ̃ Ἀντιόχȣ. Οἱ ἄλλοι κάνȣν τὴν
„ μάχην διὰ νὰ πάρȣν τῶν πλησίον τȣς κα-
„ νένα τόπον, κανένα Κάςρον δυνατὸν, ἢ
„ κανέναν λιμένα τῆς θαλάσσης· μὰ Ἐσεῖς
„ δὲν πολεμεῖτε παρὰ διὰ τὴν δόξαν. Ὅθεν
„ ὅλα τὰ ἔθνη ἔχȣν εἰς τὸ ὄνομά σας, ϗ εἰς τὴν
„ Αὐτοκρατορίαν σας μίαν εὐλάβειαν, παρο-
„ μοίαν μὲ ἐκείνην ὁπȣ̃ ἔχȣν εἰς τȣ̀ς Θεȣ́ς.
„ Ἐδῶ ςέκεται νὰ φυλαχθῇ τȣ́τη ἡ δόξα,
„ νὰ ςερεώσετε δηλαδὴ εἰς τὴν παλαιάν τȣ
„ ἐλευθερίαν ενα Ἔθνος μέγα διὰ τὴν ἀρ-
„ χαιότητά τȣ, ϗ ἔνδοξον διὰ τὰ μεγάλα τȣ
„ κατορθώματα, ϗ διὰ τὴν καλήν τȣ ὄρε-
„ ξιν εἰς ταῖς τέχναις, ϗ εἰς ταῖς Ἐπιςή-
„ μαις. Ἐσεῖς ἐπήρετε ὑποκάτω εἰς τὴν δια-
„ φέντευσίν σας ὅλον τὸ ἔθνος. Ἡ χώραις
„ λοιπὸν ὁπȣ̃ εἶναι εἰς τὴν Ἀσίαν εἶναι Ἑλ-
„ ληνικαῖς, διὰ ταῖς ἀποικίαις ὁπȣ̃ ἡ Ἑλλὰς
„ ἔκαμεν εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη· αὐταῖς ἄλλα-

„ ξαν

» ξαν μοναχὰ τὸν τόπον, ἀλλ' ὄχι τὸ γένος, ὄ-
» τε τὰ ἤθη. Πολλοὶ ἀπὸ ἐσᾶς εἶδαν ταῖς
» χώραις τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἐκείναις τῆς Ἀ-
» σίας, ὅλη ἡ διαφορὰ εἶναι, πῶς ἡμεῖς εἴ-
» μεσθεν μακρύτερα ἀπὸ τὴν Ῥώμην. Τῶ-
» ρα τὸ ὄρος Ταῦρον εἶναι διὰ σύνορον τῆς
» Αὐτοκρατορείας σας. Δὲν πρέπει νὰ σᾶς φαί-
» νεται μακρινὸς ὁ τόπος, ὁπῦ εἶναι ἀπ'
» ἐδῶ ἕως εἰς ἐκεῖνο τὸ μέρος. Ἐκεῖ ὁπῦ
» ἔφθασαν τὰ ἅρματά σας, κάμετε νὰ ἀ-
» περάσῃ καὶ τὸ πνεῦμα, καὶ τὸ εἶδος τῆς κυ-
» βερνήσεώς σας. Καὶ οἱ μὲν Βάρβαροι συνη-
» θισμένοι εἰς τὴν σκλαβίαν, ἂς ἀπομείνουν
» ὑποκάτω εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν Βασιλέων,
» ἐπειδὴ καὶ ἔτζι δὲν χαλεσθῦνται. Οἱ δὲ Ἕλ-
» ληνες ἂς ἀφεθῦν νὰ μιμῶνται τὸ ὕψος τῶν
» γνωμῶν σας. Γενναῖοι, καὶ ἀναθρεμμέ-
» νοι εἰς τὴν Ἐλευθερίαν, ἠξεύρουν, πῶς
» δὲν τοὺς κατηγορεῖτε διὰ πταῖσμα τὸ νὰ εἶ-
» ναι μιμηταὶ τῶν παραδείγματός σας. Μίαν
» φορὰν ἡ μοναρχίας τους δύναμις ἔφθανεν διὰ
» νὰ ἀσφαλίσουν τὸ βασίλειόν τους. Τῶρα ἐ-
» πιθυμῶν νὰ διαφεντεύετε ἐσεῖς μὲ τὰ ἅρ-
» ματά σας τὴν ἐλευθερίαν τους, ὁπῦ αὐ-
» τοῖς τους δὲν εἶναι πλέον ἀρκετὴ νὰ τὴν
» διαφεντεύσουν. Ἀλλὰ θέλω μὴ εἰπεῖ τι-
» νὰς, πῶς μεζικαῖς ἀπὸ τύταις ταῖς χώ-
» ραις ἐβοήθησαν τὸν Ἀντίοχον. Ἡ ἄλλαις

» δὲν

„ δὲν ἐβοήθησαν ὁμοίως τὸν Φιλίππε, καὶ οἱ
„ Ταραντῖνοι τὸν Πύρρε; Ἡ Καρχηδὼν ἡ αὐ-
„ τίπαλός σας, δὲν χαίρεται πῶρα τὴν ἐλευ-
„ θερίαν της, καὶ τὰς νόμας της; Σποχασθῆτε ὦ
„ Ἀυθέντα, νὰ μὴ χαρίσετε εἰς τὴν φιλο-
„ δοξίαν τὸν Εὐμένες (ἂς μὲ συγχωρήσῃ
„ τοῦτον τὸν λόγον) ἐκεῖνο, ὁπὸν ἀρνήθητε
„ τὸν ἰδίυσας θυμὸν. Ἡμεῖς οἱ Ῥόδιοι εἰς
„ ταύτην τὴν μάχην, καὶ εἰς ὅλαις ταῖς ἄλ-
„ λαις, ὁπὸν εἰς τὰ μέρημας ἐπάμεπε, ἐ-
„ παχίσαμεν νὰ πληρώσωμεν τὸ χρέος ὡς
„ καλοὶ, καὶ πιστοὶ σύμμαχοι. Τῶρα ὁπὸν
„ εἴμεθεν εἰς εἰρήνην, λαμβάνομεν τὴν ἐ-
„ λευθερίαν νὰ σᾶς δώσωμεν μίαν συμβου-
„ λὴν, ὁπὸν εἶναι διὰ τὴν δόξαν σας. Ἂν
„ τὴν πληράσεπε, αὐτὴ θέλει δείξει εἰς ὅ-
„ λον τὸν Κόσμον, πῶς ἠξεύρεπε γενναιοπέ-
„ ρως νὰ μεταχειρισθῆπε τὴν νίκην, παρὰ νὰ
„ τὴν χαρήσεπε".

Δὲν ἦτον δυνατὸν, παρὰ νὰ ἐπαινεθῇ μία
τέτοια ὁμιλία, ὁπὸν ἐφανὴ ἀληθῶς ἀξία τῆς
Ῥωμαϊκῆς μεγαλειότητος. Ἡ Γερουσία διρέθη
ἐδῶ ὡσὰν διαμοιρασμένη ἀπὸ δύο γνώμας,
καὶ ἀπὸ δύο χρέη δίκαια. Ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος ἡ
εὐχαρισία εἰς ταῖς δέλδυσις τοῦ Βασιλέως,
ὁπὸν ἦτον σωμένος μὲ αὐτὰς μὲ ἕνα θερμὸν
ζῆλον, καὶ ἐμπισοσυνίν, ἔκαμε μεγάλον τύ-
πον εἰς τὴν καρδίαν τος· ἀπὸ τὸ ἄλλο, ἡ δό-

ξα

ξα νὰ φανῇ, πῶς δὲν ἐπιχειρήθησαν μίαν δύσκολον μάχην, παρὰ διὰ νὰ ἀποδώσουν εἰς ταῖς Ἑλληνικαῖς χώραις τὴν ἐλευθερίαν τους, τὰς ἐξάβιζε πρὸς τὸ μέρος της. Ὅλη ἡ Ἑλλὰς ξανασηρεωμένη εἰς τὴν ἐλευθερίαν της, καὶ εἰς τὰς νόμους της ἔπειτα ἀπὸ τὴν νίκην τοῦ Φιλίππου, ἐπροξένησεν εἰς τοὺς Ῥωμαίους μίαν δόξαν, μὲ τὴν ὁποίαν δὲν ἐδυνήτο νὰ συγκριθῇ καμμία τῶν θειάμβων. Ἀλλ' ἦτον ὁμοίως πρᾶγμα κινδυνώδες, νὰ μὴν δυσαρεστήσουν σφόδρα Βασιλέα τόσον δυνατὸν ὡσὰν τὸν Εὐμένη, καὶ τὸ συμφέρον τοῦ λαοῦ τῆς Ῥώμης ἐζήτει νὰ ξαβίσῃ τοὺς ἄλλους Βασιλεῖς εἰς τὸ μέρος του μὲ τὴν κολακείαν, καὶ μὲ τὴν ἐλπίδα τοῦ βραβείου. Ἡ σύνεσις τῆς Γερουσίας ηὗρε τὸν τρόπον νὰ πληρώσῃ παῦτα τὰ δύο χρέη.

Ἔκαμαν νὰ ἔμπουν οἱ Πρέσβεις τοῦ Ἀντιόχου ἔπειτα ἀπὸ τοὺς Ῥοδίους. Εὐχαριστήθησαν νὰ ζητήσουν, ὅτι ἡ Γερουσία νὰ θελήσῃ νὰ βεβαιώσῃ τὴν εἰρήνην, ὁποῦ τοὺς ἐσυμφωνήθη ἀπὸ τὸν Λ. Σκιπίονα. Τὴν ἔλαβαν, καὶ εἰς ὀλίγας ἡμέρας ἔπειτα ἐβεβαιώθη ὁμοίως καὶ ἀπὸ τὸν Δῆμον.

Ἐδόθη ἀκρόασις καὶ τῶν Πρέσβεων τῶν πόλεων τῆς Ἀσίας, καὶ τοὺς ἀπεκρίθησαν, πῶς ἡ Γερουσία ἤθελε πέμψῃ, κατὰ τὴν συνήθειάν της, δέκα πληρεξουσίους διὰ νὰ ἐξετά-

ξουν,

ξȣν, κ̀ νὰ διατάξȣν τὰ πράγματα τῆς Ἀσίας. Τȣ̀ς ἐφανέρωσαν πῶς ἡ Λυκαονία, ἡ δύο Φρυγίαις, κ̀ ἡ Μυσία ἤθελαν ἦςαι εἰς τὸ ἐρχόμενον εἰς τὴν ὑποταγὴν τȣ̃ Βασιλέως Εὐμενȣ̃ς. Ἐπρόσθεσαν περιπλέον τὴν Λυκίαν εἰς τȣς Ῥοδίȣς, μὲ ἐκεῖνο τὸ μέρος τῆς Καρίας, ὁπȣ̃ εἶναι σιμώτερα εἰς τὴν Ῥόδον, κ̀ ἕνα μέρος τῆς Πισιδίας. Ἀπεφάσισαν πῶς ἡ ἄλλαις χώραις τῆς Ἀσίας, ἡ ὁποίαις ἐπλήρωναν φόρον τȣ̃ Ἀττάλȣ, νὰ τὸν πληρώνȣν κ̀ τȣ̃ Εὐμενȣ̃ς. Πῶς ἐκείναις, ὁπȣ̃ ἦτον ὑποτασσόμεναις τȣ̃ Ἀντιόχȣ, νὰ ἤθελαν ἀπομένουν ἐλεύθεραις ἀπὸ κάθε φόρον.

Ὁ Εὐμενὴς, κ̀ οἱ Ῥόδιοι ἐφάνησαν πολλὰ εὐχαριςημένοι εἰς ταύτην τὴν συνετὴν διάταξιν. Οἱ Ῥόδιοι ἐζήτησαν διὰ χάριν, ὅτι νὰ ἤθελε δοθῇ ὁμοίως ἡ ἐλευθερία καὶ εἰς τȣ̀ς κατοίκȣς τῆς Σόλȣ, χώρας τῆς Κιλικίας, ὁπȣ̃ ἦτον ἀποικία ἀπὸ τὸ Ἄργος. Ἡ Γερουσία, ἀφ' ȣ̃ ἐσυμβȣλεύθη εἰς τȣ̃το τȣ̀ς Πρέσβεις τȣ̃ Ἀντιόχȣ, ἐφανέρωσεν εἰς τȣ̀ς Ῥοδίȣς, τὴν μεγάλην ἀντίςασιν, ὁπȣ̃ τȣ̃τοι οἱ Πρέσβεις ἔκαμαν εἰς τὸ ζήτημά τȣς, διατὶ ἡ Σόλος, κειμένη πέραν ἀπὸ τὸ ὄρος Ταῦρον, δὲν ἦτον μέσα εἰς τὴν συνθήκην, ὅμως τȣ̀ς ὑπεσχέθη πῶς ἤθελε πασχίσῃ νὰ καταπείσῃ τȣ̀ς πρέσβεις. Ἀλλ' οἱ Ῥόδιοι ὁμολογήσαντες

χά-

χάριτας διὰ τὰς εὐεργεσίας, ὁπῦ ὁ λαὸς τῆς Ῥώμης τοὺς ἔκαμνεν, ἀπεκρίθησαν, πῶς αὐτοὶ δὲν ἤθελαν νὰ συγχύσουν τὴν εἰρήνην, καὶ ἐμίσευσαν πολλὰ εὐχαριστημένοι.

Ἐσυμφωνήθη ἀπὸ τοὺς Ῥωμαίους ἡ τιμὴ τοῦ θριάμβου πρὸς τὸν Αἰμίλιον Ῥηγῖλλον, ὁπῦ εἶχε κερδήσῃ μίαν νίκην ναυμαχικὴν ἐναντίον εἰς τὸν Ἀρχιθαλάσσιον τῆς ἁρμάδας τοῦ Ἀντιόχου, καὶ μὲ δικαιότερον τρόπον ἀκόμη πρὸς τὸν Α. Σκηπίωνα, ὁπῦ ἐνίκησε τὸν ἴδιον Βασιλέα. Αὐτὸς ἔλαβε τὸ ἐπινόμι τοῦ Ἀσιατικοῦ, διὰ νὰ μὴν εἶναι μικρότερος ἀπὸ τὸν ἀδελφόν του, ὁπῦ εἶχε λάβῃ ἐκεῖνο τοῦ Ἀφρικανοῦ.

Τοιουτοτρόπως ἐτελείωσεν ἡ μάχη κατὰ τοῦ Ἀντιόχου, ἡ ὁποία δὲν ἐβάσταξε πολὺν καιρὸν, καὶ μὲ ὀλίγον αἷμα τῶν Ῥωμαίων ὁποῦ ἐχύθη, αὐξήνθη πολλὰ ἡ μεγαλειότης τῆς αὐτοκρατορίας τους. Ἀλλ' εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν αὐτὴ ἡ νίκη ἐστάθη ἀφορμὴ τῆς διαφθορᾶς τῶν ἠθῶν ταύτης τῆς Αὐτοκρατορίας, ἐμβάζωντας εἰς τὴν Ῥώμην μὲ τὰ πλούτη, τὴν πολυέξοδον ἐνδυμασίαν, τὴν θηλυμανίαν, καὶ τὰς ἡδονάς. Ὁ Πλίνιος ὁμιλῶντας περὶ ταύτης τῆς νίκης ὁπῦ οἱ Ῥωμαῖοι ἐκέρδησαν κατὰ τοῦ Ἀντιόχου, λέγει, πῶς Ἡ Ἀσία νικηθεῖσα μὲ τὰ ἅρματα τῆς Ῥώμης, ἐνίκησε τὴν Ῥώμην μὲ τὰ ἐλαττώματά της. Τὰ ξένα πλούτη ἀσύ-

κω-

χωσαν τὸν ἀγάπην τῆς πτωχείας, καὶ τῆς παλαιᾶς ἁπλότητος, ὁπῦ ἐσάθηκαν ἡ τιμὴ της, καὶ ἡ δύναμίς της. Ἡ πολυτέλεια ὁπῦ ἐμπῆκεν ὡσαν μὲ θεάμβον εἰς τὸν Ρ'ώμην μὲ τὰ ὑπερήφανα λάφυρα τῆς Ἀσίας, σύρνωντας ὀπίσω θέν της ὅλαις ταῖς ἀπαξίαις, καὶ ὅλα τὰ ἐλατπώματα, ἔκαμε μίαν φθορὰν ξομερωτέραν ἀπ' ἐκείνην, ὁπῦ ἤθελαν δώνηθῆ νὰ κάμουν τὰ πλέον πολυέιδημα στρατόμματα, καὶ τοιυτοτρόπως ἐκδίκησε τὴν νικηθεῖσαν Οἰκουμένην.

Ἡμεῖς βλέπομεν ἀπὸ τὴν ἔκβασιν, πῦ ὑπῆγε νὰ τελειώσῃ ἐκείνη ἡ μεγαλοφροσύνη τῦ Ρ'ωμαίων ἡ τόσον περίφημος. Ἐχθροὶ τῆς Ἐλλυθερίας ὅλων τῦ Ἐθνῶν, καταφρονηταὶ τῦ Βασιλέων, καὶ τῦ Βασιλείων, σοχαζόμενοι ὅλην τὴν Οἰκυμένην ὡς ἰδίαν τυς ξοφὴν, ἐπερίλαβαν μὲ μίαν ἀχόρταγον φιλοτιμίαν τὴν ἀπόκτησιν ὅλυ τῦ Κόσμυ. Ἄρπαξαν δίχως ἐξαίρεσιν ὅλαις ταῖς ἐπαρχίαις, καὶ ὅλα τὰ βασίλεια, καὶ ἔβαλαν ὑποκάτω εἰς τὴν ἐξυσίαν τυς ὅλα τὰ ἔθνη. Εἰς βραχυλεγίαν δὲν ἔβαλαν εἰς ταῖς μεγάλαις τυς φαντασίαις ἄλλα σύνορα, παρὰ ἐκεῖνα, ὁπῦ ἡ ἔρημοι, καὶ ἡ θάλασσαις τὸς ἐσήνδυσαν νὰ θέσυν.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ Η΄.

Ὁ Ὕπατος Φούλβιος ὑποτάσσει τοὺς Αἰτωλούς· Οἱ Λακεδαίμονες ὑποφέρουν κακώσεις ἀπὸ τοὺς ἐξορίστους. Ὁ Μάνλιος ὁ ἕτερος Ὕπατος, ὑποτάσσει τοὺς Γάλλους τῆς Ἀσίας. Ὁ Ἀντίοχος διὰ νὰ πληρώσῃ εἰς τοὺς Ῥωμαίους τὸ δόσιμον, κουρσεύει ἕνα Ναὸν εἰς τὴν Ἐλεμαΐδα· αὐτὸς φονεύεται. Ἐξήγησις τῆς Προφητείας τοῦ Δανιὴλ, ὁποῦ ἦτον διὰ τὸν Ἀντιόχον.

Ἔτ. ἀπὸ Κτίσ. Κόσμου 3815. πρὸ Χριστοῦ 189. Λίβ. βιβλ. λ ή. ἀριθμ. ά. ιά. Πολύβ. Πρεσβ. κϛ. κν.

Εἰς τὸν καιρὸν τῆς Ἐκστρατείας τῶν Ῥωμαίων εἰς τὴν Ἀσίαν, ἔγιναν κάποιαις ἀνακάτωσες εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ὁ Ἀμύνανδρος μὲ τὴν βοήθειαν τῶν Αἰτωλῶν ἐστερεώθη εἰς τὸ βασίλειον τῆς Ἀθαμανίας, διώξας ἀπὸ ταῖς χώραις ταῖς φυλακαῖς τῶν Μακεδόνων, ὁποῦ εἶχε βάλῃ ὁ Βασιλεὺς Φίλιππος. Αὐτὸς ἔπεμψε Πρέσβεις εἰς τὴν Ῥώμην, καὶ εἰς τὴν Ἀσίαν εἰς τοὺς δύο Σκηπίωνας, ὁποῦ ἦτον τότε εἰς Ἔφεσον ἔπειτα ἀπὸ τὴν μεγάλην νίκην, ὁποῦ ἐκέρδησαν κατὰ τοῦ Ἀντιόχου, διὰ νὰ προφασισθῇ πῶς εὐλόγως ἐμεταχειρίσθη τὰ ἅρματα τῶν Αἰτωλῶν κατὰ τοῦ Φιλίππου, παραπονούμενος πολλὰ εἰς τοῦτον τὸν Βασιλέα.

Οἱ

Οἱ Λίπωλοὶ εἶχαν κάμυν ὁμοίως κάποιαις ἐκστρατείαις κατὰ τῦ Φιλίππυ, ὁπῦ τὸς ἀπέβησαν μὲ δ'τυχίαν. Ἀλλ' ὅταν ἤκυσαν, πῶς ὁ Ἀντίοχος ἐνικήθη, πῶς οἱ Πρέσβεις των, ὁπῦ ἔπεμψαν εἰς τὴν Ῥώμην, ἐγράφησαν ἄπρακτοι, κὴ πῶς ὁ Γ'πατος Μ. Φύλβιος ἤρχετο κατ' αὐτῦ, ἔλαβον ἕνα μεγαλώπατον φόβον. Καὶ βλέποντες, πῶς δὲν ἦτον εἰς κατάσασιν νὰ ωὐτισαθῦν τῦ Ῥωμαίων μὲ τὸ μέσον τῦ ἁρμάτων, ἐσυνέξεξαν πάλιν εἰς ταῖς παρακάλεσες, κὴ διὰ νὰ ταῖς κάμυν πλέον ἐνεργητικαῖς, ἐπαρακάλεσαν τὸς Ἀθηναίυς, κὴ τὸς Ῥοδίυς νὰ ἑνώσυν τὸς Πρέσβεις των μὲ ἐκείνυς, ὁπῦ αὐτοὶ ἔπεμπον εἰς τὴν Ῥώμην διὰ νὰ ζητήσυν τὴν εἰρήνην.

Φθαίωντας ὁ Γ'πατος εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἔκαμι συμφώνως μὲ τὸς Ἠπειρώτας τὴν πολιορκίαν τῆς Ἀμβρακίας, ὅπυ οἱ Λίπωλοὶ εἶχαν πολλὰ τάγματα, κὴ ἐδιαφυντύθησαν ἀνδρείως. Ἀλλ' ὄντες βέβαιοι, πῶς δὲν δύνανται νὰ ωὐτισαθῦν πολὺν καιρὸν ἐναντίον εἰς τὴν δύναμιν τῦ Ῥωμαίων, ἔπεμψαν νέους Πρέσβεις εἰς τὸν Γ'πατον, μὲ πληρεσάτην ἐξυσίαν νὰ βεβαιώσυν μὲ καθὲ λογῆς συνθήκην τὴν εἰρήνην. Ἐκείναις ἡ συνθήκαις ὁπῦ τὸς ἐπρόβαλαν, ἐπειδὴ κὴ τὸς ἐφαίνοντο πολλὰ σκληραῖς, ἀγκαλὰ εἶχον μίαν πληρεσάτην ἐξυσίαν, ἐζήτησαν νὰ τὰς δοθῆ καιρὸς

νὰ συμβουλεύθῶν πάλιν τὴν σύναξιν. Ἡ σύναξις τοὺς ἐπεμψε πάλιν μὲ παραγγελίαν νὰ τελειώσουν τὰς σωνθήκας. Εἰς τοῦτο τὸ διάσημα ἔφθασαν εἰς τὸν Γ΄παπαν οἱ Πρέσβεις τῶν Ἀθηνῶν, καὶ τῆς Ῥόδου, ὁποῦ ἀπὸ τὴν Γερουσίαν ἐπέμφθησαν εἰς αὐτὸν, μὲ τοὺς ὁποίους ἦτον ὁ Ἀμύναδρος. Ὅσις ἔχοντας μίαν μεγάλην ὑπόληψιν εἰς τὴν χώραν τῆς Λομβαρδίας, ὅπου ἐσάθη πολὺν καιρὸν εἰς τὸν καιρὸν τῆς ἐξουσίας του, ἐκαπάπεισε τοὺς καπίκους νὰ παραδοθῶν τέλος πάντων εἰς τὸν Γ΄παπαν. Ἐσυμφωνήθη λοιπὸν ἡ εἰρήνη καὶ μὲ τοὺς Λίπωλεῖς. Ἡ ἐξαίρεταις σωνθήκαις τῆς εἰρήνης ἦτον, ὅτι αὐτοὶ νὰ ἤθελαν παραδώσῃ δίχως εἰς τοὺς Ῥωμαίους τὰ ἄρματα τες, καὶ τὰ ἄλογά τες· νὰ ἤθελαν πληρώσῃ χίλια πέλαντα ἀσημένια*, καὶ τὰ μισὰ ἀπ' αὐτὰ νὰ τὰ πληρώσουν δίχως· νὰ ἤθελαν ἀποδώσῃ τόσον τῶν Ῥωμαίων, ὡσὰν καὶ τῶν συμμάχων τες, ὅλους τοὺς φυγάτας, καὶ ὅλους τοὺς αἰχμαλώτας· νὰ ἤθελαν ἔχῃ τόσον φίλους, ὡσὰν καὶ ἐχθροὺς ἐκείνης, ὁποῦ εἶχε καὶ ὁ λαὸς τῆς Ῥώμης. Καὶ τέλος πάντων νὰ ἤλθαν δώσῃ σαράντα ἐνέχυρα κατὰ τοῦ θέλησιν τοῦ Γ΄πάτα. Ὅταν οἱ Πρέσβεις των ἤλθαν εἰς τοῦ Ῥώμου διὰ νὰ λάβουν τοῦ βεβαίωσιν τῶν σωνθηκῶν, κύραν τοὺς καρδίας πολλὰ ψυχραμένας κατὰ τῶν Λίπωλῶν, πόσον διὰ τὰ ἀπερασμέ-

* Τείχ μιλιώνια.

σμένα τȣς καμώματα, ὡσὰν καὶ διὰ τὰ παράπονα, ὁπȣ̃ δι' αὐτȣ̀ς ἔκαμεν ὁ Φίλιππος. Τέλος πάντων ἡ Γερȣσία παρακινηθεῖσα ἀπὸ ταῖς παρακάλεσές των, καὶ ἀπὸ ταῖς παρακάλεσες τῶν Πρέσβεων τῶν Ἀθηναίων, καὶ τῶν Ῥοδίων, ὁπȣ̃ τȣ̀ς ἐσυντρόφευαν, ἐβεβαίωσε τὰς συνθήκας, καθὼς ταῖς ἐπερίγραψεν ὁ Ὕπατος. Ἐσυγχώρησαν τῶν Αἰτωλῶν νὰ πληρώσουν εἰς μονέδαν χρυσῆν τὸ δόσιμον ὁπȣ̃ τȣ̀ς ἔρριψαν, τόσον ὁποῦ ἕνα νόμισμα χρυσὸν νὰ μετρηθῇ διὰ δέκα ἀσιμένια τȣ̃ ἰδίου ζυγίȣ.

Ὁ Ὕπατος Φȣ́λβιος, ἀφ' ȣ̃ ἐτελείωσε τὴν μάχην κατὰ τῶν Αἰτωλῶν, ὑπῆγεν εἰς τὴν Κεφαληνίαν διὰ νὰ τὴν ὑποτάξῃ. Ὅλαις της ἡ χώραις ἐπαραδόθησαν μὲ εὐχαρίστησιν. Ἡ μόνη Σάμος, ἀφ' ȣ̃ ὑποτάχθη ὡσὰν ταῖς ἄλλαις, μετενόησε, καὶ ἐσφάλισε τὰς θύρας εἰς τȣ̀ς Ῥωμαίȣς, τόσον ὁπȣ̃ τὴν ἐπολιώρκησαν. Αὐτὴ ἐδιαφεντεύθη ἀνδρείως, καὶ ὁ Ὕπατος δὲν ἐδυνήθη νὰ τὴν πάρῃ, παρὰ ἔπειτα ἀπὸ μίαν πολιορκίαν τεσσάρων μηνῶν. Λίβ. βιβ. λ ἡ. ἀριθμ. κ ἡ. λ'.

Ἀπ' ἐκεῖ ἐστράφη εἰς τὴν Πελοπόννησον, ὅπȣ ἡ Αἴγεα, καὶ ἡ Σπάρτη τὸν ἔκραζαν διὰ νὰ τελειώσȣν ταῖς διαφοραῖς, ὁπȣ̃ ἐσύγχυζαν τὴν ἀνάπαυσίν τȣς.

Εἰς κάθε καιρὸν ἡ γενικὴ σύναξις τῶν Ἀχαιῶν ἐγίνετο εἰς τὴν Αἴγεαν. Ὁ Φιλοποίμην

ὁπου τότε ἦτον εἰς ἀξίωμα, ἐπεχειρίσθη νὰ ἀλλάξῃ τούτην τὴν συνήθειαν, καὶ νὰ κάμῃ νὰ γίνεται ἡ σύναξις διαδοχικῶς εἰς ὅλαις ταῖς χώραις, ὁπου ἐσύνθετον τὴν Ἀριστοκρατίαν τῶν Ἀχαιῶν, καὶ ἐκεῖνον τὸν χρόνον αὐτὸς τὴν ἐσυγκρότησεν εἰς τὸ Ἄργος. Ὁ Ὕπατος ἠθέλησε νὰ ὑπάγῃ, καὶ ἀγκαλὰ ἔκλινε διὰ τοὺς Αἰγεάτας, τῶν ὁποίων ἡ ὑπόθεσις τοῦ ἐφαίνετο δικαιοτέρα, βλέπωντας, πῶς βεβαίως ἤθελεν ὑπερισχύσῃ τὸ ἐναντίον μέρος, ἐμίσευσεν ἀπὸ τὴν σύναξιν, δίχως νὰ ἀποφασίσῃ κανένα πρᾶγμα.

Λίβ. β.β. λη. ἀριθμ. λ'. λδ'. Ἡ ὑπόθεσις τῆς Σπάρτης ἦτον μεγαλήτερη, καὶ περισσότερον ἀνακατωμένη. Ἐκεῖνοι, ὁπου ἐξωρίσθησαν ἀπὸ τὸν Τύραννον Ναβίδην, ἐκατάφυγαν εἰς κάποια καστέλλια παραθαλάσσια, καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἐνωχλοῦσαν τοὺς Σπαρτιάτας. Οἱ οὖν Σπαρτιᾶται ἐκτύπησαν τὴν νύκτα ἕνα ἀπ' ἐκεῖνα τὰ φρούρια λεγόμενον Λὰξ, καὶ τὸ ἐκυρίευσαν, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἐδιώχθησαν. Τούτη ἡ πρᾶξις ἐφόβισε τοὺς ἐξορίστους, καὶ τοὺς ἐστένευσε νὰ προστρέξουν εἰς τοὺς Ἀχαιούς. Ὁ Φιλοποίμην, ἐβοήθει κρυφίως τῶν ἐξορίστων, καὶ πάντοτε ἔπασχε νὰ σμικρύνῃ τὴν ὑπόληψιν, καὶ ἐξουσίαν τῆς Σπάρτης. Μὲ γνώμην του ἔγινεν ἕνα ψήφισμα, ὁπου ἔλεγεν, πῶς ὁ Κοίντιος, καὶ οἱ Ῥωμαῖοι εἶχαν βάλῃ ὑποκάτω εἰς τὴν διαφέντευσιν τῶν

Ἀχαιῶν

Ἀχαιῶν τὰ Προάςεια, ϗ τὰ Καςέλλια τὰ παραθαλάσσια· ἐπειδὴ γȣ̃ν οἱ Σπαρτιᾶται ἐπολέμησαν τὸ Προάςειον λεγόμενον Λάξ, ϗ ἔκαμαν πολλȣ̀ς φόνȣς, ἡ σύναξις τῶν Ἀχαιῶν ἐζήτει, ὅτι νὰ ἤθελαν τȣ̀ς παραδοθῇ οἱ αὐτȣργοὶ ταύτης τῆς πράξεως, ἀλλέως ἤθελαν διαλαληθῇ διὰ καταφρονηταὶ τῆς συνθήκης. Καὶ ἐπέμφθησαν Πρέσβεις διὰ νὰ τȣ̀ς δηλοποιήσȣν τȣ̃το τὸ ψήφισμα. Ἕνα ζήτημα τόσον ὑπερήφανον, ἐθύμωσεν ὑπέρμετρα τȣ̀ς Σπαρτιάτας. Αὐτοὶ ἐθανάτωσαν εὐθὺς τριάντα ἀπ' ἐκείνȣς, ὁπȣ̃ εἶχαν κάποιαν φιλίαν μὲ τὸν Φιλοποίμενα, ϗ μὲ τȣ̀ς ἐξορίςȣς, ἔλυσαν τὴν συμμαχίαν ὁπȣ̃ εἶχαν μὲ τȣ̀ς Ἀχαιȣ̀ς, ϗ ἔπεμψαν Πρέσβεις εἰς τὸν Ὕπατον Φȣ́λβιον, ὁπȣ̃ τότε ἦτον εἰς τὴν Κεφαλληνίαν, διὰ νὰ βάλȣν πάλιν τὴν Σπάρτην ὑποκάτω εἰς τὴν ἐξȣσίαν τῶν Ῥωμαίων, ϗ διὰ νὰ τὸν παρακαλέσȣν νὰ ἔλθῃ νὰ λάβῃ τὴν ἐξȣσίαν. Ὅταν οἱ Ἀχαιοὶ ἔμαθαν τȣ̃το, ὁπȣ̃ ἔγινεν εἰς τὴν Σπάρτην, κοινῇ γνώμῃ τȣ̀ς ἐφανέρωσαν τὴν μάχην, ὁπȣ̃ ἄρχησε μὲ κάποιαις καταδρομαῖς διὰ ξηρᾶς, καὶ διὰ θαλάσσης, μὴν ἐπιτρέπωντάς τȣς ὁ καιρὸς, ὁπȣ̃ ἦτον ἀπερασμένος, νὰ κάμουν περισσότερον.

Ὁ Ὕπατος ἐλθὼν εἰς τὴν Πελοπόννησον, ἤκȣσε τὰ δύο μέρη εἰς μίαν κοινὴν σύναξιν.

Ἡ φιλονεικία ἔγινε πολλὰ μεγάλη· καὶ δίχως νὰ ἀποφασίσῃ δι' ὗς, τὰς ἐπαράγγειλε νὰ βάλωσι κάτω τὰ ἄρματα, καὶ νὰ πέμψωσι τὰς Πρέσβεις των εἰς τὴν Ῥώμην, οἱ ὁποῖοι δίχως νὰ χάσωσι καιρὸν ὑπῆγαν, καὶ ἔλαβαν ἀκρόασιν. Μὲ ἡ Γερουσία τὰς ἔδωκε μίαν σκοτεινὴν ἀπόκρισιν, καὶ ἀμφίβολον, (δὲν διείσκεται γραμμένη) ἡ ὁποία ἔκαμε τὰς Ἀχαιὰς νὰ πιστεύσωσι, πῶς τὰς ἐδίδετο κάθε ἐξουσία κατὰ τῆς Σπάρτης.

Ὁ δὲ Φιλοποίμην ἔχοντας τὸ πρῶτον ἀξίωμα, δίχως νὰ χάσῃ καιρὸν ἤφερε τὸ στράτευμα ὑποκάτω εἰς τὴν Σπάρτην, καὶ ἐζήτησε πάλιν ἀπὸ τὰς καταίκας, νὰ τῷ παραδώσωσι τὰς αἰτίας τῆς πράξεως ἐναντίον τῶ Προασείου Λάξ, πάζοντας, πῶς δὲν ἤθελε τὰς καταδικάσῃ δίχως νὰ ἀκροασθῇ τὴν ἀπολογίαν τως. Μὲ ταύτην τὴν ἀσφάλειαν ἐκεῖνοι ὁπῶ ἐξ ὀνόματος ἐζητήθησαν, ὑπῆγαν ἐκεῖ συνοδευμένοι ἀπὸ πολλὰς τῶν ἐνδοξοτέρων πολιτῶν, οἱ ὁποῖοι ἐσοχάζοντο ὡς ἰδίαν, τὴν ὑπόθεσιν ἐκείνων. Ὅταν ἔφθασαν εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀχαιῶν, ἔμειναν ἐκστατικοὶ βλέποντες τὰς ἐξορίσως εἰς τὴν κεφαλὴν τῶ στρατεύματος. Οἱ Ἀχαιοὶ δὲ γαίνοντες ἀπὸ τὸ στρατόπεδον, ὑπῆγαν καὶ τὰς ἀπαύτησαν μὲ ἕνα ξόπον βάρβαρον, καὶ ἄρχισαν νὰ τὰς ὑβρίζωσι καὶ νὰ τὰς ἀτιμάζωσιν ἀπρεπῶς. Οἱ Σπαρτιάται

ται ματαίως ἔκραζαν τὸς θεὸς, καὶ τὸς ἀνθρώπους. Τέλος πάντων τὸ πλῆθος τῶν Ἀχαιῶν, κινηθὲν ἀπὸ τὸς ὀξυρίσους, μ' ὅλον ὅπου οἱ Πρέσβεις καὶ τὸ πρῶτον κριτήριον τὸς ἐμπόδιζον, αὐτοὶ ἐφόνευσαν δεκαεπτὰ μὲ ταῖς πέτραις, καὶ ἐξηντάεπτα ἄρπαξαν ἐκείνην τὴν ἡμέραν δυνασικῶς ἀπὸ τὸ κριτήριον. Οὐχὶ πῶς τὸ κριτήριον εἶχε σκοπὸν νὰ τὸς φυλάξῃ, ἀλλὰ δὲν ἤθελε νὰ ἠμπορῇ τινὰς νὰ εἰπῇ, πῶς ἐθανατώθησαν δίχως νὰ ἀπολογηθῶν. Τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν ἐφέρθησαν ἔμπροσθεν εἰς ἐκεῖνο τὸ μανιωμένον πλῆθος, ὅπου μόλις ἐκαταδέχθη νὰ τὸς ἀκούσῃ, καὶ τὸς ἐκαπάκρινεν ὅλους εἰς θανατον.

Κάθ' ἕνας δύναται νὰ καταλάβῃ τί πόνον ἐδοκίμασεν ἡ Σπάρτα διὰ μίαν πρᾶξιν τόσον ἄδικον, καὶ σκληράν. Οἱ Ἀχαιοὶ ἔπειτα τὴν ἐπρόσαξαν, ὡσὰν μίαν χώραν, ὅπου νὰ εἶχαν πάρῃ μὲ πόλεμον, ὅτι νὰ ἤθελεν ἐγκρεμνίσῃ τὰ τείχη· νὰ ἤθελεν δυγάλῃ ἀπὸ τὴν Λακωνίαν ὅλους τὸς ξένους στρατιώτας, ὅπου οἱ Τύραννοι ἐκρατοῦσαν μὲ πληρωμήν· ὅτι οἱ αἰχμάλωτοι, τῶν ὁποίων οἱ Τύραννοι εἶχαν δώσῃ τὴν ἐλευθερίαν, οἱ ὁποῖοι ἦτον πολυάριθμοι, νὰ ἤθελαν φύγῃ ἀπὸ τὴν Σπάρτην ἕως εἰς ὅσα καιρὸν, ἀλλέως, ἤθελαν τὰς πάρῃ οἱ Ἀχαιοὶ, καὶ ἤθελαν τὰς πωλήσῃ· ὅτι νὰ ἤθελαν ἐξαλει-

φθοῦν οἱ νόμοι τοῦ Λυκούργου· καὶ τέλος πάντων οἱ Σπαρτιᾶται νὰ ἤθελαν ἀνταμωθῇ μὲ τὴν Ἀριστοκρατίαν τῶν Ἀχαιῶν, τῶν ὁποίων νὰ ἀκολουθοῦν τοὺς νόμους καὶ ταῖς συνήθειαις.

Λίβ. βιβλ. λδ. ἀριθμ. λή.

Ὁ χαλασμὸς τῶν τειχίων δὲν ἦτον μεγάλη λύπη εἰς τοὺς Σπαρτιάτας, ἐπειδὴ καὶ ἡ Σπάρτη ἐστάθη ἕως εἰς τὸν καιρὸν τῶν Τυράννων ἀτείχιστος, διαφεντευομένη καὶ ἀπὸ τὴν ὀχυρότητα τοῦ τόπου, καὶ ἀπὸ τὴν ἀνδρείαν τῶν πολιτῶν της. Καὶ διὰ τοῦτο ἀπ' ἐδῶ πρῶτον ἄρχισαν νὰ ἐκπληρώνουν ταῖς προσταγαῖς ὁποῦ οἱ Ἀχαιοὶ τοὺς ἔδωσαν. Ἀλλ' αἰσθάνοντο ἕνα ζωντανὸν πόνον βλέποντες νὰ ἐμπαίνουν πάλιν οἱ ἐξόριστοι, ὁποῦ ἐπροξένησαν τὸν χαλασμόν τους, καὶ ὁποῦ τοὺς ἦτον οἱ σκληρότεροι ἐχθροί. Ἡ Σπάρτα ἀδυνατισμένη τελείως ἀπὸ ταύτην τὴν ὑστέραν πληγὴν, ἔχασεν ὅλην τὴν παλαιάν της ἰσχὺν, καὶ ἐστάθη πολὺν καιρὸν ὑποτεταγμένη εἰς τοὺς Ἀχαιούς. Ἐκεῖνο, ὁποῦ περισσότερον ἀπὸ ὅλα τὴν ἐπίκρανεν, ἦτον ἡ ἐξάλειψις τῶν νόμων τοῦ Λυκούργου, ὁποῦ ἐβάσταξαν ἑπτακοσίους χρόνους, καὶ ὁποῦ ἐστάθησαν ὅλη τους ἡ δόξα, καὶ ἡ δύναμις.

Λίβιος.

Αὐτὴ ἡ τόσον σκληρὰ πρᾶξις πρὸς μίαν χώραν τόσον ἔνδοξον ὡσὰν τὴν Σπάρτην, εἶναι κατὰ τὴν γνώμην μου μία μεγάλη ἀτιμία εἰς τὸ ὑποκείμενον τοῦ Φιλοποίμενος. Ὁ Πλούταρχος, ὁποῦ τὸν στοχάζεται, καὶ δικαίως, ὡ-

σὰν

σὰν ἕνα ἀπὸ τȣ̀ς μεγαλήτερȣς Στρατηγȣ̀ς τῆς Ἑλλάδος, διαβαίνει μὲ ὀγλιγωράδαν αὐτὴν τὴν πρᾶξιν, καὶ δὲν λέγει, παρὰ ἕνα λόγον. Εἶναι ἀληθινὸν, πῶς ἡ ὑπόθεσις τῶν ἐξορίστων ἀφ' ἑαυτȣ̃ της ἦτον ἀξία διαφεντεύσεως, ἐπειδὴ καὶ εἶχον εἰς τὴν κεφαλήν τȣς τὸν Ἀγησίπολιν, εἰς τὸν ὁποῖον νομίμως ἔπρεπε τὸ βασίλειον τῆς Σπάρτης, καὶ ἐπειδὴ τόσον καιρὸν ἐξωρίσθησαν ἀπὸ τȣ̀ς Τυραννȣς ἀπὸ τὴν Πατρίδα τȣς. Ἀλλὰ μία ἀπάτη τόσον φανερὰ καὶ ἀναξία, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ Φιλοποίμην, ἂν δὲν ἐσυνευδόκησε, ἔδωσε κἂν τὴν αἰτίαν, δὲν δύναται εἰς κανένα τρόπον νὰ προφασισθῇ.

Φαίνεται εἰς τὸν Πολύβιον, πῶς οἱ Σπαρτιάται ἐπαραπονέθησαν εἰς τὴν Ῥώμην κατὰ τοῦ Φιλοποίμενος, διὰ ταύτην τὴν ἄδικον καὶ σκληρὰν πρᾶξιν. Ἐστάθησαν ὅμως πολὺν καιρὸν ἐκεῖ ἕως νὰ λάβȣν ἀκρόασιν. Τέλος πάντων ὁ Ὕπατος Λέπιδος ἔγραψε μίαν ἐπιστολὴν εἰς τὴν Ἀριστοκρατίαν τῶν Ἀχαιῶν, παραπονȣ́μενος περὶ τȣ́τȣ. Ὁ Φιλοποίμην, καὶ οἱ Ἀχαιοὶ ἔπεμψαν εἰς τὴν Ῥώμην ἕνα Πρέσβυν διὰ νὰ προφασισθȣ̃ν. Τȣ̃τος ἦτον ὁ Νικόδημος ἀπὸ τὴν Αἰλείαν.

Πολύβ. εἰς Πρεσβ. λζ.

Ἔτει ἀπὸ κτίσεως Κόσμȣ 3817. Πρὸ Χριστȣ̃ 187.

Τὸν ἴδιον χρόνον, καὶ σχεδὸν εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν, ὁπȣ̃ ὁ Ὕπατος Φȣ́λβιος ἐτελείωσε τὴν μάχην κατὰ τῶν Αἰτωλῶν, ὁ Μάνλιος ὁ ἄλ-

λος

λος Ὕπατος ἐτελείωσεν ἐκείνην κατὰ τῶν Γάλλων. Εἰς ἄλλον τόπον ὡμίλησα διὰ τὰς καταδρομὰς, ὁπῦ τῦτοι οἱ λαοὶ εἶχαν κάμῃ εἰς πολλὺς τόπυς τῆς Εὐρώπης, καὶ τῆς Ἀσίας, ὑποκάτω εἰς τὴν ὁδηγίαν τῦ Βρήνυ. Τῦτοι, διὰ τὺς ὁποίυς ὁμιλῦμεν ἐδῶ, εἶχαν στερεωθῇ εἰς τὴν Μικρὴν Ἀσίαν, εἰς ἐκεῖνο τὸ μέρος ὁπῦ ὀνομάζεται Γαλατία, καὶ ἦσαν τρία διαφορετικὰ ἔθνη· οἱ Θολιστόβολοι, οἱ Θρόεμοι, καὶ οἱ Θεττοσάγοι. Ἔγιναν τρομεροὶ εἰς ὅλα τὰ πλησιόχωρα γένη, καὶ πανταχῦ ἤφερναν τὸν τρόμον, καὶ τὸν φόβον. Ἡ πρόφασις νὰ τὺς φανερώσυν τὴν μάχην, ἦτον, πῶς ἐβοήθησαν μὲ τὰ στρατεύματά τυς τὸν Ἀντίοχον. Ὅταν Λ. ὁ Σκηπίων ἄφησε τὸ στράτευμά τυ εἰς τὸν Μάνλιον, εὐθὺς ὁ Μάνλιος ἐμίσευσεν ἀπὸ τὴν Ἔφεσον, καὶ ὑπῆγε κατὰ τῶν Γάλλων. Ὁ Εὐμενὴς εἰς αὐτὴν τὴν ἐκστρατείαν ἤθελε τῦ δώσῃ μεγάλην βοήθειαν, ἀλλὰ τότες αὐτὸς ἦτον εἰς τὴν Ῥώμην. Ὁ Ἄτταλος ὅμως ἔκαμεν ἐκεῖνο ὁπῦ ἤθελε κάμῃ ὁ ἀδελφός τυ, καὶ ὡδήγησε τὸν Ὕπατον. Ἡ ὑπόληψις τῶν Γάλλων ἦτον μεγάλη εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη, ὁπῦ αὐτοὶ ὑπόταξαν μὲ τὰ ἅρματα. Ὅθεν ὁ Μάνλιος ἐστοχάσθη, πῶς πρέπει νὰ ἐμπνεύσῃ θάρρος εἰς τὸ στράτευμά τυ πρὸ τῦ ἀρχίσῃ τὸν πόλεμον, καὶ ὡμίλησεν εἰς αὐτὸ τοιυτοτρόπως. „ Ἐγὼ δὲν θαυμάζομαι, πῶς

„ οἱ

„ οἱ Γάλλοι νὰ ἔχυσαν τὸν τρόμον τȣ̃ ὀνόμα-
„ τός τȣς εἰς ἔθνη τόσον ἀδύνατα καὶ γυναικώ-
„ δη, καθὼς εἶναι ἐκεῖνα τῆς Ἀσίας. Ἡ
„ μεγάλη τȣς ἡλικία, τὰ ξανθὰ μαλία ὁπȣ̃
„ κρέμονται ἕως εἰς τὰ νεφρὰ, ἡ μεγάλαις
„ των ἀσπίδες, τὰ μακρά τȣς σπαθία, πε-
„ ριπλέον ἡ φωναῖς καὶ οἱ ἀλαλαγμοὶ, ὁ-
„ πȣ̃ κάνȣν ἀρχίζοντες τὸν πόλεμον, ἡ τρο-
„ μερὰ ταραχὴ, ὁπȣ̃ κάνȣν μὲ τὰ ἅρματά
„ τȣς, καὶ μὲ ταῖς ἀσπίδες τȣς, ὅλα ἐτȣ̃τα
„ ἠμπορȣ̃ν νὰ φέρȣν φόβον εἰς ἀνθρώπȣς,
„ ὁπȣ̃ δὲν εἶναι συνειθισμένοι, ἀλλ' ὄχι εἰς
„ ἐσᾶς, ὦ Ῥωμαῖοι, ὁπȣ̃ τόσαις φοραῖς ἐ-
„ θριαμβεύσατε εἰς τȣ̃το τὸ γένος· ἀπὸ τὸ
„ ἄλλο μέρος ἐσεῖς ἠξεύρετε, πῶς οἱ Γάλ-
„ λοι ἔπειτα ἀπὸ τὴν πρώτην τȣς ὁρμὴν,
„ ἂν εὕρȣν μίαν δυνατὴν ἀντίστασιν εἰς τȣ̀ς
„ ἐχθρȣ̀ς, χάνȣν εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν καὶ
„ τὴν καρδίαν, καὶ τὴν δύναμιν· καὶ μὴν
„ ὄντες ἱκανοὶ νὰ ὑποφέρȣν τὴν καῦσιν τȣ̃
„ Ἡλίȣ, τȣ̀ς κόπȣς, τὴν κόνιν, καὶ τὴν δί-
„ ψαν, τȣ̀ς πέφτȣν ἀπὸ τὰς χεῖρας τὰ ἅρ-
„ ματα ἀπὸ τὴν δειλίαν, καὶ τὴν ἀδυνα-
„ μίαν. Μὴ στοχασθῆτε, πῶς αὐτοὶ νὰ εἶναι
„ ἐκεῖνοι οἱ παλαιοὶ Γάλλοι συνειθισμένοι εἰς
„ τὸν κόπον, καὶ εἰς τȣ̀ς κινδύνȣς. Ἡ πολυ-
„ καρπία τȣ̃ τόπȣ ὁπȣ̃ ἐκυρίευσαν, ὁ γλυ-
„ κὺς ἀὴρ ὁπȣ̃ ἀναπνέȣν, καὶ ἡ ἡδοναῖς τῶν

„ Ἐθνῶν,

„ Ἐθνῶν, μὲ τὰ ὁποῖα κατοικοῦν, τοὺς ὀξε-
„ νόρισαν παντελῶς. Αὐτοὶ καθόλου νὰ εἰ-
„ πῶ εἶναι, Φρύγες σκεπασμένοι μὲ τὰ Γαλ-
„ λικὰ ἄρματα". Οἱ Ῥωμαῖοι εἶχον διὰ τοὺς παλαιοὺς Γάλλους παύτην τὴν ἰδέαν, πῶς διὰ νὰ τοὺς νικήσῃ τινάς, ἔφθαρε νὰ ἀφήσῃ νὰ ἀπεράσῃ ἡ πρώτη τους φωτία, ὁπού τὸ ὀλιγωρότερον ἐσβύετο μὲ τὴν αὐτίσασιν, καὶ πῶς ἔπειτα δὲν τοὺς ἀπόμενεσκε πλέον οὔτε δύναμις, οὔτε ἀνδρεία· πῶς τὰ κορμία τους δὲν ἦτον ἱκανὰ νὰ ὑποφέρουν πολὺν καιρὸν τοὺς ἐλαφρώτερους κόπους, καὶ νὰ βασάξουν τὴν μικρότερην θερμότητα· πῶς εἰς βραχυλογίαν, καθὼς ἦτον εἰς τὴν ἀρχὴν περισσότερον παρὰ ἄνδρες, ἔτζι εἰς τὸ τέλος τῆς πράξεως ἦτον ὀλιγώτερον παρὰ γυναῖκες.

Ἔπειτα ἀπὸ τὴν ὁμιλίαν τοῦ Μανλίου, ἐδείχθη τὸ στράτευμα ἀϋπομόνητον μὲ ταῖς φωναῖς του νὰ ὑπάγῃ κατὰ τοῦ ἐχθροῦ. Ἐμπῆκε λοιπὸν ὁ Γ'παπος εἰς τοὺς τόπους των. Οἱ Γάλλοι δὲν ἐπίστευον ποτὲ, πῶς οἱ Ῥωμαῖοι νὰ ἔλθουν νὰ τοὺς πολεμήσουν εἰς ἕνα μακρυνὸν τόπον, καὶ διὰ τοῦτο δὲν εἶχαν κάμῃ καμμίαν προετοιμασίαν διὰ νὰ τοὺς διώξουν. Ἡ αὐτίσασίς των μ' ὅλον τοῦτο ἐσάθη μακρὰ, καὶ ἀνδρεία. Ἐκαρτερῦσαν τὸν Μάλιον εἰς τοὺς στενοὺς τόπους, τοῦ ἐναντιώνοντο τὸ πέραμα, ἐσφαλίζονταν εἰς τὰ δυνατώτερα κάστρα τους,

ἔξα-

ἐτραβίζονταν εἰς τόπȣς ὑψηλȣ̀ς ὁπȣ̃ αὐτοὶ ἐλογίαζαν ἀπροσίτȣς. Ἀλλ' ὁ Ὕπατος, δίχως νὰ σογχυσθῇ, τȣ̀ς ἠκολȣ́θει, κ̀ι πανταχόθεν τȣ̀ς ἐςενοχώρει. Τȣ̀ς ἐπῆρε ταῖς χώραις, κ̀ι τȣ̀ς ἐνίκησε πολλαῖς φοραῖς. Ἐγὼ ἐλευθερώνω τὸν Ἀναγνώςην ἀπὸ μίαν διήγησιν μακρὰν, ὁπȣ̃ ἐδύνετο νὰ τȣ̃ γένῃ βαρετή. Οἱ ἄλλοι τέλος πάντων ἐςενεύθησαν νὰ ὑποταχθȣ̃ν, κ̀ι νὰ ςαθȣ̃ν εἰς τὸν τόπον ὁπȣ̃ τȣ̀ς ἐδιωρίσθη ἀπὸ τȣ̀ς Ῥωμαίȣς.

Μὲ ταύτην τὴν νίκην ἐλευθέρωσαν οἱ Ῥωμαῖοι τὸν τόπον ἀπὸ τὸν παντοτινὸν φόβον, ὁπȣ̃ ἐπροξενȣ̃σαν ἐκεῖνοι οἱ Βάρβαροι, ὁπȣ̃ ἕως τότε παντοτινὰ ἐνωχλȣ̃σαν τȣ̀ς πλησίον τȣς. Τοιȣτοτρόπως ἐςερεώθη ἡ γαλήνη εἰς ἐκείνȣς τȣ̀ς τόπȣς ἀπὸ τὴν Αὐτοκρατορίαν τῆς Ῥώμης ἕως εἰς τὸν ποταμὸν Ἄμων ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος, κ̀ι ἕως εἰς τὸ ὄρος Ταῦρον ἀπὸ τὸ ἄλλο, κ̀ι οἱ Βασιλεῖς τῆς Συρίας ἐξωρίσθησαν διὰ πάντοτε ἀπ' ὅλην τὴν μικρὰν Ἀσίαν. Θέλουν, πῶς ὁ Ἀντίοχος νὰ εἶπε μίαν ἡμέραν ἐπάνω εἰς τȣ̃το, πῶς εἶχε μέγα χρέος πρὸς τȣ̀ς Ῥωμαίȣς, ὁπȣ̃ τὸν ἠλευθέρωσαν ἀπὸ ταῖς φροντίδες, κ̀ι κόπȣς, ὁπȣ̃ ἤθελε τȣ̃ φέρῃ ἡ κυβέρνησις ἑνὸς τόσον εὐρυχώρȣ τόπȣ.

Κικέρ. Λόγ. εἰς Δηϊόταρ. ἀριθμ. λϛ'. Βαλέρ. Μάξιμ. βιβλ. δ' κεφ. α'.

Ὁ Φȣ́λβιος ἐςράφη εἰς τὴν Ῥώμην διὰ νὰ εἶναι εἰς τὴν σύναξιν. Ἐδόθη ἡ Ὑπατεία εἰς τὸν Μ. Οὐαλέριον Μεσσαλᾶν, κ̀ι εἰς τὸν Κ. Λί-

βιον

Ἔτη ἀπὸ κτίσεως Κόσμου 3816. Πρὸ Χριστοῦ 188. Λίβ. βιβλ. λ΄. ἀειθμ. έ.

βιον Σαλωυάτορα. Τελειωθείσης τῆς συνάξεως, ὁ Φάλβιος ἐγράφη εἰς τὴν Ἐπαρχίαν τῶ ὡς Ἀνθύπατος, ὁμοίως καὶ ὁ Μαύλιος ὁ σύνεφορός τε ἔλαβε τὴν ἐξουσίαν τῶν στρατευμάτων διὰ ἕνα χρόνον.

Ὁ Μαύλιος ὑπῆγεν εἰς τὴν Ἔφεσον διὰ νὰ κυβερνήσῃ μὲ τὰς δέκα πληρεξουσίας ἐκλελεγμένας ἀπὸ τὴν Γερουσίαν τὰς πλέον ἀξιολόγους ὑποθέσεις, διὰ τὰς ὁποίας ἐδιωρίσθησαν. Ἐβεβαιώθη ἡ συνθήκη τῆς Εἰρήνης μὲ τὸν Ἀντίοχον, ἀκόμη καὶ ἐκείνη ὁπῶ ὁ Μαύλιος εἶχε κάμῃ μὲ τὰς Γάλλας. Ὁ Ἀμυντᾶς Βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας ἔπεσεν εἰς ποινὴν νὰ πληρώσῃ τῶν Ῥωμαίων ἑξακόσια τάλαντα *, διατὶ ἔδωκε βοήθειαν τῶ Ἀντιόχῳ. Αὐτὸς ὁ ἀριθμὸς κατήντησεν εἰς τὸ ἥμισυ διὰ δεήσεως τῶ Εὐμένους, ὁπῶ ἔμελλε νὰ πάρῃ διὰ γυναῖκα τὴν θυγατέρα τε. Ὁ Μαύλιος ἐχάρισε τῶ Εὐμένους ὅλας τὰς Ἐλέφαντας, ὁπῶ ὁ Ἀντίοχος κατὰ τὴν συνθήκην ἐπαράδωσεν εἰς τὰς Ῥωμαίους. Αὐτὸς ἀπέρασε πάλιν εἰς τὴν Εὐρώπην μὲ τὰ τάγματά τε, ἀφ' ὧν ἐδιώρθωσε ταῖς μεγαλήτεραις διαφοραῖς τῆς πόλεως.

* Ἑξακοσίας χιλιάδες σκῦδα.

Ὁ Ἀντίοχος ἦτον πολλὰ συγχυσμένος διὰ τὰ χρήματα ὁπῶ ἔμελλε νὰ πληρώσῃ εἰς τὰς Ῥωμαίους. Ὅθεν ὑπῆγε νὰ περιυσήσῃ ταῖς Ἐπαρχίαις τῆς Ἀνατολῆς διὰ νὰ συνάξῃ τὸν

φό-

φόρον, ὁπ̃ τ̃ ἐχρεωςῶσαν, κ̀ ἄφησε τὴν κυβέρνησιν τ̃ς Συρίας ἐν τ̣ῷ καιρῷ τ̃ς ἀπουσίας τ̃ εἰς τὸν υἱόν τ̃ τὸν Σέλευκον, ὠνηγορευμένον παρ' αὐτ̃ κληρονόμον τ̃. Ὅταν ἦτον εἰς τὴν Ἐπαρχίαν τ̃ς Ἐλαιμαΐδος, ἤκουσε πῶς ἦτον ἕνας μεγάλος θησαυρὸς εἰς τὸν Ναὸν τ̃ Διὸς τ̃ Βήλ. Ὅθεν αὐτὸς μὲ μίαν ψευδῆ πρόφασιν, πῶς οἱ κάτοικοι ἐκείνης τ̃ς Ἐπαρχίας ἀποςάτησαν ἐναντίον τ̃, ἐμπῆκε διὰ νυκτὸς εἰς τὸν Ναὸν, κ̀ ἄρπαξεν ὅλα τὰ πλούτη, ὁπ̃ ἐκεῖ ἀπὸ πολὺν καιρὸν δ'λαβῶς ἐφυλάσσοντο. Ὀργισθεὶς ὁ λαὸς ἀπὸ ταύτην τὴν ἱεροσυλίαν, ἀσηκώθη ἐναντίον τ̃, κ̀ τὸν ἐφόνευσε μὲ ὅλους τ̃ τοὺς ἀκολούθους. Ὁ Αὐρήλιος Βίκτωρ λέγει, πῶς ἐφονεύθη ἀπὸ κάποιους Ὀφφικιάλους τ̃, ὁπ̃ ἐδάρθησαν ἀπ' αὐτὸν μίαν ἡμέραν, ὁπ̃ ἦτον μεθυσμένος.

Αὐτὸς ἦτον ἕνας Βασιλεὺς πολλὰ ἐπαινετὸς διὰ τὴν φιλανθρωπίαν τ̃, διὰ τὴν ἐπιείκειάν τ̃, κ̀ διὰ τὸ δ'πρόσωπον. Ἕνα ψήφισμα, ὁπ̃ λέγων, πῶς αὐτὸς νὰ ἔκαμε, μὲ τὸ ὁποῖον ἐπρόσταζεν εἰς τοὺς ὑπηκόους τ̃ νὰ μὴν ὑπακούουν τὰ προστάγματά τ̃, ὅταν ἤθελαν ἦσαι ἐναντία εἰς τοὺς νόμους, δείχνει, πῶς εἶχε μίαν μεγάλην δ'λάβειαν εἰς τὴν δικαιοσύνην. Ἕως εἰς τοὺς πενῆντα χρόνους τ̃ς ἡλικίας τ̃, ἐφέρθη εἰς τὰ πράγματά τ̃ μὲ μίαν ἀνδρείαν, κ̀ μὲ μίαν σύνεσιν, ὁπ̃ ἀπέβησαν δ'τυχισμένα

να

να ὅλαις τȣ ἡ ἐπιχείρησες, ἡ ὁποίαις τὸν ἠξίωσαν τῆς ἐπωνυμίας τȣ̃ μεγάλȣ. Ἀλλ' ἔπειτα ἀπ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἡ φρόνησις, καὶ ἡ προσοχή τȣ ὠλιγόστευσαν. Ἡ κυβέρνησίς τȣ εἰς τὴν μάχην κατὰ τῶν Ῥωμαίων, ἡ ὀλίγη μεταχείρησις, ἢ μάλιστα ἡ καταφρόνησις, ὁπȣ̃ ἔκαμε τῶν συνετῶν συμβȣλιῶν τȣ̃ Ἀννίβα, ἡ ἄτιμος εἰρήνη ὁπȣ̃ ἐστενεύθη νὰ δεχθῇ, ἐσκοτεινίασαν ὅλην τὴν λάμψιν τῶν πρώτων τȣ κατορθωμάτων· καὶ ὁ θάνατός τȣ, ὁπȣ̃ ἐπροξενήθη ἀπὸ μίαν πρᾶξιν ἀσεβῆ, καὶ ἱερόσυλον ἄφησεν εἰς τὸ ὄνομά τȣ, καὶ εἰς μνημόσυνόν τȣ ἕνα ἀνεξάλειπτον μῶμον.

Δανιήλ. κεφ. ιά. στίχ. ί.

Ἡ Προφητείαις τȣ̃ δεκάτȣ πρώτȣ κεφαλαίȣ τȣ̃ Δανιὴλ ἀπὸ τὸν δέκατον στίχον ἕως εἰς τὸν δέκατον ἔννατον συμβάλλȣν εἰς τὰς πράξεις τȣ́τȣ τȣ̃ Βασιλέως, καὶ ὅλαις ἐπληρώθησαν.

„ Καὶ οἱ υἱοὶ τȣ̃ Βασιλέως Βορρὰ συνά-
„ ξȣσιν ὄχλον ἀναμέσον πολλῶν· καὶ εἷς ἐξ
„ αὐτῶν (ὁ Μέγας Ἀντιόχος) ἐλεύσεται ἐρ-
„ χόμενος καὶ κατακλύζων, καὶ παρελεύσεται,
„ καὶ καθιεῖται, καὶ συμπροσπλακήσεται ἕως
„ τῆς ἰσχύος αὐτȣ̃ “. Τȣ̃τος ὁ Βασιλεὺς τȣ̃ Βορρᾶ ἦτον Σέλευκος ὁ Καλλίνικος, ὁπȣ̃ ἄφησε δύο υἱȣ̀ς, τὸν Σέλευκον Καλλίνικον, καὶ τὸν Ἀντίοχον τὸν ἐπονομαζόμενον Μέγαν. Ὁ Πρῶτος ἐβασίλευσε μόνȣς τρεῖς χρόνȣς, καὶ τὸν ἐδιαδέχθη ὁ ἀδελφός τȣ Ἀντίοχος. Ὅστις ἀφ'

ȣ̃ ει-

ȣ̃ εἰρήνευσε ταῖς ταραχαῖς τῆς βασιλείας τȣ, ἀσύκωσε μάχην κατὰ τȣ̃ Φιλοπάτορος Πτολεμαίȣ, Βασιλέως τῆς Μεσημβρίας, ἤγȣν τῆς Αἰγύπτȣ· τȣ̃ ἐπῆρε τὴν Κοίλην Συρίαν, ὁπȣ̃ τȣ̃ ἐπαραδόθη ἀπὸ τὸν Θεόδοτον Κυβερνήτην αὐτῆς τῆς Ἐπαρχίας. Ἐνίκησε τȣ̀ς Στρατηγȣ̀ς τȣ̃ Πτολεμαίȣ εἰς τὰ περάματα σιμὰ εἰς τὴν Βηρυτόν· καὶ ἐκυρίευσεν ἕνα μέρος τῆς Φοινίκης. Τότε ὁ Πτολεμαῖος ἐζήτησε νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ μὲ προβλήματα τῆς Εἰρήνης. Τὸ Ἑβραϊκὸν ἀκόμη εἶναι φανερώτερον. Αὐτὸς ἐλεύσεται. τȣ̃τος εἶναι ὁ Ἀντίοχος, κατακλύζων τὸν τόπον τȣ̃ ἐχθρȣ̃· παρελεύσεται τὸν Λίβανον. καθιεῖται ἕως ὁπȣ̃ νὰ τȣ̃ κάμȣν προβλήματα τῆς Εἰρήνης, συμπροσπλακήσεται ἕως τῆς ἰσχύος αὐτȣ̃, ἤγȣν ἕως εἰς τὰ σύνορα τῆς Αἰγύπτȣ. Φανερὰ ἐσημειώθη εἰς τȣ̀ς ἀκολȣ́θȣς στίχȣς ἡ νίκη, ὁπȣ̃ ὁ Πτολεμαῖος ἐκέρδησε.

„ Καὶ ἀγριανθήσεται Βασιλεὺς τȣ̃ Νότȣ, „ καὶ ἐξελεύσεται, καὶ πολεμήσει μετὰ τȣ̃ Βα- „ σιλέως τȣ̃ Βορρᾶ, καὶ στήσει ὄχλον πολὺν, „ καὶ παραδοθήσεται ὁ ὄχλος ἐν χειρὶ αὐ- „ τȣ̃ “. Πτολεμαῖος ὁ Φιλοπάτωρ ἦτον ἕνας Βασιλεὺς τρυφερὸς, καὶ θηλυδρίας. Ἐχρειάσθη ὅτι αὐτὰ νὰ τὸν κεντήσȣν, καὶ σχεδὸν νὰ τὸν ἐξυπνίσȣν ἀπὸ τὸν ὕπνον τȣ, διὰ νὰ πιάσῃ τὰ ἅρματα, καὶ νὰ διώξῃ τὸν ἐχθρὸν, ὁ- Στιχ. ιά.

„ πῶς ἔμελλε νὰ ἔμπῃ εἰς τὸν τόπον τε, ἀγρια-
„ θήσεται". Ἐβάλθη τέλος πάντων εἰς τὸ κεφάλι τῶν στρατιωτῶν τε, καὶ μὲ τὸ ἀνδρεῖον, καὶ μὲ τὸ καλὸ κυβέρνησιν τῶν Σατραπῶν τε ἐκέρδησε τὸ εὔδοξον νίκην κατὰ τῶν Ἀντιόχε εἰς τὸ Ῥαφίαν.

Στίχ. ιβ'. „ Καὶ λήφεται τὸν ὄχλον, καὶ ὑψωθήσε-
„ ται ἡ καρδία αὐτε, καὶ καταβαλεῖ μυριά-
„ δας, καὶ δὲ κατισχύσει". Ὁ Ἀντίοχος ἔχασε περισσότερους ἀπὸ δέκα χιλιάδες πεζοὺς, καὶ ἑξακοσίους Καβαλλαρέους, καὶ ἐσκλαβώθησαν χίλιοι ἀπὸ τοὺς στρατιώτας τε. Πηγαίνωντας ὁ Φιλοπάτωρ, ἔπειτα ἀπὸ τὴν νίκην, εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, ἐπόλμησε νὰ ἐμπῇ εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων· ὑψωθήσεται ἡ καρδία αὐτε· καὶ γραφεὶς ἐκεῖθεν ἐπάκωσε τοὺς Ἑβραίους σκληρότατα. Ἠθέλησε δηωθῇ νὰ γυμνώσῃ τὸν Ἀντίοχον ἀπὸ τοὺς τόπους τε, αὖ ἠθέλησεν ἠξεύρῃ νὰ ὠφεληθῇ ἀπὸ μίαν νίκην τόσον ὠφέλιμον. Εὐχαριστήθη μόνον νὰ ἐλεηθερώσῃ τὴν Κοίλην Συρίαν, καὶ τὴν Φοινίκην, καὶ ἐγράφη διὰ νὰ βυθισθῇ ἀχορτάστως εἰς ταῖς ἀπωλείαις τε· καὶ δὲ κατισχύσει.

Στίχ. ιη'. „ Καὶ ἐπιστρέψει ὁ Βασιλεὺς τε Βορρᾶ,
„ καὶ ἄξει ὄχλον πολλὴν ὑπὲρ τὸν πρότερον·
„ καὶ εἰς τὸ τέλος τῶν καιρῶν ἐνιαυτῷ ἐπελεύ-
„ σεται εἰσόδια ἐν δυνάμει μεγάλῃ, καὶ ἐν
„ ὑπάρξει πολλῇ". Τελειώσας ὁ Ἀντίοχος

τὴν

τὴν μάχην, ὁπȣ̃ εἶχε πέραν ἀπὸ τὸν Εὐφράτην, ἐσύναξεν εἰς ἐκείναις ταῖς Ἐπαρχίαις ἕνα τερατῶδες ςράτευμα. Δεκατέσσαρας χρόνȣς ἔπειτα ἀπὸ τὴν πρώτην μάχην, βλέπωντας, πῶς ὁ Πτολεμαῖος ὁ Ἐπιφανὴς, ὁπȣ̃ εἶχε τότε τέσσαρας, ἢ πέντε χρόνȣς, ἐδιαδέχθη τὸν Φιλοπάτορα τὸν Πατέρα τȣ, ἐνώθη μὲ τὸν Φίλιππον Βασιλέα τῆς Μακεδονίας, διὰ νὰ γυμνώσῃ τὸν ἀνήλικον Βασιλέα, Νικήσας τὸν Σκώπαν εἰς Πάνιον πρὸς τὴν πηγὴν τȣ̃ Ἰορδάνȣ, ἔγινεν Αὐθέντης ὅλȣ τȣ̃ τόπȣ, τὸν ὁποῖον ὁ Φιλοπάτωρ εἶχεν ἀποκτήσῃ μὲ τὴν νίκην, ὁπȣ̃ εἰς τὴν Ῥαφίαν ἐκέρδησε.

„ Καὶ ἐν τοῖς καιροῖς ἐκείνοις πολλοὶ ἐπα- Στίχ. 18
„ ναςήσονται ἐπὶ Βασιλέα τȣ̃ Νότȣ· καὶ οἱ
„ υἱοὶ τῶν λοιμῶν τȣ̃ λαȣ̃ σȣ ἐπαρθήσονται,
„ τȣ̃ ςῆσαι ὅρασιν, καὶ ἀσθενήσȣσι". Τȣ́τη ἡ Προφητεία ἀληθεύει μὲ τὴν συμμαχίαν τῶν Βασιλέων τῆς Μακεδονίας, καὶ τῆς Συρίας, κατὰ τȣ̃ νέȣ Βασιλέως τῆς Αἰγύπτȣ· μὲ τὴν συνωμοσίαν τȣ̃ Ἀγαθοκλέȣς, καὶ τῆς Ἀγαθοκλείας διὰ τὴν κυβέρνησιν· καὶ μὲ ἐκείνην τȣ̃ Σκώπα, ὁπȣ̃ ἤθελε νὰ τȣ̃ ἀσυκώσῃ τὸ ςέμμα, καὶ τὴν ζωήν. „ Οἱ υἱοὶ τῶν λοιμῶν, τȣ̃ λαȣ̃ σȣ (ὁ Ἀρχάγγελος Γαβριὴλ ὁμιλεῖ
„ μὲ τὸν Δανιὴλ), ἐπαρθήσονται, τȣ̃ ςῆσαι
„ ὅρασιν, καὶ ἀσθενήσȣσι". Πολλοὶ Ἑβραῖοι ἀ-

ποστάται, διὰ νὰ εὐχαριστήσουν τὸν Βασιλέα τῆς Αἰγύπτου, ἔκαμαν ὅ,τι αὐτὸς ἐπεθύμησεν ἀπ' αὐτοὺς, καὶ ἐναντίον τῶν ἁγίων διαταγῶν τοῦ Νόμου, καὶ μὲ τοῦτο τὸ μέσον ἔγιναν πολλὰ δυνατοὶ σιμὰ εἰς αὐτόν· ἀλλ' ἡ δύναμίς τους δὲν ἐβάσταξε πολὺν καιρόν. Ὅταν ὁ Ἀντίοχος ἐκυρίευσε πάλιν τὴν Ἰουδαίαν, καὶ τὴν Ἱερουσαλὴμ, ἀφάνισε, καὶ ἐξώρισεν ἀπὸ τὸν τόπον ὅλους ἐκείνους, ὁποῦ ἦτον ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ Πτολεμαίου· μὲ αὐτὴν τὴν ὑποταγὴν τῶν Ἑβραίων εἰς τὴν κυριότητα τῶν Βασιλέων τῆς Συρίας, ἑτοιμάζετο ἡ ἐκπλήρωσις τῆς Προφητείας, ὁποῦ ἐσημείωνε τὰς δυστυχίας, ὁποῦ εἰς τοῦτον τὸν λαὸν ἔμελλε νὰ κάμῃ ὁ Ἀντίοχος ὁ Ἐπιφανὴς, υἱὸς τοῦ μεγάλου Ἀντιόχου.

Στίχ. ιέ. „ Καὶ εἰσελεύσεται Βασιλεὺς τοῦ Βορρᾶ, „ καὶ ἐκχεεῖ πρόσχωμα, καὶ συλλήψεται πόλεις „ ὀχυρὰς, καὶ οἱ βραχίονες τοῦ Βασιλέως τοῦ „ Νότου στήσονται, καὶ ἀναστήσονται οἱ ἐκ„ λεκτοὶ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔσται ἰσχὺς τοῦ στῆναι.

Στίχ. ιστ. „ Καὶ ποιήσει ὁ εἰσπορευόμενος πρὸς αὐτὸν „ κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἔστιν ἑστὼς „ κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ. καὶ στήσεται ἐν τῇ „ γῇ τοῦ Σαβεὶ, καὶ τελεσθήσεται ἐν τῇ χει„ ρὶ αὐτοῦ". Νικήσας ὁ Ἀντίοχος εἰς τὴν Πάνειον τὴν ἁρμάδαν τῆς Αἰγύπτου, ἐπολιώρκησε καὶ ἐπῆρε πρῶτον τὴν Σιδῶνα, ἔπει-

πειτα τὴν Γάζαν, καὶ ἔπειτα ὅλαις ταῖς ἄλλαις χώραις ἐκείνων τῶν Ἐπαρχιῶν, δίχως νὰ δυνηθȣ̃ν νὰ τὸν ἐμποδίσȣν τὰ ἐκλεκτὰ στρατεύματα, ὁπȣ̃ ἔπεμψεν ὁ Βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτȣ. Ἔκαμεν ἐκεῖνο, ὁπȣ̃ τȣ̃ ἤρεσεν εἰς τὴν Κοίλην Συρίαν, καὶ εἰς τὴν Παλαιστίνην, καὶ τινὰς δὲν ἐδυνήθη νὰ τȣ̃ ἀντισταθῇ. Ἀποκτήσας τὴν Παλαιστίνην, ἐμπῆκεν εἰς τὴν Ἰȣδαίαν, γῆν τȣ̃ Σαβεὶ, τȣτέστι γῆν ἔνδοξον, ἢ κατὰ τὸ Ἑβραϊκὸν, γῆν Ἐπιθυμητήν. Ἐστερέωσε τὴν ἐξȣσίαν τȣ διώκωντας ἀπὸ τὸ Καστέλλιον τῆς Ἱερȣσαλὴμ τὴν φύλαξιν, ὁπȣ̃ εἶχε βάλη ὁ Σκώπας· καὶ τόσον καλὰ ἐδιαφεντεύθη αὐτὴ ἡ φύλαξις, ὁπȣ̃ ὁ Ἀντίοχος ἐστενεύθη νὰ κράξῃ ὅλα τȣ τὰ τάγματα, καὶ τραβίζωντας εἰς μάκρος τὴν πολιορκίαν, ἐκαταχαλάσθη ὁ τόπος, καὶ ἐφθάρη ἀπὸ τὴν ἐκεῖσε διατριβὴν τȣ̃ στρατεύματος.

„ Καὶ τάξει τὸ πρόσωπον αὐτȣ̃ εἰσελθεῖν Στίχ. ιζ'.
„ ἐν ἰσχύϊ πάσης τῆς βασιλείας αὐτȣ̃, καὶ
„ εὐθεῖα πάντα μετ' αὐτȣ̃ ποιήσει· καὶ θυγα-
„ τέρα τῶν γυναικῶν δώσει αὐτῷ διαφθεῖ-
„ ραι αὐτὴν, καὶ ȣ̓ μὴ παραμείνῃ, καὶ ȣ̓κ αὐ-
„ τῷ ἔσται". Βλέπωντας ὁ Ἀντίοχος, πῶς οἱ Ῥωμαῖοι ἐδιαφέντευον Πτολεμαῖον τὸν Ἐπιφανῆ, ἐστοχάσθη νὰ ἀποκοιμίσῃ τὸν νέον Βασιλέα, δίδωντάς τȣ τὴν θυγατέρα τȣ διὰ γυναῖκα, „διαφθεῖραι αὐτήν". ἀλλὰ δὲν ἐπέτυ-

Λίβ. βιβλ. λζ. ἀριθμ. γ'. χε τοῦ σκοποῦ του. Ὅταν αὐτὴ εἶδε, πῶς ἦτον γυνὴ τοῦ Πτολεμαίου, ἄφησε τὸν πατέρα της, καὶ ἐβοηθοῦσε τοῦ ἀνδρός της. Διὰ τοῦτο ἡμεῖς τὴν βλέπομεν ἑνωμένην μὲ αὐτὸν εἰς τὴν Πρεσβείαν ὁποῦ ἔστειλεν εἰς τὴν Ῥώμην, διὰ νὰ συγχαρῇ μὲ τοὺς Ῥωμαίους διὰ τὴν νίκην τοῦ Ἀκυλίου κατὰ τοῦ Πατρός της εἰς τὰς Θερμοπύλας.

Στίχ. ιη'. „ Καὶ ἐπιστρέψει τὸ πρόσωπον αὐτοῦ εἰς τὰς „ νήσους, καὶ συλλήψεται πολλὰς, καὶ κατα- „ παύσει ἄρχοντας ὀνειδισμοῦ αὐτῶν, πλὴν „ ὀνειδισμὸς αὐτοῦ ἐπιστρέψει αὐτῷ “. Τελειώσας ὁ Ἀντίοχος τὴν μάχην τῆς Κοίλης Συρίας, καὶ τῆς Παλαιστίνης, ἔπεμψε τοὺς δύο του υἱοὺς μὲ τὸ στράτευμα εἰς τὰς Σάρδεις, καὶ αὐτὸς ἐμπῆκεν εἰς τὸν στόλον του, καὶ ὑπῆγεν εἰς τὸ Αἰγαῖον πέλαγος, ὅπου ἐπῆρε πολλὰ νησία, καὶ ἐπλάτυνε πολλὰ τὴν βασιλείαν του ἀπ' ἐκεῖνο τὸ μέρος. Ἀλλ' ὁ Ἄρχων τοῦ λαοῦ, τὸν ὁποῖον αὐτὸς ἐνώχλησε μὲ ταύτην τὴν ἅλωσιν, ἤγουν ὁ Λ. Σκηπίων ὁ Ὕπατος Ῥωμαῖος, ἔκαμε νὰ πέσῃ τὸ ἄδικον κατεπάνω του πολεμῶντάς τον εἰς τὸ ὄρος Σίπυλον, καὶ διώκωντάς τον παντελῶς ἀπὸ τὴν Μικρὴν Ἀσίαν.

Στίχ. ιθ'. „ Καὶ ἐπιστρέψει τὸ πρόσωπον αὐτοῦ εἰς „ τὴν ἰσχὺν τῆς γῆς αὐτοῦ, καὶ ἀσθενήσει, καὶ „ πεσεῖται, καὶ οὐχ εὑρεθήσεται “. Ὁ Ἀν-

τίο-

τίοχος ἔπειτα ἀπὸ τὸν τζακισμὸν τȣ̃ ςρατεύματός τȣ, ἐςράφη εἰς τὴν Ἀντιόχειαν, τὴν μητρόπολιν, καὶ δύναμιν τῆς βασιλείας τȣ. Ὑπῆγεν ἔπειτα εἰς ταῖς Ἐπαρχίαις τῆς Ἀνατολῆς νὰ σωάξῃ πλȣ̃τον διὰ νὰ πληρώσῃ τȣ̀ς Ῥωμαίȣς. Καὶ κȣρσεύσας τὸν Ναὸν τῆς Ἐλυμαΐδος, ἐκεῖ ἐφονεύθη ἐλεεινῶς.

Τέτοια εἶναι ἡ προφητεία τȣ̃ Δανιὴλ ἐπάνω εἰς τὸν Ἀντίοχον, ὁπȣ̃ ἐγὼ τὴν ἐπερίγραψα κατὰ τὴν Ἑβραϊκὴν γραφήν. Ἠμπορȣ̃ν νὰ εἶναι κάποια λόγια σκοτεινὰ, ἀμφίβολα, δύσκολα νὰ ἐξηγηθȣ̃ν, καὶ ὁπȣ̃ ἐπάνω εἰς αὐτὰ ἀμφιβάλȣν οἱ ἐξηγηταὶ, ἐγὼ τὸ μαρτυρῶ. Ἀλλὰ τὸ βάθος τῆς Προφητείας, δὲν εἶναι σκοτεινὸν, ἢ ἀμφίβολον. Ἕνας λογικὸς νȣ̃ς δύναται νὰ προσαρμόσῃ αὐτὴν τὴν προφητείαν, εἰς τὰ κατὰ τὸν Ἀντίοχον· Σέλευκος ὁ Καλλίνικος Βασιλεὺς τῆς Συρίας, ἀποθνήσκωντας ἄφησε δύο υἱȣ́ς. Ὁ πρωτογέννητος δὲν βασιλεύει, παρὰ τρεῖς χρόνȣς, δι' αὐτὸν ὁ Προφήτης δὲν λέγει ἕνα λόγον· ὁ ἄλλος εἶναι ὁ Ἀντίοχος ὁ ἐπωνομασμένος Μέγας διὰ τὰ μεγάλα τȣ κατορθώματα· ὁ Προφήτης μᾶς ἱςορεῖ, εἰς βραχυλογίαν ταῖς ἐξαίρεταις περίςασες τῆς ζωῆς τȣ, τὰ μεγαλήτερά τȣ κατορθώματα, καὶ περιπλέον τὸν τρόπον τȣ̃ θανάτȣ τȣ. Φαίνονται ἡ Ἐκςρατείαις τȣ εἰς τὴν Κοίλην Συρίαν, καὶ εἰς τὴν

Φοινίκων, ὅθεν πολιορκεῖ, καὶ πέρνει πολλὰς χώρας. Ἡ εἴσοδός του εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ, ὅπου ἐρημώνεται ἀπὸ τὴν ἐκεῖσε διαφθορὰν τῶν στρατευμάτων του· ἡ ἀπόκτησις ὅπου κάμνει εἰς μεγάλα ἀριθμὸν νησίων· τὸ συνοικέσιον τῆς θυγατρός του μὲ τὸν Βασιλέα τῆς Αἰγύπτου, ὅπου δὲν ἀποβαίνει κατὰ τὰς σκοπάς του· ὁ ὄλεθρος, ὅπου ἔλαβεν ἀπὸ τὸν Ρωμαῖον Γ΄παπον· ἡ φυγή του εἰς Ἀντιόχειαν, καὶ τέλος πάντων ὁ ἐλεεινός του θάνατος. Τὰ πράγματα, ὅπου δείχνουν τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς Προφητείας, ὅλα ἐφανερώθησαν ἀπὸ Ἱστορικὰς ἐθνικὰς, καὶ ὄχι ὑπόπτους, καὶ ὅπου ἦσαν πολλοὺς αἰῶνας ἔπειτα ἀπὸ τὸν Προφήτην. Πρέπει, κατὰ τὸν γνώμην μου, νὰ ἀφήσῃ τινὰς ὄχι μόνον τὴν δυσέβειαν, ἀλλὰ καὶ τὸ λογικὸν, διὰ νὰ μὴν θελήσῃ νὰ γνωρίσῃ εἰς ποίας λογῆς Προφητείαις, τὴν ἐνέργειαν ἑνὸς ὑπερπάτου Ὄντος, εἰς τὸ ὁποῖον εἶναι παρόντες ὅλοι οἱ αἰῶνες, καὶ ὅπου κυβερνᾷ τὸν Κόσμον μὲ μίαν αὐτοδέσποτον παντοδυναμίαν.

ΠΑΡΑ΄ΓΡΑΦΟΣ Θ΄.

Σέλευκος ὁ Φιλοπάτωρ διαδέχεται Ἀντίοχον τὸν Πατέρα τȣ. Ἀρχὴ τῆς Βασιλείας Πτολεμαίȣ τȣ̃ Ἐπιφανȣ̃ς εἰς τὴν Αἴγυπτον. Διάφοραις Πρεσβείαις, ὁπȣ̃ ἐπέμφθησαν εἰς τȣ̀ς Ἀχαιȣ̀ς, ϗ τȣ̀ς Ῥωμαίȣς. Παράπονα κατὰ τȣ̃ Φιλίππȣ. Ἡ Ῥώμη πέμπει πληρεξȣσίȣς διὰ νὰ ἐξετάσȣν αὐτὰ τὰ παράπονα, ϗ περιπλέον τὴν κάκωσιν, ὁπȣ̃ ἔγινεν εἰς τὴν Σπάρτην ἀπὸ τȣ̀ς Ἀχαιȣ́ς. Ἔκβασις ταύτης τῆς ὑςέρας ὑποθέσεως.

Ἔπειτα ἀπὸ τὸν θάνατον τȣ̃ μεγάλȣ Ἀντιόχȣ, Σέλευκος ὁ Φιλοπάτωρ, ὁ πρωτότοκος λέγω ἀπὸ τȣ̀ς υἱȣ́ς τȣ, ὁπȣ̃ ἄφησεν εἰς τὴν Ἀντιόχειαν μισεύωντας διὰ τὰς Ἐπαρχίας τῆς Ἀνατολῆς, τὸν ἐδιαδέχθη. Αὐτὸς ἔζησεν ἀγνώριςος, ϗ καταφρονεμένος διὰ τὴν δυςυχίαν, εἰς τὴν ὁποίαν οἱ Ῥωμαῖοι ἤφεραν ἐτȣ̃τον τὸν θρόνον, ϗ διὰ τὸν ἀνυπόφορον φόρον τῶν χιλίων χρονικῶν ταλάντων, ὁπȣ̃ ἦτον ςενεμένος νὰ πληρώνῃ εἰς ὅλον τὸν δρόμον τῆς Βασιλείας τȣ κατὰ τὰς συνθήκας, ὁπȣ̃ ἔγιναν ἀναμέσον τοῦ πατρός του, καὶ τῶν Ῥωμαίων.

Ἔτ. ἀπὸ Κτίσεως Κόσμου 3817. Πρὸ Χριςȣ 187. Ἀππιαν. εἰς Συρ. φ. 116.

Τρία μιλιȣ́νια.

Ἐβα-

Ἐβασίλευε τότε εἰς τὴν Αἴγυπτον Πτολεμαῖος ὁ Ἐπιφανής. Ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τῆς βασιλείας του εἶχε πέμψῃ ἕνα Πρέσβιν εἰς τὴν Ἀχαΐαν, διὰ νὰ ἀνανεώσῃ τὴν συμμαχίαν, ὁπῦ ὁ Πατέρας του εἶχε κάμῃ μὲ τὼς Ἀχαιούς. Αὐτοὶ ἐδέχθησαν μὲ δυχαρείσησιν τὸ πρέβλημα, κὴ ἔπεμψαν εἰς τὸν Βασιλέα διὰ τῦτο τὸν Λυκόρτην Πατέρα τῦ Ἱστορικῦ Πολυβίυ μὲ ἄλλως δύο Πρέσβεις. Ἀνανεωθείσης ὲν τῆς συμμαχίας, ὁ Φιλοπάτωρ ἔκαμεν ἕνα γεῦμα τῦ Πρέσβεως τῦ Πτολεμαίυ, σὲ θαὶ συνομιλίας ἔπεσεν ἔπαινω εἰς αὐτὸν τὸν Βασιλέα. Εἰς τὸ ἐγκώμιον, ὁπῦ τῦ ἔκαμεν ὁ Πρέσβις ἐπαίνεσε πολλὰ τὴν ἐπιδεξιότητα, ὁπῦ εἶχεν εἰς τὸ νὰ κυνηγῇ, κὴ εἰς τὸ νὰ δαμάζῃ ἕνα ἄλογον, τὴν ἀνδρείαν, κὴ τὴν δύναμιν, μὲ τὴν ὁποίαν ἐμεταχειρίζετο τὰ ἅρματά του. Καὶ διὰ νὰ βεβαιώσῃ ἐκεῖνο ὁπῦ ἔλεγεν, εἶπε, πῶς αὐτὸς ὁ Βασιλεὺς σέκωνπας εἰς τὸ ἄλογον, ἐσκόπωσεν σῦα ἄγριον βόδι μὲ σῦα κοντάρι.

Τὸν ἴδιον χρόνον ὁπῦ ἀπέθανεν ὁ Ἀντίοχος, ἐγεννήσεν ἡ Κλεοπάτρα ἡ θυγατέρα του ἡ Βασίλισσα τῆς Αἰγύπτυ, σῦα γὸν, ὁπῦ ἐβασίλευσεν ἔπειτα ἀπὸ τὸν Ἐπιφανῆ τὸν Πατέρα του, μὲ τὴν ἐπωνυμίαν Πτολεμαίυ τῦ Φιλομήτορος. Ὅλοι οἱ μεγάλοι ἄνθρωποι τῆς Κοίλης Συρίας, κὴ τῆς Παλαισίνης ὑπῆγαν

Ἰώσηπ. Ἀρχαιολ. βιβλ. β'. κεφ. δ'.

εἰς

εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν διὰ νὰ συγχαρȣ̃ν μὲ τὸν Βασιλέα, καὶ μὲ τὴν Βασίλισσαν, καὶ διὰ νὰ τȣ̀ς προσφέρȣν χαρίσματα. Ὁ Ὑρκανὸς ἕνας ἀπὸ τȣ̀ς υἱȣ̀ς τȣ̃ Ἰωσὴφ μεγάλȣ Γαζοφύλακος ἐκείνων τῶν Ἐπαρχιῶν, ἐξεχωρίσθη περισσότερον ἀπὸ ὅλȣς τȣ̀ς ἄλλȣς μὲ τὴν μεγαλοπρέπειαν τῶν χαρισμάτων τȣ, καὶ ἀπόκτησε τὴν χάριν τȣ̃ Βασιλέως, καὶ τῆς Βασιλίσσης, ὁπȣ̃ τȣ̃ ἔδειξαν μεγάλην τιμὴν, καὶ ἀγάπην.

Εἰς τȣ̀ς πρώτȣς χρόνȣς ὁ Πτολεμαῖος ἐκυβέρνησε μὲ ἕνα τρόπον, ὁπȣ̃ ἐκέρδησε τὸν ἔπαινον, καὶ τὴν φήμην ὁλονῶν, διατὶ ἠκολȣ́θει εἰς ὅλα ταῖς νȣθεσίαις τȣ̃ Ἀριστομένȣς, ὁπȣ̃ τȣ̃ ἦτον εἰς τόπον Πατρός. Ὅμως ἔπειτα ἡ κολακείαις τῶν Αὐλικῶν, φαρμάκι θανάσιμον εἰς τȣ̀ς Βασιλεῖς, ὑπερίσχυσαν ἀπὸ ταῖς συνεταῖς συμβȣλαῖς τȣ́τȣ τȣ̃ ἀξίȣ Ὑπηρέτȣ. Ἄρχησεν αὐτὸς ὁ Βασιλεὺς νὰ βυθίζεται εἰς ὅλα τὰ ἐλαττώματα, καὶ εἰς τὰς ἡδονὰς τȣ̃ Πατρός τȣ. Ὅθεν μὴ δυνάμενος πλέον νὰ ὑποφέρῃ τὴν ἐλευθερίαν, μὲ τὴν ὁποίαν τὸν ἐνȣθετȣ̃σεν ὁ Ἀριστομένης, ἐλευθερώθη ἀπ' αὐτὸν μὲ ἕνα φαρμακερὸν ποτόν. Τότε μὴν ἔχοντας ἄλλον νὰ τὸν ἐλέγχῃ, ἐδόθη δίχως χαλινὸν εἰς ταῖς κακαῖς τȣ ὄρεξες, ἀφέθη εἰς κάθε λογῆς ἀταξίαις, καὶ δὲν ἠκολȣ́θησε πλέον εἰς τὴν κυβέρνησιν ἄλλον σύμβȣλον, παρὰ τὰ πάθη τȣ, κυβερνῶν-

Ἔτ. ἀπὸ Κτίσεως Κόσμου 3820. Πρὸ Χριστȣ̃ 184. Διόδ. εἰς τὴν Ἐκλ. φύλ. 294.

τας

τας τὸ ὑπήκοον ὄχι ὡς βασιλεὺς, ἀλλ' ὡς σκληρότατος Τύραννος.

Μὴ δυνάμενοι οἱ Αἰγύπτιοι νὰ ὑποφέρωσι ταῖς δυναστείαις, καὶ ἀδικίαις τε, ἄρχισαν νὰ τὸν ἐπιβουλεύωνται. Ὅθεν μία ἐπανάστασις, τῆς ὁποίας ἦσαν κεφαλαὶ κάποιοι ἀξιόλογοι ἄνδρες, ὀλίγον ἔλειψε νὰ τὸν ὑστερήσῃ τοῦ θρόνου.

Πολύβ. εἰς τὴν Ἐκλ. φ. 113. Διὰ νὰ ἐλευθερωθῇ λοιπὸν ἀπὸ τὰς ἀποστάτας, ἐκλεξε διὰ πρῶτον Ὑπηρέτην τῆς βασιλείας τε τὸν Πολύβιον, ἄνθρωπον σωφρονοῦντα, καὶ ἀνδρεῖον, ὁ ὁποῖος εἶχε φθάσῃ καὶ εἰς τὴν ἀξίαν τοῦ Σατράπου ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ πατρός τε, καὶ συμπράγησε πολλὰ εἰς τὴν νίκην εἰς τὸν πόλεμον τῆς Ῥαφίας. Ἔλαβεν ἔπειτα τὴν κυβέρνησιν τῆς Κύπρου, καὶ διασκόμενος εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, τότε ὅπου ἐφανερώθη ἡ συνωμοσία τοῦ Σκώπα, ἐβοήθησε πολλὰ τὸν βασιλέα νὰ φυλάξῃ τὸ βασίλειον.

Ἐτ. ἀπὸ Κτίσ. Κόσμου 3821. πρὸ Χριστοῦ 183. Μὲ τὴν βοήθειαν τούτου τοῦ ἀξίου Ὑπηρέτου ἐλευθερώθη ὁ Πτολεμαῖος ἀπὸ τὰς ἀποστάτας· καὶ ἐξεύρεσε τοὺς Ἀρχηγούς των, ὅπου ἦσαν οἱ πρῶτοι ἄρχοντες τῆς Αἰγύπτου, νὰ παραδοθοῦν μὲ κάποιαις συνθήκαις. Ἀλλ' ὅταν τοὺς ἔλαβεν εἰς τὴν ἐξουσίαν του, δὲν ἔπρεπε ἀπὸ τὸν λόγον του, καὶ τιμωρῶντάς τους πρῶτα σκληρότατα, ἔπειτα τοὺς ἐθανάτωσεν ὅλους. Τότε ἡ βδελυρὰ ἀπιστία τὸν ἔρριψεν εἰς νέαις παραχαῖς,

ἀπὸ

ἀπὸ ταῖς ὁποίαις ὁμοίως τὸν ἠλθεθέρωσεν ἡ ἀξιότης τῦ Πολυβίε.

Φαίνεται, πῶς ἡ Ἀεισοχρατία τῦ Ἀχαιῶν, εἰς τὸν καιρὸν ὁπῦ ὁμιλῦμεν, νὰ ἦτον πολλὰ δυνατή. Ἡμεῖς εἴδαμεν, πῶς ὁ Πτολεμαῖος, ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τῆς βασιλείας τε, ἐπάχισε νὰ ἀνανεώσῃ μὲ αὐτὸς τὴν παλαιὰν συμμαχίαν. Ἠθέλησεν ὁμοίως νὰ τὴν κάμῃ καὶ εἰς τὰς ὑςέρες χρόνες, καὶ ἔπεξεν εἰς τὴν Ἀεισοχρατίαν ἕξη χιλιάδες σκῦδα, καὶ ἑξακόσια τάλαντα χάλκινα. Ἐδέχθησαν οἱ Ἀχαιοὶ τὰ δῶρά τε, καὶ ἔπεμψαν πρὸς αὐτὸν τὸν Λυκόρτην μὲ ἄλλες δύο διὰ νὰ τῦ κάμεν τὴν δεχαείσησιν, καὶ διὰ νὰ ἀνανεώσεν τὴν συμμαχίαν. Αὐτοὶ ἐγράφησαν ὀλίγον ἔπειτα μὲ τὸν Πρέσβιν τῦ Πτολεμαίε, ὁπῦ ἐςάλθη διὰ νὰ βεβαιώσῃ τὴν σωθήκην. Ὁ Βασιλεὺς Εὐμένης ἔπεμψε καὶ αὐτὸς Πρέσβεις διὰ τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν, καὶ ἐπρόσφερεν ἑκατὸν εἴκοσι τάλαντα*, ὁ καρπὸς τῦ ὁποίων νὰ εἶναι εἰς κυβέρνησιν ἐκείνων, ὁπῦ ἐσυμβάθετον τὸ κοινὸν συμβέλιον. Ἦλθον προσέτι πρέσβεις καὶ ἀπὸ τὸν Σέλδκον, οἱ ὁποῖοι ἐπρόσφερον δέκα καράβια τῦ πολέμε, καὶ ἐζήτησαν νὰ ἀνανεωθῇ μὲ τῦτον τὸν Βασιλέα ἡ παλαιὰ συμμαχία. Ἐγράφη ὁ Πρέσβις, ὁπῦ ὁ Φιλοποίμην εἶχε πέμψῃ εἰς τὴν Ῥώμην, καὶ ἐζήτα ἀκρόασιν διὰ νὰ δώσῃ ἀπολογίαν τῆς

Ἔτη ἀπὸ κτίσεως Κόσμε 3818. Πρὸ Χρισῦ 186. Πολύβ. Πρεσβ. μα. φύλ. 850. 852.

* Ἑκατὸν εἴκοσι χιλιάδες σκῦδα.

πρε-

πρεσβευτικῆς ὑπηρεσίας του. Διὰ τοῦτα ὅλα ἐκράχθη μία μεγάλη συνάξις. Ὁ Πρῶτος, ὁποῦ ἐμπῆκεν ἦτον, ὁ Νικόδημος τῆς Αἰλίας. Ἐδιηγήθη ἐκεῖνο, ὁποῦ ἀπελογήθη εἰς τὴν Γερουσίαν τῆς Ῥώμης διὰ τὴν ὑπόθεσιν τῆς Σπάρτης, καὶ ἐκεῖνο ὁποῦ τοῦ ἀπεκρίθησαν. Ἀπὸ ταῖς ἀπόκρισες ἔκριναν, πῶς ἀληθινὰ ἡ Γερουσία δὲν ἦτον εὐχαριστημένη, οὔτε διὰ τὴν κατάλυσιν τῆς κυβερνήσεως τῆς Σπάρτης, οὔτε διὰ τὸν ἀφανισμὸν τῶν τειχίων τούτης τῆς πόλεως, οὔτε διὰ τὸν θάνατον τῶν Σπαρτιατῶν, ἀλλὰ πάλιν δὲν ἐχάλα κανένα ἀπ' ἐκεῖνα τὰ πράγματα, ὁποῦ ἐβεβαιώθησαν. Καὶ διατὶ δὲν ἦτον τινὰς νὰ ὁμιλήσῃ πρὸς διαφέντευσιν, ἢ ἐναντίον τῆς Γερουσίας, τότε δὲν ὡμίλησαν ἄλλο· ἀλλ' ὕστερα αὐτὴ ἡ ἴδια ὑπόθεσις ἐκίνησε μεγάλαις ταραχαῖς.

Ἐδόθη ἔπειτα ἀκρόασις εἰς τοὺς Πρέσβεις τοῦ Εὐμενοῦς. Αὐτοὶ ἀφ' οὗ ἀνανέωσαν τὴν συμμαχίαν, ὁποῦ ἔγινεν ἕνα καιρὸν μὲ τὸν Ἄτταλον Πατέρα τοῦ Βασιλέως, καὶ ἐπρόβαλαν τὰ δῶρα, ὁποῦ ἔκανεν ὁ Εὐμενὴς, τὰ ἑκατὸν εἴκοσι δηλαδὴ τάλαντα, ἔδειξαν τὴν ἀγάπην, ὁποῦ εἶχεν εἰς τοὺς Ἀχαιοὺς ὁ Βασιλεύς τους. Ὅταν ἐτελείωσαν, ὁ Ἀπολλώνιος ἀπὸ τὴν Σικυῶνα, ἀσυκώθη, καὶ εἶπε, πῶς τὸ χάρισμα, ὁποῦ προσφέρεται ἀπὸ τὸν Βασιλέα τῆς Περγάμου, ἂν τὸ συλλογισθοῦν καθ' αὑτὸ, ἦτον

ἄξιον

ἄξιον διὰ τȣ̀ς Ἀχαιȣ́ς· ἀλλ' ἂν ἐσυλλογίζοντο τὸ τέλος, καὶ τὸ ὄφελος, ὁπȣ̃ ὁ Εὐμενὴς ἤλπιζε νὰ λάβῃ ἀπὸ τὴν πλȣσιοδωρίαν τȣ, ἡ Ἀριςοκρατία δὲν ἐδύνετο νὰ δεχθῇ ἐκεῖνο τὸ δῶρον δίχως ἀτιμίαν της, καὶ δίχως νὰ κάμῃ τὴν μεγαλήτερην παράβασιν. Διότι, ἂν ὁ Νόμος ἀπηγόρευε κάθε μερικὸν, ἢ ἀπὸ τὸν δῆμον, ἢ ἀπὸ τὰ Κριτήρια, νὰ μὴ λάβῃ ἀπὸ ἕνα Βασιλέα κανένα πρᾶγμα μὲ καμίαν πρόφασιν, ἡ παράβασις ἤθελ' ἦςαι πολλὰ περισσότερον ἐγκληματώδης, ἂν ἡ Ἀριςοκρατία ὅλη κοινῶς ἐδέχετο τὰ δῶρα τȣ̃ Εὐμενȣ̃ς. Ὅσον διὰ τὴν ἀτιμίαν, αὐτὴ ἦτον φανερὴ, διότι τί ἀπρεπέςερον ἄλλο εἰς ἕνα συμβȣ́λιον, ὅσον τὸ νὰ λαμβάνῃ ἀπὸ ἕνα Βασιλέα κάθε χρόνον τὴν τροφήν τȣ, καὶ νὰ μὴ συνάζεται διὰ νὰ ἀποφασίσῃ ἐπάνω εἰς δημόσια συμφέροντα, παρὰ ὡσὰν πληρωμένοι ἀπ' αὐτὸν, καὶ εὐγαίνοντες διὰ νὰ εἰπῶ ἔτζι ἀπὸ τὴν τράπεζάν τȣ, ἀφ' ȣ̃ ἐκατάπιαν τὸν δόλον ὁπȣ̃ ἐσκέπαζε τὸ ἄγκιςρον; Ἀλλὰ τί δὲν πρέπει νὰ φοβȣ́μεσθεν ἀπὸ ταύτην τὴν συνήθειαν ἂν ἐςερεώνετο; Διότι ἔπειτα ἀπὸ τὸν Εὐμενῆ ὁ Πρȣσίας δὲν ἤθελε λείψῃ νὰ μεταχειρισθῇ πλȣσιοδωρίαν, καὶ ὁ Σέλευκος ἔπειτα ἀπὸ τὸν Πρȣσίαν· καὶ ὄντας ἑνὸς εἴδȣς διαφορετικȣ̃ τὰ τέλη τῶν Βασιλέων, καὶ ἐκεῖνα τῶν Ἀριςοκρατιῶν, καὶ πέφτοντας ἡ μεγαλήτεραις ἀπόφασες

τῶν

τῶν Ἀριστοκρατιῶν, πάντοτε σχεδὸν ἐπάνω εἰς σύγχυσες, ὁποῦ ἔχουν μὲ τοὺς Βασιλεῖς, ἤθελε τύχῃ ἀναγκαίως ἕνα ἀπὸ τὰ δύο, ἢ ὅτι οἱ Ἀχαιοὶ νὰ ἤθελαν κάμῃ τὸ ὄφελος τούτων τῶν Βασιλέων εἰς ζημίαν τοῦ γένους, ἢ ὅτι νὰ ἤθελαν καταστηθῇ ὑπόδικοι, διὰ μίαν βδελυρὰν ἀχαριστίαν πρὸς τοὺς Εὐεργέτας των. Αὐτὸς ἐτελείωσε νουθετῶντας τοὺς Ἀχαιοὺς νὰ μὴ δεχθοῦν τὸ δῶρον, ὁποῦ τοὺς ἐπρόσφερε, καὶ ἐπρόσθεσε, πῶς αὐτοὶ ἦσαν ἀδικημένοι ἀπὸ τὸν Εὐμενῆ, ὁποῦ ἠθέλησε νὰ πειράξῃ τὴν ἐμπιστοσύνην τους μὲ ἕνα δῶρον τέτοιας λογῆς. Ἐπαινέθη ἡ γνώμη του, καὶ ὅλοι ἀπέρριψαν μὲ μίαν φωνὴν τὸ χάρισμα τοῦ Βασιλέως τῆς Περγάμου.

Ἐκράχθησαν ἔπειτα ὁ Λυκόρτης, καὶ οἱ ἕτεροι Πρέσβεις, ὁποῦ ἔπεμψεν ὁ Πτολεμαῖος· καὶ ἀνάγνωσαν τὸ ψήφισμα, ὁποῦ ἔκαμεν αὐτὸς ὁ Βασιλεὺς διὰ τὴν ἀνανέωσιν τῆς συμμαχίας. Ὁ Ἀρίστηνος, ὁποῦ ἐπροκαθέζετο εἰς τὴν σύναξιν, ἐζήτησε ποία νὰ ἦτον ἡ συνθήκη, ὁποῦ ἤθελαν νὰ ἀνανεώσουν, διατὶ ἦτον πολλαῖς μὲ διαφορετικαῖς πρότασες· καὶ μὴ δυνηθεὶς τινὰς νὰ ἀποκριθῇ εἰς τὸ ζήτημά του, ἀνεβάλθη εἰς ἄλλον καιρὸν ἡ ἀπόφασις ταύτης τῆς ὑποθέσεως.

Τέλος πάντων ἐδόθη ἀκρόασις καὶ εἰς τοὺς Πρέσβεις τοῦ Σελεύκου· ἀνανεώθη ἡ συμμα-

χία

χία κ̀ μὲ αὐτὸν, ἔκριναν ὅμως πῶς δὲν ἦτον πρέπον νὰ δεχθȣ̃ν τότε τὰ καράβια, ὁπȣ̃ αὐτὸς τȣ̀ς ἐχάριζεν.

Ἡ Ἑλλὰς δὲν ἦτον ἀναπαυμένη, κ̀ ἐπαραπονέθησαν ἀπὸ κάθε μέρος εἰς τὴν Ῥώμην ἀπὸ τὸν Φίλιππον. Ἡ Γερȣσία ἔκλεξε τρεῖς Πληρεξȣσίȣς, ἀπὸ τȣ̀ς ὁποίȣς ὁ Κȣΐντιος Καικίλιος ἦτον ὁ πρόκριτος, κ̀ τȣ̀ς ἔπεμψε νὰ ἐξετάσȣν αὐτὰς τὰς ὑποθέσεις.

Ὁ Φίλιππος ἐφύλαττε πάντοτε εἰς τὴν καρδίαν τȣ μίαν ζῶσαν ἔχθραν κατὰ τῶν Ῥωμαίων, ἀπὸ τȣ̀ς ὁποίȣς ἐστοχάζετο πῶς νὰ εἶχε μίαν δικαίαν αἰτίαν νὰ εἶναι κακὰ εὐχαριστημένος διὰ πολλὰ πράγματα, κ̀ μάλιστα, διατὶ εἰς τὴν συνθήκην τῆς εἰρήνης δὲν τȣ̃ ἀφήθη ἡ ἐλευθερία νὰ σκληρυνθῇ ἐναντίον ἐκείνων τῶν ὑπηκόων τȣ, ὁπȣ̃ τὸν ἄφησαν εἰς τὴν μάχην. Ἡ Ῥώμη ἐπάσχισε νὰ τὸν παρηγορήσῃ ἐπιτρέπωντάς τȣ νὰ κτυπήσῃ τὴν Ἀθαμανίαν, κ̀ τὸν Βασιλέα της Ἀμύνανδρον, ἀφίνωντας ὑποκάτω εἰς τὴν ἐξȣσίαν τȣ τὴν Δημητριάδα, κ̀ ὅλην τὴν Μαγνησίαν, κ̀ μὴν ἐμποδίζωντάς τον νὰ κυριεύσῃ πολλαῖς χώραις τῆς Θρᾴκης, τὸ ὁποῖον ὀλίγον τὸν ἐξιλέωσεν. Αὐτὸς μ' ὅλον τȣ̃το ἐστοχάζετο πάντοτε νὰ ὠφεληθῇ ἀπὸ τὴν ἀνάπαυσιν, ὁπȣ̃ τȣ̃ ἔδιδεν ἡ εἰρήνη, διὰ νὰ ἑτοιμασθῇ νὰ κάμῃ τὴν μάχην, ὅταν ἤθελ' εὕρῃ μίαν εὐμενῆ εὐκαιρίαν.

Λιβ. βιβλ. λθ'. ἀριθμ. ιγ'. κθ'

τὰ παράπονα, ὅπου ἐφέρθησαν εἰς τὴν Ῥώμην ἐναντίον του, ἐξύπνησαν ὅλους τοὺς παλαιούς του παροργισμούς.

Ὅταν οἱ ξένοι Πληρεξούσιοι ἔφθασαν εἰς τὰ Τέμπη τῆς Θετταλίας, ἐκεῖ ἐκράχθη ἡ σύναξις, εἰς τὴν ὁποίαν ἐφάνησαν ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος οἱ Πρέσβεις τῶν Θετταλῶν, τῶν Περῥαιβαίων, καὶ τῶν Ἀθαμάνων, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο ὁ Φίλιππος Βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας, πρᾶγμα πολλὰ ἄπρεπον εἰς ἕνα Βασιλέα τόσον δυνατόν. Οἱ Πρέσβεις ἐφανέρωσαν παῖς διάφοραις αἰτίαις τοῦ παραπόνου, ὅπου εἶχον κατὰ τοῦ Φιλίππου, περισσότερον ἢ ὀλιγώτερον, κάθ' ἕνας κατὰ τὸν χαρακτῆρά του, καὶ τὴν ὄρεξίν του· μερικοὶ ἀφ' ὧν ἐπροφασίθηκαν πῶς εἶναι σταλμένοι νὰ ὁμιλήσουν ἐναντίον του πρὸς βοήθειαν τῆς ἐλευθερίας τους, τὸν ἐπαρακάλεσαν νὰ φανῇ πρὸς αὐτοὺς φίλος μάλιστα, ἢ Λυθέντης, καὶ νὰ μιμηθῇ τὴν διάθεσιν τοῦ λαοῦ τῆς Ῥώμης, ὅπου ἤθελε κάλλιον νὰ ἑνωθῇ μὲ τοὺς συμμάχους μὲ τὴν ἀγάπην, παρὰ μὲ τὸν φόβον. Οἱ ἄλλοι ὀλιγώτερον μέτριοι, καὶ ὀλιγώτερον δίλαβεῖς, τοῦ ἤλεγχαν κατὰ πρόσωπον παῖς ἀδικίαις του, παῖς δυναστείαις του, καὶ παῖς ἁρπαγαῖς του. Ἐπαράσαναν εἰς τοὺς Πληρεξουσίους, πῶς αὐτὸ δὲν ἔφερναν μίαν ἑτοίμην ἰαξείαν, ἀνωφελῶς ὁ Φίλιππος ἐνικήθη, καὶ ματαίως ἀπεδόθη ἡ ἐλευθερία εἰς τοὺς Ἕλ-

λη-

λινας, ὁπῦ πλησιάζυν μὲ τὴν Μακεδονίαν· πῶς (α) τῦτος ὁ Βασιλεὺς, ὡσαν ἀχαλίνωτον ἄλογον, δὲν ἐδύνετο νὰ κρατηθῇ, παρὰ ἀπὸ ἕνα σκληρότατον χαλινάρι. Ὁ Φίλιππος διὰ νὰ φανῇ κατήγορος, κὴ ὄχι κατηγορύμενος, ἔκαμε μεγάλα παράπονα ἐναντίον ἐκείνων ὁπῦ ὡμίλησαν, κὴ μάλισα κατὰ τῦ Θεσσαλῶν. Εἶπε, πῶς αὐτοὶ ὅμοιοι μὲ τὰς σκλάβας ὁπῦ ἐλευθερώθησαν, ὕβριζαν τὰς αὐθέντας των, κὴ Εὐεργέτας των· πῶς ἐκακομεταχειρίζοντο τὴν συγκατάβασιν τῦ Ῥωμαϊκῦ λαῦ, μὴν ὄντες ἱκανοὶ, ἔπειτα ἀπὸ μίαν πολυχρόνιον δυλείαν, νὰ μεταχειρισθῦν μέτριως τὴν ἐλευθερίαν, ὁπῦ τέλος πάντων τὰς ἀπεδόθη. Ἀκύσαντες οἱ Πληρεξέσιοι τὰς κατηγορίας, κὴ τὰς ἀποκρίσεις, ἀπέβαλαν εἰς ἄλλον καιρὸν νὰ κάμουν τὰ πρέποντα ζητήματα. Λίβι

Ἀπ' ἐκεῖ ἀπέρασαν εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, διὰ νὰ ἐξετάσυν τὰ πράγματα τῦ πόλεως τῆς Θράκης, κὴ ὁ Βασιλεὺς πολλὰ καλὰ διχαρισημένος τὰς ἠκολούθησεν. Οἱ Πρέσβεις τῦ Εὐμένυς ἐπαράσησαν εἰς τὰς Πληρεξουσίας, πῶς, αὖ ἡ Ῥώμη ἀπεφάσισε νὰ ἀποδώσῃ τὴν Ἐλευθερίαν εἰς ταῖς χώραις τῆς

(α) Ὡς ἀήμερος Ἵππος, ὠυπότακτος τοῖς χαλινοῖς, σκληροτέροις κολάζεσθαι χρή. Λίβιος.

Αἴνου, καὶ Μαρωνείας, ὁ Βασιλεύς τους δὲν ἤθελεν ἀντισταθῇ· ἀλλ' ἂν αὐτὴ δὲν ἤθελε νὰ ἔχῃ κανένα συμφέρον ἀπὸ τὰς πόλεις, ὁποῦ ἀπόκτησεν ἀπὸ τὸν Ἀντίοχον, ἡ δούλευσες τοῦ Εὐμενοῦς, καὶ ἐκείναις τοῦ Ἀττάλου Πατρός του ἐζητοῦσαν, νὰ δοθοῦν αὐταῖς ἡ χώραις καλλίτερα τοῦ Βασιλέως τους, παρὰ τοῦ Φιλίππου, ὁ ὁποῖος δὲν εἶχε κανένα δίκαιον, καὶ ὁποῦ ταῖς ἅρπαξε μὲ φανερὰν δυναστείαν· πῶς ἔξω ἀπὸ αὐτὸ, τούταις ἡ χώραις εἶχαν δοθῇ τοῦ Εὐμενοῦς μὲ τὸ ψήφισμα τῶν δέκα Πληρεξουσίων, ὁποῦ ἐκλέχθησαν ἀπὸ τοὺς Ῥωμαίους, διὰ νὰ κυβερνήσουν ὅλαις αὐταῖς ταῖς διαφοραῖς. Οἱ Μαρωνῖται, ὁποῦ ἔλαβαν ἔπειτα ἀκρόασιν, ἐπαραπονέθησαν πικρῶς διὰ ταῖς ἀδικίαις, διὰ ταῖς δυναστείαις, ὁποῦ ἡ φύλαξις τοῦ Φιλίππου ἔπραττεν εἰς ταῖς χώραις των.

Ἐδῶ ὁ Φίλιππος δὲν ὡμίλησε καθὼς καὶ προτήτερα ὡς ἀπολογούμενος, ἀλλὰ στρέφωντας ὅλον του τὸν λόγον πρὸς τοὺς Ῥωμαίους, ἐφανέρωσε, πῶς ἀπὸ πολὺν καιρὸν ἐκαταλάμβανε, πῶς οἱ Ῥωμαῖοι εἶχαν ἀποφασίσῃ νὰ μὴν κάμουν εἰς αὐτὸν καμίαν δικαιοσύνην. Ἔκαμε μίαν μακρὰν διήγησιν τῶν μεγάλων ἀδίκων, ὁποῦ ἔλεγε, πῶς ἔλαβεν ἀπὸ αὐτοὺς, καὶ τῶν δουλεύσεων ὁποῦ τοὺς ἔκαμεν εἰς πολλὰ περιστατικὰ, καὶ τῆς μεγάλης ἐμπιστοσύνης

ὁποῦ

ὁπȣ̃ πάντα ἔδειξεν εἰς αὐτȣ̀ς, εἰς τόσον ὁπȣ̃ νὰ ἀπορρίψῃ τρεῖς χιλιάδες τάλαντα, πενῆντα καράβια τῆς Ἁρμάδας, καὶ πολλαῖς χώραις, ὁπȣ̃ τȣ̃ ἐπρόσφερεν ὁ Ἀντίοχος διὰ νὰ ἔμπῃ εἰς τὴν συμμαχίαν τȣ· πῶς μ' ὅλον τȣ̃το ἔβλεπε μὲ μεγάλον τȣ πόνον νὰ προτιμᾶται ὁ Εὐμενὴς εἰς ὅλα, μὲ τὸν ὁποῖον δὲν ἐκαταδέχετο νὰ συγκριθῇ· καὶ πῶς οἱ Ῥωμαῖοι, ἀντὶς νὰ προσθέσȣν κανένα πρᾶγμα εἰς τὸ βασίλειόν τȣ, καθὼς ἤλπιζεν, αὐτοὶ τȣ̃ ἔπερναν ταῖς χώραις, ὁπȣ̃ δικαίως τȣ̃ ἐτύχαιναν. „ Εἰς ἐσᾶς πρέπει ὦ Ῥωμαῖοι, τȣ̀ς „ εἶπε, νὰ ἰδῆτε εἰς ποῖον βαθμὸν ἐγὼ „ πρέπει νὰ εἶμαι σιμὰ εἰς ἐσᾶς. Ἂν ἀ„ ποφασίσατε νὰ μὲ λογιάζετε ὡς ἐχθρὸν, „ ἀκολȣθήσατε νὰ κάμετε εἰς ἐμὲ, κα„ θὼς ἕως τῶρα ἐπράξατε. Ἀλλ' ἀνίσως „ καὶ ἀκόμη εὐλαβεῖσθε εἰς ἐμὲ τὴν ποιότη„ τα τȣ̃ Βασιλέως, τȣ̃ Συμμάχȣ, καὶ τȣ̃ „ Φίλȣ, ἀσυκώσατέ μȣ, σᾶς παρακαλῶ, „ τὴν ἐντροπὴν νὰ μὲ καταφρονῆτε ἔτζι ἀ„ ναξίως “.

Ἐννέα μιλιόνια.

Αὐτὴ ἡ ὁμιλία τȣ̃ Βασιλέως ἐμαλάκωσε τȣ̀ς Πληρεξȣσίȣς. Ἐςοχάσθηκαν λοιπὸν, πῶς πρέπει νὰ ἀφήσȣν ἔτζι τὸ πρᾶγμα μὲ μίαν ἀπόκρισιν, ὁπȣ̃ κανένα πρᾶγμα δὲν ἀποφάσιζε, φανερώνοντες· Πῶς ἂν ἡ χώραις, ἐπάνω εἰς ταῖς ὁποίαις ἔπιπτεν ἡ φιλονι-

κεία, ἐδιωρίσθησαν εἰς τὸν Εὐμενῆ ἀπὸ τοὺς δέκα Πληρεξουσίους, καθὼς αὐτὸς ἔλεγεν, αὐτοὶ δὲν ἐδύνοντο νὰ κάμουν καμίαν ἀλλοίωσιν εἰς ἐκεῖνο τὸ ψήφισμα· πῶς ἂν ὁ Φίλιππος ταῖς ἐκυρίευεν ὡσὰν ἀποκτημέναις μὲ τὰ ἅρματα, δίκαιον ἦτον νὰ τοῦ ἀπομείνουν· πῶς, ἂν οὔτε τὸ ἕνα, οὔτε τὸ ἄλλο δὲν ἤθελεν ἀποδειχθῇ, ἔπρεπε νὰ φυλάξουν εἰς τὴν κρίσιν τῆς Γερουσίας τοῦτο τὸ πρᾶγμα, καὶ ὡς τόσον νὰ ἀναχωρήσουν ἀπὸ ταῖς χώραις ἡ φύλαξες.

Τούτη ἀπόκρισις, ὁποῦ διὰ τότε ἐδιώριζε τοῦ Φιλίππου νὰ ξαβίξῃ ἀπὸ ταῖς χώραις ταῖς φύλαξες, ἀντὶς νὰ εὐχαριστήσῃ αὐτὸν τὸν Βασιλέα, ἄφησεν εἰς τὴν καρδίαν του ἕνα παροργισμὸν, ὁποῦ βεβαιώτατα ἤθελαν τὸν καταλάβῃ οἱ Ῥωμαῖοι μὲ μίαν μεγάλην μάχην, ἂν μία μακρύτερη ζωὴ ἤθελε τοῦ δώσῃ καιρόν.

Πολύβ. Πρέσβ. μά. φ. 853, 854.

Εὐγαίνοντες οἱ Πληρεξούσιοι ἀπὸ τὴν Μακεδονίαν, ἦλθον εἰς τὴν Ἀχαΐαν. Ὁ Ἀρίστηνος, ὁποῦ ἦτον ὁ Πρόεδρος, ἔκραξεν εὐθὺς τὰ ἐξαίρετα μέλη τῆς Ἀριστοκρατίας εἰς τὸ Ἄργος. Ὁ Καικίλιος ἐμβαίνωντας εἰς αὐτὸ τὸ συμβούλιον, ἀφ' οὗ ἐπαίνεσε τὸν ζῆλον τῶν Ἀχαιῶν, καὶ τὴν σύνεσιν τῆς κυβερνήσεώς των, ἐπρόσθεσεν, ὅτι αὐτὸς δὲν ἐδύνετο νὰ ὑποκριθῇ, πῶς ἐκεῖνο ὁποῦ αὐτοὶ ἔκαμαν εἰς τοὺς Σπαρτιάτας, νὰ μὴν ἐκατηγορήθη ἀπὸ τοὺς

Ῥω-

Ῥωμαίȣς, καὶ τȣ̀ς ἐνȣθέτησε νὰ διορθώσȣν καθὼς δύνονται ὅλον ἐκεῖνο, ὁπȣ̃ τότε ἀσυνέτως ἔκαμαν ἐναντίον ἐκείνων. Ἡ σιωπὴ τȣ̃ Ἀριςτήνȣ ἐφανέρωσε, πῶς ἡ γνώμη τȣ ἦτον ἡ ἴδια μὲ ἐκείνην τȣ̃ Καικιλίȣ. Ὁ Διοφάνης ἀπὸ τὴν Μεγαλόπολιν, ἄνθρωπος πολεμιςὴς μᾶλλον, ἢ πολιτικὸς, καὶ ὁπȣ̃ δὲν ἠγάπα τὸν Φιλοποίμενα, δίχως νὰ εἰπῇ λόγον διὰ τὸ συμφέρον τῆς Σπάρτης, ἔκαμεν ἄλλα παράπονα ἐναντίον τȣ. Τότες ὁ Φιλοποίμην, ὁ Λυκόρτης, καὶ ὁ Ἀκώνης ἐπίασαν δυνατὰ τὴν διαφέντευσιν τῆς Ἀριςοκρατίας. Ἀπέδειξαν, πῶς ὅλον ἐκεῖνο, ὁπȣ̃ ἔγινεν εἰς τὴν Σπάρτην, ἔγινε συνετῶς, καὶ περιπλέον μὲ ὄφελος τῶν Σπαρτιατῶν, καὶ πῶς δὲν ἐδύνετο νὰ γένῃ καμία ἀλλοίωσις, δίχως νὰ καταπατήσȣν ὅλα τὰ ἀνθρώπινα δίκαια, καὶ τὴν εὐλάβειαν ὁπȣ̃ πρέπει εἰς τȣ̀ς Θεȣ́ς. Εὐγαίνωντας ὁ Καικίλιος ἔξω, τὸ συμβȣ́λιον καταπεισμένον ἀπὸ τȣ́την τὴν ὁμιλίαν, ἀπεφάσισεν, ὅτι νὰ μὴν ἤθελαν ἀλλοιωθῇ τὰ πράγματα, ὁπȣ̃ ἀπεφασίσθησαν, καὶ πῶς νὰ ἤθελαν δώσῃ ταύτην τὴν ἀπόκρισιν εἰς τȣ̀ς πρέσβεις τῶν Ῥωμαίων.

Ὅταν ἐφέρθη ἡ ἀπόκρισις εἰς τὸν Καικίλιον, ἐζήτησεν, ὅτι νὰ κραχθῇ ἡ γενικὴ σύναξις τῶν Ἀχαιῶν. Τὰ κριτήρια ἀπεκρίθησαν, πῶς ἔπρεπε νὰ δείξῃ μίαν ἐπιςολὴν

ἀπὸ τὴν Γερουσίαν τῆς Ῥώμης, μὲ τὴν ὁποίαν νὰ παρακαλοῦνται οἱ Ἀχαιοὶ νὰ συναχθοῦν, ἀλλ' ἂν δὲν εἶχε καμίαν τέτοιαν ἐπιστολὴν, τοῦ εἶπαν φανερὰ, πῶς δὲν ἤθελαν συναχθῇ· ὅθεν αὐτὸς ἐθυμώθη τόσον, ὁποῦ ἐμίσευσεν ἀπὸ τὴν Ἀχαΐαν, δίχως νὰ θελήσῃ νὰ ἀκούσῃ ἐκεῖνο, ὁποῦ ἔμελλον νὰ τοῦ εἰποῦν τὰ Κριτήρια. Ἐπιστεύθη, πῶς αὐτὸς ὁ Πρέσβις, καὶ προτήτερα ἀπ' αὐτὸν ὁ Μάρκος Φούλβιος, δὲν ἤθελαν ὁμιλήσῃ μὲ τόσην ἐλευθερίαν, ἂν δὲν ἤθελ' ἦτον βέβαιοι, πῶς ὁ Ἀρίστηνος, καὶ ὁ Διοφάνης ἦτον μὲ αὐτούς. Περιπλέον ἐκατηγορήθησαν οἱ εἰρημένοι, πῶς ἐτράβισαν εἰς τὴν Ἀχαΐαν αὐτοὺς τοὺς δύο Ῥωμαίους διὰ μῖσος ὁποῦ εἶχον κατὰ τοῦ Φιλοποίμενος, καὶ ἀπέρασαν διὰ ὕποπτοι εἰς τὰς ψυχὰς τοῦ πλήθους.

Ἔτ. ἀπὸ κτίσεως Κόσμου 2828. Πρὸ Χριστοῦ 176. Πολύβ. Πρέσβ. μ β'. Λίβ. βιβ. λ θ'. ἀριθμ. λ γ'.

Στρεφόμενος ὁ Καικίλιος εἰς τὴν Ῥώμην, ἐδιηγήθη εἰς τὴν Γερουσίαν ὅλον ἐκεῖνο, ὁποῦ τοῦ ἐσυνέβη εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἐμβῆκαν ἔπειτα οἱ Πρέσβεις τῆς Μακεδονίας, καὶ τῆς Πελοποννήσου. Οἱ Πρέσβεις τοῦ Φιλίππου, καὶ τοῦ Εὐμενοῦς, ἐμπῆκαν πρῶτοι· ἔπειτα ἀπ' αὐτοὺς οἱ ἐξόριστοι τῆς Αἴνου, καὶ τῆς Μαρωνείας, οἱ ὁποῖοι εἶπαν πάλιν ἐκεῖνο, ὁποῦ εἶχαν εἰποῦν καὶ εἰς τὴν Θεσσαλονίκην ἔμπροσθεν εἰς τὸν Καικίλιον. Ἡ Γερουσία ἀφ' οὗ τοὺς ἤκουσεν, ἔπεμψεν εἰς τὸν Φίλιππον νέους Πρέσβεις,

βεις, τῶν ὁποίων Ἀρχηγὸς ἦτον ὁ Ἄππιος Κλαύδιος, διὰ νὰ ἐξετάσȣν ἂν αὐτὸς ἐτραβίχθη, καθὼς εἶχε τάξῃ τȣ̃ Καικιλίȣ, ἀπὸ ταῖς χώρας τῆς Πηραιβίας, καὶ διὰ νὰ τȣ̃ εἰπȣ̃ν νὰ ἤθελεν ἀφήσῃ τὴν Αἶνον, καὶ τὴν Μαρωνείαν, καὶ νὰ εὔγῃ εἰς κοντολογίαν ἀπ' ὅλα τὰ Καστέλλια, τόπȣς, καὶ χώραις, ὁποῦ ἐκυρίευεν εἰς τὰ παραθαλάσσια τῆς Θρᾴκης.

Ἤκȣσαν ἔπειτα τὸν Ἀπολλωνίδην, ὁπȣ̃ ἐστάλθη ἀπὸ τȣ̀ς Ἀχαιȣ̀ς νὰ δικαιολογηθῇ εἰς τὴν Γερȣσίαν, δι' ὅλον ἐκεῖνο ὁπȣ̃ ἔγινεν εἰς τὴν Σπάρτην, ἡ ὁποία εἶχε πέμψῃ εἰς τὴν Ῥώμην τὸν Ἀραῖον, καὶ Ἀλκιβιάδην, καὶ οἱ δύο ἀπὸ τὸν ἀριθμὸν τῶν παλαιῶν ἐξορίστων, ὁπȣ̃ ἐστερεώθησαν εἰς τὴν πατρίδα τȣς ἀπὸ τὸν Φιλοποίμενα καὶ τȣ̀ς Ἀχαιȣ́ς. Ἐκεῖνο, ὁπȣ̃ περισσότερον ἐπαρώργισε τȣ̀ς Ἀχαιȣ̀ς, ἦτον νὰ βλέπȣν, πῶς ἔπειτα ἀπὸ μίαν εὐεργεσίαν τόσον πολύτιμον, καὶ ἀκόμη νέαν, αὐτοὶ οἱ ἐξόριστοι ἔλαβαν τὸ μισητὸν βάρος νὰ κατηγορήσȣν ἐκείνȣς, ὁπȣ̃ παρὰ πᾶσαν ἐλπίδα τȣ̀ς ἐλύτρωσαν, καὶ τȣ̀ς ἔδωσαν τὴν εὐτυχίαν νὰ ἔμπȣν πάλιν εἰς τὰ σπήτιά τȣς, καὶ νὰ ἰδȣ̃ν πάλιν ταῖς φαμελίαις τȣς. Ὁ Ἀπολλωνίδης ἀπέδειξε, πῶς δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ κυβερνηθȣ̃ν τὰ πράγματα τῆς Σπάρτης εἰς ἕνα τρόπον καλλίτερον ἀπ' ἐκεῖνον, μὲ τὸν ὁποῖον ἐκυβερνήθησαν ἀπὸ τὸν Φιλοποίμενα,

καὶ

καὶ Ἀχαιούς. Ἐδικαιολογήθη περιπλέον καὶ εἰς ἐκεῖνο ὁποῦ ἀρνήθησαν εἰς τὸν Καικίλιον νὰ κράξουν μίαν γενικὴν σύναξιν. Ὁ Ἀραῖος, καὶ ὁ Ἀλκιβιάδης ἐφανέρωσαν μὲ ἕνα τρόπον ἐλεεινὸν τὴν κατάστασιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἦτον ἡ Σπάρτη, τὰ τείχη της κατηδαφισμένα (α) οἱ πολῖταί της καταστημένοι σκλάβοι τῶν Ἀχαιῶν, καὶ οἱ τόσον φρόνιμοι νόμοι τοῦ Λυκούργου, ὁποῦ τὴν ἔκαμαν νὰ βαστάξῃ τόσον πολὺν καιρὸν, καὶ μὲ τόσην λαμπρότητα, παντελῶς ἀφανισμένοι.

Ἡ Γερουσία, ἀφ' οὗ ἐστάθμισε τὰ δίκαια τοῦ ἑνὸς μέρους καὶ τοῦ ἄλλου, ἔδωσε τὸ βάρος ταύτης τῆς ὑποθέσεως εἰς τοὺς ἰδίους Πρέσβεις, ὁποῦ ἔκλεξε διὰ τὴν Μακεδονίαν, ἐπαράγγειλε τῶν Ἀχαιῶν νὰ κράξουν γενικήν τους σύναξιν κάθε φορὰν, ὁποῦ ἤθελαν τὴν ζητήσουν οἱ Πρέσβεις τῆς Ῥώμης, καθὼς εἰς τὴν Ῥώμην ἡ Γερουσία τοὺς ἔδιδεν ἀκρόασιν κάθε φόραν, ὁποῦ τὴν ἐζητοῦσαν.

Πολύβ. Πρεσβ. μδ. Λίβ. βιβλ. λθ'. ἀριθμ. λδ'. λέ.

Ὅταν ἤκουσεν ὁ Φίλιππος ἀπὸ τοὺς Πρέσβεις του, ὁποῦ ἦλθαν ἀπὸ τὴν Ῥώμην, πῶς ἔπρεπε βεβαίως νὰ ἀδειάσῃ ταῖς χώραις τῆς Θρᾴ-

(α) Μὲ τὸ ψήφισμα τῶν Ἀχαιῶν ἐδιατάχθη, ὅτι οἱ σκλάβοι, ὁποῦ εἶχαν βαλθῇ εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν πολιτῶν τῆς Σπάρτης, νὰ ἤθελαν εὔγῃ ἀπὸ τὴν χώραν, καὶ ἀπ' ὅλην τὴν Λακωνίαν· ἀλλέως, νὰ ἠμποροῦν νὰ πιάνωνται ἀπὸ τοὺς Ἀχαιοὺς, καὶ νὰ πολωῦνται ὡσὰν σκλάβοι· τὸ ὁποῖον καὶ ἔγινεν.

Θρᾴκης, βλέπωντας ἀπὸ κάθε μέρος κλεισμένην τὴν βασιλείαν τȣ, ἔρριψε τὸν θυμόν τȣ ἐπάνω εἰς τȣ̀ς κατοίκȣς τῆς Μαρωνείας. Ὁ Ὀνομαςὸς, ὁπȣ̃ εἶχε τὴν κυβέρνησιν τῆς Θρᾴκης, ἐμεταχειρίσθη τὸν Κάσσανδρον, ἄνθρωπον πολλὰ γνώριμον εἰς τὴν χώραν, διὰ νὰ ἐκπληρώσῃ τὸ βάρβαρον πρόςαγμα τȣ̃ Βασιλέως. Ὅςις ἔκαμε νὰ ἔμπῃ νυκτὸς εἰς τὴν χώραν ἕνα σῶμα ἀπὸ Θρᾴκας, οἱ ὁποῖοι ἔπεσαν σκληρῶς ἐπάνω εἰς τȣ̀ς Πολίτας, καὶ ἐφόνευσαν πολλȣ́ς. Ἐκδικηθεὶς ȣ̃ν ὁ Φίλιππος ἀπ' ἐκείνȣς, ὁπȣ̃ δὲν ἦτον ἀπὸ τὸ μέρος τȣ, ἀνάμενε μὲ ἀνάπαυσιν τὸν ἐρχομὸν τῶν Πληρεξȣσίων, βέβαιος πῶς τινὰς δὲν ἤθελε τολμήσῃ νὰ φανῇ κατήγορός τȣ.

Ἔπειτα ἀπὸ μερικὸν καιρὸν ἔρχεται ὁ Ἄππιος, ὅςις βεβαιωθεὶς εὐθὺς διὰ τὴν πρᾶξιν, ὁπȣ̃ ἔγινεν εἰς τȣ̀ς Μαρωνίτας, ἤλεγξε σκληρὰ τὸν Βασιλέα τῆς Μακεδονίας. Τȣ̃τος ἐβεβαίωνε, πῶς δὲν εἶχε μέρος εἰς ἐκεῖνον τὸν ἀφανισμὸν, καὶ τὸν ἀπέδιδεν εἰς μίαν ἐπανάςασιν τȣ̃ λαȣ̃, λέγωντας· „ κλίνοντας τὸ „ ἕνα μέρος εἰς τὸν Εὐμενῆ, τὸ ἄλλο εἰς τȣ̃ „ λόγȣ μȣ, ἄναψεν ἡ φιλονεικία, καὶ ἐφονεύ„ θησαν ἀνάμεσόν τȣς ". Ἔλαβεν ἔπειτα τὸ θάρρος νὰ προςάξῃ, ὅτι νὰ ἤθελεν ἔλθῃ ἔμπροσθέν τȣ κάθ' ἕνας, ὁπȣ̃ ἤθελε νὰ τὸν κατηγορήσῃ· ἀλλὰ ποῖος ἤθελε τολμήσῃ νὰ

τὸ κάμῃ; Ἡ παίδευσις εἰς ἐκεῖνον ἤθελ' ἦναι ἕτοιμη, καὶ ἡ βοήθεια πολλὰ μακρὰν, ὅπου ἐδύνετο νὰ ἐλπίσῃ ἀπὸ τὴς Ῥωμαίους. „Εἶ„ναι πρᾶγμα ἀνωφελὲς, τοῦ εἶπεν ὁ Ἄππιος, „τὸ νὰ προφασίζεσαι· ἐγὼ ἠξεύρω ἐκεῖνο „ὅπου ἐσωσέβη, καὶ ποῖος εἶναι ὁ αὐθεντρός". Αὐτὰ τὰ λόγια ἐπροξένησαν μεγάλῃ παραχὴ εἰς τὸν Φίλιππον, μ' ὅλον τοῦτο τότε τὸ πρᾶγμα ἀπέρασεν ἔτζι.

Ἀλλὰ τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν ἐπρόσαξεν ὁ Ἄππιος, νὰ πέμψῃ δίχως ἄργητα εἰς τὴν Ῥώμην τὸν Ὀνομασὸν καὶ τὸν Κάσσανδρον, διὰ νὰ ἐξεπαχθῶν ἀπὸ τὴν Γερουσίαν ἐπαύω εἰς τοῦτο, προθέτωντας, πῶς αὐτὸ εἶναι τὸ μόνον μέσον νὰ μείνῃ ἀναίτιος. Ἀκούωντας τοῦτο ὁ Φίλιππος, ἄλλαξε τὸ χρῶμα τοῦ προσώπου του, καὶ ἐσάθη πολλὴν ὥραν σιωπηλὸς καὶ συλλογισμένος, τέλος πάντων εἶπε, πῶς ἤθελε πέμψῃ τὸν Κάσσανδρον, ὅπου οἱ Πληρεξούσιοι τὸν ὑπωπτεύοντο διὰ αὐθεντρὸν τῆς φθορᾶς, ἀλλ' ὄχι τὸν Ὀνομασὸν, λέγωντας πῶς αὐτὸς ἦτον μακρὰν ἀπὸ τὴν Μαρωνείαν, εἰς καιρὸν ὅπου ἔγινεν ἐκείνη ἡ αἱματώδης ἔξαγωδία. Αὐτὸς ἐπ' ἀληθείας ἐφοβεῖτο, μήπως καὶ ὁ Ὀνομασὸς, ὁ ὁποῖος εἶχε τὸ θάρρος του, καὶ εἰς τὸν ὁποῖον δὲν εἶχε κρύψῃ καμμία πρᾶγμα, ἤθελε προδώσῃ εἰς τὴν Γερουσίαν ὅλα του τὰ ἀπόκρυφα. Ὅταν ἐβγῆκαν ἀπὸ τὴν Μακεδονίαν

οἱ

οἱ Πληρεξȣ́σιοι, αὐτὸς ἔμβασεν εἰς ἕνα πλοῖον τὸν Κάσσανδρον διὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Ῥώμην, ἀλλὰ τȣ̃ ἔδωσεν εἰς συντροφίαν κάποιȣς φίλȣς τȣ, οἱ ὁποῖοι τὸν ἐφαρμάκευσαν εἰς τὴν Ἤπειρον.

Ἀφ' ȣ̃ ἐμίσευσαν οἱ Πληρεξȣ́σιοι, ἦταν βέβαιοι, πῶς ὁ Φίλιππος νὰ ἦτον ὁ αὐτȣργὸς τῆς φθορᾶς τȣ̃ Μαρωνιτȣ̃, καὶ πῶς ἦτον πρόθυμος νὰ τὰ χαλάσῃ μὲ τȣ̀ς Ῥωμαίȣς. Ὁ Βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας ἐσυλλογίζετο καὶ καθ' ἑαυτὸν, καὶ μὲ τȣ̀ς φίλȣς τȣ, πῶς, ἂν τὸ μῖσος κατὰ τȣ̃ Ῥωμαίων, καὶ ἡ ἐπιθυμία νὰ ἐκδικηθῇ ἄρχιζε νὰ φανερωθῇ, ἔπρεπε τὸ ὀγλιγωρότερον νὰ πιάσῃ τὰ ἅρματα, καὶ νὰ τȣ̀ς κάμῃ φανερὰ τὴν μάχην· ἀλλὰ μὴν ὤντας ἀκόμη ἕτοιμος, ἐστοχάσθη ἕνα ὠφέλιμον, διὰ νὰ κερδήσῃ καιρὸν, νὰ πέμψῃ εἰς τὴν Ῥώμην τὸν υἱόν τȣ Δημήτριον, ὁπȣ̃ ἐστάθη πολὺν καιρὸν ἐκεῖ διὰ ἐνέχυρον, καὶ ὁπȣ̃ ἀπόκτησε πολλὴν τιμὴν, ἴσως καὶ ἠμπορȣ̃σεν ἢ νὰ τὸν διαφεντεύσῃ ἐναντίον εἰς τὰς κατηγορίας, ὁπȣ̃ ἐδύνοντο νὰ κάμȣν κατ' αὐτȣ̃ εἰς τὴν Γερȣσίαν, ἢ νὰ τὸν προφασίσῃ εἰς τὰ σφάλματα, ὁπȣ̃ ἀληθῶς ἔκαμεν. Ἐπαρασκεύασε τὸ λοιπὸν τὰ χρειαζόμενα διὰ ταύτην τὴν Πρεσβείαν, καὶ ἔδωκεν εἴδησιν εἰς τȣ̀ς Φίλȣς τȣ, ἀπὸ τȣ̀ς ὁποίȣς ἤθελε νὰ συντροφευθῇ τὸ Βασιλόπουλον ὁ υἱός τȣ.

Ἐτα-

Ἔταξεν εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν τῶν Βυζαντίων κάθε βοήθειαν, ὄχι πῶς εἶχε πόθον νὰ τοὺς βοηθήσῃ, ἀλλὰ διατὶ, πηγαίνοντας εἰς τὴν βοήθειαν τους, ἔβαινεν εἰς φόβον τὰς μικρὰς Αὐθεντίας τῆς Θράκης πλησίον εἰς τὴν Προποντίδα, καὶ τὰς ἐμπόδιζε νὰ μὴν αὐτισαθῶν εἰς τὸν σκοπόν του νὰ κάμῃ τὴν μάχην μὲ τοὺς Ῥωμαίους. Καὶ βέβαια, νικήσας τότες τὰς μικρὰς Βασιλείας εἰς ὅλα πόλεμον, καὶ πιάσας τὸν Ἀρχηγόντας, τὰς ἐκαπάτησεν εἰς τόσον, ὁπὄ δὲν ἐδύνοντο νὰ τὸν βλάψουν, καὶ ἐστράφη εἰς τὴν Μακεδονίαν.

Εἰς τὴν Πελοπόννησον αὐάμεσαν τὸν ἐρχομὸν τῶν Πλιρεξουσίων, ὁπὄ εἶχαν παραγγελίαν νὰ ἀπεράσουν ἀπὸ τὴν Μακεδονίαν εἰς τὴν Ἀχαΐαν. Καὶ διὰ νὰ ἠξεύρουν τί ἔχουν νὰ τοὺς ἀποκριθῶν, ἔκραξεν ὁ Λυκόρτης ὅλα συμβούλιον, εἰς τὸ ὁποῖον ἐπαράσησεν ἐκεῖνο ὁπὄ ἔπρεπε νὰ φοβῶνται, ἐπειδὴ καὶ οἱ Ῥωμαῖοι ἐφαίνοντο νὰ ἦτον περισσότερον δίμοιρεῖς εἰς τοὺς Σπαρτιάτας, παρὰ εἰς τοὺς Ἀχαιούς. Ἐφανέρωσεν ἔπειτα τὴν ἀχαριστίαν τοῦ Ἀράτου, καὶ τοῦ Ἀλκιβιάδου, ὁπὄ ὄντες ὑπόχρεοι τῶν Ἀχαιῶν διὰ τὴν ξαναστερέωσίν τους εἰς τὴν Παξίδα, ἐπῆραν τὸ βάρος νὰ σαλθῶν Πρέσβεις εἰς τὴν Γερουσίαν, ὅπου συνῆργησαν, καὶ ὡμίλησαν ὡς φανεροὶ ἐχθροὶ, ὡσὰν νὰ τοὺς εἶχαν ὀξοεί-

σῃ

σῃ οἱ Ἀχαιοὶ ἀπὸ τὴν πατρίδα τȣς, καὶ νὰ μὴν ἦτον ἐκεῖνοι ὁπȣ̃ τȣ̀ς ἐξαναστερέωσαν. Τότε ὅλοι ἐκ μιᾶς φωνῆς ἐκατάκριναν τὸν Ἀραῖον, καὶ τὸν Ἀλκιβιάδην εἰς θάνατον.

Εἰς ὀλίγας ἡμέρας ἔφθασαν οἱ Πληρεξȣ́σιοι Ῥωμαῖοι, καὶ ἐσυνάχθη εἰς τὴν Κλίτωρην τῆς Ἀρκαδίας τὸ συμβȣ́λιον. Τότε ἐχύθη ὁ φόβος εἰς τȣ̀ς Ἀχαιȣ̀ς, ὁπȣ̃ βλέποντες νὰ ἔλθȣν μὲ τȣ̀ς Πληρεξȣσίȣς ὁ Ἀραῖος, καὶ ὁ Ἀλκιβιάδης, οἱ ὁποῖοι ὀλίγον προτήτερα ἐκατεκρίθησαν ἀπὸ αὐτȣ̀ς εἰς θάνατον, ἔκριναν πόσον ὀλίγον ἤθελε τȣ̀ς ἦσαι ἱλαρὰ ἡ ἐξέτασις, ὁπȣ̃ ἔμελλε νὰ γένῃ.

Ἀρχίσας τὸν λόγον ὁ Ἄππιος, τȣ̀ς ἐφανέρωσε, πῶς ἡ Γερȣσία ἐκινήθη πολλὰ ἀπὸ τὰ παράπονα τῶν Σπαρτιατῶν, καὶ πῶς δὲν ἐδύνετο νὰ μὴ κατηγορήσῃ ὅλον ἐκεῖνο, ὁπȣ̃ ἔκαμαν εἰς αὐτȣ́ς, τὸν θάνατον δηλαδὴ τῶν Σπαρτιατῶν· τὸν κατεδαφισμὸν τῶν τειχίων τῆς Σπάρτης· τὴν ἐξάλειψιν τῶν νόμων τȣ̃ Λυκȣ́ργȣ, ὁπȣ̃ ἐκατάστησαν αὐτὴν τὴν χώραν περίφημον εἰς ὅλα τὰ γένη, καὶ τὴν ἔκαμαν νὰ ἀνθήσῃ διὰ πολλȣ̀ς αἰῶνας.

Ὁ Λυκόρτης, καὶ ὡς Πρόεδρος τȣ̃ συμβȣλίȣ, καὶ ὡς ἑνωμένος μὲ τὸν Φιλοποίμενα αὐτȣργὸν ὅλων τῶν πραγμάτων, ὁπȣ̃ ἔγιναν κατὰ τῆς Σπάρτης, ἄρχησε νὰ ἀποκριθῇ εἰς τὰς κατηγορίας τȣ̃ Ἀππίȣ. Ἔδειξεν ἐν πρώτοις,

πῶς

πῶς οἱ Σπαρτιᾶται ἐπειδὴ καὶ ἐκτύπησαν τὰς ὀξυρίσας ἐναντίον τῆς περιλήψεως τῆς σωθήκης, ὅπου τὰς ἀπηγόρευε μὲ λόγια πασειακὰ, νὰ μὴ ἐγγίξῃ τὸ παράπαν τὰς παραθαλασσίους πόλεις, αὐτοὶ οἱ ὀξύρισοι, ἀπόντων τῆς Ῥωμαίων δὲν ἐδύνοντο νὰ προσρέξῃ ἀλλοῦ, παρὰ εἰς τὴν Ἀριστοκρατίαν τῆς Ἀχαΐας. Αὐτὴ λοιπὸν δὲν ἔσφαλε πῶς τὰς ἔδωσε βοήθειαν εἰς μίαν χρείαν τόσον μεγάλην. Ὅσον δὲ διὰ τὰς φόνους, ὅπου τὰς ἐκατηγόρει ὁ Ἄππιος, δὲν ἦτον πρέπον νὰ τὰς ἀποδίδῃ εἰς τὰς Ἀχαιὰς, ἀλλ' εἰς τὰς ὀξυρίσας, ὅπου εἶχαν τότε διὰ Ἀρχηγὰς τὸν Ἀραῖον, καὶ τὸν Ἀλκιβιάδην, καὶ ἀπὸ μόνην τὰς γνώμην, καὶ ὅπου δίχως τὴν θέλησιν τῆς Ἀχαιῶν, ἔπεσαν μὲ μανίαν ἐναντίον ἐκείνων, ὅπου αὐτοὶ ἐσοχάζοντο ὡς αὐθεντὰς τῆς ὀξυρίας των, καὶ ὁλονῶν τῆς παλαιπωρίων ὅπου ὑπόφεραν.

„ Ἀλλὰ, ἐπρόθεσεν αὐτὸς, πῶς νὰ εἶναι
„ ἔργον μας ἡ ὀξάλειψις τῆς νόμων τοῦ Λυκούργου, καὶ ὁ καταδαφισμὸς τῆς τειχίων τῆς Σπάρτης, εἶναι ἀληθινόν. Μὰ αὐτὰ τὰ τείχη
„ δὲν ἦτον ἔργον τοῦ Λυκούργου, ἀλλὰ τῆς Τυ-
„ ράννων, ὅπου πολὺν καιρὸν ἔπειτα τὰ ἔκτισαν, ὄχι δι' ἀσφάλειαν τῆς χώρας,
„ ἀλλὰ διὰ τὴν ἐδικήν τως, καὶ διὰ νὰ εἶναι
„ εἰς κατάσασιν νὰ ὀξαλείψουν ἀπαιδεύτως
„ τὴν διδασκαλίαν, ὅπου ἐβεβαιώθη ἀπὸ

„ ἐκεῖ

„ ἐκεῖνον τὸν σοφὸν Νομοδότην. Ἂν αὐτὸς
„ εὔγαινε τῶρα ἀπὸ τὸν τάφον, ἤθελεν ἐκ-
„ πλαγῇ βλέπωντας κατηδαφισμένα αὐτὰ τὰ
„ τείχη, καὶ ἤθελεν εἰπῇ, πῶς τῶρα βλέ-
„ πει τὴν πατρίδα τȣ, καὶ τὴν Παλαιὰν Σπάρ-
„ την. Δὲν ἔπρεπε νὰ ἀναμείνετε τὸν Φιλο-
„ ποίμενα, ȣ̓τε τȣ̀ς Ἀχαιȣ̀ς, ἀλλ' ἐσεῖς οἱ
„ ἴδιοι ὦ Πολῖται τῆς Σπάρτης, ἔπρεπε νὰ
„ κατακρημνίσετε μὲ τὰ ἴδιά σας χέρια ἐκεῖ-
„ να τὰ τείχη, καὶ νὰ ἀφανίσετε ἐκεῖνα τὰ
„ ἴχνη τῆς Τυραννίας. Αὐτὰ τὰ τειχία ἀφ' ȣ̃
„ ἐφυλάχθητε ἐλεύθεροι ὀκτακοσίȣς χρόνους
„ σχεδὸν, καὶ περιπλέον ἐςαθήκετε μίαν φο-
„ ρὰν οἱ Κύριοι τῆς Ἑλλάδος δίχως τὴν δια-
„ φέντευσίν τȣς, ἔγιναν εἴκοσι χρόνȣς ἔπειτα
„ τὸ ὄργανον τῆς σκλαβείας σας, καὶ σᾶς ἐ-
„ ςάθησαν ὡσὰν ἅλυσες. Ὅσον διὰ τȣ̀ς πα-
„ λαιȣ̀ς νόμȣς τȣ̃ Λυκȣ́ργȣ, οἱ Τύραννοι εἶ-
„ ναι ἐκεῖνοι, ὁπȣ̃ σᾶς τȣ̀ς ἀσύκωσαν, καὶ
„ ἡμεῖς ἄλλο δὲν ἐκάμαμεν, παρὰ νὰ σᾶς
„ δώσωμεν τȣ̀ς ἐδικȣ́ς μας, ὁμοιώνοντές σας
„ καθ' ὅλα μὲ ἡμᾶς".

Σξέφωντας ἔπειτα τὸν λόγον τȣ πρὸς τὸν Ἄππιον, „ Ἐγὼ, τȣ̃ εἶπε, δὲν δύναμαι
„ νὰ κρύψω, πῶς ἡ ὁμιλία ὁπȣ̃ ἕως τῶρα
„ ἐκάμαμεν, νὰ μὴν εἶναι ὡς συμμάχων πρὸς
„ συμμάχȣς, ȣ̓τε ὡς ενὸς γενȣ̀ς ἐλευθέρȣ,
„ ἀλλὰ σκλάβων ὁπȣ̃ ὁμιλȣ̃ν πρὸς τὸν Αὐ-

„ θέντων τους. Διότι τέλος πάντων, ἂν ἡ φω-
„ νὴ τοῦ Κήρυκος, ὁποῦ προτήτερα ἀπ' ὅλους
„ μᾶς ἐδιαλάλησεν ἐλευθέρους, δὲν ἐστάθη
„ μία ματαία τελετή· ἂν ἡ συνθήκη, ὁποῦ
„ τότε ἔγινεν, ἦτον στερεὰ καὶ ἀπαράβατος·
„ ἂν ἐσεῖς θέλετε νὰ φυλάξετε μὲ ἡμᾶς ἀ-
„ ληθινὰ τὴν συμμαχίαν, καὶ τὴν φιλίαν·
„ τίνος χάριν λοιπὸν τῶρα μᾶς ἐνοχλεῖτε
„ τόσον, ζητοῦντές μας ψιλὸν λογαριασμόν;
„ Ἡμεῖς δὲν σᾶς ἐξετάζομεν διὰ τὴν συνθή-
„ κην ὁποῦ ἐκάμετε μὲ τὴν Καπύην, ἀφ' οὗ
„ τὴν ἐπήρατε· οὕτω καὶ ἐσεῖς δὲν πρέπει νὰ
„ μᾶς ἐξετάζετε δι' ἐκεῖνο, ὁποῦ ἐκάμαμεν
„ εἰς τοὺς Σπαρτιάτας ἀφ' οὗ τοὺς ἐνικήσαμεν.
„ Ἐφονεύθησαν μερικοί. Ἐγὼ ὑποθέτω πῶς
„ ἡμεῖς εἴμεσθεν οἱ φονεῖς. Τί λοιπόν; Δὲν
„ ἐκάματε ἐσεῖς νὰ ἀποθάνουν ὑποκάτω εἰς
„ τὸ τζεκούρι οἱ Γερουσιάρχαι τῆς Καμπα-
„ νίας; Ἡμεῖς ἐκατηδαφίσαμεν τὰ τείχη τῆς
„ Σπάρτης. Ἀλλ' ἐσεῖς ἐχαλάσατε εἰς τὴν
„ Καμπανίαν, ὄχι μόνον τὰ τείχη, ἀλλὰ καὶ
„ τὴν χώραν, καὶ τοὺς τόπους. Ἀπὸ τοῦτο ἐ-
„ γὼ συμπεραίνω, πῶς θέλετε μοῦ εἰπεῖ, ὅ-
„ τι ἡ ὁμοιότης, ὁποῦ διαλαμβάνουν ἡ συν-
„ θήκαις, νὰ εἶναι ἀναμέσον εἰς τοὺς Ῥωμαί-
„ ους, καὶ εἰς τοὺς Ἀχαιοὺς, δὲν εἶναι, παρὰ
„ κατὰ τὸ φαινόμενον, καὶ πῶς κυρίως ἡμεῖς
„ δὲν ἔχομεν, παρὰ μίαν ἐλευθερίαν ἀγο-

„ ρα.

„ ρασμὸν, ἢ δανεισμὸν ἀπὸ τὰς Ῥω-
„ μαίους, εἰς τὸ χέρι τῶν ὁποίων κέκειται ἡ
„ αὐτοκρατορία, καὶ ἡ ἐξουσία. Πολλὰ καλὰ
„ ἐγὼ τὸ καταλαμβάνω ὦ Ἄππιε. Ἀλλ' ἐ-
„ πειδὴ καὶ πρέπει νὰ ὑποφέρωμεν, σὲ πα-
„ ρακαλῶ καὶν νὰ μὴν ὁμοιώσετε τὰς ἐδικάς
„ σας καὶ ἐδικάς μας ἐχθρὰς μὲ ἡμᾶς, ὁπὰ
„ εἴμεθε σύμμαχοί σας· αὐτοὶ θέλει, ὅτι
„ ἡμεῖς γινόμενοι ἐπίορκοι νὰ λύσωμεν ὅλα
„ ἐκεῖνα, ὁπὰ μὲ ὅρκον ἀπεφασίσαμεν, καὶ
„ νὰ ἐξαλείψωμεν ἐκεῖνο, ὁπὰ ὄντας γραμ-
„ μένον εἰς τὰ γραμματεῖά μας, καὶ χαραγμέ-
„ νον εἰς τὸ μάρμαρον, διὰ νὰ φυλάττεται αἰω-
„ νίως ἡ ἐνθύμησις, ἔγινεν σῶα μνημεῖον ἱε-
„ ρὸν, εἰς τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ βά-
„ λῃ τινὰς χέρι. Ἡμεῖς σᾶς ὀλαβάμεθεν
„ ὦ Ῥωμαῖοι, καὶ αὖ θέλετε, περιπλέον
„ σᾶς φοβάμεθεν, ἀλλ' ὀλαβάμεθε καὶ φο-
„ βάμεθε περιατόπερον τὰς ἀθανάτας Θεάς".

Τὸ περιατόπερον μέρος ἐπαίνεσεν αὐτὴν τὴν ὁμιλίαν, καὶ αὐτὸν πῶς ἀληθινὰ ὡμίλησεν ὡς κριτὴς, εἰς ὅ,τι ὁπὰ, ἢ ἔπρεπεν οἱ Ῥωμαῖοι νὰ ἐνεργήσουν δυνασικῶς, ἢ νὰ ἀποφασίσουν νὰ χάσουν τὴν ἐξουσίαν τους. Ὁ Ἄππιος δίχως νὰ τὰς κάμῃ πλέον ἄλλην ἐξέπασιν τὰς ἐσυμβούλδσεν, ἕως ὁπὰ ἦτον ἀκόμη ἐλεύθεροι, καὶ δὲν εἶχον λάβῃ καινέα πρόσα-
γμα, νὰ δὲχαρισήσουν τὸν λαὸν τῆς Ῥώμης,

κανόντες ἀφ' ἑαυτοῦ τους ἐκεῖνο, ὁποῦ ἐδύνετο νὰ τοὺς προςαχθῇ. Αὐτοὶ ἐζήτησαν, ὅτι οἱ Ῥωμαῖοι νὰ ἀποφασίσουν διὰ τὴν Σπάρτην ἐκεῖνο, ὁποῦ τοὺς ἤρεσκεν, ἐπειδὴ καὶ οἱ Ἀχαιοὶ δὲν ἠμποροῦσαν νὰ καταφρονήσουν τὸν ὅρκον, ἐξαλείφοντες αὐτοὶ οἱ ἴδιοι τὸ ψήφισμά τους. Ὅσον διὰ τὴν ἀπόφασιν, ὁποῦ νεωςὶ ἔγινε κατὰ τοῦ Ἀραίου, καὶ Ἀλκιβιάδου, τὴν ἔλυσαν εὐθύς.

Λίβ. βιβλ. λή. ἀριθμ. μή.

Ἡ Ῥώμη ἐδιώρισε τὸν ἀκόλουθον χρόνον τοῦτα τὰ ἄρθρα· ὅτι νὰ ἤθελαν ςερεωθῇ εἰς τὴν πατρίδα τους ἐκεῖνοι, ὁποῦ ἐσκλαβώθησαν ἀπὸ τοὺς Ἀχαιούς· νὰ ἤθελαν ἐξαλειφθῇ ὅλαις ἡ κρίσεις, ὁποῦ ἦσαν διὰ ταύτην τὴν ὑπόθεσιν. ὅτι ἡ Σπάρτη νὰ ἤθελ' ἦςαι ἑνωμένη μὲ τὴν Ἀριςοκρατίαν τῶν Ἀχαιῶν. Ὁ Παυσανίας προσθέτει ἕνα ἄρθρον, διὰ τὸ ὁποῖον δὲν ὁμιλεῖ ὁ Τίτος Λίβιος, καὶ εἶναι, ὅτι νὰ ἤθελαν ἀνοικοδομηθῇ τὰ τείχη, ὁποῦ ἐκατηδαφίσθησαν. Ἐκλέχθη ὁ Κ. Μάρκος Πληρεξούσιος, διὰ νὰ ὑπάγῃ νὰ διορθώσῃ τὰ πράγματα τῆς Μακεδονίας, καὶ ἐκεῖνα τῆς Πελοποννήσου, ὅπου ἦτον πολλαῖς σύγχυσες, μάλιςα ἀναμέσον εἰς τοὺς Ἀχαιοὺς ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος, καὶ τοὺς Μεσσηνίους, καὶ Σπαρτιάτας ἀπὸ τὸ ἄλλο· καὶ τὰ δύο μέρη εἶχαν πέμψῃ Πρέσβεις εἰς τὴν Ῥώμην. Φαίνεται, πῶς ἡ Γερουσία ὀλίγον ἐφρόντιζε νὰ τελειώσῃ τὰς διαφοράς

Εἰς Ἀχαῖ. φ. 414.

Πολύβ. Πρεσβ. νά.

τους.

τȣς. Εἰς τȣ̀ς Σπαρτιάτας ἀπεκρίθη, πῶς ὁ λαὸς τῆς Ῥώμης δὲν ἤθελε πλέον νὰ ἔμπῃ εἰς τὰς ὑποθέσεις τȣς. Οἱ Ἀχαιοὶ ἐζητȣ̃σαν, ὅτι ὁ λαὸς τῆς Ῥώμης νὰ τȣ̀ς δώσῃ βοήθειαν κατὰ τῶν Μεσσηνίων κατὰ τὴν συνθήκην· ἢ κἂν νὰ μὴν ἀφήσῃ νὰ πεμφθοῦν ἀπὸ τὴν Ἰταλίαν εἰς τȣ̀ς Μεσσηνίȣς, ἅρματα, ἢ τροφαί. Τȣ̀ς ἀπεκρίθησαν, πῶς ἂν μερικαῖς χώραις ἐχωρίζοντο ἀπὸ τὴν Ἀριστοκρατίαν τῶν Ἀχαιῶν, ἡ Γερȣσία δὲν ἔκρινεν εὔλογον νὰ ἔμπῃ εἰς τέτοιαις διαφοραῖς.

Ἀπὸ τȣ̃το φαίνεται ὁ ζηλότυπος καὶ πανȣ̃ργος τρόπος τῶν Ῥωμαίων, ὁπȣ̃ ἐπρόσεχαν μόνον νὰ ἀδυνατίσȣν τὸν Φίλιππον, καὶ τοὺς Ἀχαιȣ̀ς, ὁποῦ τοὺς ἔδιδαν κάποιαν φόβον, καὶ ἐσκέπαζαν τοὺς φιλοδόξȣς των σκοποὺς μὲ τὴν πρόφασιν πῶς βοηθȣ̃ν τῶν ἀδυνάτων.

ΠΑΡΑ'ΓΡΑΦΟΣ Ι'.

Ὁ Φιλοποίμην κτυπᾷ τὴν Μεσσήνην. Αὐτὸς πιάνεται ἀπὸ τοὺς Μεσσηνίους, καὶ θανατώνεται. Ἡ Μεσσήνη παραδίδεται εἰς τοὺς Ἀχαιούς. Ἔνδοξος κηδεία τοῦ Φιλοποίμενος, ἡ στάκταις τοῦ ὁποίου φέρνονται εἰς τὴν Μεγαλόπολιν. Πάλιν περὶ τῶν Ἐξορίστων τῆς Σπάρτης. Θάνατος Πτολεμαίου τοῦ Ἐπιφανοῦς. Τὸν διαδέχεται ὁ υἱός του ὁ Φιλομήτωρ.

Ἔτ. ἀπὸ Κτίσ. Κόσμου 3821. προ Χριστοῦ 283. Λίβ. βιβλ. λθ'. Πλούτ εἰς τὸν Φιλοπ. φυλ 366. 368. Πολύβ. Πρεσβ. νβ'. ν γ'.

Δεινοκράτης ὁ Μεσσήνιος, ἐχθρὸς μέγας τοῦ Φιλοποίμενος, εἶχε χωρίσῃ τὴν Μεσσήνην ἀπὸ τὴν Ἀριστοκρατίαν τῶν Ἀχαιῶν, καὶ ἐστοχάζετο νὰ κυριεύσῃ ἕνα ἀξιόλογον τόπον σιμὰ εἰς ταύτην τὴν χώραν, λεγόμενον Κορώνην. Ὁ Φιλοποίμην τότε εἰς ἡλικίαν ἑβδομήκοντα χρόνων, καὶ τὴν ὀγδόην φορὰν Στρατηγὸς τῶν Ἀχαιῶν, ἦτον ἄρρωστος. Ὅταν ἔλαβε ταύτην τὴν εἴδησιν, ἐμίσευσε μὲ ὅλην του τὴν ἀσθένειαν, καὶ ὑπῆγε πρὸς τὴν Μεσσήνην μὲ ἕνα τάγμα ὀλιγάριθμον, ἀλλὰ συνθεμένον ἀπὸ τοὺς ἐκλεκτοὺς νέους τῆς Μεγαλοπόλεως. Ὁ Δεινοκράτης, ὁποῦ εὐγῆκεν ἐναντίον του, εἰς ταῖς αρχαῖς ἐνικήθη, καὶ ἔφυγεν· ἀλλὰ προσθέτωντας ἄλλους

πεν-

πεντακοσίȣς καβαλλαρέȣς, ὁπȣ̃ ἐφύλαγαν τὰς πεδιάδας τῆς Μεσσήνης, ἐςράφη ὀπίσω, καὶ ἐνίκησε τὸν Φιλοποίμενα. Τȣ̃τος προσέχωντας μόνον νὰ φυλάξῃ τȣ̀ς νέȣς, ὁπȣ̃ τὸν ἠκολȣ́θησαν, ἔκαμεν ἔργα παράδοξα τῆς ἀνδρείας, ἀλλὰ πέφτωντας ἀπὸ τὸ ἄλογον, καὶ πληγωθεὶς εἰς τὴν κεφαλὴν δυνατὰ, ἐπιάσθη ἀπὸ τȣ̀ς ἐχθρȣ̀ς, ὁπȣ̃ τὸν ἤφεραν εἰς τὴν Μεσσήνην. Ὁ Πλȣ́ταρχος ςοχάζεται τὴν δυςυχίαν τȣ̃ Φιλοποίμενος, ὡσὰν παίδευσιν ἑνὸς λόγȣ αὐθάδȣς, καὶ ὑπερηφάνȣ, ὁπȣ̃ τȣ̃ ἔφυγεν ἀπὸ τὸ ςόμα, εἰς καιρὸν ὁπȣ̃ ἐπαινεῖτο ἕνας Στρατηγός. „ Πῶς (εἶπεν αὐτὸς) δύναται τινὰς νὰ λογιάσῃ „ διὰ ἄνδρα ἐκεῖνον, ὁπȣ̃ μὲ τὰ ἅρματα εἰς „ τὰς χεῖρας ἀφήνει, καὶ πιάνεται ζωντανὸς „ ἀπὸ τȣ̀ς ἐχθρȣ́ς “;

Μὲ τὴν πρώτην φωνὴν, ὁπȣ̃ ἔφθασεν εἰς τὴν Μεσσήνην, πῶς αὐτὸς ἐπιάσθη, καὶ πῶς τὸν ἤφερναν, οἱ Μεσσήνιοι τόσον ἐχάρηκαν, ὁπȣ̃ ὅλοι ἔδραμαν εἰς ταῖς πόρταις τῆς χώρας, μὴ δυνάμενοι νὰ πιςεύσουν, πῶς νὰ ἦτον ἀληθινὴ αὐτὴ ἡ εἴδησις, ἂν δὲν τὸν ἔβλεπαν μὲ τὰ ὀμμάτιά τȣς· τόσον τȣ́τη ἡ πρᾶξις δὲν τȣ̀ς ἐφαίνετο ἀληθινή. Διὰ νὰ πληροφορήσȣν τὴν ἀχόρταγον πεμέργειαν τῶν κατοίκων, ἀπὸ τȣ̀ς ὁποίȣς πολλοὶ δὲν ἐδυνήθησαν νὰ τὸν ἰδȣ̃ν, ἐχρειάσθη νὰ

φέρων τὸν ἔνδοξον σκλάβον ἐπάνω εἰς τὸ θέατρον, ὅπου ὑπῆγεν ὅλον τὸ πλῆθος. Ὅταν εἶδαν τὸν Φιλοποίμενα, πῶς ἐσύρνετο μὲ ταῖς ἅλυσες εἰς τὰ ποδάρια, τὸ περισσότερον μέρος ἀπ' αὐτοὺς τὸν εὐσπλαγχνίσθη, καὶ δὲν ἐδυνήθησαν νὰ κρατήσουν τὰ δάκρυα. Ἐχύθη ἀνάμεσα εἰς τὸν λαὸν ἕνας ψιθυρισμὸς, ὁποῦ ἐπροήρχετο ἀπὸ τὴν συμπάθειαν, καὶ ἀπὸ μίαν ἐπαινετὴν εὐγνωμοσύνην, καὶ ἔλεγον, „ πῶς ἦτον πρέπον νὰ ἐν-„ θυμηθοῦν τὰς εὐεργεσίας, ὁποῦ ἔλαβαν ἀπ' „ αὐτὸν, καὶ τὴν ἐλευθερίαν, ὁποῦ αὐτὸς ἐ-„ φύλαξεν εἰς τὴν Ἀχαΐαν, διώκωντας τὸν „ Τύραννον Ναβίδην". Οἱ Κριταὶ δὲν τὸν ἄφησαν πολλὴν ὥραν εἰς τὸ θέατρον, φοβούμενοι τὴν πρὸς αὐτὸν τοῦ λαοῦ ἀγάπην τε καὶ συμπάθειαν. Τὸν ἀσύκωσαν ἀπ' ἐκεῖ, καὶ ἀφ' οὗ ἐσυμβουλεύθησαν ἀνάμεσόν τους, ἐπρόσταξαν νὰ τὸν ὑπάγουν εἰς ἕνα τόπον λεγόμενον θησαυρόν. Αὐτὴ ἦτον μία κατοικία ὑπόγειος, ὁποῦ δὲν ἐδέχετο ἀπὸ κανένα μέρος φῶς, ὁποῦ δὲν εἶχε καμίαν πόρταν, ἀλλ' ἐσφαλίζετο μὲ ἕνα μεγάλον λίθον, ὁποῦ τὸν ἐκύλιον εἰς τὴν εἴσοδον. Τὸν ἐσφάλισαν λοιπὸν εἰς ἐκείνην τὴν τρύπαν, καὶ ἔβαλαν τριγύρῳ πολλοὺς στρατιώτας διὰ φύλαξιν.

Ἐλθούσης δὲ τῆς νυκτὸς, καὶ ἀναχωρήσαντος τοῦ λαοῦ, ὁ Δεινοκράτης ἄνοιξε τὴν φυλακὴν,

καὶ

κ̀ ἔμβασεν ἕναν Ὑπηρέτην διὰ νὰ φέρῃ εἰς τὸν Φιλοποίμενα τὸ φαρμάκι, μὲ παραγγελίαν νὰ ςαθῇ ἐκεῖ ἕως νὰ τὸν ἰδῇ νὰ ἀποθανῇ. Ὅταν αὐτὸς εἶδε τὸ φῶς, κ̀ ἐκεῖνον τὸν ἄνθρωπον, ὁπȣ̃ εἰς τὰς χεῖρας ἐκράτει τὸ ποτήριον, ἀσυκώθη μὲ κόπον διὰ τὴν μεγάλην τȣ ἀδυναμίαν, κ̀ πιάνωντας τὸ ποτήριον, τὸν ἠρώτησεν ἂν εἶχε καμίαν εἴδησιν διὰ τȣ̀ς Ἱππέας τȣ, κ̀ μάλιςα διὰ τὸν Λυκόρτην. Ὁ Ὑπηρέτης τȣ̃ εἶπε, πῶς ἤκȣσε νὰ λέγȣν, ὅτι ὅλοι σχεδὸν ἐφυλάχθησαν. Ὁ Φιλοποίμην τὸν ηὐχαρίςησε, κλίνωντας τὴν κεφαλὴν, κ̀ κοιτάζωντάς τον φιλικὼς. „ Ἐσὺ μȣ̃ δίδεις „ μίαν καλὴν εἴδησιν, τȣ̃ εἶπε, ἡμεῖς λοι„ πὸν δὲν εἴμεσθεν ὅλοι δυςυχεῖς". καὶ δίχως νὰ κάμῃ παραμικρὸν παράπονον, ἔπιε τὸ φαρμάκι, κ̀ ἔπεσε πάλιν ἐπάνω εἰς τὸ ἀπανωφόριτȣ. Τὸ φαρμάκι ἔκαμεν εὐθὺς τὴν ἐνέργειάν τȣ, διατὶ αὐτὸς ἦτον τόσον ἀδύνατος, ὁπȣ̃ ἐσβύσθη ἐκείνην τὴν ςιγμήν.

Ἀφ' ȣ̃ ἐχύθη εἰς τȣ̀ς Ἀχαιȣ̀ς ἡ φωνὴ τȣ̃ θανάτȣ τȣ, ὅλαις τȣς ἡ χώραις ἐβυθίσθησαν εἰς μίαν λύπην ἀνεκδιήγητον, κ̀ εὐθὺς ὅλοι τȣς οἱ νέοι, ὁπȣ̃ ἦτον εἰς ἡλικίαν νὰ βαςάξȣν ἅρματα, κ̀ ὅλα τὰ Κριτήρια ἔδραμαν εἰς τὴν Μεγαλόπολιν. Ἐκεῖ, εἰς ἕνα μεγάλον συμβȣ́λιον, ἀπεφάσισαν νὰ μὴν ἀργήσȣν ȣ̃τε κἂν μίαν ςιγμὴν εἰς ἐκδίκησιν ταύτης τῆς

βδε-

βδελυρᾶς πράξεως· καὶ ἐκλέξαντες εὐθὺς τὸν Λυκόρτην Στρατηγὸν, ἔδραμαν εἰς τὴν Μεσσήνην, καὶ ἔβαλαν κάθε πρᾶγμα εἰς τὴν φωτίαν, καὶ εἰς τὸν σίδηρον. Οἱ Μεσσήνιοι, μὴν ὄντες ἱκανοὶ νὰ διαφεντευθῶν μὲ τὰ ἅρματα, ἔπεμψαν Πρέσβεις εἰς τοὺς Ἀχαιοὺς νὰ ζητήσουν συγχώρησιν διὰ τὰ περασμεία τους σφάλματα. Ὁ Λυκόρτης, παρακινηθεὶς ἀπὸ ταῖς παρακάλεσες, ἐστοχάσθη, πῶς δὲν ἔπρεπε νὰ πράξῃ εἰς αὐτοὺς κατὰ τὴν μανιώδη, καὶ παράφρονα ἀποστασίαν τους. Τοὺς εἶπε, πῶς τὸ μόνον μέσον νὰ κάμουν τὴν εἰρήνην, ἦτον, νὰ τοὺς παραδώσουν τοὺς αὐτουργοὺς τῆς ἀποστασίας, καὶ τοῦ θανάτου τοῦ Φιλοποίμενος, νὰ βάλουν πάλιν ὅλας τους τὰς ὑποθέσεις εἰς τὴν κρίσιν τῶν Ἀχαιῶν, καὶ νὰ δεχθοῦν φρουρὰν εἰς τὸ Καστέλλιόν τους· ταῖς ἐδέχθησαν, καὶ ταῖς ἐκπλήρωσαν εὐθὺς αὐταῖς ταῖς συνθήκαις. Ὁ Δεινοκράτης προβλέπωντας τὴν τιμωρίαν, ὁποῦ ἦτον ἄξιος νὰ λάβῃ, ἐφονεύθη ἀφ' ἑαυτοῦτου, καὶ ὅλοι ἐκεῖνοι ὁποῦ ἐσύντρεξαν εἰς τὸν θάνατον τοῦ Φιλοποίμενος, ἠκολούθησαν τὸ παράδειγμά του.

Τότε ἐσυλλογίσθηκαν διὰ τὰς τιμὰς, ὁποῦ ἔπρεπε νὰ κάμουν τοῦ Φιλοποίμενος. Ὅθεν ἀφ' οὗ ἔκαυσαν τὸ λείψανον, καὶ ἐσύναξαν ταῖς στάκταις, ταῖς ἔβαλαν εἰς ἕνα κιβώτιον, καὶ ἐκίνησαν διὰ νὰ ταῖς φέρουν εἰς τὴν Μεγαλό-

πο-

πολιν. Τȣ́τη ἡ τελετὴ ἐφαίνετο μάλιστα μία προπομπὴ θριαμβευτικὴ, παρὰ θλιβερά. Ἦτον εἰς τὴν ἀρχὴν οἱ Πεζοὶ ὅλοι στεφανωμένοι, οἱ ὁποῖοι ἔχυναν πλῆθος δακρύων. Τȣ́τȣς ἀκολȣθȣ̃σαν οἱ αἰχμάλωτοι Μεσσήνιοι φορτωμένοι ἀπὸ ἅλυσες, ἔπειτα ὁ υἱὸς τȣ̃ Στρατηγȣ̃, ὁ νέος Πολύβιος (α), κρατȣ̃ντας εἰς τὰς χεῖρας τὸ κιβώτιον, καὶ συντροφευμένος ἀπὸ τȣ̀ς εὐγενεστέρȣς τȣ̃ Ἀχαιῶν. Ἀκολȣθȣ̃σε τὸ κιβώτιον ὅλον τὸ Ἱππικὸν ὑπερηφανῶς στολισμένον, τὸ ὁποῖον δὲν ἐφαίνετο ȣ̓̓τε πολλὰ λυπημένον διὰ μίαν τόσον μεγάλην θλίψιν, ȣ̓̓τε πολλὰ χαρμόσυνον διὰ μίαν τέτοιαν νίκην. Ὅλοι οἱ λαοὶ τȣ̃ Πόλεων, καὶ τȣ̃ χωρίων, ἐπήγαιναν ἔμπροσθεν, ὡσὰν διὰ νὰ τὸν τιμήσȣν εἰς τὴν ἐπιστροφὴν μιᾶς νίκης. Ὁ Φιλοποίμην ἐτάφη ἐντίμως, καὶ οἱ αἰχμάλωτοι τῆς Μεσσήνης ἐλιθάσθησαν τριγύρῳ εἰς τὸν τάφον τȣ. Ὅλαις ἡ χώραις ἀπεφάσισαν μὲ κοινὸν ψήφισμα νὰ τȣ̃ κάμȣν μεγαλήτεραις τιμαῖς, καὶ τȣ̃ ἔστησαν πολλὰ ἀγάλματα μὲ ἐγκωμιαστικὰ ἐπιγράμματα.

Πολλȣ̀ς χρόνȣς ἔπειτα, εἰς καιρὸν ὁπȣ̃ ἐκάη ἡ Κόρινθος, καὶ ἀφανίσθη ἀπὸ τὸν Ἀνθύπατον Μȣ́μμιον, ἕνας συκοφάντης Ῥωμαῖος, καθὼς Τριανταεπτὰ χρόνȣς.

(α) Πολύβιος ὁ Ἱστορικὸς, ὁποῦ τότε ἐδύνετο νὰ ἔχῃ εἴκοσι δυο χρόνȣς.

θὼς εἶπα ἀλλοῦ, ἔκαμεν ὅ,τι ἐδυνήθη διὰ νὰ τὰ ἐγκρεμνίσῃ, κατηγορῶντάς τον, πῶς ἐςάθη ἐχθρὸς τῶν Ῥωμαίων, καὶ πῶς πάντοτε ἐδείχθη πρὸς αὐτοὺς μὲ κακὴν διάθεσιν. Τὸ πρᾶγμα ἀνεφέρθη εἰς τὸ συμβούλιον ἔμπροσθεν εἰς τὸν Μούμμιον, καὶ ὁ συκοφάντης ἐπαράςησεν ὅλα τὰ κεφάλαια τῆς κατηγορίας του. Ὁ Πολύβιος ἀπελογήθη, καὶ ἤλεγξε τὸν κατήγορον μὲ μεγάλην εὐγλωττίαν. Πρέπει κάθ' ἕνας νὰ κλαύσῃ τὸν χαιμὸν μιᾶς τόσον ἀξιολόγου ἀπολογίας. Οὔτε ὁ Μούμμιος, οὔτε τὸ συμβούλιόν του ἠθέλησαν νὰ ἀποφασίσουν, ὅτι νὰ ἀφανισθοῦν τὰ μνημόσυνα τῆς δόξης ἐκείνου τοῦ μεγάλου ἀνδρὸς, μὲ ὅλον ὁποῦ εἰς κάποιον τρόπον ἐςάθη ἐναντίος τῆς Ῥώπης. Διατὶ οἱ Ῥωμαῖοι ἐκείνου τοῦ καιροῦ, λέγει ὁ Πλούταρχος, εὐλαβοῦντο, καὶ ἐτιμοῦσαν τὴν ἐνθύμησιν τῶν μεγάλων ἀνδρῶν, ὁποῦ ἔγιναν ἔκλαμπροι μὲ τὴν ἀρετήν τους, ἀγκαλὰ νὰ τοὺς ἐςάθησαν καὶ ἐχθροί.

Ὁ Τίτος Λίβιος παρατηρεῖ, πῶς οἱ Συγγραφεῖς τόσον Ἕλληνες, ὡσὰν καὶ Λατῖνοι ἐσημείωσαν τὸν θάνατον τριῶν μεγάλων ἀνδρῶν, ὁποῦ ἐσυνέβη σχεδὸν τὸν ἴδιον χρόνον, τοῦ Φιλοποίμενος δηλαδὴ, τοῦ Ἀννίβα, καὶ τοῦ Σκηπίωνος, ὁμοιάζοντες τὸν Φιλοποίμενα μὲ τοὺς δύο ἐνδοξοτέρους Στρατηγοὺς τῶν δύο Ἐθνῶν τῶν δυνατωτέρων τοῦ Κόσμου. Ἐγὼ λογιάζω, πῶς

ἀρ-

ἀρκετῶς ἐπερίγραψα εἰς ἄλλον τόπον τὸν χαρακτῆρά τȣ· θέλω μόνον νὰ ἐνθυμίσω εἰς τὸν Ἀναγινώσκοντα ἐκεῖνο ὁπȣ̃ εἶχα εἰπῶ, πῶς ὁ Φιλοποίμην ὠνομάσθη ὁ ὕστερον Ἕλληνας, καθὼς ὁ Βρȣ̃τος ὁ ὕστερος Ῥωμαῖος.

Οἱ Μεσσήνιοι ὁπȣ̃ διὰ τὴν ἀφροσύνην τȣς ἐκατήντησαν εἰς πολλὰ θλιβερὰν κατάστασιν, ἀπὸ τὴν εὐμένειαν τȣ̃ Λυκόρτȣ, καὶ τῶν Ἀχαιῶν ἐνώθησαν πάλιν εἰς τὴν Ἀριστοκρατίαν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν εἶχαν χωρισθῇ. Τὸ ἴδιον ἔκαμαν καὶ εἰς ταῖς ἄλλαις χώραις, ὁπȣ̃ κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν Μεσσηνίων εἶχαν ἀποστατήσῃ καὶ αὐταῖς. Αὐτὸ εἶναι ἕνα καλὸν ἀποτέλεσμα τῆς Ἐπιεικείας, ὁπȣ̃ οἱ Ἀχαιοὶ ἐμεταχειρίσθησαν, διότι ἐξ ἐναντίας μία ὑπερβολικὴ αὐστηρότης, ὁπȣ̃ δὲν ἐμπνέει παρὰ ἐκδίκησιν, καὶ παίδευσες, φέρνει σχεδὸν εἰς ἀπελπισίαν, καὶ ἀντὶς νὰ ἰατρεύσῃ τὰ κακὰ, περισσότερον τὰ αὐξάνει.

Ὅταν ἔλαβαν εἴδησιν εἰς τὴν Ῥώμην, πῶς οἱ Ἀχαιοὶ ἐτελείωσαν εὐτυχῶς τὴν μάχην μὲ τȣ̀ς Μεσσηνίȣς, δὲν ὡμίλησαν πλέον μὲ τὴν ἰδίαν γλῶσσαν, ὁπȣ̃ προτήτερα εἶχαν ὁμιλήσῃ εἰς τȣ̀ς Πρέσβεις. Ἡ Γερȣσία τȣ̀ς εἶπε, πῶς ἔστεκε μὲ προσοχὴν φυλάττοντας, διὰ νὰ μὴ φέρῃ τινὰς ἀπὸ τὴν Ἰταλίαν εἰς τȣ̀ς Μεσσηνίȣς ȣ̓̃τε ἅρματα, ȣ̓̃τε τροφάς. Ἀπόκρισις, ὁπȣ̃ ἐφανέρωσε τὴν ὀλίγην πίστιν

τῶν

τῶν Ῥωμαίων, καὶ τὸ δολερὸν τῆς καρδίας των Εἰς τὴν ἀρχὴν ἔδειξαν, πῶς ἤθελαν νὰ δώσουν τὸ σημεῖον τῆς ἀποστασίας εἰς ὅλαις ταῖς χώραις τῆς Ἀχαϊκῆς Ἀριστοκρατίας, καὶ τῶρα θέλουν νὰ κάμουν τοὺς Ἀχαιοὺς νὰ πιστεύσουν, πῶς ἠθέλησαν νὰ τοὺς βοηθήσουν.

Λίβ. βιβλ. λθ'. ἀριθ. νά. Κορν. Νήπ. εἰς Ἀννίβαν κεφ. ι. ιβ'. Ἰουστῖν. βιβ. λβ'. κεφ. δ'.

Ἐγὼ ἐδιηγήθηκα εἰς τὴν Ἱστορίαν τῶν Καρχηδονίων τὸν θάνατον τοῦ Ἀννίβα. Εὐγαίνωντας ἀπὸ τὴν Αὐλὴν τοῦ Ἀντιόχου, κατέφυγεν εἰς τὸν Προυσίαν Βασιλέα τῆς Βιθυνίας, ὁποῦ τότε ἦτον εἰς μάχην μὲ τὸν Εὐμενῆ Βασιλέα τῆς Περγάμου. Ὁ Ἀννίβας τοῦ ἔγινεν εἰς τὴν μάχην πολλὰ ὠφέλιμος· ἐπειδὴ καὶ εἰς μίαν Ναυμαχίαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἡ ἁρμάδα τοῦ Εὐμενοῦς ἦτον πολὺ περισσότερη ἀπ' ἐκείνην τῆς Βιθυνίας, ὁ Ἀννίβας ἀνεπλήρωσε μὲ τὴν τέχνην τὴν ἔλλειψιν τῆς δυνάμεως. Αὐτὸς ἐσύναξεν ἕνα μεγάλον ἀριθμὸν ὀφίδια φαρμακερὰ, καὶ ἐγέμισε πολλὰ ἀγγεῖα πήλινα. Ὅταν ἐκτύπησε τὸν πόλεμον, ἐπρόσταξε τοὺς Ὀφφικιάλους, καὶ τοὺς στρατιώτας νὰ κτυπήσουν μόνον τὸ κάτεργον τοῦ Εὐμενοῦς, καὶ νὰ ῥίψουν τὰ ἀγγεῖα τὰ πήλινα εἰς τὰ ἄλλα κάτεργα. Κάθ' ἕνας ἄρχισε νὰ γελᾷ, καὶ δὲν ἐκαταλάμβανε τινὰς τί ἤθελαν κάμῃ ἐκεῖνα τὰ ἀγγεῖα. Ἀλλ' ὅταν εἶδαν τὰ κάτεργα γεμάτα ἀπὸ ὀφίδια, οἱ στρατιῶται, καὶ οἱ κωπηλάται προσέχοντες μόνον νὰ λυτρω-

θοῦν

θȣ̃ν ἀπ' αὐτὰ, δὲν ἐφρόντιζαν πλέον εἰς τὸν ἐχθρόν. Ὡς τόσον κτυπȣ̃ντες οἱ ἐχθροὶ ἀνδρειωμένα τὸ κάτεργον τȣ̃ Βασιλέως, ὀλίγον ἔλειψε νὰ τὸ πάρȣν, καὶ ὁ Βασιλεὺς μόλις ἐλυτρώθη. Ἔκαμεν ὁμοίως τὸν Πρȣσίαν νὰ κερδήσῃ καὶ ἄλλαις νίκαις εἰς τὴν γῆν. Μίαν ἡμέραν, ὁπȣ̃ αὐτὸς ὁ Βασιλεὺς δὲν ἐτόλμα νὰ εὔγῃ εἰς πόλεμον, διατὶ τὰ σπλάγχνα τῶν θυμάτων δὲν ἀνάγγειλαν εὐτυχισμένα πράγματα- „Λοιπὸν, εἶπεν αὐτὸς, ἐσὺ πιστεύεις „περισσότερον εἰς τὸ σικότι ἑνὸς ζώȣ, πα„ρὰ εἰς τὴν συμβȣλὴν τȣ̃ Ἀννίβα"; Διὰ νὰ μὴν ἔλθῃ εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ῥωμαίων, ὁπȣ̃ ἐζήτησαν τȣ̃ Πρȣσίȣ νὰ τȣ̀ς τὸν παραδώσῃ, ἐστενεύθη νὰ θανατωθῇ ἀφ' ἑαυτȣ̃τȣ μὲ τὸ φαρμάκι.

Ἐγὼ ἐσημείωσα ἄνωθεν, πῶς ἡ Ῥώμη, ἀνάμεσα εἰς πολλὰ ἄλλα ἄρθρα, εἶχεν ἀποφασίσῃ, πῶς ἡ Σπάρτη νὰ ἤθελ' ἦσαι ἑνωμένη μὲ τȣ̀ς Ἀχαιȣ́ς. Ὅταν ἐστράφησαν οἱ Πρέσβεις, καὶ ἀνήγγειλαν ταῖς ἀπόκρισες ὁπȣ̃ ἔλαβαν ἀπὸ τὴν Γερȣσίαν, ἐσμύαξεν ὁ Λυκόρτης τὸν λαὸν εἰς τὴν Σικυῶνα, καὶ ἐπρόβαλεν, ἂν ἔπρεπε νὰ δεχθȣ̃ν τὴν Σπάρτην εἰς τὴν συμμαχίαν τῶν Ἀχαιῶν, ἢ ὄχι. Διὰ νὰ κάμῃ τὸ πλῆθος νὰ τὴν δεχθῇ, ἐπαράστησε, πῶς οἱ Ῥωμαῖοι, εἰς τῶν ὁποίων τὴν κρίσιν ἀφήθη ἐκείνη ἡ χώρα, δὲν ἤθελαν

Ἔτει ἀπὸ κτίσεως Κόσμȣ 3822. Πρὸ Χριστȣ̃ 182. Πολύβ. Πρέσβ. λέ.

πλέον

πλέον νὰ φροντίζωσι δι' αὐτὴν, ἐπειδὴ καὶ ἐφανέρωσεν εἰς τοὺς Πρέσβεις, πῶς αὐτὴ ἡ ὑπόθεσις δὲν ἤγγιζεν εἰς αὐτούς· πῶς ἐκεῖνοι, ὁπού εἰς τὴν Σπάρτην ἦτον εἰς τὴν κυβέρνησιν τῶν πραγμάτων, ἐπιθυμοῦσαν θερμῶς ταύτην τὴν ἕνωσιν, ἡ ὁποία δὲν ἐδύνατο νὰ εἶναι, παρὰ μία μεγάλη ὠφέλεια εἰς τὴν Ἀριστοκρατίαν τῶν Ἀχαιῶν, μόνον νὰ μὴν ἔμπαιναν οἱ παλαιοὶ ὀξύδρομοι, τῶν ὁποίων τὴν ἀχαριστίαν, καὶ ἀσέβειαν ἐδοκίμασαν, ἀλλὰ νὰ τοὺς διώξωσιν ἀπὸ τὴν χώραν, καὶ νὰ βάλουσιν αὐτὶ αὐτῶν ἄλλους πολίτας. Ὁ Διοφάνης, καὶ ἕτεροι ἐπῆραν τὴν διαφέντευσιν τῶν ὀξυδρόμων. Μ' ὅλον τοῦτο τὸ συμβούλιον ἐψήφισεν, ὅτι νὰ ἤθελαν δεχθῆ τὴν Σπάρτην εἰς τὴν συμμαχίαν, καθὼς ἦτον. Ὅσον διὰ τοὺς ὀξυδρόμους δὲν ἔγινεν ἡ χάρις παρὰ εἰς ἐκείνους, ὁπού δὲν ἐλέγχθησαν νὰ ἐπιχειρίσθησαν ποτὲ τίποτε ἐναντίον τῆς Ἀχαϊκῆς Ἀριστοκρατίας.

Τελειωθέντος τοῦ συμβουλίου, ἐπέμφθησαν Πρέσβεις εἰς τὴν Ῥώμην ἀπὸ τὰ ἐναντία μέρη. Ἡ Γερουσία ἀφ' ἧς ἤκουσε τοὺς Πρέσβεις τῆς Σπάρτης, καὶ τῶν ὀξυδρόμων, δὲν εἶπε πρὸς τοὺς Πρέσβεις τῆς χώρας τίποτες, ὁπού νὰ φανερώνῃ τὸν παροργισμόν της διὰ τὰ πράγματα, ὁπού ἐσυμβήσαν. Ἔπειτα ἔταξεν εἰς τοὺς ὀξυδρόμους, πῶς ἤθελε γράψῃ τῶν Ἀχαιῶν,

διὰ

διὰ νὰ τȣ̀ς ἀφήσουν νὰ ςραφοῦν εἰς τὴν Πατρίδα τȣς. Φθάνωντας ἔπειτα ἀπὸ μερικαῖς ἡμέραις εἰς τὴν Ῥώμην ὁ Βίππος Πρέσβις τῶν Ἀχαιῶν, ἐμβῆκεν εἰς τὴν Γερȣσίαν, καὶ ἐφανέρωσε μὲ τίνα τρόπον ἐματαςερεώθησαν οἱ Μεσήνιοι εἰς τὴν πρώτην τȣς κατάςασιν· καὶ ὄχι μόνον ἔςερξεν ἡ Γερȣσία ὅλον ἐκεῖνο, ὁπȣ̃ αὐτὸς εἶπεν, ἀλλὰ τὸν ἐδεξιώθη μὲ πολλὴν ἱλαρότητα, καὶ εὐγένειαν.

Οἱ ἐξόριςοι τῆς Σπάρτης μόλις ἐςράφησαν ἀπὸ τὴν Ῥώμην εἰς τὴν Πελοπόννησον, καὶ ἔπεμψαν εἰς τȣ̀ς Ἀχαιȣ̀ς τὰς ἐπιςολὰς, ὁπȣ̃ διὰ λόγȣ τȣς ἔλαβον ἀπὸ τὴν Γερȣσίαν, μὲ ταῖς ὁποίαις τȣ̀ς ἐπαρακινȣ̃σε νὰ ςερεώσȣν πάλιν τȣ̀ς ἐξορίςȣς εἰς τὴν Πατρίδα τȣς. Τȣ̀ς ἀπεκρίθησαν οἱ Ἀχαιοὶ ὅτι νὰ ἀναμείνȣν, διὰ νὰ ἀποφασίσȣν ἐπάνω εἰς ἐκείναις ταῖς ἐπιςολαῖς, ὅταν ἤθελαν ςραφῇ ἀπὸ τὴν Ῥώμην οἱ Πρέσβεις των. Εἰς ὀλίγας ἡμέρας ἔπειτα ἦλθεν ὁ Βίππος, καὶ ἐφανέρωσε, πῶς ἡ Γερȣσία εἶχε γράψῃ πρὸς χάριν τῶν ἐξορίςων, ὄχι διατὶ ἐφρόντιζε διὰ αὐτȣ̀ς, ἀλλὰ διὰ νὰ ἐλευθερωθῇ ἀπὸ ταῖς ἐνόχλησές τȣς. Τότε οἱ Ἀχαιοὶ ἀπεφάσισαν, πῶς δὲν πρέπει νὰ κάμȣν κανένα νεωτέρισμα ἐπάνω εἰς τὰ πράγματα, ὁποῦ μίαν φορὰν ἐδιάταξαν.

Ἐπειδὴ καὶ νὰ ἐκλέχθη Στρατηγὸς τῶν Ἀ-

Ἔτ. ἀπὸ Κτίσεως Κόσμου 3823. Πρὸ Χριςȣ 181. Πολύβ. Πρεσβ. νδ'.

Ἔτ. ἀπὸ Κτίσ. Κόσμου 3824. πρὸ Χριστοῦ 180. Πολύβ. Πρέσβ. νη.

χαιῶν ὁ Ὑπερβατὸς, ἐπρόβαλε πάλιν εἰς τὸ συμβούλιον, ἂν ἔμελλον νὰ κάμουν κατὰ ταῖς Ἐπιστολαῖς τῆς Γερουσίας νὰ ξαναστερεώσουν ἐκείνους, ὁποῦ ἐξωρίσθησαν ἀπὸ τὴν Σπάρτην. Ἡ γνώμη τοῦ Λυκόρτη ἦτον, πῶς ἔπρεπε νὰ φυλάξουν ἐκεῖνο, ὁποῦ ἐψηφίσθη. „Ὅταν οἱ Ῥωμαῖοι, εἶπεν, ἀκούουν τὰ παράπονα, καὶ τὰ ζητήματα τῶν δυστυχῶν, διὰ νὰ τοὺς φαίνωνται δίκαια, καὶ εὔλογα, κάνουν εἰς αὐτοὺς ἐκεῖνο ὁποῦ πρέπει. Ἀλλ' ὅταν τοὺς ἀποδείξῃ τινὰς, πῶς ἀνάμεσα εἰς ταῖς χάριτες, ὁποῦ ζητοῦνται ἀπ' αὐτοὺς, μερικαῖς ὑπερβαίνουν τὴν δυνάμιν τους, ἄλλαις ἤθελαν κάμουν ἀτιμίαν, καὶ μεγάλον ἄδικον εἰς τοὺς συμμάχους των, δὲν εἶναι πρέπον εἰς αὐτοὺς νὰ πεισμώνουν, καὶ νὰ βιάζουν τοὺς συμμάχους νὰ τοὺς ὑποτάσσωνται. Ἂς κάμωμεν τοὺς Ῥωμαίους νὰ γνωρίσουν, πῶς δὲν δυνόμεσθεν νὰ ἐκπληρώσωμεν τὰ προστάγματά τους δίχως νὰ καταφρονήσωμεν τοὺς ὅρκους μας, δίχως νὰ κάμωμεν ἐναντίον τῶν νόμων, εἰς τοὺς ὁποίους ἐπάνω εἶναι βεβαιωμένη ἡ Ἀριστοκρατία μας. Αὐτοὶ ἀναμφιβόλως θέλουν κλίνει εἰς τοῦτο, ἐπειδὴ θέλουν καταλάβῃ πῶς δικαίως διαφεντευόμεσθεν νὰ μὴν ὑποταχθοῦμεν εἰς ἐκεῖνο, ὁποῦ αὐτοὶ μᾶς προστάζουν". Ὁ Ὑπερβατὸς, καὶ ὁ Καλλικράτης

ἦτον

ἦτον μὲ ἐναντίαν γνώμην. Κατ' αὐτȣ̀ς δὲν ἦτον ȣ̓̃τε νόμος, ȣ̓̃τε ὅρκος, ȣ̓̃τε συνθήκη, ὁπȣ̃ νὰ μὴν ἔπρεπε νὰ θυσιασθῇ εἰς τὴν θέλησιν τῶν Ῥωμαίων. Εἰς αὐτὴν τὴν διαφωνίαν ἀπεφάσισαν νὰ πέμψȣν Πρέσβεις εἰς τὴν Γερȣσίαν, διὰ νὰ παραςήσȣν τὰ δίκαια ὁπȣ̃ ὁ Λυκόρτης εἰς τὸ συμβȣ́λιον ἐφανέρωσε, καὶ ἐκλέχθησαν ὁ Καλλικράτης, ὁ Λυσιάδης, καὶ ὁ Ἄρατος, μὲ παραγγελίαν νὰ ὁμιλήσουν εἰς τὴν Γερȣσίαν ἐκεῖνο ὁπȣ̃ ἀπεφασίσθη.

Φθάσαντες ȣ̓̃ν εἰς τὴν Ῥώμην, ὁ Καλλικράτης ὁπȣ̃ ἐμβῆκεν εἰς τὴν Γερȣσίαν, ἔκαμεν ὅλον τὸ ἐναντίον ἀπ' ἐκεῖνο, ὁπȣ̃ τȣ̃ ἐπαράγγειλαν. Ὄχι μόνον ἐτόλμησε νὰ ἐξȣθενήσῃ ἐκείνȣς, ὁπȣ̃ ἦτον ἐναντίοι εἰς τὴν γνώμην τȣ, ἀλλ' ἔλαβε καὶ τὴν ἐλευθερίαν νὰ ἑρμηνεύσῃ τὴν Γερȣσίαν ἐκεῖνο, ὁπȣ̃ ἔπρεπε νὰ κάμῃ. „ Ἂν οἱ Ἕλληνες, εἶπεν αὐτὸς ςρεφόμενος πρὸς τȣ̀ς Γερȣσιάρχας, δὲν σᾶς „ ὑποτάσσονται, ἂν δὲν ἀκȣ́σουν ȣ̓̃τε τὰς ἐπιςολὰς, ȣ̓̃τε τὰς διαταγὰς, ὁπȣ̃ τȣ̀ς πέμπετε, πρέπει νὰ μεμφθῆτε τὸν ἑαυτόν σας. „ Εἰς ὅλην τὴν Ἀριςοκρατίαν εἶναι τῶρα δύο „ γνώμαις, ἡ μία ἀπ' αὐταῖς βεβαιώνει, „ πῶς πρέπει νὰ ὑποταχθȣ̃ν εἰς τὰ προςάγματά σας, καὶ πῶς οἱ νόμοι, καὶ τὰ ψηφίσματα, τὸ ὅλον εἰς βραχυλογίαν πρέπει νὰ κλίνῃ εἰς τὸ θέλημά σας. Ἡ ἄλλη

„ θέλει, πῶς οἱ νόμοι, καὶ οἱ ὅρκοι πρέπει νὰ
„ ὑπερισχύουν τῆς θελήσεώς σας, καὶ δὲν παύει
„ νὰ νουθετῇ τὸν λαὸν νὰ στέκῃ εἰς αὐτὴν ἀ-
„ παραβάτως. Ἀπ' αὐταῖς ταῖς δύο γνώ-
„ μαις, ἡ ὕστερη ἀρέσκει περισσότερον τῶν Ἀ-
„ χαιῶν, καὶ ἔχει περισσοτέραν δύναμιν σι-
„ μὰ εἰς τὸν λαόν. Τί προξενεῖται ἀπ' αὐ-
„ τό; Ὅλοι ἐκεῖνοι, ὁποῦ φαίνονται πρὸς βοή-
„ θειάν σας, εἶναι μισητοὶ ἀπὸ τὸ πλῆθος,
„ ἐπαινοῦνται δὲ καὶ τιμῶνται ἐκεῖνοι ὁποῦ εἶ-
„ ναι ἐναντίοι. Ὅθεν ὅταν ἡ Γερουσία ἤθε-
„ λε νὰ συνδράμουν ἐκεῖνοι, ὁποῦ δέχονται
„ εὐχαρίστως τὰ προστάγματά της, εὐθὺς ὅ-
„ λοι οἱ Ἀρχηγοὶ τῆς Ἀριστοκρατίας ἤθελαν
„ ἦσαι ἀπὸ τὸ μέρος τῶν Ῥωμαίων, καὶ τὸ
„ πλῆθος πεφοβισμένον δὲν ἤθελεν ἀργήσῃ
„ νὰ ἀκολουθήσῃ τὸ παράδειγμά τους. Ἀλλ'
„ ἀνίσως καὶ εἰς τοῦτο δείχνεσθε ἀδιάφοροι,
„ ὅλοι οἱ Ἀρχηγοὶ θέλουν πιάσει γνώμην νὰ
„ φανοῦν ἐναντίοι σας, ὡσὰν μίαν ἀσφαλῆ
„ στράταν διὰ νὰ τοὺς ἀκούῃ ὁ λαός. Ἡμεῖς
„ βλέπομεν μερικοὺς, ὁποῦ μὴν ἔχοντες ἄλ-
„ λην ἀρετὴν, παρὰ μίαν ἀνίκητον ἀντίστα-
„ σιν εἰς τὰ προστάγματά σας, καὶ ἕνα προ-
„ φασιστικὸν ζῆλον διὰ τὴν διαφέντευσιν, καὶ
„ τὴν φύλαξιν τῶν νόμων τῆς Πατρίδος των,
„ ἔφθασαν εἰς τοὺς ὑψηλοτέρους βαθμοὺς τῆς
„ Ἀριστοκρατίας. Ἀλλ' ἀνίσως καὶ θέλετε νὰ

„ ὑπα-

„ ὑπακȣ́ουν εἰς τὰ προςάγματά σας, καὶ νὰ δέ-
„ χωνται μὲ εὐλάβειαν ταῖς ἐπιςολαῖς σας,
„ συλλογισθῆτε σπȣδαίως. Ἀλλέως, ἐγὼ
„ δύναμαι νὰ σᾶς βεβαιώσω, πῶς πάντοτε
„ θέλετε τȣ̀ς εὕρῃ ἀποςάτας. Πόσος καιρὸς
„ εἶναι, ὁπȣ̃ τȣ̀ς ἐγράψατε νὰ μετακράξουν
„ τȣ̀ς ἐξορίςȣς τῆς Σπάρτης; καὶ μ' ὅλον τȣ̃-
„ το ἀντὶς νὰ τȣ̀ς κράξȣν ἔκαμαν ἕνα ψήφι-
„ σμα παντελῶς ἐναντίον, καὶ ὤμοσαν ὅτι
„ νὰ μὴ τȣ̀ς ματαςερεώσȣν ποτέ. Τȣ̃το δὶ
„ ἐσᾶς εἶναι ἕνα μάθημα, ὁπȣ̃ πρέπει νὰ
„ σᾶς δείξῃ ποῖα μέσα ἔχετε νὰ μεταχειρι-
„ σθῆτε εἰς τὸ ἐρχόμενον".

Ἔπειτα ἀπ' αὐτὴν τὴν ὁμιλίαν ἀνεχώρησεν ὁ Καλλικράτης. Ἐμπῆκαν ἔπειτα ἀπ' αὐτὸν οἱ Ἐξόριςοι, καὶ εἰς βραχυλογίαν ἐφανέρωσαν τὴν ὑπόθεσίν τȣς, ἀλλ' εἰς τρόπον, ὁπȣ̃ ἐκίνησαν εἰς σπλάγχνος τȣ̀ς ἀκροατὰς, καὶ ἀπελύθησαν.

Μία τοιαύτη ὁμιλία, καθὼς ἦτον ἐκείνη τȣ̃ Καλλικράτȣς, δὲν ἐδύνετο νὰ εἶναι, πάρεξ πολλὰ εὐχάριςος εἰς τὴν Γερȣσίαν. Ἀπ' ἐδῶ λοιπὸν ἄρχησαν οἱ Ἕλληνες νὰ προδίδουν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι τὴν ἐλευθερίαν τȣς, διὰ τὴν ὁποίαν οἱ Προγενέςεροί τȣς ἐςάθησαν τόσον ζηλωταί. Κάποιοι Κόλακες, καὶ προδόται φιλόδοξοι, συρμένοι ἀπὸ τὰ ἴδια τȣς συμφέροντα, ἐπώλησαν, καὶ ἐθυσίασαν διὰ παντὸς τὴν

ἐλευθερίαν, καὶ τὴν δόξαν τῆς Ἑλλάδος, ἐφανέρωσαν τὸ ἀδύνατον τῶν Ἀριστοκρατιῶν, ἑρμήνευσαν τὰ μέσα νὰ ταῖς ἀδυνατίσουν, καὶ νὰ ταῖς κατεδαφίσουν, καὶ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι ἔδωσαν τὰς ἀλύσεις διὰ νὰ τοὺς δέσουν.

Τέλος πάντων ἡ Γερουσία δὲν εὐχαριστήθη, διὰ νὰ ματαστερεώσῃ τοὺς ἐξορίστους, νὰ γράψῃ μόνον εἰς τοὺς Ἀχαιοὺς, ἀλλὰ περιπλέον ἔγραψε πρὸς τοὺς Αἰτωλοὺς, πρὸς τοὺς Ἠπειρώτας, πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, καὶ πρὸς τοὺς Βοιωτοὺς, θέλοντας ὡσὰν νὰ ἐπαναστήσῃ ὅλους τοὺς λαοὺς κατὰ τῶν Ἀχαιῶν. Καὶ εἰς τὴν ἀπόκρισιν, ὁποῦ ἔδωσε τῶν Πρέσβεων, δίχως νὰ εἰπῇ κἂν ἕνα λόγον διὰ τοὺς ἄλλους, ὡμίλησε μόνον περὶ τοῦ Καλλικράτους, εἰς τὸν ὁποῖον ἦτον ἐπιθυμητὸν, εἶπεν ἡ Γερουσία, ὅτι νὰ ἤθελαν ὁμοιωθῇ ὅλα τὰ Κριτήρια κάθε χώρας.

Μὲ αὐτὴν τὴν ἀπόκρισιν ἐστράφη ὁ Πρέσβις Νικητὴς, δίχως νὰ στοχασθῇ πῶς αὐτὸς εἶναι ἡ αἰτία τῶν κακῶν, ὁποῦ ἔμελλον νὰ καταπονέσουν ὅλην τὴν Ἑλλάδα, καὶ μάλιστα τὴν Ἀχαΐαν. Διότι ἕως εἰς τὸν καιρόν του, ἐφαίνετο εἴα εἶδος ὁμοιότητος ἀναμέσον εἰς τοὺς Ἀχαιοὺς, καὶ Ῥωμαίους, βεβαιωμένη ἀπ' αὐτοὺς πρὸς εὐχαριστίαν τῶν μεγάλων δουλεύσεων, ὁποῦ τοὺς εἶχαν κάμῃ οἱ Ἀχαιοὶ, καὶ τῆς σταθερᾶς των ἐμπιστοσύνης εἰς καιροὺς δυ-

ςυχεςάτȣς, ὡσὰν εἰς ταῖς μάχαις κατὰ τȣ̃ Φιλίππȣ, καὶ Ἀντιόχȣ. Αὐτὴ ἡ Ἀριςοκρατία ἐλογίζετο τότε ἡ πλέον ἐξαίρετος ἀπὸ ταῖς ἄλλαις διὰ ταῖς δυνάμές της, διὰ τὸν ζῆλον τῆς ἐλευθερίας, καὶ μάλιςα διὰ τὴν ἀρετὴν καὶ ἀξιότητα τῶν Ἀρχηγῶν της. Ἀλλ' ἡ προδοσία τȣ̃ Καλλικράτȣς, διατὶ ἔτζι ἠμποροῦμεν νὰ τὴν ὀνομάσωμεν, τῆς ἔδωσε μίαν θανατηφόρον πληγήν. Αὐτὸς ἐπέμφθη εἰς τὴν Ῥώμην διὰ νὰ παρχίσῃ τὸ συμφέρον τῶν Ἀχαιῶν, ἀλλὰ μὲ μίαν ἀξιοκατάκριτον παράβασιν ὁμιλεῖ ἐναντίον τȣς, καὶ γίνεται συνήγορος τῶν ἐχθρῶν τȣς ὡσὰν ὁ χειρότερος προδότης. Στραφεὶς οὖν εἰς τὴν Ἀχαΐαν, ἔχυσεν εἰς τὸν λαὸν τὸν Ῥωμαϊκὸν τρόμον, καὶ τὸν ἐφόβισε τοιȣτοτρόπως, ὁπȣ̃ ἔκαμε νὰ τὸν ἐκλέξȣν Ἀρχιςράτηγον. Μόλις ἔλαβεν αὐτὴν τὴν ἀξίαν, ὁπȣ̃ ἐμεταςερέωσεν εἰς τὴν πατρίδα τȣς τȣ̀ς ἐξορίςȣς τῆς Σπάρτης, καὶ τῆς Μεσσήνης.

Ὡς τόσον ὁ Εὐμενῆς ἦτον εἰς μάχην μὲ τὸν Φαρνάκην τὸν Βασιλέα τȣ̃ Πόντȣ. Τȣ̃τος ἐκυρίευσε τὴν Σινώπην, χώραν τȣ̃ Πόντȣ δυνατωτάτην, οἱ διάδοχοι τȣ̃ ὁποίȣ ἐφύλαξαν πάντα τὴν κυριότητα. Πολλαῖς χώραις ἐπαραπονέθησαν εἰς τὴν Ῥώμην, καὶ ὁ Ἀριαράτης ὁ Βασιλεὺς τῆς Καππαδοκίας. Ὁ Λαὸς τῆς Ῥώμης πολλαῖς φοραῖς ἐμεταχειρίσθη τὴν μεσιτείαν, καὶ ἐξȣσίαν τȣ διὰ ν

Ἔτει ἀπὸ κτίσεως Κόσμȣ 3818. Πρὸ Χριςȣ̃ 186. Πολύβ. Πρεσβ. νά. ηγ. νέ. νθ.

ἀσυκώσῃ ἀπ' αὐτοὺς ταῖς αἰτίαις τῆς μάχης· ἀλλ' ὁ Φαρνάκης ἐνεργοῦσε μὲ ἀπιστίαν, καὶ εὔγαινεν ἀπ' ὅλας τοῦ τὰς ὑποσχέσεις. Ὅθεν καὶ τότε παραβὰς τὰς συνθήκας ἐστράτευσεν ἐναντίον τους. Οἱ σύμμαχοι Βασιλεῖς τοῦ ἀντιπαρετάχθησαν, καὶ ἔγιναν κάποιοι πόλεμοι ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο. Ἀπερνῶντας δὲ μερικοὶ χρόνοι, ἔκαμαν τέλος πάντων ἀνάμεσόν τους τὴν εἰρήνην.

Ἔτ. ἀπὸ Κτίσ. Κόσμου 3819. πρὸ Χριστοῦ 185.

Δὲν ἐστάθησαν ποτὲ συχνότεραις ἡ Πρεσβείαις, ὅσον εἰς τὸν καιρὸν ὁποῦ ὁμιλοῦμεν. Δὲν ἐβλέποντο ἀπ' ὅλα τὰ μέρη, παρὰ Πρέσβεις, ἢ τῶν Ἐπαρχιῶν εἰς τὴν Ῥώμην, ἢ τῆς Ῥώμης εἰς ταῖς Ἐπαρχίαις, ἢ τῶν συμμάχων, καὶ τῶν λαῶν ἀνάμεσόν τους.

Πολύβ. Πρεσβ. νέ.

Οἱ Ἀχαιοὶ ἔπεμψαν πρὸς Πτολεμαῖον τὸν Ἐπιφανῆ Βασιλέα τῆς Αἰγύπτου τὸν Λυκόρτην, Πολύβιον τὸν υἱόν του, καὶ τὸν νέον Ἄρατον, νὰ τὸν εὐχαριστήσουν διὰ τὰ χαρίσματα ὁποῦ αὐτὸς ἔκαμεν εἰς τὴν Ἀριστοκρατίαν τους, καὶ διὰ τὰ νέα τασσίματα, ὁποῦ ἐπρόσθεσεν. Ἀλλ' αὐτὴ ἡ Πρεσβεία δὲν εὔγῆκεν ἀπὸ τὴν Ἀχαΐαν, διατὶ εἰς καιρὸν ὁποῦ ἑτοιμάζοντο νὰ μισεύσουν, ἔμαθαν τὸν θάνατον τοῦ Πτολεμαίου.

Ἔτει ἀπὸ κτίσεως Κόσμου 1824. Πρὸ Χριστοῦ 180. Ἱερώνυμ. εἰς τὸν Δαιήλ.

Τοῦτος ὁ Βασιλεὺς, ἀφ' οὗ ὑπέταξε τοὺς ἀποστάτας ἔξω ἀπὸ τὸ Βασίλειόν του, καθὼς εἰς ἄλλον τόπον ἐσημείωσα, ἐστοχάσθη νὰ κτυπήσῃ

σῃ τὸν Σέλευκον Βασιλέα τῆς Συρίας. Τότε δὲ ὁπȣ̃ ἄρχιζε νὰ συλλογίζεται περὶ αὐτῆς τῆς μάχης, ἕνας ἀπὸ τȣ̀ς πρώτȣς τȣ Ὀφφικιάλȣς τὸν ἠρώτησε, πόθεν ἤθελε λάβῃ χρήματα διὰ νὰ τὴν ἐκπληρώσῃ. Ἀπεκρίθη, πῶς οἱ φίλοι τȣ ἦτον τὰ χρήματά τȣ. Οἱ Πρόκριτοι τῆς Αὐλῆς τȣ ἐκατάλαβαν ἀπ' αὐτὴν τὴν ἀπόκρισιν, πῶς ἐςοχάζετο τὸ πȣγγεῖόν τȣς, ὡσὰν τὸ μόνον τȣ θεμέλιον δι' αὐτὴν τὴν μάχην· καὶ διὰ νὰ προφθάσȣν αὐτὴν τὴν δυςυχίαν, τὴν ὁποίαν ἐφοβȣ̃ντο περισσότερον, παρὰ τὴν τιμήν τȣς, ἐφαρμάκωσαν τὸν Βασιλέα, καὶ ἔδωσαν τέλος ἐνταυτῷ καὶ εἰς τὸν σκοπόν τȣ, καὶ εἰς τὴν ζωήν τȣ, ἀφ' ȣ̃ ἐβασίλευσεν εἰκοσιτέσσαρας χρόνȣς, καὶ ἔζησεν εἰκοσιεννέα. Τὸν ἐδεχθὴ Πτολεμαῖος ὁ Φιλομήτωρ εἰς ἡλικίαν χρόνων ἕξη, καὶ ἡ Κλεοπάτρα ἡ μητέρα τȣ ἐκηρύχθη Κυβερνήτρια.

ἌΡΘΡΟΝ ΔΕΥ΄ΤΕΡΟΝ.

ΤΟῦτο τὸ δεύτερον Ἄρθρον περιέχει το διάςημα εἴκοσι χρόνων, ἀπὸ κτίσεως Κόσμȣ 3821. ἕως εἰς τȣ̀ς 3840. Εἰς τȣ̃το τὸ διάςημα περιέχονται

Οἱ εἴκοσι πρῶτοι χρόνοι τῆς Βασιλείας τοῦ Φιλομήτορος Πτολεμαίου εἰς τὴν Αἴγυπτον,

πτον, ὁποῦ ἐβασίλευσεν ὅλους ὅλους χρόνους τριαντατέσσαρους.

Οἱ πέντε ὕστεροι χρόνοι τοῦ Φιλίππου, ὁποῦ ἐβασίλευσεν εἰς τὴν Μακεδονίαν χρόνους τεσσαράκοντα, καὶ ὁποῦ ἔλαβε διάδοχον τὸν Περσέα, ὁ ὁποῖος ἐβασίλευσε χρόνους ἕνδεκα.

Οἱ ὀκτὼ, ἢ ἐννέα ὕστεροι χρόνοι τῆς Βασιλείας Σελεύκου τοῦ Φιλοπάτορος εἰς τὴν Συρίαν, καὶ οἱ ἕνδεκα τῆς Βασιλείας τοῦ Ἐπιφανοῦς Ἀντιόχου, ὁποῦ τὸν ἐδιαδέχθη, καὶ ὁποῦ σκληρὰ ἐτυράννησε τοὺς Ἑβραίους.

Οἱ ἕνδεκα χρόνοι τῆς βασιλείας τοῦ Περσέως εἰς τὴν Μακεδονίαν, φυλάττονται διὰ τὸν ἀκόλουθον Τόμον.

ΠΑΡΑ΄ΓΡΑΦΟΣ Α΄.

Παράπονα κατὰ τȣ̃ Φιλίππȣ, ὁπȣ̃ ἔγιναν εἰς τὴν Ῥώμην. Ὁ Δημήτριος ὁ υἱός τȣ, ὁπȣ̃ ἦτον ἐκεῖ, ἐπέμφθη εἰς τὸν Πατέρα τȣ μὲ Πρέσβεις. Ἀπόκρυφος ἐπιβȣλὴ τȣ̃ Περσέως κατὰ τȣ̃ ἀδελφȣ̃ τȣ Δημητρίȣ διὰ τὴν διαδοχὴν τȣ̃ θρόνȣ. Τὸν κατηγορεῖ εἰς τὸν Φίλιππον. Δημηγορία τȣ̃ ἑνὸς, καὶ τȣ̃ ἄλλȣ. Ὁ Φίλιππος διὰ μίαν νέαν κατηγορίαν θανατώνει τὸν Δημήτριον. Γνωρίζει ὀλίγον καιρὸν ἔπειτα τὴν ἀθωότητά τȣ, καὶ τὸ πταῖσμα τȣ̃ Περσέως· καὶ εἰς καιρὸν ὁπȣ̃ συλλογίζεται νὰ τὸν παιδεύσῃ, ἀποθνήσκει, καὶ ὁ Περσεὺς τὸν διαδέχεται.

Ἀφ' ȣ̃ ἐχύθη φωνὴ εἰς τὰ πλησιόχωρα ἔθνη τῆς Μακεδονίας, πῶς ἐκεῖνοι, ὁπȣ̃ ἐπήγαιναν εἰς τὴν Ῥώμην διὰ νὰ παραπονεθȣ̃ν εἰς τὸν Φίλιππον, ἠκȣ́οντο, καὶ ἐγύριζαν ἀπ' ἐκεῖ εὐχαριστημένοι, πολλαῖς χώραις, καὶ πολλοὶ ἄλλοι μερικῶς ἐπαραπονέθησαν εἰς τὴν Ῥώμην διὰ ἕνα Βασιλέα, ἡ πλησιότης τȣ̃ ὁποίȣ τȣ̀ς ἦτον πολλὰ βαρετή. Ἀνάμεσα εἰς τȣ̀ς ἄλλȣς ὁ Βασιλεὺς Εὐμενὴς, εἰς τὸν ὁποῖον, ἐκ προστάγματος τῶν Πληρεξȣσίων Ῥωμαίων, καὶ τῆς Γερȣσίας, ἔπρεπ:

Ἔτ. ἀπὸ Κτίσεως Κόσμου 3821. Πρὶ Χριστȣ̃ 183. Λίβ. βιβλ. λθ΄. ἀριθμ. λϛ΄. λζ΄.

πρεπε νὰ δοθῇ τὰ Κάστρα τῆς Θράκης, ἔ-πεμψε Πρέσβεις, Ἀρχηγὸς τῶν ὁποίων ἦτον ὁ ἀδελφός του Ἀθηναῖος, διὰ νὰ δώσῃ εἴδη-σιν εἰς τὴν Γερουσίαν, πῶς ὁ Φίλιππος δὲν ἀσύχωνε, καθὼς εἶχε τάξῃ, ἀπὸ τὴν Θρά-κην τοῖς φρουραῖς του, καὶ διὰ νὰ παραπονεθῇ κατ' αὐτῶν, πῶς εἶχε πέμψῃ βοήθειαν εἰς τὴν Βιθυνίαν τῷ Προυσίᾳ, ὁποῦ τὸν ἐκαμνε τὸν μάχην.

Ὁ Δημήτριος, υἱὸς τοῦ Φιλίππου Βασιλέως τῆς Μακεδονίας, ἦτον ἀκόμη εἰς τὴν Ῥώμην, ὅπου, καθὼς εἴδαμεν, τὸν εἶχε πέμψῃ ὁ Πα-πέρας του διὰ νὰ ἀγρυπνᾷ ἐπάνω εἰς τὰς ὑ-ποθέσεις του. Εἰς αὐτὸν φυσικὰ ἐτύχαινε νὰ ἀποκεμθῇ εἰς διάφορα κεφάλαια τῆς κατηγο-ρίας, ὁποῦ ἔγινε κατὰ τοῦ Παπέρα του. Ἡ Γε-ρουσία ὅμως διὰ νὰ ἐλευθερώσῃ τὸ Βασιλόπου-λον ὁποῦ ἦτον ἀσυνήθισον νὰ ὁμιλῇ δημοσίως, ἀπ' αὐτὴν τὴν ἐνόχλησιν, τὸν ἠρώτησεν αὖ ὁ Βασιλεὺς ὁ Παπέρας του τὸν ἔδωσε κάποιαις ἐνθύμησες, καὶ τὸν εἶπε νὰ κάμῃ μόνον εἰς αὐ-ταῖς τὴν ἀπάγωσιν. Ὁ Φίλιππος ἐδικαιο-λογεῖτο ὅσον ἐδυνήτο, ἐπάνω εἰς τὸ περισσότε-ρον μέρος ἐκείνων, ὁποῦ τὸν ἐκατηγορῆσαν, ἀλλὰ περισσότερον ἀπὸ ὅλα ἔδειχνε πόσον ἦ-τον κακὰ δυχαρισημένος διὰ τὰ ψηφίσματα, ὁποῦ ἔγιναν ἀπὸ τὴν Πληρεξουσίαν τῆς Ῥώμης, καὶ διὰ τὸν τρόπον, μὲ τὸν ὁποῖον ἐφέρθησαν

πρὸς

πρὸς αὐτόν. Ἡ Γερυσία ἐκαταλάμβανε φα-
νερὰ πῶ ἐκτυπῶσαν ὅλα αὐτά. κὴ διατὶ ὁ
νέος Βασιλεὺς ἐπέχιζε νὰ τὸν προφασίσηεις
κάποια πράγματα, κὴ διὰ κάποια ἄλλα ἐ-
βεβαίωνε, πῶς τὸ ὅλον ἤθελε γενὴ κατὰ τὴν
θέλησιν τῆς Ρώμης· ἡ Γερυσία τῦ ἀπεκρί-
θη, πῶς ὁ Πατέρας τυ ὁ Φίλιππος δὲν ἤθε-
λε δυνηθῆ νὰ κάμη πρᾶγμα φρονιμώτερον,
ἤπε πλέα δίχασιν εἰς τὴν Γερυσίαν, ὅσον
τὸ νὰ πέμψη τὸν υἱόν τυ τὸν Δημήτριον εἰς τὴν
Ρώμην εἰς διαφοτάσίν τυ. πῶς ὅσον διὰ
τὸ ἀπερασμένον, ἡ Γερυσία ἐδυμέτο νὰ πα-
ραβλέψη, νὰ ἀμελήση, κὴ νὰ ὑποφέρη πολ-
λὰ πράγματα· ἀλλ' εἰς τὸ ἐρχόμενον ἤθελε
ςαθῆ εἰς τὰ λόγια τῦ Δημήτριυ· πῶς ἀγκα-
λὰ αὐτὸς ἡτοιμάζετο νὰ ἀφήση τὴν Ρώμην,
διὰ νὰ ςραφῆ εἰς τὴν Μακεδονίαν, ἄφηνε ὅ-
μως διὰ ἐνέχυρον τὴν καλήν τυ καρδίαν, κὴ
τὴν ἀγάπην τυ πρὸς τὴν Ρώμην, ὁπῦ ἤ-
ξερεν ἀπαραβάτως νὰ διαφυλάττη, δίχως
νὰ βλάψη ποτὲ τὴν δίλαβειαν, ὁπῦ πρέπει
τῦ Παζός τυ. Πῶς ἤθελαν πεμφθῆ Πρέσβεις
εἰς τὴν Μακεδονίαν, διὰ νὰ διορθώσεν ὁμῦ
μὲ αὐτὸν δίχως παραχὴν ἐκεῖνο, ὁπῦ ἕως τό-
τε ἔγινεν ἐναντίον τῆς διαπαγῶν. Πῶς πέλος
πάντων ἡ Γερυσία εἶχεν δίχασίσησιν, ὅτι ὁ
Φίλιππος νὰ γνωρίση, πῶς εἶναι χρεώσης
πρὸς τὸν υἱόν τυ τὸν Δημήτριον διὰ τὸν ζόπον,

μὲ

μὲ τὸν ὁποῖον ὁ λαὸς τῆς Ῥώμης ἐφέρθη πρὸς αὐτόν. Αὐταῖς ἡ τιμαῖς ὅπου ἡ Γερουσία ἐδιδεν εἰς τὸν Δημήτριον διὰ νὰ φανερώσῃ τὴν ἀρετήν της σιμὰ εἰς τὸν πατέρα της, δὲν ἐδιάλλαξαν εἰς ἄλλο, παρὰ νὰ ἀσυκώσῃ ἐναντίον της τὸν φθόνον, καὶ ἐπροξένησαν ἔπειτα τὸν ἀφανισμόν της.

Λίβ. βιβλ. λέ. ἀεὶ. νγ'.

Ὁ ἐρχομὸς τοῦ Δημητρίου καὶ τῶν Πρέσβεων εἰς τὴν Μακεδονίαν, ἐγέννησαν διαφορετικὰ ἀποτελέσματα κατὰ τὴν διαφορετικὴν διάθεσιν τῶν καρδιῶν. Ὁ λαός, ὁπου πολλὰ ἐφοβεῖτο τὴν ἔχθραν τῶν Ῥωμαίων, ἔβλεπε μὲ καλὸν ὀμμάτι τὸν Δημήτριον μὲ τὴν ἐλπίδα, πῶς αὐτὸς ἤθελε γένῃ διαλλακτὴς, καὶ ὁ αὐτουργὸς τῆς εἰρήνης. Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τὸν ἐσοχάζετο ὡσὰν ἐκεῖνον, ὁπου ἔμελλε νὰ καβαλλικεύσῃ εἰς τὸν θρόνον ἔπειτα ἀπὸ τὸν θανάτον τοῦ Πατρός της. Διότι ἀγκαλὰ κατὰ τὴν ἡλικίαν ἦτον ὁ μικρότερος, εἶχεν ὅμως αὐτὸ τὸ προτέρημα ἐπάνω εἰς τὸν ἀδελφόν, πῶς ἐγεννήθη ἀπὸ μίαν Μητέρα, ὁπου ἦτον γυνὴ νόμιμος τοῦ Φιλίππου, καὶ ὁ Περσεὺς ἀπέρνα ὡς γεννημένος ἀπὸ μίαν παλλακίδα. Δὲν ἀμφίβαλε τινάς, πῶς οἱ Ῥωμαῖοι ἔμελλον νὰ βάλλουν τὸν Δημήτριον εἰς τὸν θρόνον τοῦ πατρός της, μὴν ἔχοντας ὁ Περσεὺς καμίαν ὑπόληψιν σιμὰ εἰς αὐτές. Τέτοιαις ἦτον ἡ κοιναῖς φωναῖς.

Ὁ ἴδιος

Ὁ ἴδιος Περσὴς ἦτον πολλὰ συγχυσμένος, φοβέμενος, μήπως τὸ προτέρημα τῆς ἡλικίας τε ἤθελεν ἦναι μία ἀδυναπος ἐπωνυμία, ὥντας ὁ ἀδελφός τε αὐτέρος ἀπ' αὐτὸν εἰς ὅλον τὸ ἐπίλοιπον· κὴ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ὁ Φίλιππος, κείνωντας, πῶς δὲν ἤθελ' ἦτον κύριος νὰ διαθέσῃ περὶ τὸ θρόνε κατὰ τὴν γνώμην τε, ἔβλεπε μὲ ζηλότυπον μάτι, κὴ ἐφοβεῖτο τὴν πολλὴν ὑπόληψιν τὸ νεωτέρε υἱὸ τε. Ἔβλεπε περιπλέον δυσαρέσως νὰ γίνεται ἔμπροθεν εἰς τὰ ὄμματά τε, ὡσὰν μία δεύτερα Αὐλὴ μὲ τὸ πλῆθος, κὴ μὲ τὴν συνδρομὴν τῶν Μακεδόνων πρὸς τὸν Δημήτριον. Ὁ Νέος Βασιλεὺς δὲν ἐπρόσεχε καλὰ εἰς τὸ νὰ προφθάσῃ, ἢ νὰ ἰατρεύσῃ τὴν κακὴν διάθεσιν τῆς καρδιῶν. Ἀλλ' αὐτὸς νὰ παχύσῃ νὰ ἐλευθερωθῇ ἀπὸ τὸν φθόνον μὲ τρόπους γλυκεῖς, μετρίους, κὴ πολιτικὰς, αὐτὸς περισσότερον τὸν ἐσκλήρυνε μὲ μίαν κενοδοξίαν, ὁπὲ εἶχε φέρῃ ἀπὸ τὴν Ρώμην, καυχώμενος πῶς ἡ Γερουσία ἐσυμφώνησεν εἰς αὐτὸν πολλὰ πράγματα, ὁπὲ προπέρα εἶχεν ἀρνηθῇ τὸ Πατρός τε.

Αὔξησε πολὺ περισσότερον ὁ παροργισμὸς τὸ Φιλίππε μὲ τὸν ἐρχομὸν τῶν νέων Πρέσβεων, ὁπὲ περισσότερον ἀπ' αὐτὸν τὰς ἐδεξιώθη ὁ υἱός τε, κὴ τότε ὁπὲ ἐφάνη ψευμένος νὰ ἀφήσῃ τὴν Θρᾴκην, νὰ ἀσυκώσῃ ἀπ'

ἐκεῖ

ἐκεῖ ταῖς φρυραῖς τυ, καὶ νὰ κάμῃ ἄλλα πράγματα, κατὰ τὰ ψηφίσματα τῶν πρώτων Πληρεξυσίων, ἢ κατὰ τὰ νέα προσάγματα, ὁπὸ ἦλθαν ἀπὸ τὴν Ῥώμην· προσάγματα, καὶ ψηφίσματα, ὁπὸ αὐτὸς ἐπλήρωνε ἐναντίον τῆς θελήσεώς τυ, καὶ τείζοντας τὰς ὀδόντας ἀπὸ τὸν θυμόν· ἀλλὰ τὰ ἐπλήρωνε διὰ νὰ ἀποφύγῃ μίαν μάχην, εἰς τὴν ὁποίαν ἀκόμη δὲν ἦτον καλὰ ἑτοιμασμένος. Διὰ νὰ ἀσυκώσῃ περιπλέον κάθε ὑποψίαν ἀπὸ τὰς Ῥωμαίους, ἔφερε τὰ ἅρματά τυ ἕως εἰς τὴν μέσην τῆς Θρᾴκης ἐναντίον ἐθνῶν, διὰ τὰ ὁποῖα οἱ Ῥωμαῖοι δὲν εἶχον καμίαν ἔγνοιαν.

Λίβ. βιβλ. μ' ἀειθμ. λέ.

Δὲν ἦτον ὅμως ἀγνώριστα εἰς τὴν Ῥώμην τὰ κινήματά τυ. Ὁ Μάρκιος εἷς ἀπὸ τὰς Πληρεξυσίους, ὁπὸ εἶχε φανερώσῃ εἰς τὸν Φίλιππον τὰ προσάγματα τῆς Γερυσίας, ἔγραφε, πῶς ὅλαις αἱ συνομιλίαις, καὶ ὅλαις αἱ πρᾶξες τὸ Βασιλέως ἐπροσήμαιναν μίαν σιμωτινὴν μάχην. Διὰ νὰ ἀσφαλισθῇ καλλίτερα ἀπὸ ταῖς παραθαλάσσιαις χώραις, ἔκαμε νὰ δύγουν ὅλοι οἱ κάτοικοι μὲ ταῖς φαμελίαις τυς, καὶ ταῖς ἐμπούκισεν εἰς τὸ (α) βορειότερον μέρος τῆς Μακεδονίας, καὶ ἔβαλεν αὐτὰ αὐτῷ Θρᾴκας, καὶ ἄλλυς λαοὺς Βαρβάρυς, εἰς τὰς ὁποίυς

(α) Εἰς τὴν Αἱμαθίαν, ὁπὸ μίαν φορὰν ἐλέγετο Παιονία.

ὁποίȣς ἐςοχάζετο πῶς δύναται νὰ ἐμπιςευθῇ καλλίτερα. Τȣ́τη ἡ ἀλλοίωσις ἀσύκωσεν ἕνα γενικὸν γογγυσμὸν εἰς ὅλην τὴν Μακεδονίαν, καὶ ὅλαις ἡ Ἐπαρχίαις ἀντηχȣ̃σαν ἀπὸ ταῖς φωναῖς, καὶ ἀπὸ τὰ παράπονα ἐκείνων τῶν ταλαιπώρων, καὶ δυςυχῶν, ὁπȣ̃ βιαίως ἁρπάχθησαν ἀπὸ τὰ σπήτιά τȣς, καὶ ἀπὸ τὸν τόπον τȣς τὸν φυσικὸν διὰ νὰ κατοικήσȣν εἰς ἀγνώςȣς τόπȣς. Ἀπὸ κάθε μέρος ἠκȣ́οντο κατάραις κατὰ τȣ̃ Βασιλέως, ὁπȣ̃ ἐπροξένει ὅλαις αὐταῖς ταῖς ἀταξίαις.

Ἀλλ' ἀντὶς νὰ κινηθῇ εἰς σπλάγχνος ὁ Φίλιππος, ἔγινεν ἀγριώτερος. Κάθε πρᾶγμα τȣ̃ ἦτον ὕποπτον, καὶ τȣ̃ ἔδιδε φόβον. Εἶχε θανατώσῃ πολλότατȣς ἀνθρώπȣς, ὁπȣ̃ τȣ̀ς ὑπώπτευσε, πῶς ἦτον ἡνωμένοι μὲ τȣ̀ς Ῥωμαίȣς. Ἐςοχάσθη, πῶς δὲν δύναται νὰ ἀσφαλίσῃ τὴν ζωήν τȣ, ἂν δὲν ἤθελεν ἀσφαλισθῇ ἀπὸ τὰ παιδία τȣς, καὶ ἀπεφάσισε νὰ τὰ κλείσῃ εἰς μίαν καλὴν φυλακὴν, μὲ σκοπὸν νὰ τὰ θανατώσῃ τὸ ἕνα κατόπι ἀπὸ τὸ ἄλλο. Δὲν ἐςάθη σκληρότης τρομερώτερη ἀπ' αὐτὴν, ἀλλ' ἡ δυςυχία μιᾶς Φαμελίας ἀπὸ ταῖς δυνατώτεραις, καὶ ἐνδοξότεραις τῆς Θεσσαλίας, τὴν ἔκαμεν ἀκόμη περισσότερον βδελυρά.

Ἔτι ἀπὸ Κτίσεως Κόσμου 3822. Πρὸ Χριςȣ̃ 182.

Πολλȣ̀ς χρόνȣς προτήτερα εἶχε θανατώσῃ τὸν Ἡρόδικον ἕνα ἀπὸ τȣ̀ς προκρίτȣς

ἐκείνα τὰ τόπα, καὶ εἰς ὀλίγον καιρὸν ἔπαιρνε τὰς δύο τὰ Γαμβρές. Ἡ δύο τὰ θυγατέραις λεγόμεναις Θεσσαλώνη, καὶ Ἄρχος ἀπόμειναν χήραις, ἔχασαι πόθε μία ἀπὸ σὰν υἱὸν ἀκόμη νήπια. Ἡ Θεσσαλώνη ζητηθεῖσα ἀπὸ τὰς δυνατωτέρας τῆς Θεσσαλίας, ἐπροτίμησε τὴν χηρείαν ἀπὸ τὸν γάμον. Ἡ Ἄρχος ὑπανδρεύθη μὲ σὰν Ἄρχοντα τὰ Τόπα τῶν Πνιαιῶν λεγόμενον Ποσείδων, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἔλαβε πολλὰ παιδία, ὁπὰ αὐτὰ ἄφησε εἰς ἡλικίαν ἄνηβον, ἐπειδὴ καὶ ὑπάγη ἀπὸ σὰν ἄωρον θάνατον. Ἡ Θεσσαλώνη, διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ ἀναθρέψῃ ἔμπροσθεν εἰς τὰ ὄμματά της τὰ παιδία τῆς ἀδελφῆς, ἔλαβεν εἰς ἄνδρα τὸν Ποσείδων, καὶ εἶχε διὰ τὰ παιδία τα τὴν ἰδίαν φροντίδα, ὁπὰ εἶχε διὰ τὰ ἐδικάτης, ὡσὰν νὰ ἤθελ' ἦτον Μητέρα τας. Ὅταν αὐτὰ ἔλαβον εἴδησιν διὰ τὸ σκληρὸν πρόσαγμα, μὲ τὸ ὁποῖον ὁ Φίλιππος ἐπρόσαζε νὰ θανατώσουν τὰ παιδία ἐκείνων ὁπὰ ἐφονεύθησαν, προβλέποντας, πῶς ἔμελλον καὶ τὰ ἐδικάτης νὰ ἀφηθοῦν εἰς τὴν ἀγελιότητα τὰ Βασιλέως, καὶ τῶν δημίων τα, ἔκαμε μίαν τραπώδη ἀπόφασιν, καὶ ἐφανέρωσε, πῶς ἤθελε φονεύσῃ μὲ τὰ ἰδιάτης χέρια ὅλα τὰς τὰ παιδία κάλλιον, παρὰ νὰ τὰ ἀφήσῃ νὰ πέσουν εἰς τὰς χεῖρας τὰ Φιλίππα. Οἱ Ποσείδης ἀνατρέχιασεν εἰς σὰν τέτοιον πρόβλημα, καὶ τὰς εἶπε, διὰ νὰ

τὴν

τὴν εὐγάλῃ ἀπὸ τὸν λογισμὸν, πῶς ἤθελε κάμῃ ὅλα τὰ παιδία νὰ ἀπεράσουν εἰς τὰς Ἀθήνας εἰς σπήτια πιςῶν φίλων, καὶ πῶς αὐτὸς ὁ ἴδιος ἤθελε τὰ ὑπάγῃ. Μισεύȣν λοιπὸν ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκην διὰ νὰ ὑπάγȣν εἰς τὴν χώραν τῶν Αἰνειανῶν, διὰ νὰ εὑρεθοῦν ἐκεῖ εἰς μίαν ἔνδοξον πανήγυριν, ὁπȣ̃ κάθε χρόνον ἑωρτάζετο εἰς τιμὴν τȣ̃ Αἰνείȣ τȣ̃ θεμελιωτȣ̃της. Ἀπερνῶντας ὅλην ἐκείνην τὴν ἡμέραν εἰς ἑορτὴν, καὶ χαρὰν, τὸ μεσόνυκτον, τότε ὁπȣ̃ ὅλοι ἦτον ἀποκοιμημένοι, ἐμπαίνȣν μέσα εἰς ἕνα κάτεργον, ὁπȣ̃ ὁ Ποσείδης ἡτοίμασε, τάχα διὰ νὰ ςραφῇ εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, ἀλλὰ βέβαια μὲ σκοπὸν νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Εὔβοιαν. Ἀλλ' ἕνας ἐναντίος ἄνεμος ἐμποδίζωντάς τȣς τὸν δρόμον, τȣ̀ς ἄμπωσεν εἰς τὴν παραθαλασσίαν. Πρὸς τὰ Ξημερώματα οἱ Ὀφφικιάλοι τȣ̃ Βασιλέως, ὁπȣ̃ ἐφύλαγαν τὸν λιμένα, ξανοίγοντάς τȣς ἀπὸ μακρὰν, ἔπεμψαν εὐθὺς ἕνα πλοῖον ἁρματωμένον, μὲ παραγγελίαν νὰ μὴ ςραφοῦν δίχως τὸ κάτεργον. Ὡς τόσον ἡ Θεοσσήνη ςραφεῖσα εἰς τὸν πρῶτόν της σκοπὸν, καὶ δείχνωντας τῶν παιδίωντης τὸ φαρμάκι καὶ κάποια μαχαίρια, ὁπȣ̃ εἶχε μὲ λόγȣ της· „ ὁ μόνος θάνατος, τȣ̀ς εἶπεν, ἠμπορεῖ νὰ „ σᾶς ἐλευθερώσῃ. ἰδȣ̀ ὁ τρόπος διὰ νὰ τὸν „ λάβετε. Φύγετε ἀπὸ τὴν θηριογνωμίαν

„ τῦ Βασιλέως μὲ ἐκεῖνο τὸ μίσος, ὁπῦ καλ-
„ λίτερα σᾶς ἀρέσει. Λύσυχωθῆτε λοιπὸν
„ ὦ παιδίαμα, ἐσεῖς ὁπῦ εἶσε μεγαλήτε-
„ ρα, πιάσετε αὐτὰ τὰ μαχαίρια, ἢ ἂν ἀ-
„ γαπᾶτε κάλλιον σᾶς ἐλαφρότερον θάνα-
„ τον, πίετε αὐτὸ τὸ φαρμάκι". Οἱ ἐχ-
θροὶ ἦτον σιμὰ, ἡ μητέρα τὰ ἐπαρακίνει, αὐτὰ ὑπήκυσαν, κὴ πίρνοντας ὅλα τὸ φαρ-
μάκι, ἢ χώνοντας εἰς τὸ σῆθος τὰ μαχαί-
ρια ἐθαναπώθησαν, κὴ ἐρρίφθησαν πάραυ-
τα εἰς τὴν θάλασσαν. Λύγκαλιάζυσα ἔπει-
τα ἡ Θεοσήνη τὸν ἄνδρα της, ἔπεσε μὲ αὐτὸν εἰς τὴν θάλασσαν. Οἱ ὀφφικιάλοι ἐπῆραν τὸ κάτεργον, ἀλλὰ τὸ νῦραν ἄδειον.

Ἡ ὠμότης αὐτῦ τῦ ξαγικῦ συμβεβηκότος ἄναψε πάλιν, κὴ αὔξησε περισσότερον τὸ μῖ-
σος κατὰ τῦ Φιλίππυ. Ὅλοι τὸν ἐβδελύσσον-
το ὡσὰν σὰ σκληρὸν Τύραννον, κὴ παντοχῦ ἐγίνοντο ἐναντίον τυ, κὴ ἐναντίον τῆ ἰῶν τυ ξομεραῖς καπέραις, ὁπῦ τὸ ὀγλιγωρότερον ἔλα-
βαν τὸ ἀποτέλεσμά τυς, λέγει ὁ Τίτος Λύ-
βιος· ἐπειδὴ καὶ οἱ Θεοὶ τὸν ἄφησαν εἰς μίαν τυφλὴν μανίαν, ὁπῦ τὸν ἔκαμε νὰ σκληρυνθῆ κατὰ τῦ ἰδίυ τυ αἵματος.

Ὁ Περσεὺς ἔβλεπε μὲ μεγάλον τυ πόνον, πῶς ἡ τιμὴ τῦ ἀδελφῦ τυ Δημητρίυ εἰς τὴν Μακεδονίαν, κὴ ἡ ὑπόληψίς τυ σιμὰ εἰς τὺς Ῥωμαίυς ἀπὸ ἡμέραν εἰς ἡμέραν αὔξαιναν.

Μὲν

Μὲ ἔχοντας πλέον ἐλπίδα νὰ φθάσῃ εἰς τὸν θρόνον, παρὰ μὲ τὴν μαιφονίαν, ἔβαλεν εἰς αὐτὴν ὅλην τὴν ἐπιμέλειαν. Ἄρχησε νὰ δοκιμάζῃ τὴν διάθεσιν ἐκείνων, ὁπὸ ἦτον δυνατώτεροι σιμὰ εἰς τὸν Βασιλέα, κάνοντας μὲ αὐτὸς κάποιαις συνομιλίαις σκοτειναῖς, κ᾽ ἀμφιβολαις. Μερικοὶ ἔδειξαν ἐξ ἀρχῆς, πῶς δὲν ἐμπαίνουν εἰς τὰς σκοπάς του, κ᾽ πῶς ἀποῤῥίπτουν τὰ προβλήματά του, διατὶ ἐπίστευαν, πῶς ἔπρεπε νὰ ἐλπίσουν περισσότερον ἀπὸ τὸν Δημήτριον. Ἔπειτα βλέποντες νὰ αὐξαίνῃ πολλὰ τὸ μῖσος τοῦ Φιλίππου κατὰ τῶν Ῥωμαίων, ὁπὸ ὁ Περσεὺς ἡμέρᾳ τὴν ἡμέρᾳ ἐπάχιζε νὰ ἀνάπτῃ, εἰς τὸ ὁποῖον ἐξ ἐναντίας ἐναντιώνετο ὁ Δημήτριος μὲ ὅλην του τὴν δυνάμιν, ἄλλαξαν γνώμην. Κρίνοντας πῶς τοῦτος ὁ ὕστερος, τοῦ ὁποίου ἡ νεότης, κ᾽ ἡ ὀλίγη πρᾶξις τὸν ἐκατάστησαν ὀλίγον προσεκτικὸν ἐναντίον εἰς ταῖς μηχαναῖς τοῦ ἀδελφοῦ του, τέλος πάντων ἔμελλε νὰ πέσῃ, ἐσοχάθησαν πῶς πρέπει νὰ πιάσουν τὸ δυνατώτερον μέρος, τὸ ὁποῖον κ᾽ ἔκαμαν, κ᾽ παντελῶς ἐδόθησαν εἰς τὸν Περσέα.

Ἀναβάλλοντες εἰς ἄλλους καιρὸς τὴν ἔκβασιν τῶν μακρωτέρων σκοπῶν, ἀπεφάσισαν κατὰ τὸ παρὸν, πῶς ἔπρεπε νὰ μεταχειρισθοῦν κάθε δυνάμιν διὰ νὰ παρακινήσουν τὸν Βασιλέα κατὰ τῶν Ῥωμαίων, εἰς τὸ ὁποῖον ἐ-

κλινε πολλὰ ἀφ' ἑαυτοῦ τοῦ. Εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν, διὰ νὰ κάμουν τὸν Δημήτριον περισσότερον ὕποπτον, ὡμιλοῦσαν ἔμπροσθεν εἰς τὸν Βασιλέα διὰ τοὺς Ῥωμαίους, μερικοὶ καταφρονοῦντες τοὺς νόμους τους, καὶ τὰ ἤθητους, ἄλλοι ταῖς ἐπιχείρησές τους, πολλοὶ τὴν χώραν τῆς Ῥώμης ὑστερημένην ἀπὸ στολίδια, καὶ ἀπὸ μεγαλοπρεπεῖς οἰκοδομὰς, ἄλλοι περιπλέον ἐκείνους τοὺς τιμιωτέρους Ῥωμαίους, ὀνομάζοντες ἕνα πρὸς ἕνα. Ὁ Δημήτριος, ὁποῦ δὲν ἔβλεπε ποῦ ἐκτυποῦσαν ὅλαις αὐταῖς ἡ συνομιλίαις, δὲν ἔλειπε νὰ μὴ συγχύζεται διὰ τὸν ζῆλόν τοῦ πρὸς τοὺς Ῥωμάνους, ἐναντιούμενος εἰς αὐταῖς. Ἔτζι ἀνοήτως ἐγίνετο ὕποπτος, καὶ μισητὸς εἰς τὸν Βασιλέα, καὶ ἄνοιγε τὴν στράταν τῶν διαβολῶν, ὁποῦ ἑτοιμάζοντο κατ' αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο ὁ πατέρας τοῦ δὲν τοῦ ἐφανέρωνε τοὺς σκοποὺς, ὁποῦ ἡμέραν καὶ νύκτα ἐμελέτα κατὰ τῶν Ῥωμαίων, καὶ δὲν ἄνοιγε τὴν καρδίαν τοῦ, παρὰ εἰς τὸν Περσέα.

Εἰς τὸν καιρὸν ὁποῦ ὁμιλοῦμεν, ἐστράφησαν οἱ Πρέσβεις, ὁποῦ αὐτὸς ἔπεμψεν εἰς τοὺς Βαστάρνους, διὰ νὰ τοὺς ζητήσῃ βοήθειαν. Ἤφεραν μὲ λόγου τους πολλοὺς νέους εὐγενεῖς, καὶ κάποιους ἀπὸ αἷμα Βασιλικὸν, ἕνας ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἔταζε τὴν ἀδελφήν τοῦ εἰς γυναῖκα εἰς ἕνα ἀπὸ τοὺς υἱοὺς τοῦ Φιλίππου. Αὐτὴ ἡ νέα συμμαχία μὲ ἕνα ἔθνος δυνατὸν εὐκάρδιζε

πολ-

πολλὰ τὸν Βασιλέα Περσέα, καὶ ὠφελȣ́μενος ἀπὸ ταύτην τὴν εὐκαιρίαν· „ Τί μᾶς χρειά-
„ ζονται, εἶπεν αὐτὸς, ὅλα ἐτȣ̃τα τὰ
„ πράγματα; Ἡμεῖς πρέπει νὰ φοβȣ́μεσθεν
„ περισσότερον τὰ ἐσωτερικὰ κακὰ, παρὰ
„ νὰ ἐλπίζωμεν ἐξωτερικαῖς βοήθειαις. Εἰς
„ ταῖς ἀγκάλαις μας ἔχομεν, δὲν λέγω
„ ἕνα προδότην, ἀλλὰ ἕνα κατάσκοπον. Οἱ
„ Ῥωμαῖοι, ἀφ' ȣ̃ αὐτὸς ἐστάθη διὰ ἐνέχυ-
„ ρον εἰς αὐτȣ̀ς, μᾶς ἐπίστρεψαν τὸ κορμί
„ τȣ, ἀλλ' αὐτὸς τȣ̀ς ἄφησε τὴν καρδίαν τȣ.
„ Ὅλοι σχεδὸν οἱ Μακεδόνες στρέφουν τὰ ὄμ-
„ ματα πρὸς αὐτὸν, καὶ στοχάζονται, πῶς
„ ἄλλον δὲν θέλουν ἔχει διὰ Βασιλέα πα-
„ ρὰ αὐτὸν, ὁπȣ̃ θέλει τȣ̀ς δοθῇ ἀπὸ τȣ̀ς
„ Ῥωμαίȣς". Ἀπὸ τέτοιαις συνομιλίαις ἐ-
σκληρύνετο ἡ καρδία τȣ̃ Γέροντος, ὁπȣ̃ καὶ ἀφ'
ἑαυτȣ̃ τȣ εἶχε πολλὰ κακὴν διάθεσιν κατὰ τȣ̃
Δημητρίȣ.

Ἔκαμε τότε μίαν ἐπαρίθμησιν τȣ̃ στρα-
τεύματος εἰς μίαν ἑορτὴν, ὁπȣ̃ ἐπανηγυρί-
ζετο κάθε χρόνον μὲ μεγάλην μεγαλοπρέπειαν,
τῆς ὁποίας ἰδȣ̀ ἡ τελεταῖς. Διαμοιράζουν,
(α) λέγει ὁ Τίτος Λίβιος, μίαν σκύλλαν

(α) Εὑρίσκεται εἰς τὴν θείαν γραφὴν μία ὁμοία τελετὴ, ὅπȣ διὰ νὰ σφραγίσουν μίαν συνθήκην, οἱ δύο συμφωνοῦντες διαβαίνουν ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ μέρη τῆς θυσίας, ὁπȣ̃ εἶναι διαμοιρασμένη εἰς δύο. Γερεμίας. κεφ. λδ'. ιη'.

εἰς δύο μέρη, κόπτοντές τὴν τοῦ μάκρους, καὶ βάνοντες κάθε κομμάτι εἰς τὰ δύο μέρη τῆς στράτας. Ἔπειτα διαβαίνουν τὰ τάγματα ἁρματωμένα ἀπὸ τὴν μέσην τοῦ διαμοιρασμένου θύματος. Ἐν πρώτοις περνοῦν τὰ λαμπρὰ ἅρματα ὅλων τῶν Βασιλέων τῆς Μακεδονίας. Φαίνεται ἔπειτα ὁ Βασιλεὺς μὲ τοὺς υἱούς του ἀκολουθούμενος ἀπ' ὅλην τὴν βασιλικὴν φαμελίαν, καὶ ἀπὸ τοὺς σωματοφύλακας, ὀπίσω ἀπὸ τοὺς ὁποίους εἶναι ἕνα πολὺ πλῆθος Μακεδόνων. Εἰς τέτοιαν τελετὴν τὰ δύο Βασιλόπουλα ἔστεκαν εἰς τὰ δύο πλευρὰ τοῦ Βασιλέως, ὁ Περσεὺς χρόνων τριάντα, καὶ ὁ Δημήτριος εἰκοσιπέντε. Ὁ ἕνας εἰς τὸ ἀνδρεῖον, καὶ ὁ ἄλλος εἰς τὸ ἄνθος τῆς νεότητος. Φαμελία ἀρκετὴ νὰ ἀποκαταστήσῃ ἕνα πατέρα εὐτυχῆ, ἂν ἤθελ' ἔχῃ ὑγιῆ τὸν νοῦν, καὶ τὸ λογικόν.

Ἐσυνήθιζαν, ἀφ' οὗ ἐτελειώνοντο ἡ θυσίαις ὁποῦ ἐσυντρόφευαν ταύτην τὴν τελετὴν, νὰ κάνουν ἕνα εἶδος πολέμου, καὶ νὰ μοιράζουν τὸ στράτευμα εἰς δύο σώματα, τὰ ὁποῖα ἤρχοντο εἰς τὰς χεῖρας ἁρματωμένα ἁπλῶς ἀπὸ σπαθὶ τοῦ παιγνιδίου, καὶ ἐπαράσταιναν τὴν εἰκόνα ἑνὸς πολέμου. Οἱ δύο νέοι Βασιλεῖς ἐξουσίαζαν αὐτὰ τὰ δύο σώματα· ἀλλ' ὁ πόλεμος δὲν ἐστάθη μία ἁπλῆ εἰκὼν πολέμου· ἀλλὰ μὲ τὰ ψευδῆ τους ἅρματα ἐπολέμησαν

τό-

τόσον δριμέως, ὡσὰν νὰ ἤθελαν πολεμῇ διὰ τὸν θρόνον· ἐλαβώθησαν πολλοὶ ἀπὸ τὸ ἕνα, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, καὶ διὰ νὰ κάμουν ἕνα σωστὸν πόλεμον, ἔλειψε μόνον ὁ σίδηρος. Τὸ σῶμα, ὁπȣ̃ ἐξȣσίαζεν ὁ Δημήτριος, ἐστάθη πολλὰ ἀνώτερον. Ὁ Περσεὺς ὑπόφερε μὲ πόνον τȣ̃το τὸ προτέρημα. Οἱ φίλοι τȣ ἐξ ἐναντίας τὸ ἐχάρηκαν, κρίνοντες, πῶς αὐτὴ ἦτον μία καλὴ εὐκαιρία διὰ νὰ πλέξουν μίαν κατηγορίαν κατὰ τȣ̃ ἀδελφȣ̃ τȣ.

Τὰ δύο Βασιλόπȣλα ἔκαμαν κάθ' ἕνας ἕνα μεγάλον συμπόσιον ἐκείνων, ὁπȣ̃ ἦτον ἀπὸ τὸ μέρος τȣς. Ὁ Περσεὺς καλεσθεὶς ἀπὸ τὸν ἀδελφὸν εἰς τὸ συμπόσιόν τȣ, δὲν ἠθέλησε νὰ ὑπάγῃ. Εἰς ὅλον τὸ συμπόσιον ὡμίλησαν πολλὰ διὰ τὸν πόλεμον, καὶ εἰς τὴν συνομιλίαν ἀνακάτωσαν πολλὰ περιγελάσματα, ὁπȣ̃ κάποιαν φορὰν ἔγγιζαν ἐκείνȣς ἀπὸ τὸ ἐναντίον μέρος, δίχως νὰ συγχωροῦν ȣ̃τε κἂν τȣ̀ς Ἀρχηγȣ́ς. Ὁ Περσεὺς εἶχε πέμψη ἕνα κατάσκοπον διὰ νὰ ξανοίγῃ ἐκεῖνο, ὁπȣ̃ ἔλεγαν εἰς τὸ συμπόσιον τȣ̃ ἀδελφȣ̃ τȣ. Τέσσαρες νέοι, ὁπȣ̃ κατὰ τύχην εὐγῆκαν ἀπὸ τὴν τράπεζαν, βλέποντές τον, τὸν ὕβρισαν δυνατά. Ὁ Δημήτριος, ὁπȣ̃ δὲν ἤξευρεν ἐκεῖνο ὁπȣ̃ ἐσυνέβη, εἶπε τῆς συντροφίας τȣ· „ Καὶ διατί δὲν ὑπάγομεν ἡμεῖς νὰ τε-
„ λειώσωμεν τὴν πανήγυριν σιμὰ εἰς τὸν ἀ-

„ δελ-

„ δελφόν μας, διὰ νὰ γλυκαίνωμεν τὴν μελαγ-
„ χολίαν του, αὐτὴν ἔχει ἀκόμη, μὲ μίαν γλυ-
„ κεῖαν χαροποίησιν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν θέ-
„ λει καταλάβῃ, πῶς ἡμεῖς πράττομεν μὲ
„ ἁπλότητα, καὶ πῶς δὲν ἔχομεν εἰς τὴν καρ-
„ δίαν κανένα πάθος ἐναντίον του“; Ὅλοι
ἐσυμφώνησαν πῶς ἔπρεπε νὰ ὑπάγουν, ἔξω
ἀπ' ἐκείνας ὁπῦ ἐφοβοῦντο, νὰ μὴ γένῃ ἐκ-
δίκησις διὰ τὴν καταφρόνησιν ὁπῦ ἔκαμαν τῦ
κατασκόπυ. Ἀλλὰ σύροντάς τους ὁ Δημή-
τριος, ἔκρυψαν ὑποκάτω εἰς τὰ ῥοῦχά τους τὰ
σπαθία, διὰ νὰ διαφεντεύθουν ἂν τύχῃ
χρεία. Ὅταν εἰς ταῖς φαμελίαις κυριεύει ἡ
διχόνοια, δὲν δύναται νὰ σαθῇ ἀπόκρυφον
κανένα πρᾶγμα. Ἕνας ἄνθρωπος ὑπῆγεν
δι' ὗς νὰ εὕρῃ τὸν Περσέα, καὶ τῦ ἔδωσεν εἴ-
δησιν, πῶς ὁ Δημήτριος ἔφερνε μὲ τὴν σω-
φρονίαν του τέσσαρας νέους ἁρμαπωμένους. Αὐ-
τὸς εὔκολα ἐδύνετο νὰ μαντεύσῃ τὴν αἰτίαν,
διατὶ ἤξερε, πῶς αὐτοὶ εἶχαν ἀτιμάσῃ τὸν
κατάσκοπόν του. Ἀλλὰ διὰ νὰ κάμῃ τὸ πρᾶγ-
μα περισσότερον ἐγκληματῶδες, προσπάθει
νὰ σφαλίσουν τὴν πόρταν, καὶ ἀπὸ σᾶ παρά-
θυρον, ὁπῦ ἔβλεπε τὴν στράταν ἐμποδί-
ζει νὰ μὴν ἀνοίξουν ἐκείνων τῶν ἀνθρώπων,
ὁπῦ ἤρχοντο ἁρμαπωμένοι διὰ νὰ τὸν φονεύ-
σουν. Ὁ Δημήτριος, ὁπῦ ἦτον ὀλίγον ἀ-
ναμμένος ἀπὸ τὸ κρασί, ἀφ' ἧς ἐπαραπονέ-

θη

θη δυνατὰ, πῶς τοιȣτοτρόπως τȣ̃ ἐσφάλισαν τὴν πόρταν, ἐςράφη ὀπίσω, καὶ ἐκάθισε πάλιν εἰς τὸ τραπέζι, ἐπειδηκαὶ ἀκόμη δὲν εἶχε μάθῃ τὴν ὕβριν ὁπȣ̃ ἔγινεν εἰς τὸν κατάσκοπον τȣ̃ Περσέως.

Τὴν ἀκόλȣθον ἡμέραν ἐμπῆκεν ὁ Περσεὺς εἰς τὴν κάμεραν τȣ̃ Πατρός τȣ μὲ πρόσωπον θλιβερὸν, καὶ ἐςάθη πολλὴν ὥραν δίχως νὰ ἀνοίξῃ ςόμα. Ἐκπλαγεὶς ὁ Φίλιππος τὸν ἠρώτησε μὲ ἀνυπομονησίαν, τὴν αἰτίαν τῆς συγχύσεώς τȣ, καὶ τȣ̃ φόβȣ τȣ. „ Εἶναι μία „ μεγάλη μȣ εὐτυχία, τȣ̃ ἀπεκρίθη, τὸ νὰ „ μὲ βλέπῃς ἀκόμι ζωντανόν. Ὁ ἀδελφός „ μȣ δὲν μὲ πολεμεῖ πλέον μὲ ἀπόκρυφαις „ ἐπιβȣλαῖς, ἀλλ' ἦλθε τὴν νύκτα μὲ ἀν- „ θρώπȣς ἁρματωμένȣς εἰς ταῖς κατοικίαις „ μȣ διὰ νὰ μὲ φονεύσῃ. Ἐγὼ ἐλυτρώθην „ ἀπὸ τὴν μανίαν τȣ κάνωντας νὰ σφαλίσȣν „ ταῖς πόρταις ". Βλέπωντας δὲ τὸν πατέρα τȣ νὰ ἐκπλαγῇ ἀπὸ τὸν φόβον, Ἂν καταδέχεσαι, τȣ̃ εἶπε, νὰ μȣ̃ δώσῃς ἀκρόασιν, ἐγὼ σὲ κάνω νὰ γνωρίσῃς φανερὰ πῶς εἶναι τὸ πρᾶγμα. Ὁ Φίλιππος ἀπεκρίθη, πῶς ἤθελε τὸν ἀκȣ́σῃ, καὶ ἐπρόςαξεν εὐθὺς νὰ κράξουν τὸν Δημήτριον. Ἔκαμεν εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν νὰ ἔλθῃ ὁ Λυσίμαχος, καὶ ὁ Ὀνόμαςρος διὰ νὰ τὸν συμβȣλεύσουν. Τȣ̃τοι ἦτον δύο ἄνθρωποι πολλὰ γηραιοὶ, καὶ

ἀπὸ

ἀπὸ τοὺς παλαιοτέρους του φίλους, ὁποῦ δὲν ἐπίασαν κανένα μέρος εἰς τὴν ἔχθραν τῶν δύο ἀδελφῶν, καὶ ὁποῦ σπανίως ἐφαίνοντο εἰς τὴν Λυλήν. Ὁ Φίλιππος ἀναμένωντας τὸν ἐρχομόν τους, ἐπεριπάτει μοναχὸς εἰς τὴν κάμεραν του, στρέφωντας εἰς τὸν ἑαυτόν του πολλοὺς διαλογισμούς. Ὅταν οὖν ἦλθον οἱ κληθέντες, ἐμπῆκεν εἰς μίαν ἀπόκρυφον κάμεραν μὲ τούτους τοὺς δύο φίλους, καὶ μὲ δύο φύλακας, καὶ ἐπέτρεψε τῶν υἱῶν του νὰ ἐμπάσουν μὲ λόγου τους τρεῖς ἀνθρώπους ξαρμάτωτους. Τότε καθίζωντας, τονουτοτρόπως ὡμίλησεν.

„ Ἰδοὺ ἐγὼ, ἕνας Πατέρας δυστυχὴς,
„ στενεμένος νὰ γένω Κριτὴς ἀναμέσον εἰς δύο
„ υἱοὺς, τὸν ἕνα κατήγορον, τὸν ἄλλον κατη-
„ γορούμενον διὰ ἀδελφοκτονίαν, καταστημέ-
„ νος εἰς σκληρὰν χρείαν νὰ εὕρω εἰς αὐ-
„ τοὺς, ἢ ἕνα πταίστην, ἢ ἕνα συκοφάν-
„ την. Εἶναι πολὺς καιρὸς, ὁποῦ κά-
„ ποιαις συνομιλίαις, ὁποῦ ἐγὼ ἤκουον,
„ κάποιοι τρόποι, ὁποῦ ἔβλεπα ἀναμέσον
„ εἰς ἐσᾶς τοὺς ὀλίγον συμφώνους ἀδελφοὺς,
„ μὲ ἔκαναν νὰ φοβοῦμαι καμίαν καταιγίδα.
„ Ἀλλ' ἐλογίαζα μὲ τὸν καιρὸν πῶς ἡ πι-
„ κρίαις σας ἠμποροῦσαν νὰ γλυκανθοῦν,
„ καὶ νὰ διαλυθοῦν ἡ ὑποψίαις σας. Ἐσυλ-
„ λογιζόμουν, πῶς συχνὰ οἱ Πρίγκιπες,

„ καὶ

„ καὶ οἱ ἐχθροὶ Βασιλεῖς, βάνοντες κάτω τὰ
„ ἅρματα ἔκαμναν ὁμȣ̃ συμμαχίαν, καὶ φιλί-
„ αν, καὶ πῶς οἱ μερικοὶ ἐτελείωναν ταῖς λο-
„ γομαχίαις των. Ἤλπιζα, πῶς μίαν ἡμέ-
„ ραν ἠθέλετε ἐνθυμηθῇ τȣ̃ ὀνόματος τῶν ἀ-
„ δελφῶν, ὁπȣ̃ σᾶς ἑνώνει, ἐκείνων τῶν εὐ-
„ τυχισμένων χρόνων τῆς νηπιότητος, ὁπȣ̃ ἐ-
„ ζήσατε ὁμȣ̃ μὲ μεγάλην ἁπλότητα καὶ συμ-
„ φωνίαν, καὶ τέλος πάντων τῶν πολλῶν πα-
„ τρικῶν νȣθεσιῶν, ὁπȣ̃ ὦ μὲ ἐγὼ φοβȣ̃μαι
„ πῶς ματαίως ἔδωσα πρὸς υἱȣ̀ς κωφȣ̀ς εἰς
„ τὴν φωνήν μȣ. Πόσαις φοραῖς, ἀφ' ȣ̃ σᾶς
„ ἐδιηγήθηκα πολλὰ παραδείγματα διχονοίας
„ μεταξὺ ἀδελφῶν, σᾶς ἐπαράςησα ταῖς
„ θλιβεραῖς ἔκβασες, δείχνωντάς σας, πῶς
„ μὲ τȣ̃το ἀφανίσαν τὸν ἑαυτόν τȣς, τȣ̀ς υἱȣ̀ς
„ τȣς, τὰς φαμελίας τȣς, καὶ τὰ βασίλειά
„ τȣς· σᾶς ἐπρόβανα ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος
„ καλλίτερα παραδείγματα. Τὴν ςενὴν ἕνω-
„ σιν ἀναμέσον εἰς τȣ̀ς δύο Βασιλεῖς τῆς
„ Σπάρτης τόσον σωτηριώδη διὰ πολλȣ̀ς αἰῶ-
„ νας εἰς αὐτȣ̀ς, καὶ εἰς τὴν Πατρίδα τȣς, ὅ-
„ τι ὁ διαμερισμὸς, καὶ τὸ μερικὸν συμφέ-
„ ρον, ἄλλαξαν τὴν βασιλείαν εἰς Τυραννίαν,
„ καὶ ἐπροξένησαν τὸν ἀφανισμὸν τῆς Σπάρ-
„ της. Μὲ ποῖον ἄλλο μέσον, παρὰ μὲ τὴν
„ ἀδελφικὴν συμφωνίαν οἱ δύο ἀδελφοὶ ὁ
„ Εὐμενὴς, καὶ ὁ Ἄτταλος, ἔπειτα ἀπὸ ἀρ-

„ χαῖς

„ χαῖς τόσον ἀδικίαταις, αὐτοὶ ἔφθασαν εἰς
„ μίαν δικίαμιν, ὁπὲ ὁμοιάζει τὴν ἐδικήν
„ μας, ἐκείνην τὲ Ἀντιόχε, κὴ ὅλων τῶν Βα-
„ σιλέων, ὁπὲ ἡμεῖς γνωρίζομεν; Δὲν ἔλει-
„ ψα νὰ σᾶς φανερώσω κὴ τῶν Ῥωμαίων τὰ
„ παραδείγματα, ἢ ἐκείνων, ὁπὲ ἐγὼ ἐγνώ-
„ ρισα, ἢ ἐκείνων, διὰ τὲς ὁποίες ἤκεσα νὰ
„ ὁμιλῶν. Τῶν δύο ἀδελφῶν Τίτε, κὴ Λε-
„ κίε Κοϊντίε, ὁπὲ ἔκαμαν κατ' ἐμὲ τὴν μά-
„ χην· τῶν δύο Σκιπιόνων, τὲ Ποπλίε, κὴ
„ τὲ Λευκίε, ὁπὲ ἐνίκησαν, κὴ ἐδάμασαν τὸν
„ Ἀντίοχον· τὲ Πατρός τες, κὴ τὲ Θείε τες,
„ ὁπὲ μνέσκοντες ἀχώριστοι εἰς τὴν ζωὴν,
„ ἀπόμειναν κὴ εἰς τὸν θάνατον. Οὔτε ἡ κα-
„ κία τῶν πρώτων, ὁπὲ τὴν ἀκολέθησαν τέ-
„ λη τόσον θλιβερὰ, ὔτε ἡ ἀρετὴ τῶν ἄλλων
„ σωτροφθμένη ἀπὸ ἔκβασες τόσον δὺτυχι-
„ σμέναις, ἐδωκήθησαν νὰ σᾶς ἐμπνδίσουν
„ μῖσος εἰς τὴν διαφωνίαν, κὴ νὰ σᾶς κάμουν
„ νὰ εἰρηνδύσετε κὴ νὰ ἑνωθῆτε. Ἐσεῖς κὴ οἱ
„ δύο, ὧντας ἐγὼ ἀκόμη ζωντανὸς, ἐρρίψα-
„ τε τὰ μάτιά σας, κὴ τὴν ὑπόθυμόν σας
„ ἐπιθυμίαν ἐπαίω εἰς τὸν θρόνον μας. Δὲν
„ μᾶς ἀφίνετε τὴν ζωὴν, παρὰ ἕως ὁπὲ ζῶν-
„ τας περισσότερον ἀπὸ τὸν ἕνα, νὰ ἀσφα-
„ λίσω τὲ ἄλλε μὲ τὸν θάνατόν μας τὸν θρό-
„ νον. Δὲν δωίαθε νὰ ὑποφέρετε ὔτε ἀδελ-
„ φὸν, ὔτε κοπέρα. Δὲν σᾶς κινεῖ ὔτε ἀγά-

„ πη,

„ πη, ȣ̃τε εὐλάβεια. Ἡ ἀνυπομόνητος ἐπιθυ-
„ μία νὰ βασιλεύσετε σᾶς ἁρπάζει κάθε
„ ἄλλην αἴσθησιν. Δεῦτε λοιπὸν ὁμιλήσατε
„ τῶρα, μολύνατε τὰ αὐτία τȣ̃ Πατρός σας
„ μὲ κατηγορίαις ἢ ἀληθιναῖς, ἢ ψευδεῖς·
„ ἀνοίξατε τὸ ὑπεύθυνόν σας στόμα διὰ νὰ
„ συκοφαντηθῆτε ἀμοιβαίως. Ἐγὼ εἶμαι ἕ-
„ τοιμος νὰ σᾶς ἀκȣ́σω, ἀποφασισμένος ἔ-
„ πειτα νὰ σφαλίσω τὰ αὐτία εἰς ταῖς ἀπό-
„ κρυφαις κατηγορίαις τȣ̃ ἀδελφȣ̃ κατὰ τȣ̃ ἀ-
„ δελφȣ̃". Ἀφ' ȣ̃ ὁ Φίλιππος ἐξεφώνησεν αὐ-
τὰ τὰ ὕστερα λόγια μὲ ἕνα τόνον θυμωμένης
φωνῆς, ὅλοι ἄρχησαν νὰ κλαίουν, καὶ ἐστάθη-
σαν μὲ μεγάλην σιωπὴν πολλὴν ὥραν.

Τέλος πάντων ὁ Περσεὺς τοιȣτοτρόπως ὡ-
μίλησεν. „ Ἐγὼ βλέπω λοιπὸν, πῶς ἔ-
„ πρεπε νὰ ἀνοίξω τὴν νύκτα τὴν πόρταν,
„ νὰ δεχθῶ εἰς τὴν κατοικίαν μȣ τȣ̀ς φονεῖς,
„ νὰ κλίνω τὸν τράχηλον εἰς τὸν φονικόν τȣς
„ σίδηρον· ἐπειδηκαὶ ἡ ἀνοσιȣργία δὲν πι-
„ στεύεται, παρὰ ἀφ' ȣ̃ γένῃ, καὶ ἐπειδὴ ἀφ'
„ ȣ̃ μὲ ἐκατάδραμαν, λαμβάνω τȣ̀ς ἰδίȣς
„ ἐλέγχȣς, ὡσὰν νὰ ἤθελ' εἶμαι ἐγὼ ὁ φο-
„ νεύς. Μὲ δίκαιον λέγȣν λοιπὸν, πῶς δὲν
„ γνωρίζετε διὰ ἀληθινὸν υἱὸν, παρὰ τὸν
„ Δημήτριον, καὶ πῶς ἐμὲ κοιτάζεις ὡσὰν ἕ-
„ να ξένον, γεννημένον ἀπὸ μίαν παλλακί-
„ δα, ἢ ὕποπτον. Διότι ἂν εἶχες εἰς ἐμένα

„ ἐκεί-

„ ἐκείνην τὴν ἀγάπην, ὁπῦ ἕνας Πατέρας
„ χρεωστεῖ εἰς τὸν υἱόν τυ, δὲν ἤθελες θυμω-
„ θῇς ἐναντίον ἐμῦ, ὁπῦ μῦ ὕφαναν ἐπιβυ-
„ λὰς, ἀλλ' ἐναντίον ἐκείνυ ὁπῦ μὲ ἐπιβυ-
„ λεύθη, καὶ δὲν ἤθελες στοχασθῇς τόσον ὀ-
„ λίγον τὴν ζωήνμυ, ὁπῦ νὰ μὴ κινηθῇς
„ εἰς εὐσπλαγχνίαν ὔτε ἀπὸ τὸν κίνδυνον ὁ-
„ πῦ ἀπέρασα, ὔτε ἀπ' ἐκεῖνον ὁπῦ τρέ-
„ χω, ἂν ἀπομείνῃ ἀπαίδευτον τὸ πταῖσ-
„ μα τῶν ἐχθρῶν μυ. Ἂν πρέπει νὰ ἀπο-
„ θάνῃ τινὰς δίχως νὰ παραπονεθῇ, ἂς εἶ-
„ ναι, ἂς σιωπήσωμεν, καὶ ἂς εὐχαριστηθῦ-
„ μεν νὰ παρακαλέσωμεν τὺς Θεὺς, ὅτι ἡ
„ ἀνοσιυργία, ὁπῦ ἄρχησεν εἰς ἐμὲ, νὰ τε-
„ λειώσῃ, καὶ νὰ μὴν ἀπεράσῃ καὶ εἰς ἐσέ.
„ Ἀλλὰ, ἂν δύναμαι ἐγὼ νὰ κάμω ἐκεῖνο,
„ ὁπῦ ἐμπνέει ἡ φύσις εἰς ἐκείνυς, ὁπῦ βλε-
„ πόμενοι εἰς κίνδυνον, καὶ περιλειφθέντες
„ εἰς μίαν μοναξίαν, ζητῦν τὴν βοήθειαν ἀπ'
„ ἐκείνυς τὺς ἀνθρώπυς, ὁπῦ δὲν εἶδαν πο-
„ τέ· ἂν ὅταν βλέπω τὰ σπαθία ξεγυμνω-
„ μένα ἐναντίον μυ, μῦ ἐπιτρέπεται νὰ φω-
„ νάξω μίαν ἐλεεινὴν, καὶ παρακαλεστικὴν
„ φωνὴν, σὲ ὁρκίζω διὰ τὸ γλυκὺ ὄνομα τῦ
„ Πατρὸς, τὸ ὁποῖον ἐσὺ ἀπὸ πολὺν καιρὸν
„ ἠξεύρεις ποῖος τὸ ἐτίμησε περισσότερον, ἂν
„ ὁ ἀδελφός μυ, ἢ ἐγὼ, νὰ μὲ ἀκύσῃς τύ-
„ την τὴν στιγμὴν, ὡσὰν ἂν ἐξυπνισμένος

„ ἀπὸ

» ἀπὸ τὴν παραχὴν, ὅπε ἔγινε τὴν ἀπε-
» ρασμένην νύκτα, ἤθελες καταπονεθῆς εἰς
» τὸν καιρὸν τὲ κινδύνε με, κὴ τῦ παραπό-
» νων με, κὴ ἤθελες δῶρης τὴν νύκτα τὸν Δη-
» μήτριον εἰς τὴν ἐμβασίαν τῆς κατοικίας με
» συνοφρυμένον ἀπὸ ἀνθρώπε ἁρματωμέ-
» νες. Ἐκεῖνο, ὅπε ἐγὼ ἤθελα σὲ εἰπῆ
» χθὲς ἔξω ἀπὸ τὸν ἑαυτόν με, κὴ καταπο-
» νούμενος ἀπὸ τὸν φόβον, σοῦ τὸ λέγω
» τῶρα.

» Εἶναι πολὺς καιρὸς, ὦ ἀδελφέμε, ὁ-
» πε ἡμεῖς δὲν ζῶμεν ἀνάμεσόν μας ὡς ἄν-
» θρωποι, ὁπε νὰ ἀγαπῶνται ἀμοιβαίως.
» Ἐσὺ βέβαια θέλεις νὰ βασιλεύσῃς. Εὑ-
» ρίσκεις μίαν μεγάλην ἀντίσασιν εἰς τὰς
» ἐπιθυμίας σε τὴν ἡλικίαν με, τὸ ἴσον τῦ
» ἐθνῶν, τὴν παλαιὰν συνήθειαν τῆς Μακε-
» δονίας, κὴ πολὺ περισσότερον τὴν θέλησιν
» τῆ Παξός με. Δὲν δύνασαι νὰ βιάσῃς
» αὐτὰ τὰ χαρακώματα, κὴ νὰ ἀναβῇς εἰς τὸν
» θρόνον, παρὰ ἀσυκοινώνητάς με τὴν ζωήν.
» Βάλε τὸ ὅλον εἰς ἔργον, κὴ πάρχισαι διὰ
» νὰ φθάσῃς εἰς τὸ τέλος σε. Ἕως τῶρα δὲν
» ἐξέρω αὖ ἡ ἀγρυπνία με, ἢ ἡ καλή με
» τύχη μὲ ἐφύλαξαν ἀπὸ τὰ φονικά σε χέ-
» ρια. Χθὲς εἰς τὴν τελετὴν τῆς ἐπαγθμή-
» σεως, κὴ τῆ ἀγῶνος, ἔκαμες τὸν πόλεμον
» χεδὸν αἱματωδη, κὴ ἄγριον, κὴ ἐγὼ δὲν

„ ἐφυλάχθηκα ἀπὸ τὸν θάνατον, παρὰ ἀ-
„ φίνωντας νὰ νικηθῶ ὁμοῦ μὲ ὅλους τοὺς ἐδι-
„ κούς μου. Μετὰ τοῦτον τὸν πόλεμον ἀληθινὰ
„ ὡς ἐχθρῶν, ἠθέλησες, ὡσὰν νὰ εἶχε γέ-
„ νῃ ἕνα παιγνίδι ἀναμέσον εἰς ἀδελφοὺς,
„ νὰ μὲ σύρῃς εἰς τὸ συμπόσιόν σου. Πι-
„ στεύεις ἐσὺ ὦ Πάτερ, πῶς ἤθελα εὕρῃ εἰς
„ ἐκεῖνο τὸ γεῦμα καλεσμένους δίχως ἅρμα-
„ τα, ἂν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι καλεσμένοι ἦλθαν εἰς
„ τοῦ λόγου μου τὴν νύκτα ὅλοι ἁρματωμένοι;
„ Πιστεύεις, πῶς μέσα εἰς τὰ σκοτάδια δὲν
„ ἔπρεπε νὰ φοβηθῶ ἀπὸ τὰ σπαθία τους,
„ ἂν τὴν λαμπρὰν ἡμέραν, καὶ ἔμπροσθεν εἰς
„ τὰ μάτιά σου μὲ ἐφόνευσαν σχεδὸν μὲ τὰ
„ ξύλινά τους ἅρματα; Τί; Ἐσὺ ὁποῦ εἶσαι
„ φανερός μου ἐχθρὸς, ὁποῦ ἠξεύρεις, πῶς
„ ἐγὼ ἔχω μίαν δικαίαν αἰτίαν τὰ παρα-
„ πονεθῶ ἀπὸ ἐσένα, ἔρχεσαι εἰς ἐμένα τὴν
„ νύκτα εἰς μίαν παράωρον ὥραν μὲ ἀνθρώ-
„ πους ἁρματωμένους; Ἐγὼ δὲν ἐπίστευσα,
„ πῶς δύναμαι νὰ σταθῶ μὲ ἀσφάλειαν εἰς
„ τὸ συμπόσιόν σου, καὶ νὰ σὲ δεχθῶ εἰς ταῖς
„ κατοικίαις μου τότε, ὁποῦ ἀναμμένος ἀπὸ
„ τὸ κρασὶ εἰρχόσουν ἔτζι καλὰ συντροφευ-
„ μένος; Ἂν ἐγὼ τότε εἶχα ἀνοίξῃ τὴν πόρ-
„ ταν, τούτην τὴν ἰδίαν στιγμὴν ὁποῦ εὐδοκεῖς,
„ ὦ Πάτερ, νὰ μὲ ἀκούσῃς, ἤθελες ἑτοιμά-
„ ζῃς τὰ ἐντάφιά μου. Ἐγὼ δὲν λέγω πρά-

„ γμα-

„ γματα ἀμφίβολα, ὅτε ὁμιλῶ ἐπαύω εἰς
„ ἁπλᾶ συμβεβηκότα. Διατὶ τέλος πάντων
„ δικάζομαι ὁ Δημήτριος νὰ ἀρνηθῇ πῶς ἦλ-
„ θεν εἰς τὴν πόρταν μυ μὲ σᾶα πάγμα νέων,
„ κὴ πῶς αὐτάμεσα εἰς αὐτὰς νὰ μὴν ἦτον ἀρ-
„ ματωμένοι; Ἂς ἔλθουν ἐδῶ ἐκεῖνοι, ὁπᾶ
„ ἐγὼ θέλω ὀνοματίσει. Ἐγὼ τὰς ζοχάζο-
„ μαι ἱκανὰς διὰ καθε ἀνομίαν, δὲν θέλυν
„ τολμήσει ὅμως νὰ μᾶ ἀρνηθοῦν παύτην τὴν
„ πρᾶξιν. Ἂν ἤθελα σᾶ τὰς φέρω, ἀφ' ὦ
„ τὰς ἤθελα πιάσῃ εἰς ταῖς κατοικίαις μου
„ μὲ τὰ ἅρματα, ἤθελες καπαπειθῇ τελεί-
„ ως διὰ τὸ ἔγκλημά τυς. Ἀλλὰ κὴ ἡ ὁμο-
„ λογία τυς δὲν πρέπει νὰ λάβῃ ὀλιγωτέ-
„ ραν ἰσχὺν σιμὰ εἰς ἐσένα.

„ Ἐσὺ ἐκφωνεῖς χίλιαις καπάραις ἐναντίον
„ υἱῶν ἀσεβῶν, ὁπᾶ χάσκυν εἰς τὸν θρόνον
„ συ. Δίκαιον ἔχεις ὦ Πάτερ, ἀλλ' ἂς μὴν
„ εἶναι τυφλαῖς μὲ καπάραις συ. Ξεχώριζε
„ τὸν ἀθῶον ἀπὸ τὸν ἔνοχον. Ἐκεῖνος ὁπᾶ
„ ἔβαλε σκοπὸν νὰ φονεύσῃ τὸν ἀδελφόν τυ,
„ ἂς δοκιμάσῃ τὴν δικαίαν ὀργὴν τῦ Θεῦ,
„ ὁπᾶ εἶναι ἐκδικηταὶ τῆς Πατρικῆς ἐξυσίας·
„ ἀλλ' ἐκεῖνος, ὁπᾶ μὲ τὴν ἀνομίαν τᾶ ἀδελ-
„ φᾶ τυ, ὡράθη εἰς κίνδυνον νὰ χαθῇ, ἂς
„ δῶρῃ μίαν καταφυγὴν εἰς τὴν ἀγαθοσυύνην,
„ κὴ δικαιοσυύην τῦ Πατρός τυ. Διατὶ πᾶ δύ-
„ ναμαι νὰ δῶρω ἐγὼ ἀλλᾶ, ὁπᾶ ὅτε ἡ τε-

„ λετὴ τῆς Ἐπαειθμήσεως, ὅτε ἡ πανήγυ-
„ εις τὸ ἀγῶνος, ὅτε τὸ ασπτίμυ, ὅτε τὸ
„ συμπόσιον, ὅτε ὁ καιρὸς τῆς νυκτὸς, ὁπὸ
„ ἐδόθη τῷ θυητῷ δι' ἀνάπαυσιν, δὲν ἠμ-
„ πόρεσαν νὰ μὲ φυλάξυν; Ἂν ὑπάγω εἰς
„ τὸ συμπόσιον, ὅπυ μὲ καλεῖ ὁ ἀδελφός
„ μυ εἶμαι χαϊμένος, καθὼς ἀκόμη αὖ τὸν
„ δεχθῶ εἰς τὸ ασπτίμυ τότε ὁπὸ ἔρχεται
„ τὴν νύκτα. Παντοχὸ μὲ ἀναμένυν ἡ ἐπι-
„ βελαῖς, εἰς κάθε μέρος δύεισκω τὸν θά-
„ νατον. Πὸ λοιπὸν ἔχω νὰ καταφύγω;

„ Ἐγὼ ἐπρόσρεξα εἰς τὸς Θεὸς, κὴ εἰς ἐ-
„ σὲ ὦ Πάτερ. Δὲν ἐκολάκδσα τὸς Ῥωμαί-
„ υς, κὴ δὲν δυώαμαι νὰ προσρέξω εἰς αὐ-
„ τός. Λύποὶ ἐπιθυμῦν τὸν ἀφανισμόν μυ,
„ διατὶ ἐγὼ αἰσθάνομαι πολὺ τὰ ἄδικα ὁπὸ
„ μᾶς γίνονται, διατὶ ὑποφέρω μὲ πόνον κὴ
„ μὲ ὀργὴν, νὰ σὸ πάρυν τόσαις χώραις,
„ τόσα ἔθνη, κὴ πῶρα νεωστὶ τὰ παραθαλάσ-
„ σια τῆς Θρᾴκης. Λύποὶ δὲν ἐλπίζυν νὰ
„ κυριδύσυν τὴν Μακεδονίαν ἕως ὁπὸ ζῦμεν
„ ἐσὺ, κὴ ἐγώ. Ἠξδύρυν, πῶς αὖ ἡ μιαι-
„ φονία τῦ ἀδελφῦ μυ μὲ ἀφανίσῃ, κὴ αὖ τὸ
„ γηρατεῖον πάρῃ ἐσὲ, ἢ αὖ περιπλέον
„ δὲν ἀναμείνυν τὴν διαπαγὴν τῆς φύσεως,
„ ὁ Βασιλδὶς, κὴ τὸ Βασίλειον τῆς Μακεδο-
„ νίας θέλυν εἶσαι ἐδικά τυς.

„ Ἂν οἱ Ῥωμαῖοι εἶχαν σὸ ἀφήσῃ κανέ-

„ ναν

„ ναν τόπον, καμίαν χώραν ἔξω ἀπὸ τὴν Μα-
„ κεδονίαν, ἴσως ἤθελα δυνηθῇ νὰ προσφύ-
„ γω ἐκεῖ. Ἀλλὰ θέλει μȣ̃ εἰπεῖ τινὰς,
„ πῶς θέλω εὕρει μίαν δυνατὴν βοήθειαν
„ εἰς τȣ̀ς Μακεδόνας. Εἶδες χθὲς, ὦ Πά-
„ τερ, πῶς μὲ ἐκατάδραμαν εἰς τὸν πόλε-
„ μον οἱ ςρατιῶται; Τί τȣ̀ς ἔλειπε, πάρεξ
„ τὸ νὰ εἶναι ἁρματωμένοι μὲ σπαθί; Οἱ κα-
„ λεσμένοι τȣ̃ ἀδελφȣ̃ μȣ ἐπῆραν τὴν νύκτα
„ ἐκεῖνον τὸν σίδηρον, ὁπȣ̃ τότε ἔλειπεν ἀπὸ
„ τȣ̀ς ςρατιώτας. Τί ἔχω νὰ εἰπῶ διὰ ἕνα
„ μεγάλον μέρος ἀπὸ τȣ̀ς προκρίτȣς τῆς Αὐ-
„ λῆς σȣ, ὁπȣ̃ τὸ ὅλον ἀναμένουν ἀπὸ τȣ̀ς
„ Ῥωμαίȣς, καὶ ἀπὸ τὸν Δημήτριον, ὁπȣ̃ τὸ
„ ὅλον δύναται σιμὰ εἰς αὐτȣ́ς; Δὲν ἐντρέ-
„ πονται νὰ τὸν προτιμȣ̃ν ὄχι μόνον ἀπὸ λό-
„ γȣ μȣ, ὁπȣ̃ εἶμαι πρωτότοκος, ἀλλ' ἤθε-
„ λα δυνηθῇ νὰ εἰπῶ, σχεδὸν καὶ ἀπὸ ἐσὲ
„ τὸν ἴδιον, ὁπȣ̃ εἶσαι ὁ Βασιλεύς μας, καὶ
„ ὁ Πατέρας μας, διότι θέλȣν, πῶς ἐσὺ τȣ̃
„ εἶσαι χρεώςης διὰ τὸ μερτικὸν, ὁπȣ̃ σȣ̃
„ ἄφησεν ἡ Γερȣσία· αὐτὸς εἶναι ἐκεῖνος,
„ ὁπȣ̃ τῶρα ἐμποδίζει τȣ̀ς Ῥωμαίȣς νὰ ἔλ-
„ θȣν μὲ τὰ ἅρματα εἰς τὸ Βασίλειόν σȣ.
„ Τέλος πάντων, ἂν τȣ̀ς πιςεύσωμεν, τὸ
„ γηρατεῖόν σȣ δὲν εἶναι ἀκίνδυνον, καὶ ἀνα-
„ παυμένον, παρὰ μὲ τὸ μέσον τῆς διαφεν-
„ τεύσεως, ὁπȣ̃ σȣ̃ κάνει ἕνα σȣ νέον παι-

„ δάκι. Αὐτὸς ἀπὸ τὸ μέρος τȣ ἔχει κὴ τȣ̀ς
„ Ῥωμαίȣς, κὴ ἐκείνας τὰς πόλεις ὁπȣ̃ νεωςὶ
„ ἀσύκωσαν ἀπὸ τὴν ἐξȣσίαν σȣ, κὴ ὅλȣς
„ ἐκείνȣς τȣ̀ς Μακεδόνας, ὁπȣ̃ ἀπὸ τὴν Ῥώ-
„ μην ἀναμένȣν τὴν εὐτυχίαν τȣς. Ἀλλ' ἐ-
„ γὼ ὦ Πάτερ, δὲν ἔχω ἄλλȣς παρὰ ἐσέ-
„ να διαφεντευτὴν, κὴ δὲν ἀναμένω ἀπ' ἄλ-
„ λον κανένα πρᾶγμα".

„ Ποῖον ςοχάζεσαι νὰ εἶναι τὸ τέλος τῆς
„ ἐπιςολῆς, ὁπȣ̃ ὁ Κȣΐντιος σȣ̃ ἔγραψε τῶ-
„ ρα, εἰς τὴν ὁποίαν σȣ̃ λέγει φανερὰ, πῶς
„ ἔκαμες συνετῶς νὰ πέμψῃς τὸν Δημήτριον
„ εἰς τὴν Ῥώμην, κὴ σὲ νȣθετεῖ νὰ τὸν μα-
„ ταπέμψῃς μὲ νέȣς Πρέσβεις, κὴ μὲ ἕνα
„ μεγαλήτερον ἀριθμὸν Ἀρχόντων Μακεδό-
„ νων; Ὁ Κȣΐντιος εἶναι τῶρα ὁ ὁδηγός τȣ,
„ αὐτὸς κυβερνᾶται μὲ ταῖς συμβȣλαῖς τȣ,
„ ἢ μάλιςα μὲ ταῖς προςαγαῖς τȣ. Ἀλησμο-
„ νήσας πῶς ἐσὺ εἶσαι ὁ Πατέρας τȣ, φαί-
„ νεται πῶς ἔχει αὐτὸν ἀντὶ σȣ̃. Εἰς τὴν
„ Ῥώμην, κὴ ἔμπροσθεν εἰς τὰ μάτιά τȣ,
„ ἔκαμεν αὐτὸς τȣ̀ς ἀποκρύφȣς τȣ σκοπȣ̀ς,
„ τῶν ὁποίων θέλομεν ἰδεῖ ὀγλίγωρα τὴν ἔκ-
„ βασιν, κὴ διὰ νὰ ἐπιτύχῃ καλλίτερα, σὲ
„ προςάσσει ὁ Κȣΐντιος νὰ πέμψῃς μὲ αὐτὸν
„ πολλȣ̀ς ἄρχοντας Μακεδόνας. Μισεύουν
„ ἀπ' ἐδῶ διὰ τὴν Ῥώμην ἠγαπημένοι πι-
„ ςῶς μετὰ σȣ̃, κὴ πιςοὶ διὰ τὰ τέλη σȣ·

„ ἀλ-

„ ἀλλὰ κερδηθέντες ἀπὸ τὰς κολακείας ὁπȣ̃
„ τȣ̀ς κάνȣν ἐκεῖ, ςρέφονται μολυσμένοι ἀ-
„ πὸ γνώμαις παντελῶς ἐναντίαις. Ὁ μόνος
„ Δημήτριος εἶναι τὸ ὅλον εἰς αὐτȣ́ς· αὐτοὶ
„ τολμȣ̃ν περιπλέον νὰ τὸν κράζȣν Βασιλέα
„ καὶ τὴν σήμερον. Ἂν ἐγὼ δείχνω ὀργὴν
„ περὶ τȣ́τȣ, δοκιμάζω τὸν πόνον βλέπων-
„ τας, πῶς, ὄχι μόνον οἱ ἄλλοι, ἀλλὰ καὶ
„ ἐσὺ ὁ ἴδιος, ὦ Πάτερ, μὲ κατηγορεῖς,
„ πῶς ἐπιθυμῶ τὸν θρόνον. Ἂν αὐτὴ ἡ κα-
„ τηγορία ἀφεθῇ κοινὴ εἰς ἡμᾶς, ἐγὼ δὲν
„ φαίνομαι ἄξιος κατηγορίας ȣ̃τε δύναται νὰ
„ μȣ̃ δοθῇ. Διότι τίνος πέρνω ἐγὼ τὸν τό-
„ πον, διὰ νὰ κυριεύσω ἐκεῖνο, ὁπȣ̃ τυ-
„ χαίνει ἑνὸς ἄλλȣ; Ἐγὼ δὲν ἔχω ἀνώτε-
„ ρόν μȣ, παρὰ τὸν Πατέρα μȣ, καὶ παρακα-
„ λῶ τȣ̀ς Θεȣ̀ς, νὰ τὸν ἔχω πολλȣ̀ς χρόνȣς,
„ ἂν εἶχα νὰ ζήσω περισσότερον ἀπ' αὐτὸν,
„ καὶ ὅταν αὐτὸς μὲ κρίνῃ ἄξιον, τότε θέλω
„ δεχθῇ τὴν διαδοχὴν τῆς βασιλείας. Ἐ-
„ κεῖνος δύναται νὰ κατηγορηθῇ, πῶς ἐπι-
„ θυμεῖ τὸν θρόνον, καὶ πῶς τὸν ἐπιθυμεῖ
„ μὲ ἕνα τρόπον ἄδικον, καὶ ἐγκληματώδη,
„ ὅποιος πάσχει νὰ καταπατήσῃ τὴν τάξιν,
„ καὶ νὰ ὑπερβῇ τȣ̀ς διατεταγμένȣς ὅρȣς τῆς
„ ἡλικίας, τῆς φύσεως, τῆς συνηθείας, καὶ
„ τῶν ἠθῶν τῶν Μακεδόνων, καὶ τȣ̃ ἴσȣ τῶν
„ ἐθνῶν. Ὁ Ἀδελφός μȣ ὁ μεγαλήτερος,

„ λέγει εἰς τὸν ἑαυτόν τε ὁ Δημήτριος, τὴ ὁποίαν
„ τυχαίνει ὁ θρόνος διὰ τὰ πρωτοπόχια, κὴ
„ διὰ τὴν θέλησιν τὴ Παξός μας, μὴ εἶναι
„ μία ἀντίφασις· πρέπει νὰ ἐλευθερωθῶ
„ ἀπ' αὐτόν. Ἐγὼ δὲν θέλω εἶμαι ὁ πρῶ-
„ τος, ὁπὲ νὰ ἔγινα Βασιλεὺς χυώνπας τὸ
„ αἷμα ἑνὸς ἀδελφῆ. Ὁ Πατέρας μας, γέ-
„ ρων, κὴ δίχως ἀποκύμπισμα, θέλει φοβη-
„ θῆ κὴ διὰ λόγυ τε πολλὰ, αὐτοχαθῆ νὰ
„ ἐκδικήσῃ τὸν θανάτον τὴ υἱῆ τε. Οἱ Ῥω-
„ μαῖοι θέλυν δίχαεισηθῆ νὰ μὲ ἰδῦν εἰς
„ τὸν θρόνον, θέλυν ἐπαινέσει τὴν πρᾶξίν
„ μας, κὴ θέλυν μὲ βοηθήσει. Λοιπὶ οἱ συλ-
„ λογισμοὶ ἠμπορῦν νὰ εἶναι μάταιοι, ὡ
„ Πάτερ, τὸ ὁμολογῶ, ἀλλὰ δὲν εἶναι δί-
„ χως θεμέλιον. Εἰς βραχυλογίαν, ἐσὺ
„ δυνάσαι νὰ μὴ φυλάξῃς τὴν ζωὴν παι-
„ δεύωνπας ἐκείνυς, ὁπὲ χθὲς ἐπίασαν τὰ
„ ἅρματα διὰ νὰ μὲ φονεύσυν. Ἀλλ' ἀνίσως
„ κὴ μείνῃ ἀπαίδευπον τὸ σφάλματας, ἐσὺ
„ δὲν θέλεις εἶσαι εἰς κατάσασιν νὰ ἐκδική-
„ σῃς τὸν θανάτον μας".

Ἀφ' ἧς ἐτελείωσεν ὁ Περσεὺς τὸν λόγον τε, ὅλοι οἱ παρόντες ἔρεφων τὸ βλέμματας εἰς τὸν Δημήτριον, ὡσαὺ νὰ ἔμελλεν δι' ἐυὺς νὰ ἀπολογηθῆ. Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ Δημήτριος καταπλακωμένος ἀπὸ τὸν πόνον, κὴ γεμάτος δάκρυα, ἔδειχνε, πῶς δὲν ἦτον εἰς κατάσασιν νὰ

ὁμι-

ὁμιλήσῃ, ὅλοι ἀπόμειναν πολλὴν ὥραν σιωπηλοί. Τέλος πάντων τȣ̃το τὸ Βασιλόπȣλον παρακινημένον νὰ διαφεντευθῇ, ἔκαμε τὸν πόνον τȣ νὰ ὑποχωρήσῃ εἰς τὴν ἀνάγκην, καὶ τοιȣτοτρόπως ὡμίλησεν.

„ Ὁ Περσεὺς, κατηγορῶντάς με ἔμπροσθέν
„ σȣ, ὦ Πάτερ, καὶ χύνωντας ψευδῆ δά-
„ κρυα διὰ νὰ κινήσȣν τὴν εὐσπλαγχνίαν
„ σȣ, ἔβαλεν εἰς ὑποψίαν τὰ ἐδικάμȣ δά-
„ κρυα, ὁπȣ̃ εἶναι πολλὰ ἀληθινά. Διότι,
„ ἀφ' ȣ̃ ἐγὼ ἐςράφηκα ἀπὸ τὴν Ῥώμην,
„ αὐτὸς δὲν παύει ἡμέραν, καὶ νύκτα εἰς τὰς
„ ἀποκρύφȣς συνομιλίας, ὁπȣ̃ μὲ τȣ̀ς ἐδι-
„ κȣ́ς τȣ κάμνει, νὰ μὴ μȣ̃ πλέκῃ ἐπιβου-
„ λαῖς. Μὲ παρασταίνει εἰς ἐσὲ, ὄχι μόνον
„ ὡσὰν ἀπόκρυφόν τȣ ἐπίβȣλον, ὁπȣ̃ νὰ ζη-
„ τῇ νὰ τὸν ἀφανίσῃ, ἀλλ' ὡς ἕνα φανερὸν
„ φονέα, ὁπȣ̃ μὲ ἁρματωμένην χεῖρα θέλει
„ νὰ τȣ̃ πάρῃ τὴν ζωήν. Ζητεῖ νὰ μὲ φο-
„ βίσῃ μὲ τὸν κίνδυνόν τȣ, διὰ νὰ πασχίσῃ
„ νὰ ἀφανίσῃ μὲ τὸ μέσον σȣ ἕνα ἀδελφὸν
„ ἀθῶον. Αὐτὸς παγαίνει λέγωντας, πῶς
„ δὲν ἔχει βοήθειαν, πῶς δὲν εὑρίσκει κα-
„ ταφυγὴν, διὰ νὰ μὴν εὕρω ἐγὼ εἰς τὴν
„ ἀγαθότητά σȣ καὶ εἰς τὴν δικαιοσύνην σȣ.
„ Εἰς τὴν κατάςασιν τῆς μοναξίας, καὶ ἐγ-
„ καταλείψεως, εἰς τὴν ὁποίαν κατὰ τὸ πα-
„ ρὸν εὑρίσκομαι, αὐτὸς θέλει νὰ μὲ κατα-

„ ςή-

„ σήσῃ μισητὸν, ἐλέγχωντάς με μίαν ξένην
„ ὑπόληψιν, ὅπου αὐτὶς νὰ μὲ ὠφελήσῃ, μὲ
„ βλάπτει μάλιστα.

„ Σοχάσου, σὲ παρακαλῶ, πῶς, ὡς πα-
„ νοῦργος κατήγορος, αὐτὸς ἀναπάστε τὴν πρᾶ-
„ ξιν ταύτης τῆς νυκτὸς μὲ ὅλα τὰ ἔργα τῆς ζωῆς
„ μου, διὰ νὰ κάμῃ ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος ὕπο-
„ πτον μὲ τὴν προτέραν μου ζωὴν ταύτην τὴν
„ ὑστέραν πρᾶξιν, τῆς ὁποίας θέλω σὲ κά-
„ μῃ νὰ γνωρίσῃς δι' ὅλης τὴν ἀθῳότητα, καὶ
„ ἀπὸ τὸ ἄλλο, διὰ νὰ συγήσῃ μὲ τοῦτον τὸν
„ μάταιον μῦθον μιᾶς νυκτερινῆς πράξεως,
„ τὴν κατηγορίαν ὁμοίως ματαίαν, ὅπου πά-
„ σχει νὰ κάμῃ ἐναντίον μου, τέλος, ἐλπί-
„ δων, καὶ ἐπιθυμιῶν ὑπολοίπων. Ἐπάχι-
„ σεν εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν νὰ κάμῃ νὰ πι-
„ στεύσῃς, πῶς πάντα ἡ κατηγορία δὲν ἐπρο-
„ μελετήθη, ὅτε προπαρεσκευάσθη, ἀλλὰ πῶς
„ ἐσυνέβη ἀπὸ τὸν μόνον φόβον, καὶ ἀπὸ
„ τὴν παραχὴν τῆς ἀπερασμένης νυκτός· ὃν
„ ἐγὼ εἶχα σοχασθῇ νὰ προδώσω τὸν Πατέ-
„ ρα μου, καὶ τὸ βασίλειόν του, ὃν εἶχα κά-
„ μῃ συνωμοσίαις μὲ τοὺς Ῥωμαίους, μὲ τοὺς
„ ἐχθροὺς τῆς βασιλείας, δὲν ἔπρεπεν, ὦ
„ Περσεῦ, νὰ ἀναμείνῃς τὸν μῦθον ταύτης
„ τῆς νυκτὸς, ἀλλὰ νὰ μὲ κατηγορήσῃς προ-
„ τήτερα ἀπὸ τὴν χθεσινὴν ἐπιβουλήν. Ἂν
„ ἡ κατηγορία αὐτῆς τῆς ἐπιβουλῆς, χωρισ-

„ μὲ-

,, μένη ἀπὸ τὴν ἄλλην, ἦτον γυμνὴ ἀπὸ κά-
,, θε ἀλήθειαν, καὶ δὲν ἐδύνετο νὰ εἶναι, πα-
,, ρὰ νὰ βεβαιώσῃς τὸν φθόνον σȣ ἐναντίον
,, μȣ, καὶ ὄχι τὸ ἔγκλημά μȣ, ἔπρεπε νὰ μὴν
,, ἐνθυμηθῇς τῶρα, καὶ νὰ φυλάξῃς εἰς ἄλ-
,, λον καιρὸν νὰ μὲ κατηγορήσῃς, ὡς προδό-
,, τὴν τῆς Πατρίδος, διὰ νὰ ἐξεταχθῇ κα-
,, τὰ τὸ παρὸν τȣ̃το μόνον, ἂν ἐγὼ σȣ̃ ἔπλε-
,, ξα μηχανὰς, ἢ ἂν ἐσὺ ἐμένα. Ἐγὼ θέ-
,, λω πασχίσει μ' ὅλον τȣ̃το, καθ' ὅσον μȣ̃
,, συγχωρεῖ ἡ σύγχυσις μιᾶς αἰφνιδίȣ κατη-
,, γορίας, νὰ ξεχωρίσω ἐκεῖνο, ὁπȣ̃ ἐσὺ ἀ-
,, νακάτωσες, καὶ νὰ ἀποδείξω, ἂν εἰς ἐσὲ,
,, ἢ εἰς ἐμὲ πρέπει τινὰς νὰ ῥίψῃ ταῖς μη-
,, χαναῖς ταύτης τῆς νυκτός.

,, Ὁ Περσεὺς λέγει, πῶς ἐγὼ ἐςοχάσθη-
,, κα νὰ τὸν φονεύσω, διατὶ μὲ τὸν θάνατον
,, τȣ̃ πρωτοτόκȣ, τȣ̃ ὁποίȣ τυχαίνει ὁ θρό-
,, νος διὰ τὸ ἴσον τῶν ἐθνῶν, διὰ τὴν συ-
,, νήθειαν τῆς Μακεδονίας, καὶ περιπλέον,
,, καθὼς αὐτὸς θέλει, διὰ τὴν κρίσιν σȣ,
,, νὰ δυνηθῶ ἐγὼ νὰ καθίσω εἰς τὸν τόπον
,, τȣ. Τί θέλει λοιπὸν νὰ φανερώσῃ ἐκεῖνο
,, τὸ ἄλλο μέρος τȣ̃ λόγȣ τȣ, ὁπȣ̃ λέγει,
,, πῶς ἐγὼ ἐπάσχισα μὲ ἄκραν σπȣδὴν νὰ
,, ἀποκτήσω τὴν χάριν τῶν Ῥωμαίων, διὰ
,, νὰ δυνηθῶ μὲ τὸ μέσον τȣς νὰ ἀναβῶ εἰς
,, τὸν θρόνον; Ἂν ἐγὼ ἤθελα ςοχασθῇ τȣ̀ς

,, Ῥω-

„ Ῥωμαίους τόσον δυνατοὺς, ὁποῦ νὰ δυνηθοῦν
„ νὰ δώσουν τὸ σκῆπτρον τῆς Μακεδονίας ἐ-
„ κείνου, ὁποῦ ἤθελε τοὺς ἀρέσῃ, καὶ ἂν ἤθελ'
„ εἶμαι τόσον βέβαιος εἰς τὴν ἀγάπην τους,
„ διὰ τί νὰ κάμω δίχως ὄφελος μίαν ἀδελ-
„ φοκτονίαν; Ἐπεθύμησα τὸ λοιπὸν νὰ στέ-
„ ψω τὴν κεφαλήν μου μὲ ἕνα διάδημα μο-
„ λυσμένον ἀπὸ τὸ αἷμα τοῦ ἀδελφοῦ μου διὰ
„ νὰ γένω μισητὸς, καὶ βδελυκτὸς εἰς αὐτοὺς
„ τοὺς ἰδίους, εἰς τοὺς ὁποίους ἀπόκτησα τόσην
„ ὑπόληψιν, ἂν εἶναι ἀληθινὸν, πῶς νὰ ἔ-
„ χω καμίαν ὑπόληψιν σιμὰ εἰς αὐτοὺς μὲ
„ μίαν ἀγαθότητα ψευδῆ, ἢ ἀληθινήν. Ὁ
„ Κοΐντιος, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ταῖς νουθεσίαις,
„ λέγει, πῶς ἐγὼ κυβερνοῦμαι, μὲ ἐσυμ-
„ βούλευσε νὰ φονεύσω τὸν ἀδελφόν μου, εἰς
„ καιρὸν, ὁποῦ αὐτὸς ζῇ μὲ τὸν ἐδικόν του μὲ
„ στενωτάτην ἕνωσιν; Ὁ Περσεὺς ἐσύναξεν
„ ὅλα τὰ προτερήματα, μὲ τὰ ὁποῖα λέγει,
„ πῶς ἤθελα δυνηθῇ νὰ ἐλπίσω τὴν ὑπε-
„ ροχὴν ἐπάνω του, τὴν ὑπόληψιν τῶν Ῥω-
„ μαίων, ταῖς εὐχαῖς τῶν Μακεδόνων, καὶ
„ τὴν συνδρομὴν σχεδὸν κοινὴν τῶν Θεῶν, καὶ
„ τῶν ἀνθρώπων, καὶ εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν,
„ μὲ κατηγορεῖ πῶς ἐπρόσδραμα εἰς μίαν κα-
„ ταφυγὴν, ὁποῦ τὴν ἐσυνείθισαν μόνον οἱ
„ πλέον ἄνομοι. Θέλεις νὰ κριθοῦμεν ἐπάνω
„ εἰς τοῦτο, ὦ Περσεῦ, ἤγουν, ὅτι ὅποιος ἀ-

„ πὸ

„ πὸ ἡμᾶς τȣ̀ς δύο ἔχει φόβον, πῶς ὁ ἄλ-
„ λος νὰ μὴ κριθῇ ἀξιώτερος διὰ τὸ διάδη-
„ μα, νὰ εἶναι ἔνοχος καὶ πῶς ἔβαλε σκο-
„ πὸν νὰ ἀφανίσῃ τὸν ἀδελφόν τȣ;

„ Ἀλλ' ἂς ἔλθωμεν εἰς τὴν πρᾶξιν, καὶ
„ ἂς ἐξετάσωμεν τὸν σκοπὸν τῆς ἀνοσίȣ πρά-
„ ξεως, ὁπȣ̃ μȣ̃ ἐσυκοφαντήθη. Αὐτὸς λέ-
„ γει, πῶς ἐκατατρέχθη μὲ πολλὰ μέσα,
„ ὅλα ὅμως συμβάντα εἰς τὸ διάστημα μιᾶς
„ μόνης ἡμέρας. Ἐγὼ ἠθέλησα νὰ τὸν φο-
„ νεύσω, λέγει, τὴν ἡμέραν, εἰς τὸν ἀπε-
„ ρασμένον πόλεμον εἰς τὴν ἱερὰν τελετὴν
„ τῆς Ἐπαριθμήσεως· ἠθέλησα, καλῶν-
„ τάς τον εἰς τὸ συμπόσιον, νὰ ἐλευθερωθῶ
„ ἀπὸ αὐτὸν μὲ τὸ φαρμάκι· τέλος πάντων
„ ἐπάσχισα νὰ τὸν κτυπήσω φανερὰ, ὅταν
„ διὰ νυκτὸς, συντροφευμένος ἀπὸ ἁρματω-
„ μένȣς ἀνθρώπȣς, ὑπῆγα εἰς ταῖς κατοι-
„ κίαις τȣ.

„ Ἐσὺ βλέπεις, ὦ Πάτερ, ποίȣς και-
„ ρȣ̀ς ἐδιάλεξα διὰ τὴν ἀδελφοκτονίαν· ἕνα
„ ἀγῶνα, ἕνα συμπόσιον· ποίαν ἡμέραν,
„ καὶ πόσον αἰδέσιμον· εἰς τὴν ὁποίαν ἐπα-
„ ριθμεῖται τὸ στράτευμα, εἰς τὴν ὁποίαν
„ τὰ λαμπρὰ ἅρματα ὅλων τῶν Βασιλέων τῆς
„ Μακεδονίας προπορεύονται εἰς τὴν ἔνδοξον
„ τελετὴν, εἰς τὴν ὁποίαν διαβαίνετε ἀνά-
„ μεσα ἀπὸ τὰ δύο μέρη τȣ̃ θυσιασθέντος ὁ-

„ λο-

„ λοκαυτώματος, κ᾽ λαμβάνομεν ἡμεῖς τὴν
„ τιμὴν νὰ εἴμεθεν εἰς τὰ δεξιὰ, κ᾽ ἀριστε-
„ ράσε, ἀκολουθέμενοι ἀπ᾽ ὅλον τὸ πλῆ-
„ θος τῶ Μακεδονικῶ λαῶ. Καθαρθεὶς λοι-
„ πὸν μὲ ἐκείνην τὴν σεπτὴν θυσίαν ἀπὸ
„ ἐλαττώματα, ὁποῦ προτέρα ἐδωνήθηκα
„ νὰ κάμω, ἔχοντας ἔμπροσθεν εἰς τὰ ὄμ-
„ ματά με τὸ ἱερὸν θῦμα, διὰ μέσε τῶ ὁ-
„ ποίε διαβαίνομεν, ἐγὼ ἐπρόσεχα εἰς ἀ-
„ δελφοκτονίαν, εἰς φαρμάκια, εἰς μαχαί-
„ ρας; Μολωθεὶς τοιουτοτρόπως ἀπὸ τὰ πλέον
„ βρομερὰ ἐγκλήματα, μὲ ποίαις τελεταῖς,
„ μὲ ποίαις θυσίαις ἤθελα δωνηθῶ ἔπειτα
„ νὰ καθαρισθῶ;

„ Εἶναι φανερὸν, πῶς ὁ ἀδελφός με, πα-
„ ρακινημένος ἀπὸ μίαν τυφλὴν ἐπιθυμίαν
„ νὰ μὲ συκοφαντήσῃ, κ᾽ νὰ μὲ ἐξολοθρεύ-
„ σῃ, προδίδει τὸν ἑαυτόν τε, κ᾽ αὐτιλέγει εἰς
„ τὰ λόγιά τε. Διότι αὖ ἐγὼ τέλος πάντων
„ εἶχα γνώμην, ἀδελφέ με, νὰ σὲ φαρμα-
„ κώσω εἰς τὸ συμπόσιον, τί μεγαλήτερη ἀ-
„ φροσυνὴ ἐδύνετο νὰ εἶναι, ὅσον τὸ νὰ σὲ
„ παροργίσω, κ᾽ νὰ σὲ κάμω νὰ φυλαχθῇς
„ μὲ σῦα πεισματώδη πόλεμον, εἰς τὸν ὁ-
„ ποῖον ἤθελες καταλάβῃ τὰς κακάς με σκο-
„ πὰς ἐναντίον σε, κ᾽ ἤθελα σὲ ἐμποδίσω
„ μὲ τοῦτο νὰ μὴν ἔλθῃς εἰς τὸ συμπόσιον,
„ καθὼς κ᾽ δὲν ἠθέλησες νὰ ἔλθῃς; Ἀλλ᾽

„ ἔπει-

„ ἔπειτα ἀπ' αὐτὴν τὴν ἄρνησιν, δὲν ἔπρε-
„ πε νὰ παχίσω ἐγὼ νὰ ἔχω τὴν φιλίαν
„ σε, καὶ ἐπειδὴ ἀποφάσισα νὰ μεταχειρι-
„ σθῶ κατὰ σᾶς τὸ φαρμάκι, νὰ δ' ρω μίαν
„ ἄλλην δικαιολογίαν νὰ τὸ μεταχειρισθῶ; Τί
„ ἀφροσύνη νὰ ἀπεράσω τὴν ἰδίαν ἡμέραν
„ εἰς ἕνα ἄλλον σκοπὸν, καὶ νὰ παχίσω νὰ
„ σὲ φονεύσω μὲ πρόφασιν νὰ ἔλθω εἰς τὴν
„ κατοικίαν σε, τάχα διὰ νὰ ξεφαντώσωμεν;
„ Ἐγὼ ἐδικαιόμην δικαίως νὰ σοχασθῶ, αὐ εἶχα
„ κακὸν σκοπὸν, πῶς καθὼς διὰ τὸν φόβον τᾶ
„ θανάτυ δὲν ἠθέλησες νὰ ἔλθῃς εἰς τὸ συμ-
„ πόσιόν μυ, τοιάυτης λογῆς ἀκόμη ἤθελες
„ φοβηθῇ νὰ μὲ δεχθῇς καὶ εἰς τὸ σπῆτί
„ σε.

„ Ἐγὼ δὲν πιστεύω, ὦ Πάτερ, πῶς πρέ-
„ πει νὰ ἐντραπῶ νὰ σᾶς ὁμολογήσω, πῶς
„ εἰς μίαν χαρμόσυνον ἡμέραν, δἰεισκόμε-
„ νος ἐγὼ ὁμᾶς μὲ νέας συνομηλίκας μυ, ἔ-
„ πια ὀλίγον περισσότερον χρασὶ ἀπὸ τὸ συ-
„ νηθισμένον. Βεβαιώσε σὲ παρακαλῶ, πῶς
„ ἀπέρασε χθὲς τὸ συμπόσιόν μας, μὲ τί
„ χαρὰν, μὲ τί δἰφροσύνην, εἰς τὴν ὁποίαν
„ ἐπρόθεσεν ὄχι ὀλίγον ἡ δἰχαρίσησις,
„ πῶς ἐσαθήκαμεν αὐτόπεροι εἰς τὸν ἀγῶνα.
„ Τέτοια εἶναι ἡ ἐλεεινὴ κατάσασις ἀπροβλέ-
„ πτυ καταγωγείας, τέτοιος εἶναι ὁ κίνδυνος,
„ εἰς τὸν ὁποῖον πῶρα δἰεισκόμαι, μὲ τὴν

„ κε-

„ κεφαλὴν ἀκόμη συγχισμένην ἀπὸ τοὺς κα-
„ πνοὺς τοῦ κρασίου, ἀλλέως, τέτοιος ἀναπαυ-
„ μένος φονέας, ἤθελ' εἶμαι ἀκόμη εἰς τὰς
„ ἀγκάλας τοῦ ὕπνου. Ἂν ἐγὼ ἤθελα ἔχῃ
„ σκοπὸν νὰ δυναστεύσω τὸ σπῆτί σου, διὰ νὰ
„ φονεύσω τὸν Αὐθέντην, δὲν ἤθελα δυνη-
„ θῇ νὰ ἐγκρατευθῶ μίαν ἡμέραν νὰ μὴ πίω
„ τόσον κρασὶ, καὶ νὰ βάλω τὸν ἴδιον νόμον
„ εἰς τοὺς συντρόφους μου;

„ Ἀλλὰ διὰ νὰ μὴν κάμω νὰ πιστευθῇ,
„ πῶς ἐγὼ μόνον ἐνεργῶ μὲ ἁπλότητα, ἂς
„ ἀκούσωμεν τὸν ἀδελφόν μου, ὁποῦ ἐνεργεῖ δί-
„ χως κακίαν, καὶ ὁποῦ δὲν εἶναι ὕποπτος.
„ Ὅλον τὸ παράπονόν μου, λέγει αὐτὸς, εἶ-
„ ναι, πῶς αὐτοὶ ἦλθαν εἰς τοῦ λόγου μου μὲ
„ ἅρματα, μὲ πρόφασιν ξεφαντώσεως. Ἂν
„ ἐγὼ σὲ ἐρωτήσω, πῶς τὸ ἔμαθες, εἶσαι
„ στενεμένος νὰ ὁμολογήσῃς, ἢ πῶς τὸ σπῆ-
„ τί μου ἦτον γεμάτον ἀπὸ κατασκόπους στελ-
„ μένους ἀπὸ ἐσένα, ἢ πῶς οἱ ἐδικοί μου ἐπῆ-
„ ραν τὰ ἅρματα τόσον φανερὰ, ὁποῦ κάθ'
„ ἕνας τὸ ἤξευρε. Τί κάνει αὐτὸ ἀδελφέ μου;
„ Διὰ νὰ μὴ σὲ δείξῃ πῶς ἐκατασκόπευσες
„ προτήτερα τὰ κινήματά μου, οὔτε πῶς θεμε-
„ λιώνεσαι τῶρα ἐπάνω εἰς ἁπλᾶ συμβεβη-
„ κότα, σὲ παρακαλεῖ νὰ βεβαιωθῇς ἀπ'
„ ἐκείνους, ὁποῦ αὐτὸς θέλει σοῦ φανερώσει,
„ ἂν εἶναι ἀληθινὸν, πῶς ἤρχοντο εἰς ἐσέ-

„ να

„ να μὲ ἄρματα, ὅπως, ἂν εἶναι τὸ πρᾶγμα
„ ἀληθινὸν, ἔπειτα ἀπὸ ταύτην τὴν ἐξέ-
„ τασιν μιᾶς πράξεως, ὁπῦ ἀφ' ἑαυτῦ της ὁ-
„ μολογῦν, νὰ ἤθελαν καταδικασθῇ καὶ τι-
„ μωρηθῇ πρεπόντως; Διατί δὲν ἐρωτᾷς, νὰ
„ βεβαιωθῇς, ἂν ἔπῆραν τὰ ἄρματα διὰ νὰ
„ σὲ φονεύσωσιν, ἢ ἂν τὰ ἔπῆραν ἀπὸ παρα-
„ κίνησίν μυ, καὶ μὲ τὸ θέλημά μυ; διατὶ
„ ἐσὺ θέλεις τῦτο, καὶ ὄχι ἐκεῖνο ὁπῦ αὐτοὶ
„ μεγαλοφώνως ὁμολογῦν, καὶ ἐκεῖνο ὁπῦ εἶ-
„ ναι φανερὸν, πῶς τὰ ἔπῆραν διὰ ἐδικήν
„ της διαφύλαξιν. Ἔχων νὰ δώσωσιν λογα-
„ ριασμὸν ἂν εἶχαν δίκαιον τὰ τὸ κάμωσιν, ἢ
„ ὄχι. Μὴν ἐνώνῃς τὴν ὑπόθεσίν μυ μὲ τὴν
„ ἐδικήν της· ἡ μία δὲν συμφωνεῖ μὲ τὴν
„ ἄλλην. Εἰπέμην μόνον ἂν ἦτον σκοπός μας
„ νὰ σὲ κτυπήσωμεν φανερὰ, ἢ αἰφνιδίως·
„ ἂν φανερὰ, διὰ τί λοιπὸν δὲν ἐπήραμεν ὅ-
„ λοι τὰ ἄρματα; διατί δὲν εἶχε κανένας ἄλ-
„ λος ἀπὸ ἡμᾶς, ἔξω ἀπ' ἐκεῖνος ὁπῦ ἀτί-
„ μασαν τὸν κατάσκοπόν συ; ἂν αἰφνιδίως,
„ τί λογῆς ἔμελλε νὰ γένῃ τὸ κτύπημα; ἴσως
„ λοιπὸν, ἀφ' ὅ ἤθελε πλειώσῃ τὸ δεῖπνόν
„ συ, καὶ ἀφ' ὅ ἤθελα ἀναχωρήσω ἐγὼ μὲ
„ τὴν συνοφίαν μυ, ἤθελαν ἀπομείνῃ ἐ-
„ κεῖνοι οἱ τέσσαρες ἄνδρες οἱ ἀρματωμένοι διὰ
„ νὰ σὲ φονεύσωσιν, ὅταν ἤθελες ἀποκοιμηθῇ.
„ Πῶς ἤθελαν δυνηθῇ αὐτοὶ νὰ κρυφθῦνεις

,, τὰς κατοικίας σου ὄντες ξένοι, ἀπὸ τοὺς ἀν-
,, θρώπους μου, καὶ μέλλοντες νὰ εἶναι πολλὰ
,, ὑποπτοι, διατί ὀλίγαις ὥραις προτήτερα
,, ἐστάθησαν εἰς φιλονεικίαν; Ἀλλ' ἀφ' οὗ ἤ-
,, θελαν σὲ φονεύσῃ, πῶς ἤθελαν δυνηθῇ
,, νὰ φυλαχθοῦν; Τέσσαρες ἄνδρες ἁρματω-
,, μένοι ἠμποροῦσαν αὐτοὶ τοιουτοτρόπως νὰ κυ-
,, ριεύσουν ταῖς κατοικίαις σου;

,, Ἄφησαι αὐτὸν τὸν νυκτερινὸν μῦθον, καὶ
,, ἂς ἔλθωμεν εἰς ἐκεῖνο, ὁποῦ σοῦ στέκεται
,, περισσότερον εἰς τὴν καρδίαν. Φαίνεταί μου
,, νὰ λέγῃ εἰς ἐμένα ὁ ἀδελφός μου ἔτζι, διὰ
,, τί ὦ Δημήτριε, ὁμιλοῦν νὰ σὲ κάμουν Βα-
,, σιλέα; Διὰ τί μερικοὶ σὲ στοχάζονται ἀ-
,, ξιώτερον ἐπὸ ἐμένα νὰ διαδεχθῇς τὸν Πα-
,, τέρα μας; διὰ τί ἔρχεσαι νὰ καταστήσῃς ἀμ-
,, φίβολον, καὶ ἀβέβαιον τὴν ἐλπίδα μου, ὁ-
,, ποῦ δίχως ἐσένα ἠθελ' ἦτον βεβαία; Ἔτζι
,, συλλογίζεται ὁ Περσεὺς, ἀγκαλὰ ἔτζι νὰ
,, μὴ ὁμιλῇ. Ἰδοὺ ἐκεῖνο, ὁποῦ τὸν κάνει ἐχ-
,, θρόν μου, καὶ κατήγορον· ἰδοὺ ἐκεῖνο, ὁποῦ
,, γεμίζει τὸ παλάτι, καὶ ὅλον τὸ βασίλειον
,, ἀπὸ ὑποψίαις, καὶ κατηγορίαις. Ἂν δὲν μοῦ
,, πρέπει, ὦ Πάτερ, νὰ ἐλπίσω τῶρα τὸ
,, σκῆπτρον, οὔτε ἴσως ποτὲ νὰ στοχασθῶ νὰ
,, τὸ ζητήσω, διατὶ εἶμαι ὁ μικρότερος, καὶ
,, θέλεις, ὅτι νὰ ὑποχωρήσω εἰς τὸν ἀδελ-
,, φόν μου, δὲν ἀκολουθεῖ ὅμως, ὅτι ἐγὼ νὰ

,, λο-

„ λογιάζωμαι ἀνάξιος ἢ ἀπὸ ἐσὲ, ὦ Πάτερ
„ μυ, ἢ ἀπ' ὅλυς τὺς Μακεδόνας, τὸ ὁποῖον
„ δὲν ἐδυνάτο νὰ τύχῃ, παρὰ ἀπὸ καλὴν
„ μυ πολιτείαν. Ἐγὼ ναὶ δυνάμαι διὰ με-
„ ξιότητα νὰ τὸ παραχωρήσω εἰς ἐκεῖνον,
„ ὁπῦ τῦ τυχαίνει, ἀλλὰ δὲν δυνάμαι νὰ
„ ἀφήσω ὅτε τὴν ἀρετήν μυ, ὅτε τὴν τι-
„ μήν μυ.

„ Ἐσὺ μῦ ὀνειδίζεις τὴν ἀγάπην τῦ Ῥω-
„ μαίων, μῦ κατηγορεῖς διὰ ἔγκλημα ἐκεῖ-
„ νο, ὁπῦ πρέπει νὰ εἶναι δόξα μυ. Ἐγὼ
„ δὲν τὸ ἐζήτησα νὰ πεμφθῶ εἰς τὴν Ῥώ-
„ μην, ὅτε ὡσαὐτὲν ἐνέχυρον, ὅτε ὡς Πρέσ-
„ βις· ἐσὺ τὸ ἠξεύρεις, ὦ Πάτερ. Ὅταν
„ μὲ ἐπρόσταξες νὰ ὑπάγω, σῦ ὑπήκυσα,
„ κὴ πιστεύω, πῶς ἐπολιτεύθηκα εἰς τρόπον,
„ ὁπῦ δὲν ἔκαμα ἐνάντιόν ὅτε ἐσένα, ὅτε
„ τῦ διαδήματός συ, ὅτε τῦ γένυς. Ἐσὺ
„ λοιπὸν, ὦ Πάτερ, ἤσυν ἡ αἰτία τῆς φι-
„ λίας, ὁπῦ ἔχω μὲ τὺς Ῥωμαίυς. Ἕως ὁ-
„ πῦ ἔχεις τὴν εἰρήνην μὲ αὐτὺς, θέλει
„ βασάξει κὴ ἡ φιλία μας, μὲ τὸ πρῶτον ση-
„ μεῖον τῆς μάχης, ἀφ' ὑ ἐρίθηκα εἰς αὐ-
„ τὺς ὡς ἐνέχυρον, κὴ ἔπειτα ὡς Πρέσβις
„ εἰς ἕνα τρόπον, ὁπῦ ἴσως δὲν ἐρίθη νὰ φε-
„ φελὴς εἰς τὸν Πατέρα μυ, ἐγὼ φανερώνο-
„ μαι ἀπ' ἐκείνην τὴν σιγμὴν ἐχθρός τυς.
„ Ἐγὼ πῶρα δὲν ζητῶ τὴν ἀγάπην τῦ Ῥω-

„ μαίων διὰ νὰ μοῦ εἶναι καμία βοήθεια,
„ ἐπιθυμῶ, καὶ παρακαλῶ ἐκεῖνο μόνον, νὰ
„ μὴ μοῦ προξενήσῃ βλάβην. Διὰ νὰ σταλ-
„ θῶ ἐκεῖ ὡς ἐνέχυρον, καὶ ὡς Πρέσβις, ἡ
„ εἰρήνη ἐστάθη ἡ αἰτία, τοῦτο ἂς μὴ μοῦ δο-
„ θῇ οὔτε ὡς πταῖσμα, οὔτε ὡς ἀρετή.

„ Ἂν ἐκαταφρόνησα εἰς κανένα πρᾶγμα
„ τὴν εὐλάβειαν, ὁποῦ σοῦ πρέπει, ὦ Πά-
„ τερ, ἂν ἔκαμα καμίαν ἐπιβουλὴν κατὰ τοῦ
„ ἀδελφοῦ μου, εὐχαριστοῦμαι νὰ παιδευθῶ κα-
„ θὼς μοῦ πρέπει· ἀλλὰ, ἂν εἶμαι ἀθῶος,
„ ζητῶ, ὅτι, μὴν ἠμπορῶντας νὰ μοῦ ἐλεγ-
„ χθῇ κανένα πταῖσμα, νὰ μὴν μὲ ἀφή-
„ σῃς νὰ ὑποκύψω εἰς τὸν φθόνον. Δὲν εἶ-
„ ναι σήμερον, ὁποῦ ὁ ἀδελφός μου ἀρχηνᾷ νὰ
„ μὲ κατηγορῇ, ἀλλὰ σήμερον ἀρχηνᾷ νὰ
„ μὲ κατηγορῇ φανερὰ, δίχως νὰ τοῦ δώσω
„ ἐγὼ αἰτίαν. Ἂν ὁ Πατέρας μου ἤθελεν ὀρ-
„ γισθῇ ἐναντίον μου, ἐσὺ εἶχες χρέος, ὡς
„ πρωτογένητος, νὰ μεσιτεύσῃς διὰ λόγου
„ μου, νὰ μοῦ ἀποκτήσῃς τὴν χάριν του, νὰ
„ παρακαλέσῃς νὰ σπλαγχνισθῇ τὴν ἡλικίαν
„ μου, καὶ νὰ συγχωρήσῃ ἕνα σφάλμα, ὁποῦ
„ ἔγινεν ἀπὸ ἀστοχασίαν. Ἀλλ' εὑρίσκω τὸν
„ ἀφανισμόν μου, ἐκεῖ ὁποῦ ἔπρεπε νὰ ἐλπί-
„ σω τὴν σωτηρίαν μου.

„ Εὐθὺς ὁποῦ ἀποκοιμήθηκα σχεδὸν ἔπει-
„ τα ἀπὸ τὸ συμπόσιον, αἰφνιδίως ἐκράχ-

„ θη-

„ θηκα ἐδῶ διὰ νὰ ἀποκριθῶ εἰς μίαν κα-
„ τηγορίαν ἀδελφοκτονίας, καὶ εἶμαι ςενεμέ-
„ νος νὰ εἰπῶ ἀφ' ἑαυτȣ̃ μȣ τὴν ὑπόθεσίν
„ μȣ δίχως τὴν βοήθειαν τῶν συνηγόρων,
„ ȣ̓̃τε τινὸς ἄλλȣ, ὁπȣ̃ νὰ μȣ̃ βοηθήσῃ μὲ
„ τὴν ὑπόληψίν τȣ, ἢ μὲ ταῖς συμβȣλαῖς
„ τȣ. Ἂν ἔμελλα νὰ ὁμιλήσω διὰ ἄλλȣ δια-
„ φέντευσιν, ἤθελα λάβῃ καιρὸν νὰ προε-
„ τοιμασθῶ, καὶ νὰ συνθέσω τὴν ὁμιλίαν μȣ,
„ καὶ ὅμως δὲν ἤθελ' ἦτον ἄλλος κίνδυνος,
„ παρὰ ἐκεῖνος τῆς τιμῆς μȣ, καὶ δὲν ἤθελ'
„ ἦτον ἄλλο, παρὰ νὰ φανῇ ἡ ἀγχίνοια, καὶ
„ ἡ εὐγλωττία μȣ. Εἰς μίαν ςιγμὴν ἐκρά-
„ χθηκα ἐδῶ, ἀκȣ́ω ἕνα Πατέρα θυμωμέ-
„ νον, ὁπȣ̃ μὲ προςάζει νὰ ἀπολογηθῶ, καὶ
„ ἕνα ἀδελφὸν, ὁπȣ̃ μὲ φορτώνει ἀπὸ τὰ μια-
„ ρώτερα ἐγκλήματα. Αὐτὸς ἔλαβεν ὅλον
„ τὸν καιρὸν ὁπȣ̃ ἠθέλησε διὰ νὰ ἑτοιμάσῃ
„ τὴν κατηγορίαν τȣ, καὶ ἐγὼ, διὰ νὰ γνω-
„ ρίσω τί εἶναι, δὲν ἔλαβα ἄλλον καιρὸν,
„ παρὰ ἐκεῖνον, εἰς τὸν ὁποῖον ἐκατηγορή-
„ θηκα. Εἰς τόσαις ὀλίγαις ςιγμαῖς μȣ̃ ἔ-
„ πρεπε νὰ προσέχω περισσότερον εἰς τὸ νὰ
„ ἀκȣ́σω τὸν κατήγορόν μȣ, παρὰ νὰ μελε-
„ τήσω τὴν ἀπολογίαν μȣ. Ἐκπλαγεὶς ἀ-
„ πὸ μίαν αἰφνίδιον συκοφαντίαν, μόλις ἐ-
„ δυνήθηκα νὰ καταλάβω ταῖς αἰτίαις,
„ πόσῳ μᾶλλον νὰ ἠξεύρω πῶς ἔπρεπε νὰ

„ διαφεντευθῶ. Ποία ἐλπίδα ἤθελε μοῦ
„ μείνῃ ἂν δὲν εἶχα τὸν Πατέρα μου διὰ
„ Κριτήν; Αὐτὸς δύναται νὰ δείξῃ πολ-
„ λὴν ἀγάπην εἰς τὸν ἀδελφόν μου, ὡσὰν
„ πρωτότοκον, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἔχῃ καὶ εἰς
„ ἐμένα μεγαλήτερην εὐσπλαγχνίαν, ὡς
„ κατηγορηθέντα. Διὰ τοῦτο σὲ παρακαλῶ
„ νὰ φυλάττεσαι καὶ διὰ λόγου σου, καὶ διὰ
„ λόγου μου, εἰς καιρὸν, ὁποῦ ὁ Περσεὺς σοῦ
„ ζητεῖ νὰ θυσιασθῇς εἰς τὴν ἀσφάλειάν
„ του. Τί στοχάζεσαι ἐσὺ, πῶς αὐτὸς μέλ-
„ λει νὰ κάμῃ, ὅταν τοῦ δώσῃς τὸ σκῆπ-
„ τρον, ἂν τῶρα σοῦ ζητῇ νὰ τὸν εὐχαρι-
„ στήσῃς καὶ μὲ τὸ αἷμά μου“;

Τοιουτοτρόπως ὁμιλῶντας, οἱ ἀναστεναγμοὶ καὶ τὰ δάκρυα τοῦ ἔκοψαν τὰ λόγια. Τότε ὁ Φίλιππος ἐπρόσταξε καὶ τοὺς δύο νὰ εὔγουν ἔξω, καὶ συνομιλήσας ὀλίγον μὲ τοὺς φίλους του, τοὺς ἔκραξε πάλιν μέσα, καὶ τοὺς εἶπε. „ Πῶς αὐτὸς δὲν ἀπεφάσιζε κανένα πρᾶ-
„ γμα ἐπάνω εἰς γυμνὰ λόγια, καὶ εἰς δύο
„ ὁμιλίαις μιᾶς ὥρας, ἀλλ' ἐπάνω εἰς τὴν
„ βεβαιότητα, ὁποῦ ἤθελε λάβῃ τοῦ τρόπου,
„ μὲ τὸν ὁποῖον ἐπολιτεύθησαν εἰς τὰς πρά-
„ ξεις καὶ συνομιλίαις των, τόσον εἰς τὰ μι-
„ κρὰ πράγματα, ὡσὰν καὶ εἰς τὰ μεγά-
„ λα“. Αὐτὴ ἡ κρίσις φανερώνει ἀρκετὰ, πῶς ἂν ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος ὁ Δημήτριος ἐ-

κου-

καθαρίσθη ἀπὸ τὸ ἔγκλημα, ὅτι νὰ ἐπιβȣλεύθη τȣ̃ ἀδελφȣ̃ τὴν ζωὴν, ἀπὸ τὸ ἄλλο, οἱ δεσμοί τȣ μὲ τȣ̀ς Ῥωμαίȣς τὸν ἐκατάσταιναν ὕποπτον εἰς τὸν Φίλιππον. Αὐτοὶ ἦτον οἱ σπόροι τῆς μάχης τῆς Μακεδονίας, ὁπȣ̃ διεσκορπίσθησαν ζῶντος τȣ̃ Φιλίππȣ, καὶ ὁπȣ̃ ἔμελλον νὰ φανȣ̃ν εἰς τὸν καιρὸν τȣ̃ Διαδόχȣ τȣ Περσέως.

Μερικὸν καιρὸν ἔπειτα ὁ Βασιλεὺς ἔπεμψεν εἰς τὴν Ῥώμην ὡς Πρέσβεις τὸν Φιλοκλῆ, καὶ Ἀπελλῆν, ὄχι διὰ καμίαν ὑπόθεσιν, ἀλλὰ διὰ νὰ καταλάβȣν ταῖς διάθεσες τῶν καρδιῶν πρὸς τὸν Δημήτριον, καὶ διὰ νὰ βεβαιωθȣ̃ν ἀποκρύφως διὰ ταῖς συνομιλίαις, ὁπȣ̃ ἔκαμε μάλιστα μὲ τὸν Κȣΐντιον ἐπάνω εἰς τὴν διαδοχὴν τȣ̃ θρόνȣ. Ὁ Φίλιππος τȣ̀ς ἐπίστευε νὰ εἶναι ȣ̓δέτεροι, ἀλλ' αὐτοὶ ἦτον ἀπὸ τὸ μέρος τȣ̃ Περσέως, καὶ μέτοχοι τῆς συνωμοσίας τȣ. Ὁ Δημήτριος, τȣ̃ ὁποίȣ δὲν ἦτον γνωστὸν κανένα πρᾶγμα ἀπ' ὅσα ἐσυνέβησαν, ἔξω ἀπὸ τὴν κατηγορίαν τȣ̃ ἀδελφȣ̃ τȣ, δὲν εἶχε καμίαν ἐλπίδα νὰ δυνηθῇ νὰ ἐξιλεώσῃ τὸν Πατέρα τȣ, ὅταν μάλιστα τὸν εἶδε τοιȣτοτρόπως περικυκλωμένον ἀπὸ τὸν ἀδελφόν τȣ, ὁπȣ̃ δὲν ἐδύνετο νὰ τȣ̃ πλησιάσῃ. Ἄρχησε νὰ κρατῇ τὸν ἑαυτόν τȣ, τόσον εἰς ταῖς συνομιλίαις τȣ, ὡσὰν καὶ εἰς τὰς πράξεις τȣ, διὰ νὰ μὴ δώσῃ καμίαν αἰ-

Ἔτει ἀπὸ κτίσεως Κόσμȣ 3822. Πρὸ Χειστȣ̃ 181. Λίβ. βιβλ. μθ'. ἀριθμ. κ'. κδ'.

τίαν εἰς ταῖς ὑποψίαις, καὶ εἰς τὸν φθόνον. Δὲν ὠμιλοῦσι πλέον διὰ τὸς Ῥωμαίους, ὅτε πῶς ἔχει μὲ αὐτὸς καμίαν ἀγάπην, ὅτε διὰ ἐπιτολαῖς τος, ἠξεύρωντας, πῶς τοῦτο μάλιστα ἐσκλήρυνε τὰς καρδίας ἐναντίον τε. Ἔπρεπε νὰ κάμνῃ αὐτὸ ὀλίγον προπότερα. Ἀλλ' αὐτὸς ὁ νέος Βασιλεὺς, ὁπὸ ἦτον ὑσερημένος ἀπὸ πρᾶξιν, ὁπὸ εἶχε μίαν μεγάλην ἁπλότητα, καὶ ὁπὸ ἐλογίαζε τὸς ἄλλος, καθὼς ἦτον αὐτὸς ὁ ἴδιος, δὲν ἐπίστευε, πῶς ἔχει νὰ φοβῆται εἰς τὸν Λύκιον, τῆς ὁποίας ἔπρεπε νὰ γνωρίζῃ καλήτερα ταῖς ἀπάταις, καὶ ἐπιβουλαῖς.

Ὁ Φίλιππος, διὰ μίαν κοινὴν γνώμην, ὁπὸ ἐσκορπίσθη εἰς τὸν τόπον, πῶς ἐπαύνω ἀπὸ τὸ ὄρος Αἷμον ἐφαίνετο ἡ Μαύρη Θάλασσα, καὶ ἡ Ἀδριατικὴ, ὁμοίως ὁ Δούναβις, καὶ ὁ Ἄλπις, ἔλαβε τὸν περιέργειαν νὰ βεβαιωθῇ μὲ τὰ μάτιά τε, ζοχαζόμενος, πῶς μία τέτοια θεωρία ἐδύνετο νὰ τὸν ὠφελήσῃ εἰς τὸν σκοπόν τε διὰ νὰ φέρῃ τὸν μάχην εἰς τὴν Ἰταλίαν. Ἔπῆρε μὲ λόγε τε τὸν Περσέα, καὶ ἔπεμψε τὸν Δημήτριον εἰς τὴν Μακεδονίαν, δίδωντάς τε διὰ συμβοφίαν τὸν Δίδαν Κυβερνήτην τῆς Παιωνίας, ἕναν ἀπὸ τὸς πρώτες Ὀφφικιάλες τῦ Βασιλέως. Αὐτὸς ἦτον ὅλως ἀφιερωμένος εἰς τὸν Περσέα, ὁ ὁποῖος τὸ ἐπαράγγειλε νὰ ἔμπῃ μὲ παιρνίαν εἰς τὴν

καρ-

καρδίαν τῦ Βασιλόπυλε, διὰ νὰ μάθῃ ὅλα τε τὰ ἀπόκρυφα.

Ὁ Δίδας ἐπλήρωσε σωσὰ τὴν παραγγελίαν ὁπῦ ἔλαβεν. Ἐμπῆκεν εἰς ταῖς γνώμαις τῦ Δημητρίε, ἐσυμπόνεσε τὴν τύχην τε, ἔδειξε πῶς βδελύττεται τὴν ἀδικίαν κ᾽ τὸν φθόνον τῦ ἐχθρῶν τε, ὁπῦ τὸν ἔβαναν εἰς κακὴν ὑπόληψιν εἰς τὴν καρδίαν τῦ Παξός τε, κ᾽ τῦ ὑποχέθη νὰ τῦ εἶναι βοηθὸς εἰς ὅλα ἐκεῖνα τὰ πράγματα, ὁπῦ νὰ κρέμωνται ἀπ᾽ αὐτόν. Ὁ Δημήτριος ἐσυλλογίζετο νὰ ἀναχωρήσῃ εἰς τὲς Ῥωμαίες, ὅθεν ἐλπίζωντας, πῶς ὁ Οὐρανὸς ἤθελε νὰ τῦ δώσῃ ἕνα ἀσφαλὲς μέσον, διατὶ ἔπρεπε νὰ ἀπεράσῃ ἀπὸ τὴν Παιωνίαν, τῆς ὁποίας ὁ Δίδας ἦτον Κυβερνήτης, τῦ ἐφανέρωσε τὸν σκοπόντε. Ὁ Δίδας δίχως νὰ χάσῃ καιρὸν ἔδωσε τὴν εἴδησιν τῦ Περσέως, κ᾽ αὐτὸς τῦ Βασιλέως Φιλίππε, ὁ ὁποῖος ἀφ᾽ ἕ ὑπόφερεν ἀπείρους κόπες διὰ νὰ φθάσῃ εἰς τὴν κορυφὴν τὲ Ὄρες Αἵμε, ἐγράφη ἀπὸ τὸ ταξίδι τε, ὄχι πειρατότερον διδαγμένος ἀπὸ πρῶτα, κ᾽ ἐφρόντιζε τότε εἰς τὴν πολιορκίαν μιᾶς χώρας λεγομένης Πέρρας, ὅπαν ἔλαβε τὴν εἴδησιν, ὁπῦ πάρα ἐγὼ ἐδιηγήθηκα. Ἐπιάθη ὁ Ἡρόδοτος ὁ γενώτερος φίλος τῦ Δημητρίε, κ᾽ ἐπροσάχθη νὰ ἀγρυπνᾷ ἐπάνω εἰς τὸ Βασιλόπυλον.

Ο᾽

Ὁ Φίλιππος ἐγράφη εἰς τὴν Μακεδονίαν πολλὰ λυπημένος ἀπὸ παύτην τὴν ὕστερην ἐπιχείρησιν τῶ Δημητρίυ. Μ' ὅλον τῶτο ἐσυλλογίσθη, πῶς πρέπει νὰ ἀναμείνῃ τὴν ἐπιστροφὴν τῶν Πρέσβεων, ὁπῶ ἔπεμψεν εἰς τὴν Ρ'ώμην, οἱ ὁποῖοι ὅταν ἦλθον, τὰ ἐφανέρωσαν τὰ ὅσα πάχα εἶχαν μαθῃ ἐκεῖ, κ᾽ τὰ ἔδωσαν μίαν ψεύτικην Ἐπιστολὴν σφραγισμένην μὲ τὴν σφραγίδα τῶ Τίτυ Κυϊντίου, εἰς τὴν ὁποίαν τὸν ἐπαρακάλει, „ Νὰ μὴν ὀργισθῇ εἰς τὸν ὑόντα τὸν Δημήτριον, διὰ „ κάποια ἀσωήπα λόγια, ὁπῶ εἰς τὴν Ρ'ώμην τὰ ἔφυγαν ἀπὸ τὸ σόμα εἰς ταῖς συ„ νομιλίας διὰ τὴν διαδοχὴν τῶ θρόνυ, βε„ βαιώνωντάς τον, πῶς αὐτὸς δὲν εἶχε κα„ νένα σκοπὸν ἐναντίον εἰς τὰ ἴσα τὰ αἵμα„ τος, κ᾽ τῆς φύσεως. Ἐπρόσθεπε, ὁμιλῶν„ τας διὰ λόγυ τε, πῶς δὲν τὰ ἔδωσε ποτὲ „ τέτοιαις συμβυλαῖς “. Αὐτὴ ἡ Ἐπιστολὴ ἐβεβαίωσεν ὅλαις ταῖς κατηγορίαις, ὁπῶ ἔγιναν ἀπὸ τὸν Περσέα κατὰ τῶ ἀδελφῶ τυ. Ὁ Ἡρόδοτος ἐβάλθη εἰς τὰ βάσανα, κ᾽ εἰς αὐτὰ ἀπέθανε, δίχως νὰ δώσῃ τὸν παραμικρὸν ἔλεγχον τῶ Αὐθεντός τυ.

Ὁ Περσεὺς ἐκατηγόρησε πάλιν τὸν ἀδελφόν τυ εἰς τὸν Βασιλέα. Τὰ ἐπέθεσεν ἔγκλημα, πῶς ἐπρόβαλε τὸν σκοπὸν νὰ φύγῃ μέσα ἀπὸ τὴν Παιωνίαν, κ᾽ πῶς ἐπλανέσε κά-

ποιυς

ποιȣς διὰ νὰ τὸν συντροφεύσουν εἰς τὴν φυγήν τȣ. Ἀλλ' ἐκεῖνο, ὁπȣ̃ τὸν ἐκαταδίκαζε πολλὰ, ἦτον ἡ πλαςὴ ἐπιςολὴ τȣ̃ Κȣϊντίȣ. Ὁ Πατέρας τȣ ὅμως δὲν ἔκαμεν ἐναντίον τȣ καμίαν ἀπόφασιν δημοσίως, φυλάγωντας νὰ ἐλευθερωθῇ κρυφίως, ὄχι διὰ εὐλάβειαν πρὸς τὸν υἱόν τȣ, ἀλλὰ διὰ φόβον, πῶς μία δημοσία παίδευσις ἤθελε φανερώσῃ ἀρκετὰ τȣ̀ς σκοπȣ́ς τȣ κατὰ τῆς Ῥώμης. Μισεύωντας ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκην διὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Δημητριάδα ἔδωσε τὸ βάρος τȣ̃ Δίδα διὰ νὰ θανατώσῃ τὸν Δημήτριον. Αὐτὸς τὸν ἤφερε μὲ λόγȣ τȣ εἰς τὴν Παιωνίαν, καὶ τȣ̃ ἔδωσε τὸ φαρμάκι εἰς ἕνα συμπόσιον, ὁπȣ̃ ἔγινεν ἔπειτα ἀπὸ τὴν τελετὴν μιᾶς θυσίας. Μόλις ἔπιε τὸ πιοτὸν, ὁπȣ̃ εὐθὺς ἠσθάνθη δριμυτάτȣς πόνȣς. Ἐτραβίχθη πάραυτα εἰς τὴν κάμεραν τȣ, παραπονȣ́μενος μικρῶς διὰ τὴν σκληρότητα τȣ̃ Πατρός τȣ, καὶ κατηγορῶντας δυνατὰ τὴν ἀδελφοκτονίαν τȣ̃ ἀδελφȣ̃ τȣ, καὶ τὴν ἀνοσιȣργίαν τȣ̃ Δίδα. Αὐξάνωντες οἱ πόνοι τȣ, δύο οἰκιακοὶ τȣ̃ Δίδα ἐμπῆκαν εἰς τὴν κάμεραν, ἔρριψαν ἐπάνω εἰς τὴν κεφαλὴν τȣ̃ Δημητρίȣ πολλὰ σκεπάσματα, καὶ τὸν ἔπνιξαν. Τέτοιον ἐςάθη τὸ τέλος ἐκείνȣ τȣ̃ Βασιλόπȣλȣ, ὁπȣ̃ ἦτον ἄξιον διὰ μίαν καλλίτερην τύχην.

Ἀπέρασαν σχεδὸν δύο χρόνοι, δίχως νὰ

φα-

Ἔτ. ἀπὸ Κτίσεως Κόσμου 3825. Πρὸ Χριστ. 179. Λίβ. βιβλ. μ. εἰσημ. νδ. νζ.

φανερωθῇ καινόν πρᾶγμα διὰ τὴν ἐπιβουλὴν ὅπου ἔκαμεν ὁ Περσεὺς κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ του. Ὡς τόσον ὁ Φίλιππος καταξεχισμένος ἀπὸ τὰς ἐλέγχους τῆς συνειδήσεως, ἔκλαιεν ἀκαταπαύστως τὸν θάνατον τοῦ υἱοῦ του, καὶ ἀναθεμάτιζε τὴν σκληρότητά του. Ὁ υἱὸς, ὅπου τὸν ἀπόμνησκεν, ὁ ὁποῖος ἐλογίζετο Βασιλεὺς, καὶ εἰς τὸν ὁποῖον ἄρχησαν νὰ συμπάσχουν οἱ πόλαις ἀποβλέποντές τον ὡς συμπαθητικόν τους Αὐθέντην, δὲν τοῦ ἐπροξένα ὀλιγώτερον θλῖψιν. Ἔβλεπε μὲ ὑπερβολικὸν πόνον τὸ γῆρας του καταφρονημένον, ἀναμένοντες τοῦτοι μὲ ἀνυπομονησίαν τὸν θάνατόν του, καὶ οἱ ἄλλοι μηδὲ ἀναμένοντές τον χαρὰν.

Ἀνάμεσα εἰς ἐκείνους ὅπου τὸν ἀγαποῦσαν, ὁ Ἀντίγονος ἦτον ὁ πρῶτος. Αὐτὸς ἦτον ἀνεψιὸς υἱὸς ἄλλου * Ἀντιγόνου, ὅπου εἶχε σαθῇ Ἐπίτροπος τοῦ Φιλίππου, καὶ ὅπου μὲ τέτοιον ὄνομα ἐβασίλεσε δέκα χρόνους. Ἐφυλάχθη παντοτε εἰς τὰ τῆς Αὐλῆς, καὶ διὰ χρέος, καὶ διὰ ἀγάπην, πιστὸς εἰς τὸν Βασιλέα. Τὸν Περσέα δὲν τὸν ἠγάπα ἀπὸ φυσικὴν κλίσιν· καὶ αὐτὴ ἡ ἐμπιστοσύνη, καὶ μεγάλη ἀγάπη εἰς τὸν Πατέρα του, τὸν ἐκαπάτησαν φανερόν του ἐχθρόν. Ὁ Ἀντίγονος ἐγνώρισεν εἰς τί κίνδυνον ἤθελε πέσῃ, ὅταν αὐτὸς ὁ Βασιλεὺς ἤθελεν ἀναβῇ εἰς τὸν θρόνον. Ὅταν εἶδε, πῶς ἡ καρδία τοῦ Φιλίππου ἄρχιζε νὰ κλίνῃ,

* Εἶχε διὰ ἐπωνυμίαν, Δοσσώνης.

καὶ νὰ

κ̀ νὰ συμπονῇ ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν μὲ δάκρυα, κ̀ μὲ ἀναστεναγμȣ̀ς τὸν υἱόν τȣ τὸν Δημήτριον, ἐστοχάσθη, πῶς πρέπει νὰ ὠφεληθῇ ἀπὸ ταύτην τὴν εὐκαιρίαν, κ̀ τῶρα ἀκροώμενος ταῖς συνομιλίαις, ὁπȣ̃ ἔκανεν ὁ Βασιλεὺς ἐπάνω εἰς τȣ̃το, τῶρα δίδωντάς τȣ αὐτὸς αἰτίαν, κ̀ καταρώμενος τὸν ἐγκρεμνὸν, μὲ τὸν ὁποῖον ἐκακοκυβερνήθη τȣ̃το τὸ πρᾶγμα, ἔμπαινεν εἰς ταῖς γνώμαις τȣ, κ̀ εἰς τὰ παράπονά τȣ, κ̀ μὲ τȣ̃το τȣ̀ς ἔδιδε μίαν νέαν δύναμιν. Καὶ διατὶ ἡ ἀλήθεια ἀφίνει ὀπίσωτης πάντοτε κάποια ἴχνη, κ̀ κάποια σημεῖα, ὁπȣ̃ τὴν κάνȣν νὰ φαίνεται, αὐτὸς ἐκαταγίνετο μὲ ὅλην τὴν προσοχὴν νὰ ξεσκεπάσῃ ταῖς ἀπόκρυφαις μηχαναῖς τῆς ἐπιβȣλῆς τȣ̃ Περσέως.

Ἐκεῖνοι, ὁπȣ̃ ἐστάθησαν οἱ περισσότερον συγκοινωνοὶ, κ̀ εἰς τȣ̀ς ὁποίȣς ἠμπορȣ̃σαν νὰ θεμελιωθȣ̃ν ἡ δικαιότεραις ὑποψίαις, ἦτον ὁ Φιλοκλῆς, κ̀ ὁ Ἀπελλῆς, ὁπȣ̃ ἐπέμφθησαν εἰς τὴν Ῥώμην ὡς Πρέσβεις, κ̀ ὁπȣ̃ ἤφεραν ψευδῶς ἀπ' ὄνομα τȣ̃ Κȣϊντίȣ Φλαμινίου τὴν Ἐπιστολὴν, ὁπȣ̃ ἐστάθη θανάσιμος εἰς τὸ Βασιλόπȣλον. Ἡ κοινὴ γνώμη τῆς Αὐλῆς ἦτον, ὅτι ἡ Ἐπιστολὴ νὰ ἦτον πλαστὴ, καὶ πῶς νὰ ἐβάλθη μία ψευδὴς σφραγίδα. Ἀλλὰ τȣ̃το τὸ ἔλεγαν ἁπλῶς κ̀ ὡς ἔτυχε, δίχως νὰ ἔχȣν καμίαν βεβαιότητα. Ἔτυχεν,

ὁπȣ̃

ὁπῦ ὁ Σῖκος, ὁ ὁποῖος ἦτον εἰς τὴν Ῥώμην μὲ τὸν Ἀπελλῆ, κ᾽ Φιλοκλῆ ὡς ἐξ ἀπορρήτων τῆς Πρεσβείας, ἐπαρασήθη κατὰ τύχην εἰς τὸν Ἀντίγονον. Αὐτὸς καϊώντας νὰ τὸν πιάσωσι, κ᾽ νὰ τὸν φέρωσιν εἰς τὸ παλάτι, ὑπῆγε νὰ δῦρῃ τὸν Φίλιππον. „ Ἐκατάλα-„ βα, τοῦ εἶπε, ἀπὸ πολλαῖς σωμιλίαις „ ὁπῦ ἔκαμες μὲ ἐμέ, πῶς ἐπιθυμεῖς πολ-„ λὰ νὰ μάθῃς ἀληθινὰ, κ᾽ νὰ βεβαιω-„ θῇς ποῖος ἀπὸ τοὺς δύο εἶσε ἐπιβουλεύ-„ θη τὸν ἄλλον. Ἔχεις εἰς τὰς χεῖράς σε ἐ-„ κεῖνον, ὁπῦ περιασότερον ἀπὸ κάθε ἄλλον „ δυνάται νὰ σὲ βεβαιώσῃ. Αὐτὸς εἶναι ὁ „ Σῖκος, ὁπῦ εἶναι εἰς τὸ παλάτι σε, ἠμ-„ πορεῖς νὰ τὸν κάμῃς νὰ ἔλθῃ “. Ἐφέρ-θη δῦθὺς, κ᾽ εἰς ταῖς ἀρχαῖς ἀρνήθη, ἀλλ᾽ ἀδυνάτως, κ᾽ εἰς σῦα ξόπον, ὁπῦ ἔκανε νὰ ἐλπίσῃ καθ᾽ σῦας, πῶς αὖ ὀλίγον ἐφοβίζε-το, ἤθελε φανερώσῃ ὅ,τι ἤξῦρε. Καὶ βέβαια μόλις ἐφάνη ὁ Ὑπηρέτης τῆς δικαιοσυνῆς προ-σποιούμενος, πῶς θέλει νὰ τὸν βάλῃ εἰς τὰ βάσανα, ὡμολόγησε τὸ ὅλον, ἐφανέρωσεν ὅ-λην τὴν μηχανὴν τῦ Πρέσβεων, κ᾽ εἶπεν ἁ-πλῶς, πῶς αὐτὸς ἐσωπήργησε μὲ τὸ διακό-νημά τε. Ἐπρόσαξεν δῦθὺς ὁ Βασιλεὺς κ᾽ ἐ-πίασαν τὸν Φιλοκλῆ, ὁπῦ δῦρέθη εἰς τὴν Αὐλήν. Ὁ Ἀπελλῆς, ὁπῦ ἦτον μακρὰν, ἀ-κέσας πῶς ὁ Σῖκος ἐφανέρωσε τὰ παντα, ἐ-

φυ-

φυλάχθη εἰς τὴν Ἰταλίαν. Δὲν ἠξεύρομεν βεβαίως ἐκεῖνο, ὁπȣ̃ ἐφανέρωσεν ὁ Φιλοκλῆς. Μερικοὶ θέλȣν, πῶς ἀφ' ȣ̃ ἀρνήθη τολμηρῶς τὸ πρᾶγμα, ὅταν εὐγῆκεν ὁ Σῖκος ἔμπροσθέν τȣ, δὲν ἐδυνήθη νὰ ὑποφέρῃ τὴν παρȣσίαν τȣ. Ἄλλοι λέγȣν, πῶς ὑπόφερε ςαθερῶς τὴν βάσανον, καὶ ἐφανέρωνεν ἕως τέλȣς τὴν ἀθωότητά τȣ. Ὅλα αὐτὰ δι' ἄλλο δὲν ἦτον, παρὰ διὰ νὰ διπλώνȣν τὸν πόνον τȣ̃ Φιλίππȣ, τȣ̃ δυςυχȣ̃ς Πατρὸς, τόσον ἂν ἐσυλλογίζετο τὸν ἀποθαμένον υἱὸν, ὅσον ἂν ἔςρεφε τὰ ὄμματα εἰς τὸν ζωντανόν.

Ἀκȣ́σας ὁ Περσεὺς, πῶς τὰ πάντα ἐφανερώθησαν, ἐγνώριζε πολλὰ τὴν δυνάμίν τȣ, καὶ τὴν ὑπόληψίν τȣ, ὥςε ὁπȣ̃ δὲν ἐςοχάσθη καθόλȣ νὰ φυλαχθῇ μὲ τὴν φυγὴν, ἐμεταχειρίσθη τὴν μόνην ἀσφάλειαν νὰ ςέκεται μακρὰν ἀπὸ τὴν Αὐλὴν, προσέχωντας μόνον, ἕως ὁπȣ̃ ἤθελε ζήσῃ ὁ Πατέρας τȣ, νὰ ἐλευθερωθῇ ἀπὸ τὴν ὀργήν τȣ.

Ὁ Φίλιππος δὲν ἤλπιζε, πῶς δύναται νὰ τὸν πιάσῃ διὰ νὰ τὸν παιδεύσῃ, καθὼς τȣ̃ ἔπρεπε. Ἡ μόνη τȣ γνώμη ἦτον νὰ κάμῃ, ὅτι ὁ υἱὸς νὰ μὴ δυνηθῇ πλέον νὰ χαρῇ ἀτιμώρητος τὸν καρπὸν τῆς ἀνοσιȣργίας τȣ. Τȣ́τȣ χάριν ἔκραξε τὸν Ἀντίγονον, εἰς τὸν ὁποῖον ἦτον χρεώςης διὰ τὴν φανέρωσιν τῆς

ὁ

ἐπι-

ἐπιβουλῆς, καὶ ὅπως τὸν ἐλογίαζεν ἱκανώτατον διὰ νὰ καθήσῃ εἰς τὸν θρόνον τῆς Μακεδονίας, διὰ τὴν ἀρετήν του, καὶ διὰ τὴν ὑπόληψιν, καὶ δόξαν τῆ θείᾳ του Ἀντιγόνῃ. „ Φέρ. „ θεὶς εἰς τὴν δυσυχῆ καπάσασιν, τῶ λέ„ γει, νὰ ἐπιθυμήσω διὰ λόγου μου ἐκεῖνο, „ ὅπως οἱ ἄλλοι πατέρες βδελύττονται ὡ„ σαὶ τὴν ξουερώτερην συμφορὰν, θέλω νὰ „ εἰπῶ νὰ εἶμαι δίχως παιδία· σοχάζο„ μαι νὰ βάλω εἰς τὰς χεῖράς σου ἕνα Βασί„ λειον, διὰ τὸ ὁποῖον εἶμαι χρεώσης εἰς „ τὴν Ἐπιτροπὴν τῆ θείᾳ σου, καὶ ὅπως ἀπὸ „ τὸν αὐτὸν ὄχι μόνον ἐκυβερνήθη μὲ ἄκραν „ ἐμπισοσυνην, ἀλλὰ καὶ ἐμεγαλύνθη πολὺ „ μὲ τὴν ἀνδρειάν του. Ἐγὼ δὲν λείσκω „ κανέναν ἀξιώτερον ἀπὸ ἐσὲ διὰ τὸ σκῆ„ πτρον. Ἂν δὲν ηὕρισκα ἄνθρωπον ἱκα„ νὸν νὰ τὸ κυβερνήσῃ ἀξίως, ἤθελα κάλ„ λιον νὰ ἀφανισθῇ, καὶ νὰ χαθῇ διὰ παν„ τὸς, διὰ νὰ μὴν ἰδῶ νὰ ἀπεράσῃ εἰς τὰς „ χεῖρας τῆ Περσέως, ὡσαὶ βραβεῖον τῆς „ μεγάλης του ἀσεβείας· θέλω σοχαθῇ τὸν „ Δημήτειον, πῶς ἀσυκώθη ἀπὸ τὸν πάφον, „ καὶ ἀπεδόθη εἰς τὸν Πατέρα του, ὅταν ἐγὼ „ ἤθελα δωυνθῇ νὰ πάξω αὐτ' ἐκεῖνα ἐσένα, „ ὅπως μόνος ἔκλαυσες τὸν θάνατον τῆ υἱῆ „ μου, καὶ τὴν δυσυχῆ σκληρότητα, ὁπῶ μὲ „ ἔκαμε νὰ τὸν χάσω ".

Ἔπει-

Ἔπειτα ἀπ' αὐτὴν τὴν ὁμιλίαν, τὸν ἐφόρτωσε ἀπὸ κάθε λογῆς τιμὴ διὰ νὰ τὸν παρρησιάσῃ ϗ δημοσίως. Ὥντας ὁ Περσεὺς εἰς τὴν Θράκην, ὁ Φίλιππος ὑπῆγε εἰς πολλαῖς χώραις τῆς Μακεδονίας, ϗ ἐσύρισε τὸν Ἀντίγονον μὲ μεγάλον ζῆλον ϗ ἀγάπην εἰς τὰς πρώτας Ἄρχοντας· ϗ ἂν εἶχε ζήσῃ περισσότερον, ἤθελε τὰ δώσῃ βεβαίως τὴν κυριότητα τ῀ Θρόνου.

Μισεύσας ἀπὸ τὴν Δημητριάδα, ἐσαμάτησε πολλὴν καιρὸν εἰς τὴν Θεσσαλονίκην, ἀπ' ἐκεῖ ἀπέρασε εἰς τὴν Ἀμφίπολιν, ὅπου ἔπεσε εἰς μίαν μεγάλην ἀθυμίαν. Οἱ Ἰατροὶ ἔλεγον, πῶς ἦτον ἀθυμὴς περισσότερον εἰς τὸ πνεῦμα, παρὰ εἰς τὸ σῶμα. Ἡ μελαγχολία τ῀ ἐπροξενοῦσε μίαν παντοτινὴν ἀγρυπνίαν, ϗ τὴν νύκτα ἐφαντάζετο νὰ βλέπῃ συχνὰ τὴν σκιὰν τ῀ υἱοῦ του, ὁπου τ῀ ἔλεγχε τὸν θανάτον του, ϗ τὸν ἐφόρτωνε καπάρας. Ἐξέπνευσε κλαίωντας τὸν υἱὸν ἀπὸ τὰς χεῖρας του, ϗ καταρώμενος τὸν ἄλλον. Ὁ Ἀντίγονος ἤθελε δυνηθῇ νὰ ἀνέβῃ εἰς τὸν θρόνον, ἂν ἤθελε φυλαχθῇ ἀπὸ τὸν θανάτον τ῀ Βασιλέως. Καλλιγενὴς ὁ Ἰατρὸς, ὁπου ἦτον ὁ ἐξαίρετος ἀπὸ τοὺς ἄλλους, δὲν ἀπέμεινε τὸν θανάτον τ῀ Βασιλέως, ἀλλ' εἰς τὰ πρῶτα θανάσιμα σημεῖα τῆς ἀῤῥωστίας, ἔπεμψεν εἰς τὸν Περσέα ταχυδρόμους, νὰ τ῀

δώσουν τὴν εἴδησιν, καὶ ἕως ὁποῦ ἦλθεν, ἐκράτησεν ἀπόκρυφον τὸν θάνατον τοῦ Βασιλέως ἀπ' ὅλους ἐκείνους, ὁποῦ ἦτον ἔξω ἀπὸ τὸ παλάτι. Ὁ Περσεὺς ἐκατάπληξεν ὅλους μὲ τὸν αἰφνίδιόν του ἐρχομὸν, καὶ ἐκάθισεν εἰς τὸν θρόνον, ὁποῦ ἀπόκτησε μὲ τὴν ἀνοσιουργίαν του.

Τὸ Βασίλειόν του ἐστάθη εἵδεκα χρόνους, ἀπὸ τοὺς ὁποίους οἱ τέσσαρες ὕστεροι ἀπέρασαν εἰς τὴν μάχην κατὰ τῶν Ῥωμαίων, διὰ τὴν ὁποίαν ἑτοιμάσθη εὐθὺς ὁποῦ ἀνέβη εἰς τὸν Θρόνον. Τέλος πάντων ὁ Παῦλος Αἰμίλιος ἐκέρδησεν ἐπάνω του μίαν ἔνδοξον νίκην, ὁποῦ ἔβαλε τέλος εἰς τὸ βασίλειον τῆς Μακεδονίας. Διὰ νὰ μὴ στενευθῶ νὰ διακόψω τὸ κείμενον τῆς Ἱστορίας τοῦ Περσέως, ὁποῦ εἶναι τελείως κεχωρισμένη ἀπ' ἐκείνην τῶν ἄλλων Βασιλέων, ἐγὼ θέλω ὁμιλήσει εἰς τὸν ἀκόλουθον Τόμον, εἰς τὸν ὁποῖον θέλω τὴν διηγηθεῖ ὅλην ὁλόκληρον, καὶ δίχως διακο-

ΠΑΡΑ΄ΓΡΑΦΟΣ Β΄.

Θάνατος Σελεύκȣ τȣ̃ Φιλοπάτορος ἔπειτα ἀπὸ μίαν Βασιλείαν πολλὰ ὀλιγοχρόνιον, καὶ σκοτεινήν. Τὸν διαδέχεται ὁ ἀδελφός τȣ Ἀντίοχος ὁ Ἐπιφανής. Αἰτία πολέμων ἀναμέσον εἰς τȣ̀ς Βασιλεῖς τῆς Αἰγύπτȣ, καὶ τῆς Συρίας. Ὁ Ἀντίοχος κερδίζει μίαν νίκην κατὰ τȣ̃ Πτολεμαίȣ. Ὁ νικητὴς γίνεται Αὐθέντης τῆς Αἰγύπτȣ, καὶ αὐτȣ̃ τȣ̃ ἰδίȣ Βασιλέως. Διὰ μίαν φωνὴν, ὁπȣ̃ ἐσπάρθη μιᾶς γενικῆς ἀποστασίας, αὐτὸς ἀπερνᾷ εἰς τὴν Παλαιστίνην, πολιορκεῖ, καὶ πέρνει τὴν Ἱερȣσαλὴμ, καὶ σκληρύνεται κατὰ τῶν Ἑβραίων. Οἱ Ἀλεξανδρεῖς, εἰς τὸν τόπον τȣ̃ Φιλομήτορος ὁπȣ̃ ἦτον εἰς τὰς χεῖρας τȣ̃ Ἀντιόχȣ, ἐκλέγȣν διὰ Βασιλέα τὸν ἀδελφόν τȣ Πτολεμαῖον τὸν Εὐεργέτην τὸν καὶ Φύσκωνα. Ὁ Ἀντίοχος ἀρχινᾷ πάλιν τὸν πόλεμον εἰς τὴν Αἴγυπτον. Οἱ δύο ἀδελφοὶ συμφωνȣ̃ν. Αὐτὸς πηγαίνει εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν διὰ νὰ τὴν πολιορκήσῃ. Ὁ Ποπύλιος Πρέσβις Ῥωμαῖος τὸν στενεύει νὰ εὔγῃ ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον, καὶ νὰ ἀφήσῃ εἰς ἀνάπαυσιν τȣ̀ς δύο ἀδελφȣ́ς.

Ἡ Βασιλεία τȣ̃ Σελεύκȣ Φιλοπάτορος εἰς τὴν Ἀσίαν δὲν ἐστάθη πολυχρόνιος,

οὔτε ἔτυχε κανένα πρᾶγμα ἀξιόλογον. Ὑποκάτω εἰς αὐτὸν ἐσυνέβη ἡ περίφημος Ἱστορία τοῦ Ἡλιοδώρου, ὁποῦ φαίνεται εἰς τὸ δεύτερον βιβλίον τῶν Μακκαβαίων. Ἡ Ἁγία πόλις Ἱερουσαλὴμ ἀπελάμβανε τότε μίαν βαθεῖαν εἰρήνην. Ἡ εὐσέβεια τοῦ μεγάλου Ἀρχιερέως Ὀνείου ἦτον αἰτία νὰ φυλάττεται ὁ νόμος τοῦ Θεοῦ, καὶ ἔμπνεεν εἰς τοὺς ἰδίους Βασιλεῖς, καὶ Πρίγκιπας Εἰδωλολάτρας μίαν μεγάλην εὐλάβειαν εἰς τὸν Ἅγιον τόπον. Τὸν ἐτιμοῦσαν μὲ πλούσια δῶρα, καὶ ὁ Βασιλεὺς Σέλευκος διὰ τὸν ὁποῖον ὁμιλοῦμεν, ἔστελνεν ἀπὸ τὰ εἰσοδήματα τῆς βασιλείας του ὅλα τὰ ἀναγκαῖα διὰ νὰ γίνωνται ἡ θυσίαις. Ἀλλ' ἡ δολιότης ἑνὸς Ἑβραίου ὀνόματι Σίμωνος, ὁποῦ ἦτον ὁ πρῶτος ἐπιστάτης τοῦ Ναοῦ, ἔρριψεν εἰς μίαν ῥοπὴν τὴν χώραν εἰς ταραχήν. Διὰ νὰ ἐκδικηθῇ κατὰ τοῦ Ἀρχιερέως Ὀνείου ὁποῦ ἐναντιώνετο εἰς τὰς ἀδίκους του πράξεις, ἔκαμε νὰ εἰποῦν τοῦ Βασιλέως, πῶς ἦτον εἰς τὸν θησαυρὸν τοῦ Ναοῦ ἄπειρα πλούτη, ὁποῦ δὲν ἦτον διωρισμένα εἰς τὰ ἔξοδα τῶν θυσιῶν, καὶ πῶς ἐδύνετο νὰ τὰ πάρῃ. Τούτου ἕνεκα ἔπεμψεν ὁ Βασιλεὺς εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ τὸν Ἡλιόδωρον πρῶτόν του Ὑπηρέτην, μὲ παραγγελίαν νὰ συκώσῃ ἀπ' ἐκεῖ ὅλα ἐκεῖνα τὰ πλούτη.

Ὁ Ἡλιόδωρος, ἀφ' οὗ τὸν ἐδέχθη ὁ Ἀρ-

χιε-

χιερεὺς, καὶ τȣ̃ ἔκαμε κάθε λογῆς τιμὴν, τȣ̃ ἐφανέρωσε τὴν αἰτίαν τȣ̃ ταξιδίȣ τȣ, καὶ τὸν ἠρώτησεν ἂν ἦτον ἀληθινὴ ἡ εἴδησις, ὁπȣ̃ ἐδόθη τȣ̃ Βασιλέως διὰ τὸν θησαυρὸν τȣ̃ Ναȣ̃. Ὁ Ἀρχιερεὺς τȣ̃ ἀπεκρίθη, πῶς ἦτον παρακαταθήκαις, καὶ πλȣ́τη διωρισμένα διὰ τὴν κυβέρνησιν τῶν χηράδων, καὶ τῶν ὀρφανῶν, καὶ πῶς δὲν ἐδύνετο νὰ ζημιώσῃ ἐκείνȣς, εἰς τȣ̀ς ὁποίȣς ἐτύχαινεν ἐκεῖνο τὸ χρυσίον, οἱ ὁποῖοι ἐπίστευσαν πῶς δὲν ἠμποροῦσαν νὰ τὸ φυλάξȣν καλλίτερα, ὡσὰν μὲ τὸ νὰ τὸ ἀποθέσȣν εἰς ἕνα Ναὸν, τȣ̃ ὁποίȣ ἡ ἁγιότης ἐπροσκυνεῖτο ἀπ' ὅλην τὴν γῆν. Αὐτὰ τὰ πλȣ́τη ἐσυμποσȣ̃ντο εἰς τετρακόσια τάλαντα * ἀσημένια, καὶ διακόσια τάλαντα * χρυσᾶ. Ἐναντιȣ́μενος ὁ Ὑπηρέτης τȣ̃ Βασιλέως κατὰ τὰ προστάγματα τῆς Αὐλῆς, τȣ̃ εἶπε φανερὰ, πῶς μὲ κάθε τρόπον ἐκεῖνο τὸ χρυσίον ἔπρεπε νὰ τὸ φέρῃ εἰς τὸν Βασιλέα.

* Τετρακόσιαις χιλιάδες σκȣ̃δα.
* Ἕξη μελιȣ́νια.

Τὴν διατεταγμένην ἡμέραν διὰ νὰ τὸ ἀσυκώσῃ, ὑπῆγεν ὁ Ἡλιόδωρος εἰς τὸν Ναὸν μὲ σκοπὸν νὰ πληρώσῃ τὴν παραγγελίαν τȣ. Ὅλη ἡ χώρα τότε ἐγέμισε σύγχυσιν, καὶ φόβον. Οἱ Ἱερεῖς ἐνδεδυμένοι μὲ τὰ ἱερά τȣς ἄμφια ἔπεσαν ἔμπροσθεν εἰς τὸ θυσιαστήριον, παρακαλȣ̃ντες ἐκεῖνον ὁπȣ̃ εἶναι εἰς τȣ̀ς Οὐρανȣ̀ς, καὶ ὁπȣ̃ ἔκαμε τὸν Νόμον διὰ ταῖς παρακαταθήκαις, νὰ φυλάξῃ ἐκείνας,

ὁπῶ ἐπισεύθησαν εἰς τὸν Ναόν τε. Ὅλοι ἔ-
ξεχαν εἰς τὸν ναὸν διὰ νὰ παρακαλέσωσι τὸν
Θεὸν νὰ μὴ συγχωρήσῃ νὰ καταφρονηθῇ σῦας
τόπος τόσον ἅγιος. Ἡ παρθενίαις, κ᾽ γ᾽ ὑ-
πανδραις σκεπασμεναις μὲ σάκκους ὕφωναν
πρὸς Οὐρανὸν τὰς χεῖρας. Ἦτον ἀληθινὰ
μία θεωρία ἀξιοσυμπάθητος νὰ βλέπῃ τι-
νὰς ὅλον ἐκεῖνο τὸ πλῆθος, κ᾽ μάλιστα τὸν
μέγαν Ἀρχιερέα βυθισμενον εἰς μεγάλην λύ-
πην, προσέχοντα εἰς ἐκεῖνο, ὁπῶ ἔμελλε νὰ
συμβῇ.

Ὡς τόσον ὁ Ἡλιόδωρος μὲ τοὺς φύλακάς
τε ἦτον εἰς τὴν πόρταν τῶ θησαυρῶ, κ᾽ ἑ-
τοιμάζετο νὰ τὴν βιάσῃ. Ἀλλὰ τὸ πνεῦμα
τῶ Παντοδυνάμε (α) Θεῶ ἐμφανίθη τότε
μὲ ξομερὰ σημεῖα, εἰς τρόπον ὁπῶ ὅλοι ἐ-
κεῖνοι, ὁπῶ ἐτόλμησαν νὰ ὑπακόσωσιν εἰς τὸν
Ἡλιόδωρον, ἐκπλαγεντες ἀπὸ μίαν θείαν δύ-
ναμιν, ἔχασαν ἀπὸ σῦα φόβον μεγαλώτατον τὴν
δυναμιν, κ᾽ τὴν καρδίαν. Διότι εἶδαν νὰ φα-
νῇ ἕνα ἄλογον πλουσιοστολισμένον, ὁπῶ ῥιφ-
θὲν ἐν μιᾷ ῥοπῇ ἐπανω εἰς τὸν Ἡλιόδωρον,
τῶ ἔδωσε πολλαῖς κλοτζιαῖς μὲ τὰ δύο ὀμ-
προσθινὰ πόδια. Ἐκεῖνος, ὁπῶ ἦτον ἐπανω
εἰς τὸ ἄλογον, εἶχε μίαν τρομερὰν θεωρίαν,

κ᾽ τὰ

(α) Ἀλλὰ τὸ Πνεῦμα τῶ Παντοδυνάμε Θεῶ μεγί-
στως ἐποίησε τὴν ἐμφάνιαν τῆς ἀποδειξεώς τε.

καὶ τὰ ἅρματά τȣ ἐφαίνοντο χρυσᾶ. Εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν ἐφάνηκαν δύο νέοι μιᾶς ὑπερβολικῆς εὐμορφίας, οἱ ὁποῖοι ἐςάθησαν εἰς τὰ δύο πλευρὰ τȣ̃ Ἡλιοδώρȣ, καὶ τὸν ἔδερναν ἀκαταπαύςως. Πίπτωντας ὁ Ἡλιόδωρος εἰς τὴν γῆν, τὸν ἀσύκωσαν οἱ ἐδικοί τȣ, καὶ τὸν ἔβαλαν εἰς μίαν καθήκλαν, καὶ ἐκεῖνος ὁ ἄνθρωπος, ὁπȣ̃ μίαν ςιγμὴν προτήτερα ἐμπῆκεν εἰς τὸν Ναὸν μὲ ἕνα πλῆθος τοξοτῶν, καὶ φυλάκων, ἐδιώχθη ἀπ' ἐκεῖνον τὸν Ἅγιον τόπον, δίχως νὰ δυνηθῇ νὰ λάβῃ βοήθειαν ἀπὸ τινὰ, διατὶ ἡ δύναμις τȣ̃ Θεȣ̃ ἐγνωρίσθη φανερά· δι' ἐνεργείας αὐτῆς τῆς ἰδίας δυνάμεως, αὐτὸς ἁπλώθη εἰς τὴν γῆν δίχως φωνὴν, καὶ δίχως καμίαν ἐλπίδα ζωῆς, ἕως ὁπȣ̃ ὁ Ναὸς, πρῶτα γεμάτος ἀπὸ σύγχυσιν, καὶ κλαυθμὸν, ἀντήχησεν ἀπὸ ταῖς φωναῖς τῆς χαρᾶς ὅλȣ τȣ̃ λαȣ̃, ὁπȣ̃ εὐλόγει τὸν Θεὸν, ὁ ὁποῖος ὕψωσε τὴν δόξαν τȣ̃ Ἁγίȣ τȣ τόπȣ μὲ μίαν ὀξυτάτην ἀντίληψιν.

Τότε κάποιοι φίλοι τȣ̃ Ἡλιοδώρου ἐπαρεκάλεσαν τὸν μέγαν Ἀρχιερέα, νὰ παρακαλέσῃ τὸν Ὕψιςον δι' αὐτόν. Ὁ Ὀνείας ἐπρόσφερεν εὐθὺς, διὰ τὴν ἰατρείαν τȣ, μίαν ὑπὲρ ὑγείας θυσίαν. Εἰς καιρὸν, ὁπȣ̃ ὁ Ἀρχιερεὺς ἐπαρεκάλει, οἱ ἄνωθεν δύο νέοι ἐφάνηκαν εἰς τὸν Ἡλιόδωρον, καὶ τȣ̃ εἶπαν· „ Εὐχαρίςησον τὸν μέγαν Ἀρχιερέα Ὀνείαν,

„ διατὶ ὁ Θεὸς διὰ ἱκεσίας τυ σὲ ἐχάρισε
„ τὴν ζωήν. Ἀφ' ἧς ἐπαιδεύθης ἀπὸ τὸν Θεὸν
„ δι' ἧς εἰς ὅλον τὸν Κόσμον τὰ θαυμάσιά
„ τυ, καὶ τὴν δυνάμιν τυ". Ταῦτα εἰπόντες ἔγιναν ἄφαντοι.

Ὁ Ἡλιόδωρος δὲ χαρίσησεν ἐκ μέσης καρδίας καὶ ἐκεῖνον, ὅπως τὸ ἐχάρισε τὴν ζωήν, καὶ τὸν Ὀνείαν ὅπως ἐδεήθη, καὶ γραφεὶς ἐκήρυξεν εἰς τὸν κόσμον ὅλα τὰ θαυμαστὰ ἔργα τῦ Παντοδυνάμε, ὅπως αὐτὸς εἶδε μὲ τὰ ἴδιά τυ ὄμματα. Ἐρωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῦ Βασιλέως, ποῖον ἐδυνέτο νὰ πέμψῃ πάλιν εἰς τὴν Ἱερυσαλὴμ, τὸ ἀπεκρίθη· „ Ἂν ἔχῃς
„ καρέναν ἐχθρὸν, ἢ καρσίαν, ὅπως νὰ ἐ-
„ πιβυλεύεται τὸ διάδημά σε, πέμψαι τον εἰς
„ ἐκεῖνον τὸν τόπον, καὶ θέλεις τὸν ἰδεῖ νὰ
„ γραφῇ ὅλον καταξεχισμένον, μὲ γραφῇ
„ κιόλα· διατὶ αὐτὸς, ὅπως κατοικεῖ εἰς τὸν
„ Οὐρανὸν εἶναι παρὼν εἰς ἐκεῖνον τὸν τό-
„ πον, εἶναι ὁ διαφυλάττης, τιμωρεῖ, καὶ
„ θανατώνει ἐκείνυς, ὅπως ὑπάγυν ἐκεῖ διὰ
„ νὰ τὸν κακοποιήσυν".

Ὁ Βασιλεὺς ἐπαιδεύθη τὸ ὀγλιγωρότερον δι' ἐκείνην τὴν ἱεροσυλίαν μὲ τὸ μέσον ἐκείνυ τῦ ἰδίυ, ὅπως αὐτὸς ἐμεταχειρίθη διὰ νὰ χερσεύσῃ τὸν Ναόν. Ὁ Μέγας Ἀντίοχος, ἀφ' ἧς ἔκαμε μὲ τὸς Ῥωμαίυς ἐκείνην τὴν ἄτιμον εἰρήνην, διὰ τὴν ὁποίαν ὡμίλησα, εἶχε

δω-

δώσῃ ἀάμεσα εἰς τ' ἄλλα ἐνέχυρα τὸν Ἀντίοχον σῶα ἀπὸ τὰ παιδία τυ, ἀδελφὸν μικρότερον τῦ Σελεύκυ. Ἦτον λοιπὸν ἀπερασμένοι δεκατρεῖς χρόνοι, ἀφ' ὅ ἦτον εἰς τὴν Ῥώμην. Ὁ ἀδελφός τυ ὁ Σέλδικος ἐπεθύμησε νὰ τὸν λάβῃ, δὲν ἠξεύρομεν διὰ ποίαν αἰτίαν· (ἴσως διὰ νὰ τῦ δώσῃ τὸ βάρος καμιᾶς πολεμικῆς ἐκστρατείας, διὰ τὴν ὁποίαν τὸν ἐσοχάζετο ἀρκετὸν) καὶ διὰ νὰ τὸν λάβῃ, ἔπεμψε τὸν Δημήτριον μονογενῆ τυ υἱὸν δωδεκαέτη τυγχάνοντα εἰς τὴν Ῥώμην, διὰ νὰ εἶναι ὡς ἐνέχυρον αὐτὶ τῦ Ἀντιόχυ. Εἰς τὴν ἀπουσίαν τῶν δύο κληρονόμων τῦ θρόνυ, ἀπὸ τὸς ὁποίυς ὁ σῶας ὑπῆγεν εἰς τὴν Ῥώμην, καὶ ὁ ἄλλος ἀκόμη δὲν εἶχε γραφῇ, κείνωντας ὁ Ἡλιόδωρος, πῶς ἤθελε δωσιθῇ νὰ ἀρτάξῃ τὸν θρόνον θανατώνωντας τὸν Σέλδικον, τὸν ἐφαρμάκωσεν.

Ἀππιαν. ἐς Συρ. ϕ. 116.

Ἔτ. ἀπὸ Κτίσεως Κόσμου 3829. Πρὸ Χριστῦ 171.

Ἔτζι ἀλήθδυσεν ἡ ποφητεία τῦ Δανιήλ. Ἀφ' ὅ ὠμίλησε διὰ τὸν θανάτον Ἀντιόχυ τῦ μεγάλυ, προθέτει· „ σῶας ἄνθρωπος „ ὀλίγης τιμῆς, καὶ ἀνάξιος νὰ λέγεται Βα„ σιλεὺς θέλει καθίσει εἰς τὸν θρόνον τυ, „ καὶ εἰς ὀλίγυς χρόνυς θέλει ἀποθανεῖ, ὄ„ χι μὲ καμσίαν βίαιον θανατον, ὄπε εἰς ἔ„ ναν πόλεμον “. Αὐτὰ τὰ ὀλίγα λόγια ἐξηγῶν φανερὰ τὴν ὀλιγοχρόνιον, καὶ σκοτεινὴν βασιλείαν τῦ Σελεύκυ, καὶ τὸ εἶδος τῦ θανά-

τυ

τητε. Τὸ Ἑβραϊκὸν τὸ φανερώνει ἀκόμη καθαρώτερα. „ Θέλει ἀνασηθῇ αὐτὸ ἀυτῷ (τῷ „ Ἀντιόχῳ) ἕνας ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος ὡσὰν „ εἰσπράκτωρ, νὰ σηκώνῃ τὰ πρόσιμα, θέ„ λει κἀμὴ νὰ ἀφανισθῇ ἡ δόξα τῆς βασι„ λείας “. Καὶ βέβαια τέτοια ἦτον ὅλη ἡ φροντίδα τῆς βασιλείας τε. Ἔπρεπε νὰ εὐ-
* Τεῖα μιλιόνια. εἰσκῃ κάθε χρόνον χίλια τάλαντα * διὰ τὰς Ῥωμαίκας καπὰ τὰς συνθήκας τῆς εἰρήνης, καὶ οἱ δώδεκα χρόνοι αὐτῷ τῷ δοσίματος ἐτελείωσαν τότε, ὅταν ἐτελείωσεν ἡ ζωή τε, καὶ ἐβασίλευσεν ἕνδεκα.

Ἀππιαν. εἰς Συρ. φ. 116. 117. Ἱερώνυμ. εἰς τὸν Δανιήλ.

Ὁ Ἀντίοχος, ὁ ἐπονομαθεὶς ἔπειτα Ἐπιφανὴς, ὅπῳ ἐσρέφετο ἀπὸ τὴν Ῥώμην εἰς τὴν Συρίαν, εἰς τὰς Ἀθήνας ἔμαθε τὸν θάνατον τῷ ἀδελφῷ τε Σελεύκε. Τῷ ἐδόθη ἡ εἴδησις, πῶς ὁ Ἅρπαξ εἶχεν ἕνα πολὺ πλῆθος ὁπαδῶν, καὶ πῶς ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος διεχυρίζετο ὁ Πτολεμαῖος νὰ τὸ κυριεύσῃ ὡς κληρονομίαν ἐκ μέρες τῆς Μητρός τε, ἀδελφῆς τῷ ἀποθαμένε Βασιλέως. Ὁ Ἀντίοχος ἐπρόσρεξεν εἰς τὸν Εὐμένῃ Βασιλέα τῆς Περγάμε, καὶ εἰς τὸν ἀδελφόν τε Ἄτταλον, οἱ ὁποῖοι τὸν ἔβαλαν εἰς τὸν θρόνον διώξαντες τὸν Ἡλιόδωρον.

Ὁ Προφήτης Δανιὴλ ἀπὸ τὸν κά. σίχον τῷ ια. κεφαλαίε ἕως εἰς τὸ τέλος τῷ ιβ. κεφαλαίε προλέγει ὅλα ἐκεῖνα, ὅπῳ ἔμελλον νὰ

συ-

συνέβȣν τȣ̃ Ἐπιφανȣ̃ς Ἀντιόχȣ, σκληρȣ̃ διώκτȣ τῶν Ἑβραίων, καὶ ἀλλȣ̃ σημειωμένȣ μὲ τὸ „ μικρὸν κέρατον ὁπȣ̃ ἔμελλε νὰ φυτρώσῃ „ ἀπὸ ἕνα ἀπὸ τὰ τέσσαρα μεγάλα κέρα- „ τα". Ἐγὼ θέλω ἐξηγήσει ἔπειτα αὐτὴν τὴν Προφητείαν. Δανιήλ. κεφ. η. θ'.

Ἐδῶ εἰς τὸν κά. στίχον δείχνει ὁ Προφήτης τὸν ἐρχομόντȣ εἰς τὸν θρόνον. „ ἕνας „ Βασιλεὺς καταφρονημένος, καὶ εὐκαταφρό- „ νητος θέλει τὸν διαδεχθῆ, (τὸν Σέλευ- „ κον) πρὸς τὸν ὁποῖον δὲν θέλȣν δοθῇ „ ἡ Βασιλικαῖς τιμαῖς. θέλει ἔλθει κρυ- „ φίως, καὶ μὲ ὀλίγην εὐφημίαν, καὶ θέ- „ λει γένῃ μὲ δόλον κύριος τῆς Βασιλεί- „ ας". Ἡ ζωὴ τȣ̃ Ἀντιόχȣ θέλει δείξει πόσον ἦτον εὐκαταφρόνητος. Εἶναι γραμμένον, πῶς δὲν θέλȣν τȣ̃ δοθῇ ἡ βασιλικαῖς τιμαῖς. Δὲν ἀνέβη εἰς τὸν Θρόνον ȣ̃τε διὰ ἴσον τῆς γεννήσεως, διατὶ Σέλευκος ὁ ἀδελφός τȣ ἄφησεν ἕνα υἱὸν, ὁπȣ̃ ἦτον ὁ νόμιμος κληρονόμος τȣ, ȣ̃τε διὰ θεληματικὴν ἐκλογὴν τȣ̃ λαȣ̃, διατὶ ὁ Εὐμενὴς, καὶ ὁ Ἄτταλος τὸν ἔβαλαν εἰς τὸν θρόνον. Στραφεὶς ἀπὸ τὴν Δύσιν μὲ ὀλίγην εὐφημίαν διὰ νὰ καταβάλῃ τὸν ἀντίζηλόν τȣ, ἤξευρε μὲ ταῖς μηχαναῖς τȣ, καὶ μὲ μίαν ὑποκριτικὴν ἐπιείκειαν νὰ κερδήσῃ τὸν λαόν.

Ἔλα-

Ἀθλω. βιβλ. ἰ. φ. 193.

Ἔλαβε τὸν προσωνυμίαν τὸν Ἐπιφανῆ. Αὐτὴ ἡ προσωνυμία ποτὲ δὲν ἐπροσαρμόθη χειρότερα. Ὅλη ἡ σειρὰ τῆς ζωῆς τὸ θέλει δείξει, πῶς τὸν ἔπρεπε καλλιον ἡ προσωνυμία τὸν Ἐπιμανῆ, ὁπὸν μερικοὶ τὸν ἔδωσαν.

Διηγοῦνται δι' αὐτὸν πράγματα, τὰ ὁποῖα δείχνουν πόσον εἶναι ἐπιπόδειον τὸ ἐπίθετον „ ἀκαταφρόνητος “, ὁπὸν τὸν δίδει ἡ Γραφή. Εὐγαινε συχνὰ ἀπὸ τὸ Παλάτιον μὲ δύο ἢ τρεῖς οἰκιακοὺς, κὴ ἐπερπάτει τρέχοντας εἰς τὰς δρόμους τῆς Ἀντιοχείας. Ἔσεκε νὰ φιλονεικῇ μὲ τοὺς τεχνίτας, κὴ μὲ τοὺς ἀγαλματοποιοὺς εἰς τὰ ἐργαστήριά τους ἐπαίω εἰς ταῖς τέχναις τους, καυχώμενος γελοιωδῶς νὰ ἠξέρῃ καλλίτερα ἀπ' αὐτούς. Ἐπαπεινώνετο ἀδόξως, ἐμπαίνωντας εἰς συνομιλίαν μὲ τὸν ταπεινότερον λαὸν, ἀνακατωνόμενος μὲ αὐτὸν εἰς τοὺς τόπους ὅπου ἦτον μεγαλήτερη συνάξις. Ὅταν ἐμάθαινε, πῶς ἦτον καμία σωφροσύνη νέων εἰς ξεφαντώσιν, ὑπήγαινε, δίχως νὰ εἰπῇ τίποτες, νὰ κάμῃ τὸν μωρὸν, νὰ ξαγρυπνήσῃ, κὴ νὰ πίῃ μὲ αὐτοὺς, μὴ φυλάγωντας καμίαν ὥραν, ἔτε καμίαν πολιτικήν. Κάποιαις φοραῖς τὸν ἤρχετο λογισμὸς νὰ ἀφήσῃ ὅλα τὰ βασιλικὰ φορέματα, νὰ φορέσῃ σὰν φόρεμα κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν Ῥωμαίων, κὴ νὰ πε-

περιπατῇ μὲ τέτοιαν στολὴν εἰς τὴν χώραν ἀπὸ στράταν εἰς στράταν, καθὼς εἶδε νὰ κάνȣν εἰς τὴν Ῥώμην εἰς ταῖς ἐκλογαῖς διὰ τὰ Κριτήρια. Ἐζήτει τὰς ψήφȣς τῶν Πολιτῶν, σφίγγωντας τȣ̃ ἑνὸς τὴν χεῖρα, καὶ ἀγκαλιάζωντας τὸν ἄλλον· καὶ ἐζήτει τῶρα τὸ ὀφφίκιον τȣ̃ Ἀστυνόμȣ, τῶρα ἐκεῖνο τȣ̃ Τριβȣ́νȣ. Ὅταν ἤθελεν ἐκλεχθῇ, ἐπρόσταζε καὶ ἤφερναν τὸν Ἀγκυλόσσουν (α) δίφρον, καὶ καθίζωντας εἰς αὐτὸν ἤκȣε τὰς κρίσεις, ὁπȣ̃ ἐγίνοντο περὶ πραγματειῶν· καὶ ἐκφωνȣ̃σε τὴν ἀπόφασιν μὲ τέτοιαν προσοχὴν, καὶ σοβαρότητα, ὡσὰν νὰ ἔκανε κρίσιν εἰς ἀξιόλογα πράγματα. Λέγουν περιπλέον, πῶς ἦτον δοσμένος πολλὰ εἰς τὴν μέθην, πῶς ἐξωδίαζεν ἕνα μεγάλον μέρος ἀπὸ τὰ εἰσοδήματά τȣ εἰς ἀπώλειαις, καὶ πῶς ὅταν τὸ κρασὶ ἤθελεν ἀνεβῇ εἰς τὴν κεφαλήν τȣ, ἔτρεχε μέσα εἰς τὴν χώραν, ῥίπτωντας ἀσώτως τὸ χρυσίον μέσα εἰς τὰ καπηλεῖα, καὶ φωνάζωντας· „ὅστις „δύναται ἂς πάρῃ“. Ἄλλαις φοραῖς εὔγαινε μὲ ἕνα στεφανὶ ἀπὸ ῥόδα, καὶ μὲ ἕνα ἔνδυμα κατὰ τȣ̀ς Ῥωμαίȣς, καὶ ἐπεριπάτει μοναχὸς εἰς ταῖς στράταις· καὶ ἂν τινὰς ἤθε-

λε

(α) Ἦτον ἕνας ἐλεφάντιτος θρόνος, ὁπȣ̃ εἰς τὴν Ῥώμην δὲν ἐσυχχωρεῖτο, παρὰ εἰς τὰ πρῶτα Κριτήρια.

λε τὸν ἀκολυθήσει, εἶχε διὰ τοῦτο ὑποκάτω εἰς τὸ ῥοῦχόν του πολλαῖς πέτραις διὰ νὰ πῦ ταῖς ῥίψῃ. Ὑπήγαινε περιπλέον νὰ λέγεται εἰς τὰ δημόσια λουτρὰ μὲ τὸν κοινὸν λαόν, καὶ ἔκανε τέτοια παράξενα, ὁποῦ τὸν ἐκαταφρονοῦσαν ὅλοι ἐκεῖνοι, ὁποῦ τὸν ἔβλεπαν. Τῶρα ἂς ξοχαθῇ καθένας ἀπ' ὅλαις αὐταῖς ταῖς μωρίαις, καὶ ἐγὼ ἀφίνω ἄλλαις πολλαῖς, αὖ ὁ Ἀντίοχος ἔπρεπε νὰ ἔχῃ δικαίως τὸ προσωνυμίαν, Ἀσωτώτος, ἢ ἐκεῖνο Λαμπρός.

Ἐτ. ἀπὸ Κτίσ. Κόσμ. 3830. πρὸ Χεις. 174. βʹ. Μακκαβ. κεφ. δʹ.

Μόλις ἐστερεώθη εἰς τὸν θρόνον ὁ Ἀντίοχος, ὁποῦ ὁ Ἰάσων, ἀδελφὸς τοῦ Ὀνείου μεγάλου Ἀρχιερέως τῶν Ἑβραίων, βαστῶντας σκοπὸν νὰ καθαιρέσῃ τὸν ἀδελφόν του, ἐκαμε κρυφίως νὰ προσφέρουν εἰς αὐτὸν τὸν Βασιλέα ξιακόσια ἑξηῆντα τάλαντα (ἕνα μιλιοῦνι, καὶ ὀγδοηῆντα χιλιάδες λίτραις τῆς Φραντζας) καὶ ἄλλα ὀγδοηῆντα (διακόσιαις σαρανῆντα χιλιάδες λίτραις) διὰ νὰ βαλθῇ εἰς τοῦ Ἀρχιερατικοῦ καθέδραν. Ἐπέτυχεν ἡ πραγματεία του. Καὶ ὁ Ὀνείας ὁποῦ ἐτιμᾶτο ἀπὸ ὅλους διὰ τοῦ εὐσέβειαν του, καὶ διὰ τοῦ δικαιοσύνην του, ἐκαθηρέθη, καὶ ἐβάλθη αὐτὸ αὐτοῦ ὁ Ἰάσων. Αὐτὸς ἄλλαξεν ὅλον τοῦ εὐσέβειαν τῶν προγόνων του, καὶ ἔκαμεν ἄπειρα κακὰ εἰς τὸ γένος του, καθὼς φαίνεται εἰς τὸ δεύτερον βιβλίον τῶν Μακκαβαίων, καὶ εἰς τὸν Ἰώσηππον.

Εἰς

Εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἔπειτα ἀπὸ τὸν θάνατον τȣ̃ Ἐπιφανȣ̃ς Πτολεμαίȣ, ἡ Κλεοπάτρα ἡ γυνή τȣ, καὶ ἀδελφὴ τȣ̃ Ἐπιφανȣ̃ς Ἀντιόχȣ, ἐπῆρε τὴν κυβέρνησιν, καὶ τὴν Ἐπιτροπείαν τȣ̃ Βασιλόπȣλȣ τȣ̃ υἱȣ̃ της, καὶ ἐκυβερνȣ̃σε μὲ μεγάλην συνέσιν. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἀπέθανεν ἐκεῖνον τὸν χρόνον, ἡ κυβέρνησις ἔπεσεν εἰς τὰς χεῖρας τȣ̃ Ληναίȣ μεγάλȣ Ἄρχοντος τῆς Αἰγύπτȣ, καὶ ἡ ἀνατροφὴ τȣ̃ Βασιλέως ἐδόθη τȣ̃ Ἐλαίȣ Εὐνȣ́χȣ. Μόλις ἔλαβαν τὸ Ὀφφίκιον, ὁπȣ̃ ἐζήτησαν τὴν Κοίλην Συρίαν, καὶ τὴν Παλαιςίνην ἀπὸ τὸν Ἐπιφανῆ Ἀντίοχον. Ζήτημα, ὁπȣ̃ ἐςάθη εὐθὺς ἡ πηγὴ τῆς μάχης ἀναμέσον εἰς τὰ δύο βασίλεια. Ἡ Κλεοπάτρα, ὁπȣ̃ ἦτον μητέρα ἑνὸς ἀπ' αὐτȣ̀ς τȣ̀ς δύο Βασιλεῖς, καὶ ἀδελφὴ τȣ̃ ἄλλȣ, ἐμπόδισεν ἕως ὁπȣ̃ ἔζησε νὰ μὴν ἔλθουν εἰς καμίαν μάχην. Ἡ νέα κυβέρνησις δὲν εὐλαβήθη τόσον, ȣ̃τε ἔλαβε καμίαν δυσκολίαν νὰ ζητήσῃ ἐκεῖνο, ὁπȣ̃ ἐςοχάζετο, πῶς τυχαίνει τȣ̃ Αὐθεντός της. Πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν, πῶς ἡ Αἴγυπτος ἐςάθη πάντα κυρία ἐκείνων τῶν Ἐπαρχιῶν ἀπὸ τὸν πρῶτον Πτολεμαῖον, ἕως ὁπȣ̃ ὁ Μέγας Ἀντίοχος ταῖς ἐπῆρε τȣ̃ Ἐπιφανȣ̃ς Πτολεμαίȣ μὲ δυναςείαν, καὶ ταῖς ἄφησε τȣ̃ υἱȣ̃ τȣ Σελεύκȣ δίχως ἄλλο ἴσον, παρὰ ἐκεῖνο τῆς ἀποκτήσεως. Ἀπὸ τȣ̃τον ἀπέρασαν εἰς τὸν

Ἔτει ἀπὸ κτίσεως Κόσμȣ 2821. Πρὸ Χριςȣ̃ 173. Ἱερώνυμ. εἰς τὸν Δανιήλ.

Πολύβ. Πρεσβ. ο β'. πβ'.

ἀδελ-

ἀδελφόν του Ἀντίοχον. Οἱ Αἰγύπτιοι διὰ νὰ συσήσωσι τὰ ζητήματά τους, ἐβεβαίωναν, πῶς εἰς τὴν ὕστερω μοιρασίαν τῆς βασιλείας, ὁπῶ ἔγινε ἀπὸ τὰς τέσσαρας διαδόχους τῶ Ἀλεξάνδρω, ὁπῶ ἀπόμειναν κύριοι εἰς τὸ πᾶν ἔπειτα ἀπὸ τὸν πόλεμον τῆς Ἰσσῶ, ἐκείναις ἡ Ἐπαρχίαις ἐπαριδόθησαν Πτολεμαίω τῶ Σωτῆρος, πῶς αὐτὸς, καὶ οἱ διάδοχοί του εἰς τὸν θρόνον τῆς Αἰγύπτου, ἐσάθησαν παντα εἰς τὸ κυριότητα ἕως εἰς τὸν πόλεμον τῆς Παναίας, ὁπῶ νικήσας τότε ὁ μέγας Ἀντίοχος ἦλθεν εἰς κατάσασιν νὰ ταῖς πάρη ἀπ' αὐτὰς, ἀλλ' ἐσυμφώνησε, δίδωντας τὸν θυγατέρα του εἰς τὸν Βασιλέα τῆς Αἰγύπτου, νὰ τῶ ἐπιστρέψη εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν ἐκείνας τὰς Ἐπαρχίας ὡς προῖκα, τὸ ὁποῖον ἐσάθη καὶ τὸ ἐξαίρετον ἄρθρον τῆς συνθήκης τοῦ γάμου.

Ὁ Ἀντίοχος ἀρνεῖτο καὶ τὰ δύο αὐτὰ, καὶ ἤθελεν ὅτι ἐξ ἐναντίας, εἰς τὴν γενικὴν μοιρασίαν ὁπῶ ἔγινε τῆς Βασιλείας τῶ Ἀλεξάνδρω, ὅλη ἡ Συρία ὁμῶ μὲ τὴν Κοίλην Συρίαν, καὶ Παλαισίνην νὰ ἐδόθησαν τῶ Σελεύκω Νικάτορος, καὶ πῶς διὰ τοῦτο ἐτύχαιναν εἰς αὐτὸν ὁπῶ ἐκάθητο εἰς τὸ Βασίλειον τῆς Συρίας. Ὅσον διὰ τὸ ἄρθρον τῶ γάμου, δωκάμει τῶ ὁποίω τῶ ἐζητῶσαν αὐταῖς ταῖς Ἐπαρχίαις, ἐβεβαίωνε, ὅτι αὐτὸ νὰ ἐσά-

θη

θη ἕνα ὄνειρον δίχως κανένα θεμέλιον. Τέλος πάντων ἀφ᾽ ὅ ἔδειξαν τὰ δίκαιά τες ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος, κ᾽ ἀπὸ τὸ ἄλλο δίχως νὰ συμβιβασθῶν εἰς κανένα, ἐχρειάσθη νὰ προσρέξουν εἰς τὰ ἅρματα.

Φθανόντας Πτολεμαῖος ὁ Φιλομήτωρ εἰς τὸν δέκατον πέμπτον χρόνον τῆς ἡλικίας τε, ἐκηρύχθη Ἱκανός. Ἔγιναν δὲ μεγάλαις ἑτοιμασίαις εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν διὰ τὴν ἑορτὴν τῆς σέψεώς τε, καθὼς ἐσυνήθιζαν εἰς τὴν Αἴγυπτον. Ὁ Ἀντίοχος ἔπεμψε τὸν Ἀπολλώνιον, ἕνα ἀπὸ τὲς μεγαλήτερες ἄρχοντας τῆς Αὐλῆς τε μὲ τὸν χαρακτῆρα τε Πρέσβεως, διὰ νὰ εἶναι ἐκεῖ παρὼν, κ᾽ διὰ νὰ συγχαρῇ τὸν νέον Βασιλέα. Μὲ πρόφασιν νὰ τιμήσῃ τὸν ἀνεψιόν τε, ἤθελε νὰ μάθῃ τὸν σκοπὸν αὐτῆς τῆς Αὐλῆς διὰ ταῖς Ἐπαρχίαις τῆς Κοίλης Συρίας, κ᾽ Παλαιστίνης, κ᾽ ποῖα μέτρα πέρνασιν εἰς τοῦτο. Ὅπου ἔμαθεν ἀπὸ τὸν Ἀπολλώνιον, πῶς ἑτοιμάζαν κάθε πρᾶγμα διὰ τὴν μάχην, ὑπῆγε διὰ θαλάσσης εἰς τὴν Ἰόππην, ἐσοχάθη καλὰ τὸν τόπον, κ᾽ ἐπρόσαξε νὰ κάμουν ὅλα τὰ ἀναγκαῖα διὰ νὰ τὸν βάλουν εἰς κατάστασιν νὰ διαφεντεύθῃ καλὰ ἐναντίον εἰς ὅλαις ταῖς ὁρμαῖς τῶ Αἰγυπτίων. ἀ. Μακκαβ. κεφ. δ'. 21. 22.

Γυρίζοντας ἐκεῖθεν ἀπέρασεν ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλήμ. Ὁ Ἰάσων, κ᾽ ὅλη ἡ πόλις τὸν ἐδέ-

ἐδέχθησαν μὲ μίαν τιμὴν, καὶ μὲ μίαν μεγαλοπρέπειαν ὄχι ποτὲ πλέον. Ἀλλ' ἡ τιμαὶς, ὁποὺ τὸν ἔκαμαν, δὲν αὐτίσκοψαν καθόλου τὰ κακὰ, ὁποὺ ἔπειτα ἔκαμον εἰς ἐκείνην τὴν χώραν, καὶ εἰς ὅλον τὸ γένος τῶν Ἑβραίων. Ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλὴμ ὑπῆγεν εἰς τὴν Φοινίκην, καὶ ἀφ' ὁποὺ ἐπιβέρνησεν ὅλα τὰ πράγματα, ἐγράφη εἰς τὴν Ἀντιόχειαν.

Λίβ. βιβλ. μβ. ἀειθμ. ς'.

Ὁ αὐτὸς Ἀπολλώνιος, διὰ τὸν ὁποῖον ὡμίλησα, ἐπέμφθη εἰς τὴν Ῥώμην ἀπὸ τὸν Ἀντίοχον ὡς ἀρχηγὸς τῆς Πρεσβείας. Ἐπροφάσισεν εἰς τὴν Γερουσίαν τὸν Βασιλέα του, πῶς ἔπεμπε τὸν φόρον βραδύτερα ἀπ' ἐκεῖνο, ὁποὺ ἦτον συμφωνημένον εἰς τὴν σωθήκην. Ἔξω ἀπὸ τὸν ὀφειλόμενον ἀριθμὸν ἔκαμε δῶρα εἰς τὸν λαὸν πολλὰς φιάλας χρυσᾶς. Ἐζήτησεν ὅτι νὰ ἤθελεν ἀνανεωθῇ μὲ τὸν αὐτὸν ἡ συμμαχία, καὶ ἡ φιλία, ὁποὺ ἀπέρασε μὲ τὸν Πατέρα του, καὶ ὅτι ὁ λαὸς τῆς Ῥώμης νὰ ἤθελε τοῦ δώσῃ ἐκείναις ταῖς Παπαγαῖς, ὁποὺ ἔπρεπαν εἰς σῦα Βασιλέα, ὁποὺ ἐδοξάζετο νὰ εἶναι σῦας ἠγαπημένος, καὶ πιστὸς σύμμαχος. Ἐπρόθεσε, πῶς ὁ Βασιλεύς του δὲν ἤθελεν ἀλησμονήσῃ ποτὲ ταῖς φιλικαῖς ἀποδείξες, ὁποὺ ἔλαβεν ἀπὸ τὴν Γερουσίαν, ἀπὸ ὅλης τὰς νέας, καὶ ἀπὸ ὅλης τὰς Πολίτας εἰς τὸν καιρὸν τῆς παροικίας του εἰς τὴν Ῥώμην, ὁποὺ τὸν ἐσοχάζοντο,

το, ὄχι ὡς ἕνα ἁπλȣ̃ν ἐνέχυρον, ἀλλ' ὡς ἕνα Βασιλέα. Ἡ Γερȣσία ἀπεκρίθη μὲ εὐγένειαν εἰς ὅλα αὐτὰ, καὶ ἐξανάπεμψε τὸν Ἀπολλώνιον φορτωμένον τιμαῖς, καὶ δῶρα. Ἤξευραν ἀπὸ τὴν μαρτυρίαν τῶν Πρέσβεων Ῥωμαίων, ὁπȣ̃ ὑπῆγαν εἰς τὴν Συρίαν, πῶς ἦτον πολλὰ τιμημένος ἀπὸ τὸν Βασιλέα, καὶ πολλὰ ἠγαπημένος εἰς τὸν λαὸν τῆς Ῥώμης.

Τὸν ἀκόλȣθον χρόνον, ὁ Ἰάσων ἔπεμψεν εἰς τὴν Ἀντιόχειαν τὸν ἀδελφόν τȣ Μενέλαον διὰ νὰ πληρώσῃ τὸν φόρον τȣ̃ Βασιλέως, καὶ διὰ νὰ κατορθώσῃ καὶ ἄλλας τινὰς ὑποθέσεις. Ἀλλ' εἰς τὴν ἀκρόασιν ὁπȣ̃ ἔλαβεν, ἀντὶς νὰ σταθῇ εἰς τὴν παραγγελίαν τȣ, αὐτὸς ὁ προδότης ἐγέλασε τὸν ἀδελφόν τȣ, καὶ ἐπῆρε τὸ ὀφφίκιόν τȣ, προσφέρωντας τριακόσια τάλαντα περισσότερα ἀπ' αὐτόν. Αὕτη ἡ νέα ἐκλογὴ ἐστάθη μία πηγὴ τῶν συγχύσεων, τῶν ἀταξιῶν, τῶν φόνων, καὶ ἱεροσυλιῶν. Ὁ θάνατος τȣ̃ Ὀνείȣ, ἠγαπημένȣ ἀπ' ὅλȣς, καὶ εὐλαβȣμένȣ ἔδωσε τὴν δυστυχῆ ἐκπλήρωσιν. Ὁ Ἀντίοχος, ἀγκαλὰ καὶ σκληροκάρδιος ἔκλαυσε τὸν θάνατόν τȣ, καὶ ἐπαίδευσε τὸν φονέα, καθὼς τȣ̃ ἔπρεπεν. Ἐγὼ ἐγγίζω ἐλαφρὰ αὐταῖς ταῖς πρᾶξες, καὶ ἀφίνω ταῖς ἐξαίρεταις, διατὶ τυχαίνȣν εἰς τὴν Ἱστορίαν τῶν Ἑβραίων, ὁπȣ̃

Ἔτ. ἀπὸ Κτίσεως Κόσμου 3832. Πρὸ Χριστȣ̃ 172. β'. Μακαβ. δ. κτ.

δεν ἐμπαίνει εἰς τὸν σκοπόν μας, καὶ τῆς ὁποίας δὲν χρειάζεται νὰ εἰπῶ μόνον κάποια, ὁπού δὲν πρέπει νὰ σιωπηθοῦν.

Ἔτη ἀπὸ Κτίσεως Κόσμου 3833. Πρὸ Χριστοῦ 171. Λίβ. βιβλ. μβ. κεφ. ϛ'. Πολύβ. Πρεσβ. οά. οβ. Ἰωσήπ. βιβλ. λδ'. κεφ. ά. Διόδωρ. Πρεσβ. ιή. Ἱερώνυμ. εἰς τὸν Δανιήλ.

Ὁ Ἀντίοχος, ὁπού ἀφ' οὗ ἐγράφη ὁ Ἀπολλώνιος ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον ἐτοιμάθη διὰ τὴν μάχην, ἐρισκόμενος τέλος πάντων εἰς κατάστασιν νὰ τὴν ἀρχίσῃ, ἀπεφάσισε νὰ μὴ τὴν ἀναμείνῃ εἰς τοὺς τόπους του, ἀλλὰ νὰ τὴν φέρῃ αὐτὸς ὁ ἴδιος εἰς τοὺς τόπους τοῦ ἐχθροῦ του. Ἐσοχάθη, πῶς δυνατὸν εὔκολα νὰ καταφρονήσῃ τὴν νεότητα τοῦ Πτολεμαίου, ὁπού ἦτον χρόνων δεκαέξη, καὶ τὴν ἀδυναμίαν τῆς Ὑπηρεσίας εἰς τῆς ὁποίου τὰς χεῖρας εἶχε πέσῃ. Ἐκαταπείσθη, πῶς οἱ Ῥωμαῖοι εἰς τὴν διαφοράν τους τῆς ὁποίου εἶχε βαλθῇ ἡ Αἴγυπτος, εἶχαν πολλὰς φροντίδας, ὅθεν δὲν ἤθελαν δυνηθῇ νὰ τοῦ βοηθήσουν, καὶ πῶς ἡ μάχη, ὁπού εἶχαν μὲ τὸν Περσέα Βασιλέα τῆς Μακεδονίας, νὰ μὴ τοὺς δώσῃ καιρόν. Τέλος πάντων ἐσοχάζετο, πῶς ἡ παροῦσα δυσκολία νὰ ἦτον πολλὰ ἐπιτήδειος διὰ νὰ τελειώσῃ τὴν φιλονεικίαν, ὁπού εἶχε μὲ τὴν Αἴγυπτον διὰ ταῖς ἀνωθεν Ἐπαρχίαις.

Ὡς τόσον, διὰ νὰ φυλάξῃ κάποιαν δυλάβειαν πρὸς τοὺς Ῥωμαίους, ἔπεμψε νὰ παρασήσῃ εἰς τὴν Γερουσίαν, μὲ τὸ μέσον τῆς Πρέσβεων, τὸ δίκαιον ὁπού εἶχε νὰ εἶναι κύριος τῆς Κοίλης Συρίας, καὶ τῆς Παλαιστίνης, καὶ τὴν

χρείαν,

χρείαν, εἰς τὴν ὁποίαν ηὑρίσκετο νὰ ἔμπῃ εἰς μάχην διὰ νὰ τὰς φυλάξῃ· καὶ εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν ἐβάλθη εἰς τὴν κεφαλὴν τȣ̃ στρατεύματός τȣ, καὶ ὑπῆγε πρὸς τὰ σύνορα τῆς Αἰγύπτȣ. Τὸ στράτευμα τȣ̃ Πτολεμαίȣ, καὶ τὸ ἐδικόν τȣ ἀπαντήθησαν ἀνάμεσα εἰς τὸ Κάσσιον ὄρος, καὶ τὸ Πηλȣ́σιον, καὶ ἦλθαν εἰς ἕνα πόλεμον, εἰς τὸν ὁποῖον ὁ Ἀντίοχος ἐκέρδησε τὴν νίκην, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ὠφελήθη τόσον καλὰ, ὁπȣ̃ ἔβαλε τὸ σύνορον εἰς κατάστασιν νὰ εἶναι ὡς χαράκωμα, καὶ νὰ κρατήσῃ ὅλας τὰς δυναστείας, ὁπȣ̃ ἤθελε δυνηθῇ νὰ κάμῃ ἡ Αἴγυπτος διὰ νὰ ἀποκτήσῃ πάλιν ἐκείναις ταῖς Ἐπαρχίαις. Αὕτη ἦτον ἡ πρώτη τȣ ἐκστρατεία κατὰ τῆς Αἰγύπτȣ, καὶ δίχως νὰ ἐπιχειρισθῇ ἄλλο ἐκεῖνον τὸν χρόνον, ἐστράφη εἰς τὴν Τύρον, καὶ ἔβαλε τὸ στράτευμά του νὰ ξεχειμάσῃ εἰς ταῖς πλησίον χώραις.

Εἰς τὸν καιρὸν τῆς παροικίας τȣ, τρεῖς Ἀποκρισιάριοι ἀπὸ τȣ̀ς πρώτȣς τῆς Ἱερȣσαλὴμ ἦλθον νὰ παραπονεθȣ̃ν εἰς αὐτὸν κατὰ τȣ̃ Μενελάου, οἱ ὁποῖοι τὸν ἐκατηγόρησαν ἔμπροσθέν τȣ δι' ἀσεβῆ, καὶ ἱερόσυλον. Ὁ Βασιλεὺς ἔμελλε νὰ τὸν καταδικάσῃ, ἀλλὰ ἐξιλεωθεὶς, ἀπὸ τὸν Πτολεμαῖον τὸν Μάκρωνα, ἕναν ἀπὸ τȣ̀ς Ὑπηρέτας τȣ, κερδημένον ἀπὸ τὸν Μενέλαον, τὸν ἔπεμψεν ἐλεύθερον, καὶ ἐθανά-

Ἔτ. ἀπὸ κτίσ. Κόσμȣ 3734. Πρὸ Χριστȣ̃ 170. β'. Μακκαβ. κεφ. δ'. 44. 50.

τωσε τοὺς τρεῖς Ἀποκρισιαρίους ὡς συκοφάντας· ἀδικία, λέγει ὁ Ἱερὸς συγγραφεὺς, ὁποῦ δὲν ἤθελε γένῃ οὐδὲ ἀπὸ τοὺς Σκύθας. Οἱ Τύριοι εὐσπλαγχνισθέντες τοὺς ἔθαψαν μὲ μεγάλην τιμήν.

Πολύβ. Πρεσβ. φ. 120. β'. Μακ. κεφ. ι'. 13. η'. 18. δ'. 29. καὶ α'. Μακ. γ'. 38.

Ὁ ῥηθεὶς Πτολεμαῖος ὁ Μάκρων, ἐπειδὴ καὶ ἐστάθη μίαν φορὰν Κυβερνήτης τῆς Νήσου Κύπρου ἐπὶ τῆς βασιλείας Πτολεμαίου τοῦ Φιλομήτορος, εἶχε κρατήσῃ, ὤντας ὁ Βασιλεὺς ἀνήλικος, ὅλα τὰ εἰσοδήματα τοῦ τόπου εἰς τὰς χεῖράς του, καὶ ποτὲ δὲν ἠθέλησε νὰ τὰ δώσῃ τῶν Ὑπηρετῶν, ὁποῦ τοῦ τὰ ἐζήτησαν μὲ μεγάλην θερμότητα διὰ ταῖς δίκαιαις ὑποψίαις, ὁποῦ εἶχεν εἰς τὴν ἀπιστίαν τους. Ὅταν ἐστέφθη ὁ Βασιλεὺς, ἤφερεν ὅλα εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, καὶ τὰ ἔθεσεν εἰς τὸ δημόσιον θησαυροφυλάκιον. Σπάνιον παράδειγμα τῆς ἐμπιστοσύνης εἰς ἕνα ἄνθρωπον, ὁποῦ μεταχειρίζεται τὰ δημόσια χρήματα. Ἕνας ἀριθμὸς τόσον ἀξιόλογος, ἐλθὼν ἔτζι εὔκαιρα εἰς τὴν μεγάλην στενοχωρίαν, ὁποῦ εἶχεν ἡ Βασιλεία, τοῦ ἔκαμε μεγάλην τιμὴν εἰς τὴν Αὐλὴν, καὶ τὸν ἐκατάστησε πολλὰ δυνατόν. Κεντηθεὶς ἔπειτα ἀπὸ κάποιον ἄδικον, ὁποῦ τοῦ ἔκαμαν οἱ Ὑπηρέται, ἢ διατὶ δὲν ἀνταμείφθη καθὼς ἔπρεπε μία ἀρετὴ τόσον μεγάλη, ἀποστάτησεν ἐναντίον τοῦ Πτολεμαίου, ἐμπῆκεν εἰς

τὴν

τὴν δȣ́λευσιν τȣ̃ Ἀντιόχȣ, κ̀ τȣ̃ ἐπαράδωσε τὴν νῆσον τῆς Κύπρȣ. Τὸν ἐδέχθη μὲ πάσης λογῆς τιμὴν ὁ Βασιλεὺς, τὸν ἔβαλεν εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἠγαπημένων τȣ, κ̀ τȣ̃ ἔδωσε τὴν κυβέρνησιν τῆς Κοίλης Συρίας, κ̀ τῆς Παλαιστίνης, πέμπωντας ἀντ' αὐτȣ̃ εἰς τὴν Κύπρον τὸν Ἐρταῖον, ὁπȣ̃ εἶχεν ἐξȣσιάσῃ εἰς τὸ Καστέλλιον τῆς Ἱερȣσαλὴμ ὑποκάτω εἰς τὸν Σωστράτην. Ὁμιλȣ̃ν πολλὰ δι' αὐτὸν τὸν Μάκρωνα Πτολεμαῖον τὰ βιβλία τῶν Μακκαβαίων.

Ὁ Ἀντίοχος ἐπέρασεν ὅλον τὸν χειμῶνα κάνωντας νέας ἑτοιμασίας τῆς μάχης διὰ μίαν δευτέραν Ἐκστρατείαν εἰς τὴν Αἴγυπτον· κ̀ ὅταν ὁ καιρὸς τȣ̃ ἐπέτρεψε, τὴν ἐκτύπησε κ̀ διὰ ξηρᾶς, κ̀ διὰ θαλάσσης. Ὁ Πτολεμαῖος εἶχε στείλῃ ἕνα χοντρὸν στράτευμα, ἀλλὰ δὲν ἐστάθη κατὰ μέτωπον τȣ̃ Ἀντιόχȣ. Αὐτὸς ἐκέρδησε μίαν δευτέραν νίκην σιμὰ εἰς τὰ σύνορα, ἐπῆρε τὴν χώραν Πηλȣ́σιον, κ̀ ἐμπῆκεν ἕως μέσα εἰς τὴν καρδίαν τῆς Αἰγύπτȣ. Εἰς αὐτὸν τὸν ὕστερον χαλασμὸν τῶν Αἰγυπτίων, ἦτον εἰς τὸ χέρι τȣ νὰ μὴν ἀφήσῃ νὰ φύγῃ ἕνας μόνος ἄνθρωπος· ἀλλὰ διὰ νὰ χαλάσῃ καλλίτερα τὸν ἀνεψιόν τȣ, ἐπρόσταξε τȣ̀ς στρατιώτας τȣ πηγαίνωντας εἰς κάθε μέρος ἔπειτα ἀπὸ τὴν νίκην, διὰ νὰ παύσουν τὸν φόνον. Μὲ αὐτὴν τὴν ἐπιεί-

β'. Μακ. ἑ. 1. ά. Μακ. ά. 17. 20. Ἱερών. εἰς τὸν Δαν. Διόδ. εἰς Πρέσβ. φ. 311.

κειαν ἐκέρδησε τὰς καρδίας τῶν Αἰγυπτίων, καὶ ὅταν ἐπροχώρησε μέσα εἰς τὴν Αἴγυπτον, ὅλοι ἤρχοντο νὰ παραδοθοῦν εἰς αὐτόν· εἰς τρόπον ὁποῦ τὸ ὀγλιγωρότερον ἐκυρίευσε τὴν Μέμφιν, καὶ ὅλην τὴν ἐπίλοιπην Αἴγυπτον, ἔξω ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρειαν, ὁποῦ μόνη τοῦ ἀντιστάθη.

Ὁ Φιλομήτωρ ἢ ἐπιάσθη, ἢ ἦλθεν αὐτὸς ὁ ἴδιος νὰ παραδοθῇ εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Ἀντιόχου, ὁ ὁποῖος τοῦ ἄφησε τελείαν τὴν ἐλευθερίαν. Ἔτρωγαν μαζὶ εἰς τὴν τράπεζαν, ἐζοῦσαν ὡσὰν φίλοι, καὶ περιπλέον μερικὸν καιρὸν ἐπροσποιεῖτο ὁ Ἀντίοχος, πῶς ἐφρόντιζε διὰ τὰ συμφέροντα τοῦ Βασιλέως ἀνεψιοῦ του, καὶ πῶς ἐκυβερνοῦσε τὰ πράγματα ὡς Ἐπίτροπός του. Ἀλλ' ὅταν ἐκυρίευσε τὸν τόπον μὲ τέτοιαν πρόφασιν, τὸν ἐκούρσευσεν ὅλον, ἐπλούτησεν, ὁμοίως καὶ τὰ τάγματά του ἀπὸ τὰ λάφυρα τῶν Αἰγυπτίων.

Ἰουστῖν. βιβ. λδ'. κεφ. β'. Διόδ. εἰς Πρόσβ. φ. 310.

Ὁ Πτολεμαῖος εἰς ὅλον αὐτὸν τὸν καιρὸν ἐδείχθη ἕνα ἀνάξιον ὑποκείμενον. Εἰς τὸ στρατόπεδον ἐκρατήθη πάντα, ὅσον ἐδυνήθη, μακρὰν ἀπὸ τὸν κίνδυνον, καὶ μήτε κἂν ἐφάνη εἰς ἐκείνους, ὁποῦ ἐπολεμοῦσαν δι' αὐτόν. Καὶ λοιπὸν τί μεγαλήτερη ἀδοξία, ὅσον νὰ ὑποταχθῇ τοιουτοτρόπως εἰς τὸν Ἀντίοχον, τὸν ὁποῖον ἄφησε νὰ τοῦ ἁρπάξῃ ἕνα Βασίλειον τόσον εὔμορφον, δίχως νὰ ἐπιχειρισθῇ καθό-

λου

λυ διὰ νὰ τὸ φυλάξῃ; Δεν ἦτον ὅμως ὑστερημένος ἀπὸ καρδίαν, κὴ ἀπὸ φυσικὴν γενναιότητα, διατὶ ἔπειτα ἔδωσεν ἀποδείξεις τῆς ἀνδρείας τυ· ἀλλ' ἡ ἀναξιότης τυ προήρχετο ἀπὸ τὴν ὑφεραν κὴ γυναικώδη ἀναφορὰν τῦ Κυβερνήτυ τυ Εὐλαίυ. Αὐτὸς ὁ Εὐνοῦχος, ὁπῦ ἦτον ὁμοίως κὴ πρῶτός τυ Ὑπηρέτης, ἐμπαχειρίσθη κάθε μέσον διὰ νὰ τὸν καταντίσῃ εἰς τὰς ἡδονάς, κὴ διὰ νὰ τὸν καταστήσῃ ἀνάξιον νὰ κυβερνᾷ τὸ Βασίλειον, διὰ νὰ γένῃ αὐτὸς τόσον χρειαζόμενος, εἰς καιρὸν ὁπῦ ὁ Βασιλεὺς ἤθελ' ἔλθῃ εἰς ἡλικίαν νὰ κυβερνᾷ, ὅσον εἰσάθη εἰς τὴν νεότητα τῦ αὐτῦ, καὶ νὰ φυλάξῃ πωπε τὴν ἐξουσίαν τυ.

Ὅτας ὁ Ἀντίοχος εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἐχύθη εἰς ὅλην τὴν Παλαιστίνην μία ψευδὴς φωνὴ διὰ τὸν θανάτον τυ. Ὁ Ἰάσων ἔκαμεν αὐτὴν τὴν δικαιρίαν ἰκανὴν διὰ νὰ ξαναλάβῃ τὴν ἀξίαν, ὁπῦ ἔχασεν. Ἔρχεται μὲ ὀλίγυς περισσότερον ἀπὸ χιλίυς ἀνθρώπυς εἰς τὴν Ἱερυσαλὴμ, κὴ μὲ τὴν βοήθειαν τῦ ὁπαδῶν τυ, ὁπῦ ἦτον εἰς τὴν χώραν, τὴν ἐπῆρεν, ἐδίωξε τὸν Μενέλαον, ὁπῦ ἀναχώρησεν εἰς τὸ Καστέλλιον, πράττει κάθε λογῆς σκληρότητα κατὰ τῦ συμπολίτῦ τυ, κὴ θανατώνει ἀσπλάγχνως ὅλυς ἐκείνυς, ὁπῦ τὸ ἔρχονται εἰς τὰς χεῖρας, κὴ ὁπῦ ἐσο-

χά-

ά. Μακ. ά. 20. 29. β'. Μακ. έ. ς. 21. Ἰώσ. Ἀρχ. βιβ. ιβ'. κεφ. ζ'. Διόδ. βιβλ. δ'. Ἐκλογ. ά. Ἱερων. εἰς τὸν Δαν.

χάζετο ὡς ἐχθρούς του. Ὅταν ὁ Ἀντίοχος ἔλαβεν αὐταῖς ταῖς εἴδησες εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἐστοχάσθη πῶς νὰ ἔγινε μία κοινὴ ἐπανάστασις εἰς ὅλους τοὺς Ἑβραίους, καὶ εὐθὺς ἐκίνησε διὰ νὰ τὴν καταπαύσῃ. Ἐθυμώθη μάλιστα, διατὶ τοῦ εἶπον, πῶς ὁ λαὸς τῆς Ἱερουσαλὴμ ἔκαμε μεγάλαις χαραῖς εἰς τὴν εἴδησιν τοῦ θανάτου του.

Ἐπολιώρκησε τὴν χώραν, τὴν ἐπῆρε, καὶ εἰς τριῶν ἡμερῶν διάστημα, ὁποῦ τὴν ἄφησεν εἰς τὴν ὀργὴν τῶν στρατιωτῶν, ἐχάθηκαν ὀγδοῆντα χιλιάδες ἄνθρωποι, ὁποῦ ἐπρόσταξεν αὐτὸς νὰ θανατώσουν. Σαράντα χιλιάδες ἐσκλαβώθησαν, καὶ ἄλλοι τόσοι ἐπουλήθησαν εἰς τὰ πλησιόχωρα ἔθνη.

Μὴν ὤντας εἰς τοῦτο εὐχαριστημένος ἐκεῖνος ὁ ἀσεβὴς, ἐμπῆκε δυναστικῶς καὶ εἰς τὸν Ναὸν εως εἰς τὰ Ἅγια τῶν Ἁγίων, μολύνωντας μὲ τὴν παρουσίαν του τὸν ἁγιώτατον τόπον, ὅπου ἐφέρθη ἀπὸ τὸν προδότην Μενέλαον. Ἐπρόσθεσεν ἔπειτα εἰς τὴν βεβήλωσιν τὴν Ἱεροσυλίαν, ἅρπαξε τὸ θυσιαστήριον τοῦ θυμιάματος, τὴν Τράπεζαν τῶν ἄρτων τῆς Προθέσεως, τὴν Ἑπτάφωτον λυχνίαν τοῦ θυσιαστηρίου, (ὅλα ἦτον χρυσᾶ) πολλαῖς ἄλλαις φιάλαις, σκεύη, καὶ δῶρα τῶν Βασιλέων ὁμοίως χρυσᾶ. Ἐκούρσευσε τὴν Πόλιν, καὶ ἐστράφη εἰς τὴν Ἀντιόχειαν φορτωμένος ἀπὸ τὰ λάφυ-

ρα

ρα τῆς Ἰȣδαίας, καὶ τῆς Αἰγύπτȣ, ὁπȣ̃ ἑνωμένα ὁμȣ̃ ἔκαναν ἕνα ἄπειρον (α) ἀριθμόν. Μισεύωντας ἔκλεξε διὰ Κυβερνήτην τῆς Ἰȣδαίας ἕνα Φρύγιον λεγόμενον Φίλιππον, ἄνθρωπον μιᾶς βαρβαρικῆς σκληρότητος· διὰ τὴν Σαμάρειαν, τὸν Ἀνδρόνικον ἑνὸς ὁμοίȣ χαρακτῆρος· καὶ ἄφησεν εἰς τὸν Μενέλαον, τὸν ἀνομώτερον ἀπ' ὅλȣς, τὴν ἐπωνυμίαν τȣ̃ Μεγάλȣ Ἀρχιερέως, μὲ τὴν ἐξȣσίαν ὁπȣ̃ εἶχεν αὐτὸ τὸ Ὀφφίκιον.

Ἰδȣ̀ ἡ ἀρχὴ τῶν συμφορῶν, ὁπȣ̃ ἐπρομηνύθησαν εἰς τὴν Ἱερȣσαλὴμ ἀπὸ παράξενα φαινόμενα, ὁπȣ̃ ἐφάνηκαν ὀλίγον καιρὸν προτήτερα διὰ σαράντα ἡμέρας, καὶ ἦτον ἄνθρωποι, ἄλλοι πεζοὶ, καὶ ἄλλοι Καβαλλαρέοι, ἁρματωμένοι μὲ ἀσπίδας, μὲ κοντάρια, καὶ μὲ σπαθία, ὁπȣ̃ ἔκαναν μεγάλα σώματα ταγμάτων, καὶ ἐπολεμȣ̃νταν εἰς τὸν ἀέρα καθὼς τὰ στρατεύματα μὲ τȣ̀ς ἐχθρȣ́ς. β'. Μακ. ε'. 2. 4.

Οἱ Ἀλεξανδρεῖς βλέποντες τὸν Φιλομήτορα εἰς τὰς χεῖρας τȣ̃ Ἀντιόχȣ, τὸν ἐστοχάσθηκαν ὡς ἀποθαμένον δι' αὐτȣ̀ς, καὶ ἔβαλαν εἰς τὸν θρόνον τὸν μικρότερόν τȣ ἀδελφὸν, φανερώ- Ἔτει ἀποκτίσεως Κόσμȣ 3825. Πρὸ Χριστȣ̃ 169. Πορφύρ. ιβ'. Ἑλλην. Εὐσέβ.

(α) Εἰς τὸ β'. βιβλίον τῶν Μακκαβαίων κεφ. ἀστίχ. 21. εἶναι γραμμένον, πῶς ἀπὸ τὸν Ναὸν μόνον ἔφερε χίλια ὀκτακόσια τάλαντα, ὁπȣ̃ κάνȣν πέντε μιλιούνια τετρακόσιαις χιλιάδες λίτραις φαντζέζικαις.

ρώνοντες τὸν ἄλλον ξεπεσμένον ἀπὸ τὸν θρόνον. Αὐτὸς ὠνομάσθη Πτολεμαῖος „ Εὐεργέτης β'. " ὁπȣ̃ τὸ ὀγλιγωρότερον ἄλλαξε καὶ ὠνομάσθη „ Κακοεργέτης " Ἔλαβεν ἔπειτα τὴν ἐπωνυμίαν „ Φύσκων ". ὁπȣ̃ θέλει νὰ εἰπῇ „ μεγάλη κοιλία ", διατὶ ἡ ὑπερβολαῖς τȣ εἰς τὸ φαγητὸν τὸν ἐκατάστησαν χοντρὸν, καὶ παχὺν ὑπέρμετρα, καὶ οἱ περισσότεροι συγγραφεῖς ὁμιλȣ̃ν δι' αὐτὸν μὲ αὐτὴν τὴν ἐπωνυμίαν. Τȣ̃ ἐδόθησαν διὰ Ὑπηρέται ὁ Κιναίας, καὶ ὁ Κȣ́μανος, καὶ ἔλαβαν τὸ βάρος νὰ διορθώσȣν τὰ πράγματα τῆς βασιλείας.

Ἀθην. βιβλ. δ'. φ. 184.

Πολύβ. Πρεσβ. πά.

Ὁ Ἀντίοχος, ὁπȣ̃ ἔλαβεν εἴδησιν δι' ἐκεῖνο ὁπȣ̃ ἐγίνετο, ἔλαβεν αἰτίαν νὰ σταφῇ τὴν τρίτην φορὰν εἰς τὴν Αἴγυπτον, μὲ πρόφασιν νὰ στερεώσῃ τὸν καθῃρημένον Βασιλέα, ἀλλὰ βέβαια διὰ νὰ γένῃ αὐτεξȣ́σιος αὐθέντης τῆς βασιλείας. Ἐνίκησε τȣ̀ς Ἀλεξανδρεῖς εἰς μίαν ναυμαχίαν σιμὰ εἰς τὸ Πηλȣ́σιον, ἐμπῆκε διὰ ξηρᾶς εἰς τὴν Αἴγυπτον, καὶ ὑπῆγεν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, μὲ σκοπὸν νὰ τὴν πολιορκήσῃ. Ὁ Νέος Βασιλεὺς ἐσυμβȣλεύθη τȣ̀ς δύο τȣ Ὑπηρέτας, οἱ ὁποῖοι τὸν ἐσυμβȣ́λευσαν νὰ συνάξῃ ἕνα μεγάλον συμβȣ́λιον συνθεμένον ἀπ' ὅλȣς τȣ̀ς πρώτȣς Ὀφφικιάλȣς, καὶ νὰ λάβῃ τὴν γνώμην τȣς ἐπάνω εἰς τὰ μέσα, διὰ νὰ εὔγῃ ἀπὸ τὸ ἐμπέρ-

πέρδεμα εἰς τὸ ὁποῖον εὑρίσκετο. Ἔπειτα ἀπὸ πολλὰ συμβȣ́λια τέλος πάντων ἀποφάσισαν, πῶς ἡ κατάςασις τῶν πραγμάτων ἐζήτει, ὅτι νὰ εὑρεθῇ καμία ςράτα συμβάσεως μὲ τὸν Ἀντίοχον, καὶ ὅτι νὰ ἤθελαν μεσιτεύσῃ οἱ Πρέσβεις τῶν διαφόρων πολιτειῶν τῆς Ἑλλάδος, ὁπȣ̃ ἦτον εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν· καὶ ὅλοι ἑτοιμάσθησαν νὰ μισεύσȣν.

Ὑπῆγαν λοιπὸν διὰ τȣ̃ Ποταμȣ̃ εἰς τὸν Ἀντίοχον, καὶ ἔλαβαν τὸ βάρος νὰ ἀνοίξȣν τὴν ςράταν τῆς εἰρήνης. Ἐσυντροφεύοντο ἀπὸ δύο Πρέσβεις τȣ̃ Πτολεμαίȣ, ὁπȣ̃ εἶχαν ταῖς αὐταῖς παραγγελίαις. Αὐτὸς τȣ̀ς ἐδέχθη φιλοφρόνως εἰς τὸ ςρατόπεδόν τȣ, τȣ̀ς ἐφιλοδώρησε μὲ γενναιότητα, ἐκείνην τὴν ἰδίαν ἡμέραν, καὶ τȣ̀ς ἐδιώρισε τὴν ἀκόλȣθον διὰ νὰ ἀκȣ́σῃ τὰ προβλήματα, ὁπȣ̃ ἔμελλον νὰ τȣ̃ κάμȣν. Οἱ Ἀχαιοὶ εἶχαν οἱ πρῶτοι νὰ ὁμιλήσȣν, καὶ ἔτζι ἔπειτα ἀπ' αὐτȣ̀ς ὁ ἕνας ὕςερον ἀπὸ τὸν ἄλλον. Ὅλοι ἐσυμφώνησαν νὰ κατηγορήσȣν τὸν Εὐλαῖον, καὶ νὰ ἀποδώσȣν τὴν μάχην εἰς τὴν κακήν τȣ κυβέρνησιν, καὶ εἰς τὴν νεότητα τȣ̃ Πτολεμαίȣ Φιλομήτορος, κάνοντες συνετῶς τὴν ἀπολογίαν τȣ̃ νέȣ Βασιλέως, καὶ παςχίζοντες νὰ μαλακώσȣν τὸν Ἀντίοχον πρὸς αὐτὸν διὰ τὴν συγγένειαν ὁπȣ̃ ἦτον ἀνάμεσόν τȣς.

Ὁ Ἀντίοχος εἰς τὴν ἀπόκρισίν τȣ ἐσυμφώ-

φώνησεν ὅ,τι τοῦ εἶπαν διὰ τὴν ὑπόθεσιν τῆς μάχης. Ἐδῶ ἔλαβεν αἰτίαν νὰ δείξῃ τὰ ἴσα, ὁποῦ εἶχεν ἐπάνω εἰς τὴν Κοίλην Συρίαν, καὶ Παλαιστίνην, ἐπρόσφερεν ὅλα τὰ δίκαια, ὁποῦ εἴδομεν ἄνωθεν, καὶ ἔδειξε τὰ ἀρχέτυπα βιβλία, τὰ ὁποῖα εὑρέθησαν τόσον δυνατὰ, ὁποῦ ὅλα τὰ μέλη ἐκείνης τῆς συνάξεως εκαταπείσθησαν. Ὅσον διὰ ταῖς συνθήκαις τῆς εἰρήνης, ταῖς ἀνάβαλεν εἰς ἄλλον καιρὸν, κανωντάς τους νὰ ἐλπίσουν, πῶς δὲν ἤθελε λείψῃ νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν συμφωνίαν μιᾶς συνθήκης ἐνδόξου, ὅταν ἤθελεν ἔχῃ σιμά του δύο ὑποκείμενα, ὁποῦ τότε ἔλειπαν ἀπ' ἐκεῖ, ἐπειδὴ δίχως αὐτὰ ἐφανέρωσε, πῶς δὲν βάνει χέρι.

Ἔπειτα ἀπ' αὐτὴν τὴν ἀπόκρισιν ἀσύκωσε τὸ στρατόπεδον, ἦλθεν εἰς Ναύκρατον, ἀπ' ἐκεῖ ὑποκάτω εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, καὶ ἄρχησε νὰ τὴν πολιορκήσῃ.

Λίβ. βιβλ. μδ'. ἀριθμ. ιθ. Πολύβ. Πρεσβ. φύλ. 92.

Εἰς τέτοιαν στενοχωρίαν Πτολεμαῖος ὁ Εὐεργέτης, καὶ ἡ ἀδελφή του Κλεοπάτρα, ὁποῦ ἦτον εἰς τὴν χώραν, ἔπεμψαν Πρέσβεις εἰς τὴν Ῥώμην, διὰ νὰ παραστήσουν τὴν ἐλεεινὴν κατάστασιν, εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκοντο, καὶ διὰ νὰ ζητήσουν τὴν βοήθειαν τοῦ Λαοῦ τῆς Ῥώμης. Ἐφάνησαν εἰς τὴν ἀκρόασιν, ὁποῦ τοὺς ἔδωσεν ἡ Γερουσία, μὲ ὅλαις ταῖς ἀπόδειξες τοῦ πόνου, ὁποῦ τότε ἐγίνοντο εἰς

ταῖς

ταῖς μεγαλήτεραις λύπαις, καὶ ἔκαμαν μίαν διήγησιν πολλὰ θλιβεράν. Ἐπαράστησαν, πῶς τὴν ἐξȣσίαν τȣ̃ λαȣ̃ τῆς Ῥώμης τόσον τὴν εὐλαβȣ̃νταν ὅλα τὰ ἔθνη, καὶ ὅλοι οἱ Βασιλεῖς, καὶ πῶς ὁ Ἀντίοχος μάλιστα εἶχε τόσον μεγάλον χρέος, ὁπȣ̃ αὖ τȣ̃ ἐφανέρωναν οἱ Πρέσβεις, πῶς ἡ Γερȣσία δὲν ἦτον εὐχαριστημένη, νὰ κάνῃ μάχην εἰς τȣ̀ς Βασιλεῖς συμμάχȣς τῆς Ῥώμης, δὲν ἀμφίβαλλον, πῶς νὰ μὴν ἤθελεν ἀναχωρήσῃ εὐθὺς ὁ Ἀντίοχος ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρειαν. Πῶς αὖ ἡ Γερȣσία δὲν ἤθελε τȣ̀ς βοηθήσῃ, ὁ Πτολεμαῖος, καὶ ἡ Κλεοπάτρα, ἀφ' ȣ̃ διωχθȣ̃ν ἀπὸ τὸ βασίλειόν τȣς, ἤθελαν στενευθȣ̃ν νὰ φυλαχθȣ̃ν εἰς τὴν Ῥώμην· καὶ πῶς δὲν ἤθελ' ἦσαι τιμὴ τȣ̃ Ῥωμαϊκȣ̃ λαȣ̃ νὰ ἀφήσῃ ἀβοηθήτȣς εἰς τέτοιαις στενοχωρίαις τὸν Βασιλέα, καὶ τὴν Βασίλισσαν.

Παρακινηθεῖσα ἡ Γερȣσία ἀπὸ τὰ παρακάλιά τȣς, καὶ καταπεισθεῖσα ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, πῶς δὲν ἦτον ἐπωφελὲς εἰς τȣ̀ς Ῥωμαίȣς νὰ ἀφήσȣν τὸν Ἀντίοχον νὰ μεγαλυνθῇ τοιȣτοτρόπως, καὶ πῶς ἡ δυνάμις τȣ ἤθελ' ἦσαι ὑπερβολικὴ, αὖ ἤθελε σμίξῃ τὸν θρόνον τῆς Αἰγύπτȣ μὲ ἐκεῖνον τῆς Συρίας, ἀπεφάσισε νὰ πέμψῃ εἰς τὴν Αἴγυπτον μίαν πρεσβείαν διὰ νὰ παύσῃ τὴν μάχην. Ὁ Κ. Ποπύλιος Λένος, ὁ Κ. Δεκίμιος, καὶ ὁ

Κ. Ὀ-

Κ. Ὁσίλιος ἐδιωρίθησαν διὰ αὐτὸν τὸν ὑπόθεσιν. Εἶχαν χρέος, κατὰ τὴν παραγγελίαν τῆς Γερουσίας, νὰ ὑπάγουν πρῶτα εἰς τὸν Ἀντίοχον, καὶ ἔπειτα εἰς τὸν Πτολεμαῖον, καὶ νὰ τοὺς φανερώσουν ἀπ' ὄνομα τῆς Γερουσίας, ὅτι νὰ ἀφήσουν καθεὲν χῶραν, καὶ νὰ τελειώσουν τὸν μάχην, καὶ πῶς ὅποιος ἀπ' αὐτοὺς ἤθελεν ἀρνηθῇ, δὲν ἤθελε λογιασθῇ πλέον ἀπὸ τὸν λαὸν τῆς Ῥώμης ὡς φίλος, καὶ σύμμαχος. Ὥντας πολλὰ μεγάλος ὁ κίνδυνος, ἐμίσθωσαν ἀπὸ τὴν Ῥώμην μὲ τοὺς Πρέσβεις τῆς Αἰγύπτου, ξ' εἰς ἡμέρας ἔπειτα ἀφ' ὅ ἀπεφάσισεν ἡ Γερουσία.

Πολύβ. Πρεσβ. φύλ. 84.

Ὀλίγον καιρὸν προτήτερα ἀπὸ τὸν μισεμόν τους, ἐφθασαν εἰς τὴν Αἴγυπτον οἱ Πρέσβεις τῆς Ῥόδου, ὁπὸ ἤρχοντο διὰ νὰ παχίσουν νὰ συμβάσουν τὰς διαφορὰς τῶν δύο Βασιλέων. Ὑπῆγαν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἐδιάβηκαν εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ Ἀντιόχου. Ἐπάχισαν ὅσον ἐδυνήθησαν διὰ νὰ τὸν φέρουν εἰς σύμβασιν μὲ τὸν Βασιλέα τῆς Αἰγύπτου, ἀναφέροντες τὴν φιλίαν, διὰ τὴν ὁποίαν τοὺς ἐτίμησαν οἱ δύο θρόνοι ἀπὸ τόσους πολλοὺς χρόνους, καὶ τὸ χρέος, εἰς τὸ ὁποῖον αὐτὴ ἡ τιμὴ τοὺς ἔβανε νὰ ἐπιχειρισθοῦν διὰ νὰ στερεώσουν τὴν εἰρήνην ἀναμέσον εἰς αὐτούς. Μακρυλογοῦντες αὐτοὶ ἐπανώ εἰς αὐτὰ τὰ δύο, ὁ Ἀντίοχος τοὺς ἐδιάκοψε, καὶ

τοὺς

τὰς εἶπεν εἰς βραχυλογίαν, πῶς δὲν ἦτον ἀνάγκη νὰ καύσω ἐκεῖ μακρὰς διηγήσεις. Πῶς ὁ θρόνος ἐτύχαινε τῦ πρωτοτόκε ἀπὸ τὰς δύο ἀδελφὰς, μὲ τὰς ὁποίας εἶχε κάμῃ Εἰρήνην, κὴ μίαν σεσὴν φιλίαν, κὴ πῶς ὅταν ἤθελε κραχθῇ, κὴ βαλθῇ εἰς τὸν θρόνον, ἡ μάχη ἤθελε παύσῃ.

Ἔτζι ἔλεγεν, ἀλλὰ δὲν ἦτον ἔτζι βέβαια ὁ σκοπός τε. Ἐπάχιζε νὰ συγχύζῃ τὰ πράγματα διὰ νὰ ἔλθῃ εἰς τὰς σκοπάς τε. Ἡ αἰτίασις, ὁπῦ ηὗρισκεν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν εἶδε πῶς ἔπρεπε νὰ ἀσυκώσῃ τὴν πολιορκίαν, τὸν ἔκαμε νὰ ἀλλάξῃ γνώμην, κὴ νὰ ἀποφασίσῃ, πῶς τῶρα ἔπρεπε νὰ ἀφήσῃ τὸ μῖσος ἀναμέσον εἰς τὰς δύο ἀδελφὰς, κὴ νὰ κινήσῃ εἰς αὐτὰς μίαν μάχην, ἡ ὁποία νὰ τὰς ἀδυνατίσῃ εἰς βόπον, ὁπῦ, ὅταν αὐτὸς θελήσῃ, νὰ τὰς καταβάλῃ κὴ τὰς δύο. Μὲ τέτοιον σκοπὸν ἀσύκωσε τὴν πολιορκίαν, ὑπῆγεν εἰς τὴν Μέμφιν, κὴ ἐξερέωσεν εἰς τὸ φανερὸν τὸν Φιλομήτορα εἰς τὴν κυριότητα ὅλε τῦ τόπε, ἔξω ἀπὸ τὸ Πηλύσιον, ὁπῦ αὐτὸς ἀπόβλεπεν ἀσαὶ σῦα κλειδὶ διὰ νὰ ἔμπῃ ὅταν θελήσῃ εἰς τὴν Αἴγυπτον, κὴ ὅταν ἤθελεν ἰδῇ τὰ πράγματα νὰ φθάσουν εἰς ἐκεῖνο τὸ σημεῖον, ὁπῦ ἐσοχάσθη. Ἔπειτα ἐγράφη εἰς τὴν Ἀντιόχειαν.

Λίβ. βιβλ. μέ. ἀειθμ. ιά.

Ἄρχησε τέλος πάντων ὁ Φιλομήτωρ νὰ ἐξυπνᾷ ἀπὸ τὸν βαθύτατον ὕπνον, εἰς τὸν ὁποῖον τὸν εἶχε βυθίσῃ ἡ θηλυπρέπειά τȣ, καὶ νὰ αἰσθάνεται τὰ κακὰ, ὁπȣ̃ τȣ̃ ἔκαμαν αὐταῖς ἡ ἀλλοίωσες. Ἐςάθη περιπλέον τόσον προσεκτικὸς, ὁπȣ̃ ἐκατάλαβε τὸν σκοπὸν τȣ̃ Ἀντιόχȣ. Τὸ Πηλȣ́σιον, ὁπȣ̃ ἐκράτησεν ὁ Ἀντίοχος, τȣ̃ ἄνοιξε τὰ μάτια. Ἐγνώρισε, πῶς δὲν ἐκοίταζεν αὐτὴν τὴν πόρταν τῆς Αἰγύπτȣ, παρὰ μὲ σκοπὸν νὰ ἔμπῃ πάλιν, ὅταν αὐτὸς, καὶ ὁ ἀδελφός τȣ ἤθελαν ἀδυνατήσῃ τόσον ἀπὸ τὴν μάχην, ὁπȣ̃ νὰ μὴ δυνῶνται πλέον νὰ κυβερνήσουν, καὶ πῶς τότε ἤθελαν ἦςαι καὶ οἱ δύο τροφὴ τῆς φιλοδοξίας τȣ. Ὅθεν μισεύσας ὁ Ἀντίοχος, ἐμήνυσε τȣ̃ ἀδελφȣ̃ τȣ, πῶς ἦτον ἕτοιμος νὰ συμβασθῇ μὲ αὐτὸν, καὶ βέβαια ἔγινεν ἡ σύμβασις μὲ τὸ μέσον τῆς Κλεοπάτρας ἀδελφῆς των, μὲ συμφωνίαν, ὅτι οἱ δύο ἀδελφοὶ νὰ βασιλεύσουν ἀντάμα. Ὁ Φιλομήτωρ ἐςράφη εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, καὶ ἡ Αἴγυπτος ἔλαβε τὴν Εἰρήνην, μὲ μεγάλην εὐχαρίςησιν τῶν λαῶν, καὶ μάλιςα ἐκείνων τῆς Ἀλεξανδρείας, ὁπȣ̃ ὑπόμειναν πολλὰ δι' αἰτίαν τῆς μάχης.

Ὁ Ἀντίοχος, ἂν ἦτον χωρὶς δόλον ἡ συνομιλίαις τȣ ὅταν ἔλεγε, πῶς τὸ τέλος τῆς ἐμβατίας τȣ εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἦτον μόνον

διὰ

διὰ νὰ σερεώσῃ εἰς τὸν θρόνον τὸν Φιλομήτορα, ἔπρεπε νὰ ἀκύσῃ μὲ δ' χαρίσησιν τὴν διαλλαγὴν τῶν δύο ἀδελφῶν. Ἀλλὰ δὲν ἔπρεπε νὰ ἐλπίσουν, πῶς νὰ ἐφαντάζετο τόσον δίκαια, κὴ ἐγὼ ἐσημείωσα, πῶς ὑποκάτω εἰς τέτοιας δ' μορφαις σωομιλίαις ἐσκέπαζε τὸν κακὸν λογισμὸν νὰ καταβάλῃ τὺς δύο ἀδελφὺς, ἀφ' ἑ ἤθελε τὺς ἀδυνατίσῃ ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος, κὴ ἀπὸ τὸ ἄλλο μὲ τὺς χαϊμὺς, ὁπῦ ἤθελαν κάμῃ.

Στοχαζόμενοι οἱ δύο ἀδελφοὶ, πῶς ὁ Ἀντίοχος δὲν ἤθελε λείψῃ νὰ τὺς κτυπήσῃ πάλιν, ἔπεμψαν Πρέσβεις εἰς τὴν Ἑλλάδα διὰ νὰ λάβουν ἀπὸ τὺς Ἀχαιὺς κάποια ξένα πάγματα. Ἐγίνετο ἡ σωάξις εἰς τὴν Κόρινθον. Οἱ δύο Βασιλεῖς ἐζητῦσαν μόνον, ὅτι νὰ ἤθελαν τὺς πέμψῃ χιλίους πεζὺς ὑποκάτω εἰς τὴν ὁδηγίαν τῦ Λυκόρτα, κὴ διακοσίους Καβαλλαρέους ὑποκάτω εἰς ἐκεῖνον τῦ Πολυβίυ. Εἶχαν προσάξῃ πρεπλέον, ὅτι νὰ ἤθελαν ἀσυκώσῃ χιλίους σρατιώτας μὲ πληρωμὴ. Ὁ Καλλικράτης, ὁπῦ ἐπροκαθέζετο εἰς τὴν σωάξιν, ἐναντιώθη εἰς τὸ ζήτημα τῶν Πρέσβεων, προφασιζόμενος, πῶς ἦτον ἐπωφελὲς εἰς τὴν Ἀριστοκρατίαν νὰ μὴν ἀνακατώνεται εἰς τὰς ὑποθέσεις τῶν ἄλλων, κὴ πῶς αὐτὴ ἔπρεπε νὰ φυλάττῃ τὰ πάγματά της διὰ νὰ εἶναι εἰς καιρὸν νὰ βοηθήσῃ τῶν Ῥωμαίων, Πολύβ. Πρισβ. φ. 89. 91.

ὁπῦ ἔμελλον τὸ ὀγλιγωρότερον νὰ ἔλθυν εἰς πόλεμον μὲ τὸν Περσέα. Τότε ὁ Λυκόρτης, καὶ ὁ Πολύβιος εἶπαν ἀνάμεσα εἰς τ' ἄλλα καὶ τῦτο, πῶς τὸν ἀπερασμένον χρόνον ἐπειδὴ καὶ ὑπῆγεν ὁ Πολύβιος νὰ εὕρῃ τὸν Μάρκιον, ὁπῦ ἐξυσίαζε τὸ Ῥωμαϊκὸν στράτευμα εἰς τὴν Μακεδονίαν, διὰ νὰ τοῦ προσφέρῃ τὴν βοήθειαν, ὁπῦ ἐδιωρίσθη ἀπὸ τὺς Ἀχαιὺς, καὶ ἐκεῖνος ὁ Ὕπατος, εὐχαριστῶντάς τον, εἶχε τῦ εἰπῇ, πῶς ἀφ' ὗ ἐμπῆκεν εἰς τὴν Μακεδονίαν δὲν εἶχε πλέον χρείαν ἀπὸ ταῖς δυνάμες τῶν συμμάχων, δὲν ἔπρεπε λοιπὸν νὰ προφασισθῦν διὰ νὰ μὴ βοηθήσουν τὺς Βασιλεῖς τῆς Αἰγύπτυ. Πῶς εἰς ταῖς παρύσαις περίστασες τῶν δύο Βασιλέων ἔπρεπε νὰ τὺς φανῦν χρήσιμοι, ἐπειδὴ δὲν ἐδύνοντο, δίχως ἔλεγχον ἀχαριστίας, νὰ ἀλησμονήσουν ταῖς εὐεργεσίαις ὁπῦ ἔλαβαν ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον, καὶ πῶς λείποντες ἀπ' αὐτὸ τὸ πρέπον, ἐκαταφρονῦντο ἡ συνθήκαις, καὶ οἱ ὅρκοι, εἰς τὺς ὁποίυς ἐπανω ἦτον θεμελιωμένη ἡ συμμαχία. Κλίνοντας τὸ πλῆθος νὰ συμφωνήσῃ τὴν βοήθειαν, ὁ Καλλικράτης ἀπέλυσε τὺς Πρέσβεις, προφασιζόμενος, πῶς οἱ νόμοι δὲν ἐσυγχωρῦσαν νὰ ἀποφασίσουν ἐπανω εἰς μίαν τοιαύτην ὑπόθεσιν εἰς αὐτὴν τὴν σύναξιν.

Ἔτ. ἀπὸ Κτίσ. Κόσμυ 3836. πρὸ Χριστῦ 168. Λίβ. βιβλ. μέ. ἀριθμ. ιά. ιγ'. Πολύβ. Πρεσβ. φύλ. 92.

Αὐτὴ λοιπὸν ἐσυνάχθη μετὰ μερικὸν καιρὸν

ρὸν εἰς τὴν Σικυῶνα, καὶ ἐπειδὴ ἔμελλε νὰ κάμῃ τὴν ἰδίαν ἀπόφασιν, ὁ Καλλικράτης ἐπάνω εἰς μίαν πλαστὴν ἐπιστολὴν τȣ̃ Κȣΐντȣ Μαρκίȣ, ὁπȣ̃ ἐνȣθέτει τȣ̀ς Ἀχαιȣ̀ς νὰ μεσιτεύσουν, διὰ νὰ τελειώσῃ ἡ μάχη ἀναμέσον εἰς τȣ̀ς δύο Πτολεμαίȣς, καὶ Ἀντίοχον, ἔκαμε νὰ γένῃ ἕνα ψήφισμα, μὲ τὸ ὁποῖον ἀπεφάσισαν νὰ πέμψουν Πρέσβεις εἰς αὐτȣ̀ς τȣ̀ς Βασιλεῖς.

Ὅταν ὁ Ἀντίοχος ἔμαθε τὴν ἕνωσιν τῶν δύο ἀδελφῶν, ἀπεφάσισε νὰ μεταχειρισθῇ ἐναντίον τȣς ὅλας τȣ τὰς δυνάμεις. Ἔστελε τὸν στόλον τȣ εἰς τὴν Κύπρον διὰ νὰ φυλάξῃ τὴν κυριότητα. Εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν ἐκίνησε διὰ ξηρᾶς μὲ ἕνα πολυάριθμον στράτευμα, μὲ σκοπὸν νὰ ἀποκτήσῃ ταύτην τὴν φορὰν τὴν Αἴγυπτον φανερὰ δίχως προσποίησιν ὡσὰν πρῶτα, τάχα διὰ νὰ βοηθήσῃ ἕνα ἀπὸ τȣ̀ς ἀνεψιȣ́ς τȣ. Ηὗρε, φθάσας εἰς Ῥινοκȣρȣ́ρην τȣ̀ς Πρέσβεις τȣ̃ Φιλομήτορος, οἱ ὁποῖοι τȣ̃ εἶπον. Πῶς ὁ Βασιλεύς των ἐγνώριζε, πῶς τȣ̃ ἦτον χρεώστης διὰ τὴν στερέωσίν τȣ, καὶ πῶς τὸν ὥρκιζε νὰ μὴν ἀφανίσῃ τὸ ἰδιόν τȣ ἔργον μεταχειριζόμενος τὰ ἅρματα, καὶ τὴν δυναστείαν, καὶ νὰ τȣ̃ φανερώσῃ μὲ ἀγάπην ἐκεῖνο, ὁπȣ̃ ἐπεθύμει ἀπ' αὐτόν. Ὁ Ἀντίοχος ῥίπτωντας τὸ προσωπεῖον, δὲν ὡμίλησε πλέον διὰ τὴν ἀγάπην, καὶ φιλίαν,

τῆς ὁποίας ἕως τότε ἔκαμε πόσιν ἀπόδειξιν, καὶ ἐφανερώθη ἐχθρὸς τοῦ υἱοῦ, καὶ τοῦ ἄλλου. Εἶπε τῶν Πρέσβεων, πῶς ἐζήτει, ὅτι νὰ τοῦ ἀφήσουν παντοτινὰ τὴν νῆσον τῆς Κύπρου, καὶ τὸ Πηλούσιον μὲ ὅλους τοὺς τόπους, ὁποῦ εἶναι εἰς τὰ παραπόταμα τοῦ Νείλου, ἐπαύω εἰς τὸν ὁποῖον ἔκειτο, καὶ πῶς δὲν ἔκαμνεν ἀγάπην μὲ αὐτοὺς παρὰ μὲ τούταις ταῖς συνθήκαις. Ἐδιώρισε περιπλέον τὴν ἡμέραν, εἰς τὴν ὁποίαν ἤθελε νὰ τοῦ δοθῇ ἀπόκρισις.

Βλέποντας ἀπερασμένην ἐκείνην τὴν ἡμέραν, πρὶν νὰ τοῦ δοθῇ ἡ παρ' αὐτοῦ ζητηθεῖσα ἀπόκρισις, ἄρχισε ταῖς ἔχθραις, ὑπῆγεν ἕως εἰς τὴν Μέμφιν ὑποπατῶντας ὅλους τοὺς τόπους, ὁποῦ ἐδιάβαινεν. Ἐκίνησεν ἔπειτα διὰ τὴν Ἀλεξάνδρειαν μὲ σκοπὸν νὰ τὴν πολιορκήσῃ, ὁ παρμὸς τῆς ὁποίας ἤθελε τὸν κάμῃ Αὐθεντῶν παντεξούσιον ὅλης τῆς Βασιλείας. Καὶ ἤθελε λάβῃ βεβαίως τὴν ἀνχείρησιν, αὐ δὲν ἤθελ' ἄρῃ εἰς τὴν γράψαν τοὺς Πρέσβεις Ῥωμαίους, ὁποῦ τὸν ἐσαμάτισαν, καὶ τοῦ ἐχάλασαν ὅλα τὰ μέρα, ὁποῦ εἶχε πάρῃ διὰ νὰ κυριεύσῃ τὴν Αἴγυπτον.

Εἴδομεν ἀνωθεν, πῶς οἱ Πρέσβεις, ὁποῦ ἐδιωρίσθησαν διὰ τὴν Αἴγυπτον ἐπρόφταξαν νὰ μισεύσουν ἀπὸ τὴν Ῥώμην· ἔφθασαν εἰς

τὴν

τὴν Ἀλεξάνδρειαν εἰς καιρὸν, ὅπε ὁ Ἀντίοχος ἐκίνησε διὰ νὰ ὑπάγῃ νὰ τὴν πολιορκήσῃ. Τὸν ἀπαντήσαν εἰς τὴν Ἐλδσῖνα ὀλιγώτερον ἀπὸ σῦα τέταρτον τῆς λέγας μακρὰν ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρειαν. Βλέπωντας ὁ Ἀντίοχος τὸν Ποπύλιον, μὲ τὸν ὁποῖον ἔλαβε γνωριμίαν εἰς τὴν Ῥώμην, ὅταν ἦτον ἐκεῖ ὡς ἐνέχυρον, ἄπλωσε τὰς χεῖρας διὰ νὰ τὸν ἀγκαλιάσῃ, ὡς σῦα παλαιόπατον φίλον. Ὁ Ῥωμαῖος, ὅπε δὲν ἐλογίζετο πλέον τότε ὡς μικρὸς, ἀλλ' ὡς σῦας δημόσιος ἄνθρωπος, πρὶν παρὰ νὰ λάβῃ τὴν δεξίωσίν τε, ἠθέλησε νὰ μάθῃ, ἂν ὡμίλει μὲ σῦα φίλον, ἢ μὲ σῦα ἐχθρὸν τῆς Ῥώμης. Τῦ ἔδειξε τὸ ψήφισμα τῆς Γερυσίας, τῦ ἐζήτησε νὰ τὸ ἀναγνώσῃ, κὴ νὰ τῦ δώσῃ δίθυς τὴν ἀπόκρισιν. Ὁ Ἀντίοχος ἀφ' ὲ τὸ ἀνάγνωσε, τῦ εἶπε, πῶς ἤθελε συμβελδθῆ μὲ τὺς φίλυς τε, κὴ εἰς ὀλίγον ἤθελε τῦ δώσῃ τὴν ἀπόκρισιν. Ὀργισθεὶς ὁ Ποπύλιος, πῶς ὁ Βασιλδὺς ἐζήτει διορίαν, ἔκαμε μὲ μίαν βέργαν, ὅπε εἶχεν εἰς τὸ χέρι τε, σῦα κύκλον εἰς τὴν ἄμμον ξιγύρε εἰς τὸν Ἀντίοχον, κὴ φωνάζωντας· „ δὸς ἀπόκρισιν, τῦ εἶπε, „ τῆς Γερυσίας πρὶν παρὰ νὰ δ'γῇς ἀπὸ τὸν „ κύκλον, ὅπε ἐγὼ ἐσημείωσα ". Συγχυθεὶς ὁ Βασιλδὺς ἀπὸ σῦα πρόσαγμα τόσον ἄγριον, ἀφ' ὲ ἐσυλλογίσθη ὀλίγον εἰς τὸν

ἑαυτόν τε, ἀπεκρίθη, πῶς ἤθελε κάμη καθὼς ἐπεθύμει ἡ Γερουσία. Τότε ὁ Ποπύλιος ἐδέχθη παῖς δεξιώσεις τε, καὶ ἔπραξε καὶ αὐτὸς πρὸς αὐτὸν ὡς καλὸς φίλος. Τί μεγαλοψυχία; Τί σοβαρότης λόγων; Μὲ δύο λόγια ἐκεῖνος ὁ Ῥωμαῖος ἔβαλεν εἰς φόβον τὸν Βασιλέα τῆς Συρίας, καὶ ἔσωσεν ἐκεῖνον τῆς Αἰγύπτου.

Ἐκεῖνο, ὁποῦ ἔμπηκεν εἰς τὸν σῶμα τόσην τόλμην, καὶ εἰς τὸν ἄλλον τόσην ἡμερότητα, ἦτον ἡ εἴδησις ὁποῦ ἦλθε νεωστὶ τῆς νίκης, ὁποῦ οἱ Ῥωμαῖοι ἐκέρδησαν κατὰ τοῦ Περσέως τοῦ Βασιλέως τῆς Μακεδονίας. Ἀπὸ τότε κάθε πρᾶγμα ἔκλινεν εἰς αὐτούς, καὶ τὸ ὄνομα τῶν Ῥωμαίων ἔγινε φόμερὸν εἰς ὅλους τοὺς Βασιλεῖς, καὶ εἰς ὅλα τὰ ἔθνη.

Ἀφ' οὗ ὁ Ἀντίοχος ἐδίωκεν ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον τὴν δισεσμένην ἡμέραν, ὁ Ποπύλιος ἐγράφη μὲ τοὺς συμβούλους τε εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, ὅπου ἐτελείωσε τὴν συνθήκην τῆς συμβάσεως ἀναμέσον εἰς τοὺς δύο ἀδελφούς. Ἀπ' ἐκεῖ ἀπέρασεν εἰς τὴν Κύπρον, καὶ ἔκαμε νὰ μισδόσῃ ἡ ἁρμάδα τοῦ Ἀντιόχου, καὶ νὰ ἀφεθῇ ὅλη ἡ νῆσος εἰς τοὺς Βασιλεῖς τῆς Αἰγύπτου· ἔπειτα ὑπῆγεν εἰς τὴν Ῥώμην διὰ νὰ δώσῃ λογαριασμὸν εἰς τὴν Γερουσίαν διὰ τὴν ἔκβασιν τῆς Πρεσβείας του.

Ἦλθεν χεδὸν εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν οἱ Πρέσβεις

σβεις τȣ̃ Ἀντιόχȣ, κ̀ ἐκεῖνοι τῶν δύο Πτολεμαίων, κ̀ τῆς Κλεοπάτρας ἀδελφῆς των. Οἱ πρῶτοι εἶπον· „ πῶς ἡ εἰρήνη, ὁπȣ̃ ἡ „ Γερȣσία ἠθέλησε νὰ δώσῃ τȣ̃ Βασιλέως „ των, τȣ̃ ἐφαίνετο ἀξία νὰ προτιμηθῇ ἀπ' „ ὅλαις ταῖς νίκαις, ὁπȣ̃ ἤθελε δυνηθῇ νὰ „ κερδήσῃ, κ̀ πῶς ὑπήκȣσε τὰ προςάγ- „ ματα τῶν Ῥωμαίων Πρέσβεων, ὡσὰν ἐ- „ κεῖνα τῶν ἰδίων Θεῶν ". Τί ταπείνωσις, κ̀ τί ἀσέβεια; Ἐσυγχάρηκαν ἔπειτα μὲ τὸν λαὸν τῆς Ῥώμης διὰ τὴν νίκην, ὁπȣ̃ ἐκέρδησε κατὰ τȣ̃ Περσέως. Οἱ ἄλλοι Πρέσβεις ὄχι ὀλιγώτερον ἄδοξοι ἀπὸ τȣ̀ς πρώτȣς, ἐφανέρωσαν, „ πῶς οἱ δύο ἀδελφοὶ Πτολε- „ μαῖοι, κ̀ ἡ Κλεοπάτρα ἐλογίζοντο περισ- „ σότερον χρεῶςαι εἰς τὴν Γερȣσίαν, κ̀ εἰς „ τὸν λαὸν τῆς Ῥώμης, παρὰ εἰς τȣ̀ς Πα- „ τέρας των, κ̀ εἰς τὰς μητέρας των, κ̀ εἰς „ τȣ̀ς ἰδίȣς Θεȣ̀ς, ἐπειδὴ κ̀ ἐλευθερώθη- „ σαν διὰ τῆς ὑπερασπίσεως τῆς Ῥώμης ἀ- „ πὸ μίαν σκληροτάτην πολιορκίαν, κ̀ ἐςε- „ ρεώθησαν εἰς τὸν θρόνον τῶν γονέων τȣς, „ ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἦτον σχεδὸν ξεπεσμένοι ". Ἡ Γερȣσία ἀπεκρίθη· „ Πῶς ὁ Ἀντίοχος „ ἔπραξε φρόνιμα νὰ ὑπακȣ́σῃ τȣ̀ς Πρέσ- „ βεις. Πῶς ἡ Γερȣσία, κ̀ ὁ λαὸς τῆς „ Ῥώμης τὸ εὐχαριςήθησαν ". Ἐγὼ δὲν ἠξεύρω ἂν εἶναι δυνατὸν νὰ ςαθῇ μεγαλή-

τερη

τερη ὑπερηφανία. Εἰς τὸν Πτολεμαῖον, καὶ Κλεοπάτραν ἀπεκρίθησαν. „ Πῶς ἡ Γερου-„ σία ἔλαβε μεγάλην εὐχαρίστησιν, ὁποῦ „ ηὗρε μίαν εὐκαιρίαν νὰ τοὺς εὐχαριστήσῃ, „ καὶ πῶς ἤθελε παρχίσῃ νὰ τοὺς κάμῃ νὰ „ γνωρίσουν, πῶς πρέπει νὰ στοχάζωνται „ τὴν φιλίαν, καὶ διαφέντευσιν τοῦ λαοῦ τῆς „ Ῥώμης ὡσὰν τὸν δυνατώτερον στόλον τῆς „ βασιλείας τους". Ὁ Πραίτωρ ἐπροστάχθη νὰ δώσῃ τὰ συνειθισμένα δῶρα τῶν Πρέσβεων.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ Γ'.

Ὁ Ἀντίοχος θυμωθεὶς δι' ἐκεῖνο, ὁποῦ τοῦ ἔτυχεν εἰς τὴν Αἴγυπτον, ῥίπτει τὸν θυμόν του ἐπανώ εἰς τοὺς Ἑβραίους. Καταπιάνεται νὰ ἐξαλείψῃ τὴν λατρείαν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, ὁποῦ ἐπροσκυνεῖτο εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ. Μεταχειρίζεται ταῖς μεγαλήτεραις σκληρότητες. Γενναία ἀντίστασις τοῦ Ματαθίου, ὁποῦ ἀποθνήσκωντας νουθετεῖ τοὺς υἱούς του νὰ πολεμήσουν διὰ τὸν Νόμον τοῦ Θεοῦ. Ἰούδας ὁ Μακκαβαῖος κερδίζει πολλαῖς νίκαις κατὰ τῶν Στρατηγῶν, καὶ στρατευμάτων τοῦ Ἀντιόχου. Τοῦτος ὁ Βασιλεὺς, ὁποῦ ὑπῆγεν εἰς τὴν Περσίαν διὰ νὰ συνάξῃ θησαυροὺς, πάσχει νὰ κουρσεύ-

σῃ

σῃ ἕνα πλήσιον Ναὸν εἰς τὴν Ἐλυμαΐδα, καὶ ἐδιώχθη κατηχυμένος. Ἀκούσας τὸν χαλασμὸν τῶν στρατευμάτων τυ εἰς τὴν Ἰυδαίαν, μισθύει ἀποδάκτικὰ διὰ νὰ ἀφανίσῃ ὅλυς τυὺς Ἑβραίυς. Τὸ χέρι τῦ Θεῦ τὸν λαβώνει εἰς τὴν στράταν. Ἀποθνήσκει μὲ σκληροπάτυς πόνυς, ἔπειτα ἀπὸ μίαν βασιλείαν ἕνδεκα χρόνων.

Ὁ Ἀντίοχος γυρίζωντας ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον θυμωμένος, βλέπωντας νὰ τῦ ἀρπάξουν ἀπὸ τὸ χέρι οἱ Ῥωμαῖοι σῦα θρόνον, τὸν ὁποῖον ἤδη εἶχε κυριεύσει, ἐρρίψεν ὅλον τὸ βάρος τῆς ὀργῆς τυ ἐπαύω εἰς τυὺς Ἑβραίυς, ὁπῦ δὲν τῦ ἔδωσαν καμίαν αἰτίαν. Ἐσυράξε, διαβαίνωντας τὴν Παλαισίνην, εἴκοσι δύο χιλιάδας ἀνθρώπυς, τυὺς ὁποίυς ἔδωκεν εἰς τὴν ἐξυσίαν τῦ Ἀπολλωνίυ, καὶ τῦ ἐπαράγγειλε νὰ διαφθείρῃ τὴν χώραν τῆς Ἱερυσαλήμ.

Ἔφθασεν ἐκεῖ ὁ Ἀπολλώνιος ἔπειτα ἀπὸ δύο χρόνυς ἀφ' ὦ ὁ Ἀντίοχος ἐπῆρεν αὐτὴν τὴν χώραν. Εἰς τὴν ἀρχὴν δὲν ἔκαμε πρᾶγμα, ὁπῦ νὰ δώσῃ καμίαν ὑποψίαν διὰ τὰ σκληρὰ προστάγματα ὁπῦ ἔλαβε, καὶ ἐπερίμενε νὰ τὰ ἐκπληρώσῃ τὸ πρῶτον σάββατον. Τότε βλέπωντας ὅλον τὸν λαὸν συναγμένον μὲ ἀνάπαυσιν εἰς ταῖς συναγωγαῖς, καὶ ἀ-

Ἔτ. ἀπὸ Κτίσεως Κόσμυ 3836. Πρὸ Χεισῦ 168. ἀ. Μακ. δ. 30. 40. καὶ β'. ε. 24. 17. Ἰωσ. Ἀρχ. βιβ. 18. κεφ. 7.

χολησμένον νὰ προσφέρῃ εἰς τὸν Θεὸν τὴν δίλαβῆ λατρείαν, ἐπλήρωσε τὴν βάρβαρον παραγγελίαν, ὁπὲ ἐπροσάχθη, καὶ ἔδωκεν ἐλευθερίαν τῷ παγμάχων τε νὰ δύγουν κατ' αὐτῷ, παραγγέλλοντας νὰ φονεύσουν ὅλους τοὺς ἄνδρας, νὰ πάρουν ὅλας τὰς γυναῖκας, καὶ ὅλα τὰ παιδία, καὶ νὰ τὰς πωλήσουν. Ἐπληρώθησαν τὰ προσάγματά τε μὲ μεγάλον θυμὸν, καὶ μὲ ἐχάτην σκληρότητα. Δὲν ἐσυγχώρησαν ὄντε κἂν ἕνα μόνον ἄνθρωπον· καὶ ἐπειδὴ ἀπανθρώπως ἐφονεύθησαν ὅλοι, ἐφαίνοντο ἡ στράταις γεμάταις αἵματα. Ἐκάρσθησαν ἔπειτα τὴν Πόλιν, καὶ ἔβαλαν φωτίαν εἰς πολλὰς τόπους, ἀφ' ὧν ἐπῆραν τὰ πλούτη. Καὶ κατεδαφίσαντες τὰ σπίτια, ἐμεταχειρίσθησαν ταῖς ὕλαις διὰ νὰ οἰκοδομήσουν ἕνα μεγάλον Κάστρον ἐπάνω εἰς ἕνα τόπον ὑψηλὸν τῆς χώρας τὲ Δαβὶδ αὐτίκρυτα τὲ Ναὲ. Ἔβαλαν μίαν μεγάλην φύλαξιν διὰ νὰ κρατῶν χαλινωμένους τοὺς Ἑβραίους. Ἔγινεν ἕνα Κάστρον μὲ πολλαῖς ἀποθήκαις ἁρμάτων, καὶ ἐκλείθησαν ἐκεῖ τὰ λάφυρα, ὁπὲ ἐπῆραν εἰς τὴν ἄλωσιν τῆς Χώρας.

Ἀπ' ἐκεῖνον τὸν τόπον ἐκατέβαινεν ἡ φύλαξις ἐναντίον ἐκείνων, ὁπὲ ἤρχοντο νὰ λατρεύσουν τὸν Θεὸν εἰς τὸν Ναὸν, καὶ ἔχυναν τὸ αἵματας εἰς ὅλα τὰ μέρη τὲ θυσιαστηρίε, ὁπὲ χιλιοτρόπως ἐμολυνθη ἀπ' αὐτές.

τές. Τότε ἔπαυσαν ἡ θυσίαις τῆς ἑαυτέρας, καὶ τῆς αὐγῆς, μὴ τολμῶντας πλέον τινὰς ἀπὸ τὰς ἀληθεῖς δέλας τῦ Θεῦ νὰ ἔλθῃ νὰ τὸν προσκυνήσῃ.

Ἰούδας ὁ Μακκαβαῖος, μὲ ὀλίγυς σωτῆρας ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Ἔρημον, ὅπου πολλὴ καιρὸν ἀπ' ἄλλο δὲν ἐβρέφοντο παρὰ ἀπὸ χορτάρια, καὶ ἀπ' ἐκεῖνο, ὁπῦ ἐδυνάντο νὰ πιάσουν εἰς τὰ βυνὰ, καὶ εἰς τὰ δάση.

Ὅταν ὁ Ἀντίοχος ἐγράφη εἰς τὴν Ἀντιόχειαν, ἐπρόσταξεν, ὅτι ὅλα τὰ ἔθνη τῆς βασιλείας τυ νὰ ἀφήσουν ταῖς παλαιαῖς τυς πελεταῖς, καὶ ταῖς σωνήθειαίς τυς, καὶ νὰ συμφωνήσυν μὲ τὴν θρησκείαν τῦ Βασιλέως, καὶ νὰ λαβδύσυν ἐκεῖνες τὰς ἰδίυς Θεὰς, καθὼς τὰς ἐλάβδυσεν αὐτός. Αὐτὸ τὸ πρόσταγμα, ἀγκαλὰ ἐκηρύχθη γενικῶς, εἶχεν ὅμως ἐξαιρέτας εἰς τὸν σκοπὸν τὰς Ἑβραίυς, τῶν ὁποίων ἤθελε νὰ ἀφανίσῃ καὶ τὴν θρησκείαν, καὶ τὸ ἔθνος. ά. Μακ. ά. 41. 64. καὶ β'. ς'. 1. 7. Ἰώσ. αὐτόθι.

Διὰ νὰ ἐκπληρώσῃ τῦτο τὸ ψήφισμα, ἔπεμψεν εἰς ὅλας τὰς Ἐπαρχίας τῆς βασιλείας τυ ἐπισκόπας, οἱ ὁποῖοι ἐπροσκάχθησαν νὰ κάμυν ὅτι νὰ ὑποταχθῦν τὰ ἔθνη, καὶ νὰ διδαχθῦν εἰς πάσας τὰς τελετὰς, καὶ ἔθιμα τῦ βασιλέως.

Οἱ Ἐθνικοὶ δὲν ἔλαβαν δυσκολίαν νὰ ἀπο-

ποφασίσου. Ἐστάθησαν παντελῶς ἀναμφίβολοι νὰ λάβου λατρείαν διὰ λατρείαν, καὶ Θεοὺς διὰ Θεούς. Τινὰς δὲν ἐφανὴ τόσον πρόθυμος εἰς τὸ νὰ συγκατανεύσῃ εἰς τοῦτο, ὁποῦ ἐζήτει ἡ Αὐλὴ, ὅσον οἱ Σαμαρεῖται. Ἐπαράστησαν εἰς τὸν Βασιλέα ἕνα ζήτημα, μὲ τὸ ὁποῖον ἐφανέρωναν, πῶς δὲν ἦτον Ἑβραῖοι (α), καὶ ἐζητοῦσαν, ὅτι ὁ Ναός τους οἰκοδομημένος εἰς τὸ ὄρος Γαριζὶν, ὁ ὁποῖος ἕως τότε δὲν εἶχεν ἀφιερωθῇ εἰς καμίαν μερικὴν Θεότητα, νὰ ἀφιερωθῇ εἰς τὸν Ἑλληνικὸν Δία, καὶ νὰ ἔχῃ τὸ ὄνομα.

Ὁ Ἀντίοχος ἤκουσε μὲ εὐχαρίστησιν τὸ ζήτημα, καὶ ἐπρόσταξε τὸν Νικάνορα Διοικητὴν τῆς Ἐπαρχίας τῆς Σαμαρείας νὰ ἀφιερώσῃ τὸν Ναόν τους εἰς τὸν Ἑλληνικὸν Δία, καθὼς ἐπιθυμοῦσαν, καὶ νὰ μὴ τοὺς δώσῃ καμίαν ἐνόχλησιν.

Δὲν ἐστάθησαν οἱ Σαμαρεῖται οἱ μόνοι ἀποστάται, ὁποῦ ἀρνήθησαν τὸν Θεὸν, καὶ τὸν Νόμον τους τότε. Ἀλλὰ καὶ πολλοὶ Ἑβραῖοι, ἢ διὰ νὰ ἀποφύγου τὸν διωγμὸν, ἢ διὰ νὰ ἔχου τὴν ἀγάπην τοῦ Βασιλέως, καὶ τῶν Ὑπηρετῶν του, ἢ τέλος πάντων διὰ συγκατάθεσιν, ἢ διὰ

(α) Ἔτζη ὡμιλοῦσαν, διατὶ τὸ μεγάλον ὄνομα τοῦ Θεοῦ τοῦ Ἰσραὴλ (Ἰεωβᾶ) δὲν ἐκφωνεῖτο ποτὲ ἀπὸ τοὺς Ἑβραίους.

ἡ διὰ ἐλευθερίαν ἔκαμαν τὸ αὐτό. Ὅλαις αὐταῖς ἡ διάφοραις αἰτίαις ἐπροξένησαν πολλȣ̀ς ἀφανισμȣ̀ς εἰς τὸν Ἰσραήλ· καὶ πολλοὶ ἀπ' ἐκείνȣς, ὁπȣ̃ μίαν φορὰν ἐςάθησαν περισσότερον ἄφοβοι, ἐγίνοντο ὕςερα, τὸ ὁποῖον συμβαίνει συχνὰ, μὲ τὸ νὰ ἑνωθȣ̃ν μὲ τὰ τάγματα τȣ̃ Βασιλέως, ἀγριώτεροι διῶκται τῶν ἀδελφῶν τȣς, ἀπὸ ὅ,τι ἦτον οἱ ἴδιοι Εἰδωλολάτραι, εἰς τȣ̀ς ὁποίȣς ἐδόθη αὐτὴ ἡ βάρβαρος παραγγελία.

Ὁ ἐπιςάτης ὁπȣ̃ ἐπέμφθη εἰς τὴν Ἰȣδαίαν, καὶ Σαμάρειαν διὰ νὰ κάμῃ νὰ πληρωθῇ τὸ πρόςαγμα τȣ̃ Βασιλέως ἦτον ὁ Ἀθηναῖος, ἄνθρωπος γηραλαῖος, καὶ πολλὰ διδαγμένος εἰς ὅλας τὰς τελετὰς τῆς Εἰδωλολατρείας τῶν Ἑλλήνων, ὁπȣ̃ διὰ τȣ̃το ἐλογίσθη ὁ ἱκανώτερος διὰ νὰ παρακινήσῃ ἐκεῖνα τὰ Ἔθνη. Φθάσας εἰς τὴν Ἱερȣσαλὴμ, ἔκαμεν εὐθὺς νὰ παύσȣν ἡ θυσίαις, ὁπȣ̃ ἐπροσφέροντο εἰς τὸν Θεὸν τȣ̃ Ἰσραὴλ, καὶ νὰ ἐξαλειφθȣ̃ν ὅλα τὰ ἔθιμα τῆς Ἑβραϊκῆς θρησκείας. Ἐμολύνθη ὁ Ναὸς, εἰς τρόπον ὁπȣ̃ δὲν ἦτον πλέον διὰ τὴν δȣ́λευσιν τȣ̃ Θεȣ̃. Ἐβεβηλώθησαν τὰ σάββατα, καὶ ἡ ἄλλαις ἑορταῖς, ἀπηγορεύθη τὸ νὰ περιτέμνουν τὰ νήπια, ἐπάρθησαν, καὶ ἐκάησαν ὅλα τὰ ἀντίγραφα τȣ̃ Νόμȣ ὅπȣ εὑρέθησαν, καὶ ἐθανατώθησαν ὅλοι ἐκεῖνοι, ὁπȣ̃ ἐναντιώθησαν εἰς

τὸ

τὸ βασιλικὸν πρόσαγμα. Οἱ Σβατιῶται τῆς Συρίας, καὶ ὁ ἐπισάτης, ὅπου τὰς ὀξυσίαζον, ἦτον οἱ ἔγκριτοι Ὑπηρέται, μὲ τὸ μέσον τῶν ὁποίων ἔγινεν ἡ ἐπιστροφὴ τῶν Ἑβραίων εἰς τὴν θρησκείαν τοῦ Βασιλέως.

Διὰ νὰ τὴν στερεώσῃ προθυμότερα εἰς ὅλον τὸ γένος, ᾠκοδόμησεν εἰς ὅλαις ταῖς χώραις θυσιαστήρια, καὶ βωμοὺς μὲ εἴδωλα καὶ μὲ ἱερὰ ἄλση. Ἐδιωρίσθησαν μερικοὶ Ὑπηρέται, οἱ ὁποῖοι ἐθυσίαζαν καθὲ λογῆς ἄνθρωπον μίαν φορὰν τὸν μηνᾶ, εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν τοῦ Μηνὸς, εἰς τὴν ὁποίαν ἐγεννήθη ὁ Βασιλεὺς, καὶ ἔκαναν τοὺς Ἑβραίους νὰ φάγουν ἀπηγορευμένα κρέατα, καὶ ἄλλα ἀκάθαρτα ζῶα, ὅπου ἐπροσφέρναν εἰς τὴν θυσίαν.

ά. Μακ. β'. 1. 30. Γώσ. Ἀρχ. βιβλ. ιβ'. κεφ. ή.

Ἕνας ἀπ' αὐτοὺς τοὺς Ὑπηρέτας, λεγόμενος Ἀπελλῆς, ἦλθεν εἰς Μαρδεὶν, ὅπου ἐκαποίκησε καὶ ὁ Ματταθίας ἐξ Ἱερατικῆς φυλῆς, ἄνθρωπος αἰδέσιμος, καὶ πολλὰ ζηλωτὴς διὰ τὸν Νόμον τοῦ Θεοῦ. Ἦτον υἱὸς τοῦ Ἰωαννῆ, καὶ ἔγγονος τοῦ Σίμωνος, τοῦ ὁποίου ὁ Πατέρας Ἀσμοναῖος εἶχε δώσῃ εἰς τὴν φαμελίαν του τὸ ὄνομα τῶν Ἀσμοναίων. Εἶχε μεθ' ἑαυτὸν πέντε υἱοὺς, ὅλοι γενναῖοι, καὶ ζηλωταὶ ὡς αὐτὸν διὰ τὸν Νόμον Κυρίου. Ὁ Ἰωαννὴς ὁ ἐπονομαθεὶς Καδδὶς, ὁ Σίμων ὁ ἐπονομαθεὶς Θασὶ, Ἰούδας ὁ Μακκαβαῖος, Ἐλεάζαρ ὁ

Αὐα-

Αὐαραὶ, καὶ Ἰωνάθαν ὁ Ἀπφȣ̃ς. Ἐρχόμενος εἰς Μωδεὶν ὁ Ἀπελλῆς ἐσυνάθροισε τȣ̀ς κατοίκȣς, καὶ τȣ̀ς ἐφανέρωσε τὸ βασιλικὸν πρόςαγμα. Σταφεὶς ἔπειτα εἰς τὸν Ματαθίαν ἐπάςχισε νὰ τὸν καταπείσῃ νὰ συμφωνήσῃ εἰς τὴν θέλησιν τȣ̃ Βασιλέως, μὲ σκοπὸν νὰ ταβίξῃ ὅλȣς τȣ̀ς κατοίκȣς, μὲ τὸ παράδειγμα ἑνὸς ἀνθρώπȣ τόσον αἰδεσίμȣ, καὶ εὐλαβȣ̃ς. Τȣ̃ ἔταξε, πῶς ἂν ἔκανε τȣ̃το, ὁ Βασιλεὺς ἤθελε τὸν συντάξῃ εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν φίλων τȣ, καὶ εἰς τὸ συμβȣ́λιόν τȣ, καὶ πῶς αὐτὸς, καὶ τὰ παιδία τȣ ἤθελαν λάβῃ ὅλαις ταῖς τιμαῖς, καὶ ταῖς εὐεργεσίαις τῆς Αὐλῆς. Ὁ Ματαθίας τȣ̃ ἀπεκρίθη μὲ μίαν ἄφοβον φωνὴν, ὁπȣ̃ ἠκȣ́σθη ἀπὸ ὅλην τὴν συνάξιν, πῶς (α) ἀνίσως ὅλα τὰ ἔθνη ἤθελαν ὑπακȣ́σȣν τȣ̃ Βασιλέως Ἀντιόχȣ, καὶ ὅλοι οἱ Ἰσραηλῖται ἤθελαν ἀφήσȣν τὸν Νόμον τῶν Πατέρων τȣς, διὰ νὰ ὑποταχθȣ̃ν εἰς τὰ προςάγματά τȣ, αὐτὸς, οἱ υἱοί τȣ, καὶ οἱ ἀδελφοί τȣ ἤθελαν ἀπομείνȣν διὰ παντὸς βεβαιότατα ὑποτασσόμενοι εἰς τὸν Νόμον τȣ̃ Κυρίȣ.

(α) Εἰ πάντα τὰ ἔθνη τὰ ἐν οἴκῳ τῆς βασιλείας τȣ̃ Βασιλέως ἀκȣ́ȣσιν αὐτȣ̃, ἀποςῆναι ἕκαςος ἀπὸ λατρείας πατέρων αὐτȣ̃, καὶ ἠρετίσαντο ἐν ταῖς ἐντολαῖς αὐτȣ̃. Ἀλλ' ἐγὼ, καὶ οἱ υἱοί μȣ, καὶ οἱ ἀδελφοί μȣ πορευσόμεθα ἐν διαθήκῃ πατέρων ἡμῶν. α'. Μακκαβ. κεφ. β'. 19.

Ἀφ' ὅ ἐφανερώθη, βλέποντας σὰν Ἑβραῖον, ὁπὸ ἐπαρασαίνετο εἰς τὸ θυσιαστήριον ὁπὸ ἔστησαν οἱ ἐθνικοὶ, διὰ νὰ θυσιάσῃ κατὰ τὸ πρόσαγμα τῦ Βασιλέως, κινηθεὶς ἀπὸ σὰν ζῆλον ὅμοιον μὲ ἐκεῖνον τῦ Φινεὲς, κ᾽ ἀπὸ σὰν δίκαιον, κ᾽ ἅγιον θυμὸν, (α) ἔξεξε κατ᾽ ἐπαύω εἰς ἐκεῖνον τὸν ἀποστάτην, κ᾽ τὸν ἐφόνευσε· βοηθήμενος ἔπειτα ἀπὸ τὰς υἱάς τε, κ᾽ ἀπὸ μερικὰς ἄλλας, ὁπὸ συνάθησαν μὲ αὐτὰς, ἔπραξε χειρότερα εἰς τὸν Ὑπηρέτην, κ᾽ εἰς ὅλας τὰς ἀκολέθας. Καὶ ὡσὰν νὰ εἶχεν ἀσυχώσῃ τὸ φλάμπυρον μὲ πέτοιαν ἄφοβον πρᾶξιν, ἐφώναξε μεγαλοφώνως εἰς τὸν χώραν· „ Ὅποιος εἶναι ζηλωτὴς „ εἰς τὸν Νόμον, κ᾽ θέλει νὰ ἀπομείνῃ σα„ θερὸς εἰς τὸν συμμαχίαν τῦ Κυρίε (β), „ ἂς μὲ ἀκολυθήσῃ ". Τότε σωάξας ὅλων τὰ τὸν φαμελίαν, κ᾽ ἐκεῖνες, ὁπὸ ἀγαπῦσαν ἀληθινὰ τὸν λατρείαν τῦ Θεῦ, ἀνεχώρησε μὲ αὐτὰς εἰς τὰ βυνὰ, ὅπε τὰς ἀκολέθησαν κ᾽ μερικοὶ ἄλλοι, κ᾽ εἰς ὀλίγον καιρὸν ἡ Ἔρημος τῆς Ἰυδαίας ἐγέμισεν ἀπ᾽ ἐκείνες, ὁπὸ ἔφθαναν τὸν διωγμόν.

Εἰς

(α) Ὁ Θεὸς εἶχε διαπάξῃ εἰς τὸν λαόν τε νὰ φονεύσεν ἐκείνες, ὁπὸ ἤθελαν βυλιθῇ νὰ τὸν καταπείσεσιν τὰ θυσιάσῃ τὰ εἴδωλα.

(α) Πᾶς ὁ ζηλῶν τῷ νόμῳ, κ᾽ ἱστῶν διαθήκην ἐξελθέτω ὀπίσω μυ. Μακ. ἐν τῷ αὐτῷ. κ. 27.

Εἰς τὴν ἀρχὴν, ἐπειδὴ καὶ τȣ̀ς ἐκατάτρεχον τὰς ἡμέρας τῶν σαββάτων, φοβȣ́μενοι αὐτοὶ τὸ σεβάσμιον τῆς ἡμέρας, δὲν ἐτολμȣ̃σαν νὰ διαφεντευθȣ̃ν, καὶ ἄφιναν καὶ τȣ̀ς ἐθανάτωναν. Ἀλλὰ τὸ ὀγλιγωρότερον ἐγνώρισαν, πῶς ὁ νόμος τȣ̃ σαββάτȣ δὲν ὑποχρέωνε τινὰ εἰς μεγάλην χρείαν.

ά. Μακ. β'. 31. 41. β'. ς'. 11. Ἰώσηπ. αὐτόθι.

Ὅταν ὁ Ἀντίοχος ἔλαβε τὴν εἴδησιν, πῶς εἰς τὴν Ἰȣδαίαν δὲν ἐπληρώθησαν τὰ προςάγματά τȣ, καθὼς καὶ ἀλλȣ̃, ὑπῆγεν αὐτὸς ὁ ἴδιος διὰ νὰ κάμῃ νὰ πληρωθȣ̃ν. Ἔπραξε ταῖς μεγαλήτεραις αὐςηρότητες ἐναντίον ὁλονῶν τῶν Ἑβραίων, ὁπȣ̃ δὲν ἤθελαν νὰ ἀρνηθȣ̃ν τὴν θρησκείαν τȣς, καὶ διὰ νὰ ςενεύσῃ τȣ̀ς ἄλλȣς μὲ τὸν φόβον ἐκείνων τῶν τιμωριῶν νὰ κάμȣν ἐκεῖνο ὁπȣ̃ ἤθελε. Τότε ἔτυχε τὸ μαρτύριον τȣ̃ Ἐλεαζάρȣ, καὶ ἐκεῖνο τῆς Μητρὸς, καὶ τῶν ἑπτὰ υἱῶν αὐτῆς, ὁπȣ̃ κοινῶς ὀνομάζονται Μακκαβαῖοι. Ἀγκαλὰ αὐταῖς ἡ Ἱςορίαις εἶναι εἰς ὅλȣς γνωςαῖς, δὲν ἠθέλησα ὅμως νὰ ταῖς διαβῶ μὲ σιωπὴν, διατὶ μȣ̃ ἐφαίνοντο, πῶς ἥρμοζαν πολλὰ εἰς τὸν Ἀντίοχον, τȣ̃ ὁποίȣ γράφω τὴν Ἱςορίαν. Ἐγὼ θέλω ταῖς εἰπεῖ σχεδὸν μὲ τὰ ἴδια λόγια τῆς Γραφῆς.

Ἔτει ἀπὸ κτίσεως Κόσμȣ 3837. Πρὸ Χριςȣ̃ 167. Ἰώσ. εἰς τȣ̀ς Μακκεφ. δ'. καὶ ε'.

Ἡ βία τȣ̃ διωγμȣ̃ ἔκαμε νὰ ξεπέσουν πολλοὶ Ἑβραῖοι, καὶ πολλοὶ ὁμοίως ἐφυλάχθησαν ςαθεροὶ, καὶ ἠθέλησαν κάλλιον νὰ ἀπο-

ποθαίνειν, παρὰ νὰ μολυνθῇ μὲ ξοφαῖς ἀκαθαρσίαις. Ἕνας ἀπὸ τοὺς ἐκλαμπροτέρους ἀπ' αὐτούς, ἦτον ὁ Ἐλεάζαρος. Αὐτὸς ἦτον ἕνας Γέρων αἰδέσιμος εἰς ἡλικίαν ἐννενήκοντα χρόνων, Διδάσκαλος τοῦ Νόμου, τοῦ ὁποίου ἡ ζωὴ ἐφάνη παντὸς καθαρὰ καὶ ἀθῴα. Ἐπροσπάχθη νὰ φάγῃ ἀπηγορευμένα κρέατα, καὶ ἤθελαν νὰ τὸν βιάσουν ἀνοίγοντές του βιαστικῶς τὸ στόμα. Ἀλλ' ὁ Ἐλεάζαρος προτιμῶντας εἷς θάνατον ἔνδοξον, ἀπὸ μίαν ὑπόδικον ζωὴν, ὑπῆγεν ἐκουσίως εἰς τὰ κολαστήρια, καὶ μὲ ἄκραν ὑπομονὴν, καὶ ἀπιφάσισε νὰ μὴ κάμῃ καινοῦργιον πρᾶγμα ἐναντίον τοῦ νόμου, διὰ τὴν ἀγάπην τῆς ζωῆς.

Οἱ φίλοι του, ὁποῦ ἦτον παρόντες, παρακινημένοι ἀπὸ μίαν ἄδικον συμπόνεσιν, τὸν ἐπῆραν κατὰ μόνας, καὶ τὸν ὥρκισαν νὰ δειχθῇ, νὰ τοῦ φέρουν φαγητὰ, ἀπὸ τὰ ὁποῖα τοῦ ἦτον συγχωρημένον νὰ φάγῃ, διὰ νὰ κάμουν νὰ πιστευθῇ, πὼς ἔφαγεν ἀπ' ἐκεῖνα τῆς θυσίας κατὰ τὸ πρόσταγμα τοῦ Βασιλέως, διατὶ ἔτζι ἐφύλαττε τὴν ζωήν. Ἀλλ' ὁ Ἐλεάζαρος συλλογιζόμενος ἐκεῖνο, ὁποῦ ἐζήτει ἀπ' αὐτὸν ἡ ἡλικία του, καὶ ὁμοῦ τὰ δίγνωτα, καὶ γνωστὰ ἦθη μὲ τὰ ὁποῖα ἐγεννήθη, καὶ ἐκείνην τὴν ἀθῴαν ζωήν, ὁποῦ αὐτὸς ἀπέρασεν ἐκ νεότητός του, ἀπεκρίθη κατὰ τοὺς κανόνας τοῦ ἁγίου Νόμου τοῦ Θεοῦ,

πὼς

πῶς ἤθελε κάλλιον νὰ τὸν πέμψȣν εἰς τὸν τάφον, παρὰ νὰ συγκατανεύσῃ εἰς ἐκεῖνο, ὁπȣ̃ τȣ̃ ἔλεγαν. „ Διατὶ, τȣ̀ς εἶπεν, εἶναι „ πρᾶγμα ἀνάξιον τῆς ἡλικίας, εἰς τὴν ὁ- „ ποίαν εὑρίσκομαι, νὰ πράξω τέτοιαν προ- „ σποίησιν, ἡ ὁποία ἤθελ' ἦςαι αἰτία, ὁ- „ πȣ̃ πολλοὶ νέοι ςοχαζόμενοι, πῶς ὁ Ἐ- „ λεάζαρος εἰς ἡλικίαν ἐννενήκοντα χρόνων „ ἐδέχθη τὴν ζωὴν τῶν Ἐθνῶν, ἤθελαν „ πλανεθῇ ἀπὸ τȣ̃το, ὁπȣ̃ ἐγὼ ἤθελα με- „ ταχειρισθῇ διὰ νὰ φυλάξω ἕνα ἐλεεινὸν πε- „ ρίσσευμα ταύτης τῆς φθαρτῆς ζωῆς. Ἀ- „ πὸ τὸ ἄλλο μέρος, ἂν ἐλευθερωθῶ τῶρα „ ἀπὸ ταῖς τιμωρίας τῶν ἀνθρώπων, δὲν „ θέλω δυνηθῇ μ' ὅλον τȣ̃το νὰ φύγω τὸ „ χέρι τȣ̃ Θεȣ̃, ȣ̃τε εἰς τὴν ζωὴν, ȣ̃τε „ ἔπειτα ἀπὸ τὸν θάνατον. Ὥςε ὁπȣ̃ ἀ- „ ποθνήσκωντας γενναίως, θέλω φανῇ ἄ- „ ξιος τȣ̃ γηρατείȣ, καὶ θέλω ἀφήσει εἰς τȣ̀ς „ νέȣς ἕνα καλὸν παράδειγμα, ὑποφέρων- „ τας μετὰ χαρᾶς, καὶ ἀφόβως ἕνα θάνα- „ τον ἔνδοξον διὰ τȣ̀ς αἰδεσίμȣς, καὶ ἁγίȣς „ μας Νόμȣς". Μόλις ἐτελείωσε τὸ ὁμί- λημά τȣ, ὁπȣ̃ ἐσύρθη εἰς τὴν τιμωρίαν. Ἐκεῖνοι, ὁπȣ̃ τὸν ἔσυρναν, καὶ ὁπȣ̃ ἕως τό- τε εἶχαν δείξῃ κάποιαν εὐσπλαγχνίαν πρὸς αὐτὸν, ἀγρίευσαν ἐν μιᾷ ῥοπῇ, ἀκȣ́οντές τον τοιȣτοτρόπως νὰ ὁμιλῇ, νομίζοντες ὑπερη-

φανίαν τὴν γενναιότητά του. Εἰς τὴν ὕστερην συμβουλὴν τῆς ζωῆς του ἔδωκεν εἶδος μεγάλου ἀναστεναγμόν, καὶ εἶπε. „Κύριε, ὁποῦ μὲ μίαν „σοφίαν τελείως ἁγίαν γνωρίζεις τὰ πάν„τα, ἐσὺ ἠξεύρεις, πῶς δυνάμενος ἐγὼ „νὰ ἐλευθερωθῶ ἀπὸ τὸν θάνατον, ὑπο„φέρω εἰς τὸ σῶμά μου δεινὰς τιμωρίας, „ἀλλ' εἰς τὴν ψυχὴν ἀγάλλομαι, πῶς τὰ „ὑπομένω, διατὶ σὲ φοβοῦμαι". Ἔτζι ἀπέθανεν ἐκεῖνος ὁ Ἅγιος Γέρων, ἀφίνοντας ὄχι μόνον εἰς τοὺς νέους, ἀλλ' εἰς ὅλον τὸ ἔθνος εἶδος μεγάλου παραδείγματος ἀρετῆς, καὶ σταθερότητος.

Ἔτυχεν, ὁποῦ ἐπιάθησαν περιπλέον ἑπτὰ ἀδελφοὶ μὲ τὴν Μητέρα τους, καὶ ὁ Βασιλεὺς Ἀντίοχος ἠθέλησε νὰ τοὺς συνδύσῃ νὰ φάγουν κρέατα ἀπηγορευμένα ἀπὸ τὸν νόμον, καὶ νὰ τοὺς δείρῃ μὲ νεῦρα. Καὶ ἕνας ἀπ' αὐτοὺς, ὁποῦ ἦτον ὁ πρωτογέννητος εἶπε. „Τί θέλεις, καὶ τί ζητεῖς ἀπὸ ἡμᾶς; Εἰ„μεθεν πρόθυμοι νὰ ἀποθανώμεν κάλλιον, „παρὰ νὰ καταπατήσωμεν τοὺς νόμους, ὁποῦ „ἀπὸ τὸν Θεὸν ἐδόθησαν εἰς τοὺς Πατέρας „μας". Θυμωθεὶς ὁ Βασιλεὺς ἐπρόσταξε νὰ κόψουν τὴν γλῶσσαν ἐκείνου, ὁποῦ τοιουτοτρόπως ὡμίλησεν, νὰ τοῦ ἐκδάρουν τὴν κεφαλὴν, καὶ νὰ κόψουν τὰς ἄκρας τῶν χεριῶν, καὶ ποδαριῶν του ἔμπροσθεν τῆς Μητρός του, καὶ

τῶν

τȣ̃ ἀδελφῶν τȣ. Τοιȣτοτρόπως ἀκροτηριασμένον, ἐπρόςαξε νὰ τὸν ἑψήσȣν εἰς ἕνα τηγανί. Βασανιζόμενος αὐτὸς τέτοιας λογῆς, οἱ ἀδελφοί τȣ μὲ τὴν μητέρα τȣς ἐπαρεθάρρυναν ὁ ἕνας τὸν ἄλλον νὰ ἀποθάνȣν ἀνδρείως, λέγοντες· „ Ὁ Θεὸς θέλει ἰδεῖ τὴν ἀλήθει-„ αν, θέλει μᾶς εὐσπλαγχνισθῇ, καὶ θέλει „ μᾶς παρηγορήσει, καθὼς τάζει ὁ Μωϋ-„ σῆς εἰς τὸν ψαλμόν τȣ“.

Ἀποθανόντος τοιȣτοτρόπως τȣ̃ πρώτȣ, ἐπίασαν τὸν δεύτερον, καὶ ἀφ' ȣ̃ τȣ̃ ἔκδαραν τὴν κεφαλὴν, ἐρωτήθη ἂν ἤθελε νὰ φάγῃ ἀπὸ τὰ φαγητὰ, ὁπȣ̃ τȣ̃ ἤφεραν, πρὶν παρὰ νὰ τȣ̃ κόψȣν τὰ μέλη τὸ ἕνα ἔπειτα ἀπὸ τὸ ἄλλο. Αὐτὸς ἀπεκρίθη μὲ τὴν πατρικήν τȣ φωνήν. „ Ἐγὼ δὲν τὸ κάνω ποτέ“. Ὅθεν ὑπόφερε καὶ αὐτὸς τὰς αὐτὰς τιμωρίας, ὡς καὶ ὁ πρῶτος· καὶ ὄντας εἰς τὴν ὑςέραν ἀναπνοὴν, εἶπε τȣ̃ Βασιλέως· „ Κάκιςε Βα-„ σιλεῦ, ἐσὺ μᾶς πέρνεις τὴν παρȣ̃σαν „ ζωὴν, ἀλλ' ὁ Βασιλεὺς τȣ̃ Οὐρανȣ̃, καὶ „ τῆς Γῆς θέλει μᾶς ἀναςήσει μίαν ἡμέ-„ ραν διὰ τὴν αἰώνιον ζωὴν, ἂν ἀποθά-„ νωμεν διὰ τὴν διαφέντευσιν τȣ̃ Νόμων „ τȣ“.

Ἔπειτα ἀπ' αὐτὸν ἦλθον εἰς τὸν τρίτον, τȣ̃ ὁποίȣ ἐζητήθη ἡ γλῶσσά τȣ, ὁπȣ̃ εὐθὺς ἐπαράςησεν, ἅπλωσε τὰς χεῖρας ἀφόβως,

καὶ γενναίως εἶπεν· „ Ἐγὼ ἔλαβον ἀπὸ τὸν
„ Οὐρανὸν αὐτὰ τὰ μέλη, καὶ τώρα τὰ κα-
„ ταφρονῶ διὰ τὴν διαφέρτδσιν τῶν Νόμων
„ τῶ Θεῶ, διατὶ ἐλπίζω, πῶς μίαν ἡμέ-
„ ραν θέλει μὲ τὰ ἀνταποδώσει". Ὁ Βα-
σιλεὺς, καὶ οἱ μετ' αὐτῶ ἐξεπλάγησαν βλέ-
ποντες ἐκεῖνον τὸν νέον, ὁπῶ ἐσοχάζετο διὰ
ἀδὲν τὰς αὐστηροτέρας τιμωρίας.

Ἐτιμωρήθη ὁ τέταρτος μὲ τὸν ἴδιον τρόπον, καὶ ὥντας εἰς τὴν ὑστέραν ἀνάπνοήν, εἶπε τῶ Βασιλέως· „ Ὀφελός μας εἶναι νὰ
„ θανατωθῶμεν ἀπὸ τὰς ἀνθρώπους, διατὶ
„ ἐλπίζομεν, πῶς ὁ Θεὸς θέλει μᾶς ἐπι-
„ στρέψει τὴν ζωὴν ἀνασαίνοντάς μας, ἀλλ'
„ εἰς ἐσὲ ἡ ἀνάστασίς σε δὲν θέλει εἶσαι
„ διὰ τὴν ζωήν".

Βασανιζόμενος καὶ ὁ πέμπτος εἶπεν εἰς τὸν Βασιλέα· „ Ἐσὺ καίεις τώρα ἐκεῖνο ὁ-
„ πῶ θέλεις, διατὶ ἔχεις τὴν ἐξουσίαν εἰς
„ τὰς ἀνθρώπους, ἀγκαλὰ εἶσαι ἕνας ἄν-
„ θρωπος θνητός. Ἀλλὰ μὴ πιστεύσεις,
„ πῶς ὁ Θεὸς ἐγκατέλιπε τὸ γένος μας. Ἀ-
„ ναμένον ὀλίγον, καὶ θέλεις ἰδεῖ τὴν δύ-
„ ναμίν τε, καὶ πῶς θέλει τιμωρήσει ἐσὲ,
„ καὶ τὸ σπέρμα σε".

Ἦλθεν ἔπειτα ὁ ἕκτος, καὶ μίαν σιγμὴν πρὶν ἀποθάνῃ εἶπε· „ Μὴ πλανᾶσαι ἀφ'
ἑαυτῶ σε, εἶναι ἀληθινὸν, πῶς ἡ ἁμαρτίαις

μας

„ μας μᾶς ἐπροξένησαν αὐτὰ τὰ κακὰ ὁπᾶ
„ ἡμεῖς ὑποφέρομεν, ἀλλὰ σὺ μὴ ἐλπίσῃς
„ νὰ ἀπομείνῃς ἀτιμώρητος, ἀφ᾽ ὅ ἐπιχει-
„ είθης νὰ κάμῃς μάχην τᾶ ἰδίᾳ Θεᾶ".

Ἡ μητέρα τος ὡς τόσον βοηθυμένη ἀπὸ τὴν Πίστιν, ὁπᾶ εἶχεν εἰς τὸν Θεὸν, ἔβλεπε μὲ μίαν θαυμασὴν σταθερότητα τὰς ἐπιτυχίας της, νὰ ἀποθαίνεν εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἡμέραν. Θαρρυνώντας τος μὲ λόγια γεμάτα δυνάμιν, καὶ σωφέσιν, καὶ μὲ μίαν γενναιότητα ὠκαπωμένην μὲ τὴν μητρικὴν ἀγάπην, τὰς ἔλεγεν·

„ Ἐγὼ δὲν ἠξεύρω πῶς ἐμορφώθητε εἰς τὴν
„ κοιλίαν μου, διατὶ ἐγὼ δὲν σᾶς ἔδωσα τὴν
„ ψυχὴν, τὸ πνεῦμα, καὶ τὴν ζωήν· ἤτε ἐ-
„ γὼ ἐσυλλάβα τὰ μέλη σας· ἠξεύρω ὅμως
„ πῶς ὁ Ποιητὴς τᾶ Κόσμου, ὁ ὁποῖος ἔπλα-
„ σε τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν γέννησίν του, καὶ
„ ἔδωσε τὸ εἶναι εἰς ὅλα τὰ πράγματα,
„ θέλει σᾶς ἀποδώσει μίαν ἡμέραν διὰ ἔ-
„ λεος αὐτᾶ τὸ πνεῦμα, καὶ τὴν ζωήν, πρὸς
„ ἀνταμοιβὴν τῆς καταφρονήσεως, ὁπᾶ πῶ-
„ ρα κάμνετε αὐτῷ τῷ μελῶν διὰ τὴν ἀ-
„ γάπην τῷ Νόμων του".

Ἀπόμνησκεν ὁ νεώτερος. Ὁ Ἀντίοχος ἄρχησε νὰ τὸν παρακινῇ, καὶ τὸν ἐβεβαίωσε πειπλέον μεθ᾽ ὅρκου, πῶς ἤθελε τὸν πλουτίσῃ, καὶ δυτυχίσῃ βάνωντάς τον ἀνάμεσα εἰς τὰς φίλους του, ἂν ἤθελε νὰ ἀφήσῃ τὰς νόμους

τῷ

τῶν Πατέρων τȣ. Ἀλλὰ τȣ̃τος ὁ νέος, ὤντας ἀναίσθητος εἰς ὅλα τὰ τασσίματα, ἔκραξεν ὁ Βασιλεὺς τὴν μητέρα τȣ, καὶ τὴν ἐνȣθέτησε νὰ δώσῃ τȣ̃ υἱȣ̃ της μίαν σωτήριον συμβȣλήν. Αὐτὴ ὑποσχέθη νὰ τὸ κάμῃ, καὶ πλησιάζȣσα ἔπειτα εἰς τὸν υἱόν της, καὶ μυκτηρίσασα τὴν σκληρότητα τȣ̃ Τυράννȣ, τȣ̃ εἶπεν εἰς Ἑβραϊκὴν γλῶσσαν. „Υἱέμȣ, εὐσπλαγχνίσȣμε, ὁπȣ̃ σὲ ἐβάςαξα ἐννέα μῆνας „ εἰς τὴν κοιλίαν, ὁπȣ̃ σὲ ἐβύζασα τρεῖς „ χρόνȣς, καὶ ὁπȣ̃ σὲ ἀνέθρεψα ἕως εἰς τὴν „ παρȣ̃σαν ἡλικίαν. Σὲ ὁρκίζω, ἠγαπημένε υἱὲ, νὰ κοιτάξῃς τὸν Οὐρανὸν, καὶ τὴν „ Γῆν, καὶ ἐκεῖνα τὰ πράγματα ὁπȣ̃ περιέχονται, καὶ νὰ ςοχασθῇς, πῶς ὁ Θεὸς τὰ „ ἔκαμεν ὅλα ἐκ τȣ̃ μὴ ὄντος, καθὼς καὶ τὸ „ ἀνθρώπινον γένος. Μὴ φοβηθῇς τȣ̃τον τὸν „ σκληρὸν Δήμιον, ἀλλὰ γενȣ̃ ἄξιος τῶν ἀδελφῶν σȣ, λαμβάνωντας εὐχαρίςως τὸν „ θάνατον, διὰ νὰ σὲ ἰδῶ μὲ τȣ̀ς ἀδελφȣ́ς „ σȣ εἰς τὴν δόξαν, ὁπȣ̃ ἐλπίζομεν διὰ εὐσπλαγχνίαν τȣ̃ Θεȣ̃“.

Εἰς καιρὸν, ὁπȣ̃ αὐτὴ ὡμιλȣ̃σεν ἀκόμι, ὁ νέος ἐφώναξε μεγαλοφώνως· „Τί ἀναμένετε ἐσεῖς ἀπὸ ἐμέ; Ἐγὼ δὲν ὑπακȣ́ω καθόλȣ τὸ πρόςαγμα τȣ̃ Βασιλέως, ἀλλὰ „ τὸν Νόμον, ὁπȣ̃ μᾶς ἔδωκεν ὁ Μωϋσῆς. „ Ἐσὺ ἔπειτα, ὁπȣ̃ εἶσαι ὁ Αὐτȣργὸς πάν-

„ των τῶν λυπηρῶν, ὁπȣ̃ ἔπαθαν οἱ Ἐ-
„ βραῖοι, δὲν θέλεις φύγῃ τὴν χεῖρα τȣ̃
„ Θεȣ̃. Εἶναι ἀληθινὸν, πῶς τὰ παθαί-
„ νομεν διὰ ταῖς ἁμαρτίαις μας, ἀλλὰ ἂν
„ ὁ Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν, διὰ νὰ μᾶς παι-
„ δεύσῃ, καὶ διορθώσῃ, ἐφάνη ὀλίγον και-
„ ρὸν θυμωμένος καθ' ἡμῶν, τέλος πάν-
„ των θέλει ἐξιλεωθῇ, καὶ θέλει φιλιω-
„ θῇ μὲ τȣ̀ς δȣ́λȣς τȣ. Ἀλλ' ἐσὺ ἀνομώ-
„ τερε, καὶ ἀσεβέστερε ἀπ' ὅλȣς τȣ̀ς ἀνθρώ-
„ πȣς, μὴ πλανᾶσαι διὰ μίαν ματαίαν
„ ἐλπίδα. Δὲν θέλεις φύγῃ τὴν κρίσιν
„ τȣ̃ Θεȣ̃, ὁπȣ̃ τὸ ὅλον δύναται, καὶ τὸ
„ ὅλον βλέπει. Ὅσον διὰ τȣ̀ς ἀδελφȣ́ς
„ μȣ, ἀφ' ȣ̃ ὑπόμειναν ἕνα πρόσκαιρον
„ πόνον, ὑπῆγαν εἰς τὴν αἰώνιον δόξαν.
„ Κατὰ τὸ παράδειγμά τȣς ἀφίνω εὐχαρί-
„ στως τὸ σῶμά μȣ, καὶ τὴν ζωὴν διὰ τȣ̀ς
„ Νόμȣς τῶν πατέρων μȣ· καὶ παρακαλῶ τὸν
„ Θεὸν νὰ εὐσπλαγχνισθῇ τὸ ὀγλιγωρότερον
„ τὸ γένος μας· καὶ ἡ ὀργήτȣ, ὁπȣ̃ δικαίως
„ ἔπεσεν ἐπάνω εἰς τὸ γένος μας, νὰ τε-
„ λειώσῃ μὲ τὸν θάνατόν μȣ, καὶ μὲ τὸν
„ θάνατον τῶν ἀδελφῶν μȣ".

Ὀργισθεὶς ὁ Βασιλεὺς, καὶ μὴ δυνάμενος νὰ ὑποφέρῃ νὰ καταφρονῆται, ἔκαμε νὰ τιμωρήσȣν αὐστηρότερα τȣ̃τον τὸν νέον, ὁπȣ̃ ἀπέθανεν ἁγίως, ὡσὰν καὶ τȣ̀ς ἄλλȣς, μὲ μίαν

τε-

τελείαν πίςιν εἰς τὸν Θεόν. Τέλος πάντων ἡ μητέρα ὑπόφερε καὶ αὐτὴ τὸν θάνατον ἔπειτα ἀπὸ τοὺς υἱούς της.

Ἔτ. ἀπὸ Κτίσεως Κόσμου 3838. Πρὸ Χριςοῦ 166. ά. Μακ. β'. 49. 70. Ἰώσηπ. Ἀρχ. βιβλ. η. κεφ. ι β'.

Πρὶν νὰ ἀποθάνῃ ὁ Ματαθίας ἔκραξε τοὺς πέντε του υἱοὺς, καὶ ἀφ' οὗ τοὺς ἐνουθέτησε νὰ πολεμήσουν ἀνδρείως διὰ τὸν Νόμον τοῦ Θεοῦ κατὰ τῶν διωκτῶν, ὠνόμασε τὸν Ἰούδαν διὰ Στρατηγὸν, καὶ τὸν Σίμωνα διὰ Ἐπιςάτην τοῦ συμβουλίου. Ἔπειτα ἐξέπνευσε, καὶ ἐτάφη εἰς Μωδεὶν εἰς τὸ Μνημεῖον τῶν Πατέρων του, τὸν ὁποῖον ἐλυπήθησαν πολλὰ ὅλοι οἱ πιςοὶ Ἰσραηλῖται.

Πολύβ. παρὰ τῷ Ἀθην. βιβλ. ε. φ 193. καὶ Διόδ. εἰς Πρεσβ. φ. 321.

Βλέπωντας ὁ Ἀντίοχος, πῶς ὁ Παῦλος Αἰμίλιος ἀφ' οὗ ἐνίκησε τὸν Περσέα, καὶ ἀπόκτησε τὴν Μακεδονίαν, ἑώρτασε κάποιους ἀγῶνας εἰς τὴν Ἀμφίπολιν σιμὰ εἰς τὸν Στρυμόνα, τοῦ ἦλθε λογισμὸς νὰ κάμῃ καὶ αὐτὸς τὸ ἴδιον εἰς τὴν Δάφνην σιμὰ εἰς τὴν Ἀντιόχειαν. Ἐδιώρισε τὸν καιρὸν, ἔπεμψε νὰ καλέσῃ ἀπὸ κάθε μέρος θεατὰς, καὶ ἐτράβιξεν ἕνα πλῆθος ἄπειρον. Ἔγιναν οἱ ἀγῶνες μὲ μίαν μεγαλοπρέπειαν, καὶ μὲ μίαν ὑπερβολικὴν ἔξοδον, καὶ ἐβάςαξαν πολλαῖς ἡμέραις. Τὸ ὑποκείμενον, ὁποῦ αὐτὸς ἐπαράςησεν ἐκεῖνον τὸν καιρὸν, συμφωνεῖ τελείως μὲ τὴν ἐξούγησιν τῆς Προφητείας τοῦ Δανιὴλ, ὁποῦ τὸν κράζει ἄνθρωπον ἐξουθενητόν. Ἐγὼ ὡμίλησα εἰς ἄλλον τόπον.

Δαν. ιά. 21.

Ἔκα-

Ἔκαμε τόσα παράξενα ἔμπροσθεν εἰς ἐκεῖνο τὸ ἄπειρον πλῆθος, ὁπȣ̃ ἐσύνδραμεν ἀπὸ διαφόρȣς τόπȣς, ὁπȣ̃ ἐκέρδησε τὴν καταφρόνησιν, καὶ τὸ περιγέλοιον πάντων τῶν παρεστηκότων. Πολλοὶ περιπλέον ἐθυμώθησαν εἰς τρόπον, ὁπȣ̃ διὰ νὰ μὴν βλέπουν τόσαις ἀνάξιαις πρᾶξες ἑνὸς Βασιλέως, καὶ ἐναντίαις εἰς τȣ̀ς κανόνας τȣ̃ πρέποντος, καὶ τῆς τιμῆς, δὲν ἠθέλησαν πλέον νὰ ὑπάγουν εἰς τὰς ἑορτὰς, εἰς τὰς ὁποίας ἐκαλέσθησαν ἀπὸ τὸν ἴδιον Βασιλέα.

Μόλις ἐτελείωσεν ἡ πανήγυρις τῶν ἀγώνων, ὁπȣ̃ εἶδε νὰ ἔλθῃ ὁ Τιβέριος Γράκχος, στελμένος ἀπὸ τȣ̀ς Ῥωμαίȣς ὡς Πρέσβις, διὰ νὰ καταλάβῃ τὴν διάθεσίν τȣ. Ὁ Ἀντίοχος τὸν ἐδέχθη μὲ τόσην εὐγένειαν, ὁπȣ̃ τȣ̃τος ὁ Πρέσβις ὄχι μόνον δὲν ἔβαλε καμίαν ὑποψίαν κατ' αὐτȣ̃, ȣ̓̃τε ἐστοχάσθη, πῶς νὰ εἶχεν εἰς τὴν καρδίαν ἐκεῖνο, ὁπȣ̃ ἔγινεν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, ἀλλ' ἐξȣθένησεν ὅλȣς ἐκείνȣς, ὁπȣ̃ ἔκαναν ἐναντίον τȣ́τȣ τȣ̃ Βασιλέως τέτοιαις διήγησες. Καὶ βέβαια χώρια ἀπὸ ταῖς ἄλλαις δεξίωσες, ὁπȣ̃ τȣ̃ ἔκαμεν ὁ Ἀντίοχος, εὐγῆκεν ἀπὸ τὸ παλάτι τȣ διὰ νὰ τὸν βάλῃ, καὶ ὀλίγον ἔλειψε νὰ τȣ̃ δώσῃ καὶ τὸ διάδημά τȣ. Ἔπρεπεν ὁ Ῥωμαῖος, ἂν ἦτον πανȣ̃ργος πολιτικὸς, νὰ ὑποπτεύσῃ ὅλαις αὐταῖς ταῖς προσποίησες,

Πολύβ. Πρέσβ. φ. 101. 105. Διόδ. εἰς Πρεσβ. φ. 322.

δια-

διατὶ βέβαια ὁ Ἀντίοχος ἕως τότε ἦτον ἀποφασισμένος νὰ ἐκδικηθῇ κατὰ τῶν Ῥωμαίων, ἀλλ' ἐκαμώνετο διὰ νὰ κερδήσῃ καιρὸν, καὶ νὰ ἑτοιμασθῇ καλλίτερα.

Ὅταν ὁ Ἀντίοχος ἐξεφάντωνεν εἰς τὴν πανήγυριν τῶν ἀγώνων, ὁ Ἰούδας ἔκανεν ἕνα σχῆμα πολλὰ διαφορετικὸν εἰς τὴν Ἰουδαίαν. Συνάξας τὸ στράτευμά του, ἔκαμε νὰ δυναμώσουν τὰς χώρας, ἐξανάκτισε τὰ κάστρα των, ἔβαλε τάγματα, καὶ ἔγινε τρομερὸς εἰς ὅλον τὸν τόπον. Ὁ Ἀπολλώνιος, ὁποῦ ἦτον Κυβερνήτης τῆς Σαμαρείας, ἐστοχάσθη πῶς δύναται νὰ τὸν σταματίσῃ, καὶ ὑπῆγεν εὐθὺς πρὸς αὐτόν. Ὁ Ἰούδας τὸν ἐπολέμησε, τὸν ἐφόνευσε, καὶ ἔκαμεν ἕνα τρομερὸν ἀφανισμὸν εἰς τὰ τάγματά του. Σήρων ἕτερος ἐξουσιαστὴς ἐπιχειρισθεὶς νὰ ἐκδικήσῃ τὴν καταφρόνησιν ὁποῦ ἔγινεν εἰς τὸν Βασιλέα του, ἔλαβε τὴν ἰδίαν τύχην τοῦ Ἀπολλωνίου, καὶ ἐνικήθη ὁμοίως ὡσὰν αὐτὸν, καὶ ἐφονεύθη εἰς τὸν πόλεμον.

Μά. ακ. γ'. 1.26. β'. η'. 5.7. Ἰώσ. Ἀρχ. βιβ. ι β'. κεφ. ι'.

Ὁ Ἀντίοχος ὠργίσθη πολλὰ ὅταν ἤκουσε τούτους τοὺς δύο χαλασμούς. Ἔκαμεν εὐθὺς νὰ συναχθοῦν ὅλα του τὰ τάγματα, καὶ ἀποφάσισε νὰ ὑπάγῃ μὲ ἕνα χονδρὸν στράτευμα νὰ διαφθείρῃ ὅλον τὸ γένος τοῦ Ἰούδα, καὶ νὰ δώσῃ εἰς ἄλλους ἐκείνους τοὺς τόπους. Ὅταν ἔμελλε νὰ πληρώσῃ τὰ τάγματα, δὲν εὑρέθησαν εἰς

τὸ

τὸ Γαζοφολάκιον χρήματα ἱκανὰ, διατὶ τὰ εἶχε φθείρῃ μὲ τὰ ἀνωφελῆ ἔξοδα, ὁπȣ̃ ὀλίγον προτήτερα ἔκαμε. Λείποντάς τȣ τὰ χρήματα, ἐςενεύθη νὰ ἀφήσῃ δι' ἄλλον καιρὸν τὴν ἐκδίκησιν, ὁπȣ̃ ἤθελε νὰ κάμῃ εἰς ἐκεῖνο τὸ γένος.

Εἶχεν ἐξοδιάσῃ ἄπειρα πλȣ́τη εἰς τȣ̀ς ἀγῶνας· χώρια ἀπ' αὐτὸ ἐσκόρπιζε μὲ κάθε αἰτίαν, χαρίζωντας μὲ ἀνεκδιήγητον μεγαλοπρέπειαν, καὶ εἰς μερικȣ̀ς, καὶ εἰς τάγματα. Ἔδιδε συχνὰ τὰ χρήματά τȣ εἰς τȣ̀ς ἀκολȣ́θȣς τȣ, καὶ εἰς ἄλλȣς καμίαν φορὰν, ἀλλὰ ταῖς περισσότεραις φοραῖς δίχως δίκαιον. Τοιȣτοτρόπως ἀλήθευσεν ἐκεῖνο, ὁπȣ̃ ὁ Προφήτης Δανιὴλ εἶχε προφητεύσῃ δι' αὐτόν· „προ„νομὴν, καὶ σκῦλα, καὶ ὕπαρξιν αὐτοῖς δια„σκορπιεῖ". καὶ ἡ γραφὴ λέγει, „τὰ δό„ματα ἃ ἐδίδȣ ἔμπροσθεν δαψιλεῖ χειρὶ, „καὶ ἐπερίσσευσεν ὑπὲρ τȣ̀ς Βασιλεῖς τȣ̀ς ἔμ„προσθεν". Ὁ Ἀθηναῖος λέγει, πῶς οἱ θησαυροὶ, ἀπὸ τȣ̀ς ὁποίȣς ἐτράβιζε διὰ νὰ κάμῃ αὐτὰ τὰ ἔξοδα, ἦτον ἐν πρώτοις τὰ κȣ́ρση, ὁπȣ̃ ἔκαμεν εἰς τὴν Αἴγυπτον ἐναντίον τῆς πίςεως ὁποῦ ἔδωσε τȣ̃ Βασιλέως Φιλομήτορος· δεύτερον ἐκεῖνο, ὁπȣ̃ ἐτράβιζεν ἀπὸ τȣ̀ς φίλȣς τȣ, ὡς δῶρον· τέλος πάντων ἡ ἐρήμωσις πολλῶν Ναῶν, εἰς τȣ̀ς ὁποίȣς ἔπραξε τὰς Ἱεροσυλίας τȣ.

Γώσ. Ἀρχ. βιβ. ιβ'. κεφ. α'.

Δαν. κεφ. ια'. 24. α'. Μακ. γ'. 30.

Ἀθην. βιβλ. ε'. φ. 195.

Χω-

Δαν. ιά. 44. καὶ Ἱερών. ἐν τῷ αὐτῷ.

Χώρια ἀπὸ τὴν σύγχυσιν τῆς ὑστερήσεως τῶν χρημάτων, εἶχε καὶ ἄλλας, ὅπου τὸν ἐπαράσσον κατὰ τὴν Προφητείαν τοῦ Δανιὴλ, ἤγουν „ ἀκοαὶ, καὶ ταραχαὶ παράξουσιν αὐτὸν „ ἐξ Ἀνατολῶν, καὶ ἀπὸ Βορρᾶ “. Διατὶ εἰς τὴν Δύσιν ὁ Ἀρτασίας Βασιλεὺς τῆς Ἀρμενίας ἀποστάτησε ἀπ' αὐτὸν, καὶ εἰς τὴν Περσίαν, ὅπου ἦτον εἰς τὴν Ἀνατολὴν, δὲν τὸν ἐπλήρωναν πλέον τοὺς φόρους. Ἐκεῖ, καθὼς

ἀ. Μακ. γ'. 29.

χεδὸν εἰς ὅλους τοὺς τόπους, κάθε πρᾶγμα ἦτον, διὰ νὰ εἰποῦμεν ἔτζι, εἰς σύγχυσιν διὰ τὴν νέαν προσαγὴν τοῦ Βασιλέως, ὅπου τοὺς ἀσύκωνε τὰ παλαιὰ ἤθη, καὶ ἐστερέωνε ἐκεῖνα τῶν Ἑλλήνων. Αὐταῖς ἡ σύγχυσες ἐπροξενοῦσαν ἀταξίαν εἰς ταῖς φορολογίαις, ὅπου εἰς ἐκεῖνο τὸ πλεῖσιον, καὶ μεγάλον βασίλειον ἔγιναν ἕως τότε μὲ μεγάλην ἀταξίαν.

Διὰ νὰ διορθώσῃ αὐτὴν, καὶ μερικαῖς ἄλλαις ἀταξίαις, ἀποφάσισε νὰ χωρίσῃ τὸ πάγματά του εἰς δύο σώματα, νὰ δώσῃ τὸ σῶμα τοῦ Λυσία, ὅπου ἦτον ἀπὸ τὴν βασιλικὴν φαμελίαν, διὰ νὰ δαμάσῃ τοὺς Ἑβραίους, καὶ τὸ ἄλλο νὰ φέρῃ αὐτὸς ὁ ἴδιος εἰς τὴν Ἀρμενίαν, καὶ ἔπειτα εἰς τὴν Περσίαν διὰ νὰ κυβερνήσῃ τὰ πράγματά του, καὶ νὰ διορθώσῃ ταῖς ἀταξίαις ἐκείνων τῶν Ἐπαρχιῶν. Ἄφησε λοιπὸν τοῦ Λυσία τὴν κυβέρνησιν ὅλου

τοῦ

τȣ̃ τόπȣ, καὶ τὴν φροντίδα τῆς ἀναστροφῆς τȣ̃ υἱȣ̃ τȣ, ὁπȣ̃ ἦτον ἑπτὰ χρόνων, καὶ ὁπȣ̃ ὠνομάσθη ἔπειτα Ἀντίοχος Εὐπάτωρ. Διαβὰς τὸ ὄρος Ταῦρον ἐνίκησε τὸν Ἀρτασίαν, καὶ τὸν ᾐχμαλώτισεν· ἀπ' ἐκεῖ ἀπέρασεν εἰς τὴν Περσίαν, ὅπȣ ἐστοχάσθη, πῶς δὲν ἔχει παρὰ νὰ λάβῃ τὸν φόρον ἐκείνης τῆς πλȣσίας Ἐπαρχίας, καὶ ἐκείνων, ὁπȣ̃ ἐκεῖ ἐπλησίαζαν. Ἤλπιζε, πῶς ἔχει νὰ εὕρῃ νὰ γεμίσῃ τὸ Γαζοφυλάκιόν τȣ, καὶ νὰ βάλῃ πάλιν ὅλα τὰ πράγματα εἰς μίαν τάξιν πολλὰ καλλίτερην ἀπ' ἐκεῖνο, ὁπȣ̃ εἰς τὸ ἀπερασμένον ἦτον.

Ὁ Λυσίας ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ἐστοχάζετο νὰ ἐκπληρώσῃ τὰ προστάγματα, ὁπȣ̃ ἔλαβεν ἀπ' αὐτὸν, καὶ μάλιστα ἐκεῖνα, ὁπȣ̃ ἦτον διὰ τȣ̀ς Ἑβραίȣς. Ὁ Βασιλεὺς εἶχε τὸν προστάξῃ νὰ τȣ̀ς ἐξολοθρεύσῃ παντελῶς, καὶ νὰ μὴν ἀφήσῃ ȣ̓τε κἂν ἕνα εἰς τὸν τόπον, εἰς τὸν ὁποῖον ὕστερα νὰ ἤθελε βάλῃ νέȣς κατοίκȣς, καὶ νὰ ἤθελε διαμοιράσῃ εἰς αὐτȣ̀ς τȣ̀ς τόπȣς μὲ λαχνȣ́ς. Ἐστοχάσθη, πῶς πρέπει νὰ μεταχειρισθῇ κάθε σπȣδὴν εἰς αὐτὴν τὴν ἐκστρατείαν, διατὶ κάθε ἡμέραν ἤκȣε ταῖς νίκαις, ὁπȣ̃ ὁ Ἰȣ́δας ἔκανεν, ὁ ὁποῖος ἐμεγαλυνέτο ὑποτάττωντας ὅλαις ταῖς χώραις, ὅπȣ ὑπήγαινε μὲ τὰ τάγματά τȣ.

ά. Μακ. γ. 31. 60. καὶ δ'. 1. 25. β'. ἡ. 8. 28. Ἰώσ. Ἀρχ. βιβ. ιβ'. κεφ. ιά. Ἀππιαν. εἰς Συρ. φ. 117. Ἱερών. εἰς τὸν Δαν. κεφ. ιά.

Ὁ Φίλιππος, πρὸς τὸν ὁποῖον ὁ Ἀντίο-

χος εἶχεν ἀφήσῃ τὸν κυβέρνησιν τῆς Ἰουδαίας, βλέποντας ταῖς νίκαις τὸ Ἰούδα, εἶχε πέμψῃ πολλὰς παχυδρόμους, διὰ νὰ δώσῃ εἴδησιν τοῦ Πτολεμαίου Μάκρωνος Κυβερνήτου τῆς Κοίλης Συρίας, καὶ τῆς Παλαιστίνης, εἰς τὴν ὁποίαν ὑποπάσετο ἡ Ἰουδαία, καὶ εἶχε τὸν παρακινήσῃ μὲ Ἐπιστολὰς νὰ λάβῃ τὰ μέρη του διὰ νὰ διαφθαρτεύσῃ τὰ πράγματα τοῦ κοινοῦ τους Αὐθεντάτου εἰς μίαν τόσον ἀξιόλογον εὐκαιρίαν. Ὁ Μάκρων ἐφανέρωσε ταῖς εἴδησες εἰς τὸν Λυσίαν, ὅθεν ἀποφάσισαν νὰ πέμψουν εὐθὺς σῶμα στράτευμα εἰς τὴν Ἰουδαίαν. Ἐκλέχθη διὰ στρατηγὸς τοῦ στρατεύματος Πτολεμαῖος ὁ Μάκρων, ὁ ὁποῖος ἐδιάλεξε τὸν Νικανόρα στρατιώτην του φίλον διὰ ὑποστράτηγον, καὶ τὸν ἔπεμψεν ἔμπροσθεν μὲ εἴκοσι χιλιάδας ἀνθρώπους, δίδοντάς του τὸν Γοργίαν, γέροντα Ὀφφικιάλον, καὶ πολλὰ πρακτικὸν διὰ ἐπιστάτην. Ἐμπῆκαν εἰς τὴν Ἰουδαίαν, καὶ τὸ ὀλιγωρότερον τοὺς ἠκολούθησεν ὁ Πτολεμαῖος μὲ τὰ ἐπίλοιπα πράγματα, ὁποῦ ἐδιωρίσθησαν δι' αὐτὴν τὴν ἐκστρατείαν. Ἑνωθεὶς μὲ τὸ στράτευμα ὑπῆγε, καὶ ἐστρατοπέδευσεν εἰς Ἐμμαοὺς σιμὰ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ. Ἐσυνθέπετο τὸ στράτευμα ἀπὸ σαράντα χιλιάδας πεζοὺς, καὶ ἀπὸ ἑπτὰ χιλιάδας Καβαλλαρέους.

Ἦλθε καὶ ἄλλο σῶμα διαφορετικὸν στράτευμα,

μα, κὴ ἦτον Πραγματευταὶ, ὁπὲ ἤρχοντο νὰ ἀγοράσουν τὲς σκλάβες, ὁπὲ ἤλπιζαν νὰ γενῆν εἰς αὐτὸν τὸν μάχιμον. Ὁ Νικανωρ, ὁπὲ ὑποχέθη νὰ σωνάξῃ μὲ τὸ ἄπειρα πλήθη χρημάτων, κὴ περιπλέον διὰ νὰ πληρώσῃ ταῖς δύο χιλιάδας πάλαντα *, τὰ ὁποῖα ἐχρεώσει ἀκόμη ὁ Βασιλεὺς τῶν Ρωμαίων, ἔκαμε νὰ κηρύξουν εἰς ὅλες τὲς πλησίον πόλες, πῶς ἤθελαν πωληθῆν οἱ σκλάβοι, ὁπὲ ἤθελαν γενῆ εἰς αὐτὸν τὸν μάχιμον, κὴ πῶς διὰ ἕνα πάλαντον * ἤθελαν δίδωνται ἑννενῆντα.

* Ἕξη μιλιόνια.

* Χίλια σκῦδα.

Καὶ βέβαια ἀποφάσισαν νὰ ἀπεράσουν ἀπὸ τὸ σπαθὶ ὅλους τὲς γέροντας, κὴ τὲς ἐπιλοίπους νὰ τὲς σκλαβώσουν· κὴ ἑκατὸν εἰκοσιτέσσαρες χιλιάδες ἀπ' αὐτὲς, εἰς τὸν ἀνῶθεν τιμὸν, ἤθελαν κάμῃ τὸν ἀνῶθεν ἀριθμόν. Οἱ πραγματευταὶ λοιπὸν βλέποντες, πῶς δι' αὐτὲς ἤθελ' ἦσαι πολὺ κέρδος, διατὶ ἡ τιμὴ ἦτον πολλὰ ὀλίγη, ἦλθον πολλοὶ μὲ ἄπειρα πλέον. Λέγουν, πῶς νὰ ἦτον χίλιοι, ὅλοι πλέοι πραγματευταὶ, οἱ ὁποῖοι ἦλθον εἰς τὸ στρατόπεδον τῦ Ἀντιόχου τότε, δίχως νὰ ἀριθμήσουν τὲς δέλλες πες, κὴ τὲς ἀνθρώπες, ἀπὸ τὲς ὁποίες εἶχον χρείαν διὰ νὰ κρατῆν τὲς σκλάβες, ὁπὲ ἔμελλον νὰ ἀγοράσουν.

Ὁ Ἰούδας, κὴ οἱ ἀδελφοί τε βλέποντες τὸν

κίνδυνον, πλησιάζοντας σὰ τόσον δυνατὸν στράτευμα, ὁπὸ ἤξεραν πῶς ἐπροσάχθη νὰ ὁξολοθρεύσῃ παντελῶς τὸ γένος τους, ἀποφάσισαν νὰ διαφεντευθοῦν γενναίως, νὰ πολεμήσουν διὰ λόγου τους, διὰ τὸν Νόμον τους, καὶ διὰ τὴν ἐλευθερίαν τους· καὶ ἢ νὰ νικήσουν, ἢ νὰ ἀποθανοῦμε μὲ τὰ ἅρματα εἰς τὰς χεῖρας. Ἐδιαμοίρασαν ταῖς ἕξη χιλιάδες τοὺς ἀνθρώπους, ὁπὸ εἶχαν εἰς τέσσαρα σώματα, χιλίους πενταχοσίους εἰς κάθ' ἕνα. Ὁ Ἰούδας ἐβάλθη εἰς τὴν κεφαλὴν τῶν πρώτων, καὶ ἔδωσε τὴν ὁξουσίαν τῶν ἄλλων ξιῶν εἰς τοὺς ἀδελφούς του. Τοὺς ἤφερεν ἔπειτα εἰς Μασπφὰ, διὰ νὰ προφέρουν ἐκεῖ ὅλοι ὁμοῦ ταῖς δεήσεις τους εἰς τὸν Θεὸν, καὶ νὰ ζητήσουν τὴν βοήθειάν του εἰς τὸν μέγαν κίνδυνον, ὁπὸ ἦτον. Ἐδιάλεξεν αὐτὸν τὸν τόπον, διατὶ ὥντας ἡ Ἱερουσαλὴμ εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν τους, καὶ καταπατημένον τὸ θυσιαστήριον, δὲν ἐδυνόντο νὰ συναχθοῦν ἐκεῖ δι' αὐτὴν τὴν πρᾶξιν τῆς ὀλαβείας, καὶ ἡ Μασπφὰ τοὺς ἐφαίνη ὁ ἐπιτηδειότερος τόπος διὰ νὰ πληρώσουν αὐτὸ τὸ χρέος, διατὶ ἦτον σὰς τόπος, εἰς τὸν ὁποῖον, πρὶν νὰ θεμελιωθῇ ὁ Ναὸς, ἐκεῖ ἐπροσκυνεῖτο ὁ Θεός.

Ἰδοὺ δύο στρατεύματα ἕτοιμα νὰ ἔλθουν εἰς τὰς χεῖρας μὲ σὰ ἀριθμὸν πολλὰ ἀνόμοιον, καὶ μὲ διάθεσες πολλὰ διαφορετικαῖς· συμφω-

νοῦν

νȣ̃ν εἰς ἕνα, ἤγȣν, πῶς καὶ τὰ δύο ἐλπίζȣν ὁμοίως νὰ λάβȣν τὴν νίκην· τὸ ἕνα, διατὶ ἔχει πολυάριθμα τάγματα γυμνασμένα, ὁπȣ̃ τὰ ἐξȣσίαζαν ἀνδρεῖοι, καὶ πρακτικοὶ Ἀρχηγοί· τὸ ἄλλο, διατὶ ἀποθέτει ὅλην τȣ τὴν ἐλπίδα εἰς τὸν Κύριον τῶν στρατευμάτων.

Κρι τ. κ'. 1. ά. Βασιλ. ζ'. ς.

Διαλαλήσαντες κατὰ τὸν Νόμον *, ὅτι ἐκεῖνοι, ὁπȣ̃ ἐκεῖνον τὸν χρόνον οἰκοδόμησαν σπῆτι, ἐστέφθησαν γυναῖκα, ἢ ἐφύτευσαν ἀμπέλι, ἢ ὁπȣ̃ εἶχαν φόβον, νὰ ἤθελαν ἀναχωρήσȣν, ἡ ἕξη χιλιάδες στρατιῶται τȣ̃ Ἰȣ́δα, ἐκαταστήθησαν εἰς τὸ ἥμισυ. Μ' ὅλον τȣ̃το ὁ Ἀνδρεῖος Στρατηγὸς τȣ̃ λαȣ̃ τȣ̃ Θεȣ̃, ἀποφασισμένος νὰ πολεμήσῃ τὸ πολυάριθμον στράτευμα τῶν ἐχθρῶν μὲ ἐκεῖνο τὸ ὀλίγον τȣ τάγμα, καὶ ἔχωντας τὰς ἐλπίδας τȣ εἰς τὴν Πρόνοιαν τȣ̃ Θεȣ̃, ἐπροχώρησε μὲ τȣ̀ς στρατιώτας τȣ, καὶ ἦλθε καὶ ἐστρατοπέδευσε πλησίον εἰς τὸν ἐχθρὸν, καὶ ἐφανέρωσεν εἰς τὸν λαόν τȣ, ἀφ' ȣ̃ τὸν ἐθάρρυνε μὲ τὰ λόγιά τȣ, πῶς ἐσυλλογίζετο τὴν ἐρχομένην ἡμέραν νὰ δώσῃ εἰς τȣ̀ς Ἀσσυρίȣς τὸν πόλεμον, καὶ νὰ ἤθελεν ἑτοιμασθῇ.

* Δευτερον. κεφ. κ'. ς. ἐτ.

Ἀλλὰ διὰ τὴν εἴδησιν, ὁπȣ̃ ἔλαβε τὸ βράδυ, πῶς ὁ Γοργίας ἐχωρίθη ἀπὸ τὸ στρατόπεδον μὲ πέντε χιλιάδες πεζȣ̀ς, καὶ μὲ χιλίȣς Καβαλλαρέȣς, ὅλα τάγματα διαλεκτὰ,

καὶ πῶς ἔμελλε νὰ κάμῃ κάποια γυρίσματα, ὅπου τὸν ἔδειχναν οἱ Ἀποσάται Ἑβραῖοι, μὲ σκοπὸν νὰ ἔλθῃ νὰ τὸν πλακώσῃ ἐκείνην τὴν νύκτα εἰς τὸ στρατόπεδόν του, δὲν ἠθέλησε μόνον νὰ φυλαχθῇ ἀπὸ τὸν μηχανὸν, ἀλλ' ἐδουλεύθη ἀπὸ τὸ ἴδιον στρατήγημα τοῦ ἐχθροῦ ἐναντίον του, καὶ τοῦ ἐπέτυχεν ὁ σκοπός. Διότι, ἀφίνοντας δὲ θὺς τὸ στρατόπεδόν του παντελῶς ἄδειον, ὑπῆγεν ἐναντίον εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ ἐχθροῦ, ὅπου ἦτον ἀδυνατον διὰ τὸν χωρισμὸν τῶν καλλιτέρων του πραγμάτων, καὶ τὸ ἔβαλεν εἰς τέτοιαν σύγχυσιν, καὶ φόβον, ὅπου ἐδόθησαν εἰς τὸν φυγὸν, ἀφίνοντας φονευμένους ἓξ εἰς χιλιάδας Ἀσυρίους.

Ἔπρεπεν ἀκόμη νὰ φοβῶνται τὸν Γοργίαν μὲ τὸ πάγματου. Ἀλλ' ὁ Ἰούδας ὡς πρακτικὸς πολεμιστὴς ἐκράτησε τὰ πάγματά του, καὶ δὲν ἄφησε νὰ κυρσεύσουν, ἕπε νὰ κινηγήσουν τὸν ἐχθρὸν, ἕως ὅπου δὲν ἤθελαν ἀφανίσῃ καὶ ἐκεῖνο τὸ σῶμα τοῦ στρατιωτοῦ, τὸ ὁποῖον καὶ ἐσυνέβη δίχως πόλεμον. Ὁ Γοργίας μὴ δυρῶν τὸν Ἰούδαν εἰς τὸ στρατόπεδόν του, καὶ ζητοῦντάς τον εἰς τὰ βουνὰ, ὅπου ἐλογίαζε πῶς νὰ ἀνεχώρησεν, ἐσκάφη τέλος πάντων εἰς τὸ στρατόπεδον, καὶ δυσκωντάς το καταχαλασμένον, δὲν ἐξυσίαζε πλέον τοὺς στρατιώτας του. Ἄφησαν τὰ ἅρματά του, καὶ ἔφυγαν. Τότε ὁ Ἰούδας, καὶ τὰ πάγματά του

τοὺς

τȣ̀ς ἀκολȣ́θησαν ἀνδρείως, κ̀ ἐφόνευσαν πολλὺ περισσότερȣς ἀπ' ὅσȣς ἐφόνευσαν εἰς τὸ στρατόπεδον, εἰς τρόπον ὁπȣ̃ ἀπ' ὅλȣς ἀπόμειναν ἐπάνω εἰς τὸν κάμπον ἐννέα χιλιάδες, κ̀ περιπλέον οἱ περισσότεροι ἀπ' ἐκείνȣς ὁπȣ̃ ἔφυγαν ἐλαβώθησαν.

Ὁ Ἰȣ́δας ἔπειτα ἤφερε τὰ τάγματά τȣ διὰ νὰ συνάξῃ τὰ λάφυρα τȣ̃ στρατοπέδȣ, ὅπου ηὗραν ἄπειρα πλȣ́τη, κ̀ πολλοὶ ἀπ' ἐκείνȣς, ὁπȣ̃ ἦλθαν ὡσὰν εἰς μίαν πραγματείαν διὰ ν' ἀγοράσȣν τȣ̀ς Ἑβραίȣς, ἐπιάσθηκαν μὲ τὰ χρήματά τȣς, κ̀ ἐπȣλήθησαν ὡς αἰχμάλωτοι. Τὴν ἀκόλȣθον ἡμέραν, ὁπȣ̃ ἦτον σάββατον, ἑώρτασαν μὲ μεγάλην εὐλάβειαν. Ὅλοι ἐδόθησαν εἰς μίαν ἁγίαν ἀγαλλίασιν, κ̀ εὐχαρίστησαν ἐνδόξως τὸν Θεὸν διὰ τὴν μεγάλην, κ̀ ἀξιόλογον ἐλευθερίαν, ὁπȣ̃ τȣ̀ς ἔδωσε.

Φαίνεται ἐδὼ καθαρὰ πόσον δύναται ἕνας σάρκινος βραχίονας ἐναντίον τȣ̃ βραχίονος τȣ̃ Παντοδυνάμȣ, ἀπὸ τὸν ὁποῖον μόνον κρέμαται ἡ τύχη τῶν πολέμων. Εἶναι φανερὸν, πῶς ὁ Ἰȣ́δας ἐγνώριζεν ὅλην τȣ τὴν ἀδυναμίαν. „ Πῶς θέλομεν δυνηθεῖ νὰ σταθȣ̃μεν ἔμπροσθέν τȣς, ἔλεγεν εἰς τὸν Θεὸν „ προτήτερα ἀπὸ τὸν πόλεμον, ἂν ἐσὺ δὲν „ μᾶς βοηθήσῃς "; Καὶ εἶναι πολλὰ φανερὸν, πῶς ἐστοχάζετο βεβαίαν μίαν εὐτυχισ-

σμενίῳ ἔκβασιν. ,, Ἡ νίκη, ἔλεγε αὐτὸς ,, προπίτερα, δὲν κρέμεται ἀπὸ τὸ πλῆθος ,, τῶν ἁρματωμένων, ἀλλ' ἐκ τοῦ Οὐρανοῦ ἔρ- ,, χεται πᾶσα ἡ δύναμις ". Καὶ μὲ ταύτην τὴν πληροφορίαν εἰς τὸν Θεόν, ἐνεργεῖ καὶ ὁ Ἰούδας τὴν τελειοτέραν τέχνην τῆς μάχης, καὶ ὅλον ἐκεῖνο, ὁποῦ ὁ σωστώτερος νοῦς ἐδύνετο νὰ συλλογισθῇ ἱκανώτερον διὰ νὰ νικήσῃ τοὺς ἐχθρούς. Παράδειγμα θαυμασὸν διὰ τοὺς Χριστιανούς. Νὰ παρακαλοῦν παντοτινὰ τὸν Θεόν, διατὶ τὸ ὅλον ἀπ' αὐτὸν κρέμεται· νὰ ἐνεργοῦν μὲ προθυμίαν, ὡσὰν τὸ ὅλον νὰ ἐκρέμετο ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους. Ἡμεῖς περιπλέον ἔχομεν (χάριν θείαν) Χριστιανούς, ὁποῦ καυχῶνται νὰ συλλογίζωνται ποιητικῶς, καὶ ὁποῦ εἰς τὴν κεφαλὴν πολυαρίθμων στρατευμάτων, συνηθισμένων ἀπὸ τοὺς ἀνδρειοτέρους στρατιώτας ὁποῦ νὰ ἐστάθησαν ποτὲ, ὡσὰν καὶ Ὀφφικιάλους, καὶ Ἐξουσιαστὰς μιᾶς ὑξαιρέτου γενναιότητος καὶ ζήλου, δὲν ἐλπίζουν καθόλου ἐπάνω εἰς ὅλα ταῦτα τὰ ἀνθρώπινα προτερήματα, ἀλλὰ μόνον εἰς τὴν ὑπεράσπισιν τοῦ Θεοῦ τῶν στρατευμάτων.

β. Μακ. ι. 30. 33. Ὁ Ἰούδας δυναμωθεὶς ἀπὸ ἕνα μεγάλον ἀριθμὸν πραγμάτων, ὁποῦ ἐξάβιξεν ἀπὸ τὴν δυτυχισμένην ἔκβασιν, ἐδιαλλάγη ἀπ' αὐτὸ τὸ προτέρημα διὰ νὰ καταπονέ-

σῃ

σῃ τȣ̀ς ἄλλȣς τȣ ἐχθρȣ́ς. Ἠξεύρωντας, πῶς ὁ Τιμόθεος, κ̀ ὁ Βακχίδης, δύο Τοποτηρηταὶ τȣ̃ Ἀντιόχȣ ἐσύναζαν τάγματα ἐναντίον τȣ, ὑπῆγεν πρὸς αὐτȣ̀ς, τȣ̀ς ἐξόπωσεν εἰς ἕνα μεγάλον πόλεμον, κ̀ τοὺς ἐφόνευσε περισσοτέρȣς ἀπὸ εἴκοσι χιλιάδες ἀνθρώπȣς.

Ἀκȣ́σας ὁ Λυσίας τὴν δυςυχισμένην ἔκβασιν τῶν ἁρμάτων τȣ̃ Βασιλέως εἰς τὴν Ἰȣδαίαν, κ̀ τȣ̀ς μεγάλȣς χαϊμȣ̀ς ὁπȣ̃ ἔγιναν, ἔμεινε κατάπληκτος κ̀ συγχυσμένος. Ἠξεύρωντας μ' ὅλον τȣ̃το, πῶς ὁ βασιλεὺς ἐπιθυμȣ̃σε νὰ ἐξολοθρεύσῃ ἐκεῖνο τὸ γένος, ἔκαμε μεγάλαις ἑτοιμασίαις διὰ μίαν νέαν μάχην κατὰ τῶν Ἑβραίων. Ἔςησεν ἕνα ςράτευμα ἑξῆντα χιλιάδες πεζȣ̀ς, κ̀ πέντε χιλιάδες Καβαλλαρέȣς, ὅλους ςρατιώτας γενναίȣς, ἐβάλθη αὐτὸς ὁ ἴδιος εἰς τὴν κεφαλήν τȣς, κ̀ τȣ̀ς ἤφερεν εἰς τὴν Ἰȣδαίαν, ἀποφασισμένος νὰ ἐρημώσῃ παντελῶς τὸν τόπον, κ̀ νὰ ἀφανίσῃ τȣ̀ς κατοίκȣς.

Ἔτ. ἀπὸ κτίσ. Κόσμȣ 3839. Πρὸ Χριςȣ̃ 165. α. Μακκαβ. δ'. 26. 35. Ἰώσ. Ἀρχ. βιβλ. ιδ'. κεφ. ια.

Ὑπῆγε, κ̀ ἐςρατοπέδευσεν ἐν Βαιθσούροις, (ἦτον χώρα κειμένη πρὸς Μεσημβρίαν τῆς Ἱερȣσαλὴμ πρὸς τὰ σύνορα τῆς Ἰδȣμαίας.) Ὁ Ἰούδας ὑπῆγε ζητῶντάς τον μὲ δέκα χιλιάδας ἀνθρώπȣς, κ̀ μὴν ἀμφιβάλλωντας εἰς τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ, ἦλθεν εἰς πόλεμον μὲ ἕνα ςράτευμα τόσον κατώτε-

τώτερον εἰς τὸν ἀριθμὸν, ἐφόνευσε πέντε χιλιάδας ἐχθροὺς, καὶ ἔβαλεν ὅλους τοὺς ἄλλους εἰς φυγήν. Φοβηθεὶς ὁ Λυσίας ἀπὸ τὴν ἀνδρείαν τῶν ςρατιωτῶν τοῦ Ἰούδα, ὁποῦ ἐπολεμοῦσαν μὲ μίαν ἄφοβον γενναιότητα, ἀποφασισμένοι νὰ νικήσουν, ἢ ν' ἀποθάνουν, ἤφερε πάλιν εἰς τὴν Ἀντιόχειαν νικημένον τὸ ςράτευμά του, μὲ σκοπὸν ὅμως νὰ ἔλθῃ πάλιν νὰ τοὺς πολεμήσῃ τὸν ἀκόλουθον χρόνον μὲ ἕνα ςράτευμα πολλὰ μεγαλήτερον.

ά. Μακ. δ'. 36. 61. ε'. 1. 2. β'. ι'. 8. Ἰώσ. Ἀρχ. βιβλ. ιβ'. κεφ. ιά.

Αὐτὴ ἡ ἀναχώρησις τοῦ Λυσία, ἄφησε τὸν Ἰούδαν αὐθέντην τοῦ Κάμπου, ὁ ὁποῖος ὑπῆγεν εἰ τὴν Ἱερουσαλὴμ καὶ ἠλευθέρωσε τὸ θυσιαςήριον ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν ἐθνῶν, τὸ ἐκαθάρισε, καὶ τὸ ἀφιέρωσε πάλιν εἰς τὴν δούλευσιν τοῦ μόνου Θεοῦ. Ἡ ἑορτὴ αὐτῆς τῆς καθιερώσεως ἐβάςαξεν ὀκτὼ ἡμέρας, καὶ οἱ Ἑβραῖοι εὐχαρίςησαν ἐκ μέσης καρδίας τὸν Θεὸν διὰ τὴν ἐλευθερίαν ὁποῦ τοὺς ἐχάρισε, καὶ ἐδογμάτισαν νὰ γίνεται κάθε χρόνον αὐτὴ ἡ ἑορτή. Οἱ πλησιόχωροι λαοὶ ζηλότυποι διὰ τὴν εὐτυχίαν τῶν Ἑβραίων, ἔκαμαν ὁμοῦ συμμαχίαν διὰ νὰ τοὺς ἀφανίσουν, καὶ ἀποφάσισαν νὰ ἑνωθοῦν μὲ τὸν Ἀντίοχον διὰ νὰ ἐξολοθρεύσουν παντελῶς ἐκεῖνο τὸ γένος.

Τοῦτος ὁ Βασιλεὺς ἀπέρασεν εἰς τὴν Περσίαν

σίαν διὰ νὰ λάβῃ τὸν φόρον, ὁπȣ̃ δὲν τȣ̃ ἐπλήρωσαν εἰς τὸν διατεταγμένον καιρόν. Ἔλαβεν εἴδησιν, πῶς ἡ χώρα τῆς Ἐλυμαΐδος εἶχε μεγάλα πλȣ́τη ἀπὸ χρυσίον, καὶ ἀργύριον, καὶ μάλιστα εἰς ἕνα Ναὸν ἐκείνης τῆς χώρας, ἀφιερωμένον, κατὰ τὸν Πολύβιον, εἰς τὴν Ἄρτεμιν, καὶ κατὰ τὸν Ἀππιανὸν εἰς τὴν Ἀφροδίτην, ἦτον θησαυροὶ ἄπειροι. Ὑπῆγε μὲ σκοπὸν νὰ τὴν πάρῃ, καὶ νὰ τὴν κȣρσεύσῃ μὲ τὸν Ναόν της, καθὼς ἔκαμε καὶ εἰς τὴν Ἱερȣσαλήμ. Λαμβάνοντες εἴδησιν οἱ κάτοικοι τῆς χώρας, καὶ τȣ̃ κάμπȣ, ἐπίασαν τὰ ἅρματα διὰ νὰ διαφεντεύσȣν τὸν ναόν τȣς, καὶ τὸν ἐδίωξαν μὲ αἰσχύνην. Ἀνεχώρησεν εἰς Ἐκβάτανα λυπημένος πολλὰ δι' αὐτὴν τὴν δυστυχίαν.

Ἔτει ἀπὸ κτίσεως Κόσμȣ 3840. Πρὸ Χριστȣ̃ 164. Μακ. ά. ς'. 1. 16. β'. θ'. 1. 29. Πολύβ. Πρεσβ. φ. 145. Ἀππιαν. εἰς Συρ. φ. 131.

Διὰ αὔξησιν τȣ̃ πόνȣ τȣ ἔλαβε τὴν εἴδησιν δι' ὅσον ἐσυνέβη εἰς τὴν Ἰȣδαίαν τȣ̃ Νικάνορος, καὶ τȣ̃ Τιμοθέȣ. Θυμωθεὶς ἐκίνησε νὰ ὑπάγῃ σπȣδακτικὰ, διὰ νὰ κάμῃ ἐκεῖνο τὸ γένος νὰ αἰσθανθῇ τὰ τρομερώτερα ἀποτελέσματα τῆς ὀργῆς τȣ, μὴν ἐμπνέωντας εἰς ὅλον αὐτὸ τὸ μακρυνὸν ταξίδι, παρὰ φοβερισμȣ̀ς, καὶ μὴν ὁμιλῶντας, παρὰ διὰ μίαν παντελῆ φθορὰν, καὶ ἀφανισμόν. Προχωρῶντας εἰς τὴν Βαβυλῶνα, καὶ ὤντας ἐπάνω εἰς ἐκείνην τὴν στράταν, ἐδέχθη νέȣς ταχυδρόμȣς, ὁπȣ̃ τȣ̃ ἤφερναν τὴν εἴδησιν διὰ τὸν

χα-

χαλασμὸν τῆς Λυσίας, καὶ τὸ εἶπαν, πῶς οἱ Ἑβραῖοι ἐπῆραν τὸν Ναὸν, ἐγκρέμνισαν τὰ θυσιαστήρια καὶ τὰ εἴδωλα, ὁπῆς αὐτὸς ἔκτισε, καὶ ἐστερέωσαν τὴν παλαιάν τους λαμπρείαν. Μὲ ταύταις ταῖς εἴδησες ἐδιπλασιάσθη ὁ θυμός τε, προσάζει τὸν Ἀμαξάρην νὰ τὸν ξαβίζῃ ἀχαλίνωτα, διὰ νὰ φθάσῃ ἐκεῖ τὸ ὀγλιγωρότερον, καὶ νὰ ξεθυμανίῃ τὴν ὀργήν τε, φοβερίζωντας νὰ κάμῃ τὴν Ἱερουσαλὴμ πάφον ὅλη τῆς Ἰουδαϊκῆς γενεᾶς, καὶ νὰ μὴν ἀφήσῃ ἄντε κἂν σῶα. Μόλις ἐκφώνησεν αὐτὴν τὴν βλασφημίαν, ὁπῆς τὸν ἐλάβωσε τὸ χέρι τῆς Θεοῦ. Ἐπιάσθη ἀπὸ σῶα βρομερὸν πόνον εἰς τὰ ἐντόσθια, καὶ ἀπὸ μίαν κωλικὴν, ὁπῆς τὸν ἐβασανίζεν ὀδυνηρῶς. „ καὶ μὲ μεγάλην „ δικαιοσύνην, λέγει ἡ γραφὴ, διατὶ καὶ „ αὐτὸς ἐκαταξέχισε τὰ σπλάγχνα τῶν ἄλ„ λων, μὲ σῶα μεγάλον ἀριθμὸν νέων βα„ σάνων “.

Ἀλλ' αὐτὴ ἡ πρώτη πληγὴ δὲν ἐδάμασεν ἀκόμη τὴν ὑπερηφάνειαν τε. Ἐξαντίας ἀφεθεὶς εἰς ταῖς κίνησες τῆς ὀργῆς τε, καὶ μὴν ἐμπνέωντας, παρὰ φωτίαν, καὶ φλόγα κατὰ τῶν Ἰουδαίων, ἐπρόσταξε νὰ ὀγλιγωρήσουν τὸ ταξίδι τε. Καὶ τότε, ὁπῆς τὰ ἅλογά τε ἔτρεχαν μὲ μεγάλην ὁρμὴν, αὐτὸς πέφτει ἀπὸ τὸ ἁμάξι τε, καὶ ὅλον τὸ σῶμα ἐκατακόπη ἀπὸ ἐκείνην τὴν πτῶσιν. Ἠναγκά-

σθη-

θησαν νὰ τὸν βάλȣν εἰς μίαν καθίκλαν, ὅπȣ ὑπόφερε τρομεραῖς τιμωρίαις. Εὔγαιναν ἀπὸ τὸ κορμί τȣ πολλοὶ σκώληκες, ἔπεφταν κομμάτια ἡ σάρκες τȣ, μὲ μίαν βρῶμαν τόσον τρομεραὶ, ὁπȣ̃ ὅλον τὸ στράτευμα δὲν ἐδύνετο νὰ ὑποφέρῃ τὴν δυσωδίαν. „ Δίκαιον, ἐφώναξε, ὑποτάσσεσθαι τῷ Θεῷ, „ καὶ μὴ θνητὸν ὄντα ἰσόθεα φρονεῖν ὑπερηφάνως". Γνωρίζωντας, πῶς ἡ χεῖρα τȣ̃ Θεȣ̃ τȣ̃ Ἰσραὴλ τὸν ἐπλήγωνε διὰ τὰ κακὰ, ὁπȣ̃ εἰς τὴν Ἱερȣσαλὴμ εἶχε κάμῃ, ἔταξε νὰ φορτώσῃ τὸν λαόν τȣ ἀπὸ χάριτες, νὰ πλȣτίσῃ μὲ πολύτιμα χαρίσματα τὸν Ἅγιον Ναὸν τῆς Ἱερȣσαλὴμ, ὁπȣ̃ αὐτὸς ἐγύμνωσε, νὰ προμηθεύῃ μὲ τὰ εἰσοδήματά τȣ εἰς τὰ ἀναγκαῖα ἔξοδα διὰ ταῖς θυσίαις, νὰ γένῃ Ἑβραῖος, καὶ νὰ τρέξῃ εἰς ὅλην τὴν Γῆν διὰ νὰ κηρύττῃ τὴν παντοδυναμίαν τȣ̃ Θεȣ̃. Αὐτὸς ἤλπιζε νὰ ἐξιλεώσῃ τὴν ὀργήν τȣ μὲ τέτοια εὔμορφα τασσίματα, ὁπȣ̃ ἡ σκληρότης τῶν παρόντων πόνων, καὶ ὁ φόβος τῶν μελλόντων κακῶν τȣ̃ εὔγαναν ἀπὸ τὸ στόμα, ἀλλ' ὄχι ἀπὸ τὴν καρδίαν· ἀλλὰ, προσθέτει ἡ γραφή. „ Ηὔχετο δὲ ὁ μιαρὸς πρὸς τὸν ȣ̓κέτι αὐτὸν ἐλεήσοντα Δεσπότην". Καὶ βέβαια, „ ȣ̃τος ὁ ἀνδροφόνος, καὶ βλάσφημος τὰ χείριστα παθὼν, ὡς ἑτέρȣς διέθηκεν, ἐπὶ ξένης ἐν τοῖς ὄρεσιν οἰκτίστῳ

„ μό-

„ μορῳ κατέστρεψε τὸν βίον “. (α) Πρὶν παρὰ νὰ ἀποθανῇ ἔκαμε νὰ ἔλθῃ ὁ Φίλιππος ὁ ἀδελφός τȣ ἀπὸ τὸ γάλα, ϗ ἠγαπημένος τȣ, ϗ τȣ̃ ἔδωσε τὴν κυβέρνησιν τῆς Συρίας ἕως ὁπȣ̃ ὁ υἱός τȣ εἶναι ἀκόμη παιδὶ, ὢντας τότε εἰς ἡλικίαν χρόνων ἐννέα. Ἀπόθεσε τὸ διάδημα εἰς τὰς χεῖράς τȣ, τὴν βασιλικὴν σφραγίδα, ϗ ὅλα τὰ ἄλλα σημεῖα τῆς βασιλείας, παραγγέλλωντάς τȣ μάλιστα νὰ μεταχειρισθῇ πᾶσαν προσοχὴν διὰ νὰ ἀναθρέψῃ τὸν υἱόν τȣ εἰς τὸν καλλίτερον τρόπον, νὰ τȣ̃ δείξῃ τὴν τέχνην νὰ κυβερνᾷ τὰ ἔθνη μὲ δικαιοσύνην, ϗ μὲ μετριότητα. Αὐταῖς εἶναι διδασκαλίαις, ὁπȣ̃ οἱ περισσότεροι Βασιλεῖς δίδȣν εἰς τȣ̀ς υἱȣ́ς τȣς ὅταν εἶναι εἰς τὸν θάνατον, ἀφ' ȣ̃ τȣ̀ς ἔδωσαν εἰς τὴν ζωὴν παραδείγματα παντελῶς ἐναντία. Ὁ Φίλιππος ἔκαμε νὰ φέρȣν τὸ κορμὶ τȣ̃ Βασιλέως εἰς τὴν Ἀντιόχειαν. Τȣ̃τος ὁ Βασιλεὺς, ἐβασίλευσεν ἕνδεκα χρόνȣς.

ΠΑ-

(α) Ὁ Πολύβιος μαρτυρεῖ τȣ̃το, ϗ λέγει, πῶς ὁ Ἀντίοχος ἔπεσεν εἰς μίαν παντοτεινὴν παραφροσύνην, φοβȣ́μενος, πῶς εἶχε πάντα ἔμπροσθεν εἰς τὰ ὄμματά τȣ φόβητρα, ὁπȣ̃ τȣ̃ ἤλεγχαν τὰ ἐγκλήματά τȣ. Τȣ̃τος ὁ Ἱστορικὸς, τοῦ ὁποίȣ ἦτον ἄγνωστος ἡ Θεία Γραφὴ, σημειώνει διὰ αἰτίαν αὐτῆς τῆς παιδεύσεως τὴν ἱερόσυλον κατάπιασιν, ἱποῦ τοῦτος ὁ Βασιλεὺς ἔκαμε κατὰ τοῦ Ναοῦ τῆς Ἀρτέμιδος εἰς τὴν Ἐλυμαΐδα. Πολύβιος ἐν Ἐκλογῇ Οὐαλεσίου, τῶν φύλ. 145.

ΠΑΡΑ΄ΓΡΑΦΟΣ Δ΄.

Προφητείαις τȣ̃ Δανιὴλ, ὁπȣ̃ συμβάλλȣν εἰς τὸν Ἐπιφανῆ Ἀντίοχον.

Ἐπειδὴ ὁ Ἐπιφανὴς Ἀντίοχος ἐςάθη ἕνας μεγάλος διώκτης τȣ̃ λαȣ̃ τȣ̃ Θεȣ̃, ὁπȣ̃ ἔκανε τὴν Ἰȣδαϊκὴν Ἐκκλησίαν, καὶ ὁπȣ̃ εἶναι ὁ τύπος τȣ̃ Ἀντιχρίςȣ, ὁπȣ ἔπειτα ἀπὸ τὸν δρόμον τῶν αἰώνων, μέλλει νὰ καταπονέσῃ τὴν Χριςιανικὴν Ἐκκλησίαν, ἡ προφητεία τȣ̃ Δανιὴλ ἁπλώνεται πολὺ περισσότερον ἐπάνω εἰς τȣ̃τον τὸν Βασιλέα, παρὰ εἰς κανέναν ἄλλον, διὰ τὸν ὁποῖον αὐτὴ ὁμιλεῖ. Ἡ προφητεία αὐτὴ διαμοιράζεται εἰς δύο μέρη, τὸ ἕνα εἶναι διὰ τȣ̀ς πολέμȣς τȣ μὲ τὴν Αἴγυπτον, καὶ τὸ ἄλλο διὰ τὸν διωγμὸν, ὁπȣ̃ αὐτὸς ἔκαμε εἰς τὸν λαὸν τῶν Ἑβραίων. Ἡμεῖς θέλομεν ταῖς περιγράψει χωριςὰ, ἑνώνοντες τὰ διάφορα ῥητὰ, διὰ τὰ ὁποῖα ὡμιλήσαμεν.

Α'.

ΜΑ'ΧΑΙΣ ΤΟΥ̃ Ε'ΠΙΦΑΝΟΥ̃Σ Α'ΝΤΙΟ'ΧΟΥ ΚΑΤΑ' ΤΗ̃Σ ΑΙ'ΓΥ'ΠΤΟΥ, ΠΡΟΦΗΤΕΥΜΕ'ΝΑΙΣ Α'ΠΟ' ΤΟ'Ν ΠΡΟΦΗ'ΤΗΝ ΔΑΝΙΗ'Λ.

„ Ἀναστήσεται ἐκ τῆς ῥίζης αὐτοῦ φυτόν.

στίχ. 21. Δαν. κ ιά. „ Στήσεται ἐπὶ τὴν ἑτοιμασίαν αὐτοῦ (τοῦ Σελεύκου Φιλοπάτορος) ἐξουδενώθη, καὶ οὐκ ἔδωκαν ἐπ' αὐτὸν δόξαν βασιλείας· καὶ ἥξει ἐν εὐθηνίᾳ, καὶ κατισχύσει βασιλείας ἐν ὀλισθήμασι". Τοῦτος ὁ στίχος, ὁποῦ δείχνει τὸν ἀναβιβασμὸν τοῦ Ἀντιόχου εἰς τὸν θρόνον, ἐξηγήθη ἄνωθεν.

στίχ. 22. „ Καὶ βραχίονες τοῦ κατακλύζοντος κατακλυσθήσονται ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ (τοῦ Ἐπιφανοῦς Ἀντιόχου) καὶ συντριβήσονται, καὶ Ἡγούμενος διαθήκης". Ὁ Ἡλιόδωρος ὁ φονέας τοῦ Σελεύκου, καὶ οἱ ὀπαδοί του, καὶ περιπλέον ἐκεῖνοι τοῦ Βασιλέως τῆς Αἰγύπτου, ὁποῦ εἶχον μερικοὺς σκοποὺς ἐπάνω εἰς τὴν Συρίαν, ἐνικήθησαν ἀπὸ τὰ τάγματα τοῦ Ἀττάλου, καὶ τοῦ Εὐμενοῦς, καὶ ἠφανίσθησαν μὲ τὸν ἐρχομὸν τοῦ Ἀντιόχου, τοῦ ὁποίου ἡ παρουσία ἐσύγχυσεν ὅλους τους τοὺς σκοπούς. Διὰ „ Ἡγούμενος" δύνεται νὰ λογισθῇ, ἢ ὁ Ἡλιόδωρος ἀρχηγὸς τῆς συνωμοσίας, ὁποῦ ἐπῆρε

τοῦ

τȣ̃ Σελεύκȣ τὴν ζωὴν, ἢ μάλιστα ὁ Πτολεμαῖος ὁ Ἐπιφανὴς Βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτȣ, ὁπȣ ἐχάθη ἀπὸ μίαν συνωμοσίαν τῶν ἰδίων τȣ ὑπηκόων εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν, ὁπȣ̃ ἐσυλλογίζετο νὰ φέρῃ τὸν πόλεμον εἰς τὴν Συρίαν. Ἔτζι ἡ Πρόνοια ἔκαμε νὰ ἀφανισθῇ ἐκεῖνος ὁ δυνατὸς ἀντίμαχος, διὰ νὰ ἑτοιμάσῃ τὴν στράταν τȣ̃ Ἀντιόχȣ, καὶ νὰ τὸν φέρῃ εἰς τὸν θρόνον.

ΠΡΩΤΗ

Ἐκστρατεία τȣ̃ Ἀντιόχȣ εἰς τὴν Αἴγυπτον. στίχ. 23.

„ Καὶ ἀπὸ τῶν συναναμίξεων πρὸς αὐ-
„ τὸν (τὸν Φιλομήτορα Πτολεμαῖον ἀ-
„ νεψιόν τȣ, Βασιλέα τῆς Αἰγύπτȣ) ποιήσει
„ δόλον, καὶ ἀναβήσεται ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ
„ ὑπερισχύσει αὐτὸς ἐν ὀλίγῳ ἔθνει". Ὁ Ἀντίοχος, ἀγκαλὰ εἶχεν εἰς τὴν καρδίαν τȣ σκοπὸς τῆς μάχης, ἐφύλαττεν ὅμως ἐξωτερικῶς φιλίαν μὲ τὸν Βασιλέα τῆς Αἰγύπτȣ. Ἔπεμψεν εἰς τὴν Μέμφιν τὸν Ἀπολλώνιον εἰς τὴν ἑορτὴν τῆς στέψεως τȣ̃ Νέȣ Φιλομήτορος, διὰ νὰ δείξῃ τὸν πόθον τȣ. Ἀλλ' εἰς ὀλίγον ἔπειτα μὲ πρόφασιν νὰ διαφεντεύσῃ τὸν ἀνεψιόν τȣ, ὑπῆγε κατὰ τῆς Αἰγύπτȣ μὲ ἕνα ὀλιγάριθμον στράτευμα πρὸς σύγκρισιν ἐκείνȣ, ὁπȣ̃ ἤφερεν ἔπειτα. Ἔγινεν ὁ πόλεμος εἰς τὸ Πηλȣ́σιον. Ὁ Ἀντίοχος ὑπερίσχυσε, καὶ ἐκέρδησε τὴν νίκην· ἔπειτα ἀπ' αὐτὴν ἐστράφη

εἰς τὴν Τύρον, καὶ ἐδῶ ἐτελείωσε τὴν πρώτην του ἐκστρατείαν.

Δ Ε Υ Τ Ε Ρ Α

Ἐκστρατεία τοῦ Ἀντιόχου εἰς τὴν Αἴγυπτον.

στίχ. 24. „ Καὶ ἐν εὐθηνίᾳ, καὶ ἐν πίοσι χώ-
„ ραις ἥξει (τῆς Αἰγύπτου) καὶ ποιή-
„ σει, ἃ οὐκ ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτοῦ, καὶ
„ πατέρες τῶν πατέρων αὐτοῦ. Προνομὴν, καὶ
„ σκῦλα, καὶ ὕπαρξιν αὐτοῖς διασκορπιεῖ,
„ καὶ ἐπ' Αἴγυπτον λογιεῖται λογισμοὺς, καὶ
„ ἕως καιροῦ.

στίχ. 25. „ Καὶ ἐξεγερθήσεται ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ, καὶ ἡ
„ καρδία αὐτοῦ ἐπὶ Βασιλέα τοῦ Νότου (τῆς
„ Αἰγύπτου) ἐν δυνάμει πολλῇ· καὶ ὁ Βασι-
„ λεὺς τοῦ Νότου συνάψει πόλεμον ἐν δυνά-
„ μει μεγάλῃ, καὶ ἰσχυρᾷ σφόδρα". Ὁ Βα-
σιλεὺς τῆς Μεσημβρίας θέλει ἁρμαποθῇ δυ-
ναπὸ διὰ νὰ πολεμήσῃ μὲ δυναπὸ, καὶ πο-
λυάριθμα πάγμαπα, „ καὶ οὐ στήσονται, ὅτι
„ λογιοῦται ἐπ' αὐτὸν λογισμούς.

στίχ. 26. „ Καὶ φάγονται τὰ δόντα αὐτοῦ (τοῦ Βασι-
„ λέως τῆς Αἰγύπτου) καὶ συνθλίψουσιν αὐ-
„ τὸν, καὶ δυνάμεις κατακλύσει, καὶ πεσοῦν-
„ ται τραυματίαι πολλοί".

Εἰς αὐτοὺς τοὺς τρεῖς στίχους φαίνονται οἱ ἐξαίρετοι χαρακτῆρες τῆς δευτέρας ἐκστρατείας τοῦ Ἀντιόχου καὶ τῆς Αἰγύπτου. Τὰ πολυάριθμά του στρατεύματα, ἡ ὀλιγωραις ἀπό-

κτη-

κτησέςτȣ, τὰ πλȣ́σια λάφυρα ὁπȣ̃ ἐκέρδησε, ἡ βλάβη, καὶ τὸ γέλασμα, ὁπȣ̃ ἄρχησε νὰ ἐνεργήσῃ πρὸς τὸν Πτολεμαῖον.

Ἀπερνῶντας ὁ Ἀντίοχος τὸν χειμῶνα κάνωντας νέαις ἑτοιμασίαις τῆς μάχης διὰ μίαν δευτέραν ἐκςρατείαν εἰς τὴν Αἴγυπτον, τὴν ἐπολέμησε διὰ ξηρᾶς, καὶ διὰ θαλάσσης, εὐθὺς ὁπȣ̃ ὁ καιρὸς τȣ̃ ἐπέτρεψεν. „ Εἰσῆλθε „ (λέγει ὁ συγγραφεὺς τῆς βίβλȣ τῶν Μακ- „ καβαίων) εἰς Αἴγυπτον ἐν ὄχλῳ βαρεῖ, „ ἐν ἅρμασι, καὶ ἐν ἐλέφασι, καὶ ἐν ἱππεῦ- „ σι, καὶ ἐν ςόλῳ μεγάλῳ· καὶ ἐνετράπη Πτο- „ λεμαῖος ἀπὸ προσώπȣ αὐτȣ̃, καὶ ἔφυγε, καὶ „ ἔπεσον τραυματίαι πολλοί. Καὶ κατελά- „ βοντο τὰς Πόλεις τὰς ὀχυρὰς ἐν γῇ Αἰ- „ γύπτῳ, καὶ ἔλαβε τὰ σκῦλα γῆς Αἰγύπτȣ". ά. Μακ. κεφ. ά. ςίχ. 17. 18. 19.

Ὁ Δανιὴλ, ἔπειτα ἀπὸ κάποιȣς ςίχȣς, προλέγει τὸ ἴδιον συμβεβηκὸς καὶ μὲ περισσοτέραν σαφήνειαν.

„ Καὶ ἐν καιρȣ̃ πέρατι συγκερατισθήσεται „ μετὰ τȣ̃ Βασιλέως τȣ̃ Νότȣ (τȣ̃ Πτολεμαίȣ.) „ καὶ συναχθήσεται ἐπ' αὐτὸν Βασιλεὺς τȣ̃ „ Βορρᾶ (ὁ Ἀντίοχος) ἐν ἅρμασι, καὶ „ ἐν ἱππεῦσι, καὶ ἐν ναυσὶ πολλαῖς, καὶ εἰ- „ σελεύσονται εἰς τὴν γῆν, καὶ Συντρίψει, „ καὶ παρελεύσεται. ςίχ. 40.

„ Καὶ εἰσελεύσεται εἰς τὴν γῆν τȣ̃ σαβαείμ, „ καὶ πολλοὶ ἀσθενήσȣσι. ςίχ. 41.

εἰχ. 42. „ Καὶ ἐκτενεῖ τὴν χεῖρα ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ
„ γῆ Αἰγύπτου οὐκ ἔσται εἰς σωτηρίαν.

εἰχ. 43. „ Καὶ κυριεύσει ἐν τοῖς ἀποκρύφοις τοῦ χρυ-
„ σοῦ, καὶ τοῦ ἀργύρου, καὶ ἐν πᾶσιν ἐπιθυμητοῖς
„ Αἰγύπτου “.

Συγκείνωντας τὴν διήγησιν τῶν Μακκαβαίων μὲ τὴν πρόρρησιν τοῦ Δανιὴλ, δείσκεται μία παντελὴς ὁμοίωσις, ἔξω ὁπού ὁ Προφήτης εἶναι ἀκόμη φανερώτερος ἀπὸ τὸν ἱστορικόν.

Εἰς τὰς ἐκλογ. φ. 320. Ὁ Διόδωρος λέγει, πῶς ὁ Ἀντίοχος ἔπειτα ἀπ' αὐτὴν τὴν νίκην, ἐκυρίδυσεν ὅλην τὴν Αἴγυπτον, ἢ κἂν τὸ περισσότερον μέρος· δηλαδὴ ὅλας ἡ χώρας, ἔξω ἀπὸ τὴν Ἀλεξάνδρειαν, ἄνοιξαν ταῖς πόρταις εἰς τὸν Νικητήν. Ἀπόκτησε τὴν Αἴγυπτον μὲ μίαν θαυμασίαν εὐτυχίαν, καὶ ἔγινεν ἐκεῖνο, ὁποῦ οἱ Πατέρες τους, καὶ οἱ πατέρες τῶν Πατέρων τους δὲν ἐδυνήθησαν πώποτε νὰ κάμουν.

Ὁ ἴδιος Πτολεμαῖος ἐδόθη, ἢ ἔπεσεν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Ἀντιόχου, ὁποῦ τὸν ἐδέχθη μὲ εὐγένειαν, καὶ μὲ ἀγάπην, ἔδειξε πῶς ὑπεραπίζει τὰ συμφέροντά του, καὶ πῶς τοῦ ἀφίνει τὴν ὀξυτίαν τῆς βασιλείας του, κρατῶντας ὅμως διὰ λόγου του τὸ Πηλούσιον ὁποῦ ἦτον τὸ κλειδί, τοῦ ἔδειχνεν ὅλαις αὐταῖς ταῖς ἐμφανείαις τῆς φιλίας διὰ νὰ τὸν γελάσῃ, καὶ καθολικὰ, ἐκεῖνοι ὁποῦ ξώγουν μὲ αὐ-

τὸν

τὸν θέλουν τὸν ἀφανίσει, κ̃ τὸν ἄνωθεν. 26. ςίχ.

Δὲν ἐςάθη τότε ὁ Ἀντίοχος πολὺν καιρὸν εἰς τὴν Αἴγυπτον. Ἡ φωνὴ, ὁπȣ̃ ἐχύθη διὰ μίαν γενικὴν ἀποςασίαν τῶν Ἑβραίων, τὸν ἐςένευσε νὰ ὑπάγῃ ἐναντίον τȣς.

Ὡς τόσον ὀργισθέντες οἱ Ἀλεξανδρεῖς, πῶς ὁ Φιλομήτωρ ἔκαμε συμμαχίαν μὲ τὸν Ἀντίοχον, ἔβαλαν εἰς τὸν θρόνον ἀντ' αὐτȣ̃ τὸν Εὐεργέτην τὸν ἀδελφόν τȣ τὸν μικρότερον.

Λαβὼν εἴδησιν ὁ Ἀντίοχος δι' ὅσον ἐσυνέβη εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, ἔλαβεν αἰτίαν διὰ νὰ ςραφῇ πάλιν εἰς τὴν Αἴγυπτον, μὲ πρόφασιν νὰ ςερεώσῃ τὸν Βασιλέα, ὁπȣ̃ ἐκατέβασαν, ἀλλὰ βεβαίως διὰ νὰ γένῃ αὐθέντης παντεξȣ́σιος τῆς βασιλείας.

ΤΡΊΤΗ

Ἐκςρατεία τȣ̃ Ἀντιόχȣ εἰς τὴν Αἴγυπτον.

„ Ἀμφότεροι οἱ Βασιλεῖς, αἱ καρ- ςίχ. 27.
„ δίαι αὐτῶν εἰς πονηρίαν, καὶ ἐπὶ
„ τραπέζῃ μιᾷ ψευδῆ λαλήσȣσι, καὶ ȣ̓ κα-
„ τευθυνεῖ, ὅτι ἔτι πέρας εἰς καιρόν.

„ Καὶ ἐπιςρέψει εἰς τὴν γῆν αὐτȣ̃ ἐν ςίχ. 28.
„ ὑπάρξει πολλῇ. (ὁ Ἀντίοχος".)

Ἤθελ' ἦςαι δύσκολον νὰ χαρακτηρίσῃ τινὰς καλλίτερα τὴν τρίτην ἐκςρατείαν τȣ̃ Ἀν-

τιόχου. Τότε ὁ Βασιλεὺς ἀκούσας, πῶς οἱ Ἀλεξανδρεῖς ἔβαλαν εἰς τὸν θρόνον τὸν Εὐεργέτην, ἔγραφε πάλιν εἰς τὴν Αἴγυπτον μὲ τὴν δ' μορφὴν πρόφασιν διὰ νὰ στερεώσῃ τὸν Φιλομήτορα· „ διὰ τῆς ἐντίμου εἴδης ἵνα ἀ-
Διόδ. βιβλ. μθ'. Ἀμβρ. ιθ'. „ ποκαταστήσῃ ἐν τῇ Βασιλείᾳ τὸν μείζονα „ Πτολεμαῖον “. Ἀφ' οὗ ἐνίκησε τοὺς Ἀλεξανδρεῖς εἰς τὸ Πηλούσιον εἰς μίαν Ναυμαχίαν, ἔστησε τὴν πολιορκίαν τῆς Ἀλεξανδρείας. Ἀλλὰ πολυκαιρίζωντας αὐτὴ, δὲν χαρεισήθη νὰ χυρεύσῃ πάλιν τὴν ἐπίλοιπην Αἴγυπτον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Ἀνεψιοῦ του, φανερώνωντας, πῶς διὰ τὸ πέλι τοῦ αὐτοῦ ἐκοπίαζε. Τότε ἐφυήκαν εἰς τὴν Μέμφιν, ἔ-ξω ἀπὸ τὴν πόλιν, ὡμίλεσαν ἀνάμεσόν τους μὲ ὅλαις ταῖς ἐμφανείαις μιᾶς ἀκεραίας φιλίας. Ὁ Θεῖος ἐφαίνετο γεμάτος ζῆλον διὰ τὸν Ἀνεψιόν, καὶ ὁ Ἀνεψιὸς γεμάτος ἐλπίδα εἰς τὸν Θεῖον. Ἀλλὰ βεβαίως ὁ Θεῖος ἐσυλλογίζετο νὰ καταπονέσῃ τὸν Ἀνεψιόν. Καὶ ὁ Ἀνεψιὸς, ὁπὸ ἐκαπέλαβε τὸν σκοπόν του, ἐσοχάθη νὰ συμβαδῇ μὲ τὸν ἀδελφόν του. Δὲν εἶχε γένη ἀκόμη καμία ἀπόφασις, καὶ ὁ Ἀντίοχος ἔγραφε εἰς τὴν Συρίαν.

ΤΕΤΑΡΤΗ

Ἐκστρατεία τοῦ Ἀντιόχου κατὰ τῆς Αἰγύπτου.

„ Εἰς τὸν καιρὸν ἐπιστρέφει (ὁ Ἀν-
„ τίοχος,) καὶ ἤξει ἐν τῷ Νότῳ,

„ καὶ

„ καὶ ȣ̓κ ἔςαι ὡς ἡ πρώτη, καὶ ἡ ἐσ-
„ χάτη.

„ Καὶ εἰσελεύσονται ἐν αὐτῷ οἱ ἐκπο-
„ ρευόμενοι Κίτιοι, καὶ ταπεινωθήσεται, καὶ
„ ἐπιςρέψει, καὶ θυμωθήσεται ἐπὶ διαθή-
„ κην ἁγίαν (εἰς τὸ Ἑβραϊκὸν ἀναγινώ-
σκεται κατὰ τῆς συμμαχίας τȣ̃ θυσιαςηρίȣ.)
Ἄλλοι ἐξηγηταὶ ἑρμηνεύουν. „Οἱ Ῥωμαῖοι
„ θέλουν ἔλθῃ κατ' αὐτȣ̃ μὲ τὰ καράβια·
„ θέλει νικηθῇ, θέλει ςραφεῖ, καὶ θέλει
„ χύσει κὰτ.“.

Ἀκȣ́σας ὁ Ἀντίοχος, πῶς ὁ δύο ἀδελ-
φοὶ ἀγαπήθησαν, ἀσύκωσε τὸ προσωπεῖον,
καὶ τότε ἐκήρυξε φανερὰ, πῶς ἐζήτει τὴν
Αἴγυπτον διὰ τὸν ἑαυτόν τȣ. Καὶ διὰ νὰ φυ-
λάξῃ τὰ ζητήματά τȣ ἐςράφη ἐν τῷ Νότῳ,
ἤγουν εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἀλλὰ δὲν τȣ̃ ἐ-
πέτυχεν ὡσὰν τὴν πρώτην. Προχωρήσας Λίβ. βι-
διὰ νὰ πολιορκήσῃ τὴν Ἀλεξάνδρειαν, ὁ βλ. με. ἀριθμ. ι.
Πόπλιος, καὶ οἱ ἕτεροι Πρέσβεις Ῥωμαῖοι,
ὁπȣ̃ εἶχαν φθάσῃ μὲ μίαν Ἁρμάδαν συν-
θεμένην ἀπὸ Μακεδονικὰ Καράβια, καὶ
Ἑλληνικὰ (τȣ̃το θέλει νὰ φανερώσῃ ὁ λό-
γος Κίτιοι) ὁπȣ̃ αὐτοὶ ηὗραν εἰς τὸ νησίον
τῆς Δήλȣ, τὸν ἐςένευσαν νὰ βάλῃ κάτω τὰ
ἅρματα, καὶ νὰ εὔγῃ ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον.
Ὑπήκȣσεν, ἀλλὰ γεμάτος πόνον, καὶ ὀρ-
γὴν, καὶ ἐξεθύμανε τὴν ὀργήν τȣ ἐπάνω εἰς

τὴν χώραν, καὶ εἰς τὸν Ναὸν τῆς Ἱερουσαλὴμ, καθὼς θέλομεν ἰδεῖ.

Β'.

ΣΚΛΗΡΟΙ ΔΙΩΓΜΟΙ, ΟΠΟΥ ΕΠΡΑΞΕΝ Ο ΑΝΤΙΟΧΟΣ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΕΒΡΑΙΩΝ, ΚΑΙ ΠΡΟΡΡΗΘΕΝΤΕΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΡΟΦΗΤΗΝ ΔΑΝΙΗΛ.

Ἐγὼ εἰς ἄλλον τόπον ἐφανέρωσα, καὶ ἐξήγησα τὴν περιγραφὴν, ὁπῦ κάνει ὁ Προφήτης Δανιὴλ διὰ τὸ Βασίλειον τῦ Μεγάλυ Ἀλεξάνδρυ, καὶ τῶν τεσσάρων τυ Διαδόχων.

Δαν. κεφ. η'. „ Τράγος αἰγῶν ἤρχετο ἀπὸ Λιβὸς ἐπὶ „ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς, καὶ ὐκ ἦν ἁπτό- „ μενος τῆς γῆς "..... Δύναται νὰ ἐξηγηθῇ καλλίτερα ἡ ὀγλιγωράδα τῶν ἀποκτημάτων τῦ Ἀλεξάνδρυ; „ Καὶ ὁ Τράγος τῶν αἰγῶν ἐ- στίχ. 8. „ μεγαλύνθη ἕως σφόδρα, καὶ ἐν τῷ ἰσχύσαι „ αὐτὸν, συνετρίβη τὸ κέρας αὐτῦ τὸ μέγα· καὶ „ ἀνέβη ἕτερα τέσσαρα ὑποκάτω αὐτῦ εἰς τὺς στίχ. 9. „ τέσσαρας ἀνέμυς τῦ Οὐρανῦ ". Αὐτοὶ εἶναι οἱ τέσσαρες διάδοχοι τῦ Ἀλεξάνδρυ. „ Καὶ ἐκ „ τῦ ἑνὸς αὐτῶν ἐξῆλθε κέρας ἓν ἰσχυρὸν, καὶ „ ἐμεγαλύνθη περισσῶς πρὸς τὸν Νότον, καὶ „ πρὸς τὴν δύναμιν ".

Φανερώνει ἔπειτα ὁ Προφήτης τὴν μάχην, ὁ-

πῦ

πȣ̃ ὁ Ἐπιφανὴς ἔκαμεν εἰς τὸν λαὸν τȣ̃ Θεȣ̃, εἰς τȣ̀ς Ἱερεῖς τȣ̃ Κυρίȣ, εἰς τȣ̀ς νόμȣς τȣ, κ̀ εἰς τὸν Ναόν τȣ.

„ Καὶ ἐμεγαλύνθη ἕως τῆς δυνάμεως τȣ̃ ϛίχ. 10.
„ Οὐρανȣ̃· κ̀ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν ἀπὸ τῆς δυ-
„ νάμεως τȣ̃ Οὐρανȣ̃, κ̀ ἀπὸ τῶν ἄϛρων, καὶ
„ συνεπάτησαν αὐτά. Καὶ ἕως ȣ̃ ὁ Ἀρχιϛράτη- ϛίχ. 11.
„ γος ῥύσηται τὴν αἰχμαλωσίαν, κ̀ δι' αὐτὸν
„ θυσία ἐταράχθη, κ̀ τὸ ἅγιον ἐρημωθήσε-
„ ται. Καὶ ἐδόθη ἐπὶ τὴν θυσίαν ἁμαρτία, κ̀ ϛίχ. 12.
„ ἐῤῥίφη χαμαὶ ἡ δικαιοσύνη, κ̀ ἐποίησε, κ̀
„ εὐοδώθη ".

Ὁ Δανιὴλ ἁπλώνει περισσότερον αὐτὴν τὴν ἰδίαν Προφητείαν εἰς τὸ δέκατον πρῶτον κεφάλαιον. „ Καὶ ἡ καρδία αὐτȣ̃ ἐπὶ διαθήκην ἁ- Κεφ. θ'.
„ γίαν, κ̀ ἐπιϛρέψει εἰς τὴν γῆν αὐτȣ̃... Καὶ ϛίχ. 28.
„ ἐπιϛρέψει, κ̀ συνήσει ἐπὶ τȣ̀ς καταλιπόντας ϛίχ. 30.
„ διαθήκην ἁγίαν ".

Εἰς τὸν καιρὸν τῆς πολιορκίας τῆς Ἀλεξαν- ά. Μακ.
δρείας, εὐγῆκε μία φωνὴ, πῶς νὰ ἀπέθανεν 21. 24.
ὁ Ἀντίοχος, καὶ ἐκατηγορήθησαν οἱ Ἑβραῖοι β'. ἐ. 5. 21.
πῶς ἔδειξαν μεγάλην εὐχαρίϛησιν. Αὐτὸς ὑ- Ἰώσ. βι-
πῆγε κατὰ τῆς Πόλεώς τȣς, τὴν ἐπῆρε δυναϛικῶς, βλ. τῶν Μακκαβ.
κ̀ ἔπραξεν ὅλα τὰ κακὰ, ὁπȣ̃ ἡ μανίτά τȣ τȣ̃ ἔμπνευσε. Εἰς τὸ διάϛημα τριῶν ἡμερῶν ἐφονεύθησαν σχεδὸν (α) σαράντα χιλιάδες ἄν-

θρω-

(α) Εἰς τὸ βιβλίον τῶν Μακκαβαίων εἶναι διπλὸς αὐτὸς ὁ ἀριθμός.

ἄνθρωποι, καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἐπελήφθησαν. Ὁ Ἀντίοχος ἐκαπάτησε τὸν Ναὸν, τὸν ἐμόλυνε, καὶ ἔπηρεν ὅλους τοὺς θησαυροὺς, καὶ τὰ πολυτίμητα σκεύη.

α'. Μακ. α'. 30. 34. β'. ι'. 24. 26.

Ὅταν ὁ Πόπλιος τὸν ἐστοχάσθη νὰ δώσῃ ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον, ὀργισθεὶς ἔβρισε τὸν θυμόν του ἐπάνω εἰς τοὺς Ἑβραίους. Ἔστειλε κατ' αὐτῶν τὸν Ἀπολλώνιον, μὲ παραγγελίαν νὰ θανατώσῃ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, ὁποῦ ἐδύνοντο νὰ βαστάξουν ἄρματα, καὶ νὰ πελήσῃ τὰς γυναῖκας, καὶ τὰ παιδία. Ὁ Ἀπολλώνιος ἐξωλόθρευσεν ὅσους ηὗρεν εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ, ἔκαυσε τὴν χώραν, ἐγκρέμισε τὰ τείχη, καὶ ἤφερε σκλάβους τὰς γυναῖκας, καὶ τὰ παιδία.

στίχ. 30. στίχ. 31.

„ Ἐπιστρέψει, καὶ σωπήσει τοὺς καταλιπόν-
„ τας διαθήκην ἁγίαν. Καὶ σπέρματα ἐξ αὐ-
„ τοῦ ἀναστήσονται, καὶ βεβηλώσουσι τὸ ἁγίασ-
„ μα τῆς δυναστείας, καὶ μεταστήσουσι τὸν ἐνδε-
„ λεχισμὸν, καὶ δώσουσι βδέλυγμα ἠφανισμέ-

στίχ. 32.

„ νον. Καὶ οἱ ἀνόμοιοῦντες διαθήκην ἐπάξουσιν
„ ἐν ὀλισθήμασιν".

Ὁ Ἀντίοχος ἐφανερώθη δύπρόσωπος εἰς ὅλους ἐκείνους, ὁποῦ θέλουν ἀρνηθῆ τὸν Νόμον. Ἐπειδὴ ἔδωσεν εἷς πρόσταγμα, ὁποῦ ἐστοχάσθη ὅλους τοὺς Ἑβραίους νὰ ἀλλάξουν θρησκείαν. Ἔστειλε εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ μεγάλους τοὺς Ὀφφικιάλους μὲ παραγγελίαν νὰ μολύνουν τὸν Ναὸν, καὶ νὰ παύσουν τὴν λατρείαν τοῦ Θεοῦ. Ἀφιέρωσαν

ἐκεῖ-

ἐκεῖνον τὸν Ναὸν εἰς τὸν Ὀλύμπιον Δία, καὶ ἔστησαν τὸ Ἄγαλμα. Ἔκαμαν εἰς ὅλην τὴν χώραν Ναȣ̀ς, καὶ θυσιαστήρια τῶν Εἰδώλων, καὶ ἐστένευσαν τȣ̀ς Ἑβραίȣς νὰ θυσιάσȣν, καὶ νὰ φάγȣν ἀπὸ τὰ ὁλοκαυτώματα, ὁπȣ̃ ἐθυσίαζαν εἰς τὰ εἴδωλα. Πολλοὶ διὰ τὸν φόβον τῶν τιμωριῶν ἐφανήκαν πῶς συγκαταβαίνȣν εἰς ὅσον τȣ̀ς ἐζητȣ̃σαν, καὶ περιπλέον ἐπαρακινȣ̃σαν τȣ̀ς ἄλλȣς νὰ μιμηθȣ̃ν τὴν προσποίησιν διὰ νὰ σκεπάσουν τὴν ἄδοξόν τȣς ἀποστασίαν. στίχ. 32.

„ Καὶ οἱ ἀνομȣ̃ντες (ὁ Ἀντίοχος) διαθήκην
„ ἐπάξȣσιν ἐν ὀλισθήμασι, καὶ ὁ λαὸς γινώ-
„ σκοντες Θεὸν αὐτȣ̃ κατισχύσȣσι, καὶ ποιή-
„ σȣσι“.

Εὔκολον εἶναι νὰ γνωρίσωμεν ἐδὼ τὸν γέροντα Ἐλεάζαρον, τȣ̀ς ἑπτὰ ἀδελφȣ̀ς Μακκαβαίȣς μὲ τὴν Μητέρα τȣς, καὶ πολλȣ̀ς ἄλλȣς Ἑβραίȣς, ὁπȣ̃ γενναίως ἀντιστάθησαν εἰς τὰ ἄνομα προστάγματα τȣ̃ Βασιλέως.

„ Καὶ οἱ συνετοὶ τȣ̃ λαȣ̃ συνήσȣσιν εἰς πολ- στίχ. 33.
„ λὰ, καὶ ἀσθενήσȣσιν ἐν ῥομφαίᾳ, καὶ ἐν φλο-
„ γὶ, καὶ ἐν αἰχμαλωσίᾳ, καὶ ἐν διαρπαγῇ ἡ-
„ μερῶν“. Ἐδὼ ἀκȣ́εται ἐξαιρέτως ὁ Ματαθίας, καὶ οἱ υἱοὶ αὐτȣ̃.

„ Καὶ ἐν τῷ ἀσθενῆσαι αὐτȣ̀ς, βοηθήσονται στίχ. 34.
„ βοήθειαν μικρὰν, καὶ προστεθήσονται πρὸς
„ αὐτȣ̀ς πολλοὶ ἐν ὀλισθήμασι“.

Ὁ Ματαθίας, καὶ Ἰȣ́δας ὁ Μακκαβαῖος ἐβοή-

θη-

θησαν τοῦ καταπονεμένου γένους, καὶ τῆς θρησκείας, ὁποῦ σχεδὸν ἦτον κοινῶς ἀφημένη, μὲ τόσον ὀλίγα τάγματα, ὁποῦ δύναται τινὰς νὰ στοχασθῇ ὡς ἕνα θαυμάσιον τὴν καλὴν ἔκβασιν, ὁποῦ ὁ Θεὸς ἔδωσεν εἰς τὰ ἅρματά τους, καὶ εἰς τοὺς κόπους τους· κατ' ὀλίγον ἐχόντρυνε τὸ στράτευμά του, καὶ ἔγινεν ἔπειτα πολλὰ δυνατόν.

στίχ. 35. „ Καὶ ἀπὸ τῶν συνιέντων ἀσθενήσουσι, τοῦ „ πυρῶσαι αὐτοὺς, καὶ τοῦ ἐκλέξασθαι, καὶ τοῦ ἀ„ ποκαλυφθῆναι ἕως καιροῦ πέρας, ὅτι ἔτι εἰς „ καιρόν". Ἡ ὑπομονὴ, καὶ ὁ θάνατος ἐκείνων, ὁποῦ σταθερὰ δὲν θέλουν νὰ ὑπακούσουν τοῦ Βασιλέως, ἦτον ἡ δόξα, καὶ ὁ θρίαμβός τους.

στίχ. 36. „ Καὶ ποιήσει (ὁ Ἀντίοχος) κατὰ τὸ θέλημα „ αὐτοῦ· καὶ ὁ Βασιλεὺς ὑψωθήσεται, καὶ μεγα„ λυνθήσεται ἐπὶ πάντα Θεόν. καὶ λαλήσει ὑ„ πέρογκα, καὶ κατευθυνεῖ μέχρις οὗ συντελε„ σθῇ ἡ ὀργή· εἰς γὰρ συντέλειαν γίνεται".

στίχ. 37. „ Καὶ ἐπὶ πάντας Θεοὺς τῶν πατέρων αὐτοῦ οὐ „ συνήσει· καὶ ἐπιθυμία γυναικῶν, καὶ ἐπὶ „ πᾶν Θεὸν οὐ συνήσει, ὅτι ἐπὶ πάντας μεγα„ λυνθήσεται".

Ὁ Ἐπιφανὴς ἐπερίπαιζεν ὅλαις ταῖς θρησκείαις. Ἐκούρσευσε τοὺς Ναοὺς τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἠθέλησεν ὁμοίως νὰ γυμνώσῃ ἐκεῖνον τῆς Ἐλυμαΐδος. Ἠκόνησεν ἐξαιρέτως τὸν ἄνομόν του θυμὸν κατὰ τῆς Ἱερουσαλὴμ, καὶ τῶν Ἑβραίων, δίχως σχεδὸν νὰ εὕρῃ ἀντίστασιν. Ἐφαίνετο, πῶς

ὁ Θεός

ὁ Θεὸς ἐμακροθύμει μερικὸν καιρὸν εἰς ὅλαις ταῖς ἀσέβειαις, ὁπȣ̃ ἐγίνοντο εἰς τὸν Ναόν τȣ, ἕως ὁπȣ̃ νὰ ἐκπληρωθῇ ἡ ὀργή τȣ κ̃ τȣ̃ λαȣ̃ τȣ.

„ Καὶ ἀκοαὶ, κ̃ σπȣδαὶ ταράξȣσιν αὐτὸν ἐξ στίχ. 44.
„ Ἀνατολῶν, κ̃ ἀπὸ Βορρᾶ, κ̃ ἥξει ἐν θυμῷ
„ πολλῷ, τȣ̃ ἀφανίσαι πολλȣ́ς“.

Ὁ Ἀντίοχος ἐσυγχύσθη ἀκȣ́σας, πῶς ἡ Ἐπαρχίαις τῆς Ἀνατολῆς, καὶ ὁ Ἀρσάκης Βασιλεὺς τῆς Ἁρμενίας εἰς τὴν Ἄρκτον ἀποστάτησαν κατ' αὐτȣ̃. Ὁ Τάκιτος (α) βεβαιώνει, πῶς ἐκεῖνον τὸν καιρὸν, ἤγȣν ὅταν τȣ̃ ἦλθε λογισμὸς νὰ ἀλλάξῃ τὴν θρησκείαν τῶν Ἑβραίων, κ̃ νὰ τȣ̀ς κάμῃ νὰ λάβȣν ἐκείνην τῶν Ἑλλήνων, οἱ Πάρθοι ἀποστάτησαν κ̃ τȣ̃ Ἀντιόχȣ. Πρὶν παρὰ νὰ μισεύσῃ διὰ τὰς Ἐπαρχίας ἀπ' ἐκεῖ ἀπὸ τὸν Εὐφράτην, ἔδωσε τȣ̃ Λυσία, ὁπȣ̃ ἄφινε διὰ νὰ κυβερνᾷ τὴν βασιλείαν εἰς τὴν ἀπȣσίαν τȣ, τὸ ἥμισυ ἀπὸ τὸ στράτευμά τȣ μὲ παραγγελίαν νὰ ἐξολοθρεύσῃ τὸ Ἰȣδαϊκὸν γένος, κ̃ ἐκείνȣς τȣ̀ς τόπȣς νὰ τȣ̀ς δώσῃ εἰς ἄλλα ἔθνη. α. Μακ. γ'. στίχ. 31. 39.

„ Καὶ πήξει τὴν σκηνὴν αὐτȣ̃ Ἐφαδανῷ, ἀ- στίχος 45.
„ ναμέσον τῶν θαλασσῶν, εἰς ὄρος Σαβαεὶν
„ ἅγιον, ἥξει ἕως μέρȣς αὐτȣ̃, καὶ ȣ̓κ ἔστιν ὁ
„ ῥυόμενος αὐτόν“. Αὐτὸς ὁ στίχος, ἐξηγηθεὶς ἐδῶ κ̃ τὸ γράμμα κ̃ τὴν Ἑβραϊκὴν, ἔχει μεγάλην δυσκολίαν εἰς τὸ πρῶτον μέρος δι' αἰ-

(α) Ἡ Σαβὰ ἦτον εἰς τὴν Περσίαν, κατὰ τὸν Πολύβιον, κ̃ εἰς τὴν Παρενθασένην, κατὰ τὸν Κ. Κȣ́ρτιον.

αἰτίαν αὐτῶν τῶν δύο ὀνομάτων „ Ἐφαδανῷ, καὶ „ Σαβαεὶν " ἄγνωστα εἰς τὴν παλαιὰν Γεωγραφίαν. Ἠξεύρει κάθ' ἕνας, πῶς ἐγὼ δὲν ἐμπαίνω εἰς τέτοιαις δυσκολίαις. Ὁ Πορφύριος, ὁποῦ δὲν πρέπει νὰ μᾶς εἶναι ὕποπτος, ἐστοχάσθη, πῶς αὐτὸς ὁ στίχος συμβάλλει εἰς τὴν Ἐκστρατείαν τοῦ Ἀντιόχου ἀπ' ἐκεῖ ἀπὸ τὸν Εὐφράτην, καὶ εἰς τὸν θάνατόν του, ὁποῦ εἰς αὐτὸ τὸ ταξίδι ἐσυνέβη. Τέτοιος εἶναι ὁ σκοπὸς ὁλονῶν τῶν Ἐξηγητῶν, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ μᾶς φθάσῃ.

Ὁ Προφήτης σημειώνει λοιπὸν, πῶς ὁ Ἀντίοχος θέλει τεντώσει σιμὰ εἰς τὸ ὄρος Σαβαεὶν (τὸ αὐτὸ δίχως ἀμφιβολίαν, ὡσὰν Σαβὰ, ὅπου ὁ Πολύβιος λέγει, πῶς ἀπέθανε) καὶ πῶς ἐκεῖ θέλει εὕρῃ τὸ τέλος του, καὶ θέλει ἀφανισθῇ, ἐγκαταλελειμμένος ἀπὸ τὸν Θεὸν, καὶ δίχως βοήθειαν. Εἴδαμεν πῶς ἀπέθανεν ἀναμέσον εἰς τοὺς σκληροτέρους πόνους, καὶ κεντημένος ἀπὸ μίαν ματαίαν μετάνοιαν, ὁποῦ δι' ἄλλο δὲν ἦτον, παρὰ διὰ νὰ αὐξήσῃ τὰ βάσανά του.

Ὁ Θεοδώρητος, ὁ Ἅγιος Ἱερώνυμος, καὶ πολλοὶ ἐξηγηταὶ ὑπολαμβάνουν νὰ ἐλέχθη περὶ τοῦ Ἀντιχρίστου ὅλον ἐκεῖνο, ὁποῦ ὁ Προφήτης λέγει διὰ τὸν Ἐπιφανῆ Ἀντίοχον. Δὲν εἶναι ἀμφιβολία, πῶς τοῦτος ὁ ἀσεβὴς, καὶ σκληρὸς Βασιλεὺς, εἶναι μία ἀπὸ ταῖς πλέον αἰσθητικαῖς, καὶ ταῖς πλέον καταληπτικαῖς εἰκόνες αὐτοῦ τοῦ ἐχθροῦ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τῆς Χριστιανοσύνης.

Ἀνα-

Ἀναγινώσκωντας τινὰς αὐτὴν τὴν Προφητείαν, δὲν ἠμπορεῖ παρὰ νὰ θαυμάσῃ τὴν ἐξοχότητα, μὲ τὴν ὁποίαν ὁ Προφήτης ζωγραφίζει τȣ̀ς ἐξαιρέτȣς χαρακτῆρας ἑνὸς Βασιλέως, ὁπȣ̃ ἔλαβε τόσην μεγάλην συνάφειαν μὲ τὴν Ἱστορίαν τȣ̃ λαȣ̃ τȣ̃ Θεȣ̃, καὶ φαίνεται, πῶς διὰ τȣ̃το τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ἀφίνοντας, ἢ διαβαίνοντας τὰ ἔργα ἄλλων Βασιλέων πολὺ περισσότερον ἐκλάμπρων, σταματαίνει τόσον καιρὸν ἐπάνω εἰς ἐκεῖνα τȣ̃ Ἐπιφανȣ̃ς Ἀντιόχȣ.

Οὐδεμία Προφητεία ἔλαβε ποτὲ μίαν ἐκπλήρωσιν τόσον λαμπρὰν, τόσον τελείαν, καὶ τόσον ἀναντίῤῥητον ὡσὰν αὐτή. Ὁ Πορφύριος ἐχθρὸς φανερὸς τῆς Χριστιανωσύνης, καὶ τῶν Ἱερῶν Γραφῶν τόσον τῆς παλαιᾶς, ὡσὰν καὶ τῆς νέας (α), εὑρισκόμενος πολλὰ ἐμπερδεμένος διὰ τὴν ὁμοιότητα τῶν πραγμάτων, ὁπȣ̃ ἐπροφήτευσεν ὁ Δανιὴλ, δὲν ἐστοχάσθη νὰ τὴν ἀρνηθῇ, διατὶ τȣ̃το ἤθελ' ἦτον μία βλάβη τῆς καλῆς συνέσεως, καὶ μία ἄρνησις τȣ̃ Ἡλίȣ τὸ μεσημέριον. Ἐπίασε μίαν ἄλλην στράταν διὰ νὰ πολεμήσῃ τὴν πίστιν τῶν Γραφῶν. Ἔκραξεν αὐτὸς ὁ ἴδιος ὅλȣς τȣ̀ς Ἱστορικȣ̀ς ὁπȣ̃ ἦτον τότε, καὶ ἐπάσχισε νὰ ἀποδείξῃ, πῶς ὅλον ἐκεῖνο, ὁπȣ̃ εἶναι γραμμένον εἰς

(α) Ὁ Πορφύριος ἦτον ἕνας σοφὸς Ἐθνικὸς γεννηθεὶς εἰς τὴν Τύρον ἔπειτα ἀπὸ τὸν Ἰησȣ̃ν Χριστὸν 233. χρόνȣς, καὶ ἔγραψεν ἕνα μεγάλον βιβλίον κατὰ τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας.

εἰς τὸ ἑνδέκατον κεφάλαιον τῦ Δανιὴλ, συνέβη βεβαίως, καθὼς λέγει ὁ Δανιὴλ, καὶ ἐσυμπέραινεν ἀπὸ τύτων τὴν τελείαν ὁμοιότητα, πῶς ὅλη ἐκείνη ἡ τελεία διήγησις τόσων συμβεβηκότων, δὲν ἐδύνετο νὰ γραφθῇ ἀπὸ τὸν Δανιὴλ τόσους χρόνους πρὶν νὰ συνέβαινον· καὶ πῶς βεβαίως πρέπει νὰ ἦτον ἔργον κανενὸς, ὁπῦ ἔζησεν ἐπειτα ἀπὸ τὸν Ἐπιφανῆ Ἀντίοχον, καὶ ἐπῆρε τὸ ὄνομα τῦ Δανιὴλ.

Εἰς αὐτὴν τὴν ἀντίστασιν ἀναμέσον εἰς τὲς Χριστιανὲς, καὶ τὲς ἐθνικὲς, ἡ χριστιανωσύνη ἐκέρδιζε τὴν ὑπόθεσίν της δίχως δεύτεραν δημηγορίαν, αὐ ἀπόδειχνε, πῶς ἡ προφητείαις τῦ Δανιὴλ ἦτον ἀληθινὰ ἐδικαῖς τη. Τῶρα οἱ Χριστιανοὶ τὸ ἀπέδειχναν, φέρνοντες διὰ μάρτυρας τὲς Ἑβραίυς, τῶν ὁποίων ἡ μαρτυρία ἦτον αὐύποπτος, ὄχτι ἦτον ἐχθροὶ τῆς Χριστιανωσύνης καὶ περισσότερον ἀπὸ τὲς εἰδωλολάτρας. Ἡ ἀλλάβεια, ὁπῦ εἶχαν εἰς ταῖς Γραφαῖς, ἦτον τόσον μεγάλη, ὁπῦ ἤθελαν σοχαθῇ μίαν ἱεροσυλίαν νὰ μεταφέρην σῦα μόνον λόγον, ἢ νὰ ἀλλάξην καμμία γράμμα, πόσον περισσότερον νὰ ἐφθόρην βιβλία; Ἐφάνηκαν ποτὲ ἀπόδειξες τόσον αὐταντίρρηταις; „ Τὰ μαρτύριά σῦ ἐπι„στώθησαν σφόδρα “.

Τέλος τῦ Ἑνάτυ Τόμυ.

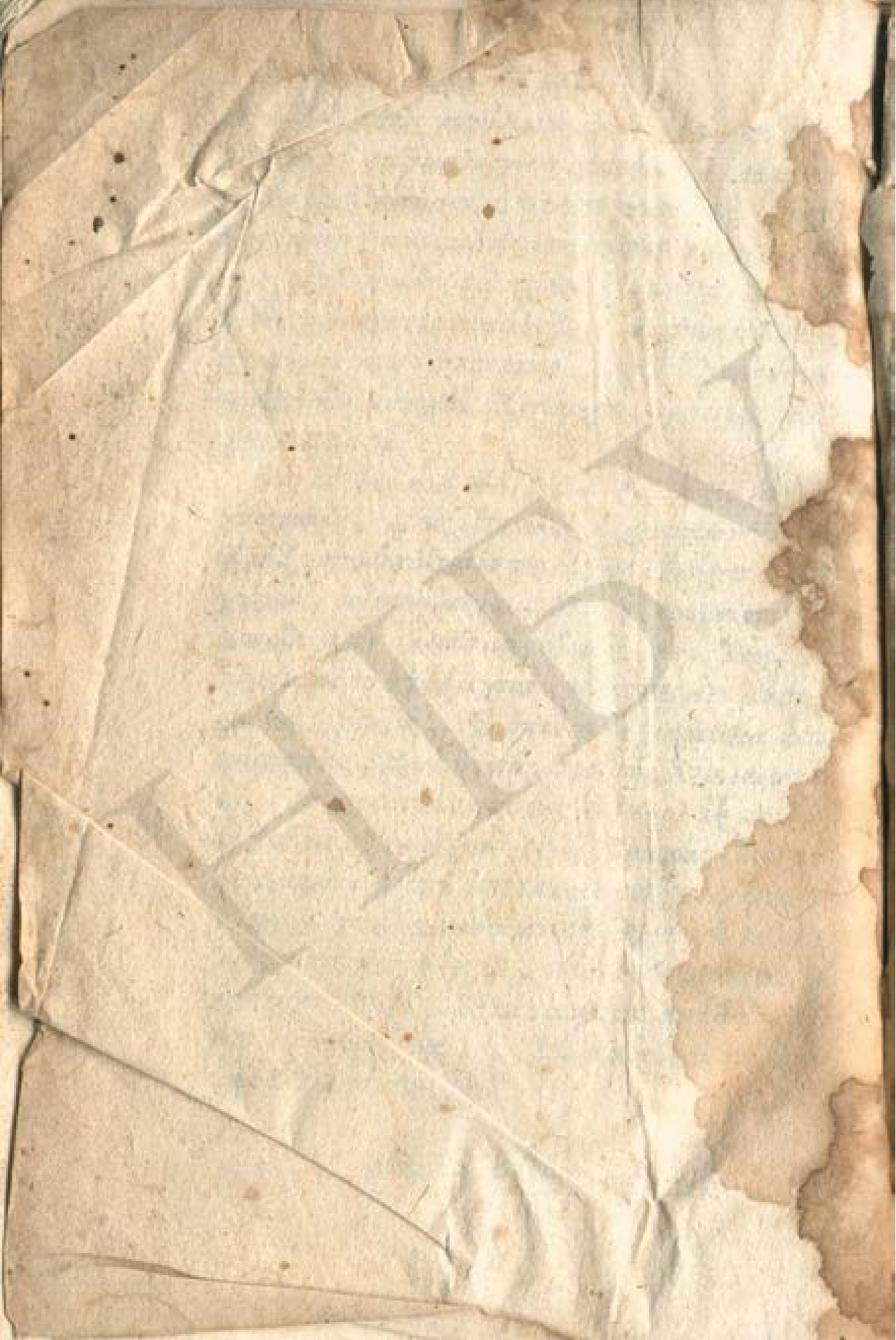

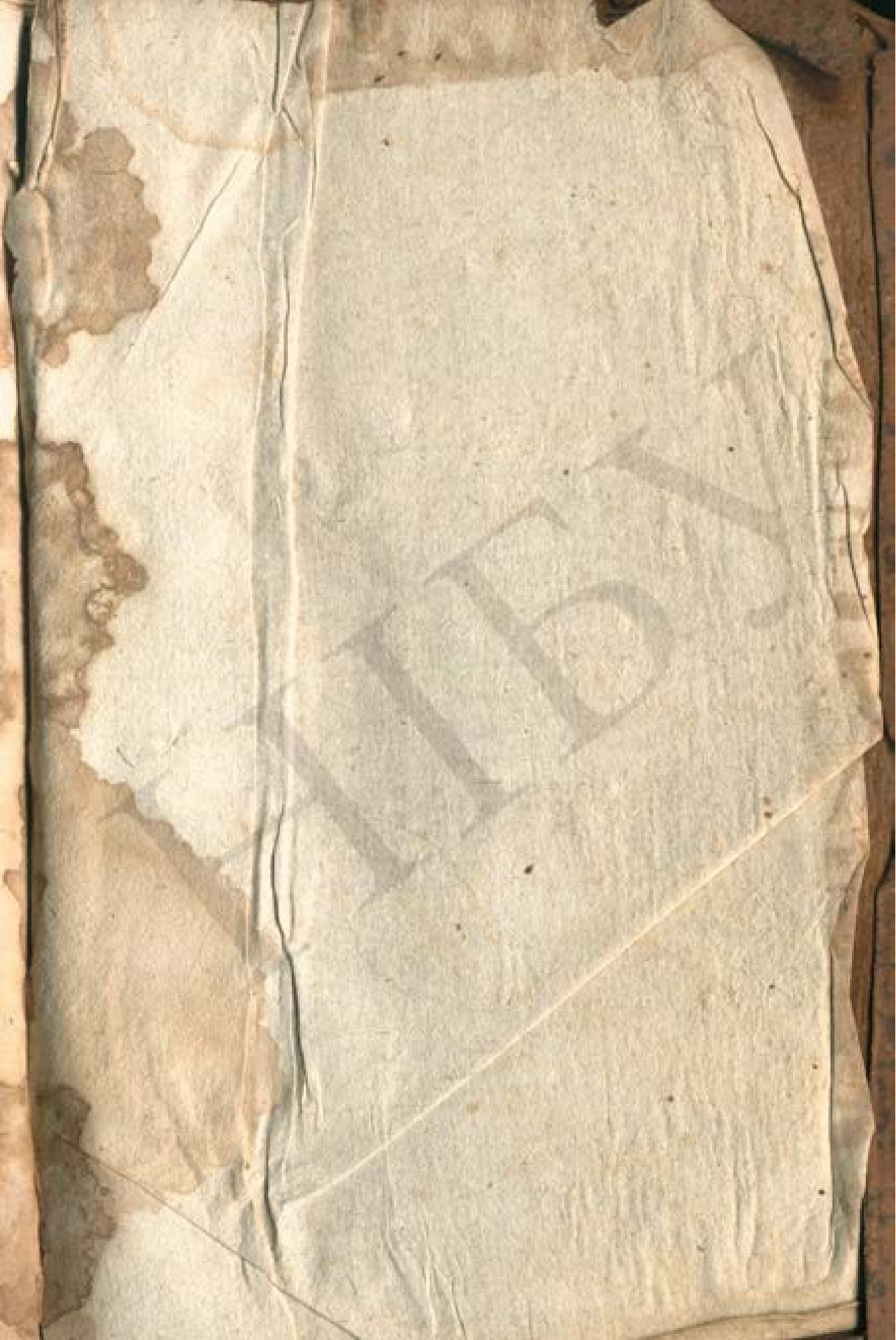

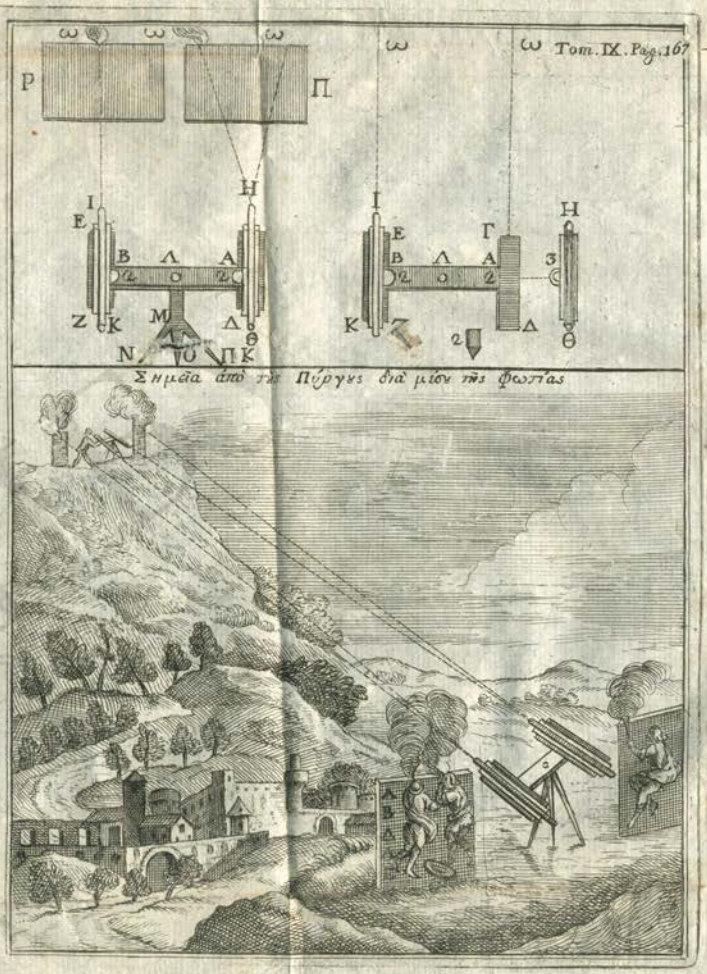
Tom. IX. Pag. 167
Σημεῖα ἀπὸ τῆς Πύργους διὰ μέσου τῆς φωτίας